

MIHAI EMINESCU

The image depicts a public art installation in a park-like setting during winter. Several tall, cylindrical columns of varying heights are scattered across a snow-covered ground. Each column is topped with a bronze sculpture of a human figure in various dynamic poses, some appearing to be in motion or dancing. The sky is a deep twilight purple, and the background shows a building with warm interior lights and silhouettes of trees. The overall mood is serene and artistic.

Poesii

MIHAI EMINESCU

Iată eu, trimite-mă-va lumină de lună!

POESII

Mihai Eminescu

Mihai Eminescu (1850-1889)

Cuvânt înainte

Eminescu n-a existat.

A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe,
Ca o barbă nepieptănată de crai
Și niște ape ca niște copaci curgători
În care luna își avea cuiabar rotit.

Și, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema: Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare,
Sau mai simplu: ciobani și plugari,
Căroră le plăcea să spună,
Seara, în jurul focului poezii -
Miorița și Luceafărul și Scrisoarea III.

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrând la stâna lor câinii,
Plecau să se bată cu tătarii
Și cu avarii și cu hunii și cu leșii
Și cu turcii.

În timpul care le rămânea liber
Între două primejdii,
Acești oameni făceau din fluierile lor
Jgheaburi

Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toți munții Moldovei și ai Munteniei
Și ai Țării Bârsei și ai Țării Vrancei
Și ai altor țări românești.

Au mai existat și niște codri adânci
Și un tânăr care vorbea cu ei,
Întrebându-i ce se tot leagănă fără vânt?

Acest tânăr cu ochi mari,
Cât istoria noastră,
Trecea bătut de gânduri

Din cartea cirilică în cartea vieții,
Tot numărând plopii luminii, ai dreptății, ai iubirii,
Care îi ieșeau mereu fără soț.

Au mai existat și niște tei,
Și cei doi îndrăgostiți
Care știau să le troienească toată floarea
Într-un sărut.

Și niște păsări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi și mișcătoare șesuri.
Și pentru că toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus Eminescu.

Marin Sorescu - TREBUIAU SĂ POARTE UN NUME

1866

LA MORMÂNTUL LUI ARON PUMNUL

Îmbracă-te în doliu, frumoasă Bucovină,
Cu cipru verde 'ncinge antică fruntea ta;
C'acuma din pleiada-ți auroasă și senină
Se stinse un luceafăr, se stinse o lumină,
Se stinse-o dalbă stea!

Metalica vibrândă a clopotelor jale
Vuieste în cadență și sună întristat;
Căci, ah! geniul mare al deșteptării tale
Păși, se duse-acuma pe-a nemuririi cale
Și 'n urmă-i ne-a lăsat!

Te-ai dus, te-ai dus din lume, o! geniu nalt și mare,
Colò unde te-așteaptă toți ângerii în cor,
Ce 'ntoană tainic, dulce a sferelor cântare
Și-ți împletesc ghirlande, cununi mirositoare,
Cununi de albe flori!

Te plânge Bucovina, te plânge 'n voce tare,
Te plânge 'n tânguire și locul tău natal;
Căci umbra ta măreață în falnica-i sburare
O urmă 'ncet cu ochiul în tristă lăcrimare
Ce-i simț național!

Urmeze încă 'n cale-ți și lacrima duioasă,
Ce junii toți o varsă pe trist mormântul tău,
Urmeze-ți ea prin sboru-ți în cânturi tânguioase,
În cânturi răsunânde, suspine-armonioase,
Colò, în Eliseu!...

Publicată în Lăcrimioarele învățăceilor gimnasiaști din Cernăuți la mormântul preaiubitului lor profesoriu Arune Pumnul, repausat într'a 12/24 ianuariu 1866, Cernăuți, 1866, p. 4.

DE-AȘ AVEA...

De-aș avea și eu o floare
Mândră, dulce, răpitoare,
Ca și florile din Mai,

Fiice dulci a unui plai,
Plai rîzînd cu iarbă verde,
Ce se leagănă, se pierde,
Undoind încetișor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o florică
Gingașă și tinerică,
Ca și floarea crinului,
Alb ca neaua sînului,
Amalgam de-o roz-albie
Și de una purpurie,
Cîntînd vesel și ușor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o porumbiță
Cu chip alb de copiliță,
Copiliță blîndișoară
Ca o zi de primăvară,
Cîtu-ți ține ziulița
I-aș cînta doina, doinița
I-aș cînta-o 'ncetișor,
Șoptind șoapte de amor.

Publicată în "Familia", II, nr. 6, 25 faur/9 martie, 1866, p. 68.

O CĂLĂRIRE ÎN ZORI

A nopții gigantică umbră ușoară,
Purtată de vînt,
Se 'ncovoie tainic, se leagănă, sboară
Din aripi bătînd.

Roz-alb-auroră, cu bucle de aur
Sclipinde 'n rubin,
Revarsă din ochii-i de lacrimi tezaur
Pe-al florilor sîn;

Răspînde suflarea narciselor albe
Balsamu-i divin,
Și Chloris din roze își pune la salbe
Pe fruntea-i de crin;

Iar râul suspină de blânda-i durere
Poetic murmur,
Pe-oglanda-i de unde răsfrânge 'n tăcere
Fantastic purpur;

Și pasărea cântă suspine-imitândă
Un cântec de-amor,
Ecou-i răspunde cu vocea-i vuindă
La plânsu-i de dor.

Pe câmp se văd două ființe ușoare
Săltânde pe-un cal,
Pe care le 'ncinge de flutură 'n boare
Subțire voal;

Ca Eol, ce sboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s'aruncă de spintecă 'n pripă
Al negurei flor,

O dalbă fecioară adoarme pe sânul
De-un june frumos,
Astfel cum dormită oftarea, suspinul
În cântul duios;

Iar talia-i naltă, gingașă, subțire
Se mlădie 'n vânt,
Și negrele-i bucle ondulă 'n zefire,
Sclipesc fluturând.

I-adoarme pe sânu'i, se leagănă 'n brațe
În tandre visări;
Pe când ca profume pe blânda ei față
Plutesc sărutări.

Iar aeru 'n munte, în vale vibrează
De tainici oftări;
Căci junele astfel din pieptu-i oftează
În dalbe cântări:
„Ah! ascultă, mândruliță,
Drăguliță
Șoapta-mi blândă de amor,

Să-ți cânt dulce, dulce tainic,
Cântul jalnic
Ce-ți cântam adeseori.
De-ai fi, dragă, zefir dulce,
Care duce
Cu-al său murmur frunze, flori,
Aș fi frunză, aș fi floare,
Aș sburare
Pe-al tău sân gemând de dor;
De-ai fi noapte,-aș fi lumină,
Blândă, lină,
Te-aș cuprinde c'un suspin;
Și în nunta de iubire,
În unire,
Naște-am zorii de rubin;
De-aș fi, mândră, râșorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,
Ți-aș spăla c'o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânelui!"

Ca Eol, ce sboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s'aruncă de spintecă 'n pripă
Al negurei flor;

Vergina îl strânge pe-amantu-i mai tare
La sânu-i de crin.
Și fața-și ascunde l'a lui sărutare
În păr ebenin.

Iar Eco își râde de blândețe plângeri,
De junii amanți,
Și râul repetă ca cântul de ângeri
În repede danț:

„De-aș fi, mândră, râșorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,

Ți-aș spăla c'o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânului!"

Publicată în "Familia", II, nr. 14, 17/27 mai 1866, p 158-159.

DIN STRĂINĂTATE

Când tot se 'nveselește, când toți aici se 'ncântă,
Când toți își au plăcerea și zile fără nori,
Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă
L'a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i răsători.

Și inima aceea, ce geme de durere,
Și sufletul acela, ce cântă amortit,
E inima mea tristă, ce n'are mângâiere,
E sufletu-mi, ce arde de dor nemărginit.

Aș vrea să văd acuma natala mea vâlcioară,
Scăldată în cristalul pârâului de-argint,
Să văd ce eu atâta iubeam odinioară:
A codrului tenebră, poetic labirint;

Să mai salut o dată colibele din vale,
Dorminde cu un aer de pace, liniștiri,
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice șoptiri.

Aș vrea să am o casă tăcută, mitutică,
În valea mea natală, ce ondula în flori,
Să tot privesc la munte în sus cum se ridică,
Pierzându-și a sa frunte în negură și nori.

Să mai privesc o dată câmpia 'nfloritoare,
Ce zilele-mi copile și albe le-a țesut,
Ce auzi odată copila-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, sburdarea mi-a văzut.

Melodica șoptire a râului, ce geme,
Concertul, ce-l întoană al păsărilor cor,
Cântarea în cadență a frunzelor ce freme,
Născur' acolo 'n mine șoptiri de-un gingaș dor.

Da! Da! Aș fi ferice de-aș fi încă o dată

În patria-mi iubită, în locul meu natal,
Să pot a binezice cu mintea 'nflăcărată
Visările juniei, visări de-un ideal.

Chiar moartea, ce răspânde teroare 'n omenire,
Prin vinele vibrânde ghețoasele-i fiori,
Acolo m'ar adoarme în dulce liniștire,
În visuri fericite m'ar duce către nori.

Publicată în Familia, II, nr. 21, 17/29 iulie 1866, p. 248.

LA BUCOVINA

N'oi uita vreodată, dulce Bucovină,
Geniu-ți romantic, munții în lumină,
Văile în flori,
Râuri resăltânde printre stânce nante,
Apele lucinde 'n dalbe diamante
Peste câmpii 'n zori.

Ale sorții mele plângeri și surâse,
Îngânate 'n cânturi, îngânate 'n vise
Tainic și ușor,
Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte,
Inima mi-o fură și cu dulci cuvinte
Îmi șoptesc de dor.

Numai lângă sânu-ți geniile rele,
Care îmi descântă firul vieții mele,
Parcă dormita;
Mă lăsară 'n pace, ca să cânt în lume,
Să-mi visez o soartă mândră de-al meu nume
Și de steaua mea.

Când pe bolta brună tremură Selene,
Cu un pas melodic, cu un pas alene
Lin în calea sa,
Eol pe-a sa arpă blând răsunătoare
Cânt'a nopții dulce, mistică cântare,
Cânt din Valhala.

Atunci ca și silful, ce n'adoarme 'n pace,
Inima îmi bate, bate, și nu tace,

Tremură ușor,
În fantasii mândre ea își face cale,
Peste munți cu codri, peste deal și vale
Mână al ei dor.

Mână doru-i tainic colo, înspre tine,
Ochiul îmi sclipește, genele-mi sunt pline,
Inima mi-e grea;
Astfel, totdeauna când gândesc la tine,
Sufletul mi-apasă nouri de suspine,
Bucovina mea!

Publicată în Familia, II, nr. 25, 14/26 august 1866, p. 292.

SPERANȚA

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristeță, durere și lacrimi, amor,
Azilul își află în sânu-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

Precum călătorul, prin munți rătăcind,
Prin umbra pădurii cei dese,
La slaba lumină ce-o vede lucind
Aleargă purtat ca de vânt
Din noaptea pădurii de iese:

Așa și speranța - c'un licur ușor,
Cu slaba-i lumină pălindă -
Animă 'nc'o dată tremândul picior,
De uită de sarcini, de uită de nori,
Și unde o vede s'avântă.

La cel ce în carcere plânge amar
Și blestemă cerul și soarta,
La neagra-i durere îi pune hotar,
Făcând să-i apară în negru talar
A lumii paranimfă - moartea.

Și maicii ce strânge pruncuțu-i la sân,
Privirea de lacrimi plină,
Văzând cum geniile morții se 'nclin

Pe fruntea-i copilă cu spasmuri și chin
Speranța durerea i-alină.

Căci vede surâsu-i de grație plin
Și uită pericolul mare,
L-apeacă mai dulce la sânu-i de crin,
Și fața-i umbrește cu păr ebenin,
La pieptu-i îl strânge mai tare.

Așa marinarii, pe mare îmblând,
Isbiți de talazuri, furtune,
Isbiți de orcanul ghețos și urlând,
Speranța îi face de uită de vânt,
Și speră la timpuri mai bune.

Așa virtușii murind nu desper,
Speranța-a lor frunte 'n senină,
Speranța cea dulce de plată în cer,
Și face de uită de-a morții dureri,
Pleoapele 'n pace le 'nchină.

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristeță, durere și lacrimi, amor,
Azilul își află în sânu-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

Publicată în Familia, II, nr. 29, 11/23 septembrie 1866, p. 337.

ASTA VREU, DRAGUL MEU

- Iubești scumpa mea frumoasă
Ghirlândioara de-albe flori,
Ce 'ncunună grațioasă
Buclele-mi ce 'n vânturi sbor?

- Nu, nu! Nu, nu!

- Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate roza cea tăcută
Care dulce se sărută
Cu fluturii râzători?

- Ba nu, nu: cununa 'n laur,

Cinsă 'n aur, aur, aur,
Atunci este un tezaur:

Asta vreau,
Dragul meu!

- Iubești, dulce drăgulină,
Doina mea de tainic dor
Ca pe lira mea suspină
Dulce, blând, încetșor?

- Nu, nu! Nu, nu!

- Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate cântul de-armonie
Care Eol îl adie
Printre frunze, printre flori?

- Ah! Când aurul suspină
În punguța plină, plină,
C'o cântare metalină!

Asta vreau,
Dragul meu!

- Iubești poate pe Selene,
Ca o candelă lucind,
Când cu pasu-i lin, alene
Se preumblă surâzând?

- Nu, nu! Nu, nu!

- Ce vrei dară, dragă, tu?
Iubești poate alba zare
Ce-o săgeată mândrul soare
Peste câmpul înflorind?

- Ah! Când aurul dulce sună
În punguța mea nebună
Nu-mi mai trebe alba lună!

Asta vreau,
Dragul meu!

- Iubești patria-ți măreață
Ce de glorii duce dor,
Când în palida ei față

Se deseamnă-un viitor?

-Nu, nu! Nu, nu!

Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate visul mare, mare
De mărire, răsbunare,
Ce-l visează-a ei popor?

Când în loc de glorii, laur,
Mi-ar da aur, aur, aur,
Atunci fi-mi-ar un tezaur!

Asta vreau,
Dragul meu!

Publicată în Umoristul din 29 septembrie/11 octombrie 1866, p. 133.

MISTERELE NOPTII

Când din stele auroase
Noaptea vine 'ncetișor,
Cu-a ei umbre suspinânde,
Cu-a ei silfe șopotinde,
Cu-a ei vise de amor;

Câte inimi în plăcere
Îi resaltă ușurel!
Dar pe câte dureroase
Cântu-i mistic le apasă,
Cântu-i blând, încetinel.

Două umbre, albicioase
Ca și fulgii de ninsori,
Razele din alba lună
Mi le torc, mi le 'mpreună
Pentru 'ntregul viitor;

Iar doi ângeri cântă 'n plângeri,
Plâng în noapte dureros,
Și se sting ca două stele,
Care 'n nuntă, ușurele,
Se cunun căzânde jos.

Într'un cuib de turturele

Ca și fluturii de-ușor
Saltă Eros nebunește,
Îl desmiardă, 'l-încălzește
Cu un vis de tainic dor;

Iar în norul de profume
Două suflete de flori
Le desparte-al nopții mire
Cu fantastica-i șoptire,
Le resfiră, până mor.

Când pe stele aurie
Noaptea doarme ușurel,
Câte inime râzânde,
Dar pe câte suspinânde
Le delasă 'ncetinel!

Dar așa ne e destinul,
Vitreg prea adeseori,
Unui lumea i-acordează,
Iar pe altul îl botează
Cu-a lui rouă de plânsori.

Publicată în Familia, II, nr. 34, 16/28 octombrie 1866, p. 397.

LIDA

Marea-i tristă 'n vântul serei.
Pe ruini ce se deșir
Lida vede-icoana mării
Și pe față-i plâng gândiri.

Blonda Lid' amor gândește.
Marea vede chipu-i pal
Și 'n adâncu-i zugrăvește
Prin ruini un ideal.

Un pescar pe țarmuri trece
Și din placa de argint
Vede zâna tristă, rece
Prin risipe rătăcind.

Peste-un an în nopți de vară
Vezi pe luciul vagabond

Cu pescaru 'n luntre sboară
Al ruinei geniu blond.

ZIUA DE AZI

În lacul cel verde și lin
Răsfrânge-se cerul senin,
Cu norii cei albi de argint,
Cu soarele nori sfâșiind.
Dumbrava cea verde pe mal
S'oglinde în umedul val,
O stâncă stârpită de ger
Înalță a ei frunte spre cer.

Pe stânca sfărmată mă sui,
Gândirilor aripi le pui;
De-acolo cu ochiul uimit
Eu caut colò 'n răsărit
Și caut cu sufletul dus
La cerul pierdut în apus.

Cobor apoi stânca în jos,
Mă culc între flori cu miros,
Ascult la a valului cânt,
La geamătul dulce din vânt.
Natura, de jur împrejur,
Pe sus e o boltă de-azur,
Pe jos e un verde covor,
Țesut cu mii tinere flori.

Văd apa ce tremură lin
Cum vântul o 'ncruntă 'n suspin,
Simt zefiri cu-aripi de flori
Muiate în miros de flori,
Văd lebede, barcă de vânt,
Prin unde din aripe dând,
Văd fluturi albaștri, ușori,
Roind și bând miere din flori.

De ce nu am aripi să sbor!
M'aș face un flutur ușor,
Un flutur ușor și gentil

Cu suflet voios de copil,
M'aș pune pe-o floare de crin,
Să-i beau sufletelul din sân,
Căci am eu pe-o floare necaz:
Frumoasă-i ca ziua de azi!

SPRE SUVENIRE

Fratelui Gregoriu Dragoș

Dacă vreodată în lunga-ți cale,
Te-i simți, frate, nenorocit,
Pieptul în chinuri, inima 'n jale,

Viața-ți de lacrimi o tristă vale
Ochiu-ți în plângeri de dor răpit
Când fără soarte, fără de nume,

Te-i vedea singur... desprețuit,
Un singur suflet nu-i avea 'n lume,
Luptând cu-a vieții valuri în spume,

Un suflet care te-ar fi iubit;
Când fug amicii de lângă tine;
Când plângi de Soarte-ți trist, părăsit:

Gândește-atuncea și tu la mine,
Nici eu în lume n'o duc mai bine,
Și eu sunt, frate, nenorocit.

ÎNVIA-VOR VOEVOZII

[Poezie cu paternitate incertă]

Mândri voievozi ce 'nvie din a cronicelor bracuri,
Fac să tremure cetatea nedreptăților de veacuri;
Crainici răsbunării sântem, ce nu poate să 'ntârzie,
Prooroci mării dalbe a zilelor, ce vor să vie.

Dom regal cu mândre turlle, a lui Neagoe tesaur,
Pe Mihai ce adunat-ai în zenitul său de aur
Și slăvit-ai a lui Radu îndoita biruință,
În a doua înviere, s'ar putea să n'ai credință?

Juni semeți, cu surle 'n frunte și cu zumzet de cimpoaie,
Scutură din letargie inimile ce se 'ndoaie,

Împlini-se-va destinul când sfărma-vor buzduwane
De vătafi și-armași isbite a cetății porți dușmane.

Învia-vor voevozii, rumpând lanțuri de sclavie,
Surpând legi și privilegii de urgii, din temelie,
Și va fi stăpân Românul peste-a țărilor hotare,
Ce din vechi le străjuiește cu a doinii 'nviforare.

1867

CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu 'n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stânca, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răsbunare negru ca mormântul
Spada ta de sânge dușman fumegând,
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s'aprinde sacru candida-i vâlvoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ângerul iubirii, ângerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surâzând,
Ce pe Marte 'n glorie să orbească-l face,
Când cu lampa-i sboară lumea luminând,
El pe sânu-ți vergin încă să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge 'n brațe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Tânăra mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

Publicată în Familia, III, nr. 14, 2/14 aprilie 1867, p. 168.

OS MAGNA SONATURUM

De mi-ar permite-Apolon s'aleg dintre cunune,
Ghirlanda n'aş alege-o de flori plăpânde, june,
Ci falnica cunună a bardului bătrân;
Eu n'aş alege lira vibrândă de iubire,
Ci ceea care falnic îmi cântă de mărire,
Cu focul albei Veste aprinde al meu sân.

Ghirlanda ce se 'nsoară cu silfele uşoare,
Pe fruntea inspirată, pe fruntea 'nspirătoare,
De bucle 'ncungiurată, blondine, undoind,
Plăcută-i à ghirlandă – sublimă însă este
Cununa cea de laur, ce sântă se 'mpleteşte
Pe fruntea cea umbrită de bucle de argint.

Ca visul e cântarea ce-o 'ntoană Eol dulce,
Când silfele vin jalnic prin lili să se culce,
Să doarmă somn de ângeri pe sânul alb de flori;
Sublim însă e cântul când ţipă şi ia'n goană
Talazurile negre ce turbă, se răstoarnă,
Şi spumegă ca furii şi urlă 'ngrozitor.

Astfel îţi e cântarea, bătrâne Heliade,
Cum curge profeţia unei Ieremiade,
Cum se răsbun' un vifor sburând din nor în nor.
Ruga-m'aş la Erato să cânt ca Tine, barde,
De nu în viaţa-mi toată, dar cântecu-mi de moarte
Să fie ca „Blestemu“-Ţi... să-l cânt, apoi să mor.

Publicată în Familia, III, nr. 25, 18/30 iunie 1867, p. 294.

HORIA

Să priveasc' Ardealul lunii i-e ruşine
Că-a robic copiii-i pe sub mâni străine.

Ci 'ntr'un nor de abur, într'un vâl de ceaţă,
Îşi ascunde tristă galbena ei faţă.

Horia pe-un munte falnic stă călare:
O coroană sură munţilor se pare,

Iar Carpaţii ţepeni îngropaţi în nori
Îşi vuiu prin tunet gândurile lor.

- Eu am - zise-un tunet - suflet mare, greu,
Dar mai mare suflet bate 'n pieptul său;

Fruntea-mi este albă ca de ani o mie,
Dară a lui nume mai mult o să ție.

- Nalți suntem noi munții - zise-un vechi Carpat -
Dar el e mai mare, că ni-i împărat.

Atunci luna iese norilor regină,
Fruntea lui cea pală roșu o 'nsenină,

Galbenele-i raze încing fruntea-i rece,
Că părea din munte diadem de rege.

Și un stol de vulturi muntele 'ncongiu,
Cugetând că-i Joe, dumnezeul lor,

Când în miezul nopții, cununat cu nymb,
Fulgere aruncă sus de pe Olymp.

NU E STELUȚĂ

Nu e steluță tremurătoare
Să nu gândească în drum de nor
La altă steauă strălucitoare,
La alt amor.

Numai o viață pe gând de moarte,
Numai o frunte ce-a 'ngălbenit,
Numai un atom fără de soarte
Nu e iubit.

Galbena steauă fără lumină
- Altar să n'aibă un dumnezeu -
Este-al meu suflet care declină,
Sufletul meu!

DIN LYRA SPARTĂ...

Din lira spartă a mea cântare
Sboar' amortită, un glas de vânt,
Să se oprească tânguitoare
Pe un mormânt!

Oare femeia, pe care mie

Dumnezeu sântul o-a destinat,
În patu' acela de cununie
S'a 'nfășurat?

O caut, gându-mi și-o 'nchipuiește,
Dar n'am văzut-o de când eu sânt...
Oare amorul ce îmi zâmbește
E în mormânt?

CARE-O FI ÎN LUME...

(Ghazel)

- Care-o fi în lume și al meu amor?
Sufletul întreabă inima cu dor.

Va fi mănăstirea cu zidiri cernite,
Cu icoane sante și îngălbenite,

Va fi vitezia cu coif de aramă
L'ale cărei flamuri patria te chiamă,

Ori va fi o dulce inimă de ânger
Să mângâie blândă ale mele plângeri?

L-am cătat în lume. Unde o să fie
Ângerul cu râsul de-albă veselie?

Unde o să-l caut, mare Dumnezeu...
Poate-i vo fantasm' a sufletului meu?

Ba nu, nu! Oglinda sufletului meu
Îmi arat' adesea dulce chipul său,

Căci oglinda-i rece îmi arat' o zee
Cu suflet de ânger, cu chip de femeie,

Dulce și iubită, sântă și frumoasă,
Vergină curată, steauă radioasă,

Și să mă iubească, s'o iubesc și eu,
Să-i închin viața sufletului meu.

Dar ce râde lumea? Ce râde și spune?
„Femeia nu este ce crezi tu, nebune.

Fața ei e-o mască ce-ascunde-un infern

Și inima-i este blestemul etern,
Buza ei e dulce, însă-i de venin,
Ochiu-i te omoară, când e mai senin.

Și-apoi ce-i amorul? Visu-i și părere,
Haina strălucită pusă pe durere“.

Dar dacă e astfel, unde-i a mea zână
Cu chipul de ânger muiat în lumină?

– N’a fost niciodată. De-a fost vreodată,
Atunci în mormântul cel rece o cată.

De n’a fost – imagină-ți singur în tine
Un ânger din ceruri cu aripi senine,

Pe care deodată cu sufletul tău
Pe lume-l trimise de sus Dumnezeu

Și care ’nainte de-a-l întâlni tu,
În sufletul morții ființa-și pierdu.

Și cântă pe-ăst ânger de dulce amor
Și plânge-l cu jale și plânge-l cu dor;

Din sufletu-ți rece tu fă o grădină
Cu râuri de cânturi, cu flori de lumină;

Colo ’n cimitirul cu cruci risipite
Te primbă adese cu gânduri uimite;

Alege-ți o cruce, alege-un mormânt
Și zi: Aici doarme amorul meu sânt;

Și cântă la capu-i și cântă mereu:
Dormi dulce și dusă, tu, sufletul meu!

PHYLOSOPHIA COPILEI

Glasul plăcerii dulce iubit
Chiamă gândirea pe a mea frunte,
Ce zboară tainic ca și o luntre
În oceanu-i nemărginit.

Stelele toate angeli îi par,
Angeli cu aripi strălucitoare,

A căror inimi tremurătoare
Candele d'aur nouă mi-apar.

Falnică-i pare legea Creării,
Lumi ce de focuri în lumi înot,
Candeli aprinse lui Zebaot,
Ce ard topirei și renvierei.

Dar mai puternic, mai nalt, mai dulce
Îi pare legea de a iubi,
Fără ea nu e de a trăi,
Fără ea omul ca stins se duce.

De-aceea nu voi ca eu să fiu
Pală idee' a Dumnezeirei,
Șotă copilă a nesimțirei,
Foc mort ce pare a arde viu.

Ci voi să-mi caut pe 'ntinsa lume
O frunte albă să o desmierd
Și 'n ea gândirea mea să o pierd,
Cum pierde-un eco pribeagul nume.

Să 'ncunun capul unui iubit
Cu vise d'aur în rai țesute,
Până ce ginii necunoscute
Mi-ar rumpe lanțul d'a fi trăit.

RESIGNAȚIUNE

(din Schiller)

Și eu născui în sânul Arcadiei și mie
Natura mi-a jurat
La leagănu-mi de aur să-mi dea bucurie;
Și eu născui în sânul Arcadiei, dar mie
O scurtă primăvară dureri numai mi-a dat.

O dată numai Maiul vieței înflorește -
La mine-a desflorit;
Și zeul lin al păcei - o, lume, mă jelește! -
Făclia mi'o apleacă, lumina-i asfințește
Și iasma-i a fugit.

Acuma stau pe podu-ți, vecie 'nfricoșată -

Pe podul tău pustiu:
Primește 'mputerirea-mi fortunei adresată,
Ți-o napoiez neatinsă și nedisigilată -
De fericire 'n lume nemica eu nu știu.

Și Tronului în preajmă ridic a mea-acuzare,
O, jude voalat!
Pe steaua-aceea merse senina zicătoare
Că cumpăna dreptății o porți răsplătitoare,
De secolii întronat.

Aci - se zice - așteaptă pe cei răi spăimântare,
Cei buni sânt fericiți.
A inimei adâncuri vei da la 'nfățișare,
Enigmei Providenței vei da o deslegare,
Vei ține socoteală de cei nenorociți.

Aci espatriatul o patrie găsește,
A suferinței cale spinoasă s'a finit.
Divina fiică, care-Adevărul se numește,
Care puțini o-adoară, mulțimea-o-ocolește,
A vieței mele repezi frâu iute a oprit.

- Îți răsplătesc, îmi zise, în viața viitoare
O, dă-mi junețea ta!
Nu-ți dau nimic acuma fără d'astă îndreptare.
Luai avizu-acesta pe viața viitoare
Și îi jertfii plăcerea din tinerețea mea.

- Dă-mi mie-acea femeie scumpă inimei tale -
Dă-mi mie Laura ta!
De gropi dincolo-amaru-ți luce cu 'ncămătare,
Și sângerând, rumpând-o din inima-arzătoare,
Plângeam în hohot, însă am dat-o și pe ea.

- Această-obligațiune la morți e îndreptată
- Râzând lumea zicea -
Căci, nu vezi, mincinoasa de tirani cumpărată
Umbre ți-a dat în loc de fericire-adevărată,
La terminu-ăstui cambiu tu n'ei mai esista.

Isteț glumea o oaste de șerpi derâzătoare:
- Naintea unui chaos de ani zeificat

Tu tremuri. Ce sunt oare zeitățile tale?
Slabului plan al lumii scorniri mântuitoare
Ce 'n geniul umanei nevoi a 'mprumutat.

Ce e viitorimea de gropi învăluită?
Vecia ce-i cu care deșert ni te fălești?
Măreață pentru că e cu coji acoperită,
A spaimelor-ne proprii umbră-nurieșită,
Pe-oglanda cea pustie a conștiinței omenеști.

Icoană mincinoasă de ființi viețuitoare
- Mumia timpului -
De balsamul speranței ținute în răcoarea
A groapei locuință; nu aceștia oare
Îi zici tu nemurire 'n febra delirului?

Și pe speranți, pe cari le desminte putrezirea,
Bunuri sigure-ai dat.
De șase mii ani moartea nu-și ține ea tăcerea?
Văzut-a de atuncea vrun mort reînvierea
Să-ți spună că dincolo vei fi recompensat?

Văzui că sboară timpul spre țărmurile tale;
Natura înflorind.

Că rămânea în urmă-i cadavru demn de jale,
Că nici un mort nu iese din umbra groapei sale
Și totuși credeam tare divinul jurământ.

Orice plăcere 'n lume ți-am junghiat-o ție -
Acum m'arunc la tronu-ți acel judecător,
Căci surd desprețuit-am a lumii flecărie,
Numa 'n a tale bunuri credeam cu frenezie,
Acum cer recompensa-mi, divin răsplătitor!

- Eu îmi iubesc copiii cu egală iubire!
Din sfere nevăzute zise-un geniu divin.
Sunt două flori - el zise - ascultă, Omenire,
Sunt două flori espuse l'a omului găsire:
Speranța-i una, pe alta Plăcerea o numim.

Și cine-ați frânt în lume numai una din ele,
Cealaltă n'o aveți.
Cine nu poate crede, să guste. E-o părere

Eternă ca și lumea. Renunțe cel ce speră.
A lumii istorie a lumii e județ.

Tu ai sperat – răsplata ți-a fost dar acordată –
Speranța-i bunul care norocu-ți destina.
Putuși să 'ntrebi pe-ai voștri filosofi vreodată:
Ce se refuză unei minți 'ntraripată
Nici însuși vecinicia nu mai poate reda.

1868

LA O ARTISTĂ

Ca a nopții poezie,
Cu 'ntunericul talar,
Când se 'mbină, se 'mlădie
C'un glas tainic, lin, amar,
Tu cântare întrupată!
De-al aplauselor flor,
Apărând divinizată,
Răpiși sufletu-mi în dor.

Ca zefirii ce adie
Cânturi dulci ca un fior,
Când prin flori de iasomie
Își sting sufletele lor.
Astfel notele murinde
Blânde, palide, încet,
Sbor sub mâna-ți tremurânde,
Ca dulci gânduri de poet.

Sau ca lira sfărâmată,
Ce răsgeme 'ngrozitor,
Când o mână înghețată
Rumpe coardele 'n fior,
Astfel mâna-ți tremurândă
Bate-un cântec mort și viu,
Ca furtuna descrescândă
Care muge a pustiu.

Ești tu nota rătăcită
Din cântarea sferelor,
Ce eternă, nefinită
Ângerii o cântă 'n cor?
Ești ființa-armonioasă
Ce-o gândi un serafin,
Când pe lira-i tânguioasă
Mâna cântecul divin?

Ah, ca visul ce se 'mbină

Palid, lin, încetișor,
Cu o rază de lumină
Ce-arde geana ochilor;
Tu cântare întrupată!
De-al aplauselor flor
Dispărând divinizată,
Răpiși sufletu-mi în dor.

Publicată în Familia, IV, nr. 29, 18/30 august 1868, p. 337.

AMORUL UNEI MARMURE

Oștirile-i alungă în spaimă înghețată,
Cu sufletu 'n ruină, un rege-asirian,
Cum stâncelor aruncă durerea-i înspumată
Gemândul uragan.

De ce nu sunt un rege să sfarm cu-a mea durere,
De ce nu sunt Satana, de ce nu-s Dumnezeu,
Să fac să rump' o lume ce sfâșie 'n tăcere
Sdrobit sufletul meu.

Un leu pustiei rage turbarea lui fugindă,
Un ocean se 'mbată pe-al vânturilor joc,
Și norii-și spun în tunet durerea lor mugindă,
Gândirile de foc.

Eu singur n'am cui spune cumplita mea durere,
Eu singur n'am cui spune nebunul meu amor,
Căci mie mi-a dat soarta amara mângâiere
O piatră să ador.

Murindului speranța, turbării răsbunarea,
Profetului blestemul, credinței Dumnezeu,
La sinucid o umbră ce-i sperie disperarea,
Nimic, nimica eu.

Nimica, doar icoana-ți, care mă învenină,
Nimic, doar suvenirea surâsului tău lin,
Nimic decât o rază din fața ta senină,
Din ochiul tău senin.

Și te iubesc, copilă, cum repedeia junie
lubește 'n ochi de flăcări al zilelor noroc,

Iubesc precum iubește pe-o albă vijelie
Un ocean de foc.

Din ochi de-ar soarbe geniu slăbita mea privire,
De-ar tremura la sânu-mi gingașul tău mijloc,
Ai pune pe-a mea frunte în vise de mărire
Un diadem de foc.

Și-aș pune soarta lumii pe buza-ți purpurie,
Aș pune lege lumii răsândul tău delir,
Aș face al tău zâmbet un secol de orgie,
Și lacrimile-ți mir.

Căci te iubesc, copilă, ca zeul nemurirea,
Ca preotul altarul, ca spaima un azil;
Ca scepstrul mâna blândă, ca vulturul mărire,
Ca visul pe-un copil.

Și pasu 'n urma-ți sboară c'o tainică mânia,
Ca un smintit ce cată cu ochiu 'ngălbenit,
Cu fruntea 'nvinețită, cu fața cenușie
Icoana ce-a iubit.

Publicată în Familia, IV, nr. 33, 19 septembrie/1 octombrie 1868, p. 383.

NUMAI POETUL...

Lumea toată-i trecătoare.
Oamenii se trec și mor
Ca și miile de unde,
Ce un suflet le pătrunde,

Treierând neconținut
Sânul mării infinit.
Numai poetul,
Ca pasări ce sboară

Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpului:
În ramurile gândului,

În sfintele lunci,
Unde pasări ca el
Se 'ntrec în cântări.

ECTOR ȘI ANDROMACHE

(de Schiller)

ANDROMACHE

Vrea Ector în vecie să meargă de la mine,
Unde Ahil cu-a sale neapropiali mâne
Aduce lui Patroclu jertfiri pe orice zi?
Cine-o 'nvăța copilu-ți în vremea viitoare
S'arunce lănci și zeei Olympului s'adoare,
Când Orcul de 'ntuneric în sânu-i te-o 'nghiți?

ECTOR

Femea scumpă mie, tu lacrimile seacă!
După bătaia cruntă dorința mea ea pleacă,
Aceste brațe apăr Pergamu-amenințat.
Și 'n lupta pentru sânțe a zeilor cămine
Eu cad, mântuitor al patriei - și 'n fine
Cobor la râul stigic de glorie urmat.

ANDROMACHE

O, n'o să mai aud eu a armelor vuire
Și fieru-ți în portale va zace 'n lenevire,
Marea lui Priam viță d'eroi s'o nimici.
Vei merge unde ziua etern nu mai lumină,
Cocytul unde 'n lungul pustiilor suspină,
Colo unde amoru-ți în Lethe va muri.

ECTOR

Orice dorință 'n mine, în mine-orice gândire,
Le-oi cufunda în Lethe, în râul de-amuțire,
Dar nu și-al meu amor.
Auzi-I! cel sălbatec cum lângă muri turbează,
Încinge-mi a mea spadă și doliul îți lasă!
Căci nu moare în Lethe amorul lui Hector.

1869

JUNII CORUPTI

La voi cobor acuma, voi suflete-amăgite
Și ca să vă ard fierea, o, spirite-amețite,
Blestemul îl invoc;
Blestemul mizantropic, cu vânăta lui ghiară,
Ca să vă scriu pe frunte, ca vita ce se 'nfiară
Cu fierul ars în foc.

Deși știu c'a mea liră d'a surda o să bată,
În preajma minții voastre de patimi îmbăta,
De-al patimilor dor;
În preajma minții voastre ucisă de orgie,
Și putredă de spasmuri, și arsă de beție,
Și seacă de amor.

O, fiarbă-vă mânia în vinele stocite,
În ochii stinși de moarte, pe frunți învinate
De sânge putrezit;
Că 'n veci nu se va teme Profetul vreodată
De brațele slăbite, puterea leșinată
A junelui cănit.

Ce am de-alege oare în seaca-vă ființă?
Ce foc fără' a se stinge, ce drept fără să-mi mință,
O, oameni morți de vii!
Să vă admir curajul în vinure vărsate,
În sticle sfărâmate, hurii nerușinate
Ce chiuie 'n orgii?

Vă văd lungiți pe patul juneții ce-ați spurcat-o,
Sufând din gură boala vieții ce-ați urmat-o,
Și arși pân' în rărunchi;
Sau bestiilor care pe azi îl țin în fiară,
Cum lingușiți privirea cea stearpă și amară,
Cum cădeți în genunchi!

Sculați-vă!... căci anii trecutului se 'nșiră,
În șiruri triumfale stindardul îl resfiră,

Căci Roma a 'nviat;
Din nou prin glorii calcă, cu fața înzeită,
Cu faclele nestinse, puterea-i împietrită,
Poporul împărat.

Sculați-vă!... căci tromba de moarte purtătoare
Cu glasul ei lugubru răcnește la popoare
Ca leul speriat;
Tot ce respiră-i liber, a tuturor e lumea,
Dreptatea, libertatea nu sunt numai un nume,
Ci-aievea s'a serbat.

Încingeți-vă spada la danțul cel de moarte,
Aci vă poarte vântul, cum știe să vă poarte
A țopăi în joc!
Aci vă duceți valuri în mii batalioane,
Cum în păduri aprinse, mânat în uragane,
Diluviul de foc.

Vedeți cum urna crapă, cenușa reînvie,
Cum murmură trecutul cu glas de bătălie
Poporului roman;
Cum umbrele se 'mbracă în zale ferecate,
Și frunțile cărunte le nalță de departe
Un Cesar, un Traian.

Cad putredele tronuri în marea de urgie,
Se sfarmă deodată cu lanțul de sclavie
Și sceptrele de fier;
În două părți infernul portalele-și deschide,
Spre-a încăpea cu mia răsuflutele hâde
Tiranilor ce pier!

În darn răsună vocea-mi de eco repetită,
Vă sguduie arama urechea amorțită
Și simțul leșinat;
Virtutea despletită și patria-ne zee
Nu pot ca să aprinză o singură scântee
În sufletu 'nghețat.

Și singur stau și caut, ca uliul care cată
În inima junimii de viața-i desbrăcată

Un stârv spre-a-l sfâșia;
Ca pasărea de sboru-i din ceruri dizmețită,
Ca muntele ce 'n frunte-i de nouri încrețită
Un trăsnet ar purta.

Dar cel puțin nu spuneți că aveți simțiminte,
Că 'n veci nu se îmbracă în veștede vestminte
Misteriul cel sânt;
Căci vorba voastră sună ca plâns la cununie,
Ca cobeia ce îngână un cânt de veselie,
Ca râsul la mormânt.

Publicată în Familia, V, nr. 4, 31 ianuarie/11 februarie 1869, p. 39.

AMICULUI FILIMON ILIA

Visuri trecute, uscate flori
Ce-ați fost viața vieții mele,
Când vă urmam eu, căzânde stele.
Cum ochiul urmă un meteor,

V'ați dus cu anii, ducu-vă dorul.
Precum cu toamna frunzele trec;
Buza mi-e rece, sufletul sec,
Viața mea curge uitând isvorul.

Candela ștersei d'argint icoane
A lui Apolon, crezului meu,
Mă topesc tainic, însă mereu
De ale patimilor orcane.

Sau ca un nour gonit de vânt,
Alerg pe calea vieții mele,
O buhă care, țipând a jele,
Bântuie urma unui mormânt.

Viața-mi se scurge ca și murmura
Ce-o suflă-un crivăț printre pustii,
Mă usc ca crucea pusă 'n câmpii
Și de blesteme mi-e neagră gura.

Îmi târăsc soarta ca un vultur
Ce își târăște aripa frântă,
Viscolul iernii moarte îi cântă,

Moarte, îi râde tot de 'mprejur.

Am uitat mamă, am uitat tată,
Am uitat lege, am uitat tot;
Mintea mi-e seacă, gândul netot.
Pustiul arde 'n inima-mi beată.

Numai prin chaos tu îmi apari,
Cum printre valuri a navei velă,
Cum printre nouri galbena stelă,
Prin neagra noapte cum un fanar.

Te văd adesea frunte senină
Ca și gândirea lui Dumnezeu,
Sufletu-ți arde 'n sufletul meu
C'o flamă dulce, tainică, lină.

Gândind la tine nu voi să mor,
Îmi blastăm însuși eu mântuirea,
Orb, nebun, care blastămă firea,
Ce-ar vrea din frunte-i să sting' un nor.

Dar dacă gândul zilelor mele
Se stinse 'n mintea lui Dumnezeu,
Și dacă pentru sufletul meu
Nu-i loc aicea, ci numa 'n stele:

Voi, când mi-or duce ângerii săi
Palida-mi umbră în albul munte,
Să-mi pui cununa pe a mea frunte
Și să-mi pui lira de căpătâi.

Publicată în Familia, V, nr. 13, 30 martie/11 aprilie 1869, p. 147-148.

LA MOARTEA PRINCIPELUI ȘTIRBEY

Turnurile mișcă 'n doliu a lor inimi de aramă
Și un ânger cu-aripi negre, cu diademă de spini,
Cu cântarea-i plângătoare lumea mișcă, lumea chiamă,
Precum mișcă vântu 'n cântec fața mării de senin.

Și cu ochiul plin de lacrimi națiunea cea română,
Care are 'n mii de inimi sufletul ei tremurând,
Vede cum pin nori se stinge stea cu flacăra divină

Și aude 'n ceri un tunet și un gemet pe pământ...

A 'ntristărei neagră-aripă peste lume se întinde,
Totul tace, căci durerea este mută ca un gând,
Lumea azi nimic nu vede, ochiu-i nimic nu cuprinde,
Decât cursu' acelu astru ce se sparge p'un mormânt.

Cine-i acvila ce cade? Cine-i stânca ce se sfarmă?
Cine-i leul ce închide cu durere ochii săi?
Cine-i tunetul ce moare umplând lumea de alarmă?...
- *Este domnul României: Barbu Dimitrie Știrbey!...*

Publicată într'o foaie volantă de doliu din aprilie 1869.

CÂND...

Când luna prin nouri pe lume veghiază,
Când fiecă undă se 'mbracă c'o rază,
Când cântă al somnului ginii nătăngi -
Tu tremuri și plângi.

Când luna aruncă o pală lumină
Prin merii în floare 'nșirați în grădină,
La trunchiul unuia pe tine te-aștept -
Visând de deștept.

Când soarele arde și ceru-i văpaie,
Pe-a lacului valuri profunde bălaie,
Pe-o barcă împinsă de valuri ce merg -
La tine alerg.

Când vântul e-o taină, când frunza e mută,
Misterul surâde prin lumea tăcută,
Culeg pe-a ta frunte sublime visărei -
Pe ochi sărutări.

Amorul își moaie aripele-i stinse,
Tu 'nchizi surâzândă lungi genele-ți plânse,
Și fruntea mea pală pe pieptu-ți așezi, -
Surâzi și veghezi.

Nebună copilă, ce-amesteci plăcerea
Cu lacrimi pe care le naște durerea,
Nebună copilă cu-amorul ceresc, -

O, cât te iubesc!

CÂND MAREA...

Când marea turbează de valuri împinsă
Și-și scutură coama de spume și vânt,
Când nori-alung ziua din lumea cea plânsă,
Când tunete cânt;

Atunci printre nouri, prin vânt și prin unde
O rază de aur se toarce ușor
Și 'n fundul sălbatec al mării pătrunde
Prin vânt și prin nor.

Ce caută raza din ceruri venită,
Din galbena steauă ce-aleargă prin cer,
Ce caută 'n mare, în noaptea-i cernită
Und' razele pier?

În fundul cel umed al mării turbate,
În lumea-i noptoașă, în sânu-i de-amar,
Lucește o steauă în piatră schimbată,
În mărgăritar.

E-amantul a stelei ce palidă trece
Și-aruncă prin nori a ei rază de nea,
E-amantul căzut dintre stele, ce rece
În mare murea.

CÂND PRIVEȘTI OGLINDA MĂRII

Când privești oglinda mării,
Vezi în ea
Țărmuri verzi și cerul sării,
Nor și stea.
Unda 'n plesnetul ei geme
Și Eol
Sună 'n papura ce freme
Barcarol.

Un minut dacă te-i pierde,
Tu, măcar,
Sub noianul mării verde
Și amar,

Colo 'n umeda-i pustie,
Ca 'n sicriu,
Te-ai simți pe vecinicie
Mort de viu.

Vezi pe buza mea pălită
Un surâs,
Vezi pe fruntea-mi liniștită
Dulce vis,
Și al luncei vânt de vară
Călduros
Cântă 'n lira mea amară
Lânguros.

De-ai pătrunde c'o privire
Al meu sân,
Să vezi marea-i de mâhnire
Și venin,
Ai cunoaște-atuncea bine
Traiul meu:
Suflet mort, zâmbiri senine -
Iată eu.

REPLICI

POETUL

Tu ești o undă, eu sunt o zare,
Eu sunt un țăr mur, tu ești o mare,
Tu ești o noapte, eu sunt o stea -
Iubita mea.

IUBITA

Tu ești o ziuă, eu sunt un soare,
Eu sunt un flutur, tu ești o floare,
Eu sunt un templu, tu ești un zeu -
Iubitul meu.

Tu ești un rege, eu sunt regină,
Eu sunt un chaos, tu o lumină,
Eu sunt o arpă muiată 'n vânt -
Tu ești un cânt.

POETUL

Tu ești o frunte, eu sunt o stemă,
Eu sunt un geniu, tu o problemă,
Privesc în ochii-ți să te ghicesc -
Și te iubesc!

IUBITA

Îți par o noapte, îți par o taină
Muiată 'n pala a umbrei haină,
Îți par un cântec sublim încet -
Iubit poet?

O, tot ce-i mistic, iubite barde,
În acest suflet ce ție-ți arde,
Nimica nu e, nimic al meu -
E tot al tău.

UNDA SPUMĂ

Unda spumă, vântul trece
Cu suflarea-i rece
Peste marea ce suspină
Tristă, dar senină.

Cum nu-s vântul ce aleargă
Pe oglinda largă,
Luciul apei de-l încruntă
Cu undă mărunță?

Căci aș trece suvenire
Blândă de iubire,
Peste-o mare de misteruri
Ce coprinde ceruri,

Printre visele amare
A copilei care
O ador, o cânt cum cântă
Harfa pe o sântă.

VIAȚA MEA FU ZIUĂ

Viața mea fu ziuă și ceru-mi un senin,
Speranța, steaua de-aur mie-mi lucea în sân

Până ce 'ntr'al meu suflet deodat' ai apărut -
O, ângere căzut!

Și două stele negre luciră 'n negru foc
Pe cerul vieții mele; - iar geniul-noroc
Mă lasă 'n lume singur, dispere în abis
De nour și de vis.

O rază din privire-ți viața mi-a 'nnegrit,
Din sânul meu speranța divină a fugit;
Norocul și-a stins steaua... De m'ai iubi măcar -
O, ânger de amar!

Dar nu!... Din lumea-mi neagră tu sbori în calea ta;
Sub pasul tău pe-arenă de aur vei călca
Când eu pierdut în noapte-mi nimic nu mai sperez,
Ci vecinic te visez.

O STEA PIN CERURI...

O stea pin ceruri o văd că trece
Și eu un nume i-am pus din sbor
Numele unei inime rece
Fără fior.

Ea nevăzută acum se stinge
Nimeni în sboru-i n'o a urmărit
Numai un ochi singur umed o plânge
Căci-o-a iubit.

Știți de ce stelei i-am dat un nume
Numele unui suflet răcit
Ce acum palid, uitat de lume
A 'mbătrânit?

Pentru că ochiul ce lăcrimează
După-acea steauă care s'a stins
Este-al meu suflet ce meditează
E-ochiul meu plâns.

ONDINA

(Fantasie)

L'al orelor zilei șirag răsător

Se 'nșir cele negre și mute
Ce poartă în suflet mistere de-amor
Pălite, sublime, tăcute
    Și noaptea din nori
    Pe-aripi de fiori
Atinge ușoară, cu gândul,
    Pământul.

Pe-un cal care soarbe prin nările-i foc,
Din ceață pustie și rece,
Un june pe vânturi, cu capul în joc,
Cu clipa gândirei se 'ntrece
    Și calu-i turbat
    Sbura necurmat
Mânat ca de-a spaimelor zână
    Bătrână.

Pe aripi de munte și stânci de asfalt
Castelul se naltă, se 'ncruntă
Și creștetu-i negru și creștetu-i nalt
De nouri și ani se 'ncăruntă,
    Dar astăzi e viu
    Și 'n ton auriu
Răsună din umbra cea mare
    Cântare.

În mii de lumine ferestrele ard,
Prin care se văd trecătoare,
Prin tactul cântărei sublime de bard,
Cum danță la umbre ușoare,
    Cum danță ușor
    Dulci vise de-amor,
Palatul părea în magie
    Aurie.

Ca cerbul ce s'alță în creștet de stânci,
Urmărit de săgeat' arzătoare,
E calul ce sare prăpastii adânci
În sboru-i puternic și mare,
    Cu nara arzând,
    Cu coama pe vânt,

O dată 'ncă pînten l-împunge
Și-ajunge.

Iar junele sare ușor de pe el
Sub mantă-i purtând mandolină,
Cu inima plină de-amoru-i fidel,
Cu mintea de visure plină,
De grile de fer
Al meu cavaler
S'avântă cătând pe fereastă
Și-adastă:

Ca gânduri palide din ore dalbe
Sboară danțând ele ființe albe,
Par aromatele suflete line
Duse de zefirii de prin grădine,

În coruri nimfele cîntă la hore
Și gem în lirele blânde, sonore,
Ascunse gândure de dor de ducă
Triste și palide ca o nălucă,

Apoi în citere ele 'ncordară
Și plin și limpede încet cântară
Glas a trecutului ce însenină
Mintea cea turbure de gânduri plină.

Pe râul dorului, mînat de vînture,
Veni odat'
Pe-un vas cu vîslele muiate 'n cînture,
Lin-împărat.

Venit-a regele să calce văile
Cătând o sor',
Eroi se 'nînimă și plîng femeile
De-a lui amor.

El fură munților ecouri tinere,
Cîntul la dor,
Răpește buzelor naivei Vinere
Vorba d'amor.

Pe munți în negură, pe stânci de cremene,

El a cătat
O albă vergină, să-i fie gemene
Și te-a aflat.

Tu ești cântărilor sororă gemene,
Sufletul lor,
Regele inimei trebui să-ți semene
Ca vis cu dor.

În tine vede-se că e în ceriure
Un dumnezeu,
Purtând simetria și-a ei misterure
În gândul său.

Mână dar coardele unele 'ntr' altele,
Mână-le lin.
Căci ca în sufletu-ți n'a găsit altele
Regele Lin.

Cântă cu doliul, ce-l varsă bèlele
Când plâng de-amor,
Să creadă lumile, să creadă stelele
Că-i tactul lor.

Cum sboară ângerii din stele 'n stele,
Barzii sbor, flutură printr'a lor bèle;
Din lungul horelor amestecate
Barzii ridic a lor glasuri bărbate.

Arpele 'n cântece par că se sfarmă
Când gem cu sufletul, când zic de-alarmă.

Muzica sferelor: Serafi adoară
Inima lumilor ce-o încongioară,
Dictând în cântece de fericire
Stelelor tactul lor să le inspire.

Și cum culorile ce se îmbină
Naște a soarelui albă lumină,
Astfel prin vocile răsunătoare
Curge-astă mistică, dulce cântare:

Odină,
Cu ochi de dulce lumină,

Cu bucle ce 'nvăluie 'n aur
Tezaur!

Idee,
Pierdută 'ntr'o palidă fee
Din planul Genezei, ce-aleargă
Nentreagă!

Să 'nvii vii
Și stânca de care râd timpii
Și tot ce mai e 'n nesimțire
În fire?

Vin' dară,
Căci ochiu-ți e viață și pară,
Și sufletu-ți, blândă magie
Ce 'nvie.

Să cânte
Ce secolii tăcu înainte,
Și-a munților creștete 'nalte
Să salte.

Și din amestecul de vise dalbe,
Dintre danțândeale ființe albe,
Iese cum cântecul dintre suspine
Regina albelor noptii regine.
Păru-i ca aurul fața 'ncadreață,
Cunună 'n undele-i se furișează.
Pe-o liră gingașă și argintie
Mânuța-i coardele le 'ncurcă vie
Și cum din zilele poetici, june,
A idealului iese minune,
Astfel prin notele lirei de-amor
Glasul ei tremură, dulce ușor:

Liră spartă 'n stânca lume,
Suflet stins, muiat în nor,
Plâns amar luat de glume,
Adevărul vrăjitor,

E ființa-mi tremurândă
Care trece 'n infinit,

Ca un fulger fără țintă,
Ca un cap fără zenit.

Și din chinuri ce mă 'neacă,
Eu sorb mirul cel curat,
Cum o lebădă se pleacă
Bând din lacul înghețat.

Și cu moartea cea adâncă
Am schimbat al vieții gând,
Am fost vultur pe o stâncă,
Sunt o cruce pe-un mormânt.

Care-i scopul vieții mele,
Întreb sufletu 'mpietrit?
Ochiu-i stins, buzele mele
De dureri a 'nvinețit.

Crucea-mi pare gânditoare,
Parcă arde-a vieții-mi tort
Și prin neguri mormântare
Privesc fața mea de mort.

Dar atunci când albe zâne
S'or privi 'n sufletul meu,
A! Gândiți, gândiți la mine
Că am fost în lume eu.

Un murmur feeric desmiardă duios
A salei tăcere senină,
Prin bolta ferestrei, arcată pompos,
S'aude vibrând mandolină,

Ș'un eco ușor,
Setos de amor,
Se 'neacă 'ntr'a mandolei strune
Nebune.

Și toată viața lui, tot ce-a cules
Din unde, din munte, din vale,
Tot sufletu-i june, tot scumpu-i eres
Îl pierde în coardele sale.

Vărsându-l cu dor,
Plângând rătător,

El cântă cu buze de miere

Durere:

„De ce nu-s o floare uscată de vânt
Și pală ca fruntea pe moarte,
Ce mila o pierde prin cruci de mormânt
Cu miros strivit, fără soarte,

C'atunci m'ai lua,

La mine-ai căta

Gândindă, cum e trecătoare

O floare.

Dar eu nu-s, copilă, decât un amor

Ce arde 'n o inimă jună,

Un glas de pe buze aprinse de dor,

O minte pustie, nebună

Și dulce descânt

Pe coarde de-argint,

Când palida mea nebunie

Învie.

Dar am o câmpie ce unduie 'n flori,

Câmpia speranțelor mele.

Acolo te-așteaptă răsândele zori,

Pletindu-ți coroană de stele.

S'aduci prin amor

De viață fior,

În câmpul speranțelor vină,

Ondină!“

LEBĂDA

Când printre valuri ce saltă

Pe baltă

În ritm ușor,

Lebăda albă cu-aripele 'n vânturi

În cânturi

Se leagănă 'n dor;

Aripele-i albe în apa cea caldă

Le scaldă,

Din ele bătând,

Și-apoi pe luciu, pe unda d'oglinde

Le 'ntinde:
O barcă de vânt.

CREDEAM IERI CĂ STEAUA-ȚI...

Credeam ieri că steaua-ți e-un suflet de ânger
Ce tremură 'n ceruri, un cuget de aur
Ce-arunci a lui raze 'n o luncă de laur
Cu-al cântului dar

Și tu interpret' a cereștilor plângeri
Credeam că ești chipul ce palida stelă
Desemnă pe-o frunte de undă rebelă
Pe valul amar

Dar astăzi poetul cu inima 'n ceruri
Răpit de-a ta voce în rai de misteruri
Și-aduce aminte că în cerul deschis

Văzut-a un geniu mânând reveria
Pe-o arpă de aur c'un Ave Maria
Și 'n Tine cunoaște sublimul său vis.

LA O ARTISTĂ

I

Credeam ieri că steaua-ți e-un suflet de ânger
Ce tremură 'n ceruri, un cuget de aur
Ce-arunc' a lui raze 'n o luncă de laur
Cu-al cântului dar,

Și tu interpret' a cereștilor plângeri,
Credeam că ești chipul ce palida stelă
Aruncă pe-o frunte de undă rebelă,
Pe valul amar.

Dar astăzi poetul cu inima 'n ceruri,
Răpit d'a ta voce în rai de misteruri,
Ș'aduce aminte că 'n cerul deschis
Văzut-a un geniu cântând Reveria,
Pe-o arpă de aur, c'un Ave Maria -
Și 'n tine revede sublimul său vis.

II

Cum lebăda viața ei toată visează un cântec divin,
Nu cântecul undei murinde pe luciul mării senin,

Cum galbena luncă visează o iarnă întreagă de-un cânt,
Nu cântecul iernei cel aspru, nu arpa lui Eol în vânt,

Ci lebăda cântecul morții, al morții cu chipul ei drag,
Iar lunca visează de doina voinicului celui pribeag:

Astfel România, uitată 'n Carpatul cel ars și bătrân,
Visat-a de glasul tău dulce, de cântu-ți de dorure plin.

Cum lebăda știe că glasul ce iese din luciul adânc
Sunt inimi de lebede stinse ce 'n valuri eterne se plâng,

Astfel România, ea știe că glasul tău dulce divin
Italia, sora ei numai, putut-a să-l aibe în sân.

Ea dară acum te salută, ea 'n visul ei te-a presupus -
Tu vii ca un cântec de soră la sora ce 'n lume s'a dus.

DE CE SĂ MORI TU?

Tu nu ești frumoasă, Marta, însă capul tău cel blond
Când se lasă cu dulceață peste pieptu-ți ce suspină,
Tu îmi pari a fi un ânger ce se plânge pe-o ruină.
Ori o lună gânditoare pe un nour vagabond.

Astfel treci și tu prin lume... ca un basmu de proroc!
Ești săracă dar bogată, ești mâhnită dar senină!
Ce să plângi? De ce să mori tu? Ce poți oare fi de vină
Dacă fața ți-e urâtă, pe când anii-ți sunt de foc.

Când ai ști tu cât simțirea-ți și privirea 'nduioșată
Cât te face de plăcută și de demnă de iubit,
Tu ai râde printre lacrimi și-ai ascunde negreșit
În cosița ta de aur fața-ți dulce și șireată.

Altele sunt mai frumoase, mult mai mândre, mai bogate,
Dar ca marmura cea rece nu au inimă defel.
Pe când tu!... ești numai suflet. Ești ca ângerul fidel
Ce pe cel care iubește ar veghia 'n eternitate.

Șterge-ți ochii, blondă Marta... ochii-ți negri... două stele
Mari, profunzi ca vecinicia și ca sufletu-ți senin.

O, nu știi cât e de dulce, de duios și de divin
De-a te pierde 'n ochii-aceștia străluciți în lacrimi grele.

O, surâzi, surâzi odată! Să te pot vedea... o sântă,
O martiră ce surâde printr'a lumii dor și chin,
Pe când ochiul ei cel dulce și de lacrimi încă plin
Se ridică pentr'o rugă cătră bolta înstelată.

Ai surâs?!... O! ești frumoasă... ânger ești din paradis
Și mă tem privind la tine... căci ți-o jur: nu m'aș mira
Dac' ai prinde aripi albe și la ceriuri ai sbura,
Privind lumea cea profană cum se pierde în abis.

DE-AȘ MURI ORI DE-AI MURI

C'o bucurie tristă te țin acum în brațe.
Privire în privire și sân la sân trăim,
Și gura ta-mi surâde, și ochii tăi mă 'nvață
Când ținem fericirea pe sân cum s'o iubim.

Dar de-oi muri vreodată, copilă gânditoare,
Crezi c'o să 'ncet din stele mai mult a te iubi
Și-o să petrec în pace prin lumile de soare,
În care-oi dăinui?

Nu, nu, copilă scumpă!... De-i auzi în noapte,
Când vei veghia în rugă la candela de-argint,
De-i auzi cum tristă aripa unei șoapte
Te-atinge aiurind,

De-i auzi vreo arpă sfărmată, plângătoare,
Vuind ca jalea neagră ce geme prin ruini,
Să știi că prin a nopții de întuneric mare,
La tine, ânger, vin!

Și să-mi deschizi fereastra, să trec o boare sântă
Prin oalele uitate de veștejite flori,
Să mângâi cu suflarea-mi a ta față pălindă,
Ochii tăi gânditori.

Dar de-i muri *tu*, ânger de palidă lumină,
O, ce m'aș face-atuncea, mărite Dumnezeu?
O să te plâng cu vântul ce fluieră 'n ruină
În rece sborul său?

Ânger venit din ceriuri, oi plânge al tău nume,
L-oi sămăna 'n flori palizi și 'n stelele de foc,
Cânta-te-aș ca și râul cel scuturat de spume
În nopți ce stau pe loc.

Și aș primbla durerea-mi pe mări necunoscute,
Prin stânci ce stau în aer, prin munți cu cap de fier,
Prin selbele bătrâne și prin pustii tăcute -
Prin nourii din cer.

Pân' ce bătrân și palid, cu cap pleșuv ca stânca,
Aș rumpe de pe liră-mi coarde ce nu mai sun'
Și aș culca în piatră inima mea adâncă,
Cu dorul ei nebun.

CINE-I?

(Din drama Steaua mării)

Norul țipă, dunii latră,
Marea se svârcole 'n veci,
Prin scheletele de piatră,
Ce 'n natura cea maratră,
Stau bătrâne, slabe, seci.

În castelul trist și mare,
Ce se naltă rece, sur,
Cu fantasticul lui mur,
Printre stânci cu poala 'n mare
Și cu fruntea 'n cer de-azur;

În castel isbind de nouri,
Stă 'n fereastra ca un arc,
Într'a mării lungi ecouri,
Fața 'n vâl de gând și nouri -
Al serafilor monarc.

Un monarc cu fața pală
Și cu păr de-un aur blond,
Iar în ochiu-i, vagabund,
Vezi lumina matinală -
Stele-albastre fără fund.

Cine-i ângerul pe maluri,

Ce visează în castel,
Când al mării vis rebel
Sfarmă lumile-i de valuri
De pământul eternel?

Cine-i zâna fără nume
Ce privește tot în veci,
Printre stânci de pietre seci,
Cum se scutură de spume
Ale mării unde reci?

Ea privește ca o lună
Dintr'un nor de piatră, sur,
Ce-o întunecă 'mprejur
Cerul norii își adună
Și castelul l-înconjur.

PRIN NOPTI TĂCUTE

Prin nopți tăcute,
Prin lunce mute,
Prin vântul iute,
Aud un glas;
Din nor ce trece,
Din luna rece
Din visuri sece,
Mă scutur treaz.

Lumea senină,
Luna cea plină
Și marea lină
Icoană-i sânt;
Ochiu-mi o cată
În lumea lată,
Cu mintea beată
Eu plâng și cânt.

LOCUL ARIPELOR

Strecor degetele mele printre buclele-ți de aur,
Raze cari cad în valuri pe un sân ce n'am văzut,
Căci corsetul ce le-ascunde e o strajă la tezaur,
Iară ochii-ți, gardianii, mă opresc și mă sumut.

Ochii tăi, înșelătorii! A ghici nu-i pot vreodată,
Căci cu două înțelesuri mă atrag și mă resping -
Mă atrag când stau ca ghiața cu privirea disperată,
Mă resping când plin de flăcări eu de sânul tău m'ating.

O, atunci mâna ta-i tare și respinge cu putere
Mâna mea, care profană ar intra în santuar
Să se-ascundă 'n sânii-ți tineri, pe când eu plin de
plăcere
Să uit lumea 'n sărutarea-ți și în ochii tăi de jar.

Astăzi însă nu-s ca flama cea profană și avară,
Inima mi-e sântă astăzi, cald și dulce-i pieptul meu,
Azi sânt cast ca rugăciunea și timid ca primăvara,
Azi iubesc a ta ființă cum iubesc pe Dumnezeu.

Tu surâzi cu nencrezare?... Cât de rea ești tu, copilă!
Lasă ca sub gazul roșu eu la sânii-ți să pătrunz,
Să deschei corsetul ista... Tu roșind să râzi gentilă,
Eu s'apăs fruntea-mi arzândă între piepții albi, rotunzi

Și să strecur a mea mână după gâtul-ți de zăpadă!
Tu roșești... tu nu vrei, Marta?... O, de-ai ști ce caut eu...
Ai surâde și-al tău umăr ai lăsa ca să se vadă,
Să-ți privesc în ochi cu capul rezemat pe pieptul tău.

Cungiurând c'un braț molatec gâtul tău cel alb ca zarea,
Apăsând fața-ți roșită pe-al meu piept bătând mereu,
Eu cu ceealaltă mână pe-ai tăi umeri de ninsoare:
Locul aripelor albe le-aș căta 'n delirul meu!

Locul ciunt unde aripa se 'nalță albă c'argintul
Când tu ânger încă 'n ceruri pluteai dulce, fericit,
Locul de-unde-apoi căzură când tu, vizitând pământul
Te-ai uitat... și 'n lumea asta ca copilă te-ai trezit.

COPILĂ ÂNGER

Copilă ânger - vis în mirare,
Când lipești sânul de capul meu,
Dispare lumea de sub picioare,
Mă cred în raiul lui Dumnezeu.

Tu-mi pari un ânger de flăcări albe,

Văd fruntea-ți blondă în rece-eter,
Haina-ți lumin' a serii rozalbe,
Tu ești un geniu gândit de cer.

Tu ești cântarea înaripată,
Iar eu suspin sunt ce te îngân;
Cântare dulce și tremurată
O, du cu tine al meu suspin.

ÎNTUNERICUL ȘI POETUL

ÎNTUNERICUL

Tu care treci prin lume străin și efemer,
Cu sufletu 'n lumină, cu gândurile 'n cer,
Poet gonit de râsuri și înghețat de vânt
Ce cânti ca o stafie ieșită din mormânt,
Sfarmă 'n stânca rece a ta nebună liră,
Căci lumea este piatră și ea nu te admiră,
Ci tu, nebun și palid, la poalele ei plângi
Ca valul care cântă trecutul unei stânci,
Ce veștedă, bătrână se leagănă prin nori,
Când stânca e eternă și valu-i trecător.

POETUL

Și tu crezi, geniu negru, că fără scop și țintă
A lumii und' amară mă 'neacă, mă frământă ?
Tu crezi că eu degeaba m'am scoborât din stele,
Purtând pe frunte-mi raza a națiunii mele ?
Voi să ridic palatul la două dulci sorori,
La Muzică și Dramă... în dalbe sărbători
Voi să le 'ngân viața și 'n cupa lor aurie
Să torn zi și 'ntuneric, dureri și bucurie,
Să văd trecutu 'n viață, să văd româna dramă,
Cum din mormânt eroii istoriei îi chiamă,
Și muzica română chemând din munții 'n nouri,
Din stelele căzânde, din văile 'n ecouri,
Din brazii ce suspină l'a iernei vijelie,
Din fluierul cel jalnic, din buciumu 'n câmpie,
Chemând doina română, a inimelor plângeri,
A sufletului noapte, a dorurilor stângeri.

Românu 'n trecut mare, e mare 'n viitor !
Și tu vrei ca poetul să fie trecător,
Pe-a țării sale țarmuri să n'aibă ce să cânte ?
Dar nu-s colori destule în lume să 'nveșmânte
A munților Carpatici sublime idealuri,
Ce 'noată 'n a lui suflet cum noată 'n mare valuri,
Și 'n creierii-i aleargă de gânduri vijelii,
Cum ginii se sfaramă 'n ruinele pustii.

PRINTRE STÂNCI DE PIATRĂ SEACĂ

Printre stânci de piatră seacă,
Auzi plâns de cucuvai,
Țipând noaptea tristu-i vai!
Când în nouri se îneacă
Chipul lunii cel bălai.

Vraja trece peste lume,
Vraja... cântec amortit,
Ca un vis îngălbenit,
Pe-a ei buze vineți spume,
Capu-i alb e amețit.

Fuge, trece, fuge, sboară,
Buza-i tremură spumând,
Ochii-i joacă scânteând,
Sub nebuna ei cântare
Lumea doarme în descânt.

Este daina cea nebună,
Care cântă noaptea 'n crâng,
Pe când stelele se sting,
Pe când frunzele-abia sună,
Pe când apele-abia plâng.

Vezi cum luna înghețată,
Dintr'al nourilor hău,
Trece ca și visul greu -
Sună 'n noaptea descântată
Cântul trist din ceasul rău.

Și bătrâna moarte toarce
Gândul ei în nefinit:

Zilele din vine-ți stoarce
Și când capu-ți se întoarce,
Bagi de seamă c'ai trăit.

DAINA...

Daina fata cea nebună
Plânge noaptea prin pripor
Cum o buhă la isvor,
Țipă 'n luncă, țipă 'n lună
Al ei cântec plângător.

Se întreabă floarea neagră,
Ce se leagănă în crâng,
Unde florile se plâng,
O întreabă unde-aleargă
Sufletele ce se sting.

Spune-mi floare ofilită,
Spune-mi floare fără dor
Unde-i crucea cea cernită
Unde-i floarea înnegrită
Unde-i?

VISUL UNEI FLORI

Când în lunca 'ngălbenită
Filomela cântă 'n dor,
Viorica vestejită
Doarme 'n valea fără flori.

Și visează vis de aur,
Văi de umbre și miros,
Unde 'n luncile de laur,
Vântul cântă răcoros.

POVESTE DULCE-MI ERA VIAȚA

Poveste dulce-mi era viața
Spusă de gură de copil,
De lună plină și 'nflorită
Cum este luna lui April.

Acum ca 'n toamna cea târzie

Un singuratec trist isvor,
Și ca și frunzele mărunte
A mele visuri cad și mor.

Azi de nimica rău nu-mi pare,
Nimic în lume nu aștept,
Mă mir la ce mai bate încă
Sărmana inimă din piept.

POVEȘTEA

Eu vin din miazănoaptea steloasă, nevăzută,
Care răsfrânge aștrii în marea ei cea mută,
Care-și petrece 'n visuri de iarnă-a ei viață
Și doarme 'n valuri triste și în ruini de gheață,
Soția celui rege superb - regele Nord,
Încununat de aștri, de-a mărilor acord
Cântat, în haina-i albă, cu fruntea lui cea ninsă,
Cu sufletul lui rece, cu vocea lui cea plânsă,
Cu aripa de vânturi, cu inima de ger,
Înmormântat de mare și 'ncununat de cer,
Ce tronă pe o stâncă - picioare de granit
Întinse 'n fundul mării amar și infinit,

Iar fruntea lui uscată pin viscole rebele
Sparge nourii aspri amestecați cu stele.
Reci și triști petrec soții, căci iarna 'n vremi eterne
Văl de argint de gheață câmpiilor așterne
Și din ruini de gheață reci vânture respir,
Ce turbur marea tristă prin lungul ei delir
S'amestec cu-a lor cântec ghețos și amorțit
Cântecul mării dulce, senin și liniștit.
Dar noaptea... când sosește a miezenoapții oră,
Când cerul brun ca norul de raze se coloră,
Când peste Nord plutește *superb astrul polar*
Și-aruncă raze albe în marea de amar.

Atunci marea ce cântă prin stâncile sdrobite
Și vântul care geme pin iernile cernite
Tac toate... și descântul al miezenoapții rece
Senin prin iarnă sboară, sublim pin aer trece,
Și luciul mării turburi s'aplană, se 'nsenină.

În fundul ei sălbatec e cântec și lumină -
Ard stele 'n facle de-aur - palate de safir
Lucinde se răsfață și 'n fundu-i se resfir,
Prin care trec în cântec genii cu părul blond,
Ce cânt reverii mândre cu glasul vagabond
Și albi ca neaua nopții, și îmbrăcați de raze.
Privește însuși cerul din nouri ca să-i vază,

Pe când din fundul mării Nordul, străbunul rege,
Cu visuri de astfel lungi nopțile-și petrece,
Astfel că lumea toată cu cer, pământ și mare
O ferie mândră - un vis măreț îi pare.
Acele-s visuri dalbe - ce-aieva le crează,
Străbuna miazănoapte, ce doarme când veghează,
Străbuna miazănoapte, a visurilor mumă,
Ce 'n nori visează stele și fericiri în lume,
Când marea cea adâncă cu miliarde valuri
Pe placa-i oglindează înveselite maluri
Și cerul o câmpie și luna ce visează,
Trecând printre palate de nori - o 'mpărăteasă.

Oricât de vană este, oricât de trist e sânul,
Oricât de lungă-i noaptea, oricât e plâns suspinul,
În cerul brun și rece ea posedă o steauă
Cu razele curate, cu razele de neauă,
O stea ca diamantul - ce din nălțimi polare
Însenina a mării unde reci și amare
Și mângâia în iarna-i pe asprul rege Nord
Și îndulcea în vânturi sălbatecul acord;
Acel luceafăr dulce - acel diamant de foc
Pieri din ceru-i rece, sbură din naltu-i loc.
De-atunci pe cer n'apare o altă stea polară,
De-atunci mai tristă marea, se plânge mai amară,

De-atunci mai rece-i vântul și iarna e mai albă,
De-atunci prin stânci de gheață, ca o suflare slabă,
S'aude-un gemet aspru etern și amortit:
E Nordul care plânge pe fiica ce-a fugit.
Frumoasa-aceea fiică, un ânger dulce, blând,
De-o frumusețe care senină strălucind,
Ai crede că-i a lumii ânger senin de pază,

Încununat de stele, înveșmântat de raze —
Al valurilor astru, al mării sânt amor,
A stelelor regină, a nopții meteor,
A miezenopții fiică, a Nordului bătrân
Copilă răsfățată. Pe-a polului senin
Frunte eternă - de-aur înseninată stemă -
Un ânger-rege palid, cu fruntea 'n diademă.

Unde se duse steaua, unde fugi cel ânger?
Marea n' o știe spune în tristele ei plângeri,
Nordul n' o știe spune în geamătul lui lung,
Neci noaptea în visarea-i, neci nourii ce plâng.
Eu palida poveste ce trec din gură 'n gură,
Bătrână ca și lumea, cu fruntea slabă, sură,
Eu ce-am văzut odată lumea din nori născând
Și am învălit știrea în vâlul meu de-argint,
Eu ce-am văzut și steaua când s'a născut senină
Și am învălit cu taină destinu-i de lumină,
Eu știu unde petrece, eu știu unde s'a dus.
Mai dulce și mai mândră din ceriuri n'a apus,
Ci prefăcută 'n ânger, femeie și regină,
Lucește mai frumoasă, surâde mai senină,
Ca o speranță dulce, un dulce mesager,
Trimis de Domnul lumei la Domnul unei țări.

Diamant topit în stea,
Doamnă peste stele,
Ce lumini în țara mea
Cerule țării mele,
Ce din nord ai răsărit
Peste lumi rebele,
Îți cântăm: bine-ai venit,
Doamnă peste stele!
Împărați din Răsărit
Pe al lumei mire,
L-au cătat și l-au găsit,
Când le-a dat de știre
Dulcea stea de diamant,
Plină de iubire,
Ce vedea pe-al ei amant

În al lumii mire.

POESIS

Îmbrac a lumii fapte în mantie de flori,
Pun peste-a lumii rane canzonul zâmbitoriu,
Pun într'a lumii doruri a doinei balsam drag,
Ce îndulcește simțul cu mirosul de frag,
Din ochi fac stele negre, din buze fac rubin,
Din viață ambrozii și nectar fac din vin,
Și din femeie ânger, și din amor un vis
Ce-oftează 'n fericire și plânte cu surâs.
Dar mult mai bine-mi place să rump acea perdea
Ce-ascunde Viitorul - Trecutul după ea.
Să sfârtic cu un fulger perdeaua cea de fier,
Să văd eroi de umbre, popi, dame, cavaleri,
Tați dintr'o altă lume, din lumea ce-a trecut,
Pe care nu-i mai vede cel ce nu i-a văzut,

Să văd gloria moartă, să văd trecutul-rege
Cum într'o lume moartă surâde și petrece.
Și azi ridic palatul iluziilor dalbe,
Și azi chem fantazia cu florile-i roz-albe,
Revoc trecutu 'n viață. - A faptei sântă dramă
O văd cum din morminte eroii săi își cheamă,
Și azi torn bucurie în cupa mea aurită,
Amestec cu flori dalbe durerea 'nnebunită,
Turnând în cupe de-aur aroma cea amară,
Nu voi să fie-aieva... să fie, nu!... să pară!
Trecut apari din noapte... iluziuni din ceri
Făceți a voastre umbre să pară adevăr.

ȘTEFAN

*(Bătrân și 'ncoronat - iese atunci lângă o piatră risipită
de mormânt -barba albă. -Pletele albe cu desăvârșire. -
Asemeni unui leu murind:)*

Înmormântat de secolii în neagra vecinicie
Și stins din mintea lumii cea rece și pustie,
Înfășurat de slava-mi - simțeam că nu trăiesc
Decât numai în basmu și 'n cântec bătrânesc,
În mintea cea uitată a unor strănepoți,

Ce, spurii și nememici, slăbiți și idiști,
Făceau pe ciocoimea căzutului Fanar,
Cu mintea cea vicleană cu sufletul avar.
M'am fost uitat din lume ca învechita veste
Despre o vreme care de mult, de mult nu este.
Ci amintirea-mi numa venea din când în când
Ca sunetul de clopot pribeag și aiurând,

Ce 'n noaptea 'ntunecată lin și melodic vine,
De unde bate însă, nu poți pricepe bine.
Trăiam la gura vetrei, la focul cel de jar,
Unde-un bătrân ca iarna, cu grai încet și rar
Mă spunea la nepoții ce stau cu ochii țintă
Și ascultau la vorba-i ca la o rugă sântă;
Trăiam în lăutarul cel orb și plin de zile —
Care scoțând căciula o 'ntinde după mile
Și-apoi șezând pe-o piatră ce sta 'n mijloc de cale
Și scârțâind din scripcă dulci sunete de jale,
Spunea la cei ce nu văd, în cântec bătrânesc,
Icoanele ce 'n sufletu-i, ca 'n paradis trăiesc;

Trăiam în doina trist' a voinicului da munte,
În visul țării drage, în stâncele-i cărunte,
În râurile-i, care, spumânde, din munți gem,
Într'a colibeii triste întunecos blăstem.
Pe când fanariotul, pe tron-mi de mărire
Ateu din nedreptate și de aur orbit,
Domnea ca ciuma stearpă în tristul răsărit
Și 'ntocmai ca păcatul cel strigător la cer,
El aducea în urma-i foamete, obezi de fier,
Biruri ce cădeau însăși până pe surul fum,
Care pătruns prin strașini la cer își face drum,
Ieșind din vatra tristă, cuptorul fără pâne
A unui iobag care trăiește de-azi pe mâne,

Când asupra oarbă și searbăda sclavie
Domneau ca două spaime pe biata Românie.
În lumea spăimântată venit-a însă-o zi,
Când Dumnezeul urei în iadu-i asurzi,
Când poporul puteric de jugu-i desfăcut
Și-aduse-atunci aminte ce fuse în trecut,

A dezgropat din piatră bătrânul meu schelet
Și, în cântarea dulce a unui blând poet,
Poporul, ochiu 'n lacrimi, jură în ceasul sânt
C'o Românie *una* există pe pământ
Și au făcut Credința, Voința lor cea tare
Din două țări mici, slabe, o Românie Mare.

Când oasele-mi albite, destul îs și ajung
Ca să deștepte-o țară din somnul ei cel lung,
Ce poate face-atuncea sufletul meu cel mare
Care din noaptea morții înfiorat apare,
Sufletul meu de flacări, de veacuri dezmiardat?
Sburam, un basmu palid, prin cerul înstelat,
Pierdut într'a mea noapte, prin ocean de stele,
Purtam sufletu-mi palid și visurile mele,
Dar am văzut deodată din cer o stea fugind,
Ce lumina c'al noptii alb soare de argint:
Era o stea regală, un ânger drag, plăpând,
Cu sufletul în ceriuri, cu corpul pe pământ
Și-am cunoscut atuncea că steaua cea de fală
E steaua României, iubită și regală.

Prezentul ține 'n ochi-mi un testament deschis.
Eu văd ce el într'însul cu grai de foc a scris,
Eu văd că viitorul cu lan de flori s'așterne.
Că spiritul genezei de fericiri eterne
E ângerul ce-apare... sub chipul de regină,
Ca să domnească lumea ca ziua cea senină,
Ca roza cea vergină ce doarme și visează,
Pân' n'o deșteaptă încă a zilei sântă rază.
Nu știai că destinul cu vocea-i de aramă
În fruntea unui popul, ca să domnești te cheamă;
Ca să domnești pe tronul-i, o, mamă bună sântă,
Cu mintea ta senină, cu inima ta blândă.

Tu fii ideea sântă a Daciei unite
De unde sună marea pin stâncile cernite,
Pân' unde Tisa mână undele reci și crețe,
Peste câmpii mănoase, pintre pustii mărețe,
De unde Nistrul curge în leagănu-i de-argint
Pân' unde Istrul plânge ca taurul mugind

Zâna reînviată a Ulpiei traiane,
A Daciei bătrâne, a Daciei romane.
Regină coronată învesmântată 'n raze,
Fii ângerul Speranței, fii ângerul de pază
La capul României, ce bolnavă... deșteaptă;
Privirea-i limpezită, la tine o îndreaptă!

Trezit din groapa-mi rece, din noaptea cea mută,
Ca binecuvântarea cea sântă și tăcută,
În aerul de nuntă al țării adiez
Și mă închin la tine, o stea, în care crez,
De poate ca să facă faptele mele sânte
Ca inima română să bată mai fierbinte —
Și inspirat în taină de-un cuget de proroc,
Eu văd fericea țării în tine și mă rog
Genunchii 'n piatra stearpă și cugetul în cer,
Ca Dumnezeu să-ți deie aceea ce îți cer!

MUREȘANU

Tablou dramatic

PERSOANELE:

MUREȘANU, ANUL 1848

GENIUL LUMINEI, SILFII DE LUMINĂ

(Scena înfățișează un peisagiu de o romanticitate sălbatică în munți. Pe de-o parte stânci sparte și răsturnate, de alta, brazi acățați pe vârfuri de stânci, unii răsturnați de vijelii și torente. În fund pe-un deal se vede ruina încă fumegândă a unui sat de colibi; mai în avanscenă, turnul vechi și negru a bisericei satului - e-o mică biserică de lemn, cu ferestrele mici și cu zăbrele, cu muri parte risipiți, cu acoperământul de șindrile negre și mucedu. Un aspect trist și de risipă. Asupra întregului plan se revarsă o galbenă lumină de lună. În avanscenă, de-a lung, e un trunchi răsturnat și putred, care coprinde avanscena. Pe el șade Mureșanu visătoriu. Când sună din turn clopotul cu glas dogit 12 ore, -miazănoaptea,- Mureșanu se scoală.)

MUREȘANU

Se sbate miazănoaptea în inima de-aramă
Din turnul în ruină. Și prin a lumii vamă
Neci suflete nu intră, neci suflete nu ies;
Ci prin al nopții aer întunecos și des
Abia pătrunde galben lamina 'n raze rare,
Precum se fur speranțe în inime amare.

Când somnul frate-al morții pe lume falnic zace
Cu genele-i închise, cu visele-i de pace,
Când palida gândire prin țara morții trece
Și moaie 'n visuri de-aur aripa ei cea rece,
Cu-aghiazma ceea dulce a lumii frunte-atinge,
Păcatele i-adoarme, invidia i-o stinge,
Ce ochi veghează umed?... ce sânge se frământă?...
Ce suflet țipă 'n doliu?... ce liră jalnic cânta?...

Sânt eu!... Privesc trecutul, o marmură barbară,
Pe ea-i gravată aspru ursita-ne amară -
Și când văd viitorul cu norii roși de sânge
Atunci sufletu-mi geme și inima-mi se frânge.
Decis-ai, oare, Doamne, ca în etern să fie
Românu 'n lanțuri crude... si searbăda sclavie
Să 'nfigă ochii aspri... cu-al lacrimiei tipar
Să brazde pe-a lui față decretul ei amar?

Te blastămă de secolii a lumii neagră gură
Și sufletu-ți se 'nmoaie, și inima-ți se 'ndură,
Dar pentru-a mea națiune al tău ochi e de piatră
Și sufletu-ți e vitreg și inima maratră.
Nu vezi că-s zeci de secolii de când ea se sfaramă
Sub cnuta plumbuită, sub legea de aramă
Ce-oprește pentru mintea-i a minții tale raze,
Lumina ta de aur, lumina ce 'nviază?

O! toată țara asta ai dat altor popoare
Încât altar să-ți facă poporul tău loc n'are.
Arând un câmp de pietre în crudele-i sudori,
El seceră spinișul din lucru-i fără spori,
Privirea lui e cruntă și lacrima venin,
Blăstăm e vorba-i seacă, sufletul lui suspin.
Decât o viață moartă, un negru vis de jele,

Mai bine stinge, Doamne, viața ginții mele,
Decât ca soartea oarbă din chin în chin s'o poarte,
Mai bine-atingă-i fruntea suflarea mării moarte.

ANUL 1848

(apare din pământ într'o haină simbolică)

Sunat-a moartea aspră... tu 'n lume ce aștepti?
Au vrei tu ca poporul român să îl deștepti?
În van îți e chemarea și cântecul în van
Necată-i românimea pe-a lumii ocean.
Cu suflet rece, aspru, sublimul rege Nord
Va amorți pe liră-ți românul tău acord
Și fiii plini de viață ai Asiei pustii
Vor stinge-a lirei tale sublime armonii.

Nu vezi că moartea 'ntinde umbroasele-i aripe ?
Nu vezi?... poporul doarme! O clipă... două clipe
Și pe-a națiunii frunte al morții rece vis
Va sta 'n Eternitate - cât lumea în abis.
Eu, anul aspru, palid, adus-am vijelii
Și ...

(arată la ruina fumegândă a satului)

... legea mea e moarte... gândirile-mi, pustii!
Din secolii din carii auzi națiuni cum plâng
leșit-am eu ca astăzi națiunea ta s'o sting!
Privește 'n noaptea lumii ... A morții albă pară
Adoarme orice popul, ce astăzi o să moară!...

Atins-am cu paloarea-i poporul tău român
Și-acum din umbra-i moartă eu văd un chip senin,
O rază ce mă 'neacă, un gând ce urăsc eu,
Cum demonul urăște un gând de Dumnezeu?
Ci stinge-te odată, o, stea fără de nume!
Au vrei să-mi disputi oare to sceptrul peste lume?
Ci stinge-te odată, tu, suflet ! tu, un vis !
Au vrei să 'mparți cu mine al spațiului abis
Un gest îmi trebuie mie, să fac din lume-un nor...
Și ce-mi trebuie oare ca visu-ți să-l omor?

MUREȘANU

(cu putere)

Strimt este al tău spațiu și secolii sunt largi !
Nu văd eu cum în cercu-ți, sărman nebun, te spargi?
Nu văd eu cum în cercu-ți, nebun, te svârcolești,
Ca o națiune 'ntreagă în sboru-ți s'o răpești?
Trecut-au secolii negri, cu coasele de foc
Cosit-au generații... Națiunea stă pe loc!

Trecut-au Nordul rege, cu aripa-i de ger,
Românul stă în locu-i, ca muntele de fier!
Și 'n planu' Eternității româniei-s un popor
Cum e un soare numai prin mările de nor,
Cum e-un principiu numai în firele adânci,
Cum sunt în fundul mării tari creștete de stânci.

De soare fuge arsă lumea de nouri vagă.
O zi !... și un principiu aprinde lumea 'ntreagă,
Și când e marea 'n pace și apele s'au dus
Stă stânca cea eternă cu fruntea ei în sus.
Un an ?... Este un nour. Un an ... E un vis rău,
Și-un vis poate pătrunde chiar un suflet de zeu;
Dar noaptea trece iute și orele-albe vin,
Și mai senin, mai splendid e sufletul divin.

ANUL 1848

Eu stelele le spulber ca frunze 'ngălbenite,
Eu îmfli răsuflarea vulcanului măreț,
Înmormântează sisteme în spații nesfârșite,
Eu munții îi cutremur și mările le 'nghiț,
Astup cu a pustiei risipuri mări cumplite
Și 'ngrop țări înflorite sub oceanul creț
Dezmint secol de secol, sdrobesc eră de eră,
Fac din a vieții fapte lucire efemeră.

MUREȘANU

Știu că tu 'nșirând anii pe-a vieții lunge fire
Tu nimicești trecutul în urmele lui chiar,
Că tot ce e 'n viață cade 'n a ta domnire.
Nimic ce e nu scapă de ochiul tău avar,
Dovadă: 'n lumi murite, pustii, fără rodire
Cu toate se usucă la glasul tău amar.

Imperiul tău: trecutul, e 'ntins fără de fine
Acolo te 'ntâlnește ochiul numai pe tine.

Dar e o regiune tot astfel de întinsă
— Nu-i încă sub domnia întunecate-ți mâni
Și toate câte, demon, le crezi de tine 'nvinse
Acolo strecur toate și-ți scapă de sub mâni;
Cele de ieri și astăzi de mâna-ți sunt întinse,
Dar oare e tot astfel și ziua cea de mâni?
Trecute și prezente le ai spre-a nimici,
Dar brațu-ți nu ajunge la cele ce vor fi.

De-aceea nu am teamă de-a ta amenințare:
Prezentul e o clipă și viitoru-i lung,
Căci brațu-ți nu ajunge la cele viitoare,
La viața națiunii-mi aripele-ți n'ajung.
Privesc cu voioșie la viitoru-i mare
Și tot ce 'nsufli minți-mi eu caut să alung.
Ceea ce n'a trăit încă nu poate fi al tău —

De-acum cânt deșteptare și glasu-ți nu-l cred eu.

ANUL 1848

Te-aplană printre-a lumii unde amari, mărunte,
Tu, ce înalți deasupra-i a ta rebelă frunte
Ca să oglinzi într'însa steaua îngălbenită
A româniei care pe moarte e pornită!

O, și din calea care conduce 'n trista vale,
Unde nu mai pătrunde ecoul lirei tale,
De-acolo nu se-întoarce nici om, nici națiune!
Tu stai să-mi stingi suflarea, tu vrei a te opune
La spiritul ce 'n lume cu aripa-mi l-alung
Ca moartea de puternic, ca secolul de lung?
Cânti româniea care pe calea morții trece
Cum se arunc' o steauă în fundul mării rece?

Piei, om, în a ta umbră! Te risipește 'n vânt!
(*Solemn.*)

- Nainte de-a te plânge al clopotelor cânt,
Nainte de-a-ți așterne în galbenul mormânt,
Pe drumul care duce din leagăn la sicriu,

Moartea să te cuprindă în brațele-i de viu!
În suflet să-ți domnească un seraf surd și mut
Și-o secete cumplită în capul tău tăcut!

De viata ta mizeră moartea să nu se-atingă,
Dar mintea ta senină s'o 'ntunece, s'o stingă,
Să intre-o noapte vană cu aer amortit
În inima ta stearpă, în capu-ți pustiit.

(De sub manta-i neagră scoate un cran de mort, cu ochi de foc, a căror raze le îndreaptă spre fruntea lui Mureșanu. Fața lui devine rătăcită și ochiul lui - uimit și nesigur. El își întinde brațul, ca pentru a se feri de razele ce-i ard creierii.)

Cu rata morții negre eu fruntea ta ating
Și harfa ta o sfărăm și geniul ți-l sting!

(Dispare în pământ. O melodramă ușoară, dar melancolică. Se lasă o negură neagră, care apoi se ridică, pentru-a lăsa să se vadă o negură roză. În timpul acela se începe-a auzi, cu muzică surdină, corul ce urmează. Când se ridică negura roză, Mureșanu se vede dormind pe o brazdă de flori, într'o câmpie minunată - în al cărei fund se vede o dumbravă și munți verzi. În avanscenă se ridică, încunjurat de tufișe dese și sălbatice, ruina de marmură a unui monument roman. În timpul acesta, melodia cea dulce urmează, pe care o cântă nevăzuți încă:)

SILFII DE LUMINĂ

Somnia regină combină-arbitrară
Tristeță cu râs,
Vrăjește vis de-aur în noaptea amară,
În suflet închis;
Alături c'o umbră lumina răsare,
Alături c'un nor,
Din noaptea eternă prin raze apare
Un sânt meteor.

(În timp ce cântecul durează, Mureșanu se trezește. Fața sa se descompune ca de-o suprapământeaască, și asupra

*frunții sale, în toată ființa sa, plană seninul inspirațiunei.
În momentul acela apare din ruine de marmoră:)*

LUMINA

*(albă și surâzândă. În păru-i blond ard stele, într'o mână
crinul luminenei, în cealaltă coroană de lauri de argint)*

Tu, care treci prin lume străin și efemer,
Cu sufletu 'n lumină, cu gândurile 'n cer,
Poet gonit de lume și înghețat de vânt,
Ce cânti ca o stafie ruină și mormânt;
Acuma, când din umbră — Lumina — eu răsar,
Aruncă de pe tine noianul de amar.

Eu vin din centrul lumii încoronat de sori,
Preced pe mândrul, frumosul Viitoriu,
Ce 'n nourii de secolii se zguduie închis,
Ca un frumos și mare, însă teribil vis,
Ce 'n cerul lui petrece sublim și neajuns,
Încât nici ochi de ânger pin nori-i n'a pătruns.

Ci tânăra speranță în haină de mister
Arată 'n lume-oglină-i cea plină de visări!
În lumea adormită, lumina când răsare
Din chaosul ce fierbe întunecos și mare,
Cu raza 'ntâi atinge a geniilor munți,
Ce 'n nourii de gânduri se pierd bătrâni cărunți

Și-apoi abia la lume s'arată zâmbitoare,
O maiestate mândră în car de foc... un soare !
O, munții cu-a lor frunte gândindă 'n nouri creți,
Când se 'ncunun cu raze, ai zilei sunt profeți,
Și capete de geniu când ard, când se inspiră,
Arderea lor arată la lumea ce-i admiră

Că ziua e aproape... Și palizii poeți
Profeți-s plini de vise ai albei dimineți.
Profete al luminei! În noaptea-ți te salut
Și vărs geniu de aur în corpul tău de lut,
În buclele-ți eu strecor dulci lauri de argint,
Cu raza zilei albe, eu geniuul ți-l aprind.

(Mureșanu a îngenuncheat uimit. Ea-i lasă să cadă pe frunte cununa de lauri, îi zâmbește și dispare în sus, răpită de un nor auriu.)

SILFII DE LUMINĂ

(de sus, către lumină)

Tu, ce din ceriuri pe lume cazii,
Lumină sântă,
Precum pe-al mării amar talaz
O rază frântă,
Acum la nouri te depărtezi
Strălucitoare,
Căci de acolo pe lumi veghezi
Cu ochi de soare.

(De jos, către Mureșanu.)

A tale cânturi, palide bard
Cu fruntea 'n laur,
Sunt stele-eterne ce 'n ceriuri ard
Cu raze de-aur.
Cântă dar, cântă, tânăr poet,
Mân' a ta liră,
Lumea ascultă gându-ți profet:
Marea se miră!

MUREȘANU

(cu foc)

În ocean de flacări gândirea mea se scaldă
Și sufletu-mi se 'mbată de-o primăvară caldă;
Și-un cântec trece aspru prin visele-mi de jar,
Cum vântul trece 'n freamăt prin codrii de stejar...
Să cânt cum leul rage?... Să cânt!... Sdrobită liră!
Din coardele 'n rugină o dată 'ncă respiră
Un cântec de-o sublimă, senină disperare,
Precum respiră raze întunceața mare.

O dată încă 'n viață să mă 'nec în lumină;
Să caut armonia a sferelor senină
În inima-mi sdrobită... și-apoi să mor... Să mor;
Să 'nec sufletu-mi rece în noapte și în nor.

Coroană de albi lauri, coroană de argint
Lucește într'a nopți-mi amarul labirint,
Eu voi cânta de fală ca leul ce-a învins,
Iar tu lucește pală al deșteptărei vis!

*(Șade, cugetă, mânilor sale se lasă 'ncruciate peste
coardele lirei)*

SILFII DE LUMINĂ

(pe când se lasă negura roză)

În marea Somniei ce 'n unda-i combină
Tristeță cu râs.
Cufundă, poete, gândirea-ți senină,
Seninul tău vis !

(Pe când se lasă negura neagră)

Adormi când lumina se stinge cu jale
Prin vânturi răcori;
Când visu-ți își moaie aripele sale
În noaptea cu nori!

*(Muzica urmează misteriozo. Negura lăsată cu
desăvârșire.*

*-O pauză. Când se ridică iar scena e ca întâi - același
trunchi, aceeași galbenă lumină de lună străbate prin
stâncile sdrobite și lumină planul cel ruinat. Mureșanu
arată că s'ar fi deșteptat din somn neliniștit, cu visuri de
impresiune puternică. Fruntea sa e ostenită și fața în
delir adânc. Muzica melodramiză, încet, aria lui:
DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE. El o declamă încet și expresiv,
răzimându-se cu mâna stângă pe liră.)*

1870

VENERE ȘI MADONĂ

Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândea în basme și vorbea în poezii,
O! te văd, te-aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alți zei.

Venere, marmură caldă, ochi de piatră ce scânteie,
Braț molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseții de femeie,
A femeii, ce și astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael pierdut în visuri ca 'ntr'o noapte înstelată,
Suflet 'mbătat de raze și d'eterne primăveri
Te-a văzut și-a visat raiul cu grădini îmbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre ângerii din cer;

Și-a creat pe pânza goală pe Madona Dumnezeu
Cu diademă de stele, cu surâsul blând, vergin,
Fața pală 'n raze blonde, chip de ânger, dar femeie,
Căci femeia-i prototipul ângerilor din senin.

Astfel eu, pierdut în noaptea unei vieți de poezie,
Te-am văzut, femeie stearpă fără suflet, fără foc
Și-am făcut din tine-un ânger, blând ca ziua de magie,
Când în viața pustiită râde-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
Buza ta învinețită de-al corupției mușcat,
Ș'am svârlit asupra-ți, crudo, vâlul alb de poezie
Și paloarei tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce 'nconjoară cu magie
Fruntea ângerului-geniu, ângerului ideal,
Din demon făcui o sfântă, dintr'un chicot simfonie,
Din ochirile-ți murdare ochi aurorei matinal.

Dar azi vâlul cade, crudo! desmețit din visuri sece
Fruntea mea este trezită de al buzei tale 'ngheț,
Și privesc la tine, demon, și amoru-mi stins și rece

Mă învață cum asupra-ți eu să caut cu dispreț!

Tu îmi pari ca o bacantă, ce a luat cu 'nșelăciune
De pe-o frunte de fecioară mirtul verde de martir,
O fecioar' a cărei suflet era sânt ca rugăciunea,
Pe când inima bacantei e spasmodic lung delir.

O cum Rafael creat-a pe Madona Dumnezee
Cu diadema-i de stele, cu surâsul blând, vergin,
Eu făcut-am zeitate dintr'o palidă femeie,
Cu inima stearpă, rece și cu suflet de venin!

.....
Plângi copilă? – C'o privire umedă și rugătoare
Poți din nou sdrobi și frânge apostat inima mea?
La picioare-ți cad și-ți caut în ochi negri-adânci ca marea
Și sărut a tale mâne, și te 'ntreb de poți ierta.

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!... A fost crudă 'nvinuirea,
A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond.
Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin iubire,
Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.

Publicată în Convorbiri literare, IV, nr. 4, 15 aprilie 1870, p. 66.

EPIGONII

Când privesc zilele de-aur a scripturelor române
Mă cufund ca într'o mare de visări dulci și senine
Și în jur parcă-mi colindă dulci și mândre primăveri,
Sau văd noți, ce 'ntind deasupra-mi oceanele de stele,
Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,
Cu isvoare-ale gândirii și cu râuri de cântări.

Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere:
Cichindeal gură de aur, *Mumulean* glas cu durere,
Prale firea cea întoarsă, *Daniil* cel trist și mic,
Văcărescu cântând dulce a iubirii primăvară,
Cantemir croind la planuri din cuțite și pahare,
Beldiman vestind în stihuri pe rășboiul inimic.

Liră de argint, *Sihleanu*; – *Donici*, cuib de 'nțelepciune
Care, cum rar se întâmplă, ca să mediteze pune

Urechile ce-s prea lungi ori coarnele de la cerb;
Unde-i boul lui cuminte, unde-i vulpea diplomată?
S'au dus toți, s'au dus cu toate pe o cale ne 'nturnată. -
S'a dus *Pann*, finul *Pepelei*, cel isteț ca un proverb.

Eliad zidea din visuri și din basme seculare
Delta biblicelor sânte, profețiilor amare,-
Adevăr scaldat în mite, sfinx pătrunsă de 'nțeleș.
Munte cu capul de peatră de furtune detunată,
Stă și azi în fața lumii o enigmă ne'splicată,
Și veghiaz' o stâncă arsă dintre nouri de eres.

Bolliac cânta iobagul și-a lui lanțuri de aramă;
L'ale țării flamuri negre *Cârlova* oștirea chiamă,
În prezent vrăjește umbre dintr'al secolelor plan;
Și ca Byron, treaz de vântul cel sălbatic al durerii,
Palid - stinge - *Alecsandrescu* sânta candel' a sperării,
Descifrând eternitatea din ruina unui an.

Pe-un pat alb ca un liņțoliu zace lebăda murindă
Zace palida virgină cu lungi gene, voce blândă -
Viața-i fu o primăvară, moartea-o părere de rău;
Iar poetul ei cel tânăr o privea cu îmbătare
Și din liră curgeau note și din ochi lacrimi amare
Și astfel *Bolintineanu* începu cântecul său.

Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită,
Rumpe coarde de-aramă cu o mână amortită,
Chiamă peatra să învie ca și miticul poet,
Smulge munților durerea, brazilor destinul spune
Și bogat în sărăcia-i ca un astru el apune,
Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.

Iar *Negruzzi* șterge colbul de pe cronice bătrâne
Căci pe mucedele pagini stau domniile române
Scrise de mâna cea veche a 'nvățaților mireni;
Moaie pana în coloarea unor vremi de mult trecute
Zugrăvește din nou iarăși pânzele posomorâte
Ce-arătau faptele crunte unor domni tirani, vicleni.

Ș'acel rege al poeziei, vecinic tânăr și ferice,
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluerul îți zice,

Ce cu basmul povestește – veselul *Alecsandri*,
Ce 'nșirând mărgăritare pe a stelei blondă rază
Acum secolii străbate, o minune luminoasă,
Acum râde pintre lacrimi când o cântă pe *Dridri*;

Sau visând o umbră dulce cu de-argint aripe albe
Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe
Cu zâmbirea de virgină, cu glas blând, duios, încet,
El îi pune pe-a ei frunte mândru diadem de stele
O așază 'n tron de aur să domnească lumi rebele
Și iubind'o fără margini scrie: „*visul de poet*“.

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte
Visul apelor adânce și a stâncelor cărunte,
Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
El deșteaptă 'n sânul nostru dorul țării cei străbune
El revoacă 'n dulci icoane a istoriei minune
Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbrul sombru și regal.

.....

Iară noi? noi, epigonii?... Simțiri reci, harfe sdrobite,
Mici de zile, mari de patimi; inimi bătrâne, urâte,
Măști râzânde puse bine pe-un caracter inimic;
Dumnezeul nostru: umbră, patria noastră: o frază,
În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;
Voi credeați în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic!*

Și de-aceea spusă voastră era sântă și frumoasă
Căci de minți era gândită, căci din inimi era scoasă,
Inimi mari, tinere încă, deși voi sunteți bătrâni.
S'a întors mașina lumii; cu voi *viitorul* trece;
Noi suntem iarăși *trecutul* fără inimi, trist și rece;
Noi în noi n'avem nimica, totu-i calp, totu-i străin!

Voi pierduți în gânduri sânte, convorbeați cu idealuri;
Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri,
Căci al nostru-i sur și rece – marea noastră-i de îngheț.
Voi urmați cu răpejune cugetările regine,
Când, plutind pe aripi sânte pintre stelele senine
Pe-a lor urme luminoase voi asemenea mergeți.

Cu-a ei candelă de aur palida înțelepciune

Cu zâmbirea ei regală, ca o stea ce nu apune
Lumina a vieții voastre drum de roze semănat.
Sufletul vostru un ânger, inima voastră o liră,
Ce la vântul cald ce-o mișcă cântări molcome respiră;
Ochiul vostru vedea 'n lume de icoane un palat.

Noi? Privirea scrutătoare, ce nimica nu visează,
Ce tablourile minte, ce simțirea simulează,
Privim reci la lumea asta - vă numim visionari.
O convenție e totul, ce-i azi drept mâne-i minciună,
Ați luptat luptă deșartă, ați vânat țintă nebună,
Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

„Moartea succede vieții, viața succede la moarte“
Alt sens n'are lumea asta, n'are alt scop, altă soarte;
Oamenii din toate cele fac icoană și simbol;
Numesc sânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
Împărțesc a lor gândire pe sisteme numeroase
Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinare măiestrită
Unor lucruri n'esistente; carte tristă și 'ncâlcită
Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.
Ce e poezia? ânger palid cu priviri curate
Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate
Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine sânte firi visionare
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să sboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;
Noi reducem *tot* la pravul azi în noi, mâni în ruină;
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină -
Toate-s praf... *Lumea-i cum este...* și ca dânsa suntem
noi.

Publicată în Convorbiri literare, IV, nr. 12, 15 august 1870. p. 185-186.

DAȚI-MI ARPĂ DE ARAMĂ

Dați-mi arpă de aramă
Dar cu strunele de fier
Căci să cânt acuma cer
Ca un vânt ce se sfărâmă

Printre stânci de 'ngheț și ger.

Dați-mi arpă de aramă
Pe-a mea frunte crengi de brad
Voi să cânt ca largul vad
Sau c'a lumei sântă dramă
Sau ca răcnetul din iad.

Dați-mi cupa cea de piatră
Dar umpleți cu sânge roși
Din dușmanii firoși

.....
.....

Voi să cânt în poezie
De-acei timpi urâți păgâni
Când strămoșii cei bătrâni
Se luptau cu bărbăție
Și-i dau nume „La români!“

La români! Popor de fală
Cap de geniu, piept de foc
Cu județul de proroc
Dar cu inimă regală
Și cu flamuri de noroc.

Câți maghiari cu cap de câne,
Câți tătari cu ochii mici,
Câte limburi de peltici
S'au sdrobit de stânci bătrâne
Ce veghiază înc' aici.

Câte ginți cu limba slavă
Au venit și-au revenit
Dar cu toți s'au nimicit,
O câmpie de otavă
Sub al coastei fier negrit.

Dați-mi arpa în rugină
Să mai cânt sguduitor
De-al românilor popor
Și de-al țării cei române,
Și de-al secolilor dor!

Ce să cânt, fii de-armonie,
Ce să cânt ca să vă 'ntrec
Și 'n durere să mă 'nec
Căci cântarea mi-e stafie
Pieptu-i rece, capul sec!

Să cânt nației ce vie
Poartă jugul cel de lemn
Sub al barbarilor semn,
Multe semne de sclavie
Și de viață nici un semn.

Să cânt țării...
Legei fără' de Dumnezeu!
Să cânt frunții de ateu
Ce reneagă tată, mamă
Și-i ca dușmanul mai rău?

SUS ÎN CURTEA CEA DOMNEASCĂ

Sus în curtea cea domnească,
La domnia din Bârlad,
Șade tânăr domnul Vlad -
Sub căciula-i țărănească
Pe-a lui umeri plete cad.

Astfel șade trist și rece
La ospățul luminat
Din domnescul lui palat,
Cu priviri crunte și rece,
Cu-ochiul negru înfundat.

Fața palidă și tristă,
Manta-i neagră pe-umeri tari,
Fața spână, ochii mari -
Astfel trece în revistă
Pe boierii lui cei mari.

Ici bătrâni ca iarna albă,
Munți cu fruntea de arginți,
Șoptesc dulce și cumiști -
Colo tinerețea dalbă
Cu râs mult și fără minți.

Femei palide, frumoase,
Fețe blânde, ochi de foc,
Ce în gene li se joc
Și-a lor raze luminoase
Printre cale-și cată loc.

Sala-i mare, strălucită,
Masa-i albă, oaspeți mulți,
Vorbe dulci să tot ascuți,
Chiar lumina-i îndrăgită
De ochi lucii, de ochi mulți.

SALA-I MARE, STRĂLUCITĂ

Sala-i mare, strălucită,
Masa-i albă, oaspeți mulți,
Vorbe dulci să tot ascuți -
Și lumina-i îndrăgită
De ochi lucii, de ochi mulți.

Icia unii stau alene
Și visează și gândesc,
Colo alții chiuiesc,
Iar femei cu lunge gene
Râd în taină și privesc.

Una face că nu vede
Și cu capul stă plecat,
Pe când ochii, 'namorat,
A lor raze își repede
La străinul întristat.

La străin cu fruntea pală
Și cu părul ca de corb -
Buzele ei roșii sorb
Când în brațe și pe poală
Doarme dus amorul orb.

LA MOARTEA LUI NEAMȚU

Lăsați clopotul să plângă cu-a lui voce de aramă,
Lăsați turnul ca să miște a lui inimă de fier,
Căci de stele mai aproape el le dă acuma samă

Că un suflet bun și nobil se îndreaptă cătră cer.

Clopote, tu simți durerea și urmezi cu-a ta cântare,
Când din stea în stea se suie sufletul într'un avânt,
Pe când noi urmăm cu pasul cel rărit de întristare
Lutul palid, fără suflet, să-l depunem în pământ.

Ochii? Câte dulci imagini au sorbit a lor lumine!
Capul? O, de câte gânduri el a fost împopulat!
Inima? Câtă simțire frământat-a ea în sine?
Sufletul? Câte speranțe, câte visuri a păstrat?

Ș'azi nimic. Lumea gândirei e o lume sfărâmată
De lemnoasa mân' a morții inima e stoars' acum,
Și imaginele-s șterse, ce prin el treceau odată,
Sufletul (dacă există) printre nori își face drum.

Ai știut tu, scumpe frate, că pământu-i o ruină?
Că-i o sarcină viața? Că-i martiriu să trăiești?
Ai știut tu cumcă moartea e un chaos de lumină,
Că la finea vecinicii te-aștept stelele cerești?

De-a vieții grea enigmă ție-acuma nu-ți mai pasă,
Căci problema ei cea mare la nimic o ai redus.
Pe când nouă 'ncă viața e o cifră nențeleasă
Și 'n zădar cătăm răspunsul la 'ntrebarea ce ne-am pus.

În zădar ne batem capul, triste firi visionare,
Să citim din cartea lumi semne ce noi nu le-am scris.
Potrivim șirul de gânduri pe-o sistemă oarecare,
Măsurăm mașina lumi cu acea măsurătoare
Și gândirile-s fantome, și viața este vis.

ÂNGERE PALID...

Ângere palid, îți e mister
Cumcă a lumi valuri și șoapte
Este durere și neagră noapte
Pe lângă cer?

Nu știi tu, ânger, oare să sbori,
Să lași pământul, trista ruină?
De-ți place cerul, a lui lumină,
De ce nu mori?

O, dar pământul încă te ține
În niște lanțuri țesute 'n rai.
Demult sburai tu în lumi senine –
De nu iubeai.

LA QUADRAT

Ânger în patru colțuri, o stea cu barbă lungă,
Cine-a știut vrodată că tot ce eu iubeam
E-un dramaturg puternic, dar fără bani în pungă,
Un paralelogram?

E-un om a cărui visuri la bere tot țintează,
Ce se consumă 'n asuri și joacă la hazard,
Un om, dorința cărui e pe biliard să șază,
Să doarmă pe biliard.

Adeseori în noapte văd umbra lui fatală,
În mână cu o halbă, în gură c'un cârnat,
În buzunări cu chifle și subsuori o oală
Și râde... până-i beat.

Visarea sa un șnițel, gândirea sa o bere,
Să bea etern, acesta e visul său ciudat –
Și-odată auzi-vom că 'n cruda sa durere
În bere s'a 'necat.

DIN OCEAN DE VISE

Din ocean de vise ferice, strălucitoare
Ai apărut în viața-mi femeie răpitoare,
Cum luna argintoasă, albă zâmbind răsare
Din înstelata mare!

În ocean de visuri din ce în ce pierite,
Te-ai dus și-ai stins cu tine iluzii fericite,
Cum luna melancolică și palidă dispere
În înstelata mare

Pe-a gândurilor câmpuri din ocean de vise,
În sânta mea junie al tău chip îmi surâse,
Femeie scumpă mie, cum luna 'ncet apare
Din înstelata mare!

IUBITO, DULCE ÂNGER...

Iubito, dulce ânger, cu blonde și lungi plete,
O, lasă ca privirea-mi în ochi-ți să mă 'mbete,
O, mândră și frumoasă mi-ai apărut în viață
C'aurora cea măreață.

Dar vai, tu pleci nainte! Și nu te uiți la mine,
Iar inima-mi se frânge de crudele suspine,
Dispari cum luna plină apune și dispere
În înstelată mare!

MAIO

Stau pierdut în gânduri triste, conversez cu idealuri
La actrițe fac palate - la regine mă prezint
Într'oa haină flenduroasă, dar cu fața de încânt.
Îmi cârlesc cerul cu stele, îmi cârlesc marea cu valuri

Pare-mi-se că adesea, coronat de lumea 'ntreagă,
Tronuri nalte și senine ca din aer le ridic
Pe când altele mai mândre cu suflarea mea le stric
Pare-mi-se-adesea cumcă sunt furtuna cea pribeagă.

Altădată iar îmi pare cumcă 'n sânta mănăstire
În chilia cea negrită stau călugăr mult sărac
Șed lungit pe-un pat de trențe și drept perină un sac
Când pe murul în risipă arde flacăra subțire.

Cărți de joc îmi pare lumea, oamenii îmi par nebuni
O convenție știința, legea o păpușărie
Viața o monetă calpă cu suprafața aurie
Sufletul e o miasmă, ochiul e foc de cărbuni

Dar deodată pe-acea noapte trențuită, stinsă, rece
Cade ploaia cea de raze unui cer senin și dalb
Iar prin cerul meu cu raze plutești ângere rozalb
Cum cântarea cea de clopot prin senina noapte trece.

ROMANCERO ESPAÑOL

Copii de pe natură

Furțișagurile litterarii ale lui Cocovei Moretto sau vicleniile
lui Scapin traduse 'n spaniolește de Signorul Don Lopez

de Poeticales

Motto: *Es muss auch solche Käutze geben. Istorie ciudată! Timpii se iau de păr și se trag îndărăt! Trecutul e viitor și viitorul e trecut. – Anul 15... a furat pe anul 1870 într'un mod oribil și cu precauțiunea viclenește zâmbitoare cumcă n'are să fie recunoscut. Odată... în timp mai... în anul 1870 trăia în România un scriitor care se ocupa din principiu și meserie cu chir Cocoveiu, întunecoasă bufniță ce cutreiera tribunalele României, care 'n loc de cocoveau! îngâna încet și printre dinți vorba: Considerând!...*

Acest autor de caraghioslâcuri, moldovenește de mascarade, s'apucă 'ntr'o bună dimineață sau într'o bună seară sau într'una din zile (căci două nu i-ar fi trebuit genialei Lopăți) să scrie 'n românește o comedie: Viclenie și amor, în trei acte, cu boschet și cu ascunzători secrete și tainice totodată, și în versuri neversificate.

În anul 15... post Christum natum trăiește și un autor spaniol, Moretto, și scrie și acela o comedie cu titlul Dona Diana, adică... lotrul de el! schimba pe Elena lui chir Cocoveiu în Diana – și din România transpune scena tumna 'n Spania. Ei, drăcia dracului! – Ș'apoi neci nu spune chir Moretto c'a tradus-o de pe moldovenie pe spaniolie. I-am trimis lui Moretto o depeșă în regiunile cerești, ca altă dată de va îndrăzni să copieze în anul... o comèdie scrisă românește în anul 1870, să aibă cel puțin precauțiunea ca să puie pe doșcă: tălmăcită de pe moldovenie în anul cutare – da' nu așa!...

ROMANCERO ESPAÑOL

A. – De ce pângi, o, dona Diana,
De ce ochiu-ți lăcrimează?
Nu ești sântă și frumoasă
Ca o dramă spaniolă?
Știi: don Manuel, perfidul,
Inconstant iubește-o altă,
Alta brună, dulce, pală,
Ca o noapte-a primăverei.

D. - Nu-i aceea ce mă doare,
De ce inima mi-e-amară,
Căci don Manuel ș'acuma
E fidel ca totdeauna;
Dar aceea ce mă doare
Și-ochii mei îi fac să plâng
Este că Negruzzi Iacob
M'a tradus în românește.

A. - Și de ce tu să te superi,
Ideal al lui Moretto,
Au în limba cea germană
N'au tradus ei comedia,
Ei, străinii! Îns' España
Te adoră, o, Madona,
Cum mi te-a creat Moretto.

D. - Neci n'aș plânge, caro mio,
De ar fi traducțiune;
Rea or bună, ea nu schimbă
Din valoarea mea internă.
Dar Negruzzi, mio caro,
El a scris o comedie,
Comedie-originală:
Viclenie și amor.

Acolo mă văd pe mine,
Figurând sub nume - Elena,
Iar pe Manuel, il caro,
Văd că mi-l numesc Costică.
Dară cum c'a imitat-o
Neci n'o spune, neci n'o scrie,
Ci pe mine mă silește
Să recit la versuri rele
Care sună ca drimbala
A ursarilor gitani.

A. - De-a făcut asta Negruzzi
Cu Madona lui Moretto,
Atunci ești nenorocită
Dona Diana, dona Diana!

ORIUNDE VOM PRIVI

(Hieronymus Lorm)

Oriunde vom privi,
    Durere și vină,
Tot timpul ce-o veni,
    Desparte, dezbină.

Iar visul de noroc
    Și de iubire
Mai are-atâta loc,
    Ca să aspire.

Oriunde-ai vrea să vezi,
    Durere și ruină,
Iar soarta 'n care crezi
    Desparte, dezbină.

Iar visul de noroc
    Și dragoste are
    Atâta loc
De trece, moare.

FRAGMENT

(Hieronymus Lorm)

Din sfere ajunse
De-al stelelor mers,
Un cântec pătrunse
Întregu-univers.

„Din chaos ferice
Din somnul etern,
Veniră și-aice,
Cărări se aștern...
Și nime nu 'ntreabă
De ce-am apare,
Mișcându-ne 'n grăbi
La ce? La ce?“

1871

MORTUA EST!

Făclie de veghe pe umezi morminte,
Un sunet de clopot în orele sfinte,
Un vis, ce își moaie aripa 'n amar,
Astfel ai trecut de al lumii hotar.

Trecut-ai când ceru-i câmpie senină,
Cu râuri de lapte și flori de lumină,
Când norii cei negri par sombre palate
De luna regină pe rând vizitate.

Te văd ca o umbră de-argint strălucită
Cu aripi ridicate la ceruri pornită,
Suind palid suflet, a norilor schele
Pin ploaea de raze, ninsoare de stele.

O rază te 'nalță, un cântec te duce,
Cu brațele albe pe piept puse cruce,
Când torsul s'aude l'al vrăjilor caier,
Argint e pe ape și aur în aer.

Văd sufletu-ți candid pin spațiu cum trece;
Privesc apoi lutul rămas... alb și rece,
Cu haina lui lungă culcat în sicriu,
Privesc la surâsu-ți rămas încă viu;

Și 'ntreb al meu suflet rănit de 'ndoială
De ce-ai murit ânger cu fața cea pală?
Au nu ai fost jună, n'ai fost tu frumoasă?
Te-ai dus spre a stinge o stea radioasă?

Dar poate acolo să fie castele
Cu arcuri de aur zidite din stele,
Cu râuri de foc și cu poduri de argint,
Cu țarmuri de smirnă, cu flori care cânt,

Să treci tu prin ele o sfântă regină
Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină
În haină albastră stropită cu aur

Pe fruntea ta pală cunună de laur.

O moartea e-un chaos, o mare de stele
Când viața-i o baltă de vise rebele;
O moartea-i un secol cu sori înflorit,
Când viața-i un basm pustiu și urât. -

Dar poate... o! capu-mi pustiu cu furtune,
Gândirile-mi rele zugrum' cele bune.
Când sorii se sting și când stelele pică,
Îmi vine a crede, *că toate-s nimică.*

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
Să văd cerul negru, că lumile-și cerne
Ca prăzi *trecătoare* a morții *eterne*...

Ș'atunci, de-a fi astfel... atunci în vecie
Suflarea ta caldă ea n'o să învie,
Atunci graiu-ți dulce în veci este mut...
Atunci acest ânger n'a fost decât lut.

Și totuși țărână frumoasă și moartă
De racla ta razim eu harfa mea spartă,
Și moartea ta n'o plâng, ci *mai* fericesc
O rază fugită din chaos lumesc.

Ș'apoi... cine știe de este mai bine
A fi sau a nu fi... dar știe oricine
Că ceea ce nu e nu simte dureri
Și *multe* dureri-s, puține plăceri.

A fi?... Nebunie și tristă și goală;
Urechea ta minte și ochiul te 'nșală;
Ce-un secol ne zice, ceilalți o dezic.
Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.

Văd vise 'ntrupate gonind după vise,
Pân' dau în morminte ce-așteaptă deschise,
Și nu știu gândirea-mi în ce să o stâng:
Să râd ca nebunii? să-i blestem? să-i plâng?

La ce?... Oare *totul* nu e nebunie?
Au moartea ta ânger de ce fu să fie?

Au e *sens* în lume? Tu chip zâmbitor,
Trăit-ai anume ca astfel să mori?
De e *sens* într'asta e 'ntors și ateu;
Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 1, 1 martie 1871, p. 15-16.

ÂNGER DE PAZĂ

Când sufletu-mi noaptea veghea în estaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu ânger de pază
Încins cu o haină de umbre și raze
C'asupra-mi c'un zâmbet aripele-a 'ntins;

Dar cum te văzui într'o palidă haină
Copilă cuprinsă de dor și de taină,
Fugi acel ânger de ochiu-ți învins,
Ești demon copilă, că numai c'o zare

Din genele-ți lunge, din ochiul tău mare
Făcuși pe-al meu ânger cu spaimă să sboare,
El, veghea mea sfântă, amicul fidel?

Ori poate...! O'nchide lungi genele tale
Să pot recunoaște trăsurile-ți pale -
Căci tu - *tu ești el.*

Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 8, 15 iunie 1871, p. 136.

NOAPTEA...

Noaptea potolit și vânător arde focul în cămin.
Dintr'un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc,
Pân' ce mintea îmi adoarme, pân' ce genele-mi clilesc,
Lumânarea-i stinsă 'n casă... somnu-i cald, molatic, lin.

Atunci tu prin întuneric te apropii surâzândă,
Albă ca zăpada iernii, dulce ca o zi de vară;
Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
Gâtul... iar tu cu iubire privești fața mea pâlindă.

Cu-ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate
Tu grumazul mi-l înlănțui pe-al meu piept capul ți-l culci;
Ș'apoi ca din vis trezită cu mânuțe albe, dulci
De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele 'ntr'o parte.

Netezești încet și leneș fruntea mea cea liniștită
Și gândind că dorm șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe frunte-mi în mijloc,
Și surâzi, cum râde visul într'o inimă 'ndrăgită.

O! desmiardă, pân' ce fruntea-mi este netedă și lină,
O! desmiardă, pân' ești jună ca lumina cea din soare,
Pân' ești clară ca o rouă, pân' ești dulce ca o floare,
Pân' nu-i fața mea zbârcită, pân' nu-i inima bătrână...

Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 8, 15 iunie 1871, p. 136.

COPII ERAM NOI AMÂNDOI...

Copii eram noi amândoi,
Frate-meu și cu mine.
Din coji de nucă car cu boi
Făceam și înhămam la el
Culbeci bătrâni cu coarne.

Și el citea pe Robinson,
Mi-l povestea și mie;
Eu zideam Turnul Vavilon
Din cărți de joc și mai spuneam
Și eu câte-o prostie.

Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure,
La balta mare ajungeam
Și l'al ei mijloc înotam
La insula cea verde.

Din lut acolo am zidit,
Din stuful des și mare,
Cetate mândră la privit,
Cu turnuri mari de tinichea,
Cu zid împresurată.

Și frate-meu ca împărat
Mi-a dat mie solie,
Să merg la broaște neapărat,
Să-i chem la bătaie -
Să vedem cine-i mai tare.

Și împăratul broaștelor,
C'un oacaca de fală,
Primi – poruncì oștilor.
Ca balta s'o răscoale.
Și am pornit răsboi.

Vai! multe broaște noi am prins
– Îmi pare chiar pe rege –
Și 'n turnul negru le-am închis,
Din insula cea verde.
Spre sar' am făcut pace

Și drumul broaștelor le-am dat,
Săltau cu bucurie,
În balt' adânc s'au cufundat
Ca să nu mai revie.
Noi am pornit spre casă.

Atunci răsplata am cerut
Pentru a mele fapte –
Și frate-meu m'a desemnat
De rege 'n miazănoapte
Peste popoare 'ndiane.

Motanul alb era vistier,
Mârzac cel chior ministru –
Când de la el eu leafa-mi cer,
El miaună sinistru.
Cordial i-am strâns eu laba.

Și împăratul milostiv
Mi-a dat și de soție
Pe fiica lui cu răs lasciv
Și țapănă, nurlie,
Pe Tlantaqu-caputli.

Am mulțămît cu 'n umil semn,
Drept mantie o-prostire –
M'am dus l'amanta mea de lemn,
În sfânta mănăstire,
Într'un cotlon de sobă.

Și ah! și dragă-mi mai era!

Vorbeam blând cu dânsa,
Dară ea nu-mi răspundea
Și de ciudă eu atunci
Am aruncat-o 'n foc.

Și pe șură ne primblam
Peste stuf și paie
Și pe munți ne 'nchipuiam.
Cu fiecă bătaie
Mărșileam alături.

Și pe cap mi se îmfla
Casca de hârtie.
O batistă într'un băț,
Steag de bătălie.
Cântam: Trararah!

Ah! v'ați dus visuri, v'ați dus!
Mort e al meu frate.
Nimeni ochii-i n'a închis
În străinătate -
Poate-s deschiși și 'n groapă!

Dar ades într'al meu vis
Ochii mari albaștri
Luminează - un surâs
Din doi vineți aștri
Sufletu-mi trezește.

Eu? Mai este inima-mi
Din copilărie?

.....

Ah! îmi împlă ades prin gând
O cântare veche.
Parcă-mi țiuie-aiurind
Dulce în ureche:
Lume, lume și iar lume!

STEAUA VIETEI

Când norii, palate fantastice negre,
Cu geamuri prin cari se vede zafir,

Ascult' ale mării lungi cântece-alegre,
Când stele se mir,

Atunci printr'o geană de nouri, deschisă,
Din ochiu-i albastru se vede o stea,
Ce-mi miruie fruntea c'o rază de vise,
C'o rază de nea.

O, steauă iubită ce-abia stai prin stele,
Un sfânt ochi de aur ce tremuri în nori,
Ai milă și stinge lungi zilele mele -
Cobori, o, cobori!

BASMUL CE I L-AȘ SPUNE EI

O, dă-mi arpa de aramă
Și mi-o pune 'n brațul stâng,
Ochii tăi se plec cu teamă,
Tu roșești - glasu-mi te chiamă,
Coardele încet te plâng!
Vino dar, palidă zână,
Pune fața pe-al meu piept,
Gâtul tău pe brațu-mi drept,
Tu, a ochilor lumină,
Mă iubești, tu? Spune drept!

Mă iubești! Surâzi șireată
Și îți pleci ochii în jos!
O, lumină prea curată,
De-ai cunoaște vreodată
Sufletul meu dureros;
De ai ști, palide ânger,
Cât de mult te iubesc eu,
Câte nopți de-amor și rău
Am veghiat zdrobit de plângeri,
Scumpa mea, odorul meu!

O, atunci mi-ai cere seama
Ca să-ți spun câte-am visat,
M'ai fixa fără de teamă,
Ai da 'ncet neagra maramă
De pe păru-ți blond, curat;

Netezind cu mâna-ți albă
Tâmpla ta - tu m'ai privi,
Cu durere mi-ai zâmbi,
Eu, jucându-mă cu salba
De pe sânii-ți, aș vorbi.

Și ți-aș spune, a mea iubită,
Că de mult eu te-am cătat;
În cărarea tăinuită,
Prin dumbrava înverzită,
Ori prin codrii cei de brad,
Lângă cântul de isvoare,
Printre stâncile de fier
Ce străbat norii din cer,
Într'a peșterii răcoare,
Într'a nopților mister.

Te vedeam cu a mea minte;
Și acum când te-am găsit
Pare-mi că-mi aduc aminte
Cumcă 'n vremi de mai nainte
Te-am văzut și te-am iubit -
Să-ți spun unde... într'o seară
Am visat un vis frumos...
Pe un nour luminos
Am văzut la cer o scară
Ridicându-se de jos.

Într'a cerului mărire
Scara de-aur se pierdea,
Iar pe-un tron de nemurire,
Tron de-argint și strălucire,
Maica Domnului zâmbea;
Iar pe schițele de scară
Ângeri stau treptat... treptat,
Cu chip blând și luminat
Și pe lire sunătoare,
Cântau dulce și curat.

La picioarele Mariei
Genuncheat pe-un nor de-argint,

Alb ca lebedă pustiei,
Blând ca glasul poeziei,
Sta un înger cugetând;
Și-a luat arpa-i de-aur
Și trecând mâna pe ea
A 'nceput a răsuna
Raiul... luncile-i de laur
De-un blând *Ave Maria*.

Acel înger!... Fața pală,
Ochiul negru, păr bălai,
L-am văzut - o stea regală,
O lumină triumfală -
Și de-atunci îl iubesc, vai!...
L-am cătat în astă lume
Pân' ce viața-mi se pierdu,
Sufletu-mi se abătu...
Ș'atunci te-am văzut: minune!
Acel înger ai fost tu.

Când ai lăsat cerul, dragă?
De ce 'n lume ai venit?
Ai știut că viața 'ntreagă
Trista-mi inimă pribeagă
Tot pe tine te-a iubit?
Ai știut cine te-așteaptă
Și-ai venit să răsplătești
Lungi durerile-mi lumești,
Cu zâmbirea-ți înțeleaptă
Și cu ochii tăi cerești.

FRUMOASĂ ȘI JUNĂ

Frumoasă și jună, oh, dragă-mi mai ești!
Eu caut și caut în ochii-ți cerești,
Și 'n veci nu mă satur și 'n veci aș căta,
Iubită, dorită, o gură - așa!

Tu tremuri, tu cauți, tu murmuri, tu râzi,
Cu glasul tău dulce tu raiu-mi deschizi,
Cu părul tău moale tu viața mi-o legi-
O știi și te faci că nu o 'nțelegi!

Șireată și dulce – copil vinovat –
De ce nu mă-mbii cu al tău sărutat,
De ce-aștepti să-l fur de pe ochii-ți profunzi
Și 'n blondele plete tu capul ți-ascunzi!

Cu mâna ți-acoperi tu ochii tăi dragi,
Prin degete cauți, nu râde, ci taci;
Pedepsa ce meriți, columbă a mea,
O gură-i. – Oh, dă-mi-o – mi-ai dat-o – așa!

IUBITĂ DULCE, O, MĂ LASĂ...

Iubită dulce, o, mă lasă
Să privesc fața-ți, ochiul tău ceresc,
Să mângâi păru-ți d'auree mătase,
Privindu-te, de-amor să nebunesc!
Ah, brațul tău rotund e alb – se lasă
Cu grație pe umerii-mi – privesc
În ochii tăi, în fața ta – în gura jună
S'ascult uimit la vorba ta nebună!

Nebună, că nu are șir și minte,
Ci grație ș'amor copilăros,
La gura ta, care zâmbind îmi minte
Spre-a coperi misterul cel duios,
Ce-mi spune *nu*- când *da* ochiu-ți fierbinte
Din genele-i îmi spune voluptos –
Ah, tot amorul meu, copil în raze,
E concentrat în ființa-ți luminoasă!

Surâsul tău o rază e de soare,
Și ochii tăi sunt stele 'n noaptea mea,
Și sânul tău de vergină, ninsoare,
Ce lin l-acoperi tu cu mâna ta,
Când tremurând privești și zâmbitoare
La-a lui dulci flori ce cresc alătura –
Și sărutarea ta – oh, spune, spune
Cu ce s'aseamăn dulcea-acea minune!

De n'ai fi tu, ce-ar folosi viața,
Speranțele-i, și binele-i, și tot!
Un vis ar fi amestecat cu ceața,

Un chin ar fi - ce l-aş sfârşi să pot;
Pe când astfel o noapte e măreaţă,
Pierdută 'n stele ce în ceri înot,
Prin ele trece melancolic luna -
O gură dă-mi, iubito - şi 'ncă una!

Spre sărutare gura-ţi se încreaţă
Şi ochii tăi privesc întunecat
Şi visători. - Iubito, tu, glumeaţă,
Nu ştii c'a săruta e un păcat
Şi că 'n întunecata lor dulceaţă
Nu s'uită ochii de copii vodată' -
Fără să plângă 'n urmă-a lor langoare
Şi voluptoasa lor întunecare!

Căci ce ai zice dacă eu acuma
Aş uita toate... tu mă înţelegi -
E drept că ție-o vorbă-ţi trebui numa
Ca toată firea mea în lanţ s'o legi -
Dar vorba aceea sèrie-ori de glumă,
Cu care pasiunea-mi s'o diregi
Vei spune tu? - O, taci - o, taci, n'o spune -
Ai spus'o? -S mânios, tu, 'nţelepciune!

În van vorba ta blând povăţuieşte -
La seriozitatea ta surâd;
Spre sărutare gura-ţi se 'ncreţeşte;
Spre sărutare ochii tăi se 'nchid;
Şireată eşti! sub geana ce umbreşte
Ochii-ţi sclipesc, şi-mi pare că ei râd;
Cu braţul ți-i acoperi?... Supărată?
Ce te prefaci, iubita mea şireată?

O, VIN, ÎN NOAPTEA...

O, vin, în noaptea ce se 'ntinde
Ca un pustiu de stele plin,
De gâtul meu tu te vei prinde,
Pe faţa mării-om merge lin.

Cu-a tale plete mi-i cuprinde
Grumazul meu şi al meu sân

Și numai vântul va întinde
A luntrei pânză în senin.

Om merge 'ncet pe-oglinzi de ape.
Ți-i lăsa buza 'n buza mea,
Ca pieptul meu să se adape
De-o lungă sărutare-a ta,

Și-apoi tu ochii ți-i închide,
Vei sta cu buza creaț' de râs
Și vei surâde, oh! vei surâde
Fără să știi câte ți-am zis.

Câte ți-am zis și ce zic încă
Toate-s nimic la ce simt eu.
Vin' ca să vezi mâhnirea-adâncă
Vin' s'o mângâi, amorul meu!

IUBITEI

O, îndulcește-ți ochii tăi, iubită,
O, însenină fața ta de nea.
Nu știi că 'n piept inima mea rănită
Tresare-adânc la întristarea ta?
Tresare-adânc, tresare-adânc, iubită -
Oh, în zadar mi 'ncreți tu fruntea ta.
Durerea chiar de-o simulezi - eu simt
Fiori adânci în pieptul meu trezind.

Ah! cât ești tu de mândră și frumoasă
Când râzi, când plângi, când mă săruți, când - ah!
Cuprind în mâni eu capul tău - geloasă!
Și sărut ochii-ți plini de lacrimi, ah!
Ei strălucesc ca stelele focoase
Ce 'ntr'a junie-mi noapte lumina!
Și te iubesc, și te sărut, te-ador,
Amorul meu, nespusul meu amor!

O, nu-mi muri, o, nu-mi muri, iubită,
C'atunci în veci prin noapte-aș rătăci -
Mi-aș sfărma viața 'n jalea cea cumplită
Și de durere n'aș putea muri.
Aș purta 'n timp inima 'ncremenită,

Cu ochii stinși, și gura-ar amuți.
Durerea ta m'ar face să trăiesc,
Ca să trăiesc, ca să înnebunesc.

Așteaptă dar cu moartea ta, iubită,
Pân' ce de fericire-oi muri eu.
Cu roze să 'ncununi fruntea-mi pălită,
Zâmbind să mă săruți, amorul meu;
De-oi învia, să știi, dumnezeită,
Că-un somn a fost angelic, deși greu.
De nu mă voi trezi, să știi, să știi -
Că 'n veci visez la ochii tăi cei vii.

Cum va fi acel vis eu nu-ți pot spune -
Eu numai îl gândesc când mă cufund
În ochii tăi. - Neclare sunt, nebune,
Acele 'nchipuiri ce mă pătrund.
Privește tu în ochii mei și-mi spune
Ce vezi în ei, în dorul lor profund.
Tot ce-ai văzut eu n'am văzut 'n-al tău -
Nici în mormânt nu pot ca să-i uit eu.

Ei sunt minuni ce-a muri nu mă lasă,
În somnul morții m'or neliniști,
Pătrunde-vor cu raza lor focoasă
Chiar în sicriul unde voi dormi.
Ei au pătruns prin pături neguroase,
Ce viața mi-a urzit până aci -
De-ați putut sparge negurile-acele,
Veți lumina în veci, iubite stele!

Oh, nu-mi muri, te rog! Căci tot ce 'n lume
Eu am iubit murit-au prea curând -
Orice amor ce n'a luat drept glume
Al meu amor e astăzi în mormânt. -
Dar astăzi văd c'am pierdut num' un nume:
Căci ea ești tu - tu ea - într'un cuvânt
Tu mi-ai murit o dată. - Să nu-mi mori
De-a doua oară, ânger de amor.

Căci de-ai muri ce-aș face eu în lume -
N'aș regăsi în veci chipu-ți ușor

Și osândit aș fi să stau în lume -
De jalea ta eu n'aș putea să mor.
Acum - acum n'aș plânge al tău nume
Ci chiar pe tine, vecinice amor:
Mort, aș trăi eu; viu, eu aș fi mort.
Trăiește-mi dar - c'adânc în piept te port!

ÎN MODUL VECHI SOARELE SUNĂ...

În modul vechi soarele sună,
Cu sferi surori se 'ntrece 'n cânt
Și calea lui prescrisă
Și-o împlinește 'n mers tunând

Fața-i la ângeri dă tărie
Deși nu știm al lui temei,
Faptele nențeles de 'nalte
Mândre-s ca 'n ziua cea dintâi

Iute, iuțime nențeleasă
Pământu 'nvârte-a lui comori
Ziua ca raiul luminoasă
O schimbă noaptea cu fiori.

.....

AVEAM O MUZĂ

Aveam o muză, ea era frumoasă,
Cum numa 'n vis o dată 'n viața ta
Poți ca să vezi icoana radioasă,
În strai de-argint a unui elf de nea!
Păr blond deschis, de aur și mătasă,
Grumazii albi și umeri coperea,
Un strai de-argint strâns de-un colan auros
Strângea mijlocul ei cel mlădios!

Și talia-i ca 'n marmură săpată
Strălucea albă 'n transparentul strai,
Sâni dulci și albi ca neaua cea curată,
Rotunzi ca mere dintr'un pom de rai;
Abia se ține haina cea bogată
Prinsă ușor cu un colan de pai,
Astfel adesea mă găsea veghind

Nori străbătea o umbră de argint.

Crinul luminei strălucea în mână
Reflectând dulce mândrul ei obraz,
Razele dulci loveau fața-i senină,
Rotunzii umeri și-albul ei grumaz;
Părul lucea ca auru 'n lumină,
Straiul cădea de pe-umeri de atlaz,
Ochi mari albaștri 'n gene lungi de aur
Și fruntea-i albă 'ntunecată 'n laur!

O dată 'n viața-i muritorul vede
În visul său un chip așa d'ales!
Eu... fericit c'amantul blondei Lede,
Nebun de-amor, eu o vedeam ades,
Venea 'n singurătatea mea pe îndelete,
Rătăceam mâna 'n păru-i blond și des,
De pe-umeri haina-i luneca ușor -
Vedeai rotundul braț pân' subsuori.

Părea c'așteaptă de a fi cuprinsă,
De-a-și simți inima bătând cu dor,
Ca buza ei de-a mea să fie-atinsă,
Ca graiul ei să tremure ușor,
Să văd privirea veselă și plânsă,
Să aud glasul 'ntunecat de-amor
Și la ureche dulce să-i repet
Cântul, ce 'n gândul meu se mișcă 'ncet.

O, îmi șoptește numa 'n dulci cuvinte
Neînțelese, pline de 'nțelese,
O, îmi surâzi cu gura ta fierbinte,
Tu, ânger blând cu ochii plini d'eres,
Căci al tău zâmbet îmi aduce-aminte
C'un ânger ești ce fu din cer trimes,
Ca să mângâi junia mea bogată
Cu-a ta zâmbire dulce și curată.

S'apropia, în aer suspendată,
Și brațul ei grumazu-mi cuprindea,
Priveam în sus la fața-i luminată,
La gura-i mică care surâdea -

Din ochi albaștri raza 'ntunecată,
Plină de-amor în ochiul meu cădea,
Talia ei subțire 'n colan strânsă
Tremura scump de brațul meu cuprinsă.

Ea a murit. - Am îngropat-o 'n zare.
Sufletul ei de lume este plâns. -
Am sfărmat arfa - și a mea cântare
S'a înăsprit, s'a adâncit - s'a stins.
Îmi plac a nopții turburate oare,
Îmi place de dureri să fiu învins;
O, de-aș orbi, de-aș amuți odată,
Că 'n lume nu văd lumea căutată!

Eu nu văd munții înecați de nouri,
De care gându-mi vultur s'acăța;
N'aud a mării înmiite-ecouri,
Ce 'n glasul meu măreț s'amesteca;
În codri-antici n'aud muget de bouri,
Trezind zilele vechi în mintea mea,
Codrul din munți, râul din vale-mi tace -
De ce nu pot în praf a mă preface!

O COPILĂ POATE-A-L IUBI...

Întrebi o soră de ce o zee
Stă 'nmărmurită pe-un pedestal
Și de ce chipul ei de femee
E-așa de pal?

De ce pe frunte-i v'un vis nu trece
De ce surâsu-i e împietrit
De ce privirea-i atât de rece?
Căci n'a iubit.

De-aceea nu voi să fiu în silă
Un stan de piatră ce stă pe loc,
Mai bine-mi place a fi copilă
Cu ochi de foc.

Și 'n loc ca 'n luncă sfințită mie
S'aducă jertfe lângă un trunchi
Aș vrea un tânăr închinat mie

Să-mi stea 'n genunchi
Poate... mai știu eu, să-mi fie milă
Atunci de pieptu-i eu m'aș lipi,
I-aș spune 'n taină cât o copilă
Poate-a-l iubi.

CÂNTECUL LĂUTARULUI

Ca povestea cea sărmană
Care nimeni n'o-a 'nțeleș,
Trec prin vremea tristă, vană,
Cum prin secolii un eres.

Sunt ca lira spartă 'n stâncă,
Sunt ca glasul din pustii,
Sunt ca marea cea adâncă,
Sunt ca moartea între vii.

Dintre chinuri ce mă 'neacă
Eu sorbeam mirul curat,
Cum o lebădă se pleacă
Bând din lacul înghețat.

Dar cu moartea cea adâncă
Azi eu schimb al vieții-mi gând,
Am fost vultur pe o stâncă,
Fire-aș cruce pe-un mormânt!

Care-i scopul vieții mele,
De ce gându-mi e proroc,
De ce știu ce-i scris în stele,
Când în van lumea o 'nvoc.

Crucea-mi pară gânditoare,
Par'ca arz' a vieții-mi tort,
Căci prin neguri mormântare
Voi să văd fața-mi de mort.

Doar atunci când prin lumina
M-oi sui la Dumnezeu,
Veți gândi și voi la mine
Cum am fost în lume eu.

ANDREI MUREȘANU

(Tabloul dramatic într'un act)

Persoane:

MUREȘANU, MORS, GENIUL LUMINEI

(Scena înfățișează un peisagiu de-o romanticitate sălbatecă în munți. Pe de o parte stânci crăpate - unele țepene, altele răsturnate- de alta brazi acățați de vârfuri de stânci, unii frânți și răsturnați de vijelii și torente. În fund se văd ruinele încă fumegânde a unui sat de colibe - risipite ca cuiburi mari în dosul stâncelor. Mai în avanscenă, turnul vechi și negru a bisericei satului. Biserica de lemn, cu ferestre mari cu zăbrele, cu muri parte risipiți, cu acoperământ de șindrile negre și mucezite. Asupra întregului plan se revarsă o galbenă lumină de lună. Avanscena o cuprinde de-a curmezișul un trunchi răsturnat, putred, pe care Mureșanu șade visător. De tot în fund, codri și munți. Clopotul sună dogit 12 ore. Miezul nopții. În vremea asta se scoală Mureșanu.)

Tresare miazănoaptea în inima de-aramă
A turnului de piatră. Lin stelele se 'nhamă
La carul lunei blonde. Prin vămile veciei
Nici vremea nu le trece cu visele mândriei,
Nici suflete nu intră, nici suflete nu ies.
Prin aerul de noapte, puternic, rece, des,
A lunei adormite pătrund razele rare
În temnița din pieptu-mi trezind gândiri amare.

Când somnul, frate-al morții, pe lume falnic zace
Cu genele-i închise, a vecinicii pace,
Și când gândirea oarbă prin țara morții trece,
Și moaie 'n visuri de-aur aripa ei cea rece
Cu-aghiazma îndulcită a lumii frunte-atinge,
Păcatele-i i-adoarme, voința ei o stinge -
Ce ochi veghiază umed? Ce suflet se frământă?
Ce suflet țipă 'n doliu, ce liră jalnic cântă?...

Sunt eu!... Privesc trecutul, și-icoana lui barbară
E zugrăvită aspru de ursita-ne amară.

Cum gândul meu nu poate să rupă-acea perdea
Ce-ascunde viitorul puternic după ea?
Cântarea? Cea mai multă și cea mai îndrăzneță
Nu e decât răsunet la vocea cea măreață
A undelor înnalte, cu mii de mii de limbi.
A unui râu ce nu-l vezi, a undelelor de timp
Ce viitoru-aduce, spre a le mâna 'n trecut.

Deși privesc nainte-mi noaptea bătrână suptă,
Și văd c'o lume mare dintr'înșa se ridică,
Dar *pârghia* aceea, ce desfăcând tenebre,
Ridică viitorul - puterea care toarce
Al vremii fir - aceea-mi e necunoscută.
Vai! cele întâmplate istoria le spune
Și cele viitoare și-aruncă umbra lor
În atmosfera groasă a zilei cei de azi.

De ce se 'ntâmplă toate așa cum se întâmplă,
Cine mi-a spune-o oare? — E plan, precugetare
În șirul orb al vremii și-a lumilor himere?
Sau oarba întâmplare fără 'nțeles și țintă
E călăuza vremii? Putut-a ea să fie
Și altfel de cum este tot ceea ce există,
Sau e un *trebui*, rece și neînălăturat?
Și dacă trebui toate să fie-așa cum sânt,
Ce legi urmează vremea? — Cu *ce drept* ea apasă
O ginte ce pe samă-i o alta se ridică,

E vr'o dreptate 'ntr'asta, sau oarbă 'mparte bobii
Soarta fără-de-lege? Și dacă n'ai temeuri
Decât acele spuse din cărțile bătrâne
Ș'aceste-s dovedite că nu dau deslegare -
Cine-mi va spune mie - dacă a ginții mele
Viața viitoare va fi mai fericită
Decât al ei trecut?

De-ar fi fost rău adesea și bine num' o dată,
Aș crede că 'ntâmplarea oarbă, nevinovată
A grămădit în mersu-i, dar fără ca s'o știe,
Atâta nefericire în viața ginții mele. -

Dar *nu!* E-atâta minte - atâta plan de rele

S'a grămădit puternic în viața ginții mele,
Încât îmi vine-a crede că sâmburele lumii
E răul. Cartea lumii d'eternă răutate
E scrisă și-i merită.

De vei avea puterea,
Voința ca să sfărâmi pe cel mai slab ca tine,
Bravură se numește. De ești închipuit,
Nesuferind ca alții de-acea închipuire
Cu vorba să se-atingă: onoare se numește.

De vrei să 'ntreci pe alții și lumii să-i impui
Persoana ta infamă, dorință-i de mărire
La fapte mândre stimul. De ești atât de van
Să crezi că pân' și cerul ascultă a ta vorbă
Că-i pasă dacă corpul ți-l chinuiești și mintea
Ți-o stupifici – îți zice că ești evlavios,
Ba chiar și *sfânt*. Și nu sânt numai oameni
Ce îți admiră fapta, gândirea 'nchipuită,
Ci te admir popoare...

Ce proastă e mulțimea,
Ea crede cumcă duce a lumii soartă 'n mână,
Și singură e dusă de-o mână de șireți.

De te-a 'nzestrat natura
Cu-atâta minte numai, să poți vedea prostia
Și cruda răutate ce masa o domină,
Nedând nimic pe ele, să faci din ele scară
Spre-a te urca pe dânsa l' avere și mărire,
Prefă-te numai cumcă tu prețuiești acele
Mari calități și-alese (numește-le cum vrei)
C'o frază lingusește deșertăciunea lor
Și pe-umeri te vor duce, sacrificând averea,
Viața pentru tine. Dar spune-le-adevărul,
Te-or răstigni pe Cruce, te-or huidui cu pietre
Și te vei stinge miser... de nimenea jelit.

Se vede

Că nu puteau șireții ca să găsească 'n viață
Alt preț decât acela să-și împlinească pofta
Pe seama altor. — Apoi este și drept, cuminte,
Ca proști să ducă greul, astuții să domnească...

La ce-ar fi atuncea lumea în două împărțită?
La ce-ar exista proștii și iar la ce șireții?
Nu *merită* nătângii să fie stăpâniți?
Nu vezi că stăpânindu-i le împlinești dorința?
Mai de dorit ce soartă pot ca să aibă 'n lume
Decât să-i ducă 'n turme sunetul unui nume?
Ei nici nu-s pentru alta decât ca să trăiască,
Să moară 'ntru 'mplinirea unei deșertăciuni.

Ș'apoi nu vedeți voi
Că ei admiră toate ce le-aduce pieire?
Omoară fericirea unui popor întreg,
Liniștea unui secol și ești numit erou.
Beată de bucurie mulțimea te primește,
Cu lauri te 'ncunună... O gintă ce se 'nalță
Pe spatele altora e *mare* - și cu cât
Mai mult se ține 'n locu-i prin rău și prin asprime,
Cu-atâta e *mai* mare. Dreptate-universală
E-aceea ce-o ceruse puterea brută. Peste
Tărie nu decide nimic. La bine nu-i putea
S'aduci doi oameni; - răul l-urmează' întregi popoare;
Căci răul este colțul vieții. Vecinic răul
Întâiul rol îl joacă - e colț în orice cuget,
În oricare voință, 'n orice faptă mare.

Invidia de pildă e mam' egalității
Și îngrădirea contra răutății reciproce
Dreptate se numește. Cu cât mai răi sânt civii
Cu-atât e mai perfectă dreptatea.
Fiți răi și veți străbate
La țintă-oricât de mare, numai prin răutate!
Fiți răi și urmați principiul ce lumea o domină,
Lăsați să creadă alții mai proști ca voi în bine.
De ce n'aveți voi minte? Deschideți ochii voști,
Vedeți că *sfânt* și *bine* sânt numai pentru proști?
De când sânteți în lume a existat dreptate
Și pentru voi? Dar greul voi numai îl purtați,
Voi v'ați hrănit dușmanii, i-ați apărat cu sânge,
În loc de-a sparge capul năpârcei sub picior,
Voi ați crescut-o mare și astăzi vă sugrumă.

Spun popii de-o vecie unde oricare vină
Găsește-a ei osândă și binele răsplata
Și mii timizi de frică și de-o speranță vană
Trec înșelați pe lângă isvoarele vieții.
*Iar dacă nu, lințoliu, piroane de sicriu,
Răsplata sânt virtuții?*

Răbdarea cine-o are târască-se 'nsetat,
Voi soarbeți picătura de timp ce o aveți,
Aici fiți mari, puternici, aci fiți fericiți -
Aici spirit, curagiul și pumnii au valoare.

În mână de vei prinde-a istoriei carte
Și dacă tu de frică sau poate de rușine
În faptele ei rele nu vei încifra bine,
Vedea-vei cum sub ochii-ți în plin se desfășoară
Răul și iarăși răul - că vremea se măsoară
După a răutății pășire. *Rău și ură*
Dacă nu sânt, nu este istorie. Sperjură
Invidia-i avară, de sânge însetată
E omenirea 'ntreagă - o rasă blestemată,
Făcută numai bine spre-a domina pământul,
Căci răutății numai se datorește-avântul
Ce l-a luat pe scara ființelor naturii.
Cine-a văzut vrodată popor de oameni buni
Să fie mare? Dacă e rău, e egoist,
Vrea toate pentru sine, nimica pentru alții,
Dacă trăiește bine, dar fără ca să lase
Ca și-alții să trăiască - e mare. Când un popol
Începe a fi nobil și generos în cuget,
Atunci a lui cădere și moarte sânt aproape,
Căci numai răul are putere de-a trăi.

Chiar fapta cea mai bună duce la rău. Ea este
Pământ care hrănește sămânța celor rele.

Ai milă

De unul și cu mâna în care i-ai pus pâne
Mâni va ridica piatra, ca el întâi s'arunce
În tine. Dă-i unuia onoare și mărire
Și va fi cel din urmă spre-a se uita la tine
De-i fi căzut. - *Ce plan adânc-șiret!*

*Cum în sămânța dulce a răului s'a pus
Puterea de viață!*

Și mai credeți în bine, în basme de copii!
O, ridicați în suflet gigantici vijelii
Și sfărâmați c'o mândră strigare triumfală
Ordinea cea nedreaptă, șireată, infernală,
Ce proștii și șireții, unii 'nșelați, iar alții
Înșelători susțin că de Dumnezeu e pusă
În lume.

O, Satan! geniu al disperării!
Acum pricep eu gându-ți, căci svârcolirea mării
Trăiește-acum în mine. Pricep gândiri rebele
Când ai smucit infernul ca să-l arunci în stele,
Dezrădăcinași marea ca s'o împrști în soare,
Ai vrut s'arunci în chaos sistemele solare. -
Da! ai știut că 'n ceruri, răul, nedreptul, tronă,
Că secole nătânge l-adoră, l-încoronă,
Știi c'ășa cum este *nu poate* a fi bine!
Că nu poate nedreptul etern ca să domine.

O! de-aș vedea furtuna că stelele desprinde,
Pe cer talazuri mândre înalță și întinde,
Și nourii ca sloiuri de gheață aruncate,
Sfărâmându-se de-a sferei castele înstelate
Cerule din rădăcină nălțându-se decade,
Târând cu sine timpul cu miile-i decade,
Se 'nmormântează 'n chaos întins fără de fine
Sburând negre și stinse surpatele lumine.
Văd chaosul că este al lumilor sicriu,
Că sori mai pâlpâi' roșii gigantice făclii
Și-apoi se sting. - Nimicul, lințoliu se întinde
Pe spațieri deșerte, pe lumile murinde!

Văzând risipa, Satan, voi crede c'ai învins
Căci dacă ești Arhanghel al morții cei bătrâne
Atunci ești drept - căci numai ea este dreaptă 'n lume,
Și cei ce o servesc - căci contra orice 'n lume
Învinge răutatea - dar contra morții nu.
Fiindcă tina lumii e grea, fiindcă tină
Și praf e universul întreg, - fără de vină

Ai căzut geniu mândru, plin de 'ndărătnicie
În spații fără' de margini, în evi de vecinicie!

Vai, soarte blestemată, ce oarbă arunci bobii,
La oricine în lume dai ceea ce nu trebuie,
Te rog, soarte, mă scapă, de alții nu – de mine.
Atât venin în suflet, și-atât amar în gând,
Încât dac' aş putea ca să răsuflu-adânc
Și bine – aş învenina vremea 'n care-s osândit
De a trăi.

O, geniu ce pătrunzi
Nemărginirea, – iartă c'amărăciunea mea
M'a 'nvins! Tu știi să judeci și știi că suferirea
Ades scrântește șirul gândirii și o face
Să meargă tocmai contra la calea ceea care
Ar trebui s'urmeze.

Un orologiu care în loc de-a umbla 'nainte
S'ar târâi 'ndărăt. O, nu există crime
Căci toate, toate-s fapte unei gândiri pe dos,
Unei simțiri perverse.

Taci, taci, suflete mândre, nu răscoli cu-atâta
Grozavă ușurință titanica turbare
Ce 'n așchii sclipitoare gândirea mi-o sfaramă.
Stinge puternic, Doamne, cuvântul nimicirii
Adânc, demonic-rece ce 'n sufletu-mi trăiește
Coboară-te în mine, mă fă să recunosc
C'a ta făptură slabă-i. Nu mă lăsa să sper
Că liber-mare-mândru prin condamnarea ta
M'oi coborî în iaduri de demoni salutat,
Ca unul ce numitu-i de a le fi stăpân,
Stăpân geniilor pieirii! Ce gând superb! O, 'nceată,
Inima mea cea stoarsă de-o cugetare beată
Nu răscoli 'n bătaie-ți ruinile sfărmate
A lumii-mi dinăuntru.

Văd cerul lan albastru sădit cu grâu de stele
El mi-arată planul adâncei întocmele
Cu care-și mișcă sorii. – În sâmburul de ghindă
E un stejar. – Cum dânsul din proprii rădăcini,
Din planul vieții sale ascuns în colțu-obscur

Își crește trunchiul aspru - așa, poporul meu,
În tine e puterea-ți, nălțarea-ți și pieirea-ți.
Eu cred că tot ce este merit de a fi mare
Să-și însușească trebuie superba rădăcină
Prin vifore barbare, prin arșițe și 'nghet.
Mai tare-i acea stâncă, ce a trecut martiră
Prin vijelii mai multe. Popoarele barbare
Ce-au cotropit Românii sunt vijelii mărețe,
Turbate, mândre, aspre ca orice vijelie,
Dară și trecătoare ca ele. Iar stejarul
Poporului meu tare ridică ș'azi în vânturi
Întunecata-i frunte și proaspăta *lui* frunză.

În lume văd popoare cumiți și fericite
Și mă întreb ce soarte să doresc la al meu?
Și-un gând îmi vine aspru, adânc, fără de milă
Și sfărmător de lume. - Nu! nu! n'aș vrea ca alte
Popoare să mai fie c'al meu - nu merit ele
Să-i semene. Poporu-mi meritu-i ca să fie
Altfel de cum îs alte. Eu nu cer fericirea
Pentru a lui viață. O nație iubită!
Vei înțelege doru-mi, vei ști să-l prețuiești?
Voi să te văd, iubito! nu fericită - *mare!*
Decât o viață moartă, un negru vis de jele,
Mai bine stinge, Doamne, viața ginții mele,
Decât o soartă aspră din chin în chin s'o poarte,
Mai bine stingă-i fruntea suflarea mării moarte!

ÎNCHINARE LUI ȘTEFAN VODĂ

[„Poemă senzațională” cu paternitate incertă...]

Și strunile plesnite și harpa desfăcută
În salcia pletoasă, de care atarnă
L'a Isterului râpe, acuma este mută,
Și cântul ei de aur nu pot a-l deșteptă.

Ce vânt trăgând s'aude sub crengile plecate
Spre unda cristalină ce fuge șopotind,
Și umbrele din apă tot rânduri înecate
Se par că lasă 'n urmă o voce suspinând?

Durere!... și-i profundă când România plânge

Cu fruntea 'nfăşurată de doliu la mormânt;
Durere-i pretutindeni, durerea se răsfrânge
În valea şi Carpatul ce-i românesc pământ.

Ca valurile mării ce 'n sânu-i se frământă
Şi spre un ţarm sau stâncă se 'mping a se oprî:
Aşa durerea sparge o ţară şi s'avântă
Colo spre mănăstire la Putna a lovî.

De printre munţi, câmpie, din unghiuri depărtate
Din târguri, municipii, cotune, un popor
De-acelaş curat sânge, se scoală să ia parte
La zi de sărbătoare, la rugăciune 'n cor.

Cu-a naţiunii cruce, de secolii ferecată,
Ca pelerin soseşte la noua Golgotă
Unde eroul zace şi ţărna-i fu uitată.
Tăcere!... Este ora acum a ne rugă.

«Mărire ție Doamne! O Iehova mărire!
Ce verşi în noi durerea ca balsamul ceresc
Să curăți moliciunea, nedemnă moştenire,
La pragul casei tale, palat dumnezeesc».

Virtutea românească, virtutea strălucită
De patrie şi lege, aici în sanctuar
Se ştie 'nmormântată. O dalbă zi-i sosită,
Poporul stă 'n genunche s'o 'nvețe la altar.

Şi imn de rugăciune sub bolțile bătrâne
Vibrează cu putere, şi fumul majestuos
De smirnă, de tămâie, din vasele divine
Se urcă către tâmplă în nour luminos.

Stă sus martirul lumii ce-i Dumnezeu putinte,
Iar jos l'a lui picioare mormântul umilit
Al omului, în care un snop de oseminte
E-o mână de cenuşă, odor nepreţuit.

Din astă catacombă şi mucedă şi rece,
Din ist sicriu de ghiaţă în noapte 'nfăşurat
Cu giulgiul nepăsării, un fulger iaca trece
Şi de-a virtuții raze tot templu-i decorat.

În nimbul ce 'ncunună mormântul se zărește:
Lipnițul, Grumăzeștii și Balta și Ciceu,
Dumbrava roșă, Baia și cum îngălbinește
Făloasa semilună la Racova de greu.

Dar printre fum și lupte în cercul de lumină
Se văd cerești casteluri de-a lui Hristos țării,
Și între ele-i Putna în care-adânc se 'nchină
Lui Ștefan Vodă astăzi ai României fii.

Aice e fântâna cea plină de mărire,
De sânta pietate, de-al patriei amor;
Aice-i eroismul ce trăznet de 'ngrozire
Fu dușmanilor țarei sfărmand trufia lor.

O mamelor române! aduceți-v' aminte
Că dintre voi fu una: Elena, ce ne-a dat
A patriei mărire! Și când lipiți fierbinte
La sânul vostru pruncul, îi dați un sărutat,

Un sărutat de mamă, extas de bucurie
Ce numai sus în ceruri se poate repeta
În numele lui Ștefan îl dați să reînvie,
Și duceți pruncul vostru la Putna 'l închină.

Iar tu junime verde, la ist isvor de vieață
Cu unde de virtute ce-i a mării loc:
Învață-a iubi țara, a o iubì învață
Și 'n el inimă, suflet călește-ți ca 'ntr'un foc.

Așa junime scumpă, frumoasă auroră
A patriei române! Al vostru viitor,
Și-al națiunii soare, din a virtuții horă
Se naște, vă surâde, vă cată cu amor.

În leagănul de moarte vederea nu pătrunde
Că-i noapte fără ziuă, că-i soarele apus;
Dar spiritul sondează și 'n mușchiul lui, fecunde
Semînți de lauri zice: că Ștefan v'au depus.

Din turnul mănăstirei cu fruntea 'ncărunțită
De patru secolii cântă un glas armonios
Și-a lui vibrație dulce de-aramă curățită

Prin flăcări întreite, e imn religios.

E-a clopotului Buga, suspin și lamentare
Ce-a munților ecouri de freamăt le-au împlut.
Ah! cântă la mormântul ce astăzi e 'n serbare
Că glasu-ți pentru lume și cer este făcut.

Te leagănă pe vânturi, și-a ta melancolie
Misterioasă limbă în inimă lovind,
Fă lacrimi să curgă, colo fă 'n veșnicie
Eroul să tresalte, al tău glas auzind.

Și strunile plesnite, și harpa desfăcută
În salcia pletoasă, de care atârnă
L'a Isterului râpe, acuma este mută
Și cântul ei de aur nu pot a-l deșteptă.

O munți și văi profunde, oh! dați-mi pentru-un nume
Sublima voastră voce, că-i trist sufletul meu.
Dar bardul nu, nu cântă... el plânge și-apoi spune:
O Ștefan! tu ești mare și la mormântul tău!

1872

EGIPETUL

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur
Peste el cerul d'Egiptet desfăcut în foc și aur
Pe-a lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc
Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare
Alte roșii ca jeratec, alte-albastri, ochi ce plâng.

Și prin tufele de măhuri ce cresc verzi, adânce, dese
Păsări îmblânzite 'n cuiburi destind penele alese
Ciripind cu ciocu 'n soare, gugiulindu-se cu-amor,
Înecat de vecinici visuri, răsărit din sfinte-izvoare
Nilul mișc' a lui legendă și oglinda-i galben-clară
Către marea liniștită ce îneacă al lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice
Memfis colo 'n depărtare, cu zidirile-i antice
Mur pe mur, stâncă pe stâncă, o cetate de giganți,
Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție!
Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,
I-a 'mbrăcat cu-argint ca 'n soare să lucească într'un lanț

Și să pară răsărită din visările pustiei
Din năsipuri argintoase în mișcarea vijeliei
Ca un gând al mării sfinte reflectat de cerul cald
Ș'aruncat în depărtare... Colo se ridic trufașe
Și eterne ca și moartea piramidele-uriaeșe
Racle ce încap în ele epopeea unui scald.

S'înserează... Nilul doarme și ies stelele din strungă
Luna 'n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă
Cine-a deschis piramida și înuntru a intrat?
Este regele: În haină de-aur roș și pietre scumpe
El intră să vad' acolo tot trecutul. – I se rumpe
A lui suflet, când privește peste-a vremurilor vad.

În zădar guvernă regii lumea cu înțelepciune
Se 'nmulțesc semnele rele, se 'npuțin faptele bune

În zădar caut' al vieții înțeleș nedeslegat.
Iese 'n noapte... și-a lui umbră lung'ntins se desfășoară
Pe-ale Nilului lungi valuri - Astfel pe-unde de popoare
Umbră gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiilor sunet ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri gigantici de lungi sulite de-argint
Toat' a apei, a pustiei și a nopții măreție
Se unesc să 'mbrace mândru veche-acea împărăție
Să învie în deșerturi și de visuri ce te mint.

Râul sfânt ne povestește cu-ale undelor lui gure
De-a isvorului său taină, despre vremi apuse, sure
Sufletul se 'mbată 'n visuri care-alunecă în sbor.
Palmii risipiți în crânguri auriți de-a lunei rază
Naltă sveltele lor trunchiuri. - Noaptea-i clară, luminoasă
Undele visează spume, cerurile 'nșiră nori.

Și în templele mărețe, colonade 'n marmuri albe,
Noaptea zeei se preumblă în veștmintele lor dalbe
Ș'ale preoților cântec sună 'n arfe de argint;
Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună
Piramidele din creștet aiurind și jalnic sună
Și sălbatec se plâng regii în gigantul mormânt.

În zidirea cea antică, sus în frunte-i turnul maur.
Magul priivea pe gânduri în oglinda lui de aur
Unde-a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun'
El în mic privește-acolo căile lor tănuite
Și cu varga zăgrăvește drumurile lor găsite
Au aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate ca spre răul unei ginți efeminate
Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate
Magul, paza răsbunării, a cetit semnul întors;
Ș'atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustii
Astupând cu el orașe, ca gigantice sicriuri
Unei ginți ce fără viață 'ngreuea pământul stors,

Uraganu-acum aleargă pân' ce caii lui îi crapă
Și în Nil numai deșertul, năsipișul și-l adapă

Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți,
Memfis, Teba, țara 'ntreagă coperită-i de ruine,
Prin deșert străbat sălbatec mari familii beduine
Sorind viața lor de basme peste câmpie răsițiți.

Dar ș'acum turburând stele pe-ale Nilului lungi unde
Noaptea flamingo cel roșu apa 'ncet încet pătrunde,
Ș'acum luna argintește tot Egiptul antic;
Ș'atunci sufletul visează toat' istoria străveche
Glasuri din trecut străbate l'a prezentului ureche
Din a valurilor sfadă prorociri se aridic.

Ș'atunci Memfis se înalță, argintos gând al pustiei
Închegarea măestrită din suflarea vijeliei...
Beduini ce stau în lună a minune, o privesc
Povestindu-și basme mândre îmbrăcate 'n flori și stele
De orașul care iese din pustiile de jele.
Din pământ și de sub mare s'aud sunete ce cresc.

Marea 'n fund clopote are care sună 'n orice noapte
Nilu 'n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub năsipul din pustie cufundat e un popor
Ce cu-orașele-i deodată se trezește și se duce
Sus în curțile din Memfis, unde 'n săli lumină luce;
Ei petrec în vin și 'n chiot orice noapte pân' în zori.

Publicată în Convorbiri literare, VI, nr. 7, 1 octombrie 1872, p. 261-262.

CUGETĂRILE SĂRMANULUI DIONIS

Ah! garafa pântecoasă doar de sfeșnic mai e bună
Și mucoasa lumânare sfârâind săul și-l arde
Și 'n această sărăcie, te inspiră - cântă barde
Bani n'am mai văzut de-un secol, vin n'am mai băut de-o
lună,

Un regat pentr'o țigară, s'umple norii de zăpadă
Cu himere!... Dar de unde? Scârțâie de vânt fereasta,
În pod miaună motanii - la curcan vânăta-i creasta
Și cu pasuri melancolici meditând umblă 'n ogradă.

Uh! ce frig... îmi văd suflarea - și căciula cea de oae

Pe urechi am tras'o sdravăn - iar de coate nici că-mi
pasă

Ca țiganul, care bagă degetul prin rara casă
De năvod - cu-a mele coate eu cerc vremea de se
'nmoae.

Cum nu sunt un șoarec Doamne - măcar totuși are blană
Mi-aș mânca cărțile mele - nici că mi-ar păsa de ger...
Mi-ar părea superbă, dulce o bucată din Homer
Un palat borta 'n părete și nevasta - o icoană.

Pe păreți cu colb, pe podul cu lungi pânze de painjen
Roiesc ploșnițele roșii, de ți-i drag să te-uiti la ele!
Greu li-i de mindir de paie și apoi din biata-mi piele
Nici că au ce să mai sugă. - Într'un roi mai de un stânjen

Au ieșit la promenadă - ce petrecere gentilă,
Ploșnița ceea-i bătrână, cuvios în mers pășește
Cela-i cavalier... e iute... oare știe franțuzește?...
Cea ce 'ncunjură mulțimea i-o romantică copilă.

Bruh! mi-i frig. - Iată pe mână cum codește-un negru
purec

Să-mi moi degetul în gură - am să-l prind - ba las
săracul!

Pripășit la vro femeie, știu că ar vedea pe dracul
Dară eu - ce-mi pasă mie - bietul „îns!“ la ce să-l purec?

Și motanul toarce 'n sobă - de blazat ce-i -. Măi motane
Vino 'n coa să stăm de vorbă unice amic și ornic
De-ar fi 'n lume-un sat de mâțe, zău! că 'n el te-aș pune
vornic

Ca să știi și tu odată, boieria ce-i, sărmame!

Oare ce gândește hâtrul de stă ghem și toarce 'ntr'una?
Ce idei se 'nșiră dulce în mâțeasca-i fantazie?
Vro cucoană cu-albă blană cu amoru-i îl îmbie,
Rendez-vous i-a dat în șură, ori în pod în găvăună?

De-ar fi 'n lume numai mâțe - tot poet aș fi? Tot una:
Mieunând în ode nalte, tragic miorlăind - un Garrick,
Ziua tologit în soare pândind cozile de șoric
Noaptea 'n pod, cerdac și ștreșini heinizând duios la lună.

Filosof de-aş fi – simţirea-mi ar fi vecinic la aman!
În prelegeri populare idealele le apăr
Şi junimei generoase, domnişoarele ce scapăr
Li arăt, că lumea vis e – un vis sarbăd – de motan.

Sau ca popă colo 'n templul, închinat fiinţei, care
După chip ş'asemănare a creat mătescul neam,
Aş striga: o motănime! motănime! Vai... Haram
De-al tău suflet motănime, nepostind postul cel mare.

Ah! Sunt pintre voi de-aceia, care nu cred tabla legii,
Firea mai presus de fire, mintea mai presus de minte,
Ce destinul motănimei îl desfăşură 'nainte!
Ah! atei, nu tem ei iadul ş'a lui Duhuri – liliecii?

Anathema sit! – Să-l scuipe oricare motan de treabă
Nu vedeţi ce 'nţelepciune e 'n făptura voastă chiară?
O motani fără de suflet – La sgâriet el v'a dat ghiară
Şi la tors v'a dat musteţe – vreţi să-l pipăiţi cu laba?

Îi! că în clondir se stinge căpeţelul de lumină!
Moşule, mergi de te culcă, nu vezi că s'a 'ntunecat?
Să visăm favori şi aur, tu 'n cotlon şi eu în pat.
De-aş putea să dorm încalea. – Somn, a gândului odină

O acopere fiinţa-mi cu-a ta mută armonie,
Vino somn – ori vino moarte. Pentru mine e tot una.
De-oi petrece 'ncă cu mâţe şi cu pureci şi cu luna
Or de nu – cui ce-i aduce? – Poesie – sărăcie!

Publicată în Convorbiri literare, VI, nr. 9, 1 decembrie 1872, p. 333-334.

LA MOARTEA LUI ELIADE

Tăceţi! Cearta amuţească – E-o oră grea şi mare,
Aripele ei negre în ceruri se întind,
Astfel lumea-amuţeşte la 'ntunecări solare,
Astfel marea-amuţeşte, vulcane când s'aprend;
Când prin a vieţii visuri – oştiri de nori – apare
A morţii umbră slabă cu coasa de argint
Tăceţi! Cum tace 'n spaimă a Nordului popor
Când evul asfinţeşte şi dumnezeii mor.

Aduceţi-vă aminte de-acele nalte poze

De frunțile 'n lumină a vechilor profeti;
Pe un pustiu de piatră, pe cer d'azur și roze
Trecu un stâlp de flăcări ce lumina măreț
Și 'n fruntea unui popor - pierdut în chin - e Mose,
Și sufletul lui mare, adânc și îndrăzneț,
Prevede că în sânul pierdutului popor
E viitorul lumii ș'al ei mântuitor.

El n'a văzut pământul promisieii divine,
Viața lui se stinse în munții slabi și suri,
Corpul i-l poartă 'ntregul pustiu fără de fine,
O ginte 'ntreagă poartă a lui învățători.
Ca 'nmormântată 'n secolii, cenușa lui rămâne,
Dar spiritu-i sfăramă înalții, vechii muri
De Iericho - și 'n gându-i și 'n biblia lui scrisă
Viața 'ntreagă mare unui popor e 'nchisă.

Astfel în noaptea noastră pierdută și amară,
Un glas de deșteptare adânc a răsunat,
O stea a rupt puternic eclipsa cea solară,
Un stâlp pin chinuire un drum ne-a arătat,
O arpă de aramă cu coarda temerară
Trezii 'n sufletul nostru simțire de bărbat:
Ca glasul Providenței din stinsele decade,
Astfel s'auzi glasu-ți, bătrâne Eliade!

O, limba lui! Îmi pare c'aud cum ea răsună
În aspra ei mânie, zidind nor peste nor,
Din ștearsa, nențeleasa a istoriei rună
A descifrat al ginții puternic viitor.
El trece peste timpuri pe valuri cum furtuna,
Valuri cari în ceartă se scutură și mor.
Os magna sonaturum! Idei c'ale lui Christ
În limba inspirată unui evanghelist.

Inima lui cea mare menită fu de soartă
Să nască 'ntr'un timp rece, căzut, degenerat,
Dacă în fundul negru, adânc din marea moartă,
Cu-ape de plumb, cu valuri greoaie 'n a ei pat,
Vulcan puternic, care cutremur în el poartă,
Cu razele-i de flăcări ar fi acufundat,

Pân' ce deodată mândre, gândirile-i irump
Pin undele greoaie, pin apele de plumb.

DOI AȘTRI

Am văzut doi aștri
Strălucind albaștri
Sub o frunte 'n vis
M'a 'nnecat seninul
Când privii divinul
Blândul lor surâs.

Și mi-am zis în mine:
Ânger cu lumine
De-un adânc noroc...
Din a vieții tale
Înflorită cale
Cum nu stai în loc,
În a ta privire
Cu întreaga-mi fire
Te-ași privi
C'o privire.

ACIEA-S CODRII LUNEI...

Aciea-s codrii lunei; din corn de-argint ea cheamă
Pe zimbrii tari și mândri la caru-i înhamă
Și coarnele li 'ndoaie cu dulci mânuțe dalbe
Pe frunte îi sărută de rămân steme albe
Aș vrea ca la-a mea moarte pădurile să 'nvie
În toat' a lor antică și sântă măreție

Imperiu să devie, regina din stejar
Puternică în lume să redevie iar,
Poporul care doarme în somn de ani o mie,
Din arbori-i să iasă, din codri să învie
Și codrii să devie cetăți antice, mari,
Cărări să fie uliți, palate din stejari

Și din cetăți să curgă mulțimea liberată
Cu 'mpărăteasa 'n frunte, frumoasă și curată
Ca lacrima de aur... Și la sicriu că-mi vin,

Să simt că flori aruncă pe giulgiul meu de in,
Popor ieșit din noapte să vadă în tăcere
Că moartea mea crudă fu a lor înviere...

Și haina-i udă pare lipindu-se frumos
În faldurii ei mândri de corpul-i mlădios
Fiindcă voi, părinte, o întreagă 'mpărăție
La moartea mea cea tristă din noapte să 'nvie
Și fiindcă simt că viața-mi curând se va sfârși
Ți 'ncredinț cornul lunei - să-l suni când voi muri.

Se spune c'acești codri cu-a lor înalți stejari
Cu bolțile de frunze și căile lor mari,
Cu luncile înalte de frunze-acoperite
În vecinica lor umbră de soare sunt ferite;
În umbra viorie la râuri sclipitoare
Pasc caii albi ai lunei cu coame de ninsoare

Pe frunzele uscate mișcând copite de-aur
În turme pasc flori palizi pe coști de colcantaur
Spun c'acești codri vecinici e-o 'mpărăție 'n vrajă
De-asupra cărei cerul de stele pune strajă
Doar noaptea-auzi că sună un bucium în tăcere
Și 'mpărăția veche învie în putere

Și vezi cerboaice albe în turme de zăpadă
Că se adun la sunet 'n a codrului livadă
Din arbori iese zâne frumoase, zâmbitoare
Cu donițele albe pe umeri de ninsoare
S'apleacă la cerboaice, le mulg, laptele sună,
De-a laptelui zurzură pădurile răsună

În ramurile negre privighetori se 'ntrec
Și crengile în sborul fantomelor se plec
Cerboaicele în fugă talangele răsună
Și fluere murmură, isvoarele se 'nstrună...
În mijlocul pădurii este-un stejar de fală
De-acolo iese noaptea o 'mpărăteasă pală

În părul ei de aur coroana e măreață
Și haina ei cea albă zefirul o încreață
Și ochi 'nchiși privește pe codri ce-a învis,

Și buzele-i se mișcă, vorbește ca în vis
Și num' adânc din codri suspină 'n depărtare
A turmelor foșnire, de buciume cântare.

RĂȘUNĂ CORN DE AUR...

Răsună corn de aur și împle noaptea clară
Cu chipuri rătăcite din lumea cea solară
Cu mândre 'mpărătese ce au trăit în soare
Atâta de frumoase cât cin' le vede - moare.

Veniți genii șagalnici, ce tupilați sub foaie
Pisați picioarele albe a fetelor bălaie,
Și zimbrii zânei Dochii, în frunți cu stemă mare,
Și voi, cai albi ca spuma, cu coama de ninsoare -

Învie codru - duhuri cu suflet de mireasmă,
Sburați prin crenges negre, ca albe, dulci fantasme,
Pe diafane corpuri lungi pânzării ușoare

De brumă diamantină, ce scânteie în umbră
În părul vost' coroane, sandale moi, feeric
Ating abia al nopții tăcutul întuneric.

ȘI MUNȚI PIERDUȚI ÎN NOURI...

Și munți pierduți în nouri
Și codri ce declină
Uitându-se 'n senină
A mării albă zi

Se văd pe sine însuși
Cu 'ntreaga lor mărire
Și firea-o altă fire
Ea pare a zări

Un zefir numai trece
Și undele le 'ncreață
Și 'n nepătrunsă ceață
Peri adâncul vis

Astfel și al meu suflet
Răstrânge lumea 'ntreagă
Dar o durere vagă

Și-oglinda s'a închis.

NAINTE DE-A PRIVI ÎN A TA FAȚĂ...

Nainte de-a privi în a ta față
Orlogiu al vecinicieii - adevăr!
Senină se scurgea a mea viață
Un râu aurit de raza unei sări
Mă afundam în codrii de verdeață
Und' trunchi la trunchi se ridicau în cer
Graiu mă 'nvățase-isvorul Aretusă
Și viața mea o lumina o musă.

ÎN CÂMPIILE ALBASTRE ALE CERURILOR...

În câmpiile albastre ale cerurilor - pleacă
Colonii de stele de-aur dintr'a raiului prisacă
Ce roind în fluvii albe se 'mprăștie 'n infinit
Ele culeg mierea vieții, ceara făptei și 'nspre sară
Vecinicieii lor, în stupii vechi și negri se 'ntorc iară
Dormind evi până l'a unei vieți urmă răsărit.

CE-I ETERN?...

Ce-i etern? Cine consumă sâmburul aurit din soare?
Lumi împinge spre pieire ca isvoarele 'nspre mare
Ca și vremea 'n orologii e 'mplântată adânc în noi
Cine filele albastre și 'nstelate le întoarce
La a Creațiunii carte... cine firul lung îl toarce
Din fuiorul Vecinicieii pân' în ziua de apoi?

Ca din stup roiesc din tine toate firile bizare
Toți piticii de o ziuă - ce trăiesc fluturi 'n soare
Unu-i rege, cu 'ngâmfare, șade pe un strop aurit
Altul măsură cu palma lumea - unii munți de neauă
Altu-aleargă cu iubire dup'o floare ca și-o steauă -
Și în felul său în lume *fiecare*-i fericit

Ș'apoi plini unii cu mierea cea mult dulce-a 'nțelepciunii
Alții în table de ceară scris-au cu deșertăciunii
Alții și-au pierdut viața în lumină și 'n amor
Și 'n spre sară se 'ntorc toate generații de albine
Cu-ale lucrului lor roade încărcate 'n întunerice

Când în vecinicie apune soarele veacului lor.

POTIPHAR

Cine n'a iubit încă acela moarte n'are
Zici dându-mi o rază din ochii tăi cei verzi
Nu cred că amorul în aspra mea cântare
Ar duce v'o 'ndulcire... Iubirea mea-i turbare
Iubirea ta m'ar face ca mintea să mi-o pierz.

Putere-aș ca ție să-ți plac pe o minută
A cerului mari stele în câmpuri să cobor
Să samăn eu pustia cea largă și tăcută
Să crească cu flori-roșii ca gura-ți ce sărută
S'aprendă 'n pustiuri vulcanii arzători...

Nisipur'le pustiei s'arunc cu a mea mână
În cer, și dânsul negru pustiul să fie iar
Ca sus pământ să fie întins fără lumină
Și negru făr' de stele ca globul cel de tină
Și eu a lui întinderi cu gândul meu să-l ar.

Iar jos să se întindă a cerului grădină
Ca sori nălțați pe lujeri, cu luna printre crengi
Iar tu să treci un ânger cu albastră lumină
Încinsă... A ta cântare curată și senină
Aerul să-l despice în valuri de-armonii.

Putere-aș eu din gânduri fac insule 'nflorite
A căror stânci să cânte plecându-le pe val
Din vânturi, să fac nimfe cu suflete iubite
Ce 'n aer legănite, albastre și uimite
Să cânte zâmbitoare din lire de cristal

Și tu când apărea-vei ziua să pară noapte
Astfel de strălucită să fie fața ta
Încetu' să respire râuri cu lunge șoapte
Din crengi de arbori mândri să cadă stele coapte
Și pasul tău să calce pe un covor de nea.

Și orice vis se mișcă sub fruntea ta cea albă
Nainte-ți să devie aievea pe loc realizat
De ai dori să ai tu de stele-albastre o salbă

Pe loc să se înşire sub mâna ta cea dalbă
Stelele dimineţii, pe-un fir aurit, bogat.

De ai dori în gânduri tu un palat de gheaţă
Nordul să se coboare cu munţii plutitori
Şi vânturi uriaşe cu tarile lor braţe
Stânci pe stânci să zidească, şi-un munte să înhaţe
Să-l puie ca cupolă pe-acel palat în nori

De-ai vrea ca mări să sece, pustii să inundeze
Ca mări să se prefacă în înstelate văi,
Să mistuiască ape, aş pune flăcări treze
Pe fundul mării-aş face eu înflorite lese
Cu şir de stânci, cu codri, cu calde şi dulci băi.

Şi de-ai muri, iubito, căci contra morţii n'are
Nici Dumnezeu putere... Atuncea cu amar
Aş stinge c'o gândire sistemele solare
Aş grămădi din ele o piramidă mare
Puind în ea a vieţii-mi frumos mărgăritar,

Iubirea mea, pe tine! Şi 'n noaptea cea pustie
În chaos fără stele, în vecinicul nimic
M'aş arunca în doliu să cad în vecinicie
Cu viaţa-mi sfărâmată, suflarea încă vie
Etern, etern cu fiinţa-mi chaosul să-l despic.

Şi dacă vreodată lumea deslănţuită
Va reintra 'n viaţă, în vechile ei legi
Fiinţele ei nouă cu privirea uimită
Cometul să-l privească în calea lui greşită
Sburând, neliniştind evii eternităţii întregi.

Şi-acel comet puternic cu coarna lui sburlită
Ce nu-i decât să 'ncurce a lumilor traseu
Etern' anomalie în lumea liniştită
Sburând cu-a lui durere, adâncă, neghicită
Acela să fiu eu!

De-aceea când privesc eu în faţa ta ovală
Vânăta, ca-argintosul, luciu mărgăritar
Când netezesc eu păru-ţi blând ca cenuşa... Pală
E faţa mea atuncea... Căci ochii verzi exală

Dorinți care mă împlie cu grijă și amar

Spre-a mulțami unul din visurile tale
Aș trebui să fiu eu de *dou' ori* Dumnezeu
Aș trebui să schimb a legilor firii cale
Să fac într'o clipită, ce secolii de jale
Abia să realizez în lume că puteau

De-aceea vezi tu bine... nu inima lipsește
Ca să mă 'nfund în ochi-ți cei aspri dar adânci
Căci eu nu am puterea ce lumile urnește
Să realiz cu dânsa ce sufletu-ți gândește
Nu au nici o putere gândirile-mi cântânzi

De-aceea eu în lume n'am iubit niciodată
De-aceea pân' la moarte eu nici c'am să iubesc
Căci nu voiu să se crape gândirea încordată
Pe-o lume care vecinic e nerealizată
Pentru un amor numai nu voi să 'nnebunesc.

Ca 'n luptele ei vane gândirea-mi să se sfarme
Mai sunt în lume lucruri mai demne și mai mari.

CÂND CRIVĂȚUL CU IARNA...

Când crivățul cu iarna din nord vine în spate
Și mătură cu-aripe-i câmpii întinse late,
Când lanuri de-argint luciu pe țară se aștern,
Vânturi scutur aripe, zăpadă norii cern...

Îmi place-atuncea 'n scaun să stau în drept de vatră,
S'aud câinii sub garduri că scheaună și latră,
Jăromatic să-l potol, să-l sfarm cu lunge clești,
Să cuget basme mândre, poetice povești.

Pe jos să șadă fete pe țolul așternut,
Să scarmene cu mâna lâna, cu gura glume,
Iar eu s'ascult pe gânduri și să mă uit de lume,
Cu mintea s'umblu drumul poveștilor ce-aud.

Orologiul să sune – un greier amortit –
Și cald să treacă focul prin vinele-mi distinse,
Să văd roze de aur și sărutări aprinse
În vreascuri, ce 'n foc puse trăsnesc des risipit,

Ca vorba unei babe mărunță, țânduroasă.

Atuncea focu-mi spune povestea-a mai frumoasă.
Din el o aud astfel cum voi să o aud
Ș'amestec celelalte cu glasu-i pâlpâit.
Și mândru-acest amestec gândirea-mi o descoasă,
O'nșiră apoi iarăși cum dânsa a voit.

Astfel gândirea 'nșiră o mie de măргеle -
Un șir întins și luciu dar fără de sfârșit;
Somnul m'apucă 'n brațe prin gândurile mele
Și 'n somn mă mai urmează a lor blând glas uimit.
Prin șirul lor ce sună, orlogiul cu jele
L-aud sunând ca greier bătrân și răgușit;
În urmă tace chiar și a mamei rugăciune -
La gânduri sclipitoare un capăt ea le pune.

Ajung la ea și noaptea umbririle-i și 'ntinse,
Pe fruntea ei cea dulce culeg blânde visări,
Amorul lin își moaie aripele lui stinse,
Pe ochii ei eu caut profunde sărutări -
Ea 'nchide surâzândă lungi genele ei plânse
Și glasul ei e cântec în line tremurări,
Pe sâni rotunzi, albi, netezi, ea fruntea mea așază -
Adorm și ea la capu-mi surâde și veghiază.

II

Dar toate-acele basme în somnu-mi mă urmează,
Se 'mbină, se 'nfășoară, se luptă, se desfac,
Copilele din basmu, cu ochii cu dulci raze,
Cu părul negru coade, cu chipul dulce drag,
Și feți-frumoși cu plete în haine luminoase,
Cu ochi căprii, nalți, mândri ca arborii de fag -
În visele din somnu-mi s'adun și se îmbină,
Fac nunți de patru zile și de patru nopți pline.

Îmi-pare atunci că mândră Ileană Cosânzeană,
Cu ochi, albastre stele, blondă, un spic de grâu,
În mine se 'ndrăgește și-ușoară-aeriană
S'așază pe genunchii-mi, cunjură gâtul meu,
Eu netezesc cu mâna arcata ei sprânceană,

Ea ochii și-i închide, zâmbind în visul său –
Ochii i-s plini de lacrimi ce nu le înțelege,
Cu buze-abia deschise îmi spune blânde sege.

Îmi pare că e vară, că noaptea-i dulce brună,
Că lanuri undioază, că apele lin plâng,
Că nourii îi sparge-o armonioasă lună,
Că stelele din ceruri se scutură și ning –
Prin lanuri înflorite noi mergem împreună
Și mândre flori câmpene eu pentru dânsa strâng
Și ea la îngrijirea-mi cea dulce îmi zâmbește,
Iar sufletul îmi râde, și inima îmi crește.

Luna prin nouri ânger pe lume blând veghiază.
Somnul aduce 'n lume copiii lui nătângi.
Pe râu fiecă undă se 'mbracă cu o rază,
Copacii se cutremur în frunțile de stânci,
Lumina se 'mprăștie în pânză luminoasă
Pe merii plini cu floare 'n grădinele adânci –
Și eu, la trunchiul unui, visez la ea deștept,
În ploaia de flori roze pe dânsa o aștept.

Ea vine și pe sânu-mi când dulce ea se lasă
În pletele-mi și 'ncurcă micuță mâna ei,
Și umeda-i suflare, pură, copilăroasă,
Adie blând pe frunte-mi și peste ochii mei,
Apoi fața-i uimită de pieptu-mi ea apasă
Și lacrimi de iubire i-nundă ochii săi,
Iar eu pe mâni, pe gură, pe ochi, pe albu-i gât
Încet, beat de iubire, o mângâi, o sărut.

Și sărutări o mie trezesc în ea mii vise
Și fruntea-i turburată s'apleacă ca un crin;
În ochii ei cei limpezi, sub genele-i închise,
O lume e de visuri, o lume de senin;
Ea fără șir vorbește, și dulcile-i surâse
Cu lacrimi se amestec, și buzele-i suspin –
Ea doarme astfel trează, din somn când se trezește
Cu buzele mă cată, cu ochii îmi zâmbește.

În vis mă arde soare și cerul e văpaie,
Pe lac barca e 'mpinsă de valuri care merg,

Iar undele-i uimite, profunde și bălaie
Reflectă 'n ele țărmi - se 'ntunecă, se șterg...
În barcă șed ș'ascult eu a inimii-mi bătaie
Căci eu ca rândunica la dânsa iar alerg -
Pe-a malurilor arbori și frunza este mută -
Misterul lin surâde pe lumea cea tăcută.

O, TE 'NSENINĂ, ÎNTUNERIC RECE ...

[versuri albe]

O, te 'nsenină, întuneric rece
Al vremii. Înflorește 'n neagra-ți
Speluncă umedă ca ebenul cel topit,
Fă ca să strălucească pe-acea cale
Ce duce 'n vecinicie toate-acele
Ființe nevăzute, cari *sunt*,
Deși trec nesimțite, ca și vremea
Ce vremuește-adânc în tot ce e.
Să văd trecând în haină cuvenite
Acele gânduri, ce-atunci când apar
Nemuritoare par, pentru c'apoi
Nici să nu știi cum de au dispărut.

Din mintea secolilor lungi, greoi -
Ca și când n'ar fi fost. Câte ființe
Ar trebui să treacă pe-a ta cale:
Unele mândre, țănoșe, regale,
Cu 'ncoronată frunte - îmbrăcate
În purpură; altele dulci, cu ochii
Moi, mari, albaștri... albe ca și crinul,
Mișcând a lor corp voluptos, ce 'nviță
Mai aruncând priviri de muritoare,
Mai căutând iubire, ca sirene;
Unele 'nchipuite, alte tâmpe,
Unele aspre, altele duioase,
Toate cerând brevet la nemurire
Și toate strecurându-se cu toate astea
Pe calea care duce la orașul
Uitării, îngropat de vecinicie.

Dar deasupra-astei mulțimi pestrițe

De gânduri trecătoare, vezi departe
Munții de vecinici gânduri ridicând
A lor trufașă frunte către cer:
Cu nepăsare ei privesc la toate
Efemeridele ce trec în vale
Cântând, vuind, certându-se și toate
Aspirând la un lucru care 'n veci
Nu poate fi a lor – eternitatea.

DEMONISM

[versuri albe]

O raclă mare-i lumea. Stelele-s cuie
Bătute 'n ea și soarele-i fereasta
La temnița vieții. Prin el trece
Lumina frântă numai dintr'o lume
Unde 'n loc de aer e un aur,
Topit și transparent, mirositor
Și cald. Câmpii albastre se întind,
A cerurilor câmpuri potolind
Vânăta lor dulceată sub suflarea
Acelui aer aurit.

Acolo stă la masa lungă, albă,
Bătrânul zeu cu barba de ninsoare
Și din păhare nalte bea auroră
Cu spume de nori albi. Și ângeri dulci
În haine de argint, frunți ca ninsoarea,
Cu ochi albaștri cari lin lucesc
Și 'ntunecat în lumea cea solară,
Cu sânuri dulci, ca marmura de netezi,
Îi mângâi barba lungă, – și razim capul
De umerii bătrâni cuprinși de plete.

Și colțuroasa-i roșie coroană,
De fulger împietrit, lucește 'n aer
Sălbatec. Iar un ânger ... cel mai blând,
Îngenuncheat l'a lui picioare cântă
Pe arfa sa și aerul roșește
De voluptatea cântecului său...
Nu credeți cumcă luna-i lună. Este

Fereastra cărei ziua-i zicem soare.
Când ângeri cântă de asupra raclei
În lumea cerurilor – ele-albesc.

Și nu mai pătrund raze aurite
Prin vechi oblon – ci raze de argint
Și pe pământ ajung țândări duiioase
Din cântecul frumos – dar numai țândări...
Ici în sicriu, sub cel capac albastru
Și țintuit și ferecat cu stele,
Noi viermuim în mase în cadavrul
Cel negru de vechime și uscat
Al vechiului pământ care ne naște –
Certându-ne 'ntre noi, ființi ciudate,
Grețoase în deșertăciunea lor.

Este un ce măreț în firea noastră,
Dar acel ceva nu din noi răsare,
O moștenim de la Titanul mort,
De la pământ, în care ne nutrim.
În moartea lui e ceva sfânt și mare,
E o gândire-adâncă și 'ndrăzneată
Pentru ce el fu condamnat la moarte.
Viața noastră e o ironie,
Minciuna-i rădăcina ei. Dorința
De-a fi și de-a-avea singur tot ce este
Principiul e de înflorire a ei.

În van pământul mort ne 'nspiră câteodată
Din sântul suc al stinsei sale viețe
Gândiri de-o nobilă, naltă răscoală:
Întoarcerea la *fire și dreptate*.
Noi nu-l pricepem... o 'ncercăm adese
Dar n'o putem. Făcuți suntem
După asemănarea-acelui mare
Puternic egoist, carele singur
Îmbrăcat în mărirea-i solitară
Ridică 'n cer înnourata-i frunte.

În van voim a reintra 'n natură,
În van voim a scutura din suflet

Dorința de mărire și putere,
Dorința de a fi ca el în lume:
Unici. Și această dorință,
Temei la state, națiuni și cauza
Războaielor cumplite care sunt
Pașii istoriei, acest e... *răul*.
Să nu ne înșelăm. Impulsul prim
La orice gând, la orișice voință,
La orice faptă-i *răul*.

Însă

Atuncea când ne naștem, răsăriți
Abia din carnea vechiului Titan,
Noi suntem buni – până suntem copii.
O binefacere ne dă pământul,
Neprețuită 'n duioșia ei,
El ne permite ca să ne întoarcem
Dup' o viață vană, sgomotoasă,
În sânul lui – în sânul lui și-al păcii.

El ne-a și pus, bătrân-duiosul tată,
Adânc în suflet o dorință dulce
Și de 'ntrebăm această enigmă scumpă
Ce însemnează și dacă voim
A o pricepe, ea răspunde: *pace*.
Da! *pace* căutăm fără s'o știm.
Ce n'o luăm de la 'nceput? De ce
O căutăm în luptă? Căci în lupte
Nu e decât victorie pe de o parte,
Cădere pe de alta – nedreptate.

Și din viața noastră, 'ntemeiată
Pe rău și pe nedrept și pe minciună,
Și din știința morții – a renturnării
În corpul mort, din care am ieșit,
Se naște veșnica nefericire.
Suntem copii – etern nefericiți.
Dar în zădar, căci suntem după chipul
Și-asămănarea lui. Noi suntem răi
Fără de-a-avea puterea lui. Răi putem fi
Mai ca și el – dară din neputință

Se naște ironia vieții noastre.

În van Titanul mort, ce ne-a născut
Binele ni-l voiește; în zădar
Cearcă-a vorbi cu noi în cugetări
Strălucitoare, varii, 'mbălsămate,
În flori, în râuri, în glasul naturii
Ce-i glasul lui, consilii vrea a da.
În van. Viața, sufletul, rațiunea
- Scânteia care o numim divină -
Ne face a ne înșăla asupra firii
Și-a n'o 'nțelege...

O, demon, demon! Abia-acum pricep
De ce-ai urcat adâncurile tale
Contra nălțimilor cerești;
El a fost rău și fiindcă răul
Puterea are de-a învinge... 'nvinse.
Tu ai fost drept, de-aceea ai căzut.
Tu ai voit s'aduci dreptate 'n lume:
El e monarc și nu vrea a cunoaște
Decât voința-și proprie și-aceea
E rea. Tu ai crezut, o, demon,
Că în dreptate e putere. - Nu,
Dreptatea nu-i nimic făr' de putere.

Cătat-ai aliați între titanii
Ce brăzdau chaosu 'n a lor răscoală,
Ai înzestrat pământul cu gândiri,
L-ai înarmat cu argumente mari
Contra lui Ormuz.
Și el ca tine a devenit rebel,
Se svârcoli spre ceruri spre-a le sparge,
Mișcând aripile-i de munți de piatră,
Puterea sa cumplită - contra *Lui*.
Dar deturnat el recăzu în chaos -
Cadavru viu, l-învăli într'o raclă
Albastră.

Titan bătrân, cu aspru păr de codri,
Plânge în veci pe creții feții sale

Fluvii de lacrimi. De-aceea-i ca mort;
Uscat... stors de dureri este adâncu-i –
Și de dureri a devenit granit.
A lui gândiri încremeniră reci
În fruntea sa de stânci și deveniră:
Rozele dulci rubine; foile,
Smaralde, iară crinii,
Diamante. Sângele său
Se prefăcu în aur, iară mușchii
Se prefăcură în argint și fier.

Din carnea-i putrezită, din noroi
S'au născut viermii negrului cadavru:
Oamenii.
Spre a-l batjocori până și 'n moarte
Ne-am născut noi, după ordin divin,
Făcuți ca să-și petreacă Dumnezeuul
Bătrân cu comica-ne neputință,
Să râdă 'n tunet de deșertăciunea
Viermilor cruzi, ce s'asamăn cu el,
Să poată zice 'n cruntă ironie:
Pământ rebel, iată copiii tăi!

MIRADONIZ

[versuri albe]

Miradoniz avea palat de stânci.
Drept streșină era un codru vechi
Și colonadele erau de munți în șir,
Ce negri de bazalt se înșirau,
Pe când deasupra, streșina antică,
Codrul cel vechi fremea îmflat de vânt.
O vale-adâncă ce 'ngropa în codri,
Vechi ca pământul jumeta din munte,
Mâncând cu trunchii ruși scările negre
De stânci, care duceau sus în palat –
O vale-adâncă și întinsă, lungă,
Tăiată de un fluviu adânc bătrân,
Ce pe-a lui spate văluroase pare
A duce insulele ce le are 'n el –

O vale cât o țară e grădina
Castelului Miradoniz.

Iar în castel de treci prin colonade
Dai de înalte hale cu plafondul
Lor negru strălucit și cu păduri
De flori. Păduri cărora florile
Ca arborii-s de mari. Roze ca sorii,
Și crini, ca urnele antice de argint,
Se leagănă pe lugerii cei nalți,
Iar aerul văratic, dulce, moale.
Ca stelele sunt musculițele prin frunze
Și împlu aerul cel cald cu o lumină
Verzuie, clară, aromată. Fluturi –
Cu părul de-aur și cu aripioare
De curcubău – în haine de argint
Din floare 'n floare fâlfâiesc și-și moaie
Gurițele-umede și roșii în potirul
Mirositor și plin de miere-al florilor.
Tufe de roze sunt dumbrăvi umbroase
Și verzi-întunecoase, presărate
Cu sori dulci înfoiați, mirositori –
E-o florărie de giganți. Într'un loc
Crăpată-i bolta de granit, de cauți
Prin streșina de codru până sus,
Unde în ceruri lin plutește luna.

Ea-i o regină tânără și blondă
În mantia-i albastră constelată,
Cu mâinile unite pe-al ei piept
De neauă... Trece luminând cu ochii
Albaștri, mari, prin straturi înflorite
De nori, ce înfoiate îi oferă
Roze de purpur, crinii de argint;
Din când în când cu mâna-i argintoasă
Ea rupe câte-o floare și-o aruncă
Jos pe pământ ca pe-o gândire de-aur;
Colo un nor se nalță sfânt și sur,
Se 'ncheagă, se formează 'ncremenește,
Devine-un templu grec și plin de umbra

Columnelor ce-l înconjur – și prin colonne
Trece-argintoasă câte-o rază-a luni.
Ea drumul ia spre-acel castel. Diadema-i
De diamante 'n stele contopite
Brilează 'n noapte – țăriile negre
A domei se 'nsenină – și ea intră
În el. – Columnele-ard sub clara ei lumină
Și aruncă umbra una 'ntr'alta.

Ea intră 'n domă... stelele-o urmează.
Și noaptea sântă plină-i de 'ntuneric
Pe râul sânt ce curge 'n valea mare
Care-i grădina cea din codri vechi
A lui Miradoniz. – Insule sfinte
Se nalță 'n el ca scorburi de tămâie.
Copile sunt cu ochi rotunzi și negri,
Cu flori de aur, de smarald – cu stânce
De smirnă risipită și sfărmată
În bulgări mari. Pe mândrele cărări,
Ce trec prin verzile și mândre plaiuri,
E pulbere de-argint. Pe drumuri
Cireși în floare scutură zăpada
Trandafirie a 'nfloririi lor,
Vântul le mână, văluros le nalță,
De flori troiene în loc de omăt
Și sălcii sfinte mișcă a lor frunză
De-argint deasupra apei și se oglindează
În fundul ei – astfel încât se pare
Că din aceeași rădăcină crește
O insulă în sus și una 'n jos.
Și nu-i nimica în aceste ramuri:
Dintr'un copac într'altul numai țes
Painjini de smarald painjinișul
Cel rar de diamant – și greieri cântă,
Ca orologii aruncate 'n iarbă.

Și peste râul mare, de pe-un vârful
De arbore antic țesut-au ei
Un pod din pânza lor diamantoasă,
Legându-l dincolo de alți copaci.

Prin podul străveziu și clar străbate
A lunii rază și 'nverzește râul
Cu miile lui unde, ca 'ntr'o mândră
Nemaivăzută feerie. – Iară peste pod
Trece albă, dulce, mlădioasă, jună,
Albă, ca neaua noaptea, păru-i de aur
Lin împletind în crinii mânilor,
Ivind prin haina albă membri-angelici,
Abia călcând podul cel lung cu-a ei
Picioare de omăt, zâna Miradoniz.
Ea-ajunge în grădina ei de codri
Și rătăcește, – o umbră argintie
Și luminoasă 'n umbra lor cea neagră;
Ici se pleacă spre a culege o floare,
Spre-a arunca în fluviul bătrân,
Colo aleargă dup' un flutur,
Îl prinde – îi sărută ochii și-i dă drumul;
Apoi ea prinde-o pasăre măiastră
De aur, se așază 'ntr'a ei aripi
Și zboară 'n noapte printre stele de-aur.

ODIN ȘI POETUL

[versuri albe]

Ei cer să cânt... durerea mea adâncă
S'o lustruiesc în rime și cadențe
Dulci ca lumina lunii primăvara
Într'o grădină din Italia.
Să fac cu poesia mea cea dulce
Damele să suspine, ce frumoase
Pot fi pentru oricine. Pentru mine
Nu. Și juni nătângi cu țigarete 'n gură,
Frizați, cu sticla 'n ochi, cu cioc sub dinți,
Să reciteze versuri de-ale mele
Spre-a coperi cu-espresia adâncă
Unei simțiri adevărate – niște mofturi.

Mai bine-aș smulge sufletul din mine,
Aș stoarce cu o mână crudă, rece
Tot focul sânt din el, ca în scânteie

Să se risipe, pân' se va 'njosi
Să animeze pe deșerți și răi.
O, și de-ați plânge chiar, dacă durerea
Adevărată și neprefăcută
V'ar topi ochii și a mea cântare
V'ar arde sufletul din voi... Atuncea
E și mai rău - și-atunci și mai puțin
Va gândi cineva pe un moment
L'acel nefericit ce le-a avut.

Voi le citiți ca să puteți a plânge
- Căci prin isvor de lacrimi mor dureri -
Voi știți c'o mână - oricare-ar fi - v'atinge
Fruntea cea plină de sudori, și dulce
Va răcori bolnava fierbințeală
Și stavilă la lacrimi va pune
C'o sărutare... La mine,
Ce singur stau cu fruntea 'ntunecată,
Ce nu pot plânge pentru că durerea
Ochii-mi a stors și sufletul meu aspru
L-a împietrit... la mine
Nimeni nu va gândi, nici a gândit.

La ce? Au nu știu ei cu toții
Că dacă vor seca a mea durere
Cu mângâieri - atuncea și isvorul
De cânturi va seca... Nebuni! vă iert...
O, mare, mare înghețată, cum nu sunt
De tine-aproape să mă 'nec în tine!
Tu mi-ai deschide-a tale porți albastre,
Ai răcori durerea-mi înfocată
Cu iarna ta eternă. Mi-ai deschide
A tale-albastre hale și mărețe;
Pe scări valuri coborând în ele,
Aș saluta cu aspra mea cântare
Pe zeii vechi și mândri ai Valhalei.

- „Bine-ai venit, tânăr cu ochi din ceriuri“,
Râzând Odin și ridicându-și cupa
M'ar saluta. - Și haina cea lungă
Și albă creții ar arunca de neauă

Și părul lung mi s'ar îmfla de vânt.
- „Un scaun pentru bard“ - și 'n scaunul nalt
De piatră, cu sprijoanele lui nalte,
Eu m'aș simți că-s uriaș.
Și zeii mângâind lungele barbe,
Năltând privirea 'n bolțile antice
Spre a-și aminti dulci suveniri,
M'ar asculta spunându-le de lumea
Cea de pitici, ce virmuiește astăzi
Pe țărâna ce-au locuit-o ei.

- „Lasă-i pustiei, cine-ar fi crezut
C'atât de miserabilă a deveni.
Semința cea din zei născută“.
Dar un bătrân ce sta 'ntr'un colț de masă
Ridică cupa lui cu mied: - „Ascultă,
Nu mi-i ști spune ce mai face țara
Ce Dacia se numea - regatul meu?
Mai stă 'nrădăcinată 'n munți de piatră,
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche Sarmisegetuza?“
- „Nicum, o, Decebal. O văd
Pentru întâia dată acum înălțată
Prin părul tău ca o coroană mândră,
Lucrată 'n pietre scumpe ca 'n granit.“

- „Dară urmașii acelor romani?“
- „Ce să vorbesc de ei? Toți oamenii
Pigmei sunt azi pe vechiul glob... dar ei
Între pigmeii toți sunt cei mai mici -
Mai slabi, mai fără suflet, mai mișei.
Romani sau daci, daci sau romani, nimic
N'aduce aminte de-a voastră mărire.
Orice popor, oricât de prăpădit
O piatră va găsi, sau o bucată
De fier ori de aramă, ca să sape
Cu ea urmele-adânci ce le-ați lăsat -
Voi oameni mari, ce stați acum cu zeii
Și ospătați cu ei - în colbul negru
Uitat ș'ușor al vechiului pământ.

Dar ei... De-ar merge 'n sud și nord - nimica.
Sunt ca o laie de nomazi și de lăieți
Ce stau deocamdată numai pre pământul
Ce l-au cuprins, spre a fi alungați
De alt popor mai tare, iubitor
De cele ce-au trecut, ce-s rădăcina
Și gloria celor ce sunt.“

- „Ah! ce-am dorit în ora morții mele,
Roma să guste pân' în fund păharul
Mizeriei și-a decăderii, într'atât
Încât să se desprețuiască ei pe sine -
Asta s'a împlinit... Romanii vechi și mândri,
Învingătorii lumii, au devenit
Romunculi... Dar cu ce s'ocupă ei?
Or fi crescând căței, or fi 'nvățând
Să strige ca cucușii... un popor
Ce se desprețuiește pe el însuși trebui
S'ajungă la d'acestea.“

- „Nu, vorbesc franțuzește și fac politică.“

- „E tot atâta.“

- „De unde vii?“ întrebă Odin blând.
- „Am răsărit din fundul Mărei Negre,
Ca un luceafăr am trecut prin lume,
În ceruri am privit și pe pământ
Și-am coborât la tine, mândre zeu,
Și la consortii tăi cei plini de glorie.
De cântec este sufletul meu plin.
De vrei s'auzi al iernii glas vuid
Și lunecând prin strunele-mi de fier,
De vrei s'auzi cum viscolește 'n arfa-mi
Un cânt bătrân și răscolind din fundu-i
Sunete-adânci și nemaiauzite,
Ordonă numai - sau de vrei ca fluviul
De foc al gândurilor mele mari
Să curgă 'n volbură de aur pe picioare
De stânci bătrâne, într'o limbă aspră
Și veche - însă clară și înaltă
Ca bolțile cerului tău, o, Odin,
Spune-mi atunci, să 'nstrun ale ei coarde

Ca să-mi câștig cununa mea de laur.
Poate-ar fi vrut ei să mi-o deie... Dară
De la pitici eu nu primesc nimica.“

- „Sărman copil - zice bătrânul zeu -
De ce răscolești tu toată durerea
Ce sufletul tău tânăr a cuprins?
Nu crede că 'n furtună, în durere,
În arderea unei păduri bătrâne,
În arderea și-amestecul hidos
Al gândurilor unui neferice
E frumusețea. Nu - în seninul,
În liniștea adâncă sufletească,
Acolo vei găsi adevărata,
Unica frumusețe...
(Fruntea-i înaltă,
De neauă coperită, și coroana-i
De stele-albastre strălucea în hală,
Și vorba lui blândă era duioasă.)

... Din cupa mea de aur bea auroră
S'între seninul blândeii diminețe
În pieptul tău. Și ți-oi deschide-atunci
Portalele nalte de la hale
Cu lungi coloane de zăpadă, cu-arcuri
De neauă albă, ca argint din Ophir,
Cu bolți mai nalte decât însuși cerul.
Acolo printr' acele lungi coloane
Suspendă lampe mari ca niște albe lune
Ce împlu lumea visurilor mele
Cu o lumină dulce, albă, caldă.
Stâlpii sclipesc, bolțile-s strălucite,
Cărările-s de pulbere mai albă
Ca-argintul cel de viu. - Un aer
Blând argintiu îți va îmfla tot părul,
Vei răsufla miroase dulci de crin,
Talarul tău va lumina în noapte -
Prin hale vei zări blânde-mi zâne,
Și-atunci să cânti. Vei ști ce e frumos.“

O vorbă zice - murii cei albaștri

Ai mării, desfăcuți în două, -mi lasă
Privirea într'un labirint de neauă:
Coloane nalte, bolți arcate splendid,
Pe ele lune lin ardeau... și 'n umbra
Cea clar-oscură-a stâlpilor de neauă
Văzut-am o copilă dulce-înaltă,
Subțire ca 'ntruparea unui crin.
Frumosu-i păr de aur desfăcut
Cădea pân' la călcâie, haina-i albă
Udă părea de moale - strălucită
Cuprindea membrii ei dulci și sveltți,
Mânile-i mici, ca doi crini albi, încearcă
În van a împleti părul de aur,
Gura-i o roză surâzând deschisă,
Ochii-i albaștri luminau ca stele,
Iar pe-a ei umeri albi abia se ține
Haina cea lungă și bogată. - „Vino,
Odin îi zice, blând copil al mării.
Un bard sătul de-a lumii lungi mizerii
S'au coborât în noaptea noastră clară -
Să cânte roagă-l.“ Ca o umbră
Strălucind argintiu în clară noapte
S'apropie... - „O, nu te teme, -mi zice,
Tu, ce nu temi furtuna și durerea,
De ce să tremuri la a mea privire?“

Lin tremură glasul ei blând în noapte.
- „O, zână, nu de frică, de plăcere
Tremură 'n mine sufletul meu bolnav.
Să cânt? Dar oare la a ta privire
Nu amuțește cântul de-admirare -
Nu ești un cântec însăși - cel mai dulce,
Cel mai frumos, ce a fugit vodată
Din arfa unui bard? O, fecioară,
Vin' lângă mine, să mă uit în ochii-ți,
Să uit de lume, ah! să pot uita
Fierea cu care ei m'au adăpat
În lume. Cine-ar fi știut
Că 'n fundul mării tu trăiești, copilă,
Ca un mărgăritar, topit din visul

Mării întregi,
Și nu te temi că aurul din plete-ți
Se va topi în stele - și că păru-ți
Amestecat cu ele-ar străluci
În noapte-albastră a acestei lumi;
Și nu te temi că glasul tău
Va 'ndulci vecinicia cea amară
A mării!“ - Măgulitor, ea zice,
Ș'o roză ea lasă pe a mea gură,
Cu tânăr miros - roza gurei sale.

- Frumoasă ești, ca să găsesc cuvinte
Spre-a îndulci ochii tăi mari albaștri,
Sufletul tău cel blând, nevinovat,
Aș sfărma soarele în țândări de-aur,
L-aș presăra 'n cărarea ca de neauă:
O închinare l'a tale picioare
Mici, dulci și albe. O, Odin,
Pune-i un sceptru 'n mână, sceptrul mării,
Pe fruntea ei coroană pune, mare,
De diamante, umede, topite
În strălucirea lor cea înfocată,
Căci ea-i regina frumuseții - a lumii.

Ea capu-și rezemă de ai mei umeri
Și glasul ei îmi șopti în ureche:
- Voi îndulci tot chinul, tot amarul
Cu care 'n lume ei te-au adăpat -
Căci te iubesc, sărmanul meu copil.

Și Odin își deschise ochii albaștri
Și mari, râzând cu ei - iar zeii
Lin șoșoteau între ei bătrânește
Și surâzând își aduceau aminte
De-a tinereții zile dulci a lor, ascunse
În negura secolilor trecuți.

ECÒ

Cu 'ncetu 'nserează și stele isvorăsc
Pe-a cerului arcuri mărețe.
În umede lanuri de-albastru ceresc,

Merg norii cu hainele crețe
    Și stâncile rar
    Ca stâlpii răsar,
Negriți și 'ndoți de furtună
    În lună.

Diamant e în aer, în codri – miros
Și umbră adânc viorie;
Și luna-i a cerului scurt argintos
Și stele păzesc în tărie
    Și văile sunt
    În aburi de-argint
Pierdute 'ntr'al doinelor șuier
    Din fluier.

Pe-un cal care soarbe prin nările-i foc,
Din ceața pustie și rece,
Un tânăr, pe vânturi, cu capul în joc,
Cu clipa gândirei se 'ntrece
    Și calu-i turbat
    Sbura necurmat,
Mânat ca de-a spaimelor zână
    Bătrână.

Pe umeri de munte, din stânci de bazalt
Castelul de naltă, se 'ncruntă,
Și-a murilor muche și creștetu-i nalt
De nouri și ani se 'ncăruntă,
    Dar astăzi e viu
    Și 'n glas auriu
Răsună din umbra cea mare
    Cântare.

În mii de lumine ferestrele-i ard,
Prin cari se văd trecătoare,
Prin tactul cântării pierdute de bard,
Ivindu-se umbre ușoare;
    Trec albe ca 'n vânt
    Dulci neguri de-argint,
Palatul plutea în magie
    Aurie.

Ca cerbul uimit ce prin creștet de stânci
E-urmat de săgeat' arzătoare,
Din căi năruite, din gârle adânci,
Fugarul în tropot răsare
    Cu nara arzând
    Cu coama pe vânt,
O dată 'ncă pinten l-împunge
    Și-ajunge.

Iar tânărul sare ușor de pe el
Și prundul sub pasu-i răsună.
Frumos ca din basme și tras prin inel
Și nalt ca și bradul din lună,
    C'un salt a suit
    Al bolții granit.
Urcat într'un arc de fereastă.
    Adastă.

Mantaua lui neagră în lună s'a 'ntins
De pare-o perdea în fereastă
Și gratii de fier a lui mână-a cuprins
Uitându-se 'n sala cea vastă.
    Pe stânci de bazalt
    Stă calu-i înalt
Și coama-i i-o îmfală în lună
    Furtună.

Sala-i ca aerul scaldat în soare,
Muiat de-a florilor suflet răcoare.
În ea frumoasele ființe albe
Par gânduri palide din visuri dalbe.
De-umărul junilor de razim, sboară,
De raze umede ochii-s isvoare,
Ca 'n vânt se leagănă sveltele poze
Prin păr ce flutură cununi de roze...

Și beți de muzică plutesc ca vântul,
Jocul e repede, încet e cântul
Și pe când sufletul stă de beție
Plutesc ființele... o vijelie...
Până ce aria dispăre, trece...

O rază timidă în ziua rece.
Apoi perechile stând risipite
S'adun în grupele orânduite

Și din amestecul de vise
dalbe,

Din trecătoarele ființe
albe,

Iese ca aria dintre suspine
Regina albelor nopții regine,
Sau cum din zilele poetic june
A idealului iese minune.

Păru-i ca aurul fața 'ncadreață,
Cunună 'n undele-i se furișează,
Se 'ndoaie talia-i în albă haină
Parcă-i o timidă a nopții taină.
Pe-o liră gingașă și argintie
Mânuța-i coardele le 'ncurcă vie,
Prin blânde notele lirei de-amor
Glasul ei tremură dulce ușor:

Prin bolta ferestei înguste
Mă uit într'al văilor rai,
Cum codrii în cale-i supune
Furtuna, copila de crai.

Prin păru-i de aur, coroană
Cu colțuri în fulger și jar,
Ea apele 'n cale-i aplană
Și 'ndoaie bătrânul stejar.

Prin poarta îngustă din murii
Grădinei, cetății-mi din stânci,
Cobor în adâncul pădurii
Unde-isvoarele murmur adânci.

Prin nourii ruți trece luna
Și 'n sufletu-mi dor a pătruns.
Și părul mi-l îmflă furtuna
Și ochii-mi se 'neacă de plâns.

Doresc doar ca în fundul mării

Să mă ia cu sine 'n sarai,
În nalte albastrele sale,
Furtuna, copila de crai.

Doresc ca să intru cu luna
În dome de nouri, ce pier -
Doresc cu popoare de stele
Să merg drumul mare din cer.

Ce caut eu nu vă știu spune,
Eu singură nu știu ce vreau,
Atât e de tainic ascunsă
Dorința în sufletul meu.

Mi-e ciudă pe frunza cuminte,
Pe vorbărețe valuri de râu,
Ele-mi spun ce dorește-al meu suflet,
Ce singură eu nu știu.

Și flori și crengi și stele
În ciuda mea taine îmi spun -
Ah! cum le-aș smulge pe toate
Să fac din ele cununi.

În codru o creangă se 'ndoaie,
O poartă prin frunze, și 'n prag
Un chip cu ochi mari se ivește -
Ah! cum mi-ar putea fi de drag.

Un murmur feeric desmiardă voios
A salei tăcere senină.
Din bolta ferestei arcată pompos
S'aude vibrând mandolină
    Și-un ecò ușor
    Petrece cu-amor,
Cu dulcea vibrare de strune,
    Ce spune.

Și toată viața lui, tot ce-a cules
Din unde, din munte, din vale,
Tot sufletu-i june, tot scumpu-i eres
Alunecă 'n cântecu-i moale
    Ș'al coardelor grai,

Frumos ca din rai,
Amestecă 'n vorbe de miere
Durere:

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc - stele scapără 'n cale,
Apele plâng clar isvorând în fântâne -
Sub un salcâm, dragă, m'aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară,
Umezi se nasc stele pe bolta senină -
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele 'n lună ridică,
Scârție 'n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluieră murmură 'n stână.

Și osteniți oameni cu coasa 'n spinare
Vin de la câmp, toaca răsună mai tare -
Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde d'iubire ca para.

Ah! în curând valea și satu-amuțește,
Ah - în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întregă,
Ore întregi spune-ți-oi cum îmi ești dragă!

Te-i rezima, dulce copil, de-al meu umăr -
Și fir cu fir păru-ți aurit am să-l număr,
Ap' am să beau din a ta gură frumsețe,
Dulci sărutări din ai tăi ochi de blândețe.

Îmbrățișați noi vom șede la tulpină,
Fruntea-mi în foc pe-ai tăi sâni se înclină,
Ce-alături cresc dulci și rotunzi ca și rodii -
Stelele 'n cer mișcă-auritele zodii.

Ne-om rezima capetele-unul de altul,
Și surâzând vom adormi sub înaltul
Vechiul salcâm - Astfel de noapte bogată
Cine pe ea n'ar da viața lui toată?

.....
Pe vârful de munte, în codri 'mbrăcat,
De nouri grămezi se adună
Și unul pe altul, măiestru urcat,
Ei par o cetate în lună.

    Și bolțile 'n muri
    Și stâlpii sunt suri,
Lumina prin arc de fereastră
    E-albastră.

În halele-albastre - 'nstelatele bolți -
Te uiți prin coloane de nouri
Și luna ieșind dintr'a stâncilor colți
Le împle cu mii de tablouri.

    Lumina-i de-argint
    În nouri s'a frânt
Și se 'ncheagă prin naltele dome
    Fantome.

În hainele albe de neguri de-argint
Și creții de roze purpure,
Și părul pe frunte cu stele e prins,
Ca ângerii albe și pure -
    Prin gene de nor,
    Ca visuri strecor,
Ducând înstelata lor viață
    Prin ceață.

Un șuier în noapte, prin codri, un vânt,
Un freamăt - și totul dispare...
Și nori se 'ncrețesc risipiți și s'avânt.
În lună stau stâncile rare -
    Iar junele-iubit
    E-un brad putrezit
Pe trunchi de granit, pe ruine
    Bătrâne.

PALIDA MADONĂ

Înconjoară cu-a lui braț
Mijlocu-i subțire

Și sărută nebunit
Sânii de zăpadă.

Este ea... amanta lui,
Dulce, blândă, pală,
El se uită-atunci la cer,
Ca un leu se scoală.

Când dușmanii sfarmă 'n porți
Și pe muri se suie,
El respinge 'nvingător
Neagra lor urdie.

Dar lovit în luptă grea
La pământ s'oboară;
Mai murmură încă lin
Numele-i și moare.

Și orașu-eliberat
De 'namice săbii
Slobozi oceanului
Cârduri de corăbii.

Pintre crengi strălucesc
Pete de lumină,
Peste vârfuri cari cresc
Trece luna plină.

Și sub arborul cel gros
Și în umbra deasă
La mormântul marmoros
Doamna cea frumoasă,

Ți se pare cumcă vezi
Pe o veche-iconă
Îmbrăcată prea frumos -
Palida madonă.

O, DE-AI ȘTI CUM ȘOAPTA TA DIVINĂ

O, de-ai ști cum șoapta ta divină
Deschide-al visurilor labirint,
Că ce văd eu în privirea-ți senină
N'a văzut nimeni, nimeni pe pământ.

E-atâta scris ș'atât nu-i scris în sine,
Încât ar trebui un trai de sfânt
Ca să 'nțeleagă șoapta ta surprinsă,
Privirea ta cea dulce și aprinsă.

Și de-ar pricepe-o... știi tu ce ar zice
Acel fără de seamă muritori?
Ți-ar împleti cununi de aurite spice?
Ghirlânzi de stele mestecate 'n flori?
Ar tremura de vorba ce i-ai zice,
S'ar bucura de-amor și iar de-amor?...
Ce-ar zice e... o știu - și eu ți-o zic:
Privind în ochii-ți n'ar zice nimic.

Căci ce-i de zis, văzându-te pe tine,
Ce e de zis la frumusețea ta!
Să-și smulgă părul când gândește 'n sine
Că nu-i pe lume față ca a ta,
Priviri c'a tale-albastre și senine,
Sân ca al tău de alb - o caldă nea -
Umeri c'ai tăi de vergină zăpadă,
De aur bucle-așa frumos să șadă.
O, lasă-mă să mângâi a ta frunte,
Să plec pe sânu-ți capu-mi obosit.

MEMENTO MORI

(Panorama deșertăciunilor)

Turma visurilor mele eu le pasc ca oi de aur,
Când a nopții întunerec - înstelatul rege maur -
Lasă norii lui molateci înfoiați în pat ceresc,
Iară luna argintie, ca un palid dulce soare,
Vrăji aduce peste lume printr'a stelelor ninsoare,
Când în straturi luminoase basmele copile cresc.

Mergi, tu, luntre-a vieții mele, pe-a visării lucii valuri,
Până unde 'n ape sfinte se ridică mândre maluri,
Cu dumbrăvi de laur verde și cu lunci de chiparos,
Unde 'n ramurile negre o cântare 'n veci suspină,
Unde sfinții se preîmblă în lungi haine de lumină,
Unde-i moartea cu-aripi negre și cu chipul ei frumos.

Una-i lumea 'nchipuirii cu-a ei visuri fericite,
Alta-i lumea cea aieva, unde cu sudori muncite
Te încerci a scoate lapte din a stânței coaste seci;
Una-i lumea 'nchipuirii cu-a ei mândre flori de aur,
Alta unde cerci viața s'o 'ntocmești, precum un faur
Cearc'a da fierului aspru forma cugetării reci.

Las' să dorm... să nu știi lumea ce dureri îmi mai
păstrează.

Îmbătat de-un cântec vecinic, îndrăgit de-o sfântă rază,
Eu să văd numai dulceață unde alții văd necaz,
Căci ș'așa ar fi degeaba ca să văd cu ochiul bine;
De văd răul sau de nu-l văd, el pe lume tot rămâne
Și nimic nu-mi folosește de-oi cerca să rămân treaz.

N'au mai spus și alții lumii de-a ei rele să se lase?
Cine-a vrut s'asculte vorba? Cine-aude? Cui îi pasă?
Toate au trecut pe lume numai răul a rămas.
O, acele uriașe, însă mute piramide
Cari stau ca veacuri negre în pustiri împietrite
Câte-au mai văzut și ele - ce-ar vorbi de-ar avea glas.

Când posomorâtul basmu - vechea secolilor strajă -
Îmi deschide cu chei de-aur și cu-a vorbelor lui vrajă
Poarta naltă de la templul unde secolii se torc -
Eu sub arcurile negre, cu stâlpi nalți suiți în stele,
Ascultând cu adâncime glasul gândurilor mele,
Uriașa roat' a vremii înapoi eu o întorc

Și privesc... Codrii de secolii, oceane de popoare
Se întorc cu repejune ca gândirile ce sboară
Și icoanele-s în luptă - eu privesc și tot privesc
La vo piatră ce înșamnă a istoriei hotară,
Unde lumea în căi nouă, după nou cântar măsoară
Acolo îmi place roata câte-o clipă s'o opresc!

*

Colo stau sălbateci negri cu topoarele de piatră.
În pustiu aleargă vecinic, fără casă, fără vatră,
Cap de lup e-a lor căciulă, pe-a lor umeri, piei de urs;
Colo 'nchină idolatrul nențelesul foc de lemne,

Colo magul lui îi scrie pe o piatră strâmbe semne
Să nu poat' a le 'nțelege lungul secolilor curs.

Babilon, cetate mândră cât o țară, o cetate
Cu muri lungi cât patru zile, cu o mare de palate
Și pe ziduri uriașe mari grădini suite 'n nori;
Când poporul gema 'n piețe l'a grădinei lungă poală
Cum o mare se frământă, pe când vânturi o răscoală,
Cugeta Semiramide prin dumbrăvile răcori.

Acel rege - o lume 'n mâna-i - schimbătoarea lui gândire
La o lume dă viață, la un secol fericire -
Din portalele-i de aur ca un soare răsărea,
Dar puternica lui ură era secol de urgie;
Ce-i lipsea lui oare 'n lume chiar ca Dumnezeu să fie?
Ar fi fost Dumnezeu însuși, dacă - dacă nu murea.

Asia 'n plăceri molateci e 'mbătată, somnoroasă,
Bolțile-s ținute 'n aer de colonne luminoase
Și la mese 'n veci întinse e culcat Sardanapal;
Și sub degete măiestre arfele cugetă mite,
După plac și 'mpart mesenii a cântării flori uimite,
Vinuri dulci, mirositoare și femei cu chipul pal.

Azi? Vei rătăci degeaba în câmpia nisipoasă:
Numai aerul se 'ncheagă în tablouri mincinoase,
Numai munții, garzi de piatră stau și azi în a lor post;
Ca o umbră asiaticul prin pustiu calu-și alungă,
De-l întrebi: unde-i Ninive? el ridică mâna-i lungă,
- Unde este? nu știu, zice, mai nu știu nici unde-a fost.

*

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de maur -
Peste el cerul d'Egipt, disfăcut în foc și aur,
Pe-a lui maluri gălbui, șese, stuful crește din adânc;
Flori, giuvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare,
Alte roșii ca jărătic, alte-albastre, ochi ce plâng.

Și prin tufele de mături, ce cresc verzi, adânce, dese,
Păsări îmblânzite 'n cuiburi, distind penele alese,
Ciripind cu ciocu 'n soare, gugiulindu-se cu-amor;

Înecat în vecinici visuri, răsărit din sfinte-isvoară,
Nilul mișc' a lui legendă și oglinda-i galben-clară
Cătră marea liniștită, ce îneacă a lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice -
Memfis, colo, 'n depărtare, cu zidirile-i antice,
Mur pe mur, stâncă pe stâncă - o cetate de giganti -
Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție,
Au zidit munte pe munte în antica lui trufie,
Le-a 'mbrăcat cu-argint ca 'n soare să lucească într'un
lanț

Și să pară răsărită din visările pustiei,
Din nisipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
Ca un vis al mării sfinte, reflectat de cerul cald
Ș'aruncat în depărtare... Colo se ridic trufașe
Și eterne ca și moartea piramidele-uriaeșe,
Racle ce încap în ele fantasia unui Scald.

Se 'nserează. Nilul doarme și ies stelele din strungă,
Luna 'n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă -
Cine-a deschis piramida și 'năuntru a intrat?
Este regele. În haină de-aur roș și pietre scumpe,
El intră să vad' acolo tot trecutul. - I se rumpe
A lui suflet când privește peste-al vremurilor vad.

În zădar guvernă regii lumea cu înțelepciune -
Se 'nmulțesc semnele rele, se 'mputin faptele bune -
În zădar caut' al vieței înțeleles nedeslegat.
Iese 'n noapte și-a lui umbră lung-întins se desfășoară
Pe-ale Nilului mari valuri, - astfel pe-unde de popoară
Umbra gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri giganteci de lungi sulite de-argint -
Toat' a apei ș'a pustiei și a noptii măreție
Se unesc să 'mbrace mândru vechea-acea împărăție,
Să învie în deșerturi șir de visuri ce te mint.

Râul sânt ni povestește cu-ale undelor lui gure
De-a isvorului său taină, despre vremi apuse, sure;

Sufletul se 'mbată 'n visuri, cari-alunecă în sbor,
Palmii risipiți în crânguri, auriți de-a lunii raze,
Naltă sveltele lor trunchiuri. - Noaptea-i clară, luminoasă,
Undele visează spume, cerurile 'nșiră nori.

Și în templele mărețe - colonade 'n marmuri albe -
Noaptea zeei se preîmblă în vestmintele lor dalbe
Ș'ale preoților cântec sună 'n arfe de argint -
Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
Piramidele, din creștet, aiurind și jalnic sună;
Și sălbatic se plâng regii în giganticul mormânt.

În zidirea cea antică sus în frunte-i turnul maur.
Magul priivea pe gânduri în oglinda lui de aur,
Unde-a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun.
El în mic privește-acolo căile lor tănuite
Și c'un ac el zugrăvește cărărușile găsite -
A aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate ca spre răul unei ginți efeminate,
Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate,
Magul, gard al răsbunării, a citit semnul întors.
Ș'atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiiuri,
Astupând cu dânsu' orașe, ca gigantice sicriuri
Unei ginți, ce fără viață 'ngreua pământul stors.

Uraganu' acum aleargă pân' ce caii lui îi crapă -
Și în Nil numai pustiu nisipișul și-l adapă,
Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți;
Memfis, Theba, țara 'ntreagă coperită-i de ruine,
Prin pustiu străbat sălbatec mari familii beduine,
Sorind viața lor de basme prin câmpie nisipiți.

Dar și-acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
Noaptea, flamingo cel roșu, apa 'ncet, încet pătrunde
Și-acum luna argintește tot Egiptul antic;
Ș'atunci sufletul visează toat' istoria străveche,
Glasuri din trecut străbate l'a prezentului ureche -
Din a valurilor sfadă prorociri se aridic.

Și-atunci Memfis se ridică, argintos gând al pustiei,
Închegare măiestrită din suflarea vijeliei -

Beduini ce stau în lună, o minune o privesc,
Povestindu-și basme mândre mestecate numa 'n stele
Despre-orașul care iese din pustiile de jele.
Din pământ și de sub mare, s'aud sunete ce cresc.

Marea 'n fund clopote are, care sună 'n orice noapte,
Nilu 'n fund grădine are, pomi cu mere d'aur coapte -
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor,
Ce cu-orașele-i deodată se trezește și se duce
Sus, în curțile din Memfis, unde 'n săli lumină luce. -
Ei petrec în vin și 'n chiot orice noapte pân' în zori.

*

Vezi Iordanul care udă câmpii verzii Palestine:
Dintre vii cu struguri de-aur se ridic mândre coline,
Pe Sion, templul Iehovei, o minune îl privim;
Codrii de maslin s'amestec printre lunci de dafin verde,
Chidron scaldă 'n unda-i clară ierburi mari - ș'apoi se
pierde
În cetatea ce 'n văi doarme - miticul Ierusalim.

Și în Libanon văzut-am rătăcite căprioare
Și pe lanuri secerate am văzut mândre fecioare
Purtând pe-umerele albe auritul snop de grâu.
Alte vrând să treacă apa cu picioarele lor goale
Ridicăruș rușinoase și zâmbind albele poale,
Turburând cu pulpe netezi fața limpedelui râu.

Am văzut regii Iudeei în biserica măreață,
Unde marmura în arcuri se ridică îndrăzneată
Și columnele înalte cătră cer pare c'arat;
Văzui pe David în lacrimi rupând haina lui bogată
Sdrobind arfa-i sunătoare de o marmură curată,
Genunchind să-i ierte Domnul osânditul lui păcat.

Solomon, poetul-rege, tocmind glasul unei lire
Și făcând-o să răsune o psalmodică gândire,
Moaie 'n sunetele sfinte degetele-i de profet;
El cânta pe împăratul în hlamidă de lumină,
Soarele stătea pe ceruri auzind cântarea-i lină,
Lumea asculta uimită glasul-i dulce și încet.

Dar ieșind din templul sacru lasă gândul lui să cadă,
Căci amorul îl așteaptă cu-a lui umeri de zăpadă,
Raze moi în ochii negri - el dă lirei alt acord:
Căci femeile-l așteaptă cu șireata lor zâmbire,
Brune unele ca gânduri din poveștile asire,
Alte blonde cu păr de-aur - vise tainice de Nord.

Dar venit-a judecata, și de sălcii plângătoare
Cântărețul își anină arfa lui tremurătoare;
În zădar rugați pieirea - muri se năruie și cad!
Cad și scări, ș'aurite arcuri, grinzi de cedru, porți de-
aramă
Soarele privește galben peste-a morții lungă dramă
Și s'ascunde în nori roșii, de spectacol speriat.

Și popor și regi și preoți îngropați-s sub ruine.
Pe Sion templul se sparge - nici un arc nu se mai ține,
Azi grămezi mai sunt de piatră din cetatea cea de ieri.
Cedri cad din vârf de munte și Livanul pustiește,
Jidovimea risipită printre secolii rătăcește -
În pustiu se 'naltă 'n soare desfrunziții palmieri...

*

O, lăsați să moi în ape oceanici a mea liră!
Să 'mbrac sunetele-i dalbe cu a undelor zâmbire,
Cu-ale stelelor icoane, cu a cerului azur;
Să înalț munții Greciei, scânteind muiăți de soare,
Cu dumbrave prăvălite peste coaste răsătoare
Și cu stânci încremenite printre nouri de purpur.

Peste văile adânce repezite 'n regioane
Nourate, stau ținute templele multicolore
Parcă munții 'n braț de piatră le ridică și le-arat
Zeilor din ceriuri. Vulturi peste văi înnegurate,
Grei atârnă cu întinse aripi și priviri țintate
Supra lumii ce sub dâșșii stă adânc, împrăștiat.

Astfel Grecia se naște din întunecata mare.
Poartă 'n ceruri a ei temple ș'a ei sarcini de ninsoare,
Cer frumos, adânc-albastru, străveziu, nemărginit;
Din coloanele de dealuri se întind văile pline

De dumbrave, de isvoare și de râuri cristaline,
Cari lunec sdrumicate pe-a lor bulgări de granit.

Și din turmele de stânce, risipite cu splendoare
Pe 'ntinsori de codri negri ruți de râuri sclipitoare,
Vezi oraș cu dome albe strălucind în verde crâng.
Marea lin cutremurându-și fața, scutur' a ei spume,
Repezind pe-alunecușul undelor de raze-o lume,
Jos la poarta urbei mândre a ei sunete se frâng.

Mai albastră decât cerul, purtând soarele pe față,
Ea reflectă 'n lumea-i clară toată Grecia măreață.
Câteodată se 'ncrețește și-și întunec' al ei vis -
Nimfe albe ca zăpada scutur ap' albastră, caldă,
Se împroașcă 'n joacă dulce, mlădiindu-se se scaldă,
Scuturându-și părul negru, înecându-se de răs.

Și pe valuri luminoase oceanul lin le saltă,
Orice undă lingușește arătarea lor cea naltă,
Pe nisipul cald le-aruncă marea 'n jocu-i luminos;
Oceanicele corpuri, ca statuie de ninsoare,
Strălucesc în părul negru, ce și-l uscă ele 'n soare
Pe-a lor perini nisipoase lenevite lănguros.

Apoi fug să 'mpopuleze verdea noapte dumbrăvană
Și vorbind mărgăritare culeg flori în a lor goană.
Dintr'o tuf' ivește Satyr capu-i chel, barba-i de țap,
Lungi urechi și gura-i strâmbă, cârnu-i nas. - De sus își
stoarce

Lacom poama neagră 'n gură - pituliș prin tufe-o
'ntoarce,

Se strâmbă de răs și 'n fugă se dă vesel peste cap.

Albe trec în bolta neagră prin a trestiei verdeață.
De o cracă pe-ape 'ntinsă una-și spânzur' a ei brațe,
Mișcă 'n aer peste unde fructul mării de omăt;
Altele pe spate 'ntinse cu o mână 'noată numa,
Cu cealaltă rupând nuferi, plini de-o luminoasă spumă.
Pun în păr și ca 'necate liniștit plutesc și 'ncet.

Crengă lin în doaie Eros - schimă face, ce văzând-o
Ele-urmează în tăcere abia apa sfâșiind-o...

Într'o tufă, sub un brustur doarme Satyr, beat de must...
Chicotind, a lui ureche cu flori roșii o 'ncoroană.
Lunca râde de răsună verdea noapte dumbrăvană -
Ele pier prin bolți de frunze, pe-un drum verde și îngust...

Înserează și apune greul soare 'n văi de mite.
Cu un roș fir de jeratic culmi de munte sunt tivite,
Lunga lor fulgerătură în senin a 'ncremenit.
Marea aerului caldă, stelele ce 'ntârzii line,
Limba râurilor blândă, ale codrilor suspine,
Glasul lumii, glasul mării se 'mpreună 'n infinit.

Codrii aiurează negri sub a stelelor povară.
Râuri calde ca și sara apa 'n arcuri o coboară,
Prăvălind-o purpurie peste scările de stânci;
În albastru-adânc, în marea cerului cea liniștită,
Răpăd munții cu tărie fruntea lor încremenită
Și în valuri verzi de grâne îmblă văile adânci.

Printre cremenea crăpată, din bazaltul rupt de ploaie,
Ridica copaci monastici trunchii ce de vânt se 'ndoaie,
Scoțând veche rădăcină din pietrișul sfărâmat;
Un vultur s'agață mândru de un pisc cu fruntea ninsă,
Nouri lunecă pe ceruri flota lor de vânt împinsă
Și răsună 'n noaptea lumii cântul mării blând și mat.

Și atuncea peste ape fața sfânt' a lunei pline
Își ridică discul splendid în imperiul de lumine,
Mării mândre poleindu-i pânzăriile-i de-azur.
Ea doarme-ale ei spume, ca mărgăritarul, sure,
Nisipișul strălucește, râuri scapără 'n pădure -
În oraș, lumini ca stele presărate 'n mii de muri.

Și 'n poiana ce ridică nalții trunchi cu frunze rare,
Raza lunei alb pătează umbra verde din cărare,
Filomela împle codrii cu suspine de-amoroși.
Joe preschimbat în tânăr, cu immobili ochi sub gene,
Pândea umbra mlădioasă unei fete pământene -
Ei se văd, ca să se mire cum de sunt așa frumoși.

A fi râu e-o fericire, căci în noptile-argintie
Câte grații tănuite se descopăr, i se 'mbie

Și ascultă cu iubire tot ce valurile-i mint.
Lui i se descopăr nimfe de-o marmòree zăpadă,
Ce în apa lui cea clară cursului se lasă pradă,
Duse de obraznici unde cu glăscioare de argint!

Și cumiți frunzele toate își comunică misteruri.
Surâzând, clipind ascultă ochii de-aur de pe ceruri,
Crengre rele imitează pân' și sgomotul de guri
A cărărilor pierdute de pe valea cu isvoare.
De s'ar ști... câte mâni albe rupe-ar flori mirositoare,
Câte buze ar închide gândul sântelor păduri!

Cine are-urechi s'audă ce murmur gurile rele
Și vorbărețele valuri și prorocitoare stele
De-ale grațiilor amoruri, de-ale nimfelor iubit;
Cine-ascultă și nu 'nstrună arfa-i de cântări bogată,
Căci comori de taine-ascunde orice râu... Lunca ingrată
De-ar șopti, viața-i toată n'ar sfârși de povestit.

.....

Dar în camera îngustă lângă lampa cea cu oliu
Palid stă cugetătorul, căci gândirea-i e în dolii:
În zădar el grămădește lumea într'un singur semn;
Acel semn ce îl propagă el în taină nu îl crede,
Adâncit vorbește noaptea cu-a lui umbră din părete -
Umbră-și râde, noaptea tace, mută-i masa cea de lemn.

Orbul sculptor în chilie pipăie marmura clară.
Dalta-i tremură... înmoaie cu gândirea-i temerară
Piatra rece. Neted iese de sub mână-i un întreg,
Ce la lume își arată palida-i, eterna-i fire,
Stabilă 'n a ei mișcare, mută 'n cruda ei simțire -
O durere 'ncremenită printre secolii ce trec.

Iar pe piatra prăvălită, lângă marea 'ntunecată
Stă Orfeu - cotul în razim pe-a lui arfă sfărâmată...
Ochiu 'ntunecos și 'ntoarce și-l aruncă aiurind
Când la stelele eterne, când la jocul blând al mării.
Glasu-i, ce 'nviase stânca, stins de-aripa disperărei,
Asculta cum vântu 'nșală și cum undele îl mint.

De-ar fi aruncat în chaos arfa-i de cântări îmflată,

Toată lumea după dânsa, de-al ei sunet atârnată,
Ar fi curs în văi eterne, lin și 'ncet ar fi căzut...
Caravane de sori regii, cârduri lungi de blonde lune
Și popoarele de stele, universu 'n rugăciune,
În migrație eternă de demult s'ar fi pierdut.

Și în urmă-le-o vecie din nălțimi abia-văzute
Și din sure văi de chaos colonii de lumi pierdute
Ar fi isvorât în râuri într'un spaț despopulat;
Dar și ele-atrase tainic ca de-o magică durere
Cu-a lor roiuri luminoase dup' o lume în cădere
S'ar fi dus. Nimic în urmă - nici un atom luminat.

Dar el o svârli în mare... Și d'eterna-i murmurire
O urmă ademenită toat' a Greciei gândire,
Împlând halele oceanici cu cântările-i de amar.
De-atunci marea 'nfiortă de sublima ei durere,
În imagini de talazuri, cânt' a Greciei cădere
Și cu-albastrele ei brațe țărmi-i mângâie 'n zădar...

Dar mai știi?... N'auzim noaptea armonia din pleiade?
Știm de nu trăim pe-o lume, ce pe nesimțite *cade*?
Oceanele 'nfinirei o cântare-mi par c'ascult.
Nu simțim lumea pătrunsă de-o durere lungă, vană?
Poate-urmează-a arfe' antice suspinare-aeriană,
Poate că în văi de chaos ne-am pierdut demult... demult.

*

Sau ghicit-ați vreodată ce socoate-un mândru soare
Când c'o rază de gândire ține lumi ca să nu sboare,
Să nu piard' a lor cărare, să nu cadă 'n infinit?
Svârcolindu-se aleargă turburate și rebele
Și să frâng' ar vrea puterea ce le farmăcă pre ele
Și s'alerge-ar vrea în chaos de-unde turburi au ieșit.

Vecinicia cea bătrână, ea la lumi privea uimită.
Mii de ani cugetă 'n mite la enigma încâlcită
Care spațiul i-o prezintă cu-a lui lumi și cu-a lui legi;
Și din secolii ce trecură ea s'apucă să adune
Toată viața și puterea, sucul tot de 'nțelepciune
Și se pune să zideasc' un uriaș popor de regi.

Și atunci apare Roma în uimita omenire.
Gânduri mari ca sori în chaos e puternica-i gândire
Și ce zice-i zis pe veacuri, e etern, nemuritor;
Iar popoarele-și îndreaptă a lor suflete mărețe,
A lor fapte seculare, uriașele lor viețe,
După căi prescrise-odată pe gândirea-ăstui popor.

Auzit-ați de 'mpărații stând pe tron cu trepte multe?
Fruntea 'ncinsă în luceferi făcea lumea să-i asculte,
Vorba lor era o rază în viața lumii 'ntregi,
Țări bogate și 'nflorite, mări vuinde 'n adormire,
Cetăți vechi, popoare mândre stau sub falnica-i domnire
Și cesarii 'mpart pământul în Senatul cel de regi.

Pe sub arcuri triumfale trece mândru 'nvingătorul
Și-amețit abia aude cum vuieste surd poporul,
Cum a mării glasuri multe se repetă, gem și fug;
Iar la carul lui de aur, cu coroane pe-a lor frunte
Și înfrânți de umilire, cu priviri stinse și crunte,
Regii țărilor învinse gem cu greu trăgând în jug.

Roma arde și furtuna chiuind în ea se scaldă
Și frământă 'n valuri roșii marea turbure și caldă
Și aruncă 'n loc de spume nori de fum, scânteii și vânt;
Și în nunta ei grozavă turnuri negre ea aprinde
Și făcliile-uriașe cătră stele le întinde...
Evul arde - Roma este oceanicu-i mormânt.

Norii sunt o spuză 'n ceruri și prin ei topite stele.
Și ca oceanul negru răscolit de visuri grele,
Urbea își frământă falnic valuri mari de fum și jar;
Din diluviul de flăcări, lung întins ca o genune
Vezi neatins cu arcuri de-aur un palat ca o minune
Și din frunte-i cântă Neron... cântul Troiei funerar.

*

Lângă râuri argintoase, care mișcă 'n mii de valuri
A lor glasuri înmiite, printre codri, printre dealuri,
Printre bolți săpate 'n munte, lunecând întunecos,
Acolo-s dumbrăvi de aur cu poiene constelate,
Codrii de argint ce mișcă a lor ramuri luminate

Și păduri de-aramă roșă răsunând armonios.

Munți se 'nalță, văi coboară, râuri limpezesc sub soare,
Purtând pe-albia lor albă insule fermecătoare,
Ce par straturi uriașe cu copacii înfloriți –
Acolo Dochia are un palat din stânce sure,
A lui stâlpi-s munți de piatră, a lui streșin' o pădure,
A cărei copaci se mișcă între nouri adânciți.

Iar o vale nesfârșită ca pustiile Saharei,
Cu de flori straturi înalte ca oaze zâmbitoare,
Cu un fluviu care poartă a lui insule pe el,
E grădina luminată a palatului în munte –
A lui scări de stânci înalte sunt crăpate și cărunte,
Iar în halele lui negre strălucind ca și oțel

Sunt păduri de flori, căci mari-s florile ca sălci pletoase,
Tufele cele de roze sunt dumbrave 'ntunecoase,
Presărate ca cu lune înfoiete ce s'apring:
Viorelele-s ca stele vinete de dimineață,
Ale rozelor lumină împlă stânca cu roșeață,
Ale crinilor potire sunt ca urne de argint.

Printre luncile de roze și de flori mândre dumbrave
Sbor gândaci ca pietre scumpe, sboară fluturi ca și nave,
Zidite din nălucire, din colori și din miros,
Curcubău sunt a lor aripi și oglindă diamantină,
Ce reflectă 'n ele lumea înflorită din grădină,
A lor murmur împlă lumea de-un cutremur voluptos.

Într'un loc crăpată-i bolta, cu-a ei streșin' arboroasă
Și printr'însa 'n cer vezi luna trecând albă și frumoasă,
O regină, jună, blondă și cu brațe de argint,
Ce unesc încrucișate a ei mantie 'nstelată
Și albastră peste pieptu-i alb, ca virgină zăpadă.
Ochii ei cei mari albaștri peste nori aruncă blând,

Cari se 'ntind albi ca zăpada și ca straturi argintoase,
Oferindu-i flori de aur și viole 'ntunecoase;
Ea din când în când plivește câte una, aruncând
Flori de neaună peste ape ce alerg fulgerătoare,
Raze albe peste lumea văilor celor în floare,

Dungi de-argint în verzii codri, duiosie pe pământ,
Dar un nor pe ceruri negru se înalță și se 'nceagă,
Se formează, 'ncremenește și devine-o domă 'ntreagă,
Plin de umbra de colonne ce-l înconjură 'mprejur;
Prin columnele-i mărețe trece câte-o rază mată,
A lui cùpolă boltită e cu-argint înconjurată,
Pe arcatele-i ferestre sunt perdele de azur.

Luna înspre ea îndreaptă pasuri luminoase, 'ncete,
Diadem de topiți aștri arde 'n blondele ei plete,
Încălzind aerul serei, strălucindu-i fruntea ei;
Ale domei scări negrite se 'nsenin - ca neaua sara -
Intră 'n domă. Ard colonne sub lumina ei cea clară
Și-și aruncă unu 'ntr'altul umbra neagră dintre ei.

Stelele în cărduri blonde pe regină o urmează,
Aerul, în unde-albastre, pe-a lor cale scânteiază
Și rămân întunecate nalte-a cerurilor bolți;
Doma strălucește 'n noapte ca din marmură zidită,
Prin o mreață argintoasă ca prin vis o vezi ivită,
A ei scări ajung din ceriuri a stâncimei negri colți.

Iară fluviul care taie infinit-acea grădină
Desfășoară 'n largi oglinde a lui apă cristalină,
Insulele, ce le poartă, în adâncu-i nasc și pier;
Pe oglinzile-i mărețe, ale stelelor icoane
Umede se nasc în fundu-i printre ape diafane,
Cât uitându-te în fluviu pari a te uita în ceri.

Și cu scorburi de tămâie și cu prund de ambră de-aur,
Insulele se înalță cu dumbrăvile de laur,
Zugrăvindu-se în fundul râului celui profund,
Cât se pare că din una și aceeași rădăcină
Un rai dulce se înalță, sub a stelelor lumină,
Alt rai s'adâncește mândru într'al fluviului fund.

Pulbere de-argint pe drumuri, pe-a lor plaiuri verzi - o
ploaie -
Snopi de flori cireșii poartă pe-a lor ramuri ce se 'ndoaie
Și de vânt scutură grele ômătul trandafiriu
A 'nfloririi lor bogate, ce mânat se grămădește

În troiene de ninsoare, care roză strălucește,
Pe când sălcii argintoase tremur sânte peste râu.

Aeru-i văratic, moale, stele isvorăsc pe ceruri,
Florile-isvorăsc pe plaiuri a lor viață de misteruri,
Vântu 'ngreunând cu miros, cu lumini aerul cald;
Dintr'un arbore într'altul mreje lungi diamantine
Vioriu sclipesc suspinse într'a lunei dulci lumine,
Rar și diafan țesute de painjeni de smarald.

Pe când greieri, ca orologii, răgușit prin iarbă sună,
De pe-un vârf de arbor mândru țes în nopțile cu lună
Pod de pânză diamantină peste argintosul râu,
Și cât ține podul mândru, printre pânza-i diafană,
Luna râul îl ajunge și oglinda lui cea plană
Ca 'ntr'o mândră feerie strălucește vioriu.

Peste podul cel ușure, zâna Dochia frumoasă
Trece împletindu-și părul cel de-auree mătasă,
Albă-i ca zăpadă noaptea, corp-i nalt e mlădier,
Aurul pletelor strecoară prin mânuțele-i de ceară
Și prin haine argintoase străbat membrele-i ușoare,
Abia podul îl atinge mici picioarele-i de-omăt.

Trece râul și ușoară nalte scări de stânci ea suie;
La ivirea-i zi se face în spelunci de cetățuie,
Ca o zi ea intră mândră în palatul ei de stânci;
Luna e plină de raze - sub căldura-i - argintoase,
Orice stea e-o piatră scumpă - iară florile focoase,
Giuvaeruri umezite cu luminile adânci.

Umede tremur lumine pe boltirea cea albastră.
Zâna Dochia cu glas-i chiam' o pasăre, măiastră,
Ce sburând prin aer vine cu-a ei pene de păun;
Când acea pasăre cântă, lumea râde 'n bucurie,
Pe-umărul cel alb o-așază și coboară 'n văi aurie,
Unde-a râului lungi unde printre papură răsun.

Într'o luntre - lemn de cedru - ce ușor juca pe valuri,
Zâna Dochia se suie deslegând-o de la maluri
Și pe-a fluviului spate ea la vale îi dă drum;
Repede luntrea aleargă spintecând argintul apei,

Culcată pe jumătate, Dochia visa, frumoasă.
Și la luntrea ei bogată lebede se 'nham' acum.

Dar din ce în ce coboară râul lat, el se-adâncește
În păduri întunecate, unde apa-abia sclipește,
Mai agiunsă de a lunii raze doar din când în când;
Tot mai nalți trunchii pădurii ca stâlpi mari și suri se urcă,
Pân' ajunge de-a lor ramuri în bolți mândre se încurcă,
Pân' acopăr cu-aste arcuri fluviul lat și profund.

Ca prin bolțile crăpate unei gotice ruine,
Mai străbat prin bolți de frunze razele lunii senine,
Împlând p'ici, pe colo râul cu fulgerătoare dungi;
Pe-umărul Dochiei mândre cântă pasărea măiastră,
Valuri râd și 'ntunecoasă mână lumea lor albastră,
Repezind luntrea bogată pe șiroiurile lungi.

Prin pădurile de basme trece fluviul cântării.
Câteodată între codri el s'adună, ca a mării
Mare-oglină, de stânci negre și de munți împiedecat
Ș'un gigantic lac formează, într'a cărui sân din soare
Curge aurul tot al zilei și îl împle de splendoare,
De poți număra în fundu-i tot argintul adunat.

Apoi iar se pierde 'n codrii cu trunchi groși, cu frunza
deasă,
Unde 'n arborul din mijloc e vrăjita 'mpărăteasă,
Unde 'n sălcii mlădioase sunt copile de 'mpărat;
Codrul - înaintea vrajei - o cetate fu frumoasă.
A ei arcuri azi îs ramuri, a ei stâlpi sunt trunchiuri groase,
A ei bolți streșini de frunze arcuite 'ntunecat.

Sara sună glas de bucium și cerboaice albe 'n turme
Prin cărările de codru, pe de frunze-uscate urme,
Vin rupând verzile crengi cu talangele de gât,
Și în mijlocul pădurii ocolesc stejarul mare
Pân' din el o 'mpărăteasă iese albă, zâmbitoare,
Pe-umăr gol doniță albă - stemă 'n părul aurit.

Din copaci ies zâne mândre, de 'mpărat frumoase fete,
Ținând donițe pe umeri, gingașe, nalt-mlădiete,
Albe trec prin umbra verde, la cerboaice se înclin,

Ce sub dulcile lor mâne își oferă răbdătoare
Ugerele lor împlute, și în doniți sunătoare
Laptele 'n cadență curge, codru 'mplând c'un murmur
lin.

Luntrea cea de lebezi trasă mai departe, mai departe
Fuge pe-albele oglinde ale apei ce se 'mparte
Sub a luntrei plisc de cedru în lungi brazde de argint -
Și din ce în ce mai mândre, mai înalte, mai frumoase
Sunt pădurile antice - ele 'ngroapă 'ntunecoase
Cu-a lor vârfuri munții mândri, stâncile ce 'n cer se
'ntind.

Cât de lat să miște-un fluviu ale apei lui revolte,
Arbori de pe mal deasupra-i se ajung în mândre bolte,
Ramura se 'ntrețese, crengile se împletesc,
Frunza deasă smălțuiește nalta, verdea boltitură,
Râu 'n vecinica lui umbră în adânc suspină, cură...
Pe-a lui maluri înflorite cai în umbră rățăcesc.

Soarele trecând pe codri a lui roată de-aur moale,
Vârfurile verzi de codri le îndoiaie 'n a lui cale,
Și sosind la vreo luncă însuși el vede mirat
Ce departe e pământul și ce nalți trunchii pădurii,
Și deși călătorește pe a lor vârfuri, totuși murii -
Bolțile groase de frunze - a lui raze nu străbat.

Lâng' isvoarele 'nflorite pasc cai albi c'a mării spume -
Zi ori noapte nu văzură de când sunt pe-această lume,
Luna sântă, stele de-aur soare alb și zâmbitor,
Pentru ei necunoscute-s. Umbra verde claroscură
Și mirositorul aer, fluvii ce sclipinde cură
În adâncile dumbrave printre țărmi plini de flori -

Astea numai le cunosc ei. - Coamele flutur c'argintul,
Ca la lebede se 'ndoiaie gâtul lor, iară pământul
Abia-atins e de picioare potcovite cu-aur roș;
Colo 'n umbra îndulcită de miroase 'mbătătoare,
Capul mic ei și-l ridică, nări îmfând spre depărtare
Și urechea ascuțind-o glas de-aud prin arbori groși.

Luntrea cea de lebezi trasă, mai departe, mai departe

Fuge pe-albele oglinde ale apei și se 'mparte
Sub a luntrei plisc de cedru în lungi brazde de argint:
Și deodată zi se face - un ocean de lumină -
Fluviul a ieșit din codri în câmpii fără de fine,
Cari verzi și înflorite, mândre 'n soare se întind.

Dar cât ține răsăritul se 'nalt-un munte mare -
El de două ori mai nalt e decât depărtarea 'n soare -
Stâncă urcată pe stâncă, pas cu pas în infinit
Pare-a se urca - iar fruntea-i, cufundată 'n înălțime,
Abia marginile-arată în albastra 'ntunecime:
Munte jumătate 'n lume - jumătate 'n infinit.

Iar în pieptu-acestui munte se arat-o poartă mare -
Ea: înalt este boltită și 'ntr'adânc în piatra tare,
Iar de pragu-i sunt unite nalte scări de negre stânci,
Cari duc adânc în valea cea de-acol' abia văzută
Și 'n pădurile umbroase cu-adâncimi necunoscute
Și 'n câmpii unde mii râuri s'argintesc plane ș'adânci.

Pe acea poartă din munte iese zori în coruri dalbe,
Ridicându-se în cerul dimineții dulci, rozalbe,
Pe-acolo soarele-și mână car cu caii arzători,
Pe-acolo noaptea răsare blonda lună argintoasă
Și popoarele de stele iese 'n roiuri luminoase,
Și pe cer se împrăștie ca de aur sfinte flori.

Zei Daciei acolo locuiau - poarta solară
În a oamenilor lume scările de stânci coboară -
Și în verdea 'ntunecime a pădurilor s'adun;
Și pe negre stânci trunchiate stau ca 'n tron în verdea
lume
Și din cupe beau auroră cu de neguri albe spume,
Pe când mii de fluvii albe nasc în umbră și răsun.

Câteodată-un corn de aur ei răsună 'n depărtare,
Trezind sufletul pădurii, codrilor adânci cântare,
Chiamă caii lor ce-aleargă cu-a lor coame 'mflate 'n
vânt:

Vin în herghelii de neauă, pe cărări demult bătute
Și pe ei zeii încalic străbătând pe întrecute
Codrilor nalt întuneric, făr' de capăt pe pământ.

Dar adesea pe când cail dorm în neagră depărtare,
Luna, zâna Daciei, vine la a zeilor serbare:
Soarele, copil de aur al albastrei sfinteii mări,
Vine ostenit de drumuri și la masă se așază,
Aerul se aurește de-a lui față luminoasă,
Sala verde din pădure strălucește în cântări.

Și ca zugrăviți stau zeii în lumina cea de soare.
Părul lor cel alb lucește, barba 'n brâu li curge mare,
Creții buzei lor să numeri poți în aerul cel clar;
Hainele întunecate albe par în strălucire
Și ei râd cu veselie l'a păharelor ciocnire,
Iară luna rușinoasă pe sub gene s'uită rar.

Haina lungă și albastră e cusută numa 'n stele.
Iară albi sâni de neauă, strălucesc, cu de mărgele
Și mărgăritare salbă, pe un fir de aur prins;
Păru-i lung de aur galbăn e 'mpletit în cozi pe spate,
Ochii ei căpriei se uită la cerescu-i mândru frate
Și de melancolici gânduri al ei suflet e cuprins.

Înainte de plecare – ea, doinind din frunză, chiamă
Zimbrii codrilor cei vecinici, li desmiardă sura coamă,
Li îndoiaie a lor coarne, pe grumaz îi bate lin
Și pe frunți ea îi sărută, de rămân steme pe ele,
Apoi urcă negrul munte, pe șivoaiele de stele,
Lin alunecă ș'alene drumul cerului senin.

Îndărătu-acelui munte, infinita întinsoare
E frumoasa 'mpărăție mândră a sântului soare
Și pe coaste sunt palate, ce din verzile grădini
Strălucesc marmora albă și senină ca zăpada,
Cu intrări în veci deschise, cu scări netezi, colonade
Lungi de marmure ca ceara în lungi bolte se îmbin.

Pe-a ferestrelor mari laturi sunt lăsate largi perdele,
Mreje lungi de aur rumăn – au țesut ani mulți la ele
Mânile surorii albe. Aeru-i de diamant,
El plutește 'n unde grele de miroase 'mbătătoare
Peste văile ca râuri desfășurate sub soare,
Pe dumbrăvi cu rodii de-aur, peste fluvii de brilliant.

Și oștiri de flori pe straturi par a fi stele topite,
Fluturi ard, sclipesc în soare, orbind ochii ce îi vede,
Ca idei scăldate 'n aur și 'n colori de curcubău;
Pe grădinile 'nflorite, peste mândrele dumbrave
Norii mișcă sus în ceruri înfoiatele lor nave -
Rostre de jeratec ș'aur, vele lungi de curcubău.

A 'mpăratului de soare bolți albastre și cu stele
Se ridică 'n caturi nalte tot castele pe castele.
Cu ferești de aur d'Ofir, cu oglinzi de diamant,
Cu scosăuri de albe marmuri, cu covoare de purpură;
Printre mândrele coloane o cântare blând murmură -
E un vânt cu suflet dulce într'un aer de brilliant.

Și nici umbra nu se prinde d'atmosfera radioasă.
Ca prin apă cristalină trec cu frunțile frumoase,
Trec a soarelui copile printre aerul cel cald;
A lor păr e ca și ambra, ca și crinul a lor față,
Abia-atinse-s a lor umbre de o tainică roșată -
Auroră trandafirie prin ferestre de smarald.

Într'ο lume fără umbră e a soarelui cetate,
Totul e lumină clară, radioasă voluptate,
Florile stau ca topite, râurile limpezi sunt;
Numai colo în departe și 'n albastră depărtare
Ale zorilor grădine clar se văd strălucitoare,
Cu boschetele de roze și cu crinii de argint.

Acolo sunt lacuri limpezi, rumene în a lor fire,
De-a grădinilor de roze tăinuită oglindire,
Și din curtea argintie zorile răsând ieș;
Haine verzi și transparente coprind membrele rozalbe
Și în lac ele aruncă roze cu mânuțe albe,
Netezind a lor sprâncene, dând din frunte părul des.

Într'ο dulce și umbroasă, viorie atmosferă,
Se ridică dintre luncе, cu-a ei cùpole de ceară
Închegate ca din umbră verde și argint topit,
Transparând prin diamantoasă fină de paingân pânză,
Monastirea alb' a lunei ce prin lumi va să s'ascunză,
Cu coloane 'nconjurate de a viței 'ncolăciri.

Ai grădinei arbori mândri cu întunecatul verde
Conjurați ș'acoperiți-s cu-iederă ce 'n vârf se pierde
Mișcând florile ei albe - flamuri cu 'nfloriții creți -
Și în muri de frunzi lucinde, și în scări de flori pendente
Și în poduri legănite de zefire somnolente -
Dintr'un arbore într'altul iedera trece măreț.

Spânzură din ramuri nalte vițele cele de vie,
Struguri vineți și cu brumă poamă albă aurie,
Și albine roitoare luminoasă miere sug;
Caii lunei albi ca neaua storc cu gura must din struguri
Și la vinul ce-i îmbată pasc mirositorii ruguri
Și în sara cea eternă veseli nechezând ei fug.

Și în monastirea lunei cu-argintoasă colonadă,
Vezi cum trece ea frumoasă - corpu-i dulce de zăpadă,
Umerii, cu-a lor lumine, par de aur moale blond,
Abia corpul coperit e de-un gaz moale ce transpare -
Astfel trece ea frumoasă, cu-a ei brațe sclipitoare,
Reflectată 'n mii oglinde de pe muri și din plafond.

Și 'n odăile înalte din frumoasa monastire
Sunt pe muri tablouri mândre, nimerită zugrăvire
Ale miturilor dace, a credinței din bătrâni;
Prin grădini cu albe-isvoare sunt a lunei dulci amoruri,
Sau palate argintoase unde zori trăiesc în coruri,
Sau pădurea cea vrăjită cu frumoasele-i regini.

Ăsta-i raiul Daciei veche-a zeilor împărăție;
Într'un loc e zi eternă - sara 'n altu 'n vecinicie,
Iar în altul, zori eterne cu-aer răcoros de mai;
Sufletele mari viteze ale-eroilor Daciei
După moarte vin în șiruri luminoase ce învie -
Vin prin poarta răsăririi care-i poarta de la rai.

*

Colo Dunărea bătrână, liberă 'ndrăzneată, mare,
C'un murmur rostogolește a ei valuri gânditoare
Ce mișcându-se-adormite merg în marea de amar;
Astfel miile de secoli cu vieți, gândiri o mie,
Adormite și bătrâne s'adâncesc în vecinicie

Și în urmă din isvoare timpi răcori și clari răsar.

Dar pe-arcade negre 'nalte, ce molatec se 'nmormântă
În a Dunării dulci valuri ce vuiesc și se frământă,
Trece-un pod, un gând de piatră repezit din arc în arc;
Valurile 'nfuriate ridic frunțile răstite,
Și isbind cu repejune arcurile neclintite,
Gem, picioarele le scaldă la stâncosul lor monarc.

Peste pod cu mii de coifuri trece-a Romei grea mărire.
Soarele orbește 'n ceruri de a armelor lucire,
Scuturi ard, carăle treier și vuiesc asurzitor;
Iar Saturn, cu fruntea ninsă stând pe steaua-i alburie
Și-aruncând ochii lui turburi peste-a vremii 'mpărăție,
Aiurind întreabă lumea: - Și aceia-s muritori?

Colo unde stau Carpații cu de stânci înalte coaste,
Unde paltinii pe dealuri se înșir ca mândră oaste,
Munții țeapăna lor frunte o suiau 'n-albastre bolți;
Stau tăcuți ostașii Romei, ridicând fruntea lor lată,
Strălucitele lor coifuri, la stâncimea detunată,
Unde ultima cetate ridică 'n nori a ei colți.

Nori ca de bazalt de aspri se zidesc pe-albastra boltă,
Par'c'auzi a Mării Negre și a Dunării revoltă
Și a lumii 'ncheieture par'că le auzi trăsbind;
Răsculatu-s-a-Universul contra globului din aer?
Stelele 'n oștiri se mișcă? Împărații sori se 'ncaier?
Moare lumea? Cade Roma? Surpă cerul pe pământ?

Nu. Din fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale,
Dintre stânce arcuite în gigantice portale
Oastea zeilor Daciei în lungi șiruri au ieșit -
Și Zamolx, cu uraganul cel bătrân, prin drum de nouri,
Mișcă caii lui de fulger și-a lui car. Călări pe bouri,
A lui oaste luminoasă îl urma din răsărit.

Ca o negur' argintie barba lui flutură 'n soare,
Pletele 'n furtună 'nflatale albe ard ca o ninsoare,
Colțuroasa lui coroană e ca fulger împietrit,
Împletit cu stele-albastre. Răsturnat în car cu rune,
Cu-a lui mân' arată drumul la oștirile-i bătrâne

Și de dor de bătălie crunt e ochiul strălucit.

Astfel arcul nalt din ceruri el îl urcă cu grandoare.
Munții lungi își clatin codrii cei antici, și 'n răsunare
Prăvălesc de stânci căciule, salutând întunecat;
Iar hlamida lui cea albă svârle falduri de zăpadă,
Când el brațul își ridică strigând stâncelor să cadă,
Mișcând codrii de răsună în imperiul lor urcat.

Și 'n zenit opri oștirea-i peste armia romană.
- Decebal! el strigă 'n nouri - îi detun, îi iau în goană
Și Danubiul o să beie a lor sacre legiuni.
Decebal s'arată palid în fereasta naltă 'ngustă
Și coroana și-o ridică cătr' imaginea augustă
Și se uită cu durere la divinii săi străbuni.

Iar pe plaiuri verzi de munte oștile-urbei risipite
Privesc cerul, zeii dacici, armiiile lor pornite -
Rupt e șirul lor pe-alocuri de al soarelui foc roș.
Pe un trunchi înalt de stâncă chiar Cesarul stă 'n uimire:
- Ridicați semnale urbei înspre-a cerului oștire
Și strigați: Cu noi e Roma! - Codri-adânci și 'ntunecoși

Clocotesc de lungul freamăt și de-a armelor sunare.
Armia: „Cu noi e Roma!“ Acvilele-i ard în soare
Van din Sarmisegetuza vin săgeți în roșii ploi,
Scuturi se îndrept spre dânsa, oprind grindina de-aramă,
Zeii urlă - stânci se clatin, norii 'n fâșii se distramă
Și pe fulgeri lungi șiroaie curg în munții ruți și goi.

Din apus vin zeii Romei. Pe o stea de vulturi trasă,
Zeus de nori-adunătorul urcă bolta maiestoasă,
Mart încoardă arcul falnic spre Zamolxe ațintit;
Ca să scape neamul nobil răsărit din a lui coaste,
Însuși el a urbei semne le ridică înspre oaste,
Și de-antica lui turbare tremur norii de granit.

Lumea pare răsculată din caotic' adâncime.
Nori se suie 'n stâlpi și 'n globuri. Din eternă 'ntunecime
Ca să lupte-acuma Joe pe titani i-a liberat;
Și tunând ei urcă cerul, surpând scările de nouri,
De sub scuturi de fier negru arcurile 'ntind în bouri,

De se năruie văzduhul de-al săgeților vărsat.

Negurile 'n stâlpi se 'ncheagă, suind vârful lor în soare –
Par un codru sur și vecinic. Lunci albastre lucitoare
Se deschid ca loc de luptă în păduri de nori ș'argint;
Printre stâlpii suri s'arată coifuri mândru așezate
Pe pletoase frunți divine – pavezi de-aur ridicate,
Lănci ce fulgeră în soare, arcuri ce se 'ntind în vânt.

Joe 'ncruntă-a lui sprincenă și ca un copil tresare
Vechiul glob – munții se clatin, ceruri tremur, marea
moare.

E semnalul cel de luptă între-armiile de zei;
Și Zamolx frânele lasă cailor lui de jeratic,
Coama lor se îmfală 'n limbe de-aur – tremur nebunatec,
Bouri daci răstindu-și fruntea surpă norii toți cu ei.

Lupta-i crudă, lungă, aspră. Lumin pavezele dave,
Sori și lune repezite printr'a norilor dumbrave
Ard albastrele armure ale zeilor romani;
Pașii lor amestec cerul – caii tropotă, iar bouri
Ca de tunete un secol împlu halele de nouri
Și se frâng crâșnind în scuturi spadele-albe-a lui Vulcan.

În zădar, căci neînvinse șiruri lungi de bătalie
Își sdrobesc armele 'n scuturi pe a cerului câmpie:
Neînvinși ș'unii și alții – ș'unii ș'alți nemuritori.
În zădar Marte s'aruncă spre a sparge șiruri dace
Și în van fulgeră Joe supra coifelor audace,
Neclintiți stau ș'unii ș'alții în măreață lupta lor.

Pe un arc de cer albastru în senină depărtare,
Rezimați pe lănci și scuturi, zeii nordici stau în soare,
O eternă auroră răcorește lumea lor;
Iar în fruntea-acelei bolte, pe un tron cu spata mare,
Odin adâncit în gânduri vede-a luptei lungi grandoare
Și coroana-i de-aur luce pe-a lui frunte arzător.

Pletele-albe cad c'argintul pe-umere 'n fir îmbrăcate.
Lin își netezește barba și priviri întunecate
Ochii lui cei mari albaștri spre luptași au îndreptat;
Freea albă ca zăpada, sveltă, în albastră haină,

Capul ei muiat în aurul pletelor, c'o dulce taină,
Razimă de-umerii asprii l'al Valhalei împărat.

Cântăreț e uraganul pentru lupta care arde,
Bolta lirei lui e cerul, stâlpi de nori sunt a lui coarde.
Vânturând stelele roșii prin argintul neguros,
Ele lunecă frumoase prin înflarea sântă-a strunii,
Gânduri d'aur presărate în cântările furtunii,
Codri-antici de vânt se 'ndoaie și răspund întunecos.

Joe vulturilor lasă frânele. Cu-a lor aripe
Lungi și negre ei întunec soarele. Iară în râpe
Goale și adânci de nouri e Zamolxe 'n a lui car –
El văzu capul lui Joe, cum l'apus de soare 'n vale
Vezi un vârful de munte negru scris cu raze triumfale,
Pe când el cu întuneric peste văi stă temerar.

Ochii-olimpicului negri ațintesc cadrul. Cu frică,
Spre-a opri acea privire, dacul manta și-o ridică.
Caii speriați nechează, tremurând ei se înalță;
C'o strigare rece Joe fulgerul i-nfige 'n coaste
Și a zeilor Daciei cruntă și măreață oaste
Orbită aude glasul părintelui lor rănit

Și-o întorc la fugă; caii, carul rupt în nori răstoarnă,
Din titanicele arcuri ploaie de săgeți se toarnă,
Nimerind în spate goale pe fugarii cei divini;
Și răniți, urlând ei bolta o coboară, ș'o coloră
Cu-a lor sânge care 'n râuri ude, roșii, de-auroră,
Împle-a norilor spărture cu mari lacuri de rubin.

Norii fug și se desfășur – bolta limpede se 'ndoaie.
În zenit stau zeii Romei în auritele lor straie,
Lăncile și 'ncrucisează privind armia din văi;
A lor chipuri luminoase strălucesc frumoase 'n soare,
Ei și 'ntorc caii cei falnici și-auritele lor care
Spre apus – iar roșul soare îi urmează 'ncet pe ei.

Zeii daci ajung la marea, ce deschide-a ei portale,
Se reped pe trepte nalte și cobor în sure hale.
Cu lumina, ei îngroapă a lor trai întunecos;
Dară ea, înfiorată de adâncă ei durere,

În imagini de talazuri cânt' a Daciei cădere
Și cu-albastrele ei brațe țărmi-i mângâie duios.

Se constelă sara. Ziua a fugit în lumea mării
Și pe culmile de munte focuri au aprins străjerii
Ca și pete mari de aur 'n-umbra văilor adânci,
Ele par suspinse 'n nouri. Lângă foc străjerii-aruncă
Pe pereții suri de piatră umbra lor fantastic-lungă.
Armia doarme pe pajiști ridicate și sub stânci.

Sub o stâncă lângă focul ce pereții îi afumă,
Cesaru-i culcat pe paie, singur, cu-a lui grije numa;
Sub el, văile adânce pline de neguri și somn.
El privea la focuri roșii și la stânci de umbră pline;
Ca un clopot clar albastru și stropit cu mii lumine
Cerule lumea o cuprinde cu sinistru-i mândru domn.

Amorțit el mișcă limba lui de tunet printre nouri,
Trezea, scăpărând printr'înșii, ale văilor ecouri,
Iar în cârduri cuvioase stelele se mișcă 'ncet,
Intră 'n domele de neguri argintii, multicolore;
De-a lor rugă plină-i noaptea. A lor dulci și moi icoane
Împlu văile de lacrimi, de-un sclipit împrăștiat.

Ale focurilor raze cearcă neguri să străbată
Și de dunge de lumină umbra văii e tăiată,
Cari trec prin întuneric râuri și isvoare-albind;
Luminând în ochi de codri, scăpărând pe repezi unde,
Vântul c'o suflare plânsă codrii negri îi pătrunde
Și vrăjește lin din frunze, și vorbește aiurind.

Pe un vârf de munte negru rari în lună stau stejarii,
Iar Traian pare că vede răsărind prin ei cesarii,
Salutând a Romei semne cu-a lor mort, adânc surâs;
Și încet ei trec prin aer, privind lung cetatea dacă,
Bindecuvântând oștirea spre apus ei iarăși pleacă,
A lor șiruri luminoase împlu aerul de vis.

Înrădăcinată 'n munte cu trunchi lungi de neagră stâncă,
Răpezită nalt în aer din prăpastia adâncă,
Sarmisegetuza-ajunge norii cu-a murilor colți;
Și prin arcurile 'nguste, făclii roșii de rășină

Negrul nopții îl pătează cu bolnava lor lumină,
Răbind asprul întuneric din a halelor lungi bolți.

Și prin arcuri îndoite la lumini de roșii tortii,
Adunați văzu Cesarul la cumplita mas' a morții:
Ducii daci. Făclii de smoală sunt înfipite 'n stâlpi și 'n muri,
Luminând halele negre, armuri albe și curate,
Atârnate de colonne, lănci și arcuri răzimate
De păreți - pavezi albastre strălucind pe stâlpii suri.

Ducii-s nalți ca brazi de munte, tari ca și săpați din
stâncă.

Crunt e ochiul lor cel mare, tristă-i raza lor adâncă,
Pe-a lor umeri spânzur roșii piei de tigru și de leu,
Tari la braț și drepți la suflet și pieptoși, cu spete late,
Coifuri ca granit de negre au pe frunte așezate
Și-a lor plete lungi și negre pe-umeri cad de semizeu.

Cupele - țeste de dușman - albe, netede, uscate,
În argint, cu toate de-aur prea maestru cizelate -
Și cu ele 'n mână 'nconjur lunga masă de granit;
Vor mai bine-o moarte crudă decât o viață sclavă
Toarnă 'n țestele mărețe vin și peste el otravă,
Și 'n tăcerea sânt' a nopții ei ciocnesc, vorbesc și râd.

Râd și râsul însenină adâncita lor paloare.
Se sting una câte una faclele mirositoare,
Se sting una câte una viețile ducilor daci;
De pe scaune cad pe piatra rece, sură, ce podește
Sala. - Toți, toți pân' la unul. Unul încă tot trăiește,
Arde sânta lui coroană, fulger ochii lui audaci.

Luna 'n ocean albastru scaldă corpul ei de aur
Luminând culmile sure și adâncul colcântaur,
Dintru care-ieșit se vâără 'n nouri anticul castel;
Decebal (palid ca murul vărui în nopți cu lună)
Se arată în fereastă și-și întinde alba mână
Moartă din flamida neagră ce-l acopere pe el.

El vorbește. Și profetic glasul-i secolii pătrunde:
Sufletu-i naintea morții luminează a vremii unde;
Gândul lui - o prorocie, vorba lui - mărgăritar;

Și l-aude valea-adâncă și l-aud stelele multe.
De pe stânca lui Cesarul stă 'n uimire să-l asculte,
Vorbele-una câte una lunecă 'n ureche-i clar:

- Vai vouă, romani puternici! Umbră, pulbere și spuză
Din mărirea-vă s'alege! Limba va muri pe buză,
Vremi veni-vor când nepoții n'or pricepe pe părinți -
Cât de naltă vi-i mărirea tot așa de-adânc' căderea.
Pic cu pic secând paharul cu a degradărei fiere,
Îmbăta-se-vor nebunii - despera-vor cei cumiști.

Pe-a istoriei mari pânze, umbre-a sclavelor popoare
Prizărite, tremurânde trec - o lungă acuzare -
Târând sufletul lor veșted pe-al corupției noroi.
Voi nu i-ați lăsat în voia sorții lor. Cu putrezirea
Sufletului vostru propriu ați împlut juna lor fire,
Soarta lor vă e pe suflet - ce-ați făcut cu ele? Voi!

Nu vedeți că în furtune vă blăstamă oceane?
Prin a craterelor gure răsbunare strig vulcane,
Lava de evi grămădită o reped adânc în cer,
Prin a evului nori negri - de jeratic cruntă rugă
Către zei - ca neamul vostru cel căzut, ei să-l distrugă -
Moartea voastră: firea 'ntreagă și popoarele o cer.

Va veni. Stârniți din pace de-a prorocilor cântare.
Din păduri eterne, hale verzi, vor curge mari popoare
Și gândiri de predominire vor purta pe fruntea lor;
Constelații sângeroase ale boltelor albastre
Zugrăvi-vor a lor cale spre imperiile voastre,
Fluvii cu de pavezi valuri înspre Roma curgători.

De pe Alpi ce stau deasupra norilor cu fruntea ninsă,
De prin bolți de codru verde, de prin stâncile suspinse,
Pe a pavezelor sănii coborî-vor în șivoi;
Cu cenușa pocăinței și-a împlea pământul fruntea,
Cu cenușa Romei voastre - moarte legioane - punte.
Peste râuri. Și nimica nu se v'alege din voi.

Veți ajunge ca 'n tâmpire, în sclavie, degradare.
Pas cu pas cade 'n rușine neamul vostru sânt și mare:
Că 'n iloți se va preface ginte de 'nțelepți și crai,

Când barbarii vor aduce delta sântelor lor vise,
Îmbrâncind în întunec în toate cele de voi zise.
Vai vouă, romani puternici, vai vouă, de trei ori vai!

Astfel zise. În blăstămu-i mâna-i albă și uscată
El o scoate pe fereastă și coroana 'ntunecată
De pe frunte o aruncă în abisul văii-adânci;
Palid, adâncit ca moartea, ca o umbră stă în lună,
Părul lui de vânt se îmflă, iară vorbele-i răsună
Și blestemu-i se repetă repezit din stânci în stânci!

Și uimit stătea Cesarul... Cugeți *tu*, pământ? – el zise –
Avem *noi* în mâni a lumii soarte sau cortegi de vise?
Hotărâți de-a ta gândire urmăm azi ziua de ieri?...
Și în ordinele-eterne mișc' asupra-i universul
Oceanele-i de stele. Ce ironic li e mersul!
Cesare! cât pai de mare – și ce mic în adevăr!

Sâmburele crud al morții e 'n viață... Și 'n mărire
Afli germenii căderei. Astfel toate sunt în fire,
Astfel au căzut romanii, mari în bine, mari în rău.
Da-i cumplit să vezi un popul osândit să fie mare
Chiar în rău, că mereu crește rușinoasa-i degradare
Și nici moartea nu-i trimite nenduratul Dumnezeu.

Căci a morții braț puternic, când stă viața s'o despartă,
Nu se 'ndură să ridice sângeroasa-i lungă bardă,
Cum călăul greu se 'ndeamnă la un cap d'imperator:
Zei pregetă să-și deie-a lor sentință... Și 'n uimire
Cugetă – de au fost popul destinat spre nemurire,
Au fost ei – și dacă mor ei – suntem noi nemuritori?...

Strănepoții?... Rupti din trunchiul ce ni da viață fertilă,
Pe noi singuri ne uitarăm printre secolii fără' de milă.
Ei purtau coroane de-aur, noi duceam juguri de lemn...
Exilați în stânci bătrâne au umplut ei cu noi lumea,
Am uitat mărirea veche, cu rușine chiar de nume,
Multe semne de pieire și de viață nici un semn.

Au fost vremi când pe pământul lor n'aveau loc să
'nmormânte
Morții lor... P'inimi regale și pe membrele lor sfinte

Spânzura sdrențe umilice de sclavi, de cerșitori –
Căci simțiră 'n ei scânteia care secolii aprinde.
Întronați au fost în tronuri arse 'n foc... Și pe-a lor frunte
Pusu-ș'au de fier coroane arse 'n foc sfășiitor.

Și deși 'n inima noastră sunt semințe de mărire,
Noi nu vrem a le cunoaște; căci *străina-ne* gândire
Au sdrobit a vieții veche uriaș, puternic lanț;
Secoli lungi ce-au rămas văduvi de a Romei spirit mare
L-au creat... în noi *el este*; noi îl stingem. Dacă moare,
Noi murim... ramul din urmă din trupina de giganți.

Când îi cugeți, cugetarea sufletu-ți divinizează.
În trecut mergem, cum zeii trec în cer pe căi de raze.
Peste adâncimi de secolii ne ridică curcubeii;
Un popor de zei le trecem, căci prin evi de vecinicie
Auzim cetatea sfântă cu 'nmiita-i armonie...
Și ne simțim mari, puternici, numai *de-i gândim pe ei...*

*

Miazănoaptea 'n visuri d'iarnă își petrece a ei viață.
Doarme 'n valurile-i sfinte și 'n ruinele-i de ghiață,
Însoțită de-ani o mie cu bătrânul rege Nord,
Ce, superb în haina-i albă, barba 'n vânturi, fruntea
ninsă,
Rece suflă, 'n nori aruncă vocea-i turbure și plânsă,
Îmbătat de mândre stele și cântat de-al mării-acord.

Reci și triști petreceau soții; iarna 'n zilele-i eterne
Văl de-argint peste pustiuri ca lințoliu îl așterne.
Vânturi reci îs respirarea undelor ce-au amorțit;
Arfa lui prin nouri strigă – inima-i e ger și ghiață –
Marea, ca să delireze, vânturi să mugească 'nvață –
Stelele s'oglundă 'n neauă pe pustiul nesfârșit.

Dar atuncea când sosește blânda miezenopții oră,
Ceru-albastru ca safirul mândre raze îl coloră
Și din a Nordului frunte plin se nalță-astrul polar –
Atunci marea nu răsare printre stânci de vânt gonită,
Vântul pe-aripi nu mai duce pulberea iernei-aurită,
Toate tac când raza-i albă cade 'n marea de amar.

Și când steaua se înalță de pe fruntea lui de rege,
Nordul-atunci cu visuri mândre noaptea lungă și-o
petrece.

De pe stânca 'n care tronă, el picioare de granit
Le întinde 'n fundul mării cel amar și fără fine.
Păru-i alb flutură 'n vânturi, stuf de raze lungi, senine,
Umerii, dealuri de neauă se înalță 'n infinit.

Iară fruntea lui uscată stă prin viscole rebele,
Surpând nourii cei aspri și amestecați cu stele –
Jos e 'nmormântat de mare, sus e 'ncununat de cer;
Atunci luciul mării turburi se aplană, se 'nsenină
Și din fundul ei sălbatec auzi cântec, vezi lumină –
Visul unei nopți de vară s'a amestecat în ger.

Și în fundul mării aspre, de safir mândre palate
Ridic bolțile lor splendizi, ș'a lor hale luminate,
Stele de-aur ard în facle, pomi în floare se înșir;
Și prin aerul cel moale, cald și clar, prin dulci lumine
Vezi plutind copile albe ca și florile vergine,
Îmbrăcate 'n haine-albastre, blonde ca-auritul fir.

Albe sunt ca neaua noaptea, fața înecată 'n raze –
Priivește însuși cerul dintre nouri să le vază:
Despletit flutură pe-umeri, moale, dulce, părul blond.
Noaptea 'n nori visează stele și se uită 'n fund de mare,
Luna lin roșește 'n față de amor și de mirare,
Se aplană de uimire valu-albastru vagabond.

Dară *una*-i fiica mării ca o lacrimă de aur.
Păru-i curge la călcâie ca un lung și scump tezaur:
E a stelelor regină, e al nopții meteor.
Ades albă dintre valuri de-a înot marea despică
Și albastrul blând al mării albul sânilor ridică,
Valurile 'n cânt salută sântul apelor odor.

Acolo în fundul mării, în înalte-albastre hale,
Șed la mese lungi de piatră zeii falnicei Valhale;
Odin stă 'n frunte – cu părul de ninsoare încărcat;
Acolo decid ei moartea Romei și o scriu în rune,
Presun de argint și zale pun pe caii ca furtune –
Astfel se gătesc de ducă pentru drumu 'ndelungat.

Și atunci furtuna mândră dezrădăcinat-a marea.
Ea svârlea frunți de talazuri către stelele-arzătoare.
Ridica sloiuri de gheață, le-aranca în șanț de nori,
Vrând să spargă cu ei cerul. – Într'un colț de cer e vară
Și pe scările de-ivoriu unii dintre zei coboară –
Strălucea 'n noaptea bătrână fețele ca palizi sori.

Prin a valurilor vaiet, prin a norilor strigare,
Deschidea portale-albastre mândra și bătrâna mare.
Desfăcu apele 'n două dumnezeilor călări
Și la țărm cu stânce rupte de a undelor bătaie
S'adun toți. Aurul din plete lucea 'n luna cea bălaie,
Coifuri străluceau albastre ca lumina sfintei mări.

Și pornesc. Odin ș'aruncă sulița prin nori de-aramă,
Care trece-un ac de aur într'a cerului maramă,
Arătând pe neauă drumul l'al Italiei pământ.
Ei se duc, se duc prin câmpii așternuți cu-albă ninsoare,
Strălucea albastru-oțelul de pe membrele barbare,
Pletele le-îmfla furtuna, bărbile sclipeau în vânt.

Ei apar pe-un dâmb al Romei – ea dormea sfântă
ș'antică.

Peste lumea-i adormită câte-o stea din ceruri pică,
Secoli grămădiți într'înșă dorm ca și când n'ar fi fost.
Cugetat-ați vreodată noaptea ce-i lumea întinsă?
Visurile Omenirei, dorurile ei nenvinse
Dorm... dacă ar dormi vecinic – cine-ar ști că ele-au fost?

Țara pare-a fi a lunei mândră, veselă grădină.
Lumina un gând de aur, sus prin nori, luna cea plină,
Roma 'n stele strălucește pe-a ei dâmburi, lângă râu;
Ei privesc urbea eternă, ce pe dealuri lin străluce,
Sulița pe loc s'oprește, se preface 'n d'aur cruce.
Odin moare – Tibrul este a Credinței lui sicriu.

*

Cum sub stânci, în întuneric, mărunțiile de-aramă
A pământului, în lanțuri țin legat și fără teamă
Sufletul muiat în flăcări a vulcanului grozav.
Astfel secolii de 'ntuneric țin în lanțuri d'umilire

Spiritul, ce-adânc se sbate într'a populilor fire,
Spiritul, ce-a vremii fapte, de-ar ieși, le-ar face prav.

Dar de secoli fierbe lumea din adâncuri să se scoale.
Cum vulcanul, ce irumpe, printre nori își face cale
Și îngroapă sub cenușă creațiunea unei țări,
Astfel fiii tari și tineri unor secole bătrâne
Lumea din încheieture vor s'o scoață, din țâțâne
Să o smulgă, s'o arunce în sbucnirea noii eri.

Tricolorul plin de sânge e 'mplântat în baricade,
Clopotele url' alarmă pe Bastilia ce cade
Și poporul muge falnic, ca un ocean trezit;
Sfarmă tot și pe-a lui valuri, ce le urcă cu mândrie,
El înalță firi cumplite, cari-l duc, o vijelie,
Să îngroape sub ruine, ce 'n picioare a strivit.

Și prin negrele icoane unor zile fără frâuri,
Unde viața e-o scânteie, unde sânge curge 'n râuri,
Palid, adâncit, sinistru, trece tigrul Robespierre;
Și privirea-i sângeroasă s'alintează ca spre pândă:
Căci ce scrie e-o sentință, ce gândește e-o osândă -
Într'un cran săpat ca 'n piatră fierb gândirile-i de fier.

Dar el cade - și s'așază ale mării nalte unde.
A dreptății aspră rază în popor adânc pătrunde,
Zilele de îngrozire s'a contras într'un fantom;
Dar puteri neliniștite, ce trăiesc în adâncime,
Ar vrea țărnul să-l evadă, să înece cu mărime
Lumea. Ele se concentără în suflarea unui om,

Mare, că-i purtat pe umeri de adânci și mândre vremuri:
Căci gândiri, cari ieșise dintr'a lumii lung cutremur,
El le poart' unite 'n frunte și le scrie pe stindard;
Când în lumea subjugată pentru drepturi ridic' arma,
Arătarea-i salutată de popoare... regi se sfarmă
Și a gloriei mândre stele într'a lumii noapte ard.

Și de-aceea a lui flamuri le 'nsotesc cu 'nsuflețire.
El îi duce la învingeri, el îi duce la pieire.
Cine moare - moare 'n cuget c'a rămas trăind în el;
Tot ce-i nobil și puternic în ăst secol de mândrie

Îl urmează... Căci prin noaptea unei lumi în bătălie
Lin lucește-*eterna pace*, luminos și mândru țel.

Cătră țelul care 'n noapte le lucește ca un soare
Ei se duc prin zeci de lupte, urmărindu-l cu ardoare,
Zeci de mii cad, pe-a lor urme răsar alte zeci de mii,
Steaua-i duce, ei urmează printre veri și printre ierne,
Până unde-*eterna iarnă* munți de neaună 'n câmpi
așterne,
Unde crivățul visează uriașe vijelii.

Ș'atunci Nordul se stârnește din ruinele-i de ghiată,
Munții plutitori și-i sfarmă și pe-a câmpurilor față
El ridică visuri nalte... volburi mari de frig se văd
Și trecând peste oștire o îngroapă... Și cu fală
El ridică drept făclie aurora-i boreală
Peste-oștirea 'ntroienită în pustiul... de omăt.

Nordul m'a învins - *ideea m'a lăsat*. Și ca un soare
Vezi că 'ncepe a apune într'a secolilor mare,
Aruncând ultima-i rază peste domul d'invalizi.
La apus privește lumea în duioasa ei uimire.
N'a fost om acel ce cade, ci a veacului gândire
A trăit în el... Cu dânsul cartea lumii iar s'a 'nchis.

Exilat în stânce sure și 'n titanica-i gândire,
Ca Prometeu ce-a-adus lumii a luminei fericire,
De pe-o piatră el privește lingușirea mării-adânci;
Acolo, gonit de soarte și de gânduri el adoarme,
Cu durere adâncă marea vrea pământul să-l răstoarne
Și isbea mugind de doliu în mormântul lui de stânci.

Sori se sting și cad în chaos mari sisteme planetare,
Dar a omului gândire să le măsoare e 'n stare...
Cine-mi măsur' adâncimea - dintr'un om?... nu - dintr'un
gând

Neaprofundabil. Vană e-a 'nvățăților ghicire.
Cum în fire-s numai margini, e în om nemărginire.
Cât geniu, câtă putere - într'o mână de pământ.

Într'un cran uscat și palid ce-l acoperi cu o mână,
Evi întregi de cugetare trăiesc pacinic împreună,

Univers, râuri de stele – fluvii cu mase de sori;
Viața turbure și mare a popoarelor trecute,
A veciei văi deschise-s cu-adâncimi necunoscute,
Vezi icoana unui secol lângă chipul unei flori!

Tu, ce în câmpii de chaos semeni stele – sfânt și mare,
Din ruinele gândirii-mi, o, răsai, clar ca un soare,
Rupe vălurile d'imagini, ce te-ascund ca pe-un fantom;
Tu, ce scrii mai dinainte a istoriei gândire,
Ce ții bolțile tăriei să nu cadă 'n risipire,
Cine ești?... Să pot pricepe și icoana ta... pe om.

Fulgeră 'n norii de secol unde 'ngropi a ta mărire,
Printre bolțile surpate să mă uit în adâncime:
De-oi vedea a ta comoară, nu regret chiar de-oi muri.
Oare viața omenirii nu te caută pe tine?
Eu un *om* de te-aș cunoaște, chiar să mor mi-ar părea
bine,
Dar să știi – semeni furnicei ce cutează a te gândi?

Cine-a pus aste semințe, ce-arunc ramure de raze,
Într'a chaosului câmpuri, printre veacuri numeroase,
Ramuri ce purced cu toate dintr'o inimă de om?
A pus gânduri uriașe într'o țeastă de furnică,
O voință-atât de mare 'ntr'o putere-atât de mică,
Grămadind nemărginirea în sclipitu-unui atom.

Vai! în van se luptă firea-mi să 'nțeleagă a ta fire!
Tu cuprinzi întregul spațiu cu a lui nemărginire
Și icoana-ți n'o inventă omul mic și 'n margini strâns.
Jucăria sclipitoare de gândiri și de sentințe,
Încurcatele sofisme nu explic a ta ființă
Și asupra cugetării-ți pe mulți moartea i-a surprins.

Oamenii au făcut chipuri ce ziceau că-ți seamăn ție,
Te-au săpat în munți de piatră, te-au sculptat într'o cutie,
Ici erai zidit din stânce, colo 'n așchii de lemn sfânt;
Ș'apoi vrură ca din chipu-ți să explice toate. Mută
La rugare și la hulă idola de ei făcută
Rămânea!... Un gând puternic, dar nimic – decât un
gând.

În zădar trimit prin secolii de 'ntrebări o vijelie,
Să te cate 'n hieroglife din Arabia pustie,
Unde Samum își zidește vise 'n aer, din nisip.
Ele trec pustiul mândru ș'apoi se coboară 'n mare,
Unde mitele cu-albastre valuri lungi, strălucitoare,
Înecând a mele gânduri de lungi maluri le risip.

Prefăcute 'n vulturi ageri cu aripi fulgerătoare,
C'ochi adânci și plini de mite, i-au trimis în cer să sboare,
Dar orbite, cu-aripi arse pe pământ cad îndărăt;
Prefăcute 'n stele de-aur merg pân' l'a veciei ușă,
Dară arse cad din ceriuri și-mi ning capul cu cenușă
Și când cred s'aflu-adevărul mă trezesc - c'am fost poet.

Ca s'explic a ta ființă, de gândiri am pus popoare,
Ca idee pe idee să clădească pân' în soare,
Cum popoarele antice în al Asiei pământ
Au unit stâncă pe stâncă, mur pe mur s'ajungă 'n ceruri.
Un grăunte de 'ndoială mestecat în adevăruri
Și popoarele-mi de gânduri risipescu-se în vânt.

Cum ești tu nimeni n'o știe. Întrebările de tine,
Pe-a istoriei lungi unde, se ridică ca ruine
Și prin valuri de gândire mitici stânce se sulev;
Nici un chip pe care lumea ți-l atribuiește ție
Nu-i etern, ci cu mari cete d'ângerii, de ființi o mie,
C'un cer încărcat de mite asfințești din ev în ev.

Timp, căci din isvoru-ți curge a istoriei gândire,
Poți răspunde la 'ntrebarea ce pătrunde-a noastră fire,
La enigmele din cari ne simțim a fi compuși?
Nu!... Tu măsurii intervalul de la leagăn pân' la groapă
În ăst spaț nu-i adevărul. Orologiul ești ce sapă...
Tu nedând vo deslegare, duci l'a deslegării uși.

Ș'astăzi punctul de solstițiu a sosit în omenire.
Din mărire la cădere, din cădere la mărire
Astfel vezi roata istoriei întorcând schițele ei;
În zădar palizi, siniștri, o privesc cugetătorii
Și vor cursul să-l abată... Combinații iluzorii -
E apus de Zeitate ș'asfințire de idei.

Nimeni soarele n'oprește să apuie 'n murgul serei,
Nimeni Dumnezeu s'apuie de pe cerul cugetării,
Nimeni noaptea să se 'ntindă pe-a istoriei mormânt;
Mulți copii bătrâni crezut-au cumcă ei guvernă lume,
Nesimțind că-s duși ei singuri de un val fără de nume.
Că planetul ce îi poartă cugetă adânc și sfânt.

Se 'nmulțesc semnele vremii, iară cerul de 'nserare
Roșu-i de răsboaie crunte, de-arderi mari, de disperare
Și idei a zeci de secolii sunt reduse la nimic;
Soarele divin ce-apune varsă ultimile-i raze
Pe-a istoriei câmpie mult iubită și se lasă
În oceanul de 'ntuneric, ce s'arată inamic.

Spune-o veste cumcă 'n țara unde fug a lumii zile
Să trăiască mai departe, strălucite și copile,
Într'a nopților grădine stele cresc în loc de flori;
Unde 'n codrii de aramă cântă 'n crengi arfe-atârinate,
Zmeii-și fac din câte-un munte uriașele palate -
E un lac cu apă vie într'un șes încântător.

Cine bea din el nu moare... O, aș bea, să văd anume
C'a venit domnia morții, sfărâmând bătrâna lume -
Stele cad și în cădere alte lumi rup cu lovire;
Într'a cerurilor domă tunetele să vuiască
Ca mari clopote de jale, fulgere să strălucească
Ca făclii curate, sfinte pe pământu 'nmormântat.

Marea valur'le să-și miște și să tremure murindă,
Norii, vulturii mari umbrii, a lor aripi să-și aprindă,
Fulgeri rătăciți s'alerge spintecând aerul mort;
În catapeteasma lumii soarele să 'ngălbenească,
Ai pieirii palizi ângeri dintre flacăre să crească
Și să rupă pânz' albastră pe-a cerimei întins cort.

Fulgerele să înghețe sus în nori. Să amortească
Tunetul și-adânc să tacă. Soarele să pâlpâiască,
Să se stingă... Stele 'n ceruri tremurând să cadă jos:
Râur'le să se 'nfioare și 'n pământ să se ascunză
Și să sece-a lumei față, să se facă neagră. Frunze
Galbene, uscate, cerul lumile să-și cearnă jos.

Moartea 'ntindă peste lume uriașele-i aripe:
Întunericul e haina îngropatelor risipe.
Câte-o stea întârziată stinge isvorul ei mic.
Timpul mort și 'ntinde membrii și devine veșnicie.
Când nimic se întâmpla-va pe întinderea pustie
Am să 'ntreb: Ce-a rămas, oame, din puterea ta? -
Nimic!!

Dar la ce să beau din lacul ce dă viață nesfârșită,
Ca să văd istoria lumii dinainte-mi repetită,
Cu aceleași lungi miserii s'obosesc, sufletu-mi mut?
Și să văd cum nasc popoare, cum trăiesc, cum mor. Și
toate
Cu virtuți, vicii aceleași, cu miserii repetate...
Vrei viitorul a-l cunoaște, te întoarce spre trecut.

Din agheazima din lacul, ce te 'nchină nemuririi,
E o picătură 'n vinul poeziei ș'a gândirei,
Dar o picătură numai. Decât altele, ce mor,
Ele țin mai mult. *Umane*, vor pieri și ele toate.
În zădar le scrii în piatră și le crezi eternizate,
Căci eternă-i numai moartea, ce-i viață-i trecător.

Și de-aceea beau paharul poeziei înfocate.
Nu-mi mai chinui cugetarea cu 'ntrebări nedeslegate
Să citesc din cartea lumii semne, ce noi nu le-am scris.
La nimic reduce moartea cifra vieții cea obscură -
În zădar o măsurăm noi cu-a gândirilor măsură,
Căci gândirile-s fantome, când viața este vis.

FECIORUL DE ÎMPĂRAT FĂRĂ DE STEA

În vremi demult trecute, când stelele din ceriuri
Erau copile albe cu părul blond și des
Și coborând pe rază țara lor de misterii
În marea cea albastră se cufundau ades;
Când basmele iubite erau înc' adevăruri,
Când gândul era pază de vis și de eres,
Era pe lumea asta o mândră 'mpărăție
Ce-avea popoare mândre, mândre cetăți o mie.

Domnea în ea atuncea un împărat prea mare,

Bătrân, cu ani o sută pe fruntea lui de nea,
Și mâna lui zbârcită, uscată însă tare,
A țărilor lungi frâuri puternic le ținea.
Și țările 'nflorite și 'ntunecata mare
La glasul lui puternic gigantic se mișca.
Dar nu se miră lumea de brațu-i ce supune,
Ci de a lui adâncă și dreaptă 'nțelepciune.

În sala cu muri netezi de-o marmoră de ceară,
Pe jos covoare mândre, cu stâlpi de aur blond,
Cu arcuri ce-și ridică boltirea temerară,
Cu stele, ca flori roșii pe-albastrul ei plafond,
Cu arbori ce din iarnă fac blândă primăvară
Și 'ntind umbre cu miros pe-a salei întins rond,
Acolo sta 'mpăratul... - boierii lui de sfat -
Pe tronu-i de-aur roșu sta mut și nemișcat.

Ca aripe de lebezi mari, albe, undoioase,
Pletele argintoase pe umerii-cădea
Și barba lui cea lungă pe piept îi cădea deasă,
Dar ochii, stele negre, întunecați sclipea;
Sprincenele-i bătrâne se 'ntunecau stufoase,
În mână sceptru de-aur, povara lui cea grea,
Pe fruntea lui cea ninsă de aur diadem -
Părea c'așteaptă-a morții întunecos problem.

Boierii dimprejuru-i pe scaune de-onoare,
Păreau că-s zile stinse pierdute în trecut,
Cu fețele lor palizi ca raza cea de soare,
Cărunți, cu barbe albe pe pieptul cel tăcut;
Pe frunți ce grămădisise a anilor ninsoare,
Pe umerii lor vremea cu pași mari a trecut.
Ca zilele alb stinse, ei din trecutul lor
Priveau la acel soare ce le-a lucit cu dor.

Deodată împăratul din tronul lui se scoală
Ca regele pustiei din stânca de granit;
În curte oastea sună cântarea triumfală.
Poporul o aude mișcându-se-miit.
Din muri, din stâlpii netezi, stindardele de fală
Desfășurate tremur la sgomotul ivit.

Lui glasul îi tremură... dar răspicat și blând
Vorbe mărgăritare le 'nșiră tremurând.

- Vremea pe ai mei umeri s'a grămădit bătrână.
Din oase și din vine a stors a vieții suc
Și slabă și uscată e 'mpărăteasca-mi mână.
Brad învechit prin stânce pe tron-mi mă usuc,
Curând va 'ntinde moartea mantaua ei cea brună
Pe mine... Și suflarea-mi aripile-i o duc.
Cu rece-agheazmă moartea fruntea mea o sfințește
Și inima-mi bătrână bătăile-și rărește.

Și sufletu-mi pân' n'a 'ntins înflătele-i aripe
Spre-a stelelor imperiu întins ca și un cort,
Nainte până corpu-mi să cadă în risipe,
Nainte de-a se rupe a vieții mele tort,
Rog cerul să 'nmulțească hotarnicele clipe,
S'urnesc pe umeri tineri imperiul ce-l port -
Pe-a fiului meu umeri voi pune pân' trăiesc
Imperiul gigantic, purpuru 'mpărătesc.

Dar viața are multe alunecușuri rele,
Prea 'mbie pe oricine cu chipul ei cel drag
Și frâurile lumii să i se pară grele,
Din mâni el să le scape la al domniei prag;
Căci zilele-unui rege primejdii au în ele -
El poate să aleagă-a plăcerilor șirag
Ș'atunci devine umbră - pe mână de mișei
Cad frâiele și dâșii duc lumea cum vor ei.

Nainte de a pune pe brunele lui plete
Coroana mea de aur - eu voi ca să-l încerc.
Nu voi ca să se lase plăcerilor șirete
Ce strâng în lanț de roze a cugetărei cerc;
Nu voi ca lumea asta cu visuri să-l îmbete,
Căci cei mai mulți din oameni după nimic alerg -
Să vadă 'n cartea lumii un înțeleș deschis,
Căci altfel viața-i umbră și zilele sunt vis.

De-aceea înainte de-a morții-mi sântă oră
V'am adunat, pe-al vieții-mi mintos areopag.
De-acolo de-unde râuri spumoase se coboară

În umbra 'ntunecoasă a codrilor de fag,
Pe muntele gigantic ce fruntea și-o strecoară
Prin nori până la soare - trăiește-un bătrân mag.
Când încă eram tânăr, el tot bătrân era:
Al vremilor curs vecinic nu-l poate turbura.

În fruntea lui e strânsă un ev de 'nțelepciune.
Viața lumii toate în minte-i a 'ncăput.
Trecutul... viitorul el poate-a ți le spune;
Bătrânu-i ca și vremea cea fără de 'nceput
Și soarele din ceruri la glasul-i se supune,
Al aștrilor mers vecinic urmează ochiul-i mut.
De-aceea voi ca dânsul pe fiul meu să 'nvețe
Cari cărări a vieții-s deșarte, cari mărețe.

Dar el din a lui munte în veci nu se coboară,
Căci nu vrea ca să piardă din ochi a lumii căi.
Ca nu cumva măsura, cu care el măsoară,
În lipsa-i să se schimbe... și el, întors din văi,
Silit ca să înceapă din începutul-i iară,
Să nu poată s'oprească gândirea celor răi.
Și cine-enigma vieții voiește s'o descuie,
Acela acel munte pe jos trebui să-l suie.

Cu buclele lui negre, ce mândre strălucite!
Cu fața lui cea trasă, ce dureros de pal!
Cu ochii mari ce-și primblă privirile-i unite,
C'o frunte 'n bucle-și pierde puternicul-i oval -
Astfel feciorul tânăr pe cugetul-i țintit el.
Stă rezemat de pragul auritului portal:
A tatălui său vorbă aude și se 'nchină -
Un semn că se supune măsurii ce-o destină.

S'apropie cu pasuri modeste, line, rare
Și umez în genunchi pe treapta de la tron:
- Pe mâne, pe când noaptea v'aprinde blându-i soare,
Când clopotul va plânge cu-al serei dulce ton,
Atunci eu mă voi duce, pe calul pag călare,
M-oi duce pân' la poala a muntelui Pion
Ș'apoi pe jos de-acolo eu muntele-am să sui,
Ca gândurilor mele aripe să le pui.

Aripe, ca să știe ce e deșertăciunea:
Să treacă ale lumii curs miser și meschin,
Ca pasul vieții-mi toate să-l ducă 'nțelepciunea,
Ca sigur să calc calea vieții cea de spini,
Ca tot ce eu voi face să fie fapte bune,
Să n'ascult decât glasul adevărului senin;
Și sarcina vieții-mi să fie cât de grea,
Voi ști s'urmez, părinte, cu râvnă calea ta.

Retras în sală mare de marmură trandafirie,
Încins în strălucitul și negrul lui talar,
Privirea lui o 'nalță pe-a cerului câmpie
Și cugetul lui sboară în lumi fără hotar.
Și gând cu gând se 'mbină în lungă reverie,
Și buzele-i se mișcă c'un zâmbet blând, amar,
Și sufletul îl împlu dorinți nemărginite,
Ca marea de adânce cu valur'le uimite.

Ce sufletu-i dorește se 'ntreabă și nu știe,
Se uită 'n stele, 'n lună, ce ca un vis de-argint
Cu fața ei cea blondă lungi nourii sfâșie
Și visuri lungi gândirea i-o 'mbată și i-o mint.
Aripa unui ânger el simte că-l mângâie
Și neteda lui frunte o-atinge tremurând -
Și gâtul ăstui ânger ar vrea ca să-l cuprinză,
Cu el să sboare 'n țara steloasă și întinsă.

„Spun mite - zice singur - că orice om în lume
Pe-a cerului nemargini el are-o blândă stea,
Ce 'n cartea vecinicii e-unită cu-a lui nume,
Că pentru el s'aprinde lumina ei de nea;
De-aceea 'ntreb gândirea-mi ca să-mi răspund' anume
Din marea cea albastră, care e steaua mea?
E-acel trandafir roșu, ce mut-duios-uimit
Lucește-un gând de aur deasupra-mi în zenit?

Un om se naște - un ânger o stea din cer aprinde
Și pe pământ coboară în corpul lui de lut,
A gândurilor aripi în om el le întinde
Și pune graiul dulce în pieptul lui cel mut.
O candelă a vieții, de cer steaua depinde

Și împlă scriind soarta a omului născut.
Când moare a lui suflet, aripele și-a 'ntins
Și returnând în ceruri pe drum steaua a stins.

Dar ce e cea steauă? E-o candelă aprinsă,
De-a cerului mari valuri e dusă pe-al ei drum?
E-o pară aurită de-a firii pom suspinsă
Ce cade scuturată de-a morții lung samum?
Și dacă e o lume puternică, întinsă,
De viața mea-i legată viața unei lumi?
Pe capul meu și 'ntoarce destinurile sale,
Când mor ea cade stinsă 'ntr'a chaosului vale?

De ce de-a mea viață o lume e legată,
De ce un ânger palid din cer s'a coborât,
Ca trupul meu să 'nvie cu flacăra-i curată,
De ce-un geniu coboară în corpul cel urât,
De ce orice ființă din cer e condamnată
O viață să petreacă în scutece vârat?
Cine prescrie legea la orice ânger blând
Ca 'n viața-i să coboare o dată pe pământ?"

Și murii netezi, roșii, de marmură curată
Lumina lunii blânde în sală o răsfrâng,
Și aeru 'mprejuru-i, lumina-i colorată,
Căci razele se 'mbină, se turbură, se frâng,
Și 'n dulcea atmosferă uimită, purpurată
S'aud glasuri ușoare ca arfe care plâng.
Dar nu-i sunet aievea... ci-a gândurilor sale
Glas tremurat și dulce îi răspundea cu jale:

„Când Dumnezeu creează de geniuri o ceată
Să cerce vrea p'oricare de-i rău ori de e bun,
Căci nu vrea să mai vadă cum a văzut odată
Că cete rele d'ângerii la glas nu se supun,
Că cerul îl răscoală cu mintea turburată
Pân' ce trăsniți se prăvăl în chaosul străbun;
De-aceea-în om ce naște, din ângerii orișicare
O dată 'n vecinicia-i coboară spre cercare.

Când sună 'n viața lumii a miezenoptii oră,
Atunci prin ceruri împlă zâmbind amorul orb,

De ângeri suflete-albe văzându-l se coloră
Și ochii lor albaștri privirea lui o sorb;
Plecând spre pământ ochii ei timizi se 'namoră
În pământești ființe cu fragedul lor corp,
Și prin a lumii vamă cobor bolnavi de-amor
În corpurile de-oameni ce-aștept venirea lor.

Dar pân' ce corpu 'n lume un ânger îl cuprinde,
Deasupra vămii lumii pe luminoase căi
Imperiul lui cel mare o stea în cer aprinde -
Acolo el domnește, lăsând a lumii văi.
Dar de viața-i lumească domnia 'n cer depinde:
De-i rău, steaua s'aruncă în noaptea celor răi
Și lumile nestinse pe-a cerului cununi
Imperii sunt întinse a ângerilor buni.

Abia părăsesc unii a domei mari pilaștri,
Abia părăsesc cerul și înfloritu-i cort,
Abia au vreme-a pierde puternicii lor aștri.
Coboară 'n lume, află amorul lor că-i mort.
Atunci îl iau în brațe și luminând albaștri
În lumea lor bogată cu lacrimi ei îl port -
Sunt ângeri blânzi și timizi, așa nevinovați
Încât în astă lume nu trebuiesc cercați.

A unui ânger palid ursita pământească
Legată e de soarta corpului ce-l aleg.
Atârnă de viață domnia lor cerească:
Ce samănă în lume, în stele ei culeg;
Nefericiți adesea, ce-o soarte 'mpărătească
Un om ce-i născut mare în lume își aleg;
Un împărat puternic dar înfocat când moare;
O stea urieșască în chaos se coboară.

Dar în acest cer mare ce 'n mii de lumi lucește
Tu nu ai nici un ânger, tu nu ai nici o stea.
Când cartea lumii mare Dumnezeu o citește
Se 'mpiedică la cifra vieții-ți făr' să vrea.
În planu-eternității viața-ți greșală este,
De zilele-ți nu este legat' o lume-a ta.
Genii beau vinu' uitării, când se cobor din ceruri:

Deschise-ți-s, nebându-l, a lumilor misteruri.

Greșeli, de astea 'n lume se 'ntâmplă-adesea multe
Și 'ncurcă-a vecinicii mult înțeleptul plan.
Găsești în lume oameni cu mințile oculte
Cari cunosc a lumii gândire de titan;
Să știi însă că oamenii în veci nu vor s'asculte
Și 'n basme au un nume: li zice năsdrașan.
La gânduri uriașe a lor minte asudă.
Da oamenii-i înconjur și nu vor să-i audă.

Deși rari și puțini-s, lumea nu va să-i vază.
Viața lor e luptă, când mor se duc neplânși.
Ei n'au avut la leagăn un blând ânger de pază
Și-a lor ochi de durere sunt turbure, și stinși;
Dară deși blânzi ângeri nu-și varsă a lor raze
În sufletul lor, totuși ei mari îs și distinși,
Căci Dumnezeu în lume le ține loc de tată
Și pune pe-a lor frunte gândirea lui bogată.

Dar - e un ânger palid cu lungi aripi și negre,
În aste firi mărețe în veci e 'namorat.
Păcat numai c'amoru-i stinge sisteme 'ntrege,
Întorsu lui omoară p'oricine l-a-ascultat,
Seducător trimite plăcerile alegre
Și de ascultți cântarea-i geniu-ți e sfărâmat.
A celor trecătoare în mâna lui e soarte,
Frumosu-i ca nealții și numele-i e: *Moarte!*

De-aceea să n'ascultți tu sublima lui cântare,
Căci morți-s pe vecie acei ce o ascult,
În fiecare secol un alt amant el are
Și cel care-l iubește rămâne 'n veci ocult.
Ascultă glasu-mi rece: eu sunt un seraf mare.
De Domnul eu trimesu-s, căci te iubește mult,
Să scap a ta ființă de chaosu-i imens -
Eu în glasul gândirii-ți am pus acesta sens.

Că dincolo de groapă imperiu n'ai o lume,
De asta ție n'are de ce să-ți pară rău;
A geniului imperiu: gândirea lui - anume;
A sufletului spațiu e însuși el. Ca grâu

Vei semăna în ceruri a gândurilor sume
Și-atunci realizate vor fi, vor sta mereu.
Că 'n lumea dinafară tu nu ai moștenire,
A pus în tine Domnul nemargini de gândire.

În aste mari nemargini unde gândiri ca stele
Lin înfloresc, miriade s'amestecă, contrag;
Zidite 'n dome mândre, de cugetări castele
Se darmă la suflarea-ți și 'n taină se desfac
Sau la dorința-ți numai se mișcă ca mărgelile
Și sun cântări, ce vibră - se 'ntunecă și tac;
Astă nemărginire de gând ce-i pusă 'n tine
O lume e în lume și în vecie ține.

Când mintea va cuprinde viața ta lumească,
Când corpul tău cădea-va de vreme risipit,
Vei coborî tu singur în viața-ți sufletească
Și vei dura în spațiu-i stelos nemărginit:
Cum Dumnezeu cuprinde cu viața lui cerească
Lumi, stele, timp și spațiu ș'atomul nezărit,
Cum toate-s el și dânsul în toate e cuprins,
Astfel tu vei fi mare ca gândul tău întins.

De-astă viață mândră de vrei să ai o știre,
Gândește num' atuncea la visuri și la somn,
Ca mort e corpul rece în noapte, nesimțire,
Pe creațiuni bogate sufletul este domn;
În ocean de stele, prin sori, nemărginire,
El îmblă, risipește gândirile prin somn;
Deși nu sunt aieva aceste lumi solare,
El tot le vede, simte, le-aude și le are.

Când omul risipitu-i, un lut fără suflare,
Sufletul în afară rămâne surd și orb:
Un cântec fără arpă, o rază fără soare,
Un murmur fără ape, e suflet fără corp,
Dar înăuntru-i este o lume 'ntinsă mare,
Aieva-i pentru dânsul. Cum picături ce sorb
Toate razele lumii într'un grăunte-uimit,
În el îs toate, dânsul e 'n toate ce-a gândit.

Seraful își sfârșise vibrata-cugetare,

Gândirea tace-asemeni în fiul de 'mpărat,
Și galbenă ca ghiața ruptă din nori răsare
Luna și trece moartă pe cortu 'nnourat
Și cerul nori gândește, nori mari de răsbunare.
Ce vor să biciuiască pământul răsculat
Și noaptea-înșiră ceasuri pe firu-i incolor.
Ca râul care-și mână trecutu 'n viitor.

II

În munți ce puternici din codri s'ardică,
Giganți cu picioare de stânci de granit,
Cu fruntea trăsniță ei norii despică
Și vulturii 'n creieri palate-și ridică
Ș'uimiți stau în soare privindu-l țintit.

Acolo prin ruini, prin stânci grămădite
E peștera neagră zăhastrului mag;
Stejari prăvăliți peste râuri cumplite
Și stancuri bătrâne cu mușchi coperite
Încet se cutremur copacii de fag.

Vuind furtunoasa-i și strașnică arpă
Trec vânturi și clatin pădurea de brad,
Prăval pietre mari din culmea cea stearpă
Aruncă bucăți cu pomi și cu iarbă,
Ce 'n urlet în râuri se năruie, cad.

Furtuna la caru-i lungi fulgere 'nhamă
Și-i mână cu glasul de tunet adânc,
Vuieste a vântului arfă de-aramă
Și vulturu 'n doliu copiii și-i chiamă,
Prin nouri cad stele și 'n abis se sting.

Și grindini cu ghiața cu ghemuri ca rodii
Se sparg de a stâncelor coaste de fier
Și 'n ceruri se 'ncurcă auritele zodii
Și dracii la râuri adun licapodii
Și iarna mugește călare pe ger.

Deasupra-ăstui munte cu fruntea stârpită,
Deasupra de lume, deasupra de nori,
Stă magul; privește furtuna pornită:

Deasupra lui, soare cu rază iubită,
Desubt, iarnă, ploaie, zăpadă, fiori.

El cartea-și deschide, la ceruri privește
Și zodii descurcă în lungul lor mers.
E-o carte ce nimeni în veci n'o citește,
Cu semnele strâmbे întoarse-arabește:
Sunt legile 'n semne din ăst univers.

Cu barba lui albă de vânt răscolită,
Aruncă pe lume el ochii lui suri
Și chiuie vântul cu-aripe sburlită,
Adună și sparge o turmă cumplită
De nori ce aleargă trăsbind în păduri.

Prin noaptea bătrână, ursuză, voinică,
Prin nori ce se clatin, se luptă, se sparg,
Feciorul de rege trecea fără frică -
Pe munte lucește o flacăra mică
Cu raze ce taie 'ntunerecul larg.

În van la picioare-i fug râuri spumate
Și stâncele rupte în cale-i s'ațin,
Nimic nu-i în stare s'oprească vodată;
Cu pasul lui sigur prin râuri înoată,
Se 'ndreaptă spre țelul cel mic și senin.

Stejarii cei ruți sunt podețe pe râuri,
Lumine de fulger cărări îi arat,
Deși cerul lasă a vântului frâuri
S'asvârle toți norii de-a muntelui brâuri,
El trece la astrul ce luce curat.

Deodată vede că nori se despică
În două și cale îi fac printre ei.
Ajunsu-i în culme, sub dânsul o clică
De vânturi s'alungă prin nouri și-și strică
Aripi de stânce, se clatin în văi.

Sub el vijelia cea neagră, turbată,
Cu caii de fulger cutreier nebuni
Și bate în vânturi, pe nori răsturnată,
Ea stâncile 'ndoaie și grindină fată,

Amestecă lumea, frământă furtuni.

Deasupra-i pe bolta albastră, senină,
Cald soare lucește și îmblă cu drag.
Pe-a muntelui streșnă de stânci în ruină,
Pe-o stea prăvălită cu cartea în mână,
Adânc se gândește puternicul mag.

- Părinte - el zice - și adânc i se 'nchină,
Bătrânul meu tată aici m'a trimis.
- Venit-ai? - bătrânul răspunde - suspină,
Pe fața lui trece zâmbire senină,
C'o mână el cartea cea veche a 'nchis. -

Văzut-am din carte-mi că viața bătrână
Curând se sfârșește - ș'asupra-ăstui gând
Uitat-am eu lumea - durere străină
În suflet pătrunse, cu-aripi de lumină -
Și pân' mă uitam scăpă din pământ

Furtuna turbată... Din mii de furtune
Ce-asupra pământului îmblă sburând,
Sunt câteva cari de mult îs nebune,
De-aceea legate de pietre bătrâne
Le țin încuiate 'ntr'a muntelui fund.

Și pân' m'apucase de tatăl tău jele,
Bag seama că una din ele-a scăpat,
A rupt cu aripa vo câteva stele,
Trântitu-le-a 'n nouri și 'n vânturi rebele
Și codrii mei vecinici i-a mai măturat.

Așteaptă, copile, să caut o vrajă
În carte... Să chem eu giganticul vânt,
Pe aripi să-i puie o mie de maje,
S'o lege de stânce, să-i steie de strajă
În neagra 'nchisoare în fund de pământ...

Șoptește; vânt falnic furtuna o 'nhață,
Aripele-i leagă - o bagă în stânci,
Acolo cu lanțuri o leagă de brațe:
Cu 'n cetul a cerului nori se desfață,
Încet se 'ncrețesc peste văile-adânci.

- Copile, acum pericol nu este -
Urmează-mi în munte, în salele-mi mari,
Acolo-mi vei spune de tatăl tău veste.
În viața-ne fost-am Pilad și Oreste -
El moare - și 'n lume rămân singur iar.

Nainte de moarte trimis-a pe tine,
Ca vieții-ți să dau eu bătrânul meu sfat
Și asta desigur făcut-a el bine:
Primejdii te-așteaptă și, fără de mine,
Se poate de ele că n'ai fi scăpat.

De-ai fi ca alți oameni, atuncea se poate
Ca soartea ta 'n bine din rău aș schimba,
Dar semnul tău nu stă în cartea mea toată.
A sorților stele de mine-s purtate,
Da' tu în tot cerul nu ai nici o stea.

De-aceea eu nu pot nimic pentru tine.
Scrisoarea-ți menită eu nu pot s'o schimb.
Ce e pot preface... Ce 'n stele senine
Nu-i scris - eu nu pot ști. Sunt scrieri străine
Gândite de Domnu 'ntr'a soriilor nimb.

Dar pot să-ți arăt a pierzărilor cale,
Ca 'n ea să n'aluneci, ca neademenit
De-un ânger c'ochi verzi cu trăsurile pale,
Ce lumii aduce durere și jale
De moarte, de care adânc ești iubit.

El zice ș'alene coboară la vale,
La porți uriașe ce duc în spelunci.
De stânci prăbușite gigantici portale.
Descuie și intră în mândrele hale
De marmură neagră, întinse și lungi.

Pilastri de aur pe muri se coboară
Pe jos sunt covoare țesute 'n flori vii
Și stele în candeli dulci raze presară
Și aeru-i dulce ca 'n noaptea de vară
Și razele-s calde și trandafirii.

Prin hala cea mare cu pasure line

Ei trec și prin bolte săpate 'n granit
Ei intră 'ntr'o sală cu miroase plină;
A murilor marmuri lucind ebenine
Ca negre oglinde de tuci lustruit.

Bătrânul în urmă-i el, poarta o 'nchide.
Adânc întuneric i 'nconjur' atunci –
Pe masa cea mare încet el aprinde
Potirul albastru viorelei cei blânde,
Ea-aruncă 'n negru-aer raze, vinete dungi.

Pe-un tron, împăratul, de roșă mătasă
S'așază, se uită 'n marmoreii muri,
Bătrânul alături pe-un scaun se lasă
Și flori răspândesc adormite miroase
Ca mirosul proaspăt a verzii păduri.

Și razele-albastre prin sală aleargă,
Fantastic bătrânul s'ardică și blând
În aer înalță puternica-i vargă.
Pe-oglinđa cea neagră, profundă și largă
Încet-încet pare o umbră de-argint.

E vânăt la față ca mărgăritarul,
Pe albiu lui umeri aripi se desfac
Și luciu c'argintul îi este talarul;
În mâna lui mică el ține păharul
Somniei... Pe frunte-i flori roșii de mac.

Cad pletele, blonde și lungi spice de-aur,
Închisă 'n lungi gene privirea lui stă;
O cupă cu versuri, cu cifre de maur
La 'n mână bătrânul – ca sânge de taur,
Un vin roșu toarnă și regelui dă.

Văzând umbra albă pe negrul părete,
Din tron împăratul genunchie uimit,
În vis umbra râde – și lungile-i plete
Ca aurul blonde se las răschieta
Pe netezii umeri, pe albul ei gât.

– E somnul – bătrânul 'n ureche îi spune –
O vorbă să nu spui căci dacă nu taci,

Ca visul ei piere - cu greu se supune
La magica-mi vorbă - las stele să sune,
Ca 'n tabla cea neagră să-l prind. - Tu să faci

Ce-oi spune. O cupă pe margini cu aur
El ia și 'n ea varsă cristicul vin.
Stau în jurul cupei cu cifre de maur
Obscunse vrăji scrise... Ca sânge de taur
E vinul și totuși e clar ca rubin.

- Bea - zice - atunci somnul din muri se coboară
Și ochii-ți sărută cu dulce surâs;
Atunci tu grumazu-i cu brațu 'nconjoară,
El aripa lui și-o ridică și sboară,
Te duce cu dânsul în lumea de vis.

Și junele bea și adoarme. Deodată,
Pe ochi buze calde și moi a simțit.
El brațul și 'ntinde și 'nlățuie 'ndată
A umbrei dulci umeri și netezi... Umflată
El simte aripa că 'n sus a pornit.

Pe umerii umbrei el fruntea și-o lasă
Și-aude suflarea-i cea caldă bătând
Și dus el se simte în lumi luminoase,
În corure sfinte, prin stele-auroase
Aude cum sună aripa de-argint.

El ochii-și deschide, deasupra lui vede
Doi ochi mari albaștri, adânci visători.
A lui fericire el mai că n'o crede,
El gura și-apasă pe blondele-i plete
Și fața cea pală i-o mângâie 'n dor.

E beat de a visului lungă magie,
În brațe-i pe ânger mai tare-a cuprins
Și umbra surâde, cu-aripa-l mângâie
Și gura-și apleacă în dulce beție,
I-apasă pe buze-i sărutu-i aprins.

- Vezi tu - zice umbra - pe-a hăului vale:
Pământul cu munții-i ce fumegă stins,
Cu mări adormite ce murmură 'n jale;

Dorm popunii, țări și cetățile sale.
Deasupra-ți, oceanul de stele întins.

Pământul departe 'ntr'un punct s'a contrage,
Căci lumi de departe în puncte se schimb,
Dispar a pământului viziune vage,
A stelelor țară curată se trage,
Aleargă, trăiește a astrilor timp.

O stea, un imperiu întins e și mare,
Cu sute de țări și cu mii de ființi.
Cetățile mari răspândite-s în soare,
Palate de-argint se ridic gânditoare
Și regii sunt ângeri cu aripi de-arginți.

Și sufletul liber privirea-i sântită
O nață pe stelnicul, marele plai:
O patrie nouă sublimă, iubită,
De cântece plină din veacuri fugite –
Aici lumea-antică urmează-a ei trai.

Vezi steaua că munții și 'ntoarse și marea
Îmblând neclintită în veciniciu-i mers.
A anilor spaț' le destină un soare:
La una-i mai mic și la alta mai mare
Căci sorii scriu timpu 'n acest univers.

Curând vom ajunge pe steaua senină,
Pe care în ceriuri numesc-o a mea.
De visuri, de umbre, de cântec e plină.
Curând vom intra în câmpia ei lină
Și 'n urmă-ți pământul rămâne – o stea.

III

Magul rămas în munte, din el ieși afară,
Pe-o piatră detunată el șede peste văi,
Privește. – Codrii mângâi cu vânt de primăvară
A lui frunte uscată, adâncii ochi ai săi.

Se suie 'n vârful de munte, o stea din cer coboară –
O stea, vultur de aur, cu-aripele de foc,
Pe ea șezând călare, în infinit el zboară,

Stelele scliceau sfinte și 'n cale-i făceau loc.

Și răsfirați în spațiu ângeri duceau în poale
A lumilor adânce și blânde rugăciuni
Și întinzând în vânturi aripele regale
L'a lumii trepte-albastre le duc și le depun.

Pe magul cel puternic ei îl salută 'n cale,
El trece dus de steaua ce sboară ca un gând
Și când veni, sânt, mare, pe-a chaosului vale
Dă drumul stelei, s'aruncă în hăul fără fund.

Deasupra vedea stele și dedesubtu-i stele,
El sboară fără preget ca tunetul rănit;
În sus, în dreapta, 'n stânga lanurile de stele
Dispar. - El cade, -un astru în chaos asvârlit.

Căci la un punct albastru privirea-i ațintită;
L'a chaosului margini un astru blând ușor;
Cale de mii de zile el cade 'ntr'o clipită,
Sboară ca gândul care l-aruncă-în viitor.

Din ce în ce s'apropie de lumea depărtată,
O zi mai are încă ș'ajunge 'n luna lui.
Acolo el răsufală de calea-i depărtată -
De pe-un munte al lunei aruncă ochii lui.

Cu ochii plini de lacrimi la acea stea privește,
Ce lumină albastră mergându-și drumul său:
- Ce liniștită-i dânsa, în pace ea pășește,
O, cum iubesc eu steaua, unde m'am născut eu.

Mai e 'n tot universul o stea plină de pace,
Neturburată vecinic de ură, de război;
În toate Creațiunea gura ei vecinic tace,
N'o bântuie griji rele, n'o bântuie nevoi.

E-un om, care pe dânsa nefericit se ține,
Dar nu-i nefericirea în stea, ci e în el,
Dar soartea lui schimba-voi, din rău oi face bine -
Cobor acum în astru-mi să-l mângâi și pe el.

Din vârful de munte 'n lună în spațiu iar s'aruncă,
În clipă-ajunge 'n norii ai astrului natal,

Cu-amor el îl privește, cu o privire lungă,
În funii lungi el rupe al nourilor voal.

L-întinde, l-împletește, din el își face scară,
O-aruncă-în zarea lungă de flutură în vânt,
Apoi pe ea cu 'ncetul bătrânul se coboară
Pe mare, care-și mișcă mii valuri tremurând.

Din norii cei mai deși el luase o bucată,
Își face din ea luntre, ce lunecă pe val,
A mării unde-albastre alunecă 'nspumate
Și-l duc în leagăn dulce, prin cânturi de pe mal.

Din insule bogate cu mari grădini de laur,
Lebede argintoase aripele 'ntinzând
Veneau sfâșiind apa la luntrea lui de aur
Și se 'nhămau la dânsa și o trăgeau cântând.

Bătrânu 'n manta-i albă înfășurat visează
Iar lebede-argintoase luntrea bogată trag,
Al valurilor cântec pe el îl salutează -
Pe fruntea-i împletită e-o ramură de fag.

Plutind cu repejune sub palida lumină
A lunei, ți se pare al mării Dumnezeu,
Cântat de înmiierea valurilor senină
Și îngânat de lebezi în dulce visul său.

Luntrea, un vis de aur, pânza albastră-a mării
O sfâșie - și-aproape ea vine-acum de mal,
Un mal de pietre suie, de stânci frânte rebele,
Ce stau lovind cu poala în înspumatul val.

Acolo printre stânce bătrâne și schelete,
Un templu în ruină, de apă înecat,
Pe jumătate murii și stâlpii și-i înclină
Și stă 'n curând să cadă de vreme sfărâmat.

În scorburi de părete trăiește-un biet călugăr
Tânăr, frumos - dar însă ca umbra el e slab.
Din stânce năruite, din pietre și din bulgări
Făcu cărări spre fundul al templului arab.

Acolo prigonit stă de visuri și de gânduri.

Ce vrea nici el nu știe, se chinuie 'n zădar,
Doarme pe-un pat de trențe ce-i pus pe două scânduri,
Nu bea apă d'isvoare, ci valul mării-amar.

Astfel el vrea viața s'o sfarme, s'o scurteze,
De ce? și pentru cine, el singur n'a știut.
Astfel se chinuiește în rugăciuni asceze
În câte-o biată arfă din arcul sfărâmat.

O arfă de aramă cu coarde ruginite,
El zbârnăie pe dânsa un cântec dezolat.
Strune-amorțite tremur de mâna lui trezite...
El chiamă cu cântarea-i o umbră ce-a visat.

Ș'acum el sta în lună pe-o piatră risipită
Și cântecu-i în noapte sbura mult dureros.
Părea c'așteaptă 'n aer pe umbra lui iubită
S'o vadă, astfel ochiu-i țintește în tunec.

Magul pe-o piatră seacă din luntre se coboară,
Pe-a valurilor fugă el drumu-apoi îi dă -
Pe-o stâncă-apoi se suie - pe-ascetul îl măsoară
Cu ochiul. Ca geniul văzduhului el stă.

Călugărul îl vede, arfa scapă din mână,
Pe buze-i trece-un zâmbet ascet, slăbit, amar.
El stânca lui o lasă, la mag încet el vine
Și mâna lui o prinde și 'ntreabă cu glas rar:

- Ce-ai mai făcut, părinte... iar ai venit la mine,
Crezi tu c'o să mă mângâi pe mine? nu, în veci
Surd este al meu suflet l'a tale vorbe line
Cum stâncele la glasu-mi surde rămân și reci.

O, vino colo 'n scorburi ca să-ți arăt fereasta
Pe care umbra blândă ieri noaptea a venit
Prin stâlpii 'n prăbușeală... prin arcuri sparte... Asta...
Pe-aici pe-o scară de-aur ea blândă a intrat.

- De-aceea te-ai retras tu, îi zice magu-atuncea,
Să trăiești în asceze gândind la Dumnezeu,
Bând apa mării amară în negrele spelunce -
Ca să domini în tine ispita, geniul rău!...

- Ispită neagră dânsa? un geniu rău, o, nu e!
Răspunde trist și dulce fantasticul ascet.
De-ar veni ceriul însuși aceasta să mi-o spuie,
De-ar spune-o dânsa însăși - eu totuși nu o cred.

Aș crede mult mai iute că vrea să mă înșele,
Că vrea să-mi cerce-amorul adânc însă fatal,
De-aș spune numai chipul cum privirilor mele
S'arată - n'ai mai crede că-i geniu infernal.

Când ca un vis argenteu, plutește blonda lună
Prin marea-albastră 'n ceruri, prin somnoroșii nori,
Când noaptea-i o regină lunatică și brună,
Când valuri lovesc țărmiile cu spumele răcori,

Eu de pe stâlpul negru iau arfa de aramă,
Arfa a cărei sunet e turbur, tremurat,
Arfa care din pietre durerile le chiamă,
Din stâncile stârpite, din valu 'nfuriat...

Și cânt... Din valuri iese câte o rază frântă
Și pietrele din țărmiile îmi par a suspina.
Din nori străbate-o rază molatecă și blândă,
O rază diamantă cu-albeața ei de nea.

Și raza mă iubește, mângâie a mea frunte
Cu-a ei lumină blândă - o musică de vis
Din aer și din mare cântului meu răspunde,
Cântec născut din ceruri și-al mării crunt abis.

La mijlocul de aer, în sfera de lumină,
Din frunte-mi se retrage raza cea de cristal,
Ea prinde chip și formă, o formă diafanină,
Ânger cu aripi albe, ca marmura de pal.

Și se coboară palid pe drumul razei sale
Și se coboară-alene, cu cântecu-mi l-invoc
Și haine argintie coprind membrele sale,
Prin păru-i flori albastre, pe frunte-o stea de foc.

Eu stau uimit și palid... mâna-mi involuntară
Se mișcă tremurândă pe coardele de fier,
Ce caută-al meu suflet în acea sfântă oară

De la turburii creieri în van eu samă cer.

Cine-ar fi oare umbra aceea argintie
Ce vine la cântarea-mi când cu o rugă-o 'nvoc,
Când provocați de arfă-mi răspund valuri o mie,
În nopți când pricep scrisul al stelelor de foc?

Cântând pe a mea arfă sălbatecă, vibrândă,
Am pus în ea o parte a sufletului meu.
E partea cea mai bună, mai pură și mai sfântă
Ce într'o noapte albă, pe-o rază tremurândă
Părăsi lemnul putred, sburând la Dumnezeu.
Când noaptea însă-i caldă, molatecă și brună,
Atunci o chem din mare, atunci o chem din lună
Pe-acea parte iubită a sufletului meu.

Și ea venind prin noapte ca o rază de soare
Coboară pe-a mea frunte nebună visătoare,
Pân' se prefacă 'n chipul ce l-am visat mereu.
Nu e vreo fantasmă nebună și deșartă,
E o făptur' aievea, cu gând din gândul meu,
Dintr'un noian de raze am întrupat-o eu
Și inima-mi o chiamă, gândirea-mi o desmiardă
Și sufletul din mine e și sufletul său.

Tot ce-am gândit mai tânăr, tot ce-am cântat mai dulce,
Tot ce a fost în cântu-mi mai pur și mai copil
S'a 'mpreunat în marea aerului steril
Cu razele a lunei ce 'n nori stă să se culce
Și a format un ânger frumos și juvenil.
- Nebun ori ești lunatec - bătrânul murmurează...
E visul tinereții, e sete de amor.
Ângerul tău e-o rază și trupul ei un nor...

La cântecul tău eco răspunde plângător
Și tu 'mpopulezi marea cu suflete de raze
Și stelele de cântec le împli visător.
Ia una câte una icoanele pălite,
Ia una câte una o und', o stea de foc
Și toate sunt nimica... când toate la un loc
Pot în tine visarea și cântul să-l escite,
Mintea să-ți strice poate al razelor blând joc,

Ce se 'mpreună 'n aer, care se sparg în nori,
Care răsfâng în valuri spumânzi și gemători.
- Și dac' ar fi, ce-mi pasă? Chiar pala nebunie
Se poate că trezită a 'nfapt ochii cumpliți
În fruntea-mi veștețită, în creieri rătăciți
Și 'n jurul ochilor mei gravă ca la stafie
Afunde și teribili, lungi cearcăne de plumb -
Fie așa - eu nu zic... Și totuși, nebunia

Cum e, cu chipul dulce, cu care m'a coprins
Îmi place - cum îmi place visul de raze nins,
Îmi place cum îmi place o umbră argintie
Tu cugeți. Cugetarea cu raze reci pătrunde,
Lovește chipul dulce creat de fantasmă
Și acest chip devine palid ca o stafie
Și 'ndată ce-l privești tu el stă să se confunde
Cu locul de-unde vine, cu norii ori cu unde.

Dar eu ... eu nu sunt astfel... Mie-mi place visarea.
Fie ea chiar un basmu, numai fie frumos,
Ânger c'ochi mari albaștri, cu chipul luminos...
Și iert că el se stinge, cum aprind lumânarea.
Căci n'o aprind... din contră... Ca cel ce-i place-un vis
Și chiar trezit de friguri el ține ochiu 'nchis,
Ca mai departe visul frumos să îl viseze,
Asemenea uit lumea și eu... sunt bucuros
De pot prelungi încă visul meu radios.

De n'ar fugi' nfidelul... O, de ar sta mereu
Să oglindez într'însul adânc sufletul meu,
Cu cântecu-mi ferică simțirea să-i desmierd
Și 'n ochii mari și bolnavi ființa să mi-o pierd...
De n'ar fugi!... dar fuge... fuge cum luna plină
Încearcă după codri greu capul de-l înclină
Și fuge și se duce pe-o rază iar în sus,
Se pierde în ruina castelului zdrobit...
E sufletul meu palid, e sufletul meu dus
Ce părăsește lumea de cer ademenit.

.....
O, de-aș muri odată... Cu corpul meu de plumb

Să simt cum morții aspre molatec eu sucumb,
Iar sufletul... O parte ce 'n mine-a mai rămas
Să sboare-unde-l așteaptă amorul în estas,
Să sboare unde partea-i cea jună, dulce, pală
Plutește printre stele... iar stelele-i esală
Un corp de raze blonde...

Căci am pluti 'mpreună
Prin norii cei lunateci, prin stelele ce sună.
Și ne-am dori cum raza dorește-o altă rază,
Una în brațul altei lumină fac frumoasă.
Dar nu se poate încă... căci corpul meu de lut
Un sclav greoi și rece - e sclav - dar e astut.
Mă ține 'n pieptul bolnav... și 'n brațul încă tare,
Când sufletul meu liber vrea să s'arunce 'n mare

Să scapă d'el odată...
În astfel de momente mă speriu eu de mine.
O, de ar fi o moarte, fără ca eu să mor,
Eu aș cuprinde-o 'n brațe și aș strânge-o cu dor.
Magul adânc gândește și 'n minte-și desfășoară
Soartea omului care l-avea 'naintea sa.
Sărac, uimit fusese în lume-odinioară,
Dar gândul lui puternic viața-i apăsa.

Acest cap trist și palid coroana vrea să poarte
Și azi pe el se vede un negru comanac.
Acești umeri voit-au să duc' a lumii soarte
Și azi acopăr trențe și rasa de șiac
Și capu-acest ce 'n perini de tron ar fi dictat moarte
Azi doarme 'n pat de trențe, drept perină un sac,
Picioarelor rănite 'n sandale li-era dor
De salele de marmuri, de-a tronului covor.

Desculț îmbლა pe uliți, de visuri mintea plină
Și 'n lungele-i miserii, ca 'n mare cufundat,
Visa că 'ntreaga lume la dânsul o să vină,
Că el de lumea 'ntreagă va fi încoronat.
Coroane el împarte la regi. - Și la regine,
Iubindu-le, 'ngenunche. Palate-a ridicat
Femeilor ce viața și-o 'nchină la plăceri,

Ce trupul de zăpadă și-l scaldă 'n negru păr.

Dar foaia se întoarce... Cu greață și scârbire
Îi păru-atunci că lumea e toată joc de cărți.
Atunci el se retrase în muri de mănăstire
Și capul și-l cufundă 'ntr'a lunei sfinte cărți.
Pe murii în risipă o candelă subțire
Chilia înnegrită lumină. Și prin părți
Necunoscute-a lumii gândirea lui pribeagă
Străbate cu-aripi mândre nemărginirea 'ntreagă.

În van pune pe suflet greoile cătușe
De gânduri uriașe, de 'nalte rugăciuni.
În van în a lui urmă a 'nchis a lunei ușă
La visele ei turburi, cu mari deșertăciuni;
Pe focul cugetărei a presurat cenușă,
Ci sub cenuș' ard încă consumători cărbuni.
Atunci visul mării s'a șterge 'n a lui gând
Când peste spuza sură se va turna pământ.

Atunci claustrul îl fuge - și 'n țărături sterpi de mare
Se trage să găsească liniștea-i ce s'a dus,
Dar vai! ș'acolo-l urmă visările-i amare,
Căci lumea cu-a ei visuri gândirea i-au supus.
Aici însă visarea-i e-adânc' omorâtoare,
Căci în chip de femeie s'arată 'n aer sus.
Lumești gânduri într'alt chip împleau sufletul său,
El cugeta la toate, ci nu - la Dumnezeu.

Pe noaptea-i sufletească, tainică, rece, stinsă,
Căzu ploaie de raze cu cer senin și dalb
Și sufletu-i se împle iar cu icoane-aprinse,
O auroră-l împle cu aeru-i rozalb.
Din cer cade alene o dulce stea desprinsă
Și se preface 'n ânger, plâns de iubire, alb,
Și 'n inimă-i aude un dulce glas de-argint
Ca sunetu-unui clopot prin noapte aiurind.

Magul își răzgândește-a călugărului soarte!
„E-aievea acea ființă, visele-ți nu te mint,
Dar nu-i aci în lume... E sufletu-unei moarte,
Pe care 'nsă eu însumi pot ca să-l reaprind.

Pot s'o topesc în forma de lut care s'o poarte
Și idealu-eteric în lut eu pot să-l prind,
Dar nu aici. - Aicea de viață n'are parte;
Vom merge 'n lumea unde trăiește mai departe."

1873

ÂNGER ȘI DEMON

Noaptea 'n Doma întristată prin lumini îngălbenite
A făclielor de ceară, care ard lângă altare -
Pe când bolta 'n fundul Domei stă întunecoasă, mare
Nepătrunsă de-ochii roșii de pe mucuri *ostenite*,

În biserica pustie lângă arcul în părete
Genunchiată stă pe trepte o copilă ca un ânger
Pe-a altarului icoană în de raze roșii frângerii
Palidă și mohorâtă Maica Domnului se vede

O făclie e înfiptă într'un stâlp de piatră sură
Lucii picături de smoală la pământ cad sfârâind
Și cununi de flori uscate fâșâiesc amirosind
Ș'a copilei rugăciune tainic șopotit murmură.

Cufundat în întuneric, lâng'o cruce mărmurită
Într'o umbră neagră deasă ca un demon *El* veghiază,
Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așază
Ochii cufundați în capu-i, fruntea tristă și 'ncrețită.

Și bărbia lui s'apasă de al pietrei umăr rece
Părul său negru ca noaptea peste-al marmurei braț alb
Abia candela cea tristă cu reflectul ei roz-alb
Blând o rază mai aruncă ce peste a lui față trece.

Ea un ânger, ce se roagă - *El* un demon, ce visează;
Ea o inimă de aur - *El* un suflet apostat
El în umbra lui fatală stă 'ndărătnic rezemat -
La picioarele Madonei tristă, sfânta *Ea* veghiază.

Pe un mur înalt și rece de o marmură curată
Albă ca zăpada iernei, lucie ca apa lină
Se răsfrânge ca 'n oglindă a copilei umbra plină -
Umbra ei, ce ca și dânsa stă în rugă 'ngenuncheată.

Ce-ți lipsește oare ție blond copil cu-a ta mărire
Cu de marmur' albă față și cu mânilor de ceară
Văl - o negură diafană mestecată 'n stele - Clară

E privirea-ți inocentă sub a genelor umbrire,
Ce-ți lipsește să fii ânger – aripi lungi și constelate
Dar ce văd: Pe-a umbrei tale umeri vii ce se întinde?
Două umbre de aripe ce se mișcă tremurânde
Două aripe de umbră către ceruri ridicate.

O, nu-i umbra ei aceea – este ângeru-i de pază
Lângă marmura cea albă văd ființa-i aeriană
Peste viața-i inocentă viața lui cea sântă plană
Lângă dânsa el se roagă, lângă ea îngenunchiază

Dar de-i umbra ei aceea – atunci *Ea* un ânger este
Însă aripele-i albe lume' a le vedea nu poate
Muri sfînțiți de-a omenirei rugăciuni îndelungate
Văd aripele-i diafane și de dânsule dau veste.

Te iubesc! – era să strige demonul în a lui noapte
Dară umbra 'naripată a lui buze le înmoaie
Nu spre-amor – spre 'nchinăciune el genunchii-și
încovoiaie
Și ascultă dus din lume a ei dulci și timizi șoapte.

.....
Ea? – O fiică e de rege blondă 'n diadem de stele
Trece 'n lume fericită, ânger, rege și femee –
El – răscoală în popoare a distrugerii scânteie
Și în inimi pustiite samănă gândiri rebele.

Despărțiți de-a vieții valuri, între el și între dânsa –
Veacuri sunt de cugetare, o istorie-un popor,
Câteodat' – deși arare – se 'ntâlnesc – și ochii lor
Se privesc – par a se soarbe în dorința lor aprinsă.

Ochii ei cei mari albaștri de blândețe dulci și moi
Ce adânc pătrund în ochii lui cei negri furtunoși
Și pe fața lui cea slabă trece-ușor un nour roș –
Se iubesc – Și ce departe sunt deolaltă amândoi.

A venit un rege palid și coroana sa antică
Grea de glorie și putere, l'a ei poale-ar fi depus,
Pe-ale tronului covoare ea piciorul de-ar fi pus
Și în mâna-i însceptrată, mâna ei îngustă mică.

Dară nu – mute rămas-au buzele-i abia deschise
Mută inima în pieptu-i, mâna ei trasă 'ndărăt
În a sufletului taină ea iubea. Clar și încet
Se ivea fața de demon fecioreștilor ei vise.

Ea-l vedea mișcând poporul cu idei reci 'ndrăznețe
Ce puternic e – gândi ea cu-amoroasă dulce spaimă
El prezentul îl răscoală cu-a gândirilor lui faimă
Contra tot ce grămădiră veacuri lungi și frunți mărețe.

El ades suit pe-o peatră cu turbare se 'nfășoară
În stindardul roș și fruntea-i aspră-adâncă, încrețită
Părea ca o noapte neagră de furtune-acoperită,
Ochii fulgerau și vorba-i trezea furia vulgară.

.....

Pe un pat sărac asudă într'o lungă agonie
Tânărul. O lampă 'ntinde limb' avară și subțire
Sfârșind în aer bolnav. – Nimeni nu-i știe de știre
Nimeni soarta-i n'o 'mblânzește, nimeni fruntea nu-i
mângâie

Ah! acele gânduri toate îndreptate contra lumii.
Contra legilor ce-s scrise, contra ordinii 'mbrăcate
Cu-a lui Dumnezeu numire – astăzi toate-s îndreptate
Contra inimei murinde– sufletul vor să-i zugrume!

A muri fără speranță! Cine știe-amărăciunea
Ce-i ascunsă 'n aste vorbe? – Să te simți neliber, mic
Să vezi marile-aspirații că-s reduse la nimic,
Că domnesc în lume rele, căror nu te poți opune

C'opunându-te la ele tu viața-ți risipești –
Și când mori să vezi că 'n lume viețuit-ai în *zadar*.
O astfel de moarte-i iadul. Alte lacrimi, alt amar
Mai crud, nici e cu putință. *Simți că nimica nu ești*

Și acele gânduri negre mai nici a muri nu-l lasă
Cum a intrat el în viață? Cât amor de drept și bine
Câtă sinceră frăție adusese el cu sine?
Și răsplata? – Amărărea, care sufletu-i apasă.

Dar prin negurile negre, care ochii îi acopăr

Se apropie-argintoasă umbra nalt' a unui ânger
Se așază lin pe patu-i, ochii lui orbiți de plângeri
Ea-i sărută - De pe dânșii negurile se descopăr...

Este Ea. - C'o mulțămire adâncă, nemaisimțită
El în ochii ei se uită. - Mândră-i de înduioșere
Ceasul ultim îi împacă toată viața-i de durere
Ah! șoptește el pe moarte - cine ești ghicesc iubită.

Am urmat pământul ista, vremea mea, viața, poporul
Cu gândirile-mi rebele contra cerului deschis-
El n'a vrut ca să condamne pe demon- ci a trimis
Pre un ânger, să mă 'npace, și 'mpăcarea-i... e amorul.

Publicată în Convorbiri literare, VII, nr. 1, 1 aprilie 1873, p. 16-18.

FLOARE ALBASTRĂ

Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și 'n ceruri nalte?
De nu m'ai uita încalte,
Sufletul vieței mele.

În zadar râuri în soare
Grămădești 'n a ta gândire
Și câmpiile Asire
Și întunecata mare,

Piramidele 'nvechite
Urcă 'n cer vârful lor mare -
Nu căta în depărtare
Fericirea ta, iubite!

Astfel zise mititica
Dulce netezindu-mi părul
Ah! ea spuse adevărul
Eu am râs, n'am zis nimica.

- Hai în codrul cu verdeață
Und' isvoare plâng în vale
Stânca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

Acolo 'n ochi de pădure

Lângă balta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom șede a în foi de mure

Și mi-i spune-atunci povești
Și minciuni cu-a ta guriță
Eu pe-un fir de romaniță
Voi cerca de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
Voi fi roșie ca mărul
Mi-oi desface de-aur părul
Să-ți astup cu dânsul gura.

De mi-i da o sărutare
Nime 'n lume n'a s'o știe
Căci va fi sub pălărie -
Ș'apoi cine treabă are!

Când prin crengi s'a fi ivit
Luna 'n noaptea cea de vară
Mi-i ținea de subsuoară
Te-oi ținea de după gât,

Pe cărare 'n bolți de frunze,
Apucând spre sat în vale
Ne-om da sărutări pe cale
Dulci ca florile ascunse.

Și sosind l'al porții prag
Vom vorbi 'n întunecime
Grija noastră n'aib'o nime
Cui ce-i pasă că-mi ești drag?

Înc'o gură - și dispăre...
Ca un stâlp eu stam în lună!
Ce frumoasă, ce nebună
E albastra-mi, dulce floare!

.....

Și te-ai dus dulce minune
Ș'a murit iubirea noastră -
Floare-albastră! floare-albastră!...

Totuși este trist în lume!

Publicată în Convorbiri literare, VII, nr. 1, 1 aprilie 1873, p. 18.

AH, MIEREA BUZEI TALE

Ah, mierea buzei tale am gustat-o,
A buzei tale coapte, amorul meu;
Zăpada sânului eu am furat-o,
De ea mi-am răcorit suflarea eu;
Ah, unde ești, demonico, curato,
Ah, unde ești să mor la sânul tău!

Ce sunt eu azi? – o frunză, o nimică.
Și-mi pare că am fost un împărat;
Simțirea care sufletu-mi despică
E ca și când o lume mi-a furat;
Ah, mierea buzei tale, păsărică,
Am nebunit de când o am gustat!

Ah, cum nu ești, să-ți mistuiesc viața,
Să-ți beau tot sufletul din gura ta,
Să-ți sorb lumina pân' ce-or fi de ghiață
Frumoșii-ți ochi – să-ți devastez așa
Tot ce tu ai frumos... o, mă învață
Să teucid cu respirarea mea!

Să murim amândoi... La ce trăiesc eu,
La ce trăiești tu pe a lumii spume?
Sărmane inimi închegate 'n vreme,
Sărmane patimi aruncate 'n lume;
Ah, să murim, nu plânge, nu te teme.
Că undeva s'afla al nostru nume!

Încet, încet ... să ne culcăm în raclă,
Încet de pe pământ ne-om furișa.
O, stinge a privirei tale faclă,
Închide ochii tăi... așa, așa;
Ce bine e să dormi adânc în raclă,
Să dormi adânc, să nu mai știi ceva.

Iubito, vremea 'n loc să steie,
Să stingă universu 'ntreg în noi:

O rază încă, încă o scânteie,
Ș'apoi dispare tot... ș'apoi, ș'apoi
Simt încă gândul tău iubit, femeie,
Ș'apoi nu vom mai fi nimic... noi doi.

GHAZEL

Tu, cu cruzime m'ai respins, când am voit, copilă,
Să devastez frumsețea ta cea dulce, făr' de milă –
Și totuși corpul tău e plin de-o coaptă tinereță,
Tu, al amorului duios demonică prăsilă!

Eu am plecat purtând în piept durerea-mi toată scrisă,
Precum al primăverei vânt duce 'n văzduh o filă;
Dar noaptea când am adormit, atunci durerea-mi toată
Se ghemuiește 'n inima-mi, o arde ș'o împilă;

Părea din somn că m'am trezit și te-am văzut pe patu-
mi,

Boțind cerșaful meu cel alb cu mâna ta gentilă;
Abia al hainei tale gaz de umăru-ți se ține
Și sânii tăi s'au liberat de-a hainei crudă silă

Și proaspeți, albi, rotunzi și tari ei se ridic, se lasă
Și ochii tăi în lacrimi ard, în lacrimi dulci de milă.
La răsuflarea cald' a ta se coace-uscata gură,
Se văd frumoși mărgăritari ce 'ntredeschiși defilă.

Cu brațul meu eu șelele ți le 'ncleștai sălbatec
Și-am vrut să-ți mușc gurița ta de tremurai febrilă,
Și tu te aperi surâzând, c'o mân' acoperi sânii,
Privirea ta înoată ud, când blândă, când ostilă,

De bunăvoie, lîngezind, te lași de șold răpită,
Dar retrezită din amor tu te desfaci cu silă,
Și de turbare s'a 'ncleștat, s'a strâns gurița-ți creată;
Tu de pe frunte păru-ți dai, plângi tremurând, copilă,

În șolduri boiul ți-l îndoii ș'ai vrea să-mi scapi din mână,
Precum se 'ndoiaie, vrând s'o rupi, în degete-o zambilă.
Dar sângele tău dulce-acum ca mierea cea de struguri
În vine-ți fierbe nebunit, și mintea o exilă.

Atunci căzuși pe pieptul meu o sarcină în friguri,

Un fruct răscopt de-amorului căldură fără milă,
Ai mai gemut o dată clar ca omul care moare,
Apoi te lăsași patimei ce te ardea, Sibyllă,

Și 'n lupta noastră te-am adus sub greul vieții mele,
Pecete-am rupt, ce pân' acum junețea ți-o sigilă -
Un corp am fost îngemănat trăind o viaț' obscură,
Demonic-dulce, amoros, spasmodică, febrilă,

Și sufletele noastre-atunci pe buze atârinate
S'au contopit în sărutări, în desmierdări, în milă,
Par'c'am trecut noi amândoi în noaptea neființei,
Ne-am zugrumat în sărutări, ne-am omorât, copilă!

O ARFĂ PE-UN MORMÂNT

Prin gândurile-mi triste și negre treci frumoasă,
Ca marmura de albă, în haine de argint,
Cu ochii mari albaștri în bolți întunecoase
Și desfăcut ți-e părul în valuri de-aur moale...
Deasupra frunței tale e-un mândru cerc de stele -
Astfel treci tu, copilă, făptura minții mele,
Minune-a Creațiunii, ș'o singură gândire
Te face ca să tremuri: o arfă pe-un mormânt.

Da, da! În viața-mi tristă tu treci cu-a tale stele
Albastre și în sboru-ți tu murmuri surâzând...
E-amor? copilărie?... Sunt versurile mele
Ce-ocupă a ta minte de murmurezi visând?
Surâzi!... Nu plânge numai la finele poemei
C'o arfă pe-un mormânt.

Ah! de-aș muri... tu, ânger, fără să știi vodată
Că te-a iubit acela, ce zace în pământ,
C'un rai întreg de visuri, cerimea înstelată
De cugetări înalte cu dânsu-i îngropată,
Că acea lume 'ntreagă ție-a fost închinată -
Tu inocentă, albă, ai trece surâzând...
Doar luna 'n cer atuncea s'ar îndoii în liră
Ș'ar suspina în noapte: o arfă pe-un mormânt!

MURMURĂ GLASUL MĂRII

Murmură glasul mării stins și molcom,
Înconjurând a Italiei insulă mândră -
O, luminați, a cerului stele albe,
Câmpilor noștri.

Vă vărsați icoanele voastre în Tibur,
Nori, zugrăviți pe câmpie umbre fuginde,
Tu, măreție a nopții, a mării, a lumii,
Împle Italia.

Mare, poartă pe undele tale corăbii,
Unele grele ni-aducă aur din Ofir,
Altele înfoiate de roze d'Egipt,
Vinuri și smirnă.

Ah, trimiteți popoare vulturii voștri
Cei de lemn să sboare pe marea măreață,
Căci a Romei eterne picioare marmorei
Daruri așteaptă.

Numai singur asupra lumii în pace
Nepăsător tămâii și laudei voastre,
Învăluit în maiestatea tăcerii
Stă 'mperatorul.

Vezi-l atins de umbra gândirilor regii!
Vorba-i va să fie o rază 'n lume;
Orele lui sunt isvoare la anii istoriei,
Salve-Imperator!

CUM OCEANU

Cum oceanu 'ntărâtat turbatu-i,
Răcnind înaltă brațele-i spumate,
De nori s'acață, în bolta lumii bate,
Până furtuna-l reînpinge 'n patu-i.

Sălbatecul! În van fulgere înfricoșate
Apără cerul... El încredințatu-i
Că bolta cea albastră e palatu-i.
Cu-asalt s'o ia el vrea - ca pe-o cetate

Rănit de fulger el se încovoae,
Și c'o poveste îl adoarme-o boare...

Și 'n vis - un cer în fundu-i se îndoae.
Tot ce-a dorit, în visul lui el are,
Tăria, stele, luna cea bălăe...
Dormind murmură, - murmurând tresare.

ADÂNCĂ MARE

Adâncă mare sub a lunii față
Înseninată de-a ei blondă rază,
O lume 'ntreagă 'n fundul ei visează,
Și stele poartă pe oglinda-i creață.

Dar mâni - ea falnică, cumplit turbează
Și mișcă lumea ei negru-măreață,
Pe-ale ei mii și mii de nalte brațe,
Ducând pieire - țări înmormântează.

Azi un diluviu, mâne-o murmuire,
O armonie, care capăt n'are:
Astfel e-a ei întunecată fire,

Astfel e sufletu 'n antica mare.
Ce-i pasă ce simțiri o să ne 'nspire -
Indiferentă, solitară, - mare!

DEASUPRA MĂRII LUNA 'N NOURI JOACĂ

Deasupra mării luna 'n nouri joacă,
Acoperind Venetia măreață,
C'un văl diafan de argintoasă ceață,
În giulgiul alb mărirea-i o îmbracă.

Oceanul - un copil - o prinde 'n brață,
Pe-ale ei scări de marmur palizi, pleacă
A lui spumată frunte, o invoacă!
Miresei moarte blând mângâie fața.

Ca 'n cimitir tăcere e 'n cetate
Și - un preot din a vechimei zile -
San Marco, sinistru miază-noapte bate...

În limba vremii, a tainicei Sibile,
Pare că-i spune mării întunecate:
«Nu'nvie morții! în van o'ncerci - copile!»

MARIA TUDOR

Cât vis de vară și câtă furtună!
Un ânger ești? Un demon, ce deliră?
Acum o vijelie – acum o liră
E inima-ți duioasă și nebună.

Tu ești femeie. Păru-ți se respiră
Pe ai lui umeri și perdută, bună,
Tu-i săruți vorba de pe gură. Spună
Ce-o spune, tu-i acorzi. Și că se miră

Surâzi. Ca să plătești acea mirare
Din ochii-i dulci și mari tu ai preface
Întreaga lume 'n cimitiriu mare.

Căci ești regină – și așa îți place,
Cine te vede albă, nepăsătoare
Și știe furtuna nopții tale – tace.

CARE-I AMORUL MEU ÎN ASTĂ LUME

Care-i amorul meu în astă lume:
Este-al bravurei coiful de aramă,
Sau al mărireii aspru rece nume?

Sau este claustrul cernit, ce chiamă
Cu-a lui icoane sânte 'ngălbenite,
Cu clopotu-i vestind a morții dramă?

Sau este chipul blând unei iubite,
Ce, dulce, pură, sântă și frumoasă,
Să-mi facă zile albe, -ore-aurite?

O văd adesa steauă radioasă
'N'oglinde sufletului meu – o zee –
Ș'a ei privire-asupra mea se lasă:

De ânger suflet, chipul de femeie;
În visul vieții ei ea sfânt surâde
Și mă 'namor de-oricare-a ei idee,

Când lumea-amar de visu-acesta râde:
Nu e femeia ce crezi tu, nebune,
Și chipul care inima-ți l-închide

Nu este 'n lume. Cine-atunci mi-a spune
Unde e ângerul cu-aripi senine,
A sufletului meu scumpă minune?

Ea n'a fost niciodată... doar în tine
De-a fost vrodată ea, de mult e moartă,
Astfel de chip o *dată*'n lume vine.

Dar de nu e, mângâie-ți a ta soartă -
Crede: că ea dodată cu-a ta fire
Trecut-a 'n lume-a ceriurilor poartă,

Dar înainte de-a-i 'ntâlni privirea,
Ea a murit și-a ei ființă bună
E colb în lume, umbră în gândire!

De-aceea 'n înstelate nopti cu lună,
Pasu-ți îndreaptă, cată cimitirul
Și un mormânt ți-alege, ți 'ncunună,

Încoardă-ți lira scumpă, iară mirul
Al vorbelor iubirei tu îl varsă
Pe-acel mormânt ce-l înverzește pirul

Și zi: Dormi dusă, inima mea arsă.

STAM ÎN FEREASTA SUSĂ

Stam în fereasta susă
Și isvureau în taină,
Cu-a lor de aur haină,
A noptii stele mari.

Se înflă dinainte-mi
De vânt deschisa carte
Și literele-i moarte
În lună joacă clar.

Un râu, vezi, mișcă unda-i
Cea visător-bolnavă,
Un cântec în dumbravă,
O floare văd pe lan.

O stea în cer albastru,
Ce-aruncă-a ei icoană

Pe-oglanda albă, plană,
A lacului Meran.

Și sună 'n noaptea tristă
Un cântec de copilă
Și vântu 'ntoarce-o filă
Din cartea ce-am deschis.

De ce mi-a 'ntors el foaia
Unde 'nvățatul zice
Că 'n lume nu-i ferice,
Că viața este vis?

CHRIST

Cărții vechi, roase de molii, cu păreții afumați,
I-am deschis unsele pagini, cu-a lor litere bătrâne.
Strâmbe ca gândirea oarbă unor secole străine.
Triste ca aerul bolnav de sub murii afundați.

Dar pe pagina din urmă, în trăsuri greoaie, seci,
Te-am văzut născut în paie, fața mică și urâtă,
Tu, Hristoase, -o ieroglifă stai cu fruntea amărâtă,
Tu, Mario, stai tăcută, țeapănă, cu ochii reci!

Era vremi acelea, Doamne, când gravura grosolană
Ajuta numai al minții sbor de foc cutezător...
Pe când mâna 'ncă copilă pe-ochiul sânt și arzător
Nu putea să-l înțeleagă, să-l imite în icoană.

Însă sufletul cel vergin te gândea în nopți senine,
Te vedea râzând prin lacrimi, cu zâmbirea ta de ânger.
Lângă tine 'ngenuncheată, muma ta stătea 'n uimire,
Ridicând frumoasă, sântă, cătră cer a sale mâne.

În pădurile antice ale Indiei cea mare,
Printre care, ca oaze, sunt imperii fără fine,
Regii duc în pace-eternă a popoarelor destine
Închinând înțelepciunii viața lor cea trecătoare.

Dar un mag bătrân ca lumea îi adună și le spune
C'un nou gând se naște 'n oameni, mai puternic și mai
mare
Decât toate pân' acuma. Și o stea strălucitoare

Arde 'n cer arătând calea la a evului minune.

Fi-va oare deslegarea celor nedeslegate?

Fi-va visul omenirii grămădit într'o ființă?

Fi-va brațul care șterge-a omeniei neputință

Ori isvorul cel de taină a luminii-adevărate?

Va putea să risipească cea neliniște eternă,

Cea durere ce-i născută din puterea mărginită

Și dorința fără de margini?... Lăsați vorba-vă pripită,

Mergeți regi spre închinare la născutul în tavernă.

În tavernă?... 'n umilință s'a născut dar adevărul?

Și în fașe d'înjosire e 'nfășat eternul rege?

Din durerea unui secol, din martiriul lumii 'ntrege

Răsări o stea de pace, luminând lumea și cerul...

Sarcini de-aur și de smirnă ei încarcă pe cămile

Și pornesc în caravană după steaua plutitoare,

Ce în aerul cel umed, pare-o așchie din soare,

Lunecând pe bolta-albastră la culcușu-eternei mile.

Ș'atunci inima creștină ea vedea pustia 'ntinsă

Și pin ea plutind ca umbre împărați din răsărit,

Umbre regii și tăcute ce-urmasu astrul fericit...

Strălucea pustia albă de a lunei raze ninsă,

Iar pe muntele cu dafini, cu dumbrave de măslin

Povestind povești bătrâne, au văzut păstorii steaua

Cu zâmbirea ei ferice și cu razele de neaună

Ș'au urmat sfințita-i cale către staulul divin.

.....

Azi artistul te concepe ca pe-un rege 'n tronul său,

Dară inima-i deșartă mâna-i fină n'o urmează...

De a veacului suflare a lui inimă e trează

Și în ochiul lui cuminte tu ești om - nu Dumnezeu.

Azi gândirea se aprinde ca și focul cel de paie -

Ieri ai fost credința simplă - însă sinceră, adâncă,

Împărat fuși Omenirii, crezu 'n tine era stâncă...

Azi pe pânză te aruncă, ori în marmură te taie.

EU NU VORBESC DE DUMNEZEUL DE-AZI...

Eu nu vorbesc de Dumnezeu de-azi —
Au fost așa de mulți. Vorbesc de unul
Care de mult nu e — și poate că
Nici nu a fost vodată — dar a putut fi;
De-a putut fi — a fost. Căci toți au fost
Un gând — niciunu-aieva. Dacă cânt
Pe baiadera unuia trecut
Nimeni nu poate-a mi-o ținea rău,
De-i înțelept. De nu-i — mi-o ție. Numai
Nu-mi pasă nici atunci de el. Și, cine
Va vrea, găsi-va 'n acest cânt-un adevăr —
Însă înțelepciunea — și aceasta
E tot ce putem da noi, oamenii,
Căci adevărul — nu știm dacă-l știm.

Astfel c'ai putea zice: Fiecare
Timp are pe-al său — Cine știe
De-acel Dumnezeu care pe sânul
Iubitei lui uita de lumea —
Nu era tocmai, prin uitarea lui,
Mai bun decât acel de azi, căruia
Îi pas' așa de mult de lumea noastră
Încât ni vine greu de-a lui amar
Și de prorocii ce-i propag gândirea
Și ordinea?

MOARTE

Moarte, tu îmi pari o noapte neagră, naltă și întinsă,
Iar în mijloc de 'ntuneric o făclie stă aprinsă
În nemărginirea vremii și a lumii, atârând
Din trecutu 'n întuneric în viitor de întuneric
Merge lângă facla vieții a ființelor chimeric
Șir. La finea razei vieții umbră 'n umbră dispărând.

De s'ar stinge-acea făclie, ce mai este lumea ? - Tu.
Ce-mi pasă dacă făclia arde petrecerei tale?

Care e viermele vremii? Cine lumea o împinge
Spre pieire, judecata generațiilor stinge

Și vârtelnița veciei o întoarce într'un fel?

Stele 'n ceruri, flori pe câmpuri, toate câte-s trecătoare
Sunt împinse spre pieire, ca isvoarele spre mare,
Și eternă-i numai moartea – jucăria ei e tot,
Ea trăiește, iar nu lumea. Părând altfel totd'auna
Și fiind în veci aceeași, ea-i enigma, ea e runa
Cea obscură a istoriei, a naturii și a tot.

Moarte, odată în vecie se trezește fiecare
Și făptura 'n juru-i vede visele-ți bizare
Ci în loc de-a te pricepe, el s'apucă de luptat
Contra ta. Viața omenirii lungă lupta e cu tine
Obeliscii în câmpie, piramidele 'n ruine
Piedici sunt ce le-au pus omul l'al tău pas înfricoșat.

Spre-a pricepe-a tale visuri omul mic se întreține,
Nesimțind c'a lui viață e-orologiu pentru tine,
Nu te crede în el însuși, ci te caută în vânt
Și tu 'n el, pe orice fibră, pe orice rază de gândire,
Miști cumplita ta putere. Astfel, fără contenire,
Orice pas îl face 'n lume, e un pas înspre mormânt.

Dar în noi este un ceva, care adânc samănă ție
Ca și tine a lui spațiu se întinde 'n vecinicie
Și în marginile noastre el icoană este a ta.
Sufletul. El ne consumă în folosul tău și ție
El îți arde, gata vecinic de-a lăsa a lui chilie
Numai spre a te 'nțelege, se coboară 'n noi câtva.

Odată 'n mijlocul eternității
Se naște orișicine muritor,
Să vadă toate visele vieții
Din treapta 'n care stă unul cu dor,
Iar altul cu desgust adânc al greței,
Unul râzând, altul nepăsător.
Nebuni și 'nchipuiți – toți înapoi
Se 'ntorc precum veniră – tâmpi și goi.

O greșală universul a comis. Din nemișcarea
Cea eternă în trecutu-i viermii un punct, din care
Își scrânti tot infinitul paralizicului lui somn,

Și espiarea lungă, cruntă, a pornirilor lui rebele
E viața. Spre echilibrul liniștitei întocmele
Realeargă tot ce este cu dor lung, nestins, insomn.

Și de-aceia de surprindem strania acea simțire
Ce cuprinde ca o spaimă sufletu 'n nedumerire
Când ca o pană în aer, ne simțim surprinși în timp,
Îndărăt o vecinicie și 'nainte-o vecinicie
De nisip un mic grăunte într'a Africei pustie
Nu se simte-atât de singur.

Ceeace ne bate 'n suflet, când mai rar și când mai iute,
Ce ne pune între cele viitoare și trecute.
Este moartea.
Ca și vremea 'n orologii ea trăește 'n noi.

Furnicar pământul este pe a cerului câmpie
Și 'n lumina caldă, clară, iese neagra colonie
De ființe 'nchipuite murmurând neîncetat,
Microscopice popoare - efemerii regi - popime,
Se succed în generații, fără ca să știe nime,
Învățații, neam de popă 'nchipuit și îngânat.

Și se ceartă pentru glorie, pentru artă și știință
Fiecare veac le-aduce altă... altă sentință
Pentru ceartă. Și din toate întrebările din timp
Pentru care 'n veci murmură furnicarul, ce se vede?
Vanitate. Fiecare din furnicărime crede
Că-i grozav și c'a lui glavă merită cununi și nimb.

Muști de-o zi, ce 'nchipuite treceți, ați uitat cu totul
Că 'ndărătul lumii voastre mici de-o măsurăți cu cotul
E-o vecie - că înainte-i o vecie este iar
Că 'n nemărginirea lumii și a vremei ce-i o clipă
Suspendată. Vană-i cruda a puterilor risipă
Visele noastre o 'ngreună și o 'ngreună 'n zadar.

O VREME CE TRECÂND...

Trecere - peire - umbră - vis,
Unul o vocabulă asiriană,
Altul un gândac.
Altul o coroană.
Unul și același diferența 'n idei,

Unul tare, puternic – vorbind măreț
Trâmbița marilor idei –
Altul cu sufletul în somn.

O vreme, ce trecând ai dus cu tine
Imperii și coliba, regi și sclavi,
Totuna ți-i coliba cea de azi
A unei nații ce prea-i mărginită,
Ca și zidiri frumoase impozante

Din Persepolis. Cum îi duci pe toți,
Unul având în gându-i un gândac,
Asupra cărui face combinații,
Un altul o vocabulă asiră,
Al treilea o literă chineză,

Unul un stat cu planurile pe-un secol,
Altul un ban cu planul pe o zi...
Totuna ți-e – Și Maiestatea ta,
Ea nu cunoaște nici o maiestate;
Astfel din oameni toți tot într'un fel,

Toți conținând în ei aceiași germeni,
Toți cu voinți nemărginite –
Pe unul tu-l ridici, pe altul lași
Ca spuma nezărită să plesnească,
Ce-ți pasă ție ce gândesc sau vor,

Gândirea-i umbra, iar voința lor
E o scânteie – care ar pute
S'aprindă lumea – dacă ar pute.
Astfel în mijlocul eternității
Încheși pe orișicare muritor,

L-arunci în spațiu dându-l întâmplărei
Și unul tare-și face loc prin lume,
Cotește pe-unul, răsturnând pe-un alt,
Iar altul slab se lasă 'mpins de toți,
Nici știe de ce e – nici ce-a venit

Pe ăst pământ – prilej la suferințe,
Unul vorbește în icoane splendizi
Și lumea se înșiră dinainte

Cu-al ei trecut, cu viitorul ei.
Nainte de-a fi soare și nainte

De-a fi o lume, el o și clădește
În mintea lui – un chaos neguros,
Apoi din chaos el rupând fâșii,
În șiruri comandează legioane
De sori, de lune, de planete puternici

Ș'apoi privește tot el într'o clipă
Cum soarele roșește 'n cerul negru, –
Bolnav, bătrân, aproape înghețat,
Iar globurile fug în spați rebele,
De nici o lege nemaifiind ținute.

Un altul calculă pe degete
Cu câte dramuri s'a mări averea-i
De-a vinde-astfel – de-a cumpăra astfel
De cine – ce să-i pese lui. Burete
De foc, el arde sus, ș'o arde

Oricât va vrea, el știe dinainte
Că pe cât va trăi – el nu s'a stinge
Și de la talpa obștei omenești
Pân' sus, la capul cel încoronat,
De sine-i pasă oricui, și cu sine

S'ocupă orișicare – trebuința
De fier l-învață dar pe o clipeală
De-a fi altfel, de-a cugeta altfel.
Ferice sunt naturile tăcute,
A căror suflet e ca 'n vecinie somn –

Când graiul lor vorbește pare-un murmur,
O grație tăcută în mișcare,
Fără de patime, fără de bucurii,
Ei par somnambuli. Duc a lor viață
Oglindă lină lumei dimprejur,

Ei trec neconștii lângă mari primejdii
Și se opresc la piedicele mici
Și aste piedici mici sunt grija lor.
Nefericiți cei cu voință mare

Și minte mică – căci acești-s răi,
Nefericiți cei cu voință mică
Și minte mare, căci sunt ca mimoze
Căror atingerea cea mai ușoară
Rănește sufletul lor în adânc.
O armonie, – tu ești fericirea!

Dar ce întrebi tu vreme cum ei sunt
Sau nu sunt aste mii de mii de oameni,
Știuți sunt unii, alții neștiuți,
Puțini ferice, prea mulți neferice,
Nevoia-i duce și ei duc nevoia,

Iară pecetea vieții lor e moartea
Moartea eternă – care e uitarea.
Mulți cred a avea geniu și își leagă
Viața lor de astă 'nchipuire.
De voi muri, dar numele-mi să-l poarte

Din gură 'n gură secolii ce vin.
Sărman nebun! – O crede – fii ferice,
Crede că vei trezi în viitor
În une capete ce or să poarte
În ele lumea – te-or purta 'n vun colț

Pe tine, gândul tău, numele tău.
Știi tu în viața ta câte-ai cetit,
Câte-ai văzut și câte ți s-a spus?
Puțin – de ici, de colo o fâșie
D'îmagine – o umbră de cuvânt

Și totuși aste lucruri toate au fost.
Nu, nu! Cum nu băgăm de samă,
Preocupați de-o singură dorință,
O lume 'ntreagă dimprejuru-ne,
Deși ea este, de ochii ridicăm,

Astfel și tu sărmanu-i fi nimic.
Poate-un pedant – onoare foarte mare –
Va cântări al vorbei aticismu
După doi evi – pentru un alt pedant
Din ev în ev poate-i fi 'ntr'o notă

Pusă în josul unui text nerod,
Sau altul va căta în cartea veche,
Furând de ici, de colo vo scânteie
Din geniul tău. - Vezi nemurirea ta.
O genii mari, voi regi ai cugetării,

Ce treceți rar și izolați prin secolii,
Punând în scrisul vostru mângâierea
Care conține toată firea noastră -
Când vă citim - noi ne simțim în voi.
Da voi sunteți ca niște medici buni,

Cu fiecare suflet bolnav voi
Vă ocupați, ca și când n'ați avea
Un alt bolnav - decât pe cel prezent.
Dar restul mare, cel imens de mare
Bolnav de inimă, bolnav de minte

Din ce în ce e dus de-a lui patimi,
De-a lui chimere, de-a lui nerozii.
Eroi și regi, imperii și colibe,
Sclavi, negustori, meseriași, țărani,
Toți trec în zgomot și vuind ridică

Deasupra lor un om și iar un om
Făclii în genere atât de oarbe
Ca ochii celor mulți - luciri de baltă
Cari de n'aduc peire - aduc dureri.
Unde ei sunt - unde vor rămâne.

ÎN OCHII ALTOR OAMENI...

În ochii altor oameni tu ești o carne vie,
O netedă-arătare, un animal gentil.
Ei doresc mâna-ți albă pe frunte să-i mângâie
Căci dulce-i și mică mânuța-ți de copil.

Ei doresc buza-ți coaptă, nectar amar de patimi,
Ei vor să-ți sugă ochiul, divinul ochiul tău,
Tu lor li ești femeie, o jucărea de patimi...
Căci nimeni nu te vede astfel cum te văd eu.

Nu! Pentru mine ești tu ca glasul unei coarde

Ce nemaiauzită a fost pe-acest pământ
Și inima-mi bolnavă la văzul tău îmi arde
Din jos în sus o simt dar mișcată, tremurând.

Nu, chipul tău cel dulce n'atingă-l o idee,
O umbră de dorire, un sunet, o suflare,
Căci pentru-oricine 'n lume tu mi-ai părut prea mare
Căci tu ești prea mult ânger și prea puțin femeie.

UN FAR E SOARELE ÎN MAREA LUMII...

Un far e soarele în marea lumii,
Planetele-s corăbii de 'ntuneric
Ce lin plutesc pe calea lor prescrisă,
Ținând drept busolă farul cel mare.
Dar de s'ar stinge? – Pe oceanul lumii
Ele ar rătăci în veci, în veci,
În întuneric veșnic și 'n durere.

DE DAU ÎNTR'O PARTE MREAJA...

De dau într'o parte mreața ce, perdea trandafirie,
După ea ascunde-apusul, văd o lume argintie,
Și 'n câmpii albastre împlă generațiile de sfinți;
Unii-i vezi cu fruntea creață de adâncu 'nțelepciunii,
Alții 'n seninul credinței și cu mirul rugăciunii;

Iar în mijlocul câmpiei, se ridică 'n cer de soare
Un deal verde și în frunte-i se usuc'o cruce mare
Aurită de lumina sfântă-a soarelui ceresc.
Și 'ncet iar se desfășoară mreața de aur eteric,
Ochiu-mi se păienjenește privind sec în întuneric,
Și 'n apusul negru, rece, ale nopții umbre cresc.

Prin câmpiile albastre și cu straturi de ninsoare
Râuri de stele valuri undele își desfășoară,
Florile pe lujeri de-aur lune sunt ce blând sclipesc,
Varsă 'n lumea lor cerească o lumină viorie
Ce străbate 'n raze vineți atmosfera argintie
Și cântări aeriene pintre straturi lin roiesc.

SBURAM...

Sburam... câmpia-mi pare că zboară, că pe loc

Eu stau c'un cer ce poartă în sarcină de foc
Noianele-i de stele... câmpia parcă sboară,
Eu singur stând sub bolta stabilă, solitară;
Dar deodată-mi pare că armăsarul-mi rece
Sburând din loc cu lumea în fuga-i se întrece,

Deodată tot se mișcă... câmpia mă urmează,
Cu dealuri, cu coline, păduri întunecoase,
Că munți bătrâni s'ardică și fug, în urmă-mi sboară,
Rupând cu fruntea stearpă a norilor popoară;
Că lumea e nebună și fuge după mine
Și veșnic peste frunte-mi în cercuri ea se ține,

Că stelele urmează, și bolta cea cerească
Din loc în loc se mută vrând să mă urmărească.
Și cerul își repede popoarele-i de stele
Ca să s' ație 'n urma a pasurilor mele,
Vuind urmează parcă bătrânii munți de piatră
Și râuri scânteiază, bulboanele mă latră,

Pădurile m'urmează călări pe vijelie
Ce icea le adună și icea le 'mprăștie
Săltându-le pe câmpuri... Mă 'ntreb uimit în gând:
Sbor eu, sau sboară lumea nebună vâjâind?
Poate că toată lumea deodat' acum cu mine
Se mișcă, fuge, urlă, ducându-se 'n sine;

De valuri generații de vânt cum sunt mânate,
Ducând cu ele țărmi, pădurile și sate,
Ducând cu ele-o lume pe mal ce fu-așternută;
Și, prin murmure crude a unei lumi pierdută,
Pe fruntea unei unde este un spic de grâu
Și acel spic dus de-un fluviu ce-a inundat – sunt eu...

PRIVESC ORAȘUL-FURNICAR

Privesc orașul-furnicar
Cu oameni mulți și muri bizari,
Pe strade largi cu multe bolți,
Cu câte-un chip l'a stradei colț.
Și trec foind, râzând, vorbind,
Mulțime de-oameni pași grăbind

Dar numai p'ici și pe colea
Merge unul de-a 'nletelea,
Cu ochii 'n cer, pe șuierate,
Țiindu-și mânila la spate.
S'aude clopot răsunând,
Cu prapuri, cruci, icoani, viind,

Preoții lin și în veștminte
Cântând a cărților cuvinte.
În urmă vin ca 'ntr'un prohod;
Tineri, femei, copii, norod;
Dar nu-i prohod - sfințire de-apă,
Pe uliți lumea să nu 'ncapă;

Se scurg încet - tarra bumbum -
Ostașii vin în marș acum,
Naintea lor tambur-major,
Voinic el calcă din picior
Și tobe tare 'n tact ei bat
Și pașii sună apăsat;

Lucesc și armele în șir,
Frumos stindarde se deșir;
Ei trec mereu - tarra bumbum -
Și dup' un colț dispar acum...
O fată trece c'un profil
Rotund și dulce de copil,

Un câne fuge spăriet,
Șuier-un lotru de băiet,
Într'o răspântie uzată
Și 'ntinde-un orb mâna uscată,
Hamalul trece încărcat,
Și orologiile bat -

Dar nimeni mai nu le ascultă
De vorbă multă, lume multă.

EȘTI ÎN ȚARA...

Ești în țara berei mândre și-a cârnaților cu piele,
Ești în sânul măslinoasei și brigandei d'azi Elade;
La muscal vii și la turcul ce domnește multe neamuri,

Ești în patria musteții iubitoare de pomade.
Ba, tu ești în România, căpătâiul de venituri
Unde-a fi calmuc, iubite, e frumos și ți se șade.
Unde cel venit scutitu-i de-orice greu și datoria
Ș'unde vita cea străveche de român ce-l sudui, bade,
Poartă 'n spatele-i nătânge pe-orșicare-i vine 'n minte
Să clocească-a lui semințe pe-ăst popor ce-i duce 'n
spate.

Unde prazi fără de milă, făr' să-ți pese, spre-a te
'ntoarce

Înstărit în a ta țară, să trăiești din aste prade.
Unde fiii proprii țării îi sug măduva din oase
Spre-a o da 'n Paris, Viena pe nimicuri și parade,
Unde 'n casă se vorbește orice limbă vrei din lume,
Numai limba strămoșească s'o vorbești nici nu se cade,
Unde-a oamenilor fală și mândrie nu consistă
Decât c'au știut mai bine s'uite limba țării toate,
Unde chiar numirea țării este doar o ironie,
Căci român nu e nimica nici în case, nici pe strade.

MITOLOGICALE

Da! din porțile mândre de munte, din stânci arcuite,
lese-uraganul bătrân, mânând pe lungi umeri de nouri
Caii fulgerători și carul ce 'n fuga lui tună.
Barba lui flutură 'n vânturi ca negura cea argintie,
Părul îmflat e de vânt, și prin el colțuroasa coroană,
Împletită din fulgerul roș și din vinete stele
Hohot' adânc bătrânul când vede că munții își clatin
Și-și prăvălesc căciule de stânci când vor să-l salute...

Codrii bătrâni râd și ei din adânc și vuind îl salută
Paltenii nalți și bătrânii stejari și brazii cei vecinici.
Numai marea-albastră murmură 'n contra orgiei,
Care bătrânul rege-o făcea: 'n beția lui oarbă,
El mân' oștiri de nori contra mării... ș'armia-i neagră,
Ruptă pe-ici, pe colea de-a soarelui roșă lumină
Șiruri lungi fug repede grei pe cerul cel verde.

Și netezindu-și barba, trece prin ei uraganul
Dus de fulgerătorii cai în bătrâna căruță,

Care scârție hodorogind, de-ai crede că lumea
Stă să-și iasă din vechile-i vecinice încheieture.
- Groaznic s'a îmbătat bătrânul - soarele zice;
Nu-i minune - a băut jumătate d'Oceanul Pacific.
Rău îi mai împlă prin pânțele-acum băutura amară.

Însă-s eu de vină... c'umplut-am de nouri păhare
Cu apele mării adânci, boite cu roșă lumină -
Cine dracul știa acum că de cap o să-și facă!
Ah! moșneagul bețiv e 'n stare 'ntr'o zi să ruine
Toate societățile de-asigurare din țară.
Soarele-și bagă capul prin nori și limba și-o scoate
Și c'o rază gădilă barba bătrânului rege.

- Hehe! zice bătrânul, râzând, ce faci tu, Pepeleo?
Tânăr, hai? De mii de ani tot tânăr te văd eu,
Pare-mi că dai pe obraz cu roș după moda de astăzi,
Altfel nu 'nțeleg cum tânăr de-o mie de evi ești.
- Taci, moșnege fără' de obraz, te du, te trezește...
Vezi în ce stare te afli, coroana îți stă pe-o ureche
Și cu veselia ta proastă lumea ruini tu!

Însă-a popoarelor blonde de stele guverne-îndărătnici,
Vai! nu făcuse șosea cumsecade pe câmpii albaștri
Și se răstoarnă carul și rău se 'nglodează bătrânul.
Mai că era să-i rămâie ciubotele 'n glodul de nouri.
Hei, ce-i pasă! El norii frământă jucând mocăneasca
Și pe-un vânt l-apucă de cap, făcându-i morișcă.
Se tăvălea peste cap și, pișcat de-un purec de fulger,
Se scârpina de-un șir de păduri ca de-un gard de răchită.

Norii roșesc de rușine și fug iar vântul se culcă
Între codri și munți... Uraganul mahmur poticnește
Spre castelul de stânci, ce-și deschide uriașa lui poartă,
Spre-a-l primi pe bolnavul bătrân în surele hale.
El își ia coroana din cap și în cui o atârnă,
De sclipește 'n noapte frumoasă și roșă - un fulger
Încremenit în nouri. Cojocul l'ânină
El de cuptor... ciubote descaltă și negrele-obiile

Cât două lanuri arate le 'ntinde la focul Gheenei
Să se usuce... Chimirul descinge și varsă dintr'însul

Galbeni aprinși într'un vechi căuș afumat de pe vatră,
Mare cât o pivniță... 'N patu-i de pâclă 'nfoiată,
Regele 'ntinde bătrânele-i membre și horăiește.
Până 'n fundul pământului urlă: peștere negre
Și rădăcinile munților mari se cutremură falnic
De horăitul bătrânului crai. Iară-afară

Vezi un ger bătrân și avar cu fața mâhnită,
Cărăbănind al zorilor aur în saci de 'ntuneric
Ca să-l usuce 'n rubine. Cu 'ncetul, cu 'ncetu 'nserează...
Soarele, ca să împace marea, la ea se apleacă,
Lin netezește-a ei față albastră și-adânc se uită
În luminoasele valuri a ei și sânu-i desmiardă
Cu tot aurul razelor lui. La pământ se mai uită...
Florile toate ridică la el cochetele capuri

Copilăroase și ochii lor plini de zădarnice lacrimi...
Pe grădini se mai uită, pe-alei de vișini în floare
Și de cireși încărcăți, de salcâmi cu mirosul dulce.
Pe-acolo se primblă o fată 'n albastru-mbrăcată,
Părul cel blond împletit într'o coadă îi cade pe spate...
Ca Margareta din Faust ea ia o floare în mână
Și șoptea: mă iubește... nu mă iube... mă iubește!
Ah! boboc... amabilă ești... frumoasă și - proastă,

Când aștepți pe amant, scriitor la subprefectură,
Tânăr plin de speranțe, venind cu luleaua în gură...
Soarele-a apus, iar luna, o cloșcă rotundă și grasă,
Merge pe-a cerului aer moale ș'albastru și lasă
Urmele de-aur a labelor ei strălucinde ca stele.
Iar de a doua zi se scoală bătrânul și urcă Rarăul
Numai în cămeșoi, desculț și fără căciulă
Și se scarpină 'n cap - somnoros - uitându-se 'n soare.

UN ROMAN

În van oglinzi frumoase și florile-împlu sala
C'un aer plin de miros, molatec, de argint
În sufletu-*unui* tânăr e noapte și răceală
Lumini până în gându-i cel negru nu se 'ntind.

În van tineri d'o vârstă ciocnesc vesel păhare

Și l'ale lor petreceri pre dânsul îl invit'
Ei nu vor să 'nțeleagă zimbirile-i amare.
Dup'o perdea s'ascunde în versuri adâncit.

Unde petrece 'n gându-i?... În valea lui natală
În codrii plini de umbră, pin râpe ce s'afund
Unde isvoarele-albe murmure dulci exală
Și scapăr argintoase lovindu-se de prund.

Ar vrea ca să revadă colibele de paie
Dormind cuiburi de vultur pe stânci, ce se prăval
Când luna pintre nouri, regina cea bălaie,
Se ridica pin codrii din fruntea unui deal -

Să aib' ar vrea colibă de trestii mititică
În ea un pat de scânduri, mușchi verde drept covor
Din pragu-i să se uite la munte cum s'ardică
Cu fruntea lui cea stearpă vârându-se în nori.

Ar vrea să rățăcească câmpii înfloritoare
Unde ale lui zile din raze le-a țesut.
Unde 'nvăța din râuri murmurul de 'ncântare
Și pricepea din codri misterul lor tăcut.

O babă, ce atâtea povești, pe câte fuse
De lână ce torsese, știa - l-a învățat
Să tâlcuiască graiul ș'a păsărilor spuse
Și murmura cuminte a râului curat.

În curgerea de ape, pe-a frunzelor sunare
În dulcile 'nmiitul al păsărilor grai
În murmurul de viespii, ce 'n mii de chilioare
Își zidesc monăstire de ceară pentru trai.

De spânzură pin ramuri de sălcii argintoase
O 'mpărăție 'ntreagă 'ntr'un cuib legănător -
A firii dulce limbă, de el era 'nțeleasă
Și îl umplea de cântec, cum îl umplea de dor.

Visa copilul... Fruntea-i de-o stâncă rezimată
Privea uimit în râul ce spumega amar
Și asvârlea vo piatră în apa 'nvolburată
Râdea, cânta degeaba - plângea chiar în zădar.

Vedea în zarea văii nuci mari cu frunza lată
Ș'o lume de flori albe pe șiruri de cireși
Și iarba de pe pajiști e moale-amestecată
Cu flori glabene ș'albe, p'ici colo de măcieși.

Pelinii suri c'argintul cu dulcile miroase
Împlu adormitoare tot aerul cel cald
Vișini-s cu crengi grele de boabe 'ntunecoase
Lanul călătorește cu valuri de smarald.

A ierburilor spice stau sure-verzi în soare,
Crescute-ajung la brâul unei copile. Lin
Pin iarba mare trece, ș'aminte luătoare
Plivește flori de aur și fire de pelin.

Cunună-și împletește și-o 'ncaieră sălbatec
În pletele îmflate, în părul încâlcit
Și ochi-i râd în capu-i, și fața-i jăratec -
A lanurilor zână cu chip frumos, răstit.

Ș'apoi în codru trece și cântă doina dragă
Sălbatec este glasu-i, răstit, copilăros,
El sună 'n codrul verde, în lumea lui întreață
Albele ei picioare îndoiaie flori pe jos.

Ah! de aș fi - ea strigă - o pasăre măiastră
Cu penele de aur, ca păsările 'n rai
La sânta Joi m'aș duce ș'aș bate în fereastră
Cu ciocul - și i-aș zice cu rugătorul grai

Să-mi dee un măr, în care închis să fie-o lume
Palat de-argint în lunci și 'n codrii înfundat
Ș'un făt-frumos de mire, înalt cu dulce nume
Din sânge și din lapte - ficior de împărat.

Ea cântă și pocnește în crengi c'o vargă lungă -
O ploaie de flori albe se scutură pe ea
Un flutur roș și vânăt se 'nalță, ea-l alungă
De pasu-i crengi se 'ndoaie și glasu-i răsuna...

Apoi și-aduse aminte - era o zi frumoasă,
El s'a trezit în luncă sub ochii ei de foc,
Ea păru-și că 'ntr'o parte din fața rușinoasă

Își pleca ochii timizi, și el a stat pe loc.

Ce s'a 'ntâmplat de-atuncea nu vrea să ție minte.
Destul că nu mai este - și chipul ei cel blând,
Surâsul ei cel timid și ochiul ei cuminte
Sunt duse fără urmă de pe acest pământ.

S'a stins. De-aceea însă el ar vrea înc'odată
Să vadă lunca verde, valea pierdută 'n flori
Unde ades de brațu-i în noaptea înstelată
Ședea pe stânca stearpă spuindu-i ghicitori.

Da, ghicitori... enigme. Ah! ce știa pe-atuncea
De-a vieții grea enigmă, de anii furtunoși?
În lacu-adânc și neted din mijlocu-unei lunce
El vedea zâne albe cu părul de-aur roș.

Și trestia cea naltă de vuia 'n vânt mai tare
El asculta la glasu-i ca niște basme dulci
Când rațele sălbateci încrețeau apa clară
Scăldându-se pin papuri cu ciucalăi de fulgi.

.....

Trecură ani. E noapte. În camera bogată
Pe-un pat alb ca zăpada un ânger sta măreț
O candelă de aur c'un punct de foc arată
Pin luminoasa umbră tablouri pe păreți.

Culcată jumătate copila cu tristeță
Surâde. Plete lunge și blonde-cenușii
Cad moale pe-albe perini. Iar buzele ei crețe
Surâd... trădând dinți arginții

Ochi suri și mari iar fața-i de-acea albeață sură
Umedă ca suprafața unui mărgăritar...
Pe brațe de zapadă, pe sâni-i albi se fură
Câte o rază slabă din punctul cel avar.

Picioarele ei mice ating covorul moale
Chinuind papucei de-atlas cari stau jos...
L'a patului ei mărgini, cu fruntea 'n-a ei poale
E în genunche *dânsul*... Amar și 'ntunecos.

Sub umeri-unei-fețe, ca marmura de pală
Sunt umbrele 'ntristării vinete și adânci,
În ochii mari și negri profunda-le 'ndoială
Abia pot s'o ascundă sub genele lor lungi.

Și mâna-i tremurândă boțeste-involuntară
Gazu-argintos din haina, din creți ce se deșir
În jurul gurei sale e o trăsură-amară
Și o zâmbire crudă pe buzele-i subțiri.

Nu te iubesc? zici crudo - ce zici îți pare-o șagă...
Nu te iubesc atâta cât știu ca să iubesc,
Să răscolesc cu brațul oceanele ce-aleargă,
Să storc avar din ele amărăciunea 'ntreagă
Și într'o picătură s'o beau... să 'nnebunesc?

O vrei?... Spre-a crea unul din visurile tale
Aș trebui să fiu eu de trei ori Dumnezeu,
Aș trebui să turbur a firei lungă cale,
Și 'n clipa mea - ce secolii ai vecinicii sale
Abia putur' a face, aceea să fac eu.

Nisipul din pustie pot să-l arunc c'o mână
În cer - și dânsul negru deșert să fie iar?
Ca sus pământ să fie întins fără lumină
Și negru fără stele, ca globu-ne de tină
Și ale lui întinderi, cu gându-mi să le ar.

Iar jos să cobor mândra a cerului grădină
Cu sori nălțați pe lugeri, cu lune 'n crengi verzi
Iar tu să treci, un ânger... încinsă cu lumină
Și în a ta privire eu mințile să-mi pierz.

Putere-aș eu cu gându-mi s'ardic insule 'n floare
A căror stânci să cânte plecându-se pe val
Din vânturi să fac nimfe cu sufletele clare
Ce 'n aer legănate, albastre și ușoare
Să treacă zâmbitoare cu arfe de cristal.

Și tu când apărea-vei ziua să pară noapte
Astfel de strălucită să fie fața ta
Încet numai pâraie să se uimească 'n șoapte
Din crengi de arbori mândri să cadă rodii coapte

Și pasul tău să calce pe un covor de nea,
Și orice dulce idee ar trece 'n fruntea-ți albă
Aievea să se facă cu ochii chiar văzând
De ai dori de stele albastre tu o salbă
A dimineții stele sub mâna ta cea albă
Să se înșire tainic și ziua înviorând.

De ai dori în gându-ți tu un palat de gheață...
Să se coboare Nordul cu munți-i plutitori
Și vânturi uriașe cu lungile lor brațe
Să sue stânci pe stânce... ș'un munte să înhațe
Cu codri-i să-l așeze drept cupolă din nori.

De-ai vrea ca mări să sece, pustii să inundeze
Oceane să devie lungi și 'nstelate văi
Cu șir de stânci, cu codri, cu înflorite lese
Dumbrave și grădine cu poamele alese
Și 'n locuri tănuite cu calde și dulci băi.

Și de-ai muri, iubito, căci contra morții n'are
Nici Dumnezeu putere... atuncea cu amar
Aș stinge c'o gândire sistemele solare
Aș grămădi din ele o piramidă mare
Puind în ea a vieți-mi frumos mărgăritar

Figura ta de marmur -. Și 'n noaptea cea pustie
În chaos fără stele, în vecinicul nimic
M'aș arunca în doliu să cad o vecinicie
Cu viața mea sfărmată de-o lungă nebunie
Etern, etern cu doru-mi deșertul să-l despic.

Și dacă vreodată lumea deslănțuită
Ar reintra în viață și 'n vechile ei legi
Ființele ei nouă cu mintea lor uimită
Cometul urmărească în calea lui greșită
Neliniștind în sboru-i evii vecii 'ntregi.

Ș'acel comet puternic cu coama lui sburlită,
Ce exilat din ceruri e prin blestemul său
Etern' anomalie în lumea liniștită
Sburând cu-a lui durere, adâncă-neghicită
Acela să fiu eu!

Nu-i asta... zise dânsa – nu mă 'nțelegi, iubite.
Prin pletele lui negre ea-și strecură adânc
Mânuțele-i de ceară – Sunt taine neghicite
Ce nu le pot pricepe, deși le simt – și plâng!

Nu este-așa că 'n ochi-ți trăiește o veche vină
Că e-o durere veche în vorbele-ți ce-ascult?
În inima-ți e-o parte cu totul streină,
Este ceva în tine – ce-i mort demult, demult.

SURORI

O gingaș copil de rege când în haina-ți înfoiată
Treci în faetonu-ți mândru... se mlădie nalta-ți poză
Cum din frunzele 'nfoiate râde un boboc de roză
Ce frumoasă treci prin lume de-arătarea-ți luminată.

Ochii tăi cei mari și negri strălucesc de-o jună viață
Fața-ți marmură lovită de răsfrângerea-aurorii,
Părul tău negru și luciu lin în respirarea borii
În cununa lui de roze albe s'îmflă și se 'ncreață.

Șase cai l'a ta trăsură sbor pin vuietul mulțimei
Cari cu căciule 'n mână și cu gurile căscate
Salutează 'n a ei cale pământescă zeitate.
Tu surâzi. Te simți născută spre fericea omenimei.

Toți o știu asta, căci bună zic că ești dulce copilă,
Că un ochi nu s'urcă 'n lacrimi înspre tine în zădar
Și ades când noaptea pune ochiol lumii otar,
Neștiută cauți praguri, scunde, vrednice de milă.

Dar deodată în mulțime, tu oprești ochiul tău mare
De-o idee dureroasă al tău suflet e cuprins...
Spune ânger, ce durere al tău suflet a atins
De s'a 'ntunecat deodat' a ta privire rătătoare.

O femeie din mulțime a 'nălțat cu nepăsare
Ochiul ei cel trist și rece, fața-i jun' adânc pălită,
Una din acele ființe, cu adânc dispreț privită
Din pierzarea ei ș'aruncă ochiul bolnav, negru, mare.

Fără de nici o speranță curge viața-i otrăvită
De eternă remușcare, de dispreț, de sărăcie,

Nici o rază de iubire în viața ei pustie
Pur ce e, nu se atinge de-a ei frunte umilită.

Pata ei i 'nchide pragul milei și a îndurării
Chiar compătimirea goală, ce nimica nu pretinde,
Se întoarce de la dânsa - de la cea care se vinde,
Înainte-i și 'ndărătu-i mute-s ușile sperării.

Tu? Unde te-appropii, codrul se preface în grădină,
Întristarea 'n bucurie, bucuria 'n fericire,
Secolii coroanei tale cu regala strălucire
Pot s'ardice grâu din piatră și palate din ruină.

Ea? Născută în cămara unei sărăcii obscure
Și obscene; niciodată glasul blând al rugăciunii,
Mila mamei, voia tatei n'a 'ndrumat sufletu-i june.
Pe-a pierzării căi ei înșii o 'ndreptară ș'o vândură.

În inima ei de mică semănat-a fost icoana
A corupției adânce... nici o rază de virtute,
Nici un sâmbure d'iubire. Lăcomiei cei astute
Unei mame desfrânate victimă căzu... Sărmana!

Da, da! De trei ori sărmana, căci cu toat' a ei cădere
Fără de măsură 'n lume... și cu toată disperarea
Fără de măsură 'n suflet... ea e bună... ochiu-i are
Pentru orice neferice lacrimi, milă și durere.

Ea de toți disprețuită, e în stare să se 'nchine
La vederea-unei copile, ce 'n biserică se duce
Ar ruga ca să n'o uite 'n închinarea ei cea dulce
Și ar vrea ca să-i sărute pentru-o vorbă-ale ei mâne.

Cu o față aspră, rece, mulțumita ea respinge
A sărmanului ce-ajută. Al ei ochi, pare că 'ntreabă:
Merit și eu mulțămire?... Și 'ntinzându-i mâna slabă
Ea îi dă tot, tot ce are, - și el râde când îl plânge.

În biserică de intră candelile aurie
Pentru ea-s nepăsătoare... Albă ca păretele la ele
Ea se uită... Numa apasă bătaia inimei grele
Ar plânge?... ah lumea-ar zice cumcă este fățarie.

De aceea doar cu mâna a ei inimă ș'apasă

Cum o doare... Și nimica... nici un mod nu-i de scăpare
Îndărătu-i desperare și 'nainte-i desperare,
Nici un ochi nu se abate l'a ei viață 'ntunecoasă.

O Doamne! gândește 'n sine, cei ce-asvârl cu pietre 'n mine

Cumcă drept și bun veghezi tu zic asupra tuturor...
Vars'o rază, numai una din eternul tău amor
Într'a sufletului noapte și în inima-mi de tină!

Pulbere-s făr' de voință, inima mea pustiită
Ah! nimic nu e de vină la cumplita mea viață
Nici nu o simțeam în mine, când am fost dusă de brață
Pe acea cale pierdută, ne 'nturnată, pângărită.

Un pictor cu fruntea mare, ce un univers ascunde
Căruia de model servește ea de-o Venere antică,
La privirea ei măreață, lui din mâni penelu-i pică:
Unde-am mai văzut - el zise - chipul tău Madona, unde?

Doar în fruntea mea?... Frumoasă ea era și cu uimire
S'apropie e/ de dânsa... un copil. Cu dinadinsul
El i-oferă-a lui iubire... Rece ea privi la dânsul
Deși se topea 'n dorirea-i sufletul de fericire.

Sunt căzută... gândi dânsa... nimeni nu s'uită la mine
Ș'aș avea dreptate-acuma în prăpastia-mi de-a trage
Pe orce om... Pe cei ce urăsc, da!... Dar ăst cap cu visuri
drage
Cu gândirile-i mărețe...? Ah! lasă să mor mai bine,

Înviind pâzna cea goală c'umbra gândurilor sale
Va uita curând pe-acea ce cu-amoru-i o îmbie
Merit să-i leg viața sfântă de-un moment de nerozie...
Binecuvântată fie dulcea ochiului tău jale!

Astfel este ea... ca tine! Totuși când tu treci cu fală
Împrejur, nainte 'n urmă-ți urări lungi, fețe senine...
Ea? șuieru-unui nemernic, râsul fetelor bătrâne...
Arătând nepăsătoare... dar fiind atât de pală.

De-ai muri - ucisă doară de a florilor miroase
Ca de marmură un ânger, în mijlocul domei nalte,

Pe un catafalc depusă, un popor ar plânge 'ncalte
După sufletu-unui ânger, după sfânta cea frumoasă.

Ea? de se va surpa moartă într'o noapte de beție
Prin ciocnirea de păhare și prin danțuri desfrânate,
Care par atât de veseli – și-s atât de desperate!
De-a muri, nici chiar în moarte liniște nu va să-i fie.

Nu – nici maiestatea morții nu sfințește pe sărac.
Poate că scheletul, care a purtat astă-avuție
De frumseță și durere... preparat d'anatomie
Va face-un pedant dintr'însul. Și în urmă într'un sac

Va fi aruncat în groapa cea comună. O scânteie,
De a căreia viață n'a întrebat în lume nime!...
Și sunt milioane de-oameni, cari 'n trista omenime
Au mai tot aceeași soarte. Ce de plâns, ce trist-idee!

Sămănați cu toate astea... e aceeași față blândă,
Ochii negri sunt aceeași, părul, brațul și statura...
E un joc, o ironie, ce 'ntâmplarea și natura
A creat... sau este o noimă în ăst doliu, mai profundă ?

Cine știi de nu ți-i soră... Dacă 'n nopți de rătăcire
Înșuși tatăl tău călcat-a peste pragul depravării
Și-un moment obscur născut-a astă fiică a durerii
Ce răspundere-are 'n lume-așa numita fericire.

Poate că prin sânge este mai aproape de-al tău sânge
Decât orice om în lume... Și când cugeți că 'ntâmplarea
Lesne-ar fi putut *pe tine* să te nască 'n depravare
Și pe ea 'n leagăn de aur... sufletu 'n tine se strânge.

CUM UNIVERSU 'N STELE...

Cum universu 'n stele iubește noaptea clară,
Cu toate-a mele gânduri astfel eu te-am iubit,
Când am plecat eu fruntea cu-a gândului povară
Pe sânu-ți să se 'nchidă de lume ostenit.

Simții atunci puternic cum lumea toată 'n mine
Se mișcă, cum se 'ndoaie a mării ape 'ntregi
Și 'n fruntea mea oglindă a lumilor senine,
Aveam gândiri de preot și-aveam puteri de regi.

Dar ca pe-un măr cu vierme mi-ai omorât simțirea
În goana lumii oarbe, pe strada în noroi.
De-atunci mă 'ntreb cum oare de m'a 'nșelat privirea,
Cum s'a putut ca 'n lumea asta să ne iubim... noi?

Astăzi inima-mi este o rădăcin' uscată,
Gândirea mea o toamnă ca gândul unui mort,
Sunt ca un imperator cu fruntea devastată:
Demult nu știu nimic de imperiul ce-l port.

DACĂ TRECI RÂUL SELENEI...

Dacă treci râul Selenei se face pare că sara
Deși 'ntr'a soarelui lume eternă noapte nu ține.
E-o sară frumoasă - adormită deși este ziuă.
Aerul e vioriu, miroasele florilor mândre;
Adormitor se ridică din oștile florilor mândre;
Într'un codru măreț, unde arbor legat e de arbor,
De liane ce spânzură 'n aer snopii de flori,
Unde prin vechii copaci-și fac albinele stupii sălbateci,
Plini de faguri de miere, ce curge ca aurul 'n soare,
Cu de ghirlânzi uriașe copaci, din a lor rădăcine
Până la vârful din nori cu liane încolăciți-s,
Cari cu snopi de flori i 'nconjoară, mărirea le 'ngroapă.
Dacă prin codri pătrunzi dai de-o vale frumoasă și verde
Pe-al căreia deal se întinde o mândră grădină.

Mari cireși cu boabele negre, cu frunza lor verde,
Crengile 'ndoaie de greul dulcilor, negrelor boabe,
Meri, cu merele roșii ca fața cea dulce a-Aurorei,
Mișcă în vânt frumoasele, mari, odorantele roade;
Iară pe marginea mândrei grădini înălțată-i în huciuri
Vița de vie cu frunza întoarsă ce umbră dorește
Și cu strugurii vineți și galbeni ce îmflați stau în soare.
Vineți cu brumă sunt unii, iar alții cu boabele galbene
c'aurul,
Fluturii le 'nconjoară ca dulci corăbioare de colorii și
lumini.
Iară albine din bobite crăpate sorb lamura mierei;
Iar în mijloc de grădine, într'o luncă de verzi portocale
Naltă-se ca într'un flor învălit palatul Selenei.

Mare-i, cu zece intrări, la care duc scări înălțate
Și cerdacuri în aer – ținut de-argintoase columne
Și în trei caturi se 'naltă palatul cu mii de ferestre
Mari și boltite prin care pătrunde-o lumină albastră;
Și prin bolți de ferestre se văd argintoase coloane,
Muri cu oglinzi de diamant, ce lucesc mai clare ca ziua,
Mândre icoane cu fete de crai îmbrăcate 'n albastru,
Codri de basme cu arbori vrăjiți și cu albe cerboaice,
Iar prin coloane pare că vezi trecând o minune:
Luna cu părul ei blond desfăcut, care curge în valuri
Pe umeri în jos, înflăt cu dulce de miroase și cântec,
Care tremură 'n veci în aerul fin al serei.
D-umerii goi abia se ține o mantie albastră,
Mânile albe de ceară se joacă cu cozile blonde
Și cu mărgearul ce cade pe sâni și cu creții de mantă.

PRIN BOLTA ÎNNALTĂ ȘI 'NGUSTĂ

Prin bolta înnaltă și 'ngustă
Mă uit într'al văilor rai
Cum codru în sboru-i supune
Furtuna, copilă de crai.

Prin păru-i de aur coroană
Cu colțuri de fulger și jar,
Ea apele 'n cale-i aplană
Și 'ndoaie bătrânul stejar.

Prin poarta cea 'ngustă din murii
Grădinei cetății de stânci
Cobor în adâncul pădurii,
Isvoarele murmur' adânci.

Prin nourii rupți trece luna
Și 'n sufletu-mi dor a pătruns
Și părul mi-l umflă furtuna
Și ochii-mi se 'nneacă de plâns...

În codru o creangă se 'ndoaie
O poartă prin frunze și 'n prag:
Un chip cu ochi mari se ivește.
Oh! Cum mi-ar putea fi de drag!

AM PUS SOFA LA FEREASTĂ

Am pus sofa la fereastă -
Luna trece blondă-tristă,
Stele curg strălucitoare -
Mândra capu 'n mâni și-ascunde.

Și-apoi și-l ascunde 'n perini,
Într'un colț al sofei roșii;
Aurul moale se desface,
Curge pe grumazul alb.

Și de ce-și ascunde fața
Dulce, jună, fericită, -
Oh, ar vrea să râdă de bucurie
Fără ca s'o văd și eu.

Luna 'n patul ei de nour
Albi, s'ascunde să se culce,
Păru 'n cap eu i-l încaier
Și-i sărut mânuța dulce.

Stele curg încet la vale,
Aerul moale scânteiază
Și ea ochii plini de lacrimi
Și-i închide și visează.

De-umăr alb îmi razim fruntea,
Zic puțin și mult privesc,
Inima în mine crește
De un dor supraceresc.

Tremură talia dulce
Strâns de brațul meu cuprinsă,
Ea se apără,-mi cuprinde
Gâtul - mă sărută, râde.

Și nimica nu mai zice.
E atât de fericită -
Sunt atât de fericit!
Luna trece liniștită.

CEREȚI CÂNTURI DE IUBIRE

Cereți cânturi de iubire:
Niciodată n'am iubit -
Vesel cânt de fericire?
Fost-am *eu* doar fericit?

Nu, de când eu sunt în lume
Nimeni, nimeni pe pământ
N'a zâmbit l'a mele glume,
N'ascultat al meu cuvânt.

Nu, de când eu sunt pe lume,
Fericirea n'am băut;
De râdeam cu veselie,
Eu în veci m'am prefăcut.

Am întors apoi cojocul
Când iubiri mi s'ofereau;
Le-am fugit - și râsul, jocul,
Cu mândrie le-am respins.

Plin de nevinovăție
În aceia tineri ani,
Eu primeam cu bucurie
Tot ce s'ar fi oferit.

Astăzi ea mă înconjoară,
Astăzi eu blestăm și fug.
A mea inimă fecioară
N'a primit. - Azi nu voi jug.

*

Ah, odat' orice femeie
Mie-un ânger se părea,
Pe-orișicare-aș fi iubit-o,
Ce primea iubirea mea.

Dar vai! cine-o să se uite
La copilul cel ciudat
Cu-a lui plete lungi sburlite
Și cu ochiul turburat?

Aveam spirit - dar prea fine
Păreau glumele-mi la proști.

Cei bătrâni credeau că anii
Le da drept să nu m'asculte.

Astăzi, voi, femei, iubire
Mi-oferiți – azi n'o voi eu.
Azi bătrâni cer aprobarea-mi,
Vor s'asculte sfatul meu.

Dară astăzi cu mândrie
Eu nu voi să le răspund.
Ah! vor ști ei vreodată
Câte lacrimi eu am plâns?

ÎNTR'O LUME DE NEGURI...

Într'o lume de neguri
Trăiește luminoasa umbră.
Mai întâi scaldată
În ceți eterne și sure,
Însă, încet-încet,
Razele mari a gândirii
Negurile albe pătrund
Și formează un arc albastru,
Clar senin în jurul lui,
Ce-a lui margini își găsește
Într'a negurilor creți
Și 'nainte, înainte
Sboară geniul de lumină.

Îndărătu-i pintre neguri
A rămas un fluviu clar
De albastru senin aer.
În dungi supte, în cordele
De argint, ele suspendă
Fluturări și creți în calea
Râului de-aer albastru,
Ce de cale îi servește
Mândrului geniu și nalt
Al luminei.

DIN BERLIN LA POTSDAM

Din Berlin la Potsdam merge

Drum de fier, precum se știe.

Dară nu se știe încă

C'am luat bilet de-a trie,

C'am plecat de dimineață

Cu un taler și doi groși...

Și de gât cu blonda Milly,

C'ochi albaștri, buze roși.

Zice Brahma, tata Brahma,

Cumcă lumea asta nu e

Decât arderea-unei jertfe

Într'o vecinică cățuie.

Am aprins și eu luleaua

Și jertfesc lui tata Brahma,

Lângă mine-un șip cu Kümmel!

Ș'o bucată de păstramă.

Zice Darwin, tata Darwin,

Cumcă omul e-o maimuță -

Am picior de maimuțoi,

Milly 'nsă de pisicuță.

Și mă urc în tren cu grabă

Cu o foame de balaur,

Între dinți o pipă lungă,

Subsuori pe Schopenhauer.

Ș'acum șuieră mașina.

Fumul pipei lin miroasă,

Sticla Kümmel mă invită,

Milly-mi râde. - Ce-mi mai pasă!

MILLY

Cum ai putut să mă iubești pe mine

Tu, care ești a lumii piatră scumpă -

Nu piatră scumpă, ești amorul lumii.

Ah! spune-mi, Milly, nu ești Dumnezeu?

Căci cum arată el, bătrân sau tânăr,

Și una ș'alta el va fi? - nu știu;

Dar știu că de-aș avea să-mi aleg chipul

La care să mă 'nchin, ah, tu ai fi.

Da, tu ai fi - ești atât de frumoasă,

Încât nu-ți seamănă nimic în lume.

În van m'aș încerca ca să găsesc

O singură imagine, tu dulce,

Nemărginit de dulce-a mea iubită,

- Ca s'o compar cu tine? nu - dar numai

Cu o privire-a ta, cu o mișcare

Ce se reflectă 'n ochii tăi cei dulci

Cu tremurul mânuței tale albe

Și cu mișcarea piciorușului -

Nimic, nimic ție nu-ți seamănă.

Nu știu ce să mă fac - doar te iubesc:

Deși aceasta nu e un omagiu.

O poveste, o poveste cum n'a fost nici nu mai este,

Care de frumoasa lumei - lumei însăși dă de veste.

ÎMBĂTRÂNIT E SUFLETUL DIN MINE...

Îmbătrânit e sufletul din mine

Ca un bordei pustiu în iarnă grea.

Unde te-ai dus, pe cari căi străine

O, tinereță, tinereța mea!

Suspine n'am - ah, de-aș avea suspine,

De-aș avea lacrimi, plânger de-aș putea!

Durerea cea mai crudă, cea mai mare,

Aflând o formă, află ușurare.

Nimic, nimic! Cântarea spăimântată,

Popoare ce-o ridic la Dumnezeu.

Imnuri de glorie pe mărimi ce 'mbată,

Amorul blând și dulce glasul său,

Ah! toată lumea este fermecată

De umbra unui dor... și numai eu

Mă furizez o umbră și nu pot

Să scap de ea... de mine... și de tot!

Oricine-a plâns și spune că fericit

În lume nu-i, acela e-un nebun.

Ce știe el ce sunt dureri când zice
Că 'ntr'al lui suflet armonii răsun -
Căci armonie-i orice plâns aice,
E-o împăcare plânsul... e un bun.
Cel ce nu poate plânge, acela știe
Ce-i viața moartă, ce e moartea vie?

Acela are 'ntr'însul grămădită
Vecia 'ntreagă de dureri și chin,
A ei mărime; ochiul nu s'a stins,
În lacrimi s'o traduci și în venin.
Icoane nu-s și vorbe nu-s; n'apară
Măcar aproape ce înseamnă...
O, fericiți acei ce pot de formă...

V'aduceți oare de-acei regi aminte,
Ce 'n piramide, alții în pustiu,
Morminte mari, urieșești morminte,
Un munte 'ntreg le fu a lor sicriu?
Durerea care nu găsea cuvinte
Aflat-a semne mari, care o știu.
- Tu, taină mută, de zidiri mărime -
Vorbesc dureri, ce nu pot să suspine.

Ah, ce-i cuvântul, ce-i culoare, sunet,
Marmura ce-i, pentru ce noi simțim?
O coardă-adâncă imiteze-un tunet,
Un ah ! să spuie cum ne chinuim.
Nu, nu... Și fie forma cât de nudă,
N'ajunge 'n veci durerea noastră crudă.
De bate-o inimă sub alba haină,
Abia se mișcă creții de omăt.

Un semn că sub ea se petrece-o taină,
C'un suflet e de groază sfâșiet.
Un semn abia ce poate, ce distaină
Din chinul nostru vorbe ce arăt?
Neputincioase sunt semnele-orcare...
Ce-arată fața mării ce-i în mare?
O foaie scrisă precum se cade
C'un ocean se mișcă, c'un imperiu arde.

Un cerc ce-i desemnat pe o hârtie
S'arate ceea ce se mișcă 'n cer,
Încunjurând cu moartea ei pustie,
Pământul greu cu a lui hemisfer,
Care vuind se mișcă 'n vecinicie
În jur de soare, 'n ocean d'eter -
Și toate astea într'un cerc pe-o coală:
Mărimea lumii și a firei fală.

Pe ce domnim?... pe cifre și pe semne...

DE CE N'AFLĂM ÎN ÎMPLINIREA...

De ce n'aflăm în împlinirea dorințelor din astă lume,
Acea sublimă fericire ce înainte-i am visat,
De ce în cruda voluptate, de ce într'un strălucit nume
N'află nimic - nimic din ceea ce 'n astă lume-ai căutat.

Bacanta-ți dă corpul de neauă, ochirea desperată, clară.
Ce pătrunzând nervii din tine, de voluptate tremuri tu;
Sărutul ei poate fi dulce, cu toate-asta, gura-i e-amară,
Nu-i dulce gura ce la mie nainte-ți li se prea dădu!

Și gloria te chinuiește - e un supliciu ce apasă,
Mărimea e apăsătoare, insòmnia e plata ta;
Și vinu 'n loc să lumineze a ta privire 'ntunecoasă
Mai mult te face să vezi răul, micimile din lumea ta.

Nu împlinirea cea aievea a celor ce dorești în lume,
Numai *dorința* după ceva e tot ce-i dulce pe pământ;
Dorința, iubirea de fală, ambiția după un nume,
Îmbletul după mărire: te fac numai mai fericit.

CÂNTEC DE NUNTĂ

(Hochzeitlied de Goethe)

Povestim și cântăm de-acel conte cu drag
Ce-odat' locuit-a castelul,
Azi când un nepot al fericelui moșneag
Îl face pe însurățelul.
Fusese acela în sfântul război,
C'onoare luptase pin multe nevoi;
De pe cal când se dete întors înapoi

Găsi cetățuia lui susă -
Dar slugile, averile dusă.

Acum, conțisorule, acasă că-mi ești...
Dar afli mai rău cele toate,
Căci vânturile trec neoprit prin ferești
Și vin prin odăile toate.
În noaptea de toamnă ce-ar fi de făcut?
Ah! multe de-aceste mai rău le-am trecut.
Vede-se-va mâne ce-ar mai fi de făcut.
Deci iute, în luna bălaie,
În vechiul crevat și în paie.

Și cum el de voie-i așa ațipea,
Sub pat se mișca ceva pare.
Guzanul foșnească oricât și va vrea...
De-ar avea vo fărmioară, cum n'are!
Dar iute! -un pitic se arată deodat'
C'a lampei lumină el e spițelat.
Cu mutra lui gravă de-orator încercat
La picioarele contelui vine,
Ce nu doarme, să doarmă voire-ar!

Permisu-ne-am noi sărbători aici sus
De când părășiși aste sale.
Și când te credeam îndeaparte 'ncă dus,
Gândeam să petrecem încale,
Și dacă dai voie și nu te înfrici
Petrece-or în gură-îndemână, pitici,
N'onoarea miresei bogate și mici.
Iar contele 'n visu-i răspunde:
Serviți-vă numai orunde.

Și ies trei călări ce se mișcă ușor,
Ei stătuse sub pat pân' aice,
Le-urmează un cor cântător-sunător
De chipuri posace și mice.
Și car după car ce-s cu toate de rând
De-ți trece vederea ș'auzul văzând,
Cum este 'n castelele regilor rând.
În căruța aurită în fine

Mireasa cu oaspeții vine.

Ș'aleargă cu toții acuma 'n galop
Să-și aleagă în sală locșorul.
La 'nvârtit și la valț și la veselul hop
Își alege oricare odorul.
Ș'acum țiuie, scripcăie, sun zurăind,
Se rotesc și foșnesc, şușăiesc șfârâind,
Țistăiesc, poșpăiesc, șopotesc, zbârâind.
Conțișorul privește și sigur
El crede că zace în friguri.

Ș'acum clappai și dappai și rappai, așea
De laiți, scaune, mese.
La masa cea mare oricare ar vrea
Să stea lângă puicele-alese.
Ș'aduc cârnăciorii, jamboanele mici
Și păsări și pești și fripture pitici
Și vinul înconjură mesele mici,
Și vuiesc, gălăgesc pân' dispere
Întreag' arătare 'n cântare.

Vreți ce s'a 'ntâmplat mai departe să zic.
Să tacă-atunci zvon și cântare:
Ce-atât de gentil el văzuse în mic
I s'a dat ș'a gustat el în mare.
Și trâmbițe, sunet, cântări, tărațoi
Și căruți, călăreți, de mireasă convoi,
Ei vin și s'arăt și se pleacă la noi:
Oameni mulți și 'n voia lor bună -
Așa fu și va fi totdeună.

A FOST ODAT' UN CÂNTĂREȚ

(După textul în proză POVESTE INDICĂ)

A fost odat' un cântăreț,
Frumos și simțitor.
Cântat-a 'ntr'un castel măreț
La masa regelui.

Frumoasă fată el avea,
Cum nu s'a pomenit,

Cu ochi albaștri răsători,
Cu părul aurit.

Și cântărețul o iubi
Și sara prin grădini
Când luna tainic străluci
I-o spuse tremurând.

Ea-l ascultă și-i zise-atunci
Cu glasul apăsător:
- În veci nu pot să fiu a ta,
De n-ai fi împărat.

Și el s'a dus ș'a răscolit
Popoare, țări întregi,
Sfărmat-a antice cetăți,
Sdrobit-au mândri regi

Și i-au supus și i-au silit
Să-l aibă împărat.
Unii d'iubire-l ascultau,
Alții de frică iar.

Atunci s'a dus colo, colo,
La cel castel măreț,
Unde ca luna-i străluci
Amoru' adânc și drag.

Dar vai! când intră 'n salele
Mărețe, nalte, reci,
Pe-un sarcofag întins văzu
Copila ce-a iubit.

Ca ceara palidă era
Și, moale, părul blond
Sta resfirat, amestecat
Cu aurul vergin.

Și preoți tainic murmurau
Adânce rugăciuni
Și clopote se auzeau
Vuind încet și lin.

„Atât de mult am suferit

Dureri, mărirea grea
Și astfel toate s'a sfârșit
Și 'ntreb: de ce? de ce?"

Ea auzise cumcă el
Murise 'n bătălii
Și de durere ea s'a stins
Ca floarea 'n vijelii.

MEDICUL SĂRACILOR

Prin murii ulicioare 'ntunecate,
Calci pospăind cu piciorușul tău,
Cu fruntea 'n cozi de aur adunate.
De jur în jur - cu grijă te-uiți mereu
În toate părțile - a tale buze
Murmură lin ce tu socoți a vrea
Ș'apoi dispari în porțile ursuze -
În vechea casă hrentuită - rea.

Să te urmăm pe scări mai putrezite
Pocnind sub pașii tăi atât de-ușori.
Tu le urci iute și bătăi pripite
Îți îmflă piepții - stai adeseori -;
Acum deschisă-i ușa - tata 'n jețu-i
Ochii și 'ndreapt' sub verde cozoroc
Și micu-ți frate călărește bățu-i,
Iar mama ta cârpește la un roc.

Tu i-ai adus lui Ciulei căciulă,
Tatei o gumă, mamei bumbăcel,
De-a ta privire casa nu-i sătulă,
Odor al clasei vechi, copil frumos.
Nu vezi cum ochii toți țintesc la tine?
Tu scoți timidă cu mânuța parale
Din sacul tău - pui bani mărunți grămadă
Pe masă - prețul săptămânei tale.

Și roșă ești ca mărul, de mândrie.
Că mama-ți netezește fruntea albă.
Ești dragă tatei și numiri o mie
Îți dă Ciulei în cizme fără talpă.

Fii binecuvântată 'n vecinicie,
Tu, ânger blond în arătare albă.

Dar colo sus în colț de stradă,
Aduc doi oameni parc' o ladă.
O ladă nu-i - este o raclă.
N'urmează nime - nici o faclă
Și nici un preot - lângă templu.
Ei trec cu grabă făr' exemplu.

Cine-a murit? - nu știe nime.
E-un sinucid? - s'a stins în lume
Neplâns, necunoscut și făr' să știi
Nici c'a trăit și nici cine-i.
A fost un medic de sărmani.
Sărman el singur, plin de ani.

În chilioara lui retras
Da sfatul lui cu dulce glas.
Trăia din scris și din tradus,
Nimicuri ce erau în uz. -

Când a murit, deși om n'a fost
Căruia amic să nu-i fi fost
Și totuși nime n'a 'ntrebat
Cine la groapă fu cărat

Și nu se mir' cum de nu-l văd
Mergând pe ulițe încet.
Le-a dispărut din ochi o zi,
Din minte vecinic le pieri.

Dar în palat cu cariatide
Stă în fereastră naltă, râde
Un medic gras și pântecos
Cu o țigară 'n botul gros.

Văzând sicriul de stejar,
Mustața ș'o sucește iar,
Fluieră 'ncet prin dinții săi:
Desigur nu-i bolnav de-ai mei.

Dar totuși de departe văzând acest sicriu,

L-urmează de departe un om cu ochiul viu,
La groapa lui ce-afară-i de cimitir și porți –
Căci ateist fu mortul. – E furul cel de morți.

Câmpia incoloră de sară-i apăsată
Curând l-acoperiră c'o mână de pământ.
Nici umbra-i nu-i în lume. Și sufletul lui vânt
Și ca și cum pe lume n'ar fi fost niciodată.

Ba chiar expus ca locul unde fu îngropat
Cu-acel al unui lotru să fie 'nconjurat,
Afar' de cimitirul făcut pentru acei
Ce-au murit în credința, ce-o aveau popii lor.

Expus ca corpu acela să fie chiar furat,
Lipsit de orice pază, de zid neapărat...
Și 'ntr' adevăr o umbră se desemnă pe zid:
Cel ce urmă sicriu-i e cerșetorul hâd.

E fur de morți... Ș'aruncă el cârja de o parte,
Ochii din fund și 'ntoarce, el ce trecea de orb,
Privește la mormântul cel galben, mâna-i arde
Parcă trecu fiorul prin inima-i de corb.

Biet om care se ține cu mână beșicată
Și neagră, aspră, groasă, plină de bătături,
Care 'n lumina lunii fantastic se arată
În trențele-i curgânde și răzimat de muri.

Ăst om urât ce are atâta bucurie,
Când ar vede că arde o casă, piere-un om,
Ce milă îl pătrunse, de stă 'n nedumerire
Și clatină în vânturi complitul lui fantom.

Nu-i milă. De ce oare îi vine-aminte-acuma
Ce-a fost? A 'nceput cariera fiind negustor de sclavi
Și sărăcind căzuse din treaptă 'n treaptă – numa
Un om îi scăpă gâtul de nodul unui laț.

Galerian pe fugă și osândit la moarte,
Călcă 'ntr'o noapte-orașul cel mare și căzu
Pe strade de-osteneală, de foame – și pe soarte
El blestemă. – De ziduri s'apropie, șezu.

Întinse mâna neagră la trecători, dar nime
Nu se uita la dânsul; cum lumea se trecu
Nepăsătoare... atuncea pierdut de-amărăciune,
A vrut să se denunțe, să strige cine fu.

Pe strada pustiiță un om trecu atuncea,
Un om bătrân și dulce, cu straiul vechi și ros.
Văzu chipul de jale mai mort de oboseală,
Îl ridică în brațu-i, ducându-l așa rufos

Cum el era, la sine în casă fără grijă
Și făr' să se rușine de un așa amic.
În mica-i zăhăstrie de toate-i purta grijă
Și în schimb el nu-i cere nici numele, nimic

Dar inimă își face, de groapă s'apropie,
Cu mânil rănește mereu galbenul hlei,
Puțin adâncă-i groapa, curând ajunge dânsul
Și scândura răsună sub pumnii lui cei grei -

Aha!... cu bucurie el trase la lumina
De lună tot sicriul... ridic' a lui capac
Și... și în loc s'atingă cu mâna lui impie
Cadavrul... fața-i cade pe pieptul lui...

El plânge... Hiena asta plânge
Și mânil sărută... plângea ca un copil.
Apoi pune capacul la loc, la loc l-împinge
În groapa-i destinată, în pacinicu-i azil.

Și cine-a văzut asta, acela 'nvidiază
Mormântul fără glorie-a sârmanului bătrân.
Nici un mormânt de rege acest efect nu are,
Acesta este sensul virtuții pe pământ.

Care mormânt de rege, ce mausoleu de piatră,
Ce laur, ce avere pot s'aibă așa onori?
Ăsta-i sensul virtuții în astă lume atră,
Asta-i lumina, gloria și mângâierea ei.

Și cu tot palatu-i, cel cu cariatide,
Cu toată avuția și tronul cel lemnos,
O lacrimă de-aceasta n'a stoarce 'n veci în lume

Colegu-i pântecos.

1874

ÎMPĂRAT ȘI PROLETAR

Pe bănci de lemn în scunda tavernă mohorâtă,
Unde pătrunde ziua pînă la ferești murdare,
Pe lângă mese lunge stătea posomorâtă,
Cu fețe 'ntunecoase o ceată pribegită,
Copii săraci și sceptici ai plebei proletare.

Ah! – zise unul – spuneți că-i omul o lumină
Pe lumea asta plină de-amaruri și de chin?
Nici o scântee 'ntr'însul nu-i candidă și plină
Murdară este raza-i ca globul cel de tină
Asupra cărui dânsul domnește pe deplin.

Spuneți-mi ce-i dreptatea? – Cei tari se îngrădiră
Cu-averea și mărirea în cercul lor de legi,
Prin bunuri ce furară în veci vezi cum conspiră
Contra celor, ce dâșii la lucru-i osândiră
Și le subjugă munca vieții lor întregi.

Unii plini de plăcere petrec a lor viață,
Trec zilele voioase și orele surâd,
În cupe vin de ambră – iarna grădini, verdeață
Vara petreceri, Alpii cu frunțile de ghiață –
Ei fac din noapte ziuă ș'a zilei ochi închid.

Virtutea pentru dâșii ea nu există. Însă
V'o predică, căci trebui să fie brațe tari
A statelor greoaie cară trebuie 'mpinse
Și trebuie luptate războaiele aprinse;
Căci *voi* murind în sânge, *ei* pot să fie mari.

Și flotele puternice ș'armatele făloase,
Coroanele ce regii le pun pe fruntea lor,
Ș'acele milioane, ce în grămezi luxoase
Sunt strânse la bogatul, pe cel sărac apasă,
Și-s supte din sudoarea prostitului popor.

Religia – o frază de dâșii inventată
Ca cu a ei putere să vă aplece 'n jug,

Căci de-ar lipsi din inimi speranța de răsplată,
După ce-amar muncirăți, miseri viața toată,
Ați mai purta osânda, ca vita de la plug?

Cu umbre, care nu sunt, v'a 'ntunecat vederea
Și v'a făcut să credeți că veți fi răsplătiți...
Nu! moartea cu viața a stins toată plăcerea -
Cel ce în astă lume a dus numai durerea
Nimic n'are dincolo, căci *morți* sunt cei muriți.-

Minciuni și fraze-i totul ce statele susține,
Nu-i ordinea firească ce ei a fi susțin,
Avea să le aperi, mărirea ș'a lor bine,
Ei brațul tău înarmă, ca să lovești în tine
Și pe voi contra voastră la luptă ei vă mân.

De ce să fiți voi sclavii milioanei nefaste
Voi, ce din munca voastră abia puteți trăi?
De ce boala și moartea să fie partea voastră
Când ei în bogăția cea splendidă și vastă
Petrec ca și în ceruri, n'au timp nici de-a muri?

De ce uitați că 'n voi e și număr și putere?-
Când vreți, puteți prea lesne pământul să 'mpărțiți.
Nu le mai faceți ziduri unde să 'nchid' avere,
Pe voi unde să 'nchidă, când împinși de durere
Veți crede c'aveți dreptul și voi ca să trăiți.

Ei îngrădiți de lege, plăcerilor se lasă
Și suc cel mai dulce pământului i-l sug,
Ei chiamă 'n voluptatea orgiei sgomotoase
De instrumente oarbe a voastre fiici frumoase:
Frumsețile-ne tineri bătrânii lor distrug.

Și de 'ntrebați atuncea vouă ce vă rămâne?
Munca, din care dânșii se 'mbată în plăceri,
Robia viața toată, lacrimi pe-o neagră pâne,
Copilelor pătate miseria 'n rușine...
Ei tot și voi nimica... ei cerul, voi dureri!

De lege n'au nevoie - virtutea e ușoară
Când ai ce-ți trebuiește... Iar legi sunt pentru voi
Vouă vă pune lege, pedepse vă măsoară

Când mâna v'o întindeți la bunuri zâmbitoare,
Căci nu-i iertat nici brațul teribilei nevoi.

Sdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
Ce lumea o împarte în miseri și bogați
Atunci când după moarte răsplată nu v'așteaptă
Faceți ca 'n astă lume să aibă parte dreaptă,
Egală fiecare, și să trăim ca frați!

Sfărmați statuea goală a Venerei antice
Ardeți acele pânze cu corpuri de ninsori
Ele stârnesc în suflet, ideea neferice
A perfecției umane și ele fac să pice
În ghiarele uzurei copile din popor!

Sfărmați tot ce ațâță inima lor bolnavă
Sfărmați palate, temple, ce crimele ascund
Svârliți statui de tirani în foc să curgă lavă
Să spele de pe pietre până și urma sclavă
Celor, ce le urmează pân la al lumii fund!

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere,
O! desbrăcați viața de haina-i de granit,
De purpură, de aur, de lacrimi- de urât
Să fie un vis numai, să fie o părere
Ce făr de patimi trece în timpul nesfârșit.

Zidiți din dărmături gigantici piramide
Ca un *memento mori* pe al istoriei plan,
Aceasta este arta ce sufletu-ți deschide
Naintea vecinicii; nu corpul gol ce râde
Cu mutra de vândută, cu ochi vil și viclean.

O! aduceți potopul, destul voi așteptarăți
Ca să vedeți ce bine prin bine o să ias',
Nimic... Locul hienei îl luă cel vorbăreț
Locul cruzimii vechie cel lins și pizmătareț
Formele se schimbă, dar răul a rămas.

Atunci vă veți întoarce la vremile aurite
Ce mitele albastre ni le șoptesc ades
Plăcerile egale egal vor fi 'mpărțite,
Chiar moartea când va stinge lampa vieții finite

Vi s'a părea un ânger cu părul blond și des.

Atunci veți muri lesne fără de-amar și grijă
Feciorii or trăi 'n lume cum voi ați viețuit,
Chiar clopotul n'a plânge cu limba lui de spijă
Pentru acel de care norocul avu grijă
Nimeni de-a plânge n'are, el traiul și-a trăit.

Și boale ce miseria ș'avera nefirească
Le nasc în oameni, toate cu 'ncetul s'or topi,
Va crește tot ce 'n lume este menit să crească
Va bea pân' în fund cupa pân' va vrea s'o sdrobească,
Căci va muri când nu va avea la ce trăi.

.....

Pe malurile Senei în faeton de gală
Cesarul trece palid, în gânduri adâncit
Al undelor greu vuet, viurea în granit
A sute d'echipajuri, gândirea-i n'o înșală;
Poporul loc îi face tăcut și umilit.

Zâmbirea lui deșteaptă, adâncă și tăcută,
Privirea-i ce cetește în suflete-omenești
Și mâna-i care poartă destinele lumești,
Cea grupă sdrențuită în cale-i o salută.
Mărirea-i e în taină legată de acești.

Convins ca voi el este 'n nălțimea-i solitară
Lipsită de iubire, cumcă principiul rău
Nedreptul și minciuna al lumii duce frâu,
Istoria umană în veci se desfășoară
Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău.

Și el – el vârful mândru al celor ce apasă,
Salută 'n a lui cale pe-apărătorul mut.
De ați lipsi din lume, voi cauza 'ntunecoasă
De răsturnări mărețe; mărirea-i radioasă,
Cesarul, chiar Cesarul demult ar fi căzut.

Cu ale voastre umbre nimica crezătoare
Cu zâmbetu-vă rece, de milă părăsit,
Cu mintea, de dreptate și bine răsătoare,

Cu umbra voastră numai, puteri îngrozitoare,
La jugu-i el silește pe cei ce l-au urât.

.....
Parisul arde 'n valuri, furtuna 'n el se scaldă,
Turnuri ca facle negre trăsesc arzând în vânt –
Prin limbile de flăcări, ce 'n valuri se frământ
Răcnete, vuiet de-arme pătrund marea cea caldă
Evul e un cadavru – Paris al lui mormânt.

Pe stradele 'ncrușite de flăcări orbitoare
Suiți pe baricade de bulgări de granit
Se mișc batalioane a plebei proletare
Cu cușme frigiene și arme lucitoare,
Și clopote de-alarmă răsună răgușit

Ca marmura de albe, ca ea nepăsătoare
Prin aerul cel roșu, femei trec cu-arme 'n braț
Cu păr bogat și negru ce pe-umeri se coboară
Și sânii lor acopăr – e ură și turbare
În ochii lor cei negri, adânci și desperați.

O! luptă-te 'nvălită în pletele-ți bogate
Eroic este astăzi copilul cel pierdut!
Căci flamura cea roșă cu umbra-i de dreptate
Sfințește-a ta viață de tină și păcate
Nu! nu ești tu de vină ci cei ce te-au vândut!

.....
Scântee marea lină și placele ei sure
Se mișc una pe alta ca pături de cristal
Prin lunce prăvălite, din tainica pădure
Apare luna mare câmpiilor azure
Umplându-le cu ochiul ei mândru, triumfal.

Pe undele încete își mișcă legămate
Corăbii învechite scheletele de lemn
Trecând încet ca umbre – țin pânzele umflate
În fața lunii care prin ele atunci străbate
Și 'n roată de foc galben stă fața-i ca un semn.

Pe maluri sdrumicate de aiurirea mării

Cesaru 'ncă veghiază la trunchiul cel plecat
Al salciei pletoase - și 'ntinse-a apei arii
În cercuri fulgerânde se pleacă lin suflării
Al zefirului noptii și sună cadentat.

Îi pare că prin aer în noaptea înstelată
Călcând pe vârf de codri, pe-a apelor măririi
Trecea cu barba albă - pe fruntea 'ntunecată
Cununa cea de pae îi atârna uscată -
Moșneagul rege Lear.

Uimit privea Cesarul la umbra cea din nouri
Prin creț' ai cărei stele lin tremurând transpar
I se deschide 'n minte tot sensul din tablouri
A vieții sclipitoare... a popoarelor ecouri
Par glasuri ce îmbracă o lume de amar:

„În orice om o lume își face încercarea
Bătrânul Demiurgos se opintește 'n van
În orice minte lumea își pune întrebarea
Din nou: de unde vine și unde merge? Floarea
Dorințelor obscure sădite în noian?

Al lumii 'ntregul sâmbur, dorința-i și mărirea,
În inima oricărui i-ascuns și trăitor,
Svârlire hazardată cum pomu 'n înflorire
În orice floare 'ncearcă întreagă a sa fire,
Ce 'n calea de-a da roade cele mai multe mor.

Astfel umana roadă în calea ei înghiață,
Se petrifică unul în sclav, altu 'mpărat,
Acoperind cu noime sârmana lui viață
Și arătând la soare-a miseriei lui față
Fața - căci înțelesul i-același la toți dat.

În veci aceleași doruri mascate cu-altă haină
Și 'n toată omenirea în veci același om -
În multe forme-apare a vieții crudă taină
Pe toți ea îi înșală, la nime se distaină,
Dorinți nemărginite plantând într'un atom.

Când știi că visu-acesta cu moarte se sfârșește
Că 'n urmă-ți rămân toate astfel cum sunt, de dregi

Oricât ai drege 'n lume – atunci te obosește
Eterna alergare... ș'un gând te-ademenește:
Că vis al morții eterne e viața lumi' întregi".

Publicată în Convorbiri literare, VIII, nr. 9, 1 decembrie, 1874, p. 363.

ODĂ PENTRU NAPOLEON

Cerul bolnav d'astrelor lui rănit fu,
Semne numai mari ale vremii gloriei,
Leagăn tu avut-ai stâncile mării 'n
Corsica gravă.

Și în jurul vieții tale 'ncepute
Negru-oceanul mișcă lumile de valuri,
Arătând duios puterile, geniul
Singularității.

Dai oceanul, ce singur de o mie de evi e,
El a fost proorocul căilor tale,
Numai cu dânsul în viață samăn avut-ai,
O, imperator !

Trist, adânc, gânditor, dar trist prin tine,
Fără pășare de a lumii lacrimi ori doruri,
Indiferentă stai, nemișcată și mare,
Frunte de marmot.

N'ai admirat nimica în scurta ta viață,
Nu piramidele vechi în jurul cărora
Te-au văzut renviat din noaptea veciei
Jupiter Ammon.

Nu, de-a Nordului mari pustii de zăpadă,
Unde purtat de vânt prin ruine de gheață
Tu auziși strigarea nebună de secol
Mândrului Odin!

Peste pământ ai mișcat a popoarelor valuri,
Mândru, bătrânul titan în încunjur de soare
Poartă războaiele tale ca pete pe manta-i
Și-a ta cenușă.

Nu te-a mirat nimica... Doară ca zeii

Singur tu te-ai mirat de tine, o Cezar,
Până când trezit din mirarea adâncă
Te-ai văzut singur.

Și din nou privit-ai atunci în oglinda-ți,
În oceanul bătrân ce își mișcă-a lui apă,
Furia lui îndrăzneată, puternică,
Mare indiferentă.

Ai murit tu ? Lumea și astăzi n'o crede
Înfășurat în mant' ai coborât pedestalul
Ș'amestecat în popor l-au mișcat cu putere
Ochii-ți immobili.

Apoi sătul de icoana-ți de tine singur,
Te-ai reurcat pe scări de marmură albă,
Ai resuit pedestalul și iarăși imobil
Stai printre secolii.

ÎN METRU ANTIC

Cum pe dulcea-i liră Horaț cântat-au,
Ast fel eu cercai să te cânt pe tine,
Încordând un vers tânguios în graiul
Traco-romanic.

Ție-ți dete al Semiramidei zâmbet,
Ție-ți dete brațele-i albe luno,
Numai ochii turburători ai tăi sânt
Marmură rece.

Căci în umbra gândurilor de noapte
Suferința chiar voluptoasă-i, dulce-i,
Visul meu era ca un vis de vară,
Visul o viață.

Suflete al meu, te-ai înfrățit cu dânsa,
Ea prooroc fu al cărării tale,
Ție ți-a fost soră 'ndelung, cum umbra-e
Soră luminei.

Trist am fost și adânc, dară trist prin sine-mi
Nu de-ale astei lumi pătimiri și lacrimi,
Mă doream doar încununat de laurul

Pururea verde.

Și de nimic nu mă mirai în viață:
Nu piramizi vechi, împrejur de-a căror
Stânci, am văzut cum apăru din veacuri
Iupiter Ammon.

Sau din Nord etern îmi venea suflarea,
Vânt gema adânc purtător de ghiață
Și de veci zăpezi, ca gândirea tristă.
Zeului Vuotan.

N'admiram nimic... Fericit ca zeii
Doară singur eu mă miram de mine
Până când trezit din uimirea-adâncă
Singur rămas-am.

Și din nou privii în acea oglindă,
În Oceanul sfânt ce își mișcă apa-i
Îndrăsneață, trist clocotind și mare
Indiferentă.

Nici credeam că pot ca să mor vr'odată,
Falnic, mândru înfășurat în manta-mi,
Coborâi cu ochii nemișcați în gloată,
Cutremurând-o.

Dar sătul de ea și de mine însumi
Am să urc din nou părăsita treaptă,
Ochii nemișcați ridicând la steaua-mi
Nemuritoare.

CONFESIUNE

(Arătând un cran.)

Aciea este lumea... de-o sfărâm - e sfărmată.
De sfărâm pe vecie acest idol de lut
Eterna pace 'ntinde imperiul ei mut
Și soarele pe ceruri se 'nchide ca o rană
Ce arde 'n universul bolnav de viață vană.
Și marea tace 'nceată; cântau strigoi; mișcare;
O noapte condensată, în veci nepieritoare,
Ca noaptea din sicriuri, din groapă, din caverne -

Povestea liniștită a morții cei eterne...

Nu vezi că deși chipu-mi arat' a fi de ghiță,
Un vis al meu căldura-i, lumina și viața?
V'am înșelat, nemernici, v'am închegat în vreme,
V'am aruncat în viață plecați sub anateme
Să vă urâți din leagăn, să v'omorâți în vain,
V'am semănat în spațiu pe voi sămânța Cain,
Să curăț am vrut sânu-mi de tot ce-i crud, spurcat
Și pentru voi anume creai al vieții iad.

Și să vă 'nșele vecinic l-am îmbrăcat frumos
Cu nopți senine 'n stele, cu soare auros.
În sâmburii durerii eu pus-am fericire,
În vicii am pus miere și în păcat zâmbire.
Tot ce-aspirați în lume, toate-au același fine.
În mantie de rege m'am îmbrăcat pe mine
Și de vă 'ntindeți mâna după a mea umbra-avară,
Las mantia să-mi cadă și mă revedeți iară.

Coroană, aur, glorie, cântare și comori,
Istorie și nume, iubire și onori
Sunt basmele ce 'nconjur, răsânde, chipul meu:
Atingeți-le numai și veți vedea că-s... eu.
Din frazele istoriei mirosul meu v'atinge...
Am zugrăvit în ochii-ți semănături de stele.
Moarte și nemurire sunt numai umbre a mele.
Ca să vă 'nșel privirea am născocit eu timpul.

El vă arată iadul, imperiul, Olimpul
Și cu mândrie poartă a vecinicii mască
Când mama lui e-o clipă, care când stă să-l nască
Îl și ucide. Totuși, în clipa suspendată,
Dacă din noapte-eternă o ființă se arată,
El vede cer și stele, oceanul, universul;
El nu-mi zărește ochii, el nu-mi aude mersul
Ce-l sperie - trecutul - gigant cu visuri sumbre.

Viitorul gol, nimica și umbra unei umbre.
A clipelor cadavre din cărți el stă s'adune,
În petice de vreme cătând înțelepciune.
Ce înțeles au ele... ce este a lor fire?

Nimicnicie, umbră, miserie, pieire.

Nu vrei s'ascuți de mine. – Nu știi s'ascuți. – Mi-e milă.
Nu este dat ca omul cel muritor, în silă
Să poarte 'n a lui suflet confesia-mi cumplită,
Să ducă 'n piept durerea – aceea ce merită
A fost ca să o poarte o omenire toată,
Prea grea pentru un om e... ea trebuie sfărmată
În mii bucăți, ca astfel să o puteți purta.
Nefericite – iată confesiunea mea.

PATRIA VIEȚII E NUMAI PRESENTUL

Patria vieții e numai prezentul.
Clipa de față numa 'n ea suntem,
Suntem în adevăr. – Iară trecutul
Și viitorul numai o gândire-s.

În van împingeti ce vi-i dinainte,
În van doriți acelea ce-or veni.
Întoarceți-vă 'n voi și veți cunoaște
Că toate 'n lume, toate-s în prezent.

Tot ce au fost și tot ce-a fi vreodată
Au fost, va fi numai pentru că e.
Nu știi că atingând pe-un singur om
I-atingi pe toți? Mulțimea e părere.

Spune la mii de inși aceeași vorbă
Și 'n mii ea atunci va trezi
Icoană-aceeași și același simț.
Un semn că toți e 'n unul, unu 'n toți.

ȘI CE CAPĂT O SĂ AIBĂ ASTĂ COMEDIE LUNGĂ?...

Și ce capăt o să aibă astă comedie lungă?
E un scop în învârtirea-i, ori o țintă s'o ajungă
După care ziua a șaptea va 'ncepe veacul său
Ziua fericirii 'n lume, ziua păcii cei eterne –
A! ei mint – ei mint cu toții pretextând o țintă mare
Orbi se duc, cu dânșii lumea tot din mai rău în mai rău.

Nu vedeți că tot ce 'n lume se numește 'naintare
Și lumină și știință, sunt din ce în ce isvoare

Tot mai multe de 'ndoială, de durere și amar?
Nu vedeți ce schimb demonic - Vă dați pacea cea bogată
Liniștea, firea 'nțeleaptă, inima voastră curată
Pe invidia mărireii și pe sdrențe în zădar -

Da acesta e demonul - ăsta viermele-omenireii
Lupta, alergarea-eternă după culmile mărireii
De-o ajungi - nemulțămii ești, tot mai sus și tot mai sus,
Ochiu-avar se ațintește, tot mai mare și mai mare!
Fericit? ...nici vrei a fi chiar - toată cruda aspiraare
E nemărginită... 'n urmă - peste toate s'au depus

O lopată de țărână... Mână ce au dorit toate
Ce-a luat cu ea ? - Nimica - Aspirările bogate
Ce nu le 'ncăpea pământul, le-a 'ncăput trei scânduri
lungi

Ș'astfel ai trecut - o umbră - Un convoi de
'nmormântare

Splendid - ca o ironie, cu fețe nepăsătoare
Nici o lacrimă în urma-ți - te urmează 'n șiruri lungi

Spre a face 'n mic aceea ce tu ai făcut în mare
Firi de-o zi, peste mormântu-ți vor vorbi cu glasul tare
Nu spre-a te mări pe tine, - spre-a se lustrui pe ei
Sub a numelui tău umbră - Ce-i urmarea de la toate ?
Pentru oameni ura, truda și dorinți nelimitate
De-a se-ajunge, de-a se 'ntrece - iar pentru tine nimic! -

Bun, frumos și sunt nimica-s față cu-această pornire -
Virtutea - o nerozie, geniul - o nefericire -
Frumusețea - o marfă scumpă, sânțenia - un surâs
Ce-și permite orișicine - Iubirea de mult e moartă
Lumea - un cămătar mai este, ce-o răsândă mască
poartă

Ca să 'nșele pe orișicine - Dumnezeu cel proscris

Își retrage-a sale raze dintr'o lume nomolită
Ei gândesc că el nu este. Gheara rece și cumplită
A demonilor n'o simte nimeni, nimeni apăsând
Demonul deșertăciunii, al mărireii, al avereii,
Demonul crud și 'ronic al minciunei ș'a 'nșelării
În fiecare din oameni mâinile-și freacă răsând.

Spre blăstămul ăstor veacuri geniul nu mai apare
Frumusețea se retrage 'ntr'a istoriei sanctuare
Mângâierile-i eterne ne 'nțelese-acum rămân
Iar sigiliul ăstor vremuri, pentru nerozi opintirea
Pentru cumiți - disperarea. Ea deschide-atunci privirea
Pentru-a bibliei sentință: — „Că un demon au adus

Moartea 'n lume“. - Vălul negru, ce pe ochi se lasă dulce
Când un suflet de-oboseala cugetării să se culce
Vrea în noaptea neființei - asta ? - asta moarte nu-i.
Este o trecere firească - Este-un ramur de olivă
Unde liniștea eternă te așteaptă... Și naivă
Lumea zice că 'n Valhala, în Olimp, în cer te sui.

Moarte-i num' aceia care demonul în lume-aduse
Să te stingi fără' de speranțe - să vezi la nimic reduce
Toate lungile dorințe, - să vezi că răsplata ta
Nu-i dorința de a plânge, ci aceea de-a te 'ntrece
Și a râde-apoi de tine, și politicos și rece
A șopti: el a fost ceva pentru - pentru vremea sa.

Neputând să te ajungă - crezi c'or sta să te admire ?
Ei vor încerca să-și rîdă de nepractica ta fire
Și vor aplauda cu hohot pedante cele-încercări
De-a te umili - s'arate, că n'ai fost v'un lucru mare,
C'ai fost om - om ca și dâșii - măgulit e fiecare
Că n'ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări

Și le îmflă fiecare c'o familiară mină
Când de tine se vorbește. Te poate trage în tina
Inimei lui cei uscate - Și fiecare pigmeu
Cu tine-atunci se măsoară - și trăsurile-i întreg
El în tine le revede - Tot ce nu poate 'nțelege
În a ta vorbă or faptă - zice că e sec și rău

Ah! sufletul de ți-ai stoarce cu simțirea-i și lumina-i
Spre-a le-o da lor... Ei căta-vor mâna de țărână, tina
Cu fireștele-i greșele, ce a fi au trebuit
Spre-a purta acele doruri. Într'o vorb' a obosirei
Într'o faptă ne 'nțeleasă, inspirările orbirei
Mult mai mult îi va atrage, decât tot ce ai gândit.

GLOSSĂ

*Spernere mundum, spernere te ipsum,
sperne te sperni.*

Vreme trece, vreme vine
Celor vechi urmează nouă
Una e în amândouă
Tot ce vezi pricepe bine
Prea puține-s de v' o samă
Val e tot ce ca el trece
La schimbări rămâi-mi rece
Și de ele nu ai teamă.

Multe-ți trec pe dinainte
În icoane, vorbe multe
Cine-ar sta să le asculte
Și poveri să-și puie 'n minte
Când pe-o clipă toți se ceartă
Regăsește-te pe tine
De o pot lasă-i s' o 'mpartă
Vreme trece, vreme vine.

Nici părerea ta s' anine
De o parte sau de altă
Las să scoată ei din baltă
Fața lunii cei senine
Căci în toți de o potrivă
E o patimă sau două
Înțelesu 'n toate aste
Celor vechi urmează nouă.

Unul une, altul alte
Făr' de preț sunt cele zise
Tălmăcite, spuse, scrise
Stând deoparte vezi încalte
Egoiști sunt toți în toate
Lucru vechi în formă nouă
Vezi curat dacă se poate
Una este 'n amândouă.

Unu 'mbrac'a lui pornire
În cuvinte lustruite

Unul în adânc simțite
Altu 'n răs, altu 'n mâhnire
De s'ar ști pe sine înșii
Mai la toți li-ar fi rușine
Să se certe între dânșii
Tu ce vezi pricepe bine.

Ca un cântec de Sirenă
Glasul celor trecătoare
Unul naște, altul moare
Și se schimb' actori 'n scenă
Dacă-i vezi cu-aceleași rele
În zadar la ei te cheamă
Și nimic la toate cele
Nu spera și nu ai teamă.

Doi se bat pentr'o coroană
Doi se ceartă pentr'o nucă
L'amândoi e o nălucă
Când o prind o văd că-i vană
Cel nemulțămît cu una
Este astfel și cu zece
Vremea duce tot ce-adună
Val e tot ce cu el trece.

De te-ating dă-te 'n laturi
De hulesc, tu taci din gură
Tu să-ți aibi a ta măsură
Și să-ți știi a tale sfaturi
Trecă 'n lume cine-o trece
Zică toți ce-ar vrea să zică
Tu să nu admiri nimică
Să rămâi la toate rece.

Nu da mult nici chiar pe tine
Nu privi mult în oglinde
S'ar pute că te-ai surprinde
Mult mai rău de cum îți vine
Drumul vieții pân' la vamă
Pe furiș de poți măsoară
Căci din tot ce te 'nconjoară

Prea puține-s de v' o samă.

NU... NU SUNTEȚI CA IARBA...

Nu... nu sunteți ca iarba, ca unda, fuga spumii
Căci fiecare-i faur la mântuirea lumii
Căci moarte nu există, și ce numești tu moarte
E-o viață *altfel* scrisă în sfânta firei carte —

Amiază, sară, noaptea urmează dimineții
Și multe fețe are adâncă tain' a vieții
Și ce numești tu moarte, al vieții e visternic
Auzi pășirea-i lină, auzi mersu-i puternic

Acum picură 'n boabe de rouă, acum arde
În sori svârliți în spații, în stele miliarde
Au crezi tu că vr' o dată-i noapte... Niciodată
O parte a lume-acestii e doar întunecată

Și 'n orice clipă 'ntrebi tu și ziua e prezentă
Și sara, și amiază, momentă cu momentă,
Din raza cea mai slabă de-apus sau răsărit
Pân' l'arderea cumplită a stelei în zenit

Cu toate sunt prezente și numai ochiul tău
Așteaptă ca să-i fie puse în văzul său:
Nu lumea ta e lumea vieții, ci-a gândirii...

.....

Cu arcul tău de stele o univers cobori
Cu tainic-armonie din sfere și din sori
Cobori în ploi de raze cu constelatul dom
Pătrunde pentru-o clipă suflarea unui om
Și împle cu-armonia ce ființa ta respiră
Cântarea 'nduioșată din doritoarea-i liră.

SUNTEM CA FLORI PRIPITE...

Suntem ca flori pripite la școala cunoștinței
Acel ce trebui s'are e consfințit științei
Dezvoltă 'n van o minte de țelină un fir
S'aducă rodii de-aur și flori de trandafir

În capetele noastre de semne-s multe sume

Și 'n mii de mii de vorbe consist' a noastră lume
Aceeși lume strâmbă, urâtă într'un chip
Cu vorbe 'mpestrîțată, suflată de nisip

Dar acea altă lume născută 'n frunți rebele
Pentru-a cărei zidire aceasta-i numai schele
Un alt pământ și alte oceane, alt cer
Precum s'arată clară în gura lui Omer...

O, salahori ai penei, ai minții, ai simțirei
De mâna-vă de creier ce-i destinat peirei
Voi abuzați sărmanii... și 'n vorba-vă e izul
Acelei meserie ce-o 'nlocuiește scrisul

În loc să mânuiești coarne de plug, să 'nalți ciocanul
Cu aurul fals al vorbii te sbați — spoești banul
Cel rău al minții tale... dar când îl treci la vama
Celor cumiți îndată el ș'arată arama.

PUSTNICUL

Sala 'mbrăcată cu-atlas alb ca neaua,
Cusut cu foi și roze vișinii,
Și ceruită strălucea podeaua
Ca și-aurită sub lumina vii -
Lumini de-o ceară ca zăharu - o steauă,
Diamant topit pe-oricare din făclii.
Argint e 'n sală și de raze nins
E aerul pătruns de mari oglinzi.

Copile dulci ca ângerii - virgine -
Prin sală trec purtând cununi de flori;
Ah! *vorba* ânger scapă pe oricine
De lungi descrieri, dulce cititori -
Astfel acum ea mă scăpă pe mine
Să zugrăvesc terestrele comori,
Acele dulci, frumoase, june-scule
Cu minți deșerte și cu inimi nule.

La ce-aș descrie gingașa cochetă,
Ce-abia trecută de-optsprezece ani,
Priviri trimite, timide, șirete,
Când unui tont, ce o privea avan,

Când unui ghiuj, cu mintea căprietă,
Urât ș'avar, sinistru și pleșcan,
Sau unui general cu talia naltă,
Strigău și prost ca și un bou de baltă?

Să cânt cum samănă de rău, impulsul
În corp de ânger, sufletul diform?
Îrònîei lui Byron să-i simt pulsul,
Ori autorului ce-a scris *Màrion de Lorme*?
Să descriu nopți romantice? – Avulsul
Ce apele plângând le-aruncă – adorm
Chiar ângerii – și în azur muiește
Curg stele de-aur dulci și 'mprăștiate?

Și să discos dar inima femeii
Suspinsă 'n nopți albastre, plin' de-amor?
Ah, a ei patimi au firea scânteii:
În clipa ce le naște ele mor;
Închideți ochii, căci păzească zeii
L'a lor lucire să te uiți cu dor:
Abisuri sunt în suflet. Pe o clipă
Pasiunea li lumin' a lor risipă.

La ce excursiuni? – Ce nu sunt oare
Unde v'au dus, în sala cea de bal,
Pe înflorite, dulci și moi covoare,
Unde mii flori mirosul lor esal;
Sub a perdelei umbră scutitoare,
Ce de trădarea mândrului cristal
Al marilor oglinzi te scapă sigur,
Când vrei s'observi cum grupe se configur.

Deci după o perdea! Pe-o moale sofă
Alene șade-un ânger de copil.
În păru-i negru-o roșie garofă,
În ochi albaștri plutitori ș'agil
Și haina de-albă, strălucită stofă
Cuprinde-un mijloc mlădîet-gentil,
Ce lin se 'ndoaie par'c'ar sta să culce
Sub evantaliu-i ce plutește dulce.

Un ânger, da! aripa doar se cade

Pe a ei umeri albi ca neaua, goi,
Spre-a fi un ângeraș precum se cade.
Ș'apoi ce bine-i ca s'o credeți voi!
Cine-ar ghici vodată cumcă șade
Un demon crud în suflet de noroi?
Cu vorba ânger însă eu săracul
Mă voi scuti de a descri - pe dracul.

PREOT ȘI FILOSOF

Căci n'avem sfinții voștri, voi ne muștrați, preoți,
Deși de-a voastră tagmă suntem și noi cu toți...
Și nouă vânătoarea de aur și mărire
Ne 'nsamnă 'n astă lume a Răului domnire.

Și nouă 'nghesuirea pe drumul spre plăcere
În suflet naște scârbă și inimei durere.
Și noi simțim că suntem copii nimicniciei,
Nefericiri svârlite în brazdele veciei...

Și sufletu-ne 'n tremur ca marea se așterne,
Tăiat fiind de nava durerilor eterne;
Ca unde trecătoare a mării cei albastre,
Dorința noastră, spuma nimicniciei noastre.

Și noi avem o lege - deși nu Dumnezeu -
Simțim că Universu-l purtăm și prea ni-i greu:
Știm a fi strănepoții acelu vechi păcat,
Ce seminția Cain în lume-o a creat.

De n'o 'mbrăcăm în pilde, e semn c'am înțeles,
Că 'n noi este credință, ce 'n alții e eres.
Căci eretic tiranul, ce Crucii se închină
Când hoardele barbare duc moarte și ruină.

În van cu mâni uscate se roagă, țind strana,
Deasupra lui cu aripi întinse stă Satana.
Degeaba lângă patu-i alături stă sicriul
Când gloatele-i pe lume au tot întins pustiul.

Ce Dumnezeu e-acela care-ar putea să-l ierte
Că țări întregi schimbat-au în întinsori deșerte?
Și eretic e-acela ce rasa v'o sărută

Când ura 'n a lui suflet, de veche, e stătută?

În van cercați a-i drege căci răi rămân de-a valma
Și trebuie ca soarta să-i spulbere cu palma,
Din visul să-i trezească, cu care-i înconjoară
Demonul lumii-acestei – comedia-i bizară.

Nu ne muștrați! Noi suntem de cei cu-auzul fin
Și pricepurăm șoapta misterului divin.
Urmați în calea voastră mulțimii de absurzi
Și compuneți simfònii și imnuri pentru surzi,

Ascuteți adevărul în idoli, pietre, lemn,
Căci doar astfel pricepe tot neamul cel nedemn
Al oamenilor zilei sublimul adevăr –
Ce voi spuneți în pilde, iar noi l-avem din cer.

DE-A NĂSCOCI NOI IPOTEZE...

De-a născoci noi ipoteze doi filosofi s'au dus
Ca să găsească ce cătau în aer gol – în sus.
Ast' o făcuse ei ades și fără de balon,
Acuma însă depărtați de-a lumii mare zvon
Pământu 'ntreg li se părea un plan peștriț departe.
Și fericit unul din ei exclamă: – Frate, frate,
Mă simt acuma desfăcut, *deasupra* noastră nime.
Celalt se uită supărat la goala adâncime:
– Eu, zău că nu – zise apoi –
Nu văd pe nime nici *sub* noi.

O, ADEVĂR SUBLIME...

O, adevăr sublime – o, tinichea și paie!
O, poezie mândră – o, buiguit nerod!
Istorie spirată – minciună și bătaie,
Amor ceresc și dulce – a mûcoșilor plod.

O, om, oglind' a lumii cu capul șui și sec,
Cu creierul ca ceața, cu coaste de berbec,
Stăpân pe-a ta gândire – cum ești p'instinct stăpân –
Se vede când femeia golește al ei sân.

Când poala și-o ardică, de pulpa-i vezi, stăpâne,
Tu nu surâzi cu râsul cel lacom și murdar,

Tu nu ești ca un taur și nu ești ca un câne,
Ce umil dă din coadă cățelei lui cu har.

Nu ești gelos – ferit-a... cucoșii doar și vierii
Au numai obiceiul de-a se lupta 'n duel.
Tu nu ai patimi scumpe și lacrima muierii
Nu mișcă al tău suflet, nu 'ntunecă defel.

Ești bun cu ai tăi semeni, nu c'alte animale.
Tu îi iubești atâta încât îi strângi de gât...
Și-i faci s'admire geniul – sunarea unei oale –
Și limba ta de flăcări și plină de urât.

Istoria omenirii cu regi de poezie,
Cu regii de războaie e ca și un poem;
Dar totuși rog divina ca depărcior rămâie
De corpul meu nevrednic – nu-mi vine la cherem.

Cugetători ai lumii! o, împutiți eterul
Cu sisteme înalte, puneți-l în săltar.
O ladă este lumea cu vechi buclucuri – ceriul
De stele și comedii vă este un hămbar.

Preoți cu crucea 'n frunte, visternici de mistere,
Voi sunteți sarea lumii, formați inima ei.
E rău numai că ziua stați pe mâncat și bere
Și sara pe minciune și noaptea pe femei.

O, drăngăniți pe gânduri voi, muzici; voi, sculptor,
Îmi pipăiți cu mâna un corp tremurător;
Și, voi, artiști dramatici, strâmbați-vă la lună,
Pictori, eternitatea v'așteaptă c'o cunună.

Tu, timp, nu poți cununa în degete s'o sfermi,
Căci zugrăvir' atâta de bine saci de viermi.
O, regi, ce puși pe tronuri de Dumnezeu sunteți,
Să plătiți balerine și țiiitori s'aveți,

O, diplomați cu graiul politicoș și sec,
Lumea cea pingelită o duceți de urechi.
Îmi place axiomul cel tacit, ființi spurcate:
Popoarele există spre a fi înșelate.

ADUCÂND CÂNTĂRI MULȚIME

Aducând cântări mulțime
Și mai bune și mai rele,
Mă întreb cu îndoială
Cine caută la ele?

Cată cei ce noaptea, ziua
Își muncesc sărmana minte –
Plebea multe știutoare
Pentru pâne, pentru linte?

Sau cei ce păzesc cântarul
A dreptății, dragă Doamne,
Ce la domni sărută mâna
Ș'altceva încă la doamne?

Sau acei care-și pun osul
Carul statului de-l mișcă?
Ah, prea știi mai dinainte
Tot ce-i doare și ce-i pișcă.

Eu nu pot să le dau lefuri,
Nici onori, nici pensiuine.
Nu-s în stare nici să judec
Merite pentru națiune.

Toți acei ce 'n astă lume
Vor ceva... mă lese 'n pace,
Eu nu voi nimic, nimica,
Decât pace, pace, pace.

Și de-or trece pe-aste șiruri
Ochii cei cumiți de fată
Sau a junelui privire
De visare ingrecată,

De vor trece într'o viață
Doruri multe 'ndefinite:
Or privi sub flori albastre
Aste pagine citite

Și dureri scânteietoare
Și tablouri înfocate

Vor pătrunde tremurânde
Aste suflete curate.

Da, la voi se 'ndreaptă cartea-mi,
La voi inimi cu arăipe.
Ah! lăsați ca să vă ducă
Pe-altă lume 'n două clipe.

SCRISORI DIN CORDUN

Sună pietricică 'n vale,
Cine-a pus țara la cale
Și acum la bătrânețe
S'a întins pe criticele?

Ți-am citit cu indulgență
Și cu-amor eu criticaua,
O hazlie-impertinență,
Bat'o poarca, mânce-o caua.

Zice Darwin după tine
Cumcă omul e-o maimuță -
Simt humorul de gorile
Când desmiard'o pisicuță.

Pisicuță criticoasă,
Ce îți speli curata labă
Și-ți întorci dulce mustața,
Fii de treabă, fii de treabă!

Nu se scuipă-așa în oameni,
Nu se mîncă astfel linte.
Fă politică, iubito,
Fii cuminte, fii cuminte!

Acolo vei putea spune
Tot ce vrei - căci ș'asa nime
Nici te-aude, nici te crede,
O sublime, o sublime.

Nu se trec la noi potcoave
De la iepe demult moarte -
Pune-te de 'nvață, dragă:
Nu știi carte, nu știi carte.

CÂND SE JUCA ELISA MÜLLER...

Pe genunchii-mi te-am purtat.

Ți-am privit în față,
Ochii-mi ochii-ți a cătat,
Gura-mi, buza-ți creață -
Și m'am pus pe sărutat.
Cine mă învață?

Ca o mamă blând și lin
Ce-un copil răsfață,
Mângâiat-ai fruntea mea
Și m'ai strâns în brață.
Ah, cât te iubesc de mult!
Cine mă învață?

Eu mă duc, te părăsesc -
Nu mă privi șuler,
La spectacol mă pornesc,
Stăi să-mi văd de guler.
În teatru românesc
Azi e Elisa Müller.

Un copil netrebnic sunt -
Spune-mi-o apăsată.
Mi-ai legat acest cuvânt
De viața-mi toată,
Mi l-ai dat roșind, plângând
Când ai fost - ciudată.

Ah, surâde-mi înc'un pic
Și nu-mi fi ursuză.
Căci cu degetul cel mic
Te ating pe buză.
Și șoptește-mi un nimic
Nimeni să n'auză.

Astăzi e duminică.
Pac! și una bună.
Eu te las și bine că
Mi te las nebună...
Trage-te de mânecă...

Ce știi de-i minciună.

Nici nu știi, o, turturea,
Ce-mi auz de-a bine.
Tu gândești cine știi ce
Și te uiți la mine.
Ah, iubită mititea,
Cum te-ador pe tine!

Un nimic, un cuvîntel,
Spus după perdeauă,
E o piatră de inel,
E a nopții neauă,
Arde-atât, încât cu el
Aș aprinde-o steauă.

Ș'apoi taci ca nu cumva
Să audă-o floare
C'ai șoptit așa ceva:
Din ascunzătoare
S'ar roși - mai, mai așa
Cum o oarecare.

Cum te uiți așa, năuc,
Și 'n gândiri te 'nsinguri,
Ești tu ziua lângă nuc,
Ești tu noaptea 'n crânguri,
Să te iau și să te duc,
Să fim numai singuri.

Ș'atunci n'om vorbi defel:
Vorba este pleavă.
Când se iubesc doi astfel
- Inimă bolnavă -
Atunci tac, tac cumiștel,
Noaptea în dumberavă.

LUNA IESE DINTRE CODRI

Luna iese dintre codri.
Noaptea toată stă s'o vadă.
Zugrăvește umbre negre
Pe lințolii de zăpadă.

Și mereu ea le lungeste
Și suind în cer le mută,
Parcă fața-i cuvioasă
E cu ceară învăscută.

Ce gândește? - numai norii
Lin se 'mbină, se dezbină
Ca fășii de gaz albastru,
Ca și aburi cu lumină.

Lin pin iarbă scotocește
Apa 'n prund și 'n pietricele.
Florile surâd în taină,
Oare ce-or surâde ele?

Și-s cu neguri îmbrăcate
Lac, dumbravă și pădure.
Stele palid tremurânde
Ard pin negurile sure.

Lumea 'n rouă e scăldată,
Lucioli pe lacuri sboară.
Luna umbrei, umbra lunii
Se amestec, se 'nfășoară.

Lunecând pe ceruri, norii
Negri-acopăr tot seninul.
Se sting una după alta
Și icoana și suspinul.

Înfășat în întuneric,
Eu nu văd, nu aud șoapte.
Ah, mă simt atât de singur!
Este noapte, noapte, noapte.

CUM NEGUSTORII DIN CONSTANTINOPOL

Cum negustorii din Constantinopol
Întind în piață diferite mărfuri,
Să iee ochii la efenzi și popol,

Astfel la clăi de vorbe eu fac vârfuri
De rime splendizi, să le dau de trampe,
Sumut o lume ș'astfel ochii lor fur.

Dactilu-i cit, troheele sunt stambe,
Și-i diamant peonul, îndrăznețul.
Dar astăzi, cititori, eu vă vând iambe,

Și mare n'o să vi se pară prețul:
Nu bani vă cer, ci vremea și auzul.
Aprinde-ți pipa și așază-ți jețul

La gura sobei, cum o cere uzul;
Citește cartea ce îți cade 'n mână
Și vezi de nu-i mărgăritar hurmuzul,
Ce 'n mână-l ai de-acum o săptămână.

ÎN CĂUTAREA ȘEHERAZADEI

În mări de nord, în hale lungi și sure
M'am coborât și am ciocnit cu zeii,
Atârnând arfa 'n vecinica pădure.

M'am îndulcit cu patima femeii,
În stele i-am topit aurul din plete,
În poale-am scuturat piatra cameii,

Din ochi i-am sărutat priviri șirete,
De umeri rezemat am răs cu dânsa
Ș'am potolit din gură-i lunga sete

De-amor. Apoi m'am dus - ea plâns-a.
Mi-a deschis marea porțile-i albastre
Și Nordul frig durerea-mi caldă stins-a.

M'am dus spre Sud - und' insule ca glastre
Gigantici se ridic din sfânta mare,
C'oștiri de flori, semănături de astre.

Și și-a îmflat eterna mea cântare
Aripele de pară 'n cer pornite,
Pân' am pierdut pământu 'n depărtare,

De unde-albastre scândure-s urnite.
De gânduri negre-i grea antica-mi navă:
Nu știu pe vane căi-s ori menite?

Viața mea-i ca lanul de otavă:

E șeasă făr' adânc și înălțime.
Vulcanul mort și-a stins eterna lavă.

Dar ah, ce văd? E vis? O'ntunecime
Ridică colți înalți din frânta mare.
Cine îmi spune ce minune-i? Nime?

Din ce în ce un rai în depărtare
Se desfășoară dintre stânci trunchiete,
Plesnite lin de undele amare.

Munții înalți la cer străbat, se vede;
Văi cu isvoare s'adâncesc sub soare
Și dealuri mari păduri înalță 'n spete:

E Orientul. Codrii cu grandoare,
Cu vârfii nalți vor norii să-i disfețe.
Cetăți prin ei își pierd a lor splendoare.

Prin codrii lui, prin șesurile crețe,
De-a vântului suflare 'mbălsămată,
Din munții 'n nori și prin pustii mărețe,

Urbile-antice strălucind s'arată
Și albe par și mitice - cu basme
Urieșești e țara presărată.

Și norii spânzură pe cer, fantasme
De foc și aur ce 'n oștiri se 'nșiră,
Codrii se plâng și marea doarme 'n spasme.

Ajung la țărm - se 'ndoaie ca o liră
Cu valuri înstrunită 'n lunge rânduri,
Un mic liman, ce raze blând respiră.

Corabiei apusene grea de gânduri
Sinistre - eu pe valuri îi dau drumul,
Frântă de stânci se risipește 'n scânduri.

Ce întâlnesc întâi pe țărm e-un tăumul,
Proroc prea sigur al vieței umane,
Tu ești cenușa iară viața-i fumul.

Nu crede însă că în doruri vane
Caut norocul spre-a te-afla pe tine,

Noroc lumesc - zâmbiri aeriene!

Las pe-alții să zidească din ruine
Zidiri de-o zi pe răbdătoarea spată
A vechiului pământ, ce nu-i de mine.

În furnicarii din Apus ei toată
Viața-și fac doruri nebune,
Nu știu că 'n lume nu-i ceea ce cată.

Ei caut-adevăr - găsesc minciune.
Neam vine și neam trece - toți se 'nșală.
Eu adevăr nu cat - ci 'nțelepciune.

Căci mintea cea de 'nțelepciune goală,
Oricât de multe adevăruri știre-ar,
Isvor de amărâre-i și de boală.

În ladă aur oricât grămădire-ar,
Cu aur nu se stinge 'n veci amarul
Și Pace numa 'n inimă-i găsire-ar.

Ușor trage prezentul la cântarul
Înțelepciunii... Și ea-i fericirea.
Cu-a răsăritului averi samarul

Eu mi-l încarc, cu-a lui gândiri - gândirea.
Eu pasu 'ndrept, colò înspre cărunții,
Gigantici muri ce 'n câmpi îi sădi firea.

Din codri-adânci, ce înmormântă munții,
Ce-abia și-arăt al lor cap în ninsoare,
Urcând în negre stânci diadema frunții,

Prin șir de codri, palmi nălțați în soare,
Prin lunci de dafin, pe-unde cresc măslinii,
Smochini s'ațin pe verzi cărări în floare.

Din prund înalță trunchii lor arinii
În lume risipiți, sub stânci ce pică
Isvoare sar prin mușchii rădăcinii.

Prin mândrele grădini în cer ridică
Saraiuri albe cùpole de aur.
Cu sori pare plouată urbea-antică

Și risipite prin dumbrăvi de laur
Stau casele-albe, azile liniștite.
Pe porți sunt stihuri scrise 'n limbi de maur

Iar căile-s cu marmură podite
Și fără porți sunt sfintele dumbrave.
Pe scări înalte flori de foc sădite.

Pe scări culcate fete albe, suave,
Părul cel negru-l piaptână în soare,
Ori visătoare stau de-amor bolnave.

Ah, e cetatea cea strălucitoare
Unde 'mpăratul Indiei reșade:
Un soare însuși este el sub soare.

Nevasta lui e-acea Șeherezade,
De 'nțelepciune plină și de frumusețe:
Ș'a o privi doar soarelui se cade.

*

Într'un sarai cu cùpola rotundă,
Pe scări de marmură îmi urc piciorul,
Pe stâlpi înalți las umbra să pătrundă,

Sub bolta porții calc de flori covorul,
Cărare-i el prin de-aur nalte glastre:
În ele crinii mari întrec ivorul.

Pe murii albi marmorei s'urc pilastre,
Ce netezi, roși, oglinde de purpură,
Reflectă frunze verzi și flori albastre.

Un miros răcoros simțirea-mi fură.
Deschisă lin e ușa unei sale
Și noi minuni uimiții ochi văzură.

Cu umbre moi a gândurilor sale
Un pictor a 'nflorit plafondul, murii,
Cu chipuri svelte, basme-orientale.

Pe perini lungi culcate-s hurii
Și din cățui de-argint copăr miroase
Cu fum albastru formele picturii.

De roșă catifea cu fir pe margini trase
Se 'nalță într'un baldachin perdele,
Umbrind un pat cu perini de mătase.

Pe acel pat, un tron cusut cu stele,
Stă înșirând mărgăritare 'n poale
Regina cea 'nțeleaptă. – Dintre ele

Picioare de zăpadă, mici și goale,
Ea 'ntinde surâzând ca 'n vis pe-un scaun
De vișinie catifea și moale.

Dureri și ani, și toate îmi disdaun
Aceste vise-aievea la vedere:
Mă mir cum în Olimp se mir' un faun.

Frumoasă e în visu-i de plăcere,
Cu fața albă ea lumină sala
Și ochii ei isvoară de mistere,

Mari și adânci tăiați-s ca migdala
Și 'n păru-i negru corpu-i de zăpadă
E cufundat – o virgină Itală.

Cine-ar vedea făr' în genunchi să cadă?
Am genuncheat. – Eu am știut, străine,
Că ai să vii – a dorurilor pradă –

Ca să m'ascuți și să duci de la mine
A'nțelepciunii ș'a frumsetii floare,
Să luminezi gândirile din tine.

Eu am știut – profetă vrăjitoare –
S'atrag cu-a tainelor și-a basmei rază
Poeti cu inimi ceruri-doritoare.

Ridică-te și vino de te-așază
Ici, lângă mine, sui pe perna asta...
Cu brațu-i gol și alb ea o 'nfoiază.

Am ascultat... M'am răzimat cu coasta
De dulci gătite perini – iar genunchiul
Plecat... c'adoratori din vremea foastă.

FABULE

(Pfeffel)

IMITATORII

Și prefăcut în lebădă la Leda Zeus pornește;
Ar vrea să fac' asemenea un tânăr, ce iubește.
Amicul nostru cel posac
Se duce - ca gânsac.

AUTOR ȘI EDITOR

E. De ce așa de trist, obscur?

A. Ah! un nemernic mi-a furat
Poemul meu neimprimat!

E. *Sărmanul fur!*

LEOAICA ȘI SCROAFA

- Ca mine 'n toată lumea nu-i
O mamă, care s'aib' atâți copii.
Scroafa se lăuda unei leoaice.
- Ai mulți - răspunse asta - *unul* eu,
Dar este leu.

LA UN NOU NĂSCUT

(Proverb arab)

Plângând tu ai venit pe-acest pământ;
Amic, ce te-așteptau, te-au salutat *zâmbind*;
Dar să trăiești astfel, încât când te vei stinge
Să părăsești *zâmbind* amicii, ce te-or *plânge*.

EPIGRAMATICE

(Anonimi)

Dulce cu corp de omăt înecat în păru-i de aur,
Venera zace murind - cine o va moșteni?
Ah, în două părți dopotrivă 'mpărți bogăția-i -
Ție: frumsețe ș'amor; mie: durere și dor.

*

Ce cumplit este amorul, deși dulce aparent.
Un tiran, care nu varsă decât sânge inocent.

*

Pallas - în Lacedemon - văzu pe Venera armată:
- Aide acum să luptăm, judece Paride-acum.
Venera însă răspunse: - Armată mă 'nfrunți temerară?
Eu, pe când te-am învins, știi cumcă goală eram.

*

- Cum poți s'omori un colibri, diamant frumos de aer?
Nu e frumos și strălucit, n'ai milă de-a lui vaier?
- De ce mai flutură și el sclipind o aripă luxoasă?
Natura mea, amicul meu, e ternă, serioasă.

*

Anii fug - cu ei viața - cu ea totul.
Azi suntem, iară mâne *cinis et umbra*;
Să 'ncununăm a plăcerilor dulci trecătoare
Cupă de aur.

*

Cine-a făcut din trestii mai întâi și 'ntâi un fluier
Și a săpat întâiul verset într'o coajă de copac,
De pe umbră pe părete zugrăvi întâia oară
O icoană. Nu; amorul nu mai e atât de grabnic.
Iară mintea e înceată.

*

În somn nici Crösus nu-i bogat cu tot tronu-i regal.
Și jumetă a din viața lui cu Lazăr e egal.

*

Lungești prânzu-ți până 'n noapte, tot mănânci, mănânci
de-a rândul,
Cin te vede poate zice că cu dinții-ți sapi mormântul.

*

Vrei să fii Pallas Athena!
O, fetiță, fii cuminte...
Tu ai pierde din frumsețe
Dar n'ai câștiga la minte.

*

E vinul de-azi mai rău ca cel de ieri, amicii mei –
Mai bun ca orice vin băut e cel pe care-l bei.

1875

FĂT-FRUMOS DIN TEIU

- Blanca, află, că din leagăn
Domnul este al tău mire,
Căci născută ești, copilă,
Din nevrednică iubire.

Mâni în schit la sfânta Ana
Vei găsi la cel din stele
Mângâerea vieții tale
Mântuirea feței mele.

- Nu voi tată, să usuce
Al meu suflet tânăr, vesel,
Eu iubesc vânatul, jocul;
Traiul lumii alții lese-l.

Nu voi părul să mi-l taie
Ce-mi ajunge la călcâie,
Să orbesc cetind pe carte
În fum vânat de tămâie.

- Știu mai bine ce-ți priește
Las' de-a lumii orice gând
Mâni în zori de zi pleca-vom
Către schitul vechi și sfânt.

Ea aude - plânge. Parcă
Îi venea să plece 'n lume,
Dusă de pustie gânduri
Și de-un dor fără de nume.

Și plângând înfrână calul,
Calul ei cel alb ca neaoa,
Îi netează mândra coamă
Și plângând îi pune șeaoa.

S'avântă pe el și pleacă
Păru 'n vânturi, capu 'n piept
Nu se uită înainte'i

Nu privește îndărăpt.

Pe cărări pierdute 'n vale
Merge 'n codri fără' de capăt
Când a serei raze roșii
Asfințind din ceruri scapăt.

Umbra 'n codri ici și colo
Fulgerează de lumine...
Ea trecea prin frunza 'n freamăt
Și prin murmur de albine,

În mijloc de codru-ajunse
Lângă teiul nalt și vechi
Unde-isorul cel în vrajă
Sună dulce în urechi

De murmur duios de ape
Ea trezit' atunci tresare
Vede-un tânăr, ce alături
Pe-un cal negru stă călare:

Cu ochi mari la ea se uită
Plini de vis, duioși, plutind
Flori de tei în păru-i negru,
Și la șold un corn de-argint.

Și 'ncepu încet să sune
Fermecat și dureros -
Inima-i creștea de dorul
Al străinului frumos.

Părul lui i-atinge părul
Și atunci c'obrazul roș
Ea apleacă gene lungi
Peste ochii cuvioși.

Iar pe buze-i trece-un zâmbet
Înecat, fermecător
Care gur' abia-i deschide
Cea uscată de amor.

Când cu totul răpită
Se 'ndoi spre el din șele,

El înceată din cântare
Și-i grăi cu grai de jele,

Ș'o cuprinde de călare
Ea se apără c'o mână
Însă totuși lui se lasă,
Simte inima că-i plină

Și pe umărul lui cade
Al ei cap cu fața 'n sus.
Pe când caii pasc alături
Ea-l privea cu suflet dus

Numai murmurul cel dulce
Din isvorul fermecat
Asurzește melancolic
A lor suflet îmbătat.

Lun' atunci din codri iese
Noaptea toată stă s'o vadă
Zugrăvește umbre negre
Pe câmp alb ca de zăpadă

Și mereu ea le lungește
Și urcând pe cer le mută,
Dar ei trec, se pierd în codri
Cu viața lor pierdută.

La castel în poartă calul
Stă a doua zi în spume
Dar frumoasa lui stăpână
A rămas pierdută 'n lume.

Publicată în Convorbiri literare, VIII, nr. 11, 1 februarie 1875, p. 443-444.

ANTROPOMORFISM

În poiata tăinuită ca 'n umbroasă zăhăstrie,
Trăia puica cea moțată cu penetul de omăt;
Nu-i cucoș în toat' ograda, ce de-iubire căpiat
S'urmărească insolenter inocenta ei junie.

Ce cochetă e copila, cu ce grație ea îmblă?
Și ce stele zugrăvește în nisip cu dulcea-i labă –

O găină virtuoasă, o găină prea de treabă,
Cu evlavie ea cată fire de-orz și coji de jimblă.

Dară cine să admire a ei nuri și tineretă?
Boul chior, ce vede numai jumeta din a lui paie?
Ah! în inima-i fecioară simte-o tainică văpaie
Pentru cucurigul dulce din cântări de dimineată.

Pierde gustul de mâncare, scormolește, de ți-i milă,
În pământ ca să găsească chipul cel dorit într'una,
Sau se primblă visătoare, noaptea căutând în lună
A lui umbră luminoasă - melancolica copilă!

O găină 'mbătrânită, venerabilă matroană,
Ce demult e schivnicită de lumești deșertăciuni,
Ea îi spune-ale ei taine, ca la raza 'nțelepciunii
Să găsească mângâiere pentru-a gândurilor goană.

Iar călugărița veche, ce demult era iertată,
Ce demult se dizvățase de plăcerile d'iubire,
Ea cu limba ascuțită clevețește 'ntreaga fire -
Contra demoralizării propovăduie 'nfocată.

— Ah - îi zise mititica - nu privești la rândunele,
Cum din cuib scot puii capul, se cutează pe ulucuri
Și apoi la miezul nopții îi aud făcând buclucuri,
Sărutându-se cu ciocul, drăgostindu-se 'ntre ele.

— Soarte-avem nefericită - îi răspunse-atunci bătrâna:
Nu-i găină rândunica, rândunoiul nu-i cucuș.
Necredința lor știută-i; aspri, răi, tiranicoși,
Ei trezesc viața 'n inimi și apoi o învenină.

Numai flori-s fericite, căci pe aceeași trupină
E pistilul feciorelnic și staminul bărbătesc;
Sub perdele verzi de frunze, se 'mpreun și se iubesc,
Chipul junelui din floare c'odoranta lui virgină.

Dar cucușul - ce netrebnic! nestatornic! - este drept:
Când el sulia iubirei în adâncu-ți suflet bagă,
Te simți dusă chiar în ceruri - uiți pe-o clipă lumea
'ntreagă,
Dar pe urmă gelozia sfarmă inima-ți din piept.

Căci pe urmă el te lasă, tristă, slabă, văduvită.
Cu aripele-ostenite ziua, noaptea stai pe ouă;
Mori de sete și de foame, nici un sâmbure de rouă,
Nici priviri de-amor n'aruncă la sârmana eremită.

Ci mai bine nu mai între în gândirea ta virgină
Visele înșelătoare de iubire și plăcere –
Vin' să 'nveți înțelepciunea, a naturii-adânci mistere
Și a stelelor mari drumuri, ce viitorul îl luminează.

Cum vorbeau înțelepțește, ce s'audă și să vadă?
După gard străin cucușul se preîmblă 'ncet turcește.
Puicei-i trece 'ndată pofta de-a vorbi filosofește,
Ea ascultă cu iubire cucușeasca serenadă.

Ah, amorul îi pătrunde prin ureche; 'n van bătrâna
O ciupește 'n cap cu ciudă, vrea s'o ție de aripă;
Ea se smulge și aleargă tremurândă într'o clipă,
Printre gard privește dulce l'arătarea lui păgână.

Iar bătrâna cruce-și face cu-a ei labă și gândește:
„Tineretă, tineretă!“ și oftând intră 'n poiată;
Apărată de 'ntuneric ipocrita cea șirată
Pe un pui nevrâșnic încă alterată-l pricăjește.

Unde este învățatul cu talent fonognomic
Să compue un compendiu despre blândețile impresii,
Ce un sunet numa-l naște în simțirile miresei,
Cum un cucurigu poate fi adânc, duios, demonic?!

Ce simțiri eroici, mândre, reprezintă cucurigul,
Cât curagi – ce osebire de-al găinei cotcodac;
Ce frumos îi șade creasta ca un roșu comanac.
De dorință se 'nfierbântă, de amor o trece frigul!

Și maximele bătrânei pe-o ureche toate-i iese,
Cum intrară pe cealaltă. Sfătuiri contra iubirei
O'nvățară ce-i iubirea. Știe-atât că c'o privire
Galișă poate să prindă pe pașaua ce-și alese.

Ș'astfel ea făcând la planuri se 'nvârtește prin ogradă
Și trezește 'n bucuria-i, din gândire somnoroasă,
Pe-un clapon, mâhnit călugăr, cu-arătare pântecoasă,

Fără creasta de mândrie, fără glas și fără coadă.

Și făcând un *paa!* angelic, îl întreabă de nu-i frate,
De nu-i văr cu Don Juanul ce cânta de gard dincòlo.
Dar monahul cel sinistru zise tragic: - „O! Apollo
Mă ferească să fiu rudă cu-aste firi întunecate.

Nu! pe mine preuteasa zeității pământene
Lângă focul cel de jertfă, pe altar de cărămidă,
M'a lipsit de demnitatea de cucuș - ca să-mi surâdă
În a mea lipsă de patimi a lui Plato fenomene.

Cu privirea mea cea castă, de 'nteres ne 'nfluințată,
Văd în lume și în lucruri numai sâmburul ș'ideea;
Prototipu-l văd în toate, și cu-a geniului scânteie
Văd cucușul lui Mohamet cu-arătare luminată.

În sublime revelații a misterului etern,
Mulțămesc vestalei groase ce-mi creă această soartă;
Dumnezei or s'ospăteze umbra mea când va fi moartă,
Închin viața-mi cugetărei - un Pitagoras modern!“

El reintră în chilie, iar puicuța stă pe gânduri,
Și mereu prin minte-i îmblă demnitatea de cucuș:
„Ce-i lipsește lui Chirilă, ce au verii lui fieroși
Și el n'are?“ Astfel dânsa meditând îmblă pe scânduri.

Dar îi bate inimioara. Ea la gard se duce iarăși,
Să privească iar la idol, cu-a lui pas de maiestate,
Creasta roșă, pieptu 'n care inima bărbată bate.
Cum ar vrea ea ca să-l aibă de-al juniei ei tovarăș!

Cum se teme ea acuma!... El o vede ș'o salută.
Ochii-i ard și el îi spune măguliri cavaleriești
„Nu! - el zice în ton liric - pentru flacăre cerești
Nu există îngrădire, cât de naltă e trecută“.

Vrea să sboare; dar Sibylla cu a măturei magie,
Ea, ce poartă grija scumpă pe-al vestalelor palat,
Îl lovește și alungă cavaleru 'naripat...
Și în urma lui puicuța se uita cu nebunie.

Suferințele lui Werther se urmează 'n pieptu-i toate,
Deși nu ca el eroic vrea cucușul să s'ucidă;

El iubește - ea socoate cum porțița să-i deschidă,
Dar rușinea-i virginală de la scopu-i o abate.

„Nu, nu! Ca din întâmplare, ca dincòlo rătăcită,
Să mă afle cumva noaptea și să-mi caute chichiță.”
Și când luna împle noaptea, trist, ea urcă o căpiță,
Sare gardul și timidă lin pășește îndrăgită...

Rămâneți cu bine toate a copilăriei soațe,
Căci instincte tănuite au învins în ea fecioara.
„Ce-am să pierd?, gândește dânsa, tot îmi spun de o
comoară
De păzit grea, ce odată trebuie s’o pierzi în viață.”

Dar deodată el s’arată - rușinoasă vrea să sboare,
El aleargă după dânsa - cum ar vrea și cum n’ar vrea;
Cum îi place să se lase prinsă. Sub aripa-i grea,
Ea se simte fericită, deși-afectă supărare.

- Vrei să fugi?, suspină dânsul, mă urăști atât de tare?
- Te urăsc! surâde dânsa cu-inocentă șireție,
Cum să nu te-urăsc, tirane, când tu vrei să-mi faci rău
mie?
El jură că nu și cere botișor de împăcare.

Cum să nu-i dea? Poate dânsa să refuze-o rugăciune,
Spusă cu delicatetă și poetic-formulată?
S’ar cădea ca să reziste? șade bine? înfocată,
Fericită e că pierde ce ’ndoiește prețu-iubirei.

Ceru ’ntinde sus senina-i pânzărie de azur,
Ca cusută e cu stele tremurând de-aurul lor grele.
Când o-acopăr a lui aripi, când îl simte pe-a ei șele,
Inocența-i sângerează, i se ’ntunecă ’mprejur.

Ține mult această dulce, amoroasă nerozie.
Al ei suflet se topește de ’ntunericul molatec,
Simte pare c’o pătrunde un piron roș de jeratec,
Ce-o omoară ș’o turbează, o ’ndeliră ș’o sfâșie.

Ochișorii și-i închise, ca topită stă acuma,
Și în vocea ei muiată pipăiește nențeles.
El o mângâie, o ’ncredință, că de cer a fost trimes

Și merit ca s'o iubească și să-i joace dulcea glumă.

— Tu! – ea zise – ce frumos ești, rege-al lumii de găine.

Eu te iert! amoru-ți dulce ca și miros de garofă.

Și ca 'n vechile tragedii el răspunde 'n antistrofă:

— Tu ești Venus în poiată, ochii tăi cerești lumine.

Din istoria puicuței asta-i partea cea întâie,

Asta e icoana scump' a săptămânelor de miere;

„Poezia-i intervalu 'ntre plăcere și plăcere“ –

Optimist filosofează cu cucoșul ce-o tămâie.

Dar curând al ei caracter și simțirea ei naivă

Se schimbă 'n cochetărie. Cucoșeii cei mai tineri

Împlu curtea strălucită a moțatei noastre Vineri

Și la glasul lor subțire ea s'arată milostivă.

Al găinăriei-Adonis, cu privirile 'ndrăznețe,

Petit-crevé blazat, ironic, cu pasiuni titanomahe,

Obiectiv croniceii zilei a găinelor monahe,

Pe tipic îi face curte – Lovelace de la cotețe.

Cu plăcere ea admite curtea junelui șagalnic.

Orice-obrăznicie, rugă, ea îi trece cu vedere,

Ca 'n sultanul vechi să-escite gelozie și durere –

Vai ! de unde poate crede un sfârșit atât de jalnic!

Căci sultanul, care-o crede cumcă e necredincioasă,

Tânărului Cicisbeo el acum căta pricină.

Cu curagi el se ridică, creasta-i roșă se 'nvenină

Și lugubru el îi zice: — „Fugi sau mori tu, ticăloase!“

Făt-Frumos gâtu-și îndoiaie îndărăt și îi răspunde:

— Nu m'atinge-a ta insultă, tu, de-origină plebeu –

Diferența prea e mare, cine ești? și cine-s eu?

Eu petrec și eu fac curte cui voiesc și orișunde.

— Te-oi sili să lupți cu mine! iritat strigă sultanul.

Își sburli penele 'n ceafă și cu furie s'aruncă.

Luptă crunt, pe când deoparte stă nefericita pruncă,

Urzitoarea Iliadei, ce își plânge Don Juanul.

Se trântesc, se rup cu ciocul și mănâncă tăvăleală –

Obosec. Se naște-acuma pe-o minută armistiț.

Dar curând se 'ncaier iarăși. Don Juanul cel pestriț
Cade 'n sânge și sultanul trâmbiță pe el cu fală.

Iară doña nu trădează ce 'n simțire-i se petrece,
Nu trădează de-i durere, voioșie, nepăsare –
Poate vru să dea prețul părții cei învingătoare
Și de-aceea rămăsese ca și marmura de rece.

Ci profetic se arată preoteasa culinară –
Ia pe mort în poala-i sacră, de-a lui haină îl despoaie;
Ea îl spală 'n apă sfântă, și în scumpe măruntaie
Pun miresme felurite pentru jertfa mortuară.

'N'învârtiri misterioase peste focul vetrei sfinte,
Ea-l întoarce, curățindu-l de lumeștile-i păcate.
Palamarul ce slujește pământescă zeitate
În Olymp îl ia și-l duce, jertfa zeilor fierbinte.

Și în râsuri nesfârșite, artificii de glume,
În vorbiri spirituale, observații învățate,
Despre-a artei culinare mari mistere 'ntunecate,
În divină nepăsare, ei stau jertfa s'o consume.

Vai! de ce nu ține nimeni o orație funebră
Și nu 'ntoană-un *De profundis* pentru soarta-i mucenică!
Peste-a raclei porțelane nici o lacrimă nu pică.
Inima zeilor lumii, de ingrată, e celebră.

Ori n'au fost eroi în lume, înțelepți și virtuoși –
Unii 'n lupte pentru bine a lor sânge și-l vărsară,
Ceilalți lângă lampa albă sânta viață-și consumară
Să-i lumine – ca să aibă soarta bietului cucuș?

Oare el nu are asemeni soarta oricărei ființe?
Suferințele unuia bucurii li sunt altora;
Viața multora se stinge spre-a hrăni viața multora
Și mâncarea reciprocă e-a istoriei ființă.

Bietul rac! De viu l-aruncă ca să fiarbă 'n vinul cald.
Câte suferă? – ce-i pasă celui care nu e rac!
Ce îi pasă păsăruicei ce muncește pe-un gândac
Sau paingenu, ce sugă capul muștei de smarald.

Păsăruica ia în sine simțul, gândul dintr'un greier

Ce ucide. Al lui suflet pe-al ei suflet 'navuțește...
Și cucoșul care moare naște 'n cel ce-l mistuiește,
Cine știi ce simț în suflet, cine știi ce gând în creier.

Dar sultanul spre durerea puiculiței lui naive,
Ce-omorî 'n duel pe-un tânăr de-o speranță-atât de mare,
La răcoare-i pus sârmanul, ca să cugete 'n mustrare
L'ale codicei penale paragrafe respective.

Deci puicuța văduvită singuric' acum rămâne.
'N'început își plânge soarta și părea nemângâiată;
Dar curând cucoși mai tineri împlu partea neocupată
A duioasei inimioare de amor și jale pline.

Ea învață ca să uite. Ca marchiza de Châtelet,
Care pe Voltaire bătrânu 'nlocui cu Saint-Lambert.
Pentru inima-i vicleană cucoșeii nu se cert,
Căci din tânăr în mai tânăr 'n academia-i îi ie.

În curând ea pierde 'n curte tot al noutății farmec.
Nu-i cucoș ce nu-i luase tot ce-o puică poate da,
În curând alte găine al ei nimb l-întuneca,
Cum odată-l întrecuse, pe Harun, vizirul Barmeg.

În zădar li imputează a lor gânduri senzuale.
„De - răspunde cu-ironie unul din amanții foști -
Inima-mi întreg' a ta e - dar ce vrei - noi suntem proști,
Simțul îmblă dup'o carne mai tânără și mai moale.“

În curând cade pe gânduri, deveni curând bigotă;
Cum se 'ntâmplă, din Phrinee deveni călugăriță.
Limba-i îmblă, ascuțită ca la vechea-i protectriță -
Poiata afurisește și ograda poliglotă.

Și atunci găinăreasa de căderea-i se îndură:
Despărți găinărima cu viață imorală
De chilia solitară a puicuței, ce își spală
A trecutului păcate prin asceza cea obscură.

Ea căta societatea părințelului Chirilă,
A claponului lugubru cu humorul lui de bute;
El iubește 'n ea ideea frumuseței cei trecute,

În matroana desflorită vede încă pe copilă.

Ea vedea în înțeleptul cu-arătare reverendă
Prototipul cucoșimei, pe-al cucoșilor cucoș,
Când cu flori de-oratorie și cu ochi bisericosi,
Adâncit platonizează în tiradă somnolentă.

Astfel dar fini și dânsa drumul sortii pământene:
Arde lumânarea vieții până la un căpițel.
Și acum la bătrânețe, să-l uzeze și pe el,
Ea drept candelă l-aprinde ființei suprapământene.

Untdelemnul 'n sânt' pretinsa vatră a bigoteriei
E același ce 'n amoruri pământene-a licurit;
Duhul sfânt în chip de porumb nu din cer s'a pogorât
Ci mai jos de brâu l-avuse Iosif și l-a dat Mariei.

Iară voi, ce 'n nopți când luna peste vârfuri de copaci
Ca un scut de-argint răsare, împlând lungile alee
C'umbre negre și dungi albe - urmăriți pe vreo femeie,
Supusând sub a ei poale mult mai mult decât doi craci;

Voi, ce-uniți tot universul în zâmbirea minții scurte,
Ce cățați gândiri de ânger 'n-ochii mari, cari vă par
Două nopți însprâncenate, - vie-vă 'n minte măcar
Cumcă demonul din ochii-i e același de sub burtă.

Ah, gândiți o clipă numai la sulița cu vârf roș
Și la rana ce o face, sângele-inocent ce-l varsă -
Ca să vezi câte iluzii minte inima cea arsă,
Pe când doña e-o găină și seniorul un cucoș.

Deci dară, boieri de cinste - că-mi făcui tot boierescu
Mai cu rime, mai cu vorbe, când de samă, când de clacă;
Am ajuns la *deci* - mă scarpin - închid cartea mea
posacă

Și cu multă plecăciune vi se 'nchină
- Minunescu.

CĂLIN

Fost-a împărat odată și trei fete el avea,
Cât puteai privi la soare, da la ele ca mai ba.
Una decât alta este mai frumoasă de poveste,

Dar din ele-acuma două mai era cum mai era,
Nu că doar ai putea spune cumcă-a fost așa ș'așa,
Nici o vorbă de poveste, cer cu stele presărat
Nu ajung la frumuseța astor fete de 'mpărat.

Dar deși nu-ți poți da vorba despre ele cu cuvântul,
Mintea tot le-atinge umbra, ochii lor i-ajunge gândul,
Dar de cea mai mijlocie nici un gând să n'o măsoare,
E o floare de pe mare, cine-i cată 'n față moare.
Mulți feciori de împărați, de rășboinici lăudați
Le-au cerut ca s'o li-o dee, ca cu chipul de femeie
Să 'mpodoabe c'o icoană viața lor cea nășdrăvană,
Da 'mpăratul nici gândește să li dee-așa comoară,
Ale casei lui mai mândre și mai trainice odoară.

Da 'ntr'o sară 'n drum de țară cine dealul mi-l coboară?
Trei feciori voinici de frunte ca trei șoimi voinici de
munte,

Vin în zale îmbrăcați, pe cai negri 'ncălicați,
Spițelați, ușori ca vântul, de-o frumșeță 'ntunecoasă,
Au venit să-i ceară, Doamne, fetele cele frumoase.
Dar mai bine-ar fi să-i ceară tot bielșugul de pe țară!
Și ce nu se pun de-i cer trei luceferi de pe cer!
De-ar putea, de n'ar putea, trei luceferi el li-ar da,

Dară fetele lui ba. Unu-atunci din ei s'a dus
Și în noaptea cea senină ca să fluiere s'a pus:
Vine-un nour, ce-i de nour? Vine-un vânt - da' ce-i de
vânt?

Vine-o ploaie de șivoaie și furtună pe pământ,
Și în nori hrăniți de fulger, și pin râuri de scânteii
Sboară fetele răpite duse 'n lume de cei trei.
Scrie carte împăratul, scoate veste 'n țara toată,
Cine s'ar găsi pe fete de la smei să i le scoată,

Să le iee de neveste și cine s'ar ispiti
Toată 'mpărăția mândră între ei va împărți...
Nu-și mai pieptăna nici capul de atâta supărare
Și lăsase ca să-i crească peste piept o barbă mare,
Care cade jos în noduri, ca și câlții ce nu-i perii,
Stă să crească iarbă 'ntr'însa, s'îmble gâze ca pusderii.

Nu mai iese sara 'n prispă să stea cu țara de vorbă.
Ca un pomătuf de jalnic și tăcut ca o cociorbă,

Ș'a uitat de mult luleaua și clocește tot pe gânduri,
Doară plosca-l mai ochește de pe-a policioarei scânduri.
Dar în satu cela 'n care ședea împăratul dornic
Era și un om de samă, un frunțaș... fusese vornic;
Avea trei feciori, din cari doi or fost cum or fi fost,
Oameni harnici și ca lumea, da' cel mic era un prost.
Câtu-i ziua șade 'n vatră și se joacă în cenușă,
Prost ca gardul de răchită, șui ca clanța de la ușă.

De vorbește, cine-ascultă? Știe că nu-i de vo samă,
Toți îi zic: „Ne-aude Tontul“, da pe el Călin îl chiamă.
Cei doi frați se ispitiră și au zis: — Haidem și noi,
Dulce măr e 'mpărăția, de ne-a 'ntoarce înapoi
Dumnezeu din calea lungă. Cine-a fi să le găsească,
Tot voinic din astă lume, de viță pământenească!
Deci, cum vrură să se ducă, zice prostul: — Hai și eu!
— Hai! că tot n'are ce face, ș'așa îmblă teleleu,

Ne-a ținea de-urât uitucul ș'a păzi la noapte focul.
Deci făcur' un arc puternic și vorbiră ca 'n tot locul
Unde va cădea săgeata, ei să stee de popas.
Repezi atunci cel mare o săgeată din pârlaz.
Mers-au ca vo două zile, ș'au găsit. Cel mijlociu
Aruncă și tot pe-atâta, ba ș'oleacă mai târziu.
Dară când svârli nebunul, mers-au ei trei luni de-a rând,
Zi și noapte, pân' găsiră-a lui săgeată în pământ.

Ș'ajungând au scos amnarul, au scos cremene și iască,
Ca s'ațâțe foc în codru, să se 'ntindă s'odihnească.
Dar întâi se sfătuiră ca pe rând să steie pază
Și pe foc să puie vreascuri, a se stinge să nu-l lase,
Hotărând ca celui care va lăsa să se potoale,
Va lăsa să-i prindă noaptea, ei să-i puie capu 'n poale.
Se culcară doi. Cel mare să păzească au rămas.
Dară pe la miez de noapte auzi 'n văzduh un glas.

Vine-un smeu în solzi de criță cu trei capete, și lui:
— Cum de calci moșia tatei făr' de voia nimăru?
Hai la luptă... Se luptară și-l lovi voinicul rău,

Făcu trei căpiți de carne din trei capete de smeu,
Și când cei doi se treziră: — Uite, voi cât ați dormit,
Ce mai lupt' avui grozavă și ce treab' am isprăvit!
A rămas în noapte-a doua ca strejări cel mijlociu
Și tot pe la miezul nopții pin văzduh aude-un chiu

Și pin vânt văzu cu-aripe sunătoare, fioroase
Patru capete cumpite pe două umere groase.
— Hai la luptă, măi voinice, cum făcuși de te văzui,
Cum de calci moșia tatei fără' de voia nimăru?
Dar voinicul îl omoară și, ca vai de mama lui,
Patru clăi de carne face el din capetele lui.
Când cei doi iar se treziră, au văzut a lui ispravă,
Isbândirea strălucită dintr'o lupt' așa grozavă.

Și când iar i-apucă noaptea, lui Călin de grijă-i dară
Să păzească bine focul de a nopții crunte fiară.
Când acum în noaptea-a treia străjuia Călin, deodată,
Auzi un vuiet mare și 'n nainte i se-arată
Cu opt capete cumplite un smeu mândru năsdrașan,
Cu ochi roșii de jeratec și cu sufletul avan.
— Haide-ha, Călin Nebune! Cum veniși nu te-i întoarce,
Nici s'a fierbe pentru tine, nici s'a țese, nici s'a toarce!

Se luptă Călin Nebunul mai ca sufletul să-i stee,
Iară smeuul cel puternic cât de cât să nu se dee.
El tăindu-i o ureche, cade 'n foc un strop de sânge
Și în noaptea ce adâncă tot jeratecul se stinge
Și în negrul întuneric într'o luptă oarbă, crudă,
Mâni de fier în piept i 'nfige; smeuul ostenit asudă,
Gâfâie pe cele-opt gâturi, sub genunchi Călin îl ține
Și cu sabia-i rătează a lui capete păgâne.

Dar acuma-mi stă pe gânduri - ce să facă el - foc nu e,
Frații se trezească numai și capul o să-i răpuie.
S'a luat și el și merge supărat înspre pădure
Cu un hârb plin de funingini, subsuoară c'o săcure,
Să găsească vun cărbune. Pe-un copac înalt se suie,
Pe 'ntinsori de codri negri aruncând privirea șuie.
În adâncă depărtare el văzu zare de foc,
El coboară și pornește ca s'ajungă 'n acel loc.

Întâlnește-un om în drumu-i cam grăbit din cale-afară:
— Bună noapte! — 'Țam mitale! — Cum te chiamă? —
De-cu-sară.

— He-he-hei, măi De-cu-sară! Ian mai stai, că nu-i așa,
Ce cați cu noaptea 'n pădure, colinzi lumea iac' așa?

Cot la cot Călin îl leagă cu odgonul de un pom

Și se cam mai duce, iată că în cale-i iar un om.

— Bună noapte! — 'Țam mitale! — Cine ești? — Sunt
Miez-de 'noapte!

— Elelei! Ce cați în codri, pepeni verzi și stele coapte?

De-un copac și p'esta-l leagă și, cum merge pe cărare,
Iar un om pin întuneric, înaintea lui răsare.

— Bună noapte! — 'Țam mitale. — Cum te strigă? —
Zori-de-zi.

— Ei, cumetre Zori-de-ziuă, ia oprește-oleacă-aci!

Hai, și stând de vorb' o țără, să mâncăm păsat cu lapte,
Vin încoa că bate luna - hai la umbră - tot îi noapte.

— Omule, ce-mi cați pricină... sunt grăbit... — Ce-atâta
grabă?!

Ciorilor! ia nu mai spune, știi că nu ai nici o treabă!

Îl legă și pe acesta, ca până va găsi foc,

Ziuă să nu se mai facă și vremea să stea pe loc.

El ajunge, într'o groapă mare arde-un foc avan...

Pe-o părechi de pirosteie clocotește un cazan,

Doisprezece smei în juru-i dorm adânc întinși pe burtă,

Împrejur de pirosteie se cocea o mare turtă

Și 'n cazan, notând în zamă, clocoteau vo două vaci.

„Hei - își zise năsdrașul - dete badea de colaci!“

Și deși în fața vetrei dorm șezând smeoaiice mame,

El, atins de-acea mireasmă a clocotitoareii zame,

Doi tăciuni luă în hârbu-i, un cărbune în lulea,

Și luând o bucățică din o vacă ce fierbea,

Iată, curge-un strop fierbinte pe a unui smeu ureche.

Ăsta țipă cu 'ngrozire ca un bou împus de streche.

Toți treziți pun pe el mâna, unu-l leagă, altu-l ține,

Unu-i țasălă pădurea, cetluindu-l cole bine.

Sfătuiesc ca să-l omoare. — Da, mă rog, dumilor-voastre

Cine și-ar mai pune mintea cu așa obrazuri proaste
Cum-s eu, măria-voastră! Mă lăsați, că-s om sărac,
De când sunt n'am văz't turaua, nici măcar de la petac.
Zise unul cătră dânsul: — Dacă tu ne-i putea face
Fata 'mpăratului Roșu s'o luăm, poți merge 'n pace.
— Ce n'o luați domnia-voastră, că sunteți mai tari, mai
mulți?

— Ei, pe noi ne simte 'ndată, să ne-apropiem desculți,
Suntem duhuri necurate și 'mpăratul cela Roș
Are 'n vatră în cenușă un cățel și un cucuș;
Năzdrăvani-s, bată-i naiba, cum ne simt, îi vezi că
'ndrugă,
Unul bate, altul cântă... ș'o tulim urât la fugă.

Să s'apropie nu poate decât omul pământean.
— De-i așa, poi las' pe mine... zice Strolea cel viclean.
Îl dezleagă și-l urmează... El văzu atunci legat
Un voinic care, când vede că smei s'au depărtat,
Se smuci lăsând în urmă a lui mâni și 'n codru piere.
Luna iese dintre codri, noaptea toată stă s'o vadă,
Zugrăvește umbre negre peste giulgiuri de zăpadă
Și mereu ea le lungeste și suind pe cer le mută,
Parcă fața-i cuvioasă e cu ceară învăscută;

Și cu neguri îmbrăcate-s lan, dumbravă și pădure,
Stele galben tremurânde mișcă 'n negurile sure,
Intră 'n domele de nouri argintii multicolore,
De-a lor rugă-i plină noaptea, a lor dulci și moi icoane
Împle văile de lacrimi de-un sclipit împrăștiat
Când în cârduri cuvioase sus pe cer se mișcă 'ncet.
Înrădăcinată 'n munte cu trunchi lung de neagră stâncă,
Repezită mult în aer din prăpastia adâncă,
A 'mpăratului cel Roșu stă mareața cetățuie,
Poalele-i în văi de codri, fruntea 'n ceruri i se suie.

Și prin arcurile 'nguste făclii roșii de rășină
Negrul nopții îl pătează cu bolnava lor lumină,
Rănind asprul întunerice din a salelor lungi bolți,
Zugrăvind în noaptea clară a ei muchi și a ei colți.
Pe cărări săpate 'n stâncă smei și Călin se suie,
Numai luna îi îmbracă cu lumina ei gălbuie

Și pândind trec uriașii de pe-o stâncă pe-altă stâncă;
Într' o sură depărtare murmură valea adâncă,
Numai pe păreții netezi ai stâncimii îndelunge
Ei arunc umbre gheboase, uriașe, negre, lunge,
Ce în șiruri tupilate după ei se mișcă, pare.

Noaptea 'ntinde măreția-i, lunca doarme, lunca moare,
Și călcând încet cu greul lor s'apropie 'n tăcere.
Ei ajung la poarta mare, ferecată cu putere,
Ce nu-i om s'o poată trece. Dar Călin, suit pe zid:
— Hai, veniți, smeilor, zice, poarta nu pot s'o deschid,
Dară unul câte unul v-oi lua coala de chică
Și pe sus vă trec în curte... Abia-apucă să li-o zică
Și ei unul câte unul s'apropie, și de-a rândul
El la fiecare-i taie capul de chică țiindu-l
Ș'a lor trupuri moarte-aruncă rășchiete în ogradă
Și în urmă sare dânsul, ca să vadă, ce-a să vadă?
Împăratul de zid strașnic și de poartă ce avea,
Ferestrele stau deschise și ușile se crăpa.

Scări bătute 'n pietre scumpe repede voinicul suie,
Intră 'n casele frumoase din înalta cetățuie,
Pe covoare moi el calcă, intră în acea odaie,
Care-i plină de a lunei blândă, tainică bătaie.
Pe păreți icoane mândre zugrăvite 'n umbră par
Cumcă chipur'le din ele dintre codri mari răsar.
Pe un pat de flori frumoase, proaspete și ude încă,
Doarme fata cea vestită și 'n visarea ei adâncă,

Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri,
Înecată de lumină și miros de trandafiri,
Iar din pod pân' în podele un paingăn de smarald
A țesut pânza subțire, tremurând în aer cald,
Și în care luna bate de sclipește viorie
Ș'o încarcă cu o bură, diamantoasă colbărie.
Și prin mreaj' asta vrăjită vedeai patul ei de flori,
Ea cu umeri de zăpadă și cu părul lucitor

Și mai goală este 'n somnu-i, numai bolta naltă, sură
A ferestrei este rece și simțirea nu o fură,
Dar de pânz' acoperită-i cu un colb de piatră scumpă.

S'apropie 'ncet voinicul și cu mâna va s'o rumpă,
Apoi lin o dă 'ntr'o parte, peste fată se înclină,
Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
la inelul ei cel mândru de pe degetul cel mic...
Și se 'ntoarce în codreana-i noapte tânărul voinic.

Lângă smei morți când trece, limbile le taie el,
Le adună sângerânde și le pune 'n testemel,
Trece zidul și pornește iar la drum pân' ce ajunge
La cazanul care fierbe în mijlocul verzii lunce.
Pe-o smeoaică mum' o taie, pe-alta o scăpă în pripă,
la din nou în hârb tăciune ș'un cărbune pune 'n pipă,
la cazanul într'un deget și în altul el ia turtă
Și se 'ntoarce iar la frații, fluierând cu minte scurtă

Toate cântecele rele ce 'n viața-i le cântară...
Dezleagă pe Zori-de-ziuă, Miez-de-noapte, De-cu-sară,
Din cazanul care-l duce dându-le de drum merinde.
Abia-ajunge-unde dorm frații, abia focul îl aprinde,
Ziua cea întârziată năvăli din răspuțeri
Și ca repezit în aer soarele se 'nalță 'n cer;
Frații lui atât dormiră, cât intrase în pământ
De un stânjin și-i împluse frunza adunată 'n vânt.

Se treziră. — I! Căline, lungă fu și noaptea asta,
Dar nimic el nu le spune ce făcuse 'n vremea-aceasta,
Ci plecând ei mai departe tot Călin arcu 'ncordează
Și, sburātuind, săgeata trece 'n lume ca o rază,
Vâjâie 'n văzduh cumplită; ei urmează unde-i chiamă,
Pân' ajung în faptul nopții la pădurea de aramă.

— Măi fărtați, Călin li zise, nu-ți putea trece pin crânguri
Și pin codri iști de-aramă, rămâneți aicea singuri,
Vă clădiți ici o colibă, vă săpați groapă de vatră,
Singurel voi merge numai pe cărările de piatră,
Să vedem ce-a fi cu mine. Ei se pun de îl ascultă
Și el trece în pădure făr' a pierde vorbă multă
Și la orce pas el face codrul simțitor răsună
Și pin mrejiile de frunze glasuri trec ca o furtună,
Căci o strună-i orce creangă și o limbă-i orce frunză.
Luna doar, trecând pe ceruri, voind codrul să-l pătrună,

Împle noaptea-i arămie cu mari dunge de omăt,
Pe sub cari, răscolite, fulger apele încet.

Și deodată 'n codrul mândru el aude de departe
Răsunând un glas de fată, ce venea din lunci deșarte
Și urechea i-o dezmeardă; el ascultă sub un trunchi
Și cântarea dureroasă îl pătrunde în rărunchi:

Greieruș ce cânți în lună
Când pădurea sună,
Cum nu știi ce am în mine,
Greiere străine?

Că te-ai duce de-ai ajunge
Noaptea de te-ai plânge,
Ca o pasere măiastră
La noi în fereastră.

Vai de picioarele mele,
Pe-unde împlă ele?
Vai de ochisorii mei,
Pe-unde împlă ei?

Inima 'n mine-i bolnavă,
Floare de duminică,
Și vai lacrimile mele,
Cum le vărs cu jele!

Du-te, greier, du-te, greier,
Pân' la munte 'n creier
Și privește 'nduioșată
Zarea depărtată,

Lumea 'ntreagă o colindă,
Mergi la noi în grindă,
Spune-i mamei: „Ce-am făcut
De m'a mai născut,

Căci ar fi făcut mai bine
Să mă ia de mână,
Prefăcută că mă scapă
Să m'arunce 'n apă,
Căci de cer ar fi iertată

Și de lumea toată.“

Naintează și o vede lângă apa arămie,
Culegând flori amorțite de pe maluri cenușie
Și punându-le în poala grea de florile de piatră.
Luminează luna 'n ceruri ca un foc pe-o mare vatră,
Colții munților ce ruți-s, uriașe stânci de cremeni,
Ce păreții și-i ridică îndărătnici, suri asemeni,
Vântul care trece 'n șuier, noaptea sură și bolnavă,
Împle cu sălbătecie arămoasa-acea dumbravă.

— Bună vreme, fată mândră de 'mpărat, Călin îi zice.
— Mulțămim, răspuse dânsa, tinerel flăcău voinice!
Ce cați tu? Ce vânt te-aduce? Nu știi că om pământean
Nu poate călca pădurea de bărbatul meu avan?...
— Știu, fetiță 'mpărătiță, dar nici frică n'am, nici teamă,
Că el smeu e și puternic, dar și eu - Călin mă chiamă.
Cum vorbește, iată smeul vine iute ca un vânt,
Cu o falcă 'n cer el vine și cu una pe pământ.

— Bună vreme, smeu de câne! — Mulțumesc, Călin
Nebune!

— Am venit să-ți iau nevasta. — De-i putea, de ce nu?
Bune

Sunt de zis ce-ți vine 'n minte, dar mai greu e să le faci,
Smeul codrilor de-aramă nu te-așteaptă cu colaci.
Eu mănânc patru cuptoare, patru boi mi-ajung abia
Și de vin patru antaluri abia trag la o măsea.

— Nici că-mi pasă! Și la luptă în dumbravă ei se scoală,
Se apucă, de copacii tremurau de 'nvălmășeală,

Tremură sub ei pământul de-a lor pasuri apăsate,
Scăpăra cremenea neagră a stâncimei detunate.
Crunt Călin de mijloc l-îmflă, pân' la vârf de brazi îl urcă,
Ca pe-un lemn el îl trânteste, pin copaci trupul i 'ncurcă,
Și 'n genunchi apoi l-îndoaie ca pe-un vreascur ce îl
frânge,

I se îmflă mușchii vineți de oțel pe când îl strânge
Și lovit, pierzând simțirea, smeul ca o muscă moare,
Ce lovită este iarna de-o scânteie de ninsoare.

— Să-mi rămâi cu bine, fată, eu mă duc să cat acum

Cele două sori a tale... Se porni din nou la drum,
Trece codri de aramă, de departe vede-albind
Și aude glasul mândru al pădurilor de-argint.
Noaptea 'n rouă e scaldată, lucioli pe lacuri sboară,
Lumea umbrei, umbra lumii se amestec, se 'nfășoară,
În pădurea argintoasă iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur ude în văzduhul tămâiet,

Pare că și trunchii mândri poartă suflete sub coajă,
Ce suspină pintre ramuri cu a glasului lor vrajă,
Crengile sunt ca vioare pintre care vântul trece,
Frunze sun ca clopoței, trezind ceasul doisprezece,
Și pin albul întuneric al pădurei de argint
Vezi isvoare sdrumicate peste prund întunecând
Și sărind în bulgări fluizi pe pietrișul din răstoace,
În cuiabar rotit de ape peste cari luna zace.

El aude-un cântec dulce, plin de lacrimi și de noduri,
Doină de simțire ruptă ca jelania 'n prohoduri,
Împlând codrul de zăpadă, sufletu-i de-o jale mare,
Pare-i că din piept de față cântă o privighetoare:

Așa-mi vine când și când
Să mă iau pe drum plângând,
Lumea ce-a fi să mă vadă
Nici să poată să nu-mi creadă;

În zădar mă mai jelesc,
Vara vine, codri cresc,
În zădar m'aș bucura,
Iarna iar i-a scutura,

Și, de-mi vine, de nu-mi vine,
Tot arde inima 'n mine.
Nici n'am cui să mă jelesc,
Să spun pe cine doresc.

Mult mă mir, Doamne, de mine
Cum nu m'ai luat la tine,
Mult mă mir ce-oi fi gândit,
Ce-am făcut de n'am murit!

În văzduhul plin de-a nopții moale luminoasă ploaie

El văzu o fată mândră, îmbrăcată 'n lunge straie
De argint, ce sta ca umezi pe-a ei trup care tresare,
Ca o creangă mlădioasă sub a vântului suflare.
Naltă e, subțire este, ochii mari adânci ridică,
Părul ei de aur moale până la călcâie-i pică
Și cu poalele ei albe șterge stelele-i senine,
Lacrimi lungi ce curg pe fața-i ca și fire diamantine.

„Nu uita cumcă seninul cerului este în aștri,
Nu uita că 'n lacrimi este taina ochilor albaștri.
E frumos pe când din cerul plin de-o sântă bogăție
Cade-o lacrimă frumoasă în adâncă vecinicie –
Dar de cad rănite toate, ceru-i negru și pustiu,
Nu-i nălțime, nu-i albastru, e o noapte de sicriu.
Stea ce cade taie lumea ca o lacrimă de-argint,
Pe seninul cer albastru frumos lacrimile-l prind,

Și din când în când vărsate frumos lacrimi te prind,
Dar de seci întreg isvorul, vai de ochiul tău cel blând.
Pin diamanții tăi se scurge sânge fin de trandafiri
Și zăpada viorie din obrajii tăi subțiri –
Curge noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
Ce ușor se poate stinge pin plânsorile pustie.
Cine e nerod să ardă în cărbune-o piatră rară
Și eterna-i strălucire s'o strivească într'o pară?

Tu-ți arzi ochii și frumsețea – infinitul lor se stinge –
Și nu știi ce răpeși lumii? Ah, nu plânge, ah, nu plânge!“
Astfel el se socotește. I-a căzut atât de dragă,
Cât ar fi înflat în spate pentru ea lumea întregă.
— Bună vreme, fată mândră de 'mpărat! — Mulțam,
voinice,

Dar ce vânt te bate 'ncoace și ce rău te-aduce-aice?
Zise ea zâmbind – de multă vreme zâmbi 'ntâia dată,
Căci și ei îi cade drag el, deși n'ar vrea s'o arate –
Știe ea de ce îi place, ca să n'o prindă de veste,
Ce frumos îl află dânsa, cum îi stă, ce drag îi este?

Dar deodată spăimântată de un sunet, ea îi spune:
— Fugi! că dac'a veni smeul, viața ta o va răpune!

— Vie numai! zise dânsul... ș'om vedea atunci cum plouă

-

Nu se dă Călin, săracul, nici cu una, nici cu două.

Și deodată peste codri de argint vine în sbor
Smeul falnic, care mișcă cu aripa vârful lor,
Peste vârfurile 'nalte parcă sborul lui îl simți,
Frunzărirea cea mișcată de aripele-i cu zimți.

— Bună vreme, smeu de câne! — Mulțămesc, Călin
Nebun!

— Am venit să-ți iau nevasta. — Ba să vezi ce-oi sta să-ți
spun:

Opt cuptoare mânc de pâne și opt boi și opt antale
Abia sunt un prânz puternic pentru trupul meu în zale.
Și vrei să te bați cu mine? — Nici că-mi pasă! — Aide,
dară!

Sună frunza sgomotoasă, codrul din adânc răsare,
Tremură mai surd pământul, oasele parcă se rup,
Când vânjoși și 'ndoaie dânșii a lor brațe ș'a lor trup,
Dar Călin în sus l-ardică și-l trânteste la pământ,
De sun oasele ca hârburi și sbor aripele 'n vânt.
Îl omoară. Apoi zice: — Rămâi, fata mea, cu bine!
Merg să scap pe sora mare și să auzim de bine.

Trece selbele-argintoase, trece-o vale, un colcantaur
Până vede dinainte-i răsărind pădurea de-aur.
Mult frumoasă e pădurea cu-a ei trunchi de aur roș,
Ce în frunza lor cea moale suspinau întunecoși.
Iarba lin călătorește, o peteală stătătoare
Ce, sclipind cu mii de raze sub al nopții dulce soare,
Poartă 'n galbenele-i unde spice cu mărgăritare,
Flori de mac ce îmfă noaptea capul lor cel roș și mare;

Numai fluturi mici albaștri și mari roiuri de albine
Curg în râuri sclipitoare de luciri diamantine
Ș'împlu aerul cel dulce de cristal și de răcoare,
A popoarelor de muște sărbători murmuitoare.
Iar aude-un cântec mândru care codrul îl trezește,
Parcă frunzele-l repetă, parcă vântul tot îl crește,
Și 'nainte-i parcă vede satul lui și i se pare
C'auzea doinind o fată chiar la ei în șezătoare:

Maică, maică, draga mea,
Ajungă-te jalea mea,
Să te-ajung' un dor ș'un drag,
Să șezi toată ziua 'n prag
Cu firuț băgat în ac
Și tu să nu-mi poți împunge
Pân' nu-i suspina și plânge,
Pân' nu ți-a veni în gând
Unde-am fost și unde sunt.

Lângă lacul cel albastru înstelat cu nuferi mari,
Pintre trestii auroase ce se legăn solitari,
Vede fata cea cu ochii cuvioși ca în biseric'
Fața-i albă ca zăpada într'un păr de întuneric.
Ea în haina ei cea verde se înmlădie bogată,
Cu flori albe 'mpodobită, cu diamante presărată.

— Bună vreme, fată mândră de 'mpărat! — Mulțam,
Căline,

Mult îți merge vestea 'n lume, multe-am auzit de tine
Și prea rău de tine-mi pare c'ai venit să mori aici,
Căci de vine zământul numai rău ți-a merge, măi voinice!
— Toți se laudă cu mâncarea. Spune-mi, fată, cât
mănâncă
Smeul tău, să văd pe-acesta de îl pot învinge încă.

— Doisprezece boi, antale tot pe-atâtea, iară pâne,
Douăsprezece cuptoare abia îi ajung să cine.

— C'un antal de vin mai tare decât mine, zice cesta,
Dar va da Dumnezeu sfântul să mă scap și de acesta.

Vine smeul, vine iute, mișcând codrii cei de aur,
Cu cap mare ca cuptorul și cu aripi de balaur.

— Hei, Căline, rău de tine! strigă el și se aruncă
Pe voinicul care-l prinde, învârtindu-l jos în luncă.

Se luptară rău și smeul cât de cât să nu se dee.

— Hei, nevastă, zice dânsul, dă-mi să beau și dă-i să bee.

După ce mai odihni ră, zise smeul: — Măi Căline,
Nu s'alege 'ntre noi lupta, ci-ostenim așa, vezi bine,

Da m'oi face-o pară roșă și te-i face-o pară verde

Ș'om lupta pân' din noi unul se va stinge și s'a pierde.

Pară roșă este smeul, pară verde e Călin
Și în galbenu 'ntuneric ei se luptă cu venin.

Se 'nfășoară, se desfășur, mestecând a lor văpaie,
Fulgerând umbra din codri în a flacărei bătaie,
Joacă 'n juru-le dumbrava când în umbră purpurie,
Când încremenește parcă într'o brum' adânc-verzie,
Când în dungi înflăcărare, bolți, cărări în jur se casc
Sub lumini de curcubeie repezi ce se sting cum nasc,
Fâlfâiesc ca două candelii, obosiți se 'nvârt, se 'ncaier
Și aproape-aproape stinse s'urmăresc jucând pin aer,

Scoțând limbe ascuțite ca să 'nghimpe pe cealaltă;
Ei jucau pin crengi înalte, pintre trestie, pe baltă,
Balta tremură adâncă, somnoros și lin sclipește,
Asvârlind întunecată câte-o muscă, câte-un pește
Către flamele-ostenite... Peste ei deodată sboară
Ca o pată de cerneală 'n noaptea aurită-o cioară.
Zice smeul: — Moaie, cioară, aripa-ți în apă, stinge
Flacăra cea verde, care nu-s în stare a o 'nvinge.

— Împărate preanălțate, moaie-ți aripa în apă,
Zice-atunci Călin, și stinge flacăra roșă - mă scapă.
Iară cioara, cumu-i cioară, cum aude că o urcă,
Nici una, nici două, iute se coboară, nu se 'ncurcă
Și lăsând din bot să-i cadă două picături de apă,
Potolește para roșă, ce tresare, fuge, crapă,
Și cu botul o ciupește, curge sânge ca fier roș,
Încât lacul cel albastru e 'ncrușit ca vinul roș.

Smeul a murit... Se face om Călin și se îndreaptă
Cu trei fete 'mpărătese unde frații îl așteaptă.
Pe 'ntinsori de codri negri un senin se desfășoară,
Ce-a lui stele mari și albe peste ele le presară.
Și la margine de codru ei aprind o focărie
Într'o groapă cu cenușă... de juca trandafirie
Colibioara cea de trestii cu ușița-i rezimată,
Împletită din răchită, cu curmei de tei legată.
La o ploscă de vin negru stând de vorbă bucuroși,
Parcă-i zugrăvește focul cu răsfrângerile-i roși.

Deasupra ceru-i negru, pe 'ntinsori de catifea

Sunt cusute 'n umed aur ici o stea, colo o stea
Și așa senin e focul, cât le numeri păru 'n barbă,
Bătătura cea din țeale, pe cărări fire de iarbă,
Și ca merele de roșii stau fetițele 'n văpaie,
Două-s oacheșe ca sara, mijlocia e bălaie,
Iar Călin, lungit pe burtă și cu mânilor pe coate,
Cam cu chef le povestește întâmplările lui toate
Și la capăt se chitește: — Măi fărtați, socot așa:
Fata mare și cea mică le luați de v-or plăcea,
Dară pe cea mijlocie - mi-o căzut dragă de foc
Și nici ea nu zice baiu, bat-o hâtrul de noroc.

Pe încet se stinge focul și s'acopere cu spuză...
El de mânică o trage... și unind buză pe buză
Ei șoptesc... ș'ar spune multe și nu știu de und' să
'nceapă

Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă;
El o simte 'n a lui brațe tânără, rotundă, tare
Și ea tremură ca varga de oțel de-a lui strânsoare.
Își ascunde fața roșă de iubire și sfială,
Ochii 'n lacrimi îi ascunde 'n părul moale de peteală...
Și adorm. Somn greu îi varsă plumb în vinele-ostenite.
Frații lui când văd cât doarme, ei se pun pe șopotite
Și mărunț se sfătuiră ca picioarele să-i taie,
Să se laude c'omorâră ei pe smei în bătaie.

L-ar fi omorât, dar cesta, năsdrașan fiind, nu pot.
Ei făcură cum gândiră și-l lăsară-așa schilod.
La pornit pe fete școală... Iar Călin de multă trudă
Nu simți nici o durere, numa 'n somnu-i greu asudă;
Chiar picioarele în traistă i le iau, cu ei le-au dus,
Căci gășindu-le, cum fuse năsdrașan, și le-ar fi pus
Iar la loc... În zori de ziuă, el a doua zi trezit,
Vede cum îl schilodise, - ce să facă amărât?
Vo trei zile dupolaltă se mai târâie în brânci
Pin tufanii din pădure și pin colții cei de stânci,
Pân' ajunge ca să vadă un palat în văi de rai
Cât ca să te uiți la dânsul - de frumos - nu te 'ndurari
Și aude-un glas cu jele, chiar o grădină de glas,
Care inima i-o rupe de-așa dor ș'așa năcas.

Și cum în palat el intră, pe voinicul vede pare
Care mânilor-și rupseseră într'a smeilor prinsoare.
— Bună vreme, măi voinice! — Mulțămim frumos, Căline,
Ce-i pățit tu de picioare, ce rău dete peste tine?
Și Călin începe-a-i spune cât pățise pân' acum.
— Hai, ne-om prinde frați de cruce. — Hai ne-om prinde,
spune-mi numa,
A cui ești și cum te cheamă? — Eu fecioru-s de 'mpărat,
Codrii de-aur fur' ai noștri pân' ce smeii i-au luat.
De când i-ai ucis, Căline, iar ai noștri sunt. Cu chin
Singurel îmi mai duc traiul ici în codri, măi Călin.
Amândoi însă în lume, tu schilod, eu fără mâne,
Ici pin noaptea dumbrăvană și pin văi am duce-o bine.
Pin pădurile-uriaeșe, pin grădini și pin palat
Se primbla Călin pe gâtul feciorului de 'mpărat.

Unu 'n mâni, altu 'n picioare, uriași fiind, de boi
Au putere, pe atâta cât le trebuie la doi.
Și trecând așa 'n pădure, ei aud foșnind în frunze, -
Trece-o umbră fugitoare ce tușnea să se ascundă.
Călin mâna și-o întinde și pe sus când mi-o ridică,
Muma smeilor pletoasă se sbătea răcnind de frică.
— Fă-mi picioare, babă hâtră, și lui mâni, or te omor!
— De un stângen mai la vale e, bădică, un isvor:
Vâră-te în el cu totul și-i ieși întreg. — Ei stăi,
De-i așa - Călin, mehenghiul - bagă-mi-te tu întâi.
— Ba eu baiu, că nu-mi trebui. Vârâți-vă dumneavoastră.
Călin rupe-o creangă verde și o bagă 'n ap' albastră
Și uscat-o scoate iară. — I! cum ți-oi da pumni, tu babă,
Ai vrut să ne-usuci, șirato, spune dreptul mai degrabă.

— Să vedeți, voinici, la vale, printre trestia înaltă,
Apa vie tot sclipește, se rotește colo 'n baltă.
Ei ajung la apa 'n farmec, și băgând o creang' uscată,
El o scoate numa 'n muguri și cu frunze încărcată.
Se băgar' atunci în baltă și-amândoi ieșiră 'ntregi
Și pe bab' o aruncară în isvorul c'unde reci
Și cu apă moartă... Dânsa se 'nchircește, se 'năsprește -
Ca un trunchi uscat cu noduri pe isvorul mort plutește.

Și acum se sfătuiră veseli ei și bucuroși

Ca fãrtatul lui sã iee fata 'mpãratului Roș.
Se gãtirã omenește, cu ițari și cu cojoc,
Cu chimirul plin de galbeni, încinși bine la mijloc
Și pe drumuri pãrãsite ei se iau și se pornesc
Și, trecând printr'o pãdure din ținutu 'mpãrãtesc,
Din tufari cu crenge grele el s'apucã sã adune
În basmaua pistruitã ca o mânã de alune.

Iatã cã, ajunși la poartã, auzir' un vuiet mare.
Chiui, halai de nuntã, veselii de masã mare.
Când în poartã - vãd o babã de-ale noastre. — Bunã sarã.

— Mulțãmim, voinici din lume. — Ce s'aude-aici afarã?
— Ia, 'mpãratul... își mãritã fata... — Cine-o ia, mãtușã?
— De, țiganul, bucãtarul, un cioroi pistrui cu gușã!
Cicã, batã-l naiba cioarã, a ucis doisprece smei.
Zise-atunci Cãlin pe gãnduri: — Ia auzi, mãtușã hãi,
Eu ți-oi da bãnet de silã, galbeni zimți chiar un cãuș
Dacã, cum vei ști, ghiontitã, mi-ai pãtrunde pintre uși
Și la masã dinaintea împãratului vei pune
Ca plocon pentru mireasã astã mânã de alune.

Iarã baba, cumu-i baba, dã cu ghiotura sã treacã,
Mai ghiontitã, mai sucitã, mai împinsã cãte-oleacã,
Intrã 'n casa unde-i masa, pune 'n talger dinainte
Testemelul cu alune, fãr' a zice trei cuvinte.
Împãratul pune mânã și alunele zglobie
Peste fața cea de masã durãind se împrãștie.
Dar în mijlocul basmalei un inel în loc rãmasã -
Un inel care-l pierduse demult tãnãra mireasã.
— Tatã, uite-inelul care într'o noapte mi-a pierit
Fãr' sã știu nici cum, nici unde. — Cine darã l-a gãsit?
Cine a adus alunele-astea? Logofetii spun cã baba.
O strigarã de la poartã sã s'urneascã mai degrabã.

Când, în locu-i, cine vine? Un voinic strãin. El spune:
— Împãrate preanãlțate, eu vi l-am pus în alune.
Iarã cioara cea de mire pe trei perini șade 'n puf,
Slugi îl apãrã cu creanga de muscuțe și zãduf;
Cum trecuse Cãlin pragul de sub el o pernã cade,
Cum veni 'n mijlocul casei nici a doua nu mai șade,

Când ajunse la 'mpăratul și a treia stă să cadă,
Că țiganului, vezi Doamne, nu i se cădea să șadă.
Zice-atuncea împăratul: — Cum, voinice, și cu cale
A ajuns inelul fetei în mânilor dumatole?

— Împărate preanălțate, iaca cum și iaca cum.
— Da țiganul nici mai știe, fața lui îi numai scrum:
— Împărate luminate, cum poți ca să-mi strici hatârul?
Eu am omorât toți smeii. — Cum, țigane? — Cu satârul;
Mă înec dacă l-ați crede... dar la fețe tot îmi schimbă.
— Să se cate smeii, doamne, dacă au vârfuri de limbă.
Îi cătară și, ce-i dreptul, nici la unul nu era
Și Călin atunci le scoate și le-arată în basma.

Împăratul poruncește ca s'aduc' un armăsar
Și de coada lui să lege pe țiganul bucătar
Și de coadă-i mai legară lângă el un sac de nuci.
Cade-o nucă - o bucățică, astfel îi făcu hăbuci.
— Ș'acum tu, voinice, zise, mi-i fi ginere. — Ba nu,
Altă fată, împărate, tare dragă îmi căzu.
Am un frate 'nsă de cruce, tot fecior de împărat,
Și demult ți-era s'o ceară, deși nu s'a cutezat.

Uite-l ice. Dară fata se cam uită vrând-nevrând,
Că tot pe Călin Nebunul l-ar fi vrut ea mai curând.
Cândure că cu feciorul era mai de o potrivă,
La a ochilor lui jele s'a muiet mai milostivă.
Deci făcur' o nuntă mare ș'a ținut trei luni de rând.
Lăutari, benchet, halaiuri, tot ce-ți poate trece 'n gând.
Ce nu era? Dragă Doamne, era nuntă 'mpărătească.
— Dar acum mă duc, le zice. Pe-a mea Domnul s'o
păzească.

Nici nu știu cum e, cum nu e. Geaba fratele-i de cruce,
Geaba tânăra mireasă îl mai țin cu vorbă dulce,
Dor i-i, Doamne, și nici știe cum l-apucă-un dor avan,
Că de când n'o mai văzuse se scursesese șapte ani.
Când ajunse locul unde casa tatălui său fuse,
El văzu palate mândre în livezi mărețe puse.
Și pe o câmpie goală el văzu de vite-o ciurdă,
După ea copil călare c'un ciomag în mână sburdă.

Și părea că are șase ani și 'ncă ceva mai bine.
— Bună vreme, măi băiete! — Mulțămim, voinic străine!
— Nu-mi știi spune cine șade 'n aste rânduri de palat?
— Doi voinici ce-au scos odată pe trei fete de 'mpărat
Din a smeilor prinsoare... - Ș'au luat care pe care?
Mijlociul pe cea mică și cel mare pe cea mare.
— Da ce-i cu cea mijlocie? - La găini au pus'o ei
Și să vezi, voinic străine, că eu sunt feciorul ei.

Mama-mi spune câteodată, de-o întreb a cui îs eu,
Că-s a lui Călin Nebunul. Cine-o mai fi, nu știu, zău!
Când aude... numai dânsul își știa inima lui,
Că, să iertați dumneavoastră, de... era băietul lui.
— Da mă rog, bade, ajută-mi să dau vitele 'n ocol.
Înserează... Stele împlu tot seninul lin și gol...
Cu băiatu 'n bordei intră și pe capătu-unei laiți
Lumina mucos și negru într'un hârb un roș opaiț,

Se coceau pe vatra sură două turte în cenușă,
Un papuc e într'o grindă, celălalt e după ușă,
Pin gunoi se primblă iute legănată o rățușcă
Și pe-un țol orăcăiește un cocoș închis în cușcă;
Hârâie 'n colț colbăită noduros râșnița veche,
În cotlon toarce motanul, pieptănându-și o ureche;
Sub icoana afumată unui sfânt cu comănac
Arde 'n candelă-o lumină cât un sâmbure de mac,
Pe-a icoanei policioară, busuioc uscat și mintă
Împlu casa de-o mireasmă piparată și prea sfântă.

O beșică 'n loc de sticlă e lipită 'n ferăstruie,
Pintre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie,
Cofa-i albă cu flori negre și a brad miroase apa,
De lut plină, rezimată, stă pe coada ei o sapă.
Pe cuptorul uns cu humă Călinaș cel mititel
Zugrăvise c'un cărbune un clapon și un purcel,
Cu codița ca un sfredel și cu fuse 'n loc de labă
Cum i se ședea mai bine purcelușului de treabă.
Pe un pat cu paie numai doarme tânăra-i nevastă,
În mocnitul întuneric fața ei lângă fereastă...

Și tot sufletul dintr'însul pare-atunci că și-l înhoalbă

Și-l adună 'n ochi de trece peste fața ei cea albă.
El s'așază lângă dânsa, fața ei o netezește,
O desmiardă cu durere, o sărut', o drăgostește,
Pleacă gura la ureche-i, blând pe nume el o chiamă,
Ea deschide somnoroasă lunge gene de aramă
Și adânc la el se uită, i se pare că visează,
Ar zâmbi și nu se 'ncrede, ar striga și nu cutează,
El din patu-i o ridică și pe pieptul lui o pune,
Toată viața-i se adună 'n al ei sân rotund și june.

Ea se uită și se uită... mută... un cuvânt nu spune,
Doară râde c'ochi 'n lacrimi, speriată de-o minune,
Ș'apoi îi sucește părul 'n'a ei degete subțire
Și-și ascunde fața roșă pe-al lui piept duios de mire.
El ștergarul i-l desprinde și-l împinge lin la vale,
Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
Și bărbia ei ridică, s'uită 'n ochii plini de apă
Și pe sânu-i o dezmeardă și din gură-i se adapă.
Dar a doua zi voinicul mânios intră 'n ogradă;
Frații lui, cum îl văzură, la genunchi veneau să-i cadă:

— Iartă, frate, căci greșala, zău, demult ne-apasă
pieptul!

— Ba nu, fraților, li zise, să vedem ce e cu dreptul,
Să facem o boambă mare, s'aruncăm spre cer în sus,
Și tustrei să stăm sub dânsa pe când va cădea de sus,
Să vedem ce-a să gândească Dumnezeu și ce-a să zică.
Astfel, cum ți-ai face cruce, ei se pun alături... pică
Boamba grea svârlită 'n ceruri, din cei doi făcând
fărâme.

Și Călin rămâne singur, rău îi pare ca la nime,
Dară nici c'avu ce face. Împăcat de-astă dreptate,
Lasă 'n pace să trăiască tinerele lui cumnate
Și făcu o nuntă mare dup' opt ai de 'nstrăinare.
Multă lume se dusesese ca să vad' așa serbare.

Fui și eu... Dar cum făcură o ulcică cu papară,
Mi-au bătut căciula 'n creștet și m'a dat pe uș' afară.
Mă 'nciudai urât, în grajduri pusei mâna pe-un cal graur,
Cu picioarele de ceară și cu șeaua numai aur,
De fuior îi era coada, capul lui era curechi,

Avea ochii de neghină și gândaci avea 'n urechi,
Ș'am pornit pe-un deal de cremeni... picioarele se
topeau,
Coadă pârâie 'ndărătu-i, ochi 'n capul lui pocneau.
Cum văzui că nu-i de bine, încălecai pe-o prăjină
Și mergând pe ea de-a hale v'am spus și eu o minciună.
Și încălecând pe-o șea, v'am spus'o toată așa.

FATA 'N GRĂDINA DE AUR

A fost odat' un împărat - el fu 'ncă
În vremi de aur, ce nu pot să 'ntorn,
Când în păduri, în lacuri, lanuri, luncă,
Vorbeai cu zeii, de sunai din corn.
Avea o față dulce, mândră, pruncă,
Cu cari basme vremile ș'adorn,
Când trece ea, frumoase flori se pleacă 'n
Ușorii pași, în valea c'un mesteacăn.

În van i-o cer. Bătrânul se gândește,
Prea e frumoasă, prea nu e de lume -
Mă mir cum cerul nu s'ademenește
Să scrie 'n stele dulcele ei nume;
E rău poetul care n'o numește,
Barbară țara unde-al ei renume
Încă n'a-ajuns, și chipu-i răpitori
Nu-i de privirea celor muritori.

În vale stearpă, unde stânci de pază
Înconjurau măreață adâncime,
Clădi palat din pietre luminoase,
Grădini de aur, flori de 'ntunecime;
Iar drumul văii pline de miroase
Afar de el nu-l știe 'n lume nime -
Acolo ș'a închis frumoasa față,
Ca nici o rază-a lumii să n'o bată.

Sale 'mbrăcate în atlas, ca neaua.
Cusut în foi și roze vișinii,
În mozaicuri strălucea podeaua,
Din muri înalți priveau icoane vii;

Fereasta-i oarbă, deși stă perdeaua,
De-aceea 'n sale ard lumini, făclii,
Și aerul, pătruns de mari oglinzi,
E răcoros și de miroase nins.

O noapte-eternă prefăcută 'n ziuă,
Grădină de-aur, flori de pietre scumpe,
Zefir trecea ca o suflare viuă,
Și 'n calea lui el crenge grele rumpe.
Cu-aripi de-azur, în noaptea cea târziuă,
Copii frumoși ai albei veri se pun pe
Boboci de flori, când ape lin se vaer
Sbor fluturi sclipitori, ca flori de aer.

Acolo 'nchisă cu mai multe soațe,
Ca ea copile și soții de joacă,
În lumea ei sălbatic se răsfață,
În străluciri viața ș'o îmbracă.
A ei priviri sunt tinere și hoațe,
Zâmbirea-i caldă buza-i stă s'o coacă,
Și 'n acest rai, în astă lume suavă
De mulțămire se simțea bolnavă.

Dar de a ei frumseță fără seamăn
Auzi feciorul de 'mpărat Florin,
Norocul lui cu-al ei îi pare geamăn,
De-atunci un foc îl mistuie în sin.
„În van stau locului, stau să mă 'ndeamăn
Cu munca mea, cu dorul, cu-al meu chin.“
Pătruns de dorul neștiutei verguri,
S'au dus să ceară sfat la sânta Miercuri.

— Alai, convoi, îi zise atuncea sfânta,
Napoi trimite, nu lua nimica,
Și singurel te du de-ți cată ținta,
Căci strimt e drumul și e grea potica.
Ia calul meu cel alb; el se avântă,
Ca gândul sboară 'n lume fără frică,
Dar dacă vrei s'o afli, ține minte:
Nu sta în valea-*aducerei aminte*.

Porni în lume, singurel, în toiu-i.

Îl duce calu-i frățior cu vântul -
De aur păru-i și frumos e boiu-i,
Fecior de-a drag, cum n'a văzut pământul,
O stea el pare 'n neamu-i și în soiu-i -
Cu bine meargă-mi și să-l ție sfântul.
Ajunse-o vale mândră și frumoasă -
Părea că-i chiar grădina lor de-acasă.

Și sub un tei el de pe cal se dete,
Se 'ntinse leneș jos, pe iarba moale -
Din tei se scutur flori în a lui plete
Și mai că-i vine să nu se mai scoale.
Și calu-i paște flori, purtând în spete
Presunul lui și șeaua cu paftale,
În valea de miros, de râuri plină,
În umbra dulce bine-i de odină.

De-a lui bătrân el își aduse-aminte,
Cum îl lăsă și cum porni în lume,
Dorind cu o iubire-așa fierbinte:
O umbr', un sunet, un nimic, un nume.
L-apuc'un dor de țară și părinte,
Tot ce-a dorit ți pare-atunci că-s spume,
Și când pe calul lui el iar se simte,
Napoi apucă, peste drumuri strimte.

Dar îndărăt ajuns, l-apucă dorul
Din nou, - neliniște, iubire-adâncă -
S'aruncă iar pe cal, urmând amorul
Ce 'n al lui suflet neclintită-i stâncă.
În van l-oprește regele, poporul,
E dus de-o stea ce arde 'n minte-i încă,
Dorit de raza unor doi ochi tineri -
S'a dus să ceară sfat la sfânta Vineri.

— Voinicul meu, îi zise-atuncea sfânta,
De ce-ai stătut în valea amintirei?
Pentru oricare e frumoasă, blândă,
Cu curte-oricărui seamănă. Ceirii
Din acea vale inima-ți frământă.
Nu sta în ea. De te 'nchinași iubirei,

Te du de-o cată, și 'n a ei fereastă,
De-o vezi deschisă, svârle floarea astă.

Dar să nu stai în valea desperării,
Ce 'n a ta cale tu vei trece-o sigur.
El iar porni în lumea întâmplărei,
Bolnav de dor și de-a iubirei friguri.
Dădu de-o vale 'n asfințitul serei,
Prin crenge negre umbre se configur.
Întunecoasă-i, cum o simt doar orbii,
Și fâlfâiesc prin aer rece corbii.

El de pe cal se dete în pădure
Șoptește frunza, ramuri stau de sfaturi
Și somnul nu voiește ca să-l fure,
Căci umedă e frunza lui de paturi,
Urechea-i trează a dumbravei gure
Le asculta șoptind din mii de laturi,
Și corbii croncănesc și sboară 'n fală
În aer clar ca pete de cerneală.

Atunci o frică inima-i pătrunde,
Pe cal se pune și fugi din vale,
Și 'n loc s'urmeze drumu-acolo unde
Voia să meargă, s'a întors din cale.
Sosește iar în țară-i, de-l pătrunde
Din nou un dor, o amărâre,-o jale.
Atunci din nou el o luă pe mâneci
Să ceară sfat acum sântei Dumineci.

— Ai stat în valea desperării iară,
Îi zise sfânta, ci din nou pornește!
Îți dau o pasăre cu tine – sboară
Cu calul tău, unde norocu-ți crește.
Când ai vedea frumoasa ta fecioară
Că plânge,-atunci dă drumul pasărei iește.
Tu dorul ți-l ajungi, deși te ticăi.
Ea-ți fie tot, ce-ai suferit nimică-i.

Trecând prin valea desperării,-astupă
A lui urechi, să n'o audă 'n șopot;
În van se 'ncearcă calea-i s'o 'ntrerupă

Vuiri, murmure, s'o oprească n'o pot.
O umbră sboară, pân' se vede după
Atâta mers c'aude zvon de clopot;
Atunci văzu în zarea lui palatul
În care 'nchise fata-i împăratul.

În ziduri de oțel lucea castelu-i
Cu streșini de-aur și cu turnuri nalte
Și scris pe muri-i, minunat în felu-i,
Făptură grea a meșterelor dalte.
În mari grădine i se arătă lui
Isvorul viu, ce cade, vrând să salte.
El se mira cum toate-astfel a fi pot:
Grădine, rediuri, lacuri, ziduri, șipot.

Dar un balaur tologit în poartă
Sorea cu lene pielea lui pestriță,
Cu ochi 'nchiși pe jumătate, poartă
Privirea jucătoare să-l înghiță,
Iară Florin - inima 'n el e moartă -
Când vede solzii, dinții cei de criță,
Sărind la el și 'nfipse a lui spadă
Și de pământ îl țintui de coadă.

Apoi din munte stanuri el răstoarnă,
Le grămădește crunt peste balaur;
Acesta iar se sbate, se întoarnă
Și în durerea-i muge ca un taur,
Dar el mereu pe dânsul pietre toarnă
Pân' nădușit plesni acel centaur.
Trecu 'nainte - două lanciai scurte -
Pân' ce dădu de strălucita curte.

Un an de când copila petrecuse
Urzind gândirea-i și visând ursitul,
Un an întreg prea fericită fuse,
Dar dup 'un an mi-a fost-o-ajuns urâtul.
Își amintea viața ce-o avuse
Și peste pieptu-i își îndoiaie gâtul,
Și trist privea un punct cu ochii țintă,
Și se usca ca și la umbr' o plantă.

— Eu mor de n'oi vedea seninul, cerul,
De n'oi privi nemărginirea vastă,
Răceala umbrei m'a pătruns cu gerul
Și nu mai duc - nu pot - viața asta.
Ah! Ce fericire-aș fi să văd eterul
Și să văd lumea, codrii din fereastă,
Și de voiți cu viață să mai suflu,
Deschideți uși, fereste, să răsuflu.

Astfel o mistuia neastâmpăratul
De viață dor și dorul cel de soare -
Deși le poruncise împăratul
Să nu care cumva să-și amăsoare
Ca să deschidă ușile, palatul -
Dar totuși, când văzură că ea moare,
Nu știu ce or să facă, să se poată, -
De l-ar urma, el ar găsi-o moartă.

Văzând cu ochii, pierde de-a 'n picioare
Din zi în zi - atunci ele-au deschis
Ferești înalte și, la mândrul soare,
Din boal' adâncă fata a învis
Și se făcu și mai fărâncătoare,
Astfel cum nu îți trece nici prin vis -
Se rumeni în fața ei ca mărul,
A'ntinerit'o aerul și cerul.

Un zmau o vede, când s'a pus să stee
N'a ei fereastă 'n asfințit de sări;
Sburând la cer, din ochi-i o scântee
Cuprinse-a ei mândrețe, fermăcări;
Și 'n trecătoarea tânără femee
Se 'namoră copilul sfintei mări -
Născut din soare, din văzduh, din neauă,
De-amorul ei se prefăcu în steauă.

Căzu din cer în tinda ei măreață,
Se prefăcu în tânăr luminos,
Și corpul lui sub haina ce se 'ncreață
S'arată nalt, subțire, mlădios.
Păr negru 'n vițe lungi ridică fața,

Și ochi-albaștri 'nchis, întunecos,
Iar fața-i albă, slabă, zâmbitoare –
Părea un demon rătăcit din soare.

— Ah! te iubesc, îi zise el, copilă,
La glasul tău simt sufletu-mi rănit,
Din stea născut, plec fruntea mea umilă,
Cu ochii mei prind chipul tău slăvit.
Nu vezi cum tremur de amor? ai milă!
În nemurirea mea de-aș fi iubit –
Iubit de tine – te-aș purta: o floare
În dulci grădini, aproape lângă soare.

N'ai vede iarnă, toamnă nu, nici vară,
Eternă primăvar', etern amor...
De ți-aș închide zarea ta cea clară
Cu-al meu sărut, o, scumpul meu odor,
Pân' ce să mângâi inima-mi amară
Culca-mi-aș capul la al tău picior
Și te-aș privi etern ca pe o steauă
Frumos copil, cu umerii de neauă.

– O, geniu mândru, tu nu ești de mine,
De-a ta privire ochii mei mă dor,
Sângele meu s'ar stoarce chiar din vine,
Căci m'ar usca teribilu-ți amor!
Curând s'ar stinge viața mea, străine,
Când tu m'ai duce 'n ceruri lângă sori,
Frumos ești tu, dar a ta nemurire
Ființei trecătoare e pieire.

El o privi atunci cu ochii ținți:
În fața-i slabă – zâmbet dureros;
Se face stea și iarăși se avântă
În cerul nalt, în roiul luminos.
Acolo toată noaptea stă de pândă,
Și prin fereastră el privea duios,
Cu o lumină dulce, tristă-clară,
Să vadă umbra-i albă și ușoară.

A doua zi el se făcu o ploaie,
În tact căzândă, aromată lin,

Și din ferești perdelele le 'ndoaie,
Burând prin țesăturile de in,
Pătrunde iarăși în a ei odaie,
Preface 'n tânăr sufletu-i divin:
El stă frumos sub bolțile ferestii,
Purtând în păr cununa lui de trestii.

Blond e-azi și părul lui de aur moale
Pe umeri cade îndoios, îmflat;
Ca ceara-i palid... buza lui cu jale
Purta un zâmbet trist, nemângâiat.
El o privește... sufletu-i s'adună.
În ochiul lui albastru, blând și mat...
Ș'astfel cum sta mut ânger din țării
Părea un mort frumos cu ochii vii.

— O, vin cu mine, scumpă, 'n fundul mării.
Și în palate splendizi de cristal,
Când vântu-a trece peste-a apei țării
Tu-i auzi cântarea lui pe val;
Ți-i închina viața ta visării,
Vei fi oceanului monarcul pal...
Ți-oi da palate de mărgean și profir,
Cu bolți lucrate numa 'n aur d'Ofir.

— Ca să-mi ajungi nevrednica-mi iubire
Ai părăsit al cerurilor cort,
Dar nu e chipul tău cel peste fire
Ce 'n fundul sufletului meu îl port.
O, geniul meu, mi-e frig l'a ta privire,
Eu palpit de viață - tu ești mort.
Cu nemurirea ta tu nu mă 'nveți,
Acum mă arzi, acuma mă îngheți.

Nu... om să fii, om trecător ca mine,
Cu slăbiciunea sufletului nost,
Să-ți înțeleg tot sufletul din tine
Și brațul tău, de mi-a fi adăpost,
Să-l știu că-i slab, iubirea că-l susține,
La om e-un merit, ce la zei n'a fost.
De mă iubești, să-mi fii de sama mea,

Fă-mi dar de nuntă nemurirea ta.

Întunecos și fără de speranță,
La ea privește geniul în nimb –
Își simte inima legată 'n lanțe,
În lanțul lumei cei cu-o mie limbi.
– Chiar nemurirea mea, chiar abondanța,
Puterii mele tu o cei în schimb.
Ei bine, da! Eu m-oi sui la cer,
Ca de la Domnul moartea mea s'o cer.

Da, moartea! Pentr'o clipă de iubire
D'eternitatea mea să mă dizlege,
Să văd în juru-mi anii în pieire,
Să am în inima mea moartea rece,
Să fiu ca spuma mării în sclipire,
Să văd cum trec cu vremea, care trece...
O, mult ceruși, prea mult, – și totuși ție
Ți 'nchin splendori, putere, vecinicie.

La cer se 'naltă el pe bolta mare,
Cu-aripe lunge curățind seninul
Privește 'n jos castelul în splendoare,
L-apucă dorul inimei, suspinul.
– Ah! ce-ai cerut, femee trecătoare,
Femee scumpă, ca să-mi mângâi chinul!
Deasupra lumei risipite 'n șoapte
El se 'nălța – un curcubeu de noapte.

Precum o floare ar ieși din surii
Și morții munți, din piatra lor uscată,
Astfel copila 'nvioșează murii,
Pe când în bolta geamului s'arată
Copil al apei, cerului, pădurii,
A lumii 'ntregi mai drăgălașă fată.
Ea asculta pe-al primăverii oaspăt
În dimineața ce-i zâmbește proaspăt.

Împrăștiată fulgerează roua
În viorii, strălucitoare boabe,
Țărâna 'nvie 'n primăvara nouă,
Răcoare-i vântul ca miros de ape;

Părea c'ar fi plouat, deși nu plouă
Decât lumină, ce nu mai încape.
Cu gura, fața, ochii ei, ea râde
Privind în soare, îi clipea, i'nchide.

În dimineața clară ca oglinda
La porți s'arată tânărul Florin,
În jur de ziduri calul și-l colindă,
Își simte inima înflată 'n sân;
Dar poarta 'nchisă brațu-i să-l tot prindă,
Ea nu se mișcă 'n negrele-i țâțâni;
Ci el fereasta cum văzu crăpată,
Aruncă 'n ea cu floarea fermecată.

Pe-atunci copila împletea cunună
Din flori de aur și de diamante;
Din cărți o soață-a ei îi sta să-i spună
C'al ei noroc purtatu-i de un fante.
Când floarea-i căzu 'n poală – ea nebună
O sărută, svârlind pe celelante,
Și-o mirosi cu gur' abia deschisă,
Și ochii ei pluteau în mii de vise.

Ea alergă cu grabă la fereastă,
Să vadă dacă vântul nu-i aduce
Și alte flori, așa frumoase c'asta,
Dar de 'ngăimare ochiul ei străluce
Și surâzând ea rumenește, castă,
Când vede-un tânăr lângă poarta 'n cruce,
Și el o vede și cu mândru glasu-i
El îi vorbi, oprindu-și calu 'n pasu-i:

— Ah! te-am văzut, mi te-am văzut în fine,
Copil cu ochi de-albastră 'ntunecime,
Cu-a tale gene de-aur dulci și fine,
Cu-al tău surâs de gingașă cruzime.
Ah, aș muri de-atât noroc și bine,
Căci te-am văzut cum nu te-a văzut nime.
Nu știi ce-am suferit pân' a te-ajunge,
Copil frumos ca luna nopții lunge.

Ah, vin cu mine, vin' în a mea țară,

Casteluri am, grădini adânc-frumoase,
Sub pasul tău coroana-mi seculară
Mi-o pun - mă plec, sunt sclavul tău, frumoasă.
Am pietre scumpe în a mea comoară,
Mai multe decât tatu-ți are aur,
Ș'aur mai mult de cum argint el are,
Ș'a tale-s toate, scumpă, mândră floare!

Ea îl privea cu ochiul plin de milă, -
I-ar fi sorbit cuvântul de pe gură,
În fața lui ea nu-și mai face silă,
Un léșin parcă inima i-o fură -
Și trist privește tânăra copilă
Cumpliții muri și porți... Din ochiu-i cură
Un fir senin de lacrimi; ea își strânge
Cu-a ei mânuțe inima și plânge.

El, cum o vede astfel în fereastră,
Ș'aruncă ochiu-adânc și nobil-mare
Și drum el dă la pasărea măiastră -
Aripile-și întinde, vrând să sboare,
Din ce în ce ș'întinde-aripa-albastră,
Din ce în ce se face tot mai mare,
Încât doar din mărimea unei vrăbii
Ea semăna acum unei corăbii.

— Copila mea, îi zise, nu te teme,
Pe mulți am dus cu inimi doritoare,
Ca vântu 'n fugă cu bătrâna vreme
Prin țări o mie peste sfânta mare -
Nu vezi, Florin nici ști cum să te cheme,
Atât de mult iubirea lui îl doare,
De-aceea svârle 'n laturi ac și caer
Și să te 'ncrezi corăbiei de aer.

Ea se sui pe-aripă, 'ntinzând mâna,
Ca și când ar fi vrut ca să se ție,
Și 'ncet coboară pasărea străină
Pe-a lui Florin amabilă soție;
Pe cal ridică sarcina lui lină,
La pieptul lui ar vrea în veci s'o ție,

Se uită 'n ochi-i, dând la calu-i pinten,
Ș'acesta vântului s'așterne sprinten.

În vremea asta smeul se suise
La cer, cu aripile lungi întinse,
Culege 'n cale-i blândețe surâse
A mii de stele, ce sburau ca ninse;
La tronul cel etern pe scări deschise
Stau mândre genii cu lumină 'ncinse;
L-a *Lui* picioare în genunchi s'așterne
Și 'ndreaptă ruga-i milei cei eterne.

— O, Adonai! al cărui gând e lumea
Și pentru care toate sunt de față,
Ascultă-mi ruga, șterge al meu nume
Din a veciei carte mult măreață;
Deși te-adoră stele, mări în spume,
Un univers cu vocea îndrăzneată,
Toate ce-au fost, ce sunt, ce-ți nasc în cale
N'ajung nici umbra măreției tale.

Ce-ți pasă ție dac' a fi cu unul
În lume mai puțin spre lauda ta,
Ascultă-mi ruga, tu, Eternul, Bunul,
Și sfarmă 'n așchii veșnicia mea!
Pe-o muritoare eu iubesc, nebunul,
Și muritor voiesc a fi ca ea,
Ș'atâta dor, durere simt în mine,
Încât nu pot s'o port și mor mai bine.

— Tu-i pizmuiești... și pizmuiești aceea
Ce ei în lume numesc fericire.
Au nu ți-i milă când privești scânteia
Cumcă la soare e a ei pornire?
Astfel și ei își aruncar' ideea,
Dorința, păsul în nemărginire,
Dar cum scânteii se sting, în drum, spre soare,
Astfel și omu-aspiră, dară moare.

Ca ei să fii? Să vezi că sub blesteme
De ură e 'nfierat umanul nume,
Să ai de semenul tău a te teme,

Să fii ca spuma, fuga unei spume,
Sărmane inimi închegate 'n vreme,
Sărmane patimi aruncate 'n lume
Și să mă blestemi, să mă 'ntrebi: ce drept
Avui să-ți pun o inimă în piept?

Pe-o clipă 'n mijlocul eternității
Să deschizi ochii tăi măreți și clari,
Să măsurii toate visele vieții,
Simțind încet cum iarăși redispari,
Să pari un fir de colb în raza vieții,
Și în părerea-i pe-un moment să pari,
Să fii ca și când n'ai fi... între ieri
Și mâni, o clipă... Oare știi ce-mi ceri?

Ce-i omul de a căruia iubire
Atârni lumina vieții tale-eterne?
O undă e, având a undei fire,
Și în nimicuri zilele-și dișterne.
Pământul dă tărie nălucirei,
Și umbra-i drumul gliei ce s'așterne
Sub pasul lui... Căci lutul în el crește,
Lutul îl naște, lutul îl primește.

Și acest drum al pulberei, pieirei,
Ce ca pe-un plan l-am zugrăvit cu mâna,
Nimic fiind, l-am închinat murirei -
În van s'acopără oprind ruina,
Nimic etern în tremurul sclipirei;
În van adun și-și grămădesc lumina
În cărți și scrisuri, și în van ș'acață
De vis etern sărmana lor viață...

Și tu ca ei voiești a fi, demone,
Tu, care nici nu ești a mea făptură;
Tu, ce sfințești a cerului colone
Cu glasul mândru de eternă gură...
Cuvânt curat ce-ai existat, Eone,
Când Universul era ceață sură...?
Să-ți numeri anii după mersul lunei
Pentr'o femeie? Vezi iubirea unei:

Într'adevăr, 'n'adâncă depărtare
Văzu călări pe fată cu Florin.
Odată 'n evii ochiul lui cel mare,
Și sfânt, ș'adânc de lacrimi este plin,
Ce cad tăind nemărginirea 'n mare,
Mărgăritari frumoși și mari devin.
Încet bățând din aripi, maiestos,
Geniul mândru se pornește 'n jos.

Cu fața tristă le privi în urmă
Și 'ntinde mâna ca dup' orce-i dus.
În fundul lumii, unde apa scurmă
Al mării sân - acolo-o ar fi dus
Dacă-l iubea... Acuma plânsu-și curmă:
„Fiți fericiți - cu glasu-i stins a spus -
Atât de fericiți cât viața toată
Un chin s'aveți: de-a nu muri deodată.“

MIRON ȘI FRUMOASA FĂRĂ CORP

Ce lumină-i și ce vorbe
Jos sub grinzile colibii?
Marta mânuie cociorbe,
Iar Maria toacă hribii,
Iar ciobanu-și pune gluga,
Mai îndrugă câte 'ndrugă,
Iese 'n noaptea cu scânteii
Ș'o tuli urât de fugă,
Parcă-i dracul în călcăi.

Iar la colțul mării vetre
Stau pe laiți, lângă spuze,
Un moșneag și trei cumetre, -
Povestesc mișcând din buze.
Tinerica puica nașa
Prejmuiește tot pe moașa,
Pe când spală la un blid,
Iar bătrâna gată fașa
Și cumetrele se rîd.

— Măi ciobane ortomane,
Unde-mi mergi așa pe frig?

— Da la râșniță la Dane
Și la borș la Pipirig;
Ce era să spun? Iac' asta,
Mi-a făcut băiet nevasta,
Nu vă fie cu bănat.
Să-mi veniți și dumneavoastră
Că ș'așa-mi sunteți din sat.

L-a spălatu-l, pieptănatu-l,
La botez l-a dus pe micul,
La icoane l-a 'nchinatu-l,
Un diac citi tipicul;
Când pe el veni botezul
Îi trecu auzul, văzul,
Nici că-i pasă lui săracul,
Că nanașa spune crezul
Și se leapădă de dracul.

Că el strigă și se strâmbă
Parc'ar fi pe o frigare.
Duhul sfânt în chip de limbă
l-a ieșit pe gur' afară.
Unii află cumcă nasu
E cam strâmb, ca și la tat-so,
Și că-și samănă cu soiul.
Dar pe când cu toți au ras'o
Se 'mprăștie tărăboiul.

Nins lucește câmpul, teiul,
Și trosnește căărăușa,
Când se 'ntorc și văd bordeiul
Și deschide Mușa ușa.
Când își pun copilu 'n leagăn,
C'un picior încet îl leagăn
La lumina din surcică
Și o vorbă de-alta leagă 'n
Planuri mari pe gâza mică.

Dar deodată din părete
les ursite ca pe-o poartă,
Flori albastre au în plete,

Câte-o stea în frunte poartă.
Și de-o tainică lumină
Toată casa este plină
Ce din ochii lor porni.
Peste leagănu-i se 'nclină
Și 'ncepură a-l meni:

— Ca și leii să fii tare
Și frumos ca primăvara,
Să fii gingaș ca o floare,
Luminos ca luna sara;
Și iubit să fii de lume,
S'ai averi și mare nume,
Să te faci chiar împărat
Și să-ți meargă astfel cum e
La ficiori din basme dat.

Zise-atunci duioasa mamă:
— Mulțămesc de câte-ascult,
Dară mulți i-or fi de samă
Ș'or avea atât de mult.
Lui să-i dați ce din mulțime
N'a putut să aibă nime,
Și nespus și fără rost -
Ș'atunci zâne din nălțime
Vă sărut piciorul vost.

Zise-atunci, din ele una:
— De-a dorești cu dinadinsul,
Fie-i dat cu totdeuna
El să simt' adânc într'însul
Dorul după ce-i mai mare
N'astă lume trecătoare,
După ce-i desăvârșit
Și să-și vadă la picioare
Acest dar neprețuit.

Ele pier. Iară băietul
A crescut cum l-a meritu-l,
Se făcu frumos cu 'ncetul,
Cine-l vede l-a 'ndrăgitu-l.

Și deși ca leul tare,
Era gîngaș ca o floare
Și isteț era cu duhul,
Cum a toate-s știutoare
Doară luna și văzduhul.

Într'o zi văzu pe-o rablă
Un tobaș ce lumea chiamă,
Cu musteața ca o greablă
Și c'o trâmbiță de-alamă:
— Împăratul preanălțatul
M'a trimis s'adun tot satul,
Să dau știre tuturor
Că el caută în latul
Lumii-acestei pe-un ficior,

Ce din toți va fi mai tare,
Mai frumos și mai cuminte.
Deci vă strângeți mic și mare
Și să țineți bine minte...
Căci se poate, cine știe,
Ca la voi prin sat să fie
Voinicel a-i fi pe plac,
Să-i dea fata de soție.
Cât v'am spus'o, iaca tac.

Abia el sfârși s'audă,
De la sat ia ziua bună,
Nu-i păsa de drum și trudă,
Căci mereu părea că-i sună
Vestea mândră în ureche,
Ca și o poveste veche.
Ș'a pornit în toiul lui,
Năzdrăvan într'o ureche
Ca feciorul nimăru.

Și la curtea 'mpărătească
A ajuns într'un târziu
Ș'apăsă pe frunte casca,
Șterge păru-i auriu,
Intră 'n curte. Sumedenii

De voinici, boieri, rudenii
Se 'nchinău fetei bălane,
Precum oamenii la denii
Bat metăanii la icoane.

Ea se uită tot în laturi,
Se închină și suspină
Când cu zâmbet, când cu sfaturi,
Când cu-a ochilor lumină;
Cum prin șiruri ea colindă
Se uita într'o oglindă
Cu un aer curios,
Ce-i menită ca să prindă
Chipul celui mai frumos.

Din oglindă ea nu vede
Decât vecinic chipul ei,
Dar deodată, mai nu crede,
Ce văzură ochii săi?
În oglinda fermecată,
Dintr'o negură s'arată,
Ca 'ntr'un vis frumos în somn,
O figură minunată
Într'o mantie de domn.

Ea mai face-o dat' ocolul
Adunării...-i pare cumcă
Într'un colț ea vede solul
Frumuseței, ce-și aruncă
Ochii triști, numai văpaie.
- Nu știu cum o să vă paie,
Zise ea, zâmbind voios,
Roșă 'n fața ei bălaie,
Dar acela-i *mai* frumos.

Când cu degetul l-arată,
Toți la el și 'ndreaptă ochii,
Și mulți pinteni zurăiră
Și foșniră multe rochii -
Și din bolta de fereastră,
În armura lui albastră,

El apare lin din unghi
Și la fata cea măiastră
El își pleacă un genunchi.

— Nici nu ai de ce să stărui,
Zise ea cu ochi 'n vis,
Bucuros mâna ți-o dăruî,
Căci în suflet te-am închis,
Și-a ei mână preafrumoasă,
Fină, dulce, ea și-o lasă
Pe-a lui creștet adorat,
El la gură-i o apasă
Ș'o sărută înfocat.

Iată, vine și 'mpăratu-i,
Ce zâmbea cu mutră hâtră,
El la mers cam legănatu-i
Și pe capu-i poartă mitră,
Poart' un schiptru ș'alt nimică,
Ca și craiul cel de pică,
Ș'aurit veșmântul său;
Cine-l vede stă să-i zică
Că-i vlădica din Hârlău.

— Am avut un om al casei,
Zise dânsul, un ciocoi,
A murit, și anul azi-i
S'a făcut din el moroi.
De-unde-mi aprindea ciubucul,
Se apucă, bată-l cucul,
Ca să-mi strice 'mpărăția -
Și nu pot ca să-l apucu-l,
Ori să-i stric fărâncăria.

Fierul, aurul, tombacul,
Ardă-l focul să mi-l ardă,
L-a strâns tot și, știe dracul,
A făcut din ele-o bardă;
Iar din codri, huci, poiene
Și din alte buruiene
A făcut num-un copac.

Cin se simte mai cu vene
Să li vie-ăstor de hac?

Și cu toți se duc de-a valma,
Văd, se miră, nici se 'ncearcă,
Dar Miron ia barda 'n palmă
Și copaciul mi-l încarcă,
Pân' ce vede că se 'nclină,
Scârțâind din rădăcină -
Ș'a cioplit din el țăruș,
Pe-a moroiului țărână
El l-a 'nfipt adânc acuși.

De-atunci farmecu 'ncetează.
Codri cresc și fierul iar e.
Împăratul cuvântează:
— Ăst voinic e cel mai tare.
Un bătrân răspunse: — Bine,
Spune-mi, tinere, pe cine
Fata are-acum în minte?
— Ea gândește-acum la mine.
— Ha! acesta-i mai cuminte!

Și să cânte strana prinde:
— Este tare, este tare,
Și cuminte, și cuminte,
Ș'arătos la arătare.
Scărpînându-se la ceafă,
Împăratul c'o garafă
A venit și c'un sângeap
Și, împlându-l, zice: — Ia fă
De mi-l toarnă peste cap!

Și acu să-mi faci hatârul
Să-mi iei fata 'n însoțire;
Știu că ai să fii catârul
Peste nazuri, fasolire,
Ba să poate să te-adoarne
Cu frumos proțap de coarne
Și să-ți puie și urechi.
Cine poate s'o întoarne

Când așa-i merit din vechi?

Că, să vezi, și 'mpărăteasa...

De... atâta-ți spun acuma,

Taci, da ochi-ți ai de pază,

Că ce-i fata, ce-i și muma!

E și-un alt metod, ți-l sfătui,

Să taci molcom, să îngădui,

Fă-te că nici știi... n'ai treabă,

Tu să-i faci frumos tabietu-i

Și 'ncolo să-ți vezi de treabă.

Deci Miron o ia de mână

Ș'o arată pe la oaspeți,

Cu-a ei ochi numai lumină,

Cu obrajii fragii proaspeți.

Ș'au pornit frumoasă nuntă

De sărea până și ciunta,

Și ologi-și făceau grabă,

Și moșneag juca *mărunta*,

Curtenind pe lângă babă.

Dar deși ferice încă,

Totuși el în pieptul lui

O dorință are-adâncă,

Neștiută decât lui,

Dorul după ce-i mai mare

N'astă lume trecătoare,

După ce-i desăvârșit,

Și tot sufletul îl doare

După cum a fost merit.

Și pe toți el îi întreabă

Dacă știi cumva în lume

Astă tainică podoabă,

Ăst odor fără de nume.

Dar pe cine 'ntreabă tace,

Cui prin minte-i poate trece?

Numai cântărețul orb

Spune 'n treacăt cumcă asta

E *frumoasa fără corp*.

El i-a spus că 'n vremei denante
Auzi duioasă veste,
Că 'n castel de diamante
Cea mai mândră fată este;
Ochi de-albastru întuneric,
Ce lucesc adânc, himeric,
Ca d'iubire două basme;
Dară corpul ei eteric,
Nesimțit, ca de fantasme.

„De vei merge în ajunul
Mult senin din Anul nou,
Pe când cerul se deschide
La a lumilor ecou,
Atunci ea vine asemeni
Printre stâncele de cremeni,
Lângă lacul de smarald,
Ca să-și scalde sânii gemeni
Unde zânele se scald!“

El plecă atunci în lume
Și nevasta 'n lacrimi lasă,
Cu un dor fără de nume
Uită țară, rude, casă.
Cum trecu numai Crăciunul,
El pe cal a pus presunul
Și s'a dus la lacu 'n vrajă,
Unde așteptând ajunul
De-Anul nou el sta de strajă.

Și din trestia plecată
El privea la apa fină,
Cu oglinda-i nemișcată
Strălucind sub luna plină.
Deși știi că apa-i moale,
Totuși, placa-i de cristale
Parc'ar fi încremenit.
Nencrețite, plane, pale,
Viorii au adormit.

Rădăcinile în pături

Sub pământ s'a 'ntrețesut
Și pornesc în mii de lături
Flori frumoase la văzut.
Colo 'n snopi, colo câte-una,
Colo 'n fire se 'mpreună,
Îndoite într'un trunchi;
Ici o pajiște într'una,
Iar dincolo un mănunchi.

Roși și vineți, albi-s snopii
Cei de flori strălucitoare,
Picurați, își scutur stropii,
Ce lucesc mărgăritare.
Pe cărarea-abia îmblată
Pintre iarba înfoiată,
Trece-un mândru chip de zână,
Cu-arătare fermecată
Și privire bândă, lină.

Și pe ea o haină fină,
Țesătură străvezie,
Ca o brumă diamantină,
Ce în crețuri se 'mprăștie.
Se lipește sclipitoare
De duioasa-i arătare,
Ce 'n mișcările-i o tradă,
Se strevăd a ei picioare,
Sâni și umeri de zăpadă.

Inocentă-i e zâmbirea-i,
Ângerească, tristă, lină,
Diamante în privirea-i
Ș'au topit a lor lumină.
Peste-a apei dalbă placă
Ea acum zâmbind se pleacă,
S'uită 'n fundu-i luminos
Și în lună își disbracă
Corpul ei așa frumos.

Luna parcă se roșește
De amor și de mirare,

Numai lacul o privește,
Rămâind în nemișcare.
Este albă ca zăpada,
Iară păru-i stă să cadă
La călcâiu-i rotunzit,
Cine oare-ar fi s'o vadă,
Să nu moară de 'ndrăgit?

Dar deși pe noaptea toată
Peste lanuri luna tace,
Arătarea-i luminată
Nici o umbră ea nu face,
Cu 'ntunerice nu încarcă;
Întinzând piciorul, parcă
Lacul cel de farmec prins
Cu-a lui vârf întâi îl cearcă,
Pân' se lasă dinadins

Și încet pășește 'n apă.
Ochiul ei s'aprinde, cere,
Iară buzele-i se crapă
De o stranie plăcere;
Totuși, valul nu se taie
Cercuind apa bălaie
Ci-o încunjură frumoasă
Ș'o îmbracă cu văpaie
În lucire scânteioasă.

Și deși în lac înoată,
El nu mișcă, nici se 'ncreață,
Ca o floare-i aninată
De oglinda cea măreață.
El din trestii o privește,
Nici se mișcă, ...'ncremenește
L-arătarea ei cea crudă.
Și când lacul părăsește
Pe-al ei corp ea tot nu-i udă.

Ea s'a dus. Dar el rămas-a
În adânc rănit de dânsa,
Uită lumea, uită casa,

Îmblă drumurile 'ntinsă.
Ea îi pare că-i mai mare
N'astă lume trecătoare,
Că-i ceva desăvârșit
Și să vadă la picioare
Acest dar neprețuit.

Toamna vine și prin lunce
Frunza cade rânduri, rânduri,
Adâncit îmbla atunce
El în grijă și pe gânduri;
El purta în gându-i nurii,
Ochii mari, zâmbirea gurei,
Și îmblând prin codrii mari,
El văzu Mama-pădurei
Rătăcind pintre stejari.

El durerea lui ș'o spune
Și că trebuie să moară
De n'a prinde-acea minune,
Acea tainică fecioară.
— Ea, îi zise-atunci bătrâna,
Locuiește ca o zână
În palat de diamante,
Mai frumoasă, mai senină
Dintre toate celelante.

Tu palatu-i vei ajunge
De vei merge, fără însă
Să gândești la alta 'n lume
Cât la dânsa, 'n veci la dânsa;
De-o ajungi fără de veste,
Ea atunce astfel este
Ca și când ar fi a ta;
Căci ea face tot ce peste
Dânsa ca să treacă-ai vrea.

El a mers, a mers într'una,
Făr' de drum, de-orice să-i pese,
Când pe vârfuri trece luna
El văzu prin lunci alese

Un palat lucind departe,
Ce lucește parc'ar arde.
El intră pe scări de-oglinďă
Și prin salele deșarte
Pe covoarăle din tindă.

Și 'n lumina blândeii lune
El văzu frumoasa fată,
Dulce, mândră, o minune,
De fereastă rezimată.
El la ea genunchi-și pleacă:
— Ca amorul meu să-ți placă,
Părăsiii părinți și țară.
Ea tăcea... privirea-i sacă,
Fața rece, ca de ceară.

„Ah, gândii el, cum nu-i bună,
Cum nu zicii: Bine-ai venit!“
Atunci ea zâmbii în lună
Și șoptii: — Bine-ai venit!
Și 'n palat atunci s'aprinse
Mii lumini sclipind ca ninse;
Ea-l luă de braț și-l duse
Pintre salele întinse
Și la mândre mese puse.

Ei cinară 'n mândre musicii,
Cu de aur vase, linguri,
Beat de-amor el spuse: — Nu zicii,
Scumpo, să ne lase singuri?
Și lumini se sting de sine,
A cântărilor suspine
Dispărură rânduri-rânduri,
Ei rămân cu dulce bine
Și înșiră mândre gânduri...

— Ah, iubito, zise dânsul,
Cum nu simți focul ce-l simt?
Și pe ea o-apucă plânsul,
Parcă pieptu-i este strimt
De-a ei patimă 'nfocată.

Ea plângea, râdea deodată,
Cu-a ei buze dulci și coapte
N'întuneric parcă-l cată,
Îmbătat de-amor și noapte.

— Ah, îi zice el cu dorul,
Lasă-ți haina ta regală, –
Gol în ochi-ți văd amorul,
Ah, arată-mi-te goală.
Atunci ea roșind se pleacă
Și sta piepții să-și disfacă
Și din sponci desprinde haina
Și în lună se desbracă,
Dezvelind taină cu taină.

Ce frumoasă-i... Umed-albă,
Neted-dulce zugrăvit,
De pe sâni rotunzi o salbă
Ea în urmă a svârlit,
Și se plimbă pe covoare
Moi cu miclele-i picioare,
Păru-i curge la călcâie,
Iară luna zâmbitoare,
Poleind-o, o mângâie.

La picioare-i el s'aruncă,
Lângă el să vie-o roagă,
Ea s'așază dulce, pruncă,
Lângă el în mândră șagă,
Și el brațele-și 'ntinde,
Rumenește și s'aprinde,
Pe când ochii lui o sorb,
Dar nimic în braț nu prinde –
Căci frumoasa-i fără corp.

„Ah, gândi el cu turbare,
Tremurând învăpăiet,
Dulce zână, cum nu are
Corp frumos, precum o văd!“
— Asta n'o pot, că ce pipăi,
Numărul vieții o pripă-i,

Trecător, de unde-un șopot
Și ființa lor o clipă-i,
Eu eternă sunt și n'o pot!

El își scurge toată viața
Într'un chin, în nedormire,
Vecinic o avea în față
Blândă, dulce, în zâmbire,
Vecinic tinde a lui mână
Dup' imaginea-i divină,
Vrea s'o strângă, s'o omoare,
Dar deși de nuri e plină,
Totuși umbră-i ca din soare.

De dorința lui aprinsă,
Ce-a rămas neîmplinită,
El un an trăi la dânsa
Cu viața-i mistuită;
Dar pierind chiar din picioare,
Pierzând mintea care-l doare,
Dup' un an se 'ntoarce iară
L'a lui casă rătăitoare
Și la dulcea-i nevestioară.

Dară vai! cum îi părură
De urâte toate cele.
Nimic ochiul nu-i mai fură,
Nici simțirea lui în jele,
Toate-i par urâte, sure,
Într'un chip, într'o măsură,
Închircite și de rând,
Și nimic nu-i de măsura
Celor ce avea în gând.

Trist, retras, rănit de moarte,
S'ar fi 'ntors l'acea frumseță,
Dar știa ce crudă soarte
Are-eterna-i tinereță.
Lângezind în gând și 'n fire,
În muri triști de mânăstire
Ș'a închis chipu-i pierit,

Ș'adâncit în amintire
Și 'n amor, el a murit.

1876

MELANCOLIE

Părea că pînre nouri s'a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă –
O dormi, o dormi în pace pînre făclii o mie
Și în mormânt albastru și 'n pânze argintie,
În mauzoleu-ți mândru, al cerurilor arc
Tu adorat și dulce al nopților monarc!

Bogată în întinderi stă lumea 'n promoroacă,
Ce sate și câmpie c'un luciul văl îmbracă;
Văzduhul scânteiază și ca unse cu var
Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
Și țintirimul singur cu strâmba cruce veghiază,
O cucuvaie sură pe una se așază,

Clopotnița trosnește, în stâlpi isbește toaca,
Și străveziul demon, prin aer când să treacă,
Atinge 'ncet arama cu zimții-aripei sale
De-auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.

Biserica 'n ruină

Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrână,

Și prin ferestre sparte, prin uși țiuie vântul –
Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul –
Năuntrul ei pe stâlpii-i, păreți, iconostas
Abia conture triste și umbre au rămas;
Drept preot toarce-un greer un gând fin și obscur,
Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

.....

Credința zugrăvește icoanele 'n biserici –
Și 'n sufletu-mi pusese poveștile-i feerici,
Dar de-ale vieții valuri, de al furtunii pas
Abia conture triste și umbre-au mai rămas.
În van mai caut lumea-mi în obositul creier,
Căci răgușit, tomnatec, vrăjește trist un greer;

Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,

Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu.

Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură,
Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.
Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost
De-mi țin la el urechia – și râd de câte-ascult
Ca de dureri străine?... Parc'am murit demult.

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie, 1876, p. 238.

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;

S'adun' flori în șezătoare
De painjen tort să rumpă,
Și anină 'n haina nopții
Boabe mari de peatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-și trestia 'ntr'o parte,
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roșii
Peste unda fărmeacă.

Ca să vad' un chip, se uită
Cum aleargă apa 'n cercuri,
Căci vrăjit demult e lacul
De-un cuvânt al sfintei Miercuri;

Ca să iasă chipu 'n față
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiți sunt trandafirii
De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită... Păru-i galben,

Fața ei lucesc în lună,
Iar în ochii ei albaștri
Toate basmele s'adună.

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 288-289.

LACUL

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă,
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-a lung de maluri
Par' c'ascult și par' c'aștept
Ea din trestii să resară
Și să-mi cadă lin pe piept,

Să sărim în luntrea mică,
Îngânați de glas de ape,
Și să scap din mână cârma
Și lopețile să-mi scape;

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune –
Vântu 'n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune! –

Dar nu vine – singuratic
În zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru,
Încărcat cu flori de nufăr.

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 289.

DORINȚA

Vino 'n codru la isvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și în brațele-mi întinse
Să alergî, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vâlul

Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședeai-vei
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să-ți cadă flori de tei.

Fruntea albă 'n părul galben
Pe-al meu braț încet s'o culci,
Lăsând pradă gurei mele
Ale tale buze dulci...

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c'un cânt
Singuratece isvoare,
Blânda batere de vânt;

Adormind de armonia
Codrului, bătut de gânduri...
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 289-290.

CĂLIN

(File din poveste)

GASEL
*Toamna frunzele colindă
Sun' un grier sub o grindă,
Vântul jalnic bate 'n geamuri
Cu o mână tremurândă,
Iară tu la gura sobei
Stai ca somnul să te prindă.
Ce tresari din vis deodată?
Tu auzi pășind în tindă -
E iubitul, care vine
De mijloc să te cuprindă
Și în fața ta frumoasă
O să ție o oglindă
Să te vezi pe tine însăș
Visătoare, surâzândă.*

I

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăritic
Rumenind străvechii codri și castelul singuratic,
Ș'ale râurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot -

De departe 'n văi coboară, tânguiosul glas de clopot;
Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățue,
Acățat de pietre sure un voinic cu greu le sue;
Așezând genunchi și mână când pe-un colț când pe alt
colț
Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolți
Și pe-a degetelor vârfuli în ietacul tăinuit
Intră - unde zidul negru într'un arc a 'ncremenit.
Ci prin flori întreșesute pintre gratii luna moale
Sficioasă și smerită și-au vărsat razele sale,
Unde-ajung par văruite zid, podele ca de cridă
Pe unde nu - părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
Iar de sus pân' în podele un painjăn prins de vrajă,
A țesut subțire pânză străvezie ca o mreajă,
Tremurând ea licurește și se pare a se rumpe,
Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
După pânza de painjăn doarme fata de 'mpărat-
Înecată de lumină e întinsă în crevat;
Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu 'l măsurii
Prin ușoara 'nvinețire a subțirilor mătăsurii,
Ici și colo a ei haină s'a desprins din sponci ș'arată
Trupul alb în goliciunea-i, curăția ei de fată
Răsfiratul păr de aur peste perini se 'mprăștie
Tâmpla bate liniștită ca o umbră viorie
Și sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
Ce o singură trăsură măiestrit le încondeie;
Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
Brațul ei atârnă leneș peste marginea de pat,
De a vârștii ei căldură fragii sânului se coc,
A ei gură-i descleștată de-a suflării sale foc,
Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri;
Iar pe patu-i și la capu-i presurați-s trandafiri.
Iar voinicul s'apropie și cu mâna sa el rumpe
Pânza cea acoperită de un colb de petre scumpe;
A frumșeții haruri goale, ce simțirile-i adapă

Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă
El în brațe prinde fata, peste față i se 'nclină
Pune gura lui ferbinte pe-a ei buze ce suspină
Și inelul scump i-l scoate de pe degetul cel mic
Ș'apoi pleacă iar în lume năsdăvanul cel voinic.

II

Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte
Și 'n oglind' ale ei buze vede vinete și supte -
Ea zâmbind și trist se uită, șoptește blând din gură:
„Sburător cu negre plete, vin la noapte de mă fură.“

III

Fiecare cum i-e vrerea, despre fete samă deie-și -
Dar ea samănă celora îndrăgiți de singuri ei-și.
Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, isvorul,
Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.

Și de s'ar putea pe dânsa cineva ca să o prindă
Când cu ochii mari sălbateci se privește în oglindă,
Subțiindu-și gura mică și chemându-se pe nume
Și fiindu-și șie dragă cum nu-i este nime 'n lume,

Atunci el cu o privire nălucirea i-ar discoasă
Cumcă ea - frumoasa fată - a găcit, că e frumoasă,
Idol tu! răpire minții! cu ochi mari și părul des
Pentr'o inimă fecioară mândru idol ți-ai ales!

Ce șoptește ea în taină când privește cu mirare
Al ei chip gingaș și tânăr, de la cap pân' la picioare?
„Vis frumos avut-am noaptea. A venit un sburător,
Și strângându-l tare 'n brațe era mai ca să-l omor...”

Și de-aceea când mă caut în păretele de-oglinzi
Singurică 'n cămăruță brațe albe eu întinz
Și mă 'nbrac în părul galbăn ca în strai ușor țesut
Și zărind rotundu-mi umăr mai că-mi vine să-l sărut

Și atunci de sficiune mi-iese sângele 'n obraz -
Cum nu vine sburătorul, ca la pieptul lui să caz?
Dacă boiul mi-l îmmlădiu, dacă ochii mei îmi plac

E temeiul, că acestea fericit pe e/ îl fac

Și mi-s dragă mie însumi, pentrucă-i sunt dragă lui -
Gură tu! învață minte, nu mă spune nimăru
Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil,
Doritor ca o femeie și viclean ca un copil.“

IV

Astfel vine 'n toată noaptea sburător la al ei pat,
Se trezi din somn deodată de sărutu-i fermecat
Și atuncea când spre ușă el se 'ntoarce ca să fugă,
Ea-l oprește 'n loc cu ochii și c'o mult smerită rugă:

„O rămâi, rămâi la mine tu cu vers duios de foc,
Sburător cu plete negre, umbră fără de noroc,
Și nu crede că în lume singurel și rătăcit
Nu-i găsi un suflet tânăr ce de tine-i îndrăgit-

O tu umbră pieritoare cu adâncii, triștii ochi
Dulci-s ochii umbrei tale - nu le fie de diochi!“
El s'așază lângă dânsa și o prinde de mijloc
Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc:

„O șoptește-mi - zice dânsul - tu cu ochii plini d'eres
Dulci cuvinte ne 'nțelese, însă pline de 'nțeles,
Al vieții vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i
Și-l visez, când cu-a mea mână al tău braț rotund îl pipăi

Când pui capul tu pe pieptu-mi și bățiile îi numeri
Când sărut cu 'npățimire ai tăi albi și netezi umeri
Și când sorb al tău răsuflăt în suflarea vieții mele
Și când inima ne crește de *un* dor, de-o dulce jele,

Când pierdută razimi fața de-arzătorul meu obraz,
Părul tău bălai și moale de mi-l legi după grumaz,
Ochii tăi pe jumătate de-i închizi mi 'ntinzi o gură
Fericit mă simt atuncea cu asupra de măsură

Tu!!... nu vezi... nu-ți aflu nume... Limba 'n gură mi se
leagă
Și nu pot să-ți spun odată cât - ah! cât îmi ești de
dragă!“

Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu de-unde să
'nceapă

Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă

Unu 'n brațele altuia tremurând ei se sărută,
Numai ochiul e vorbareț, iară limba lor e mută,
Ea-și acopere cu mâna fața roșă de sfieală,
Ochii 'n lacrimi și-i ascunde într'un păr ca de peteală.

V

S'au făcut ca ceara albă fața roșă ca un măr
Și atâta de subțire, să o tai c'un fir de păr
Și cosița ta bălaie o aduni la ochi plângând,
Inimă făr' de nădejde, suflete bătut de gând;

Toată ziua la fereastră suspinând nu spui nimică,
Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică
Urmărind pe ceruri limpezi cum plutește-o ciocârlie.
Tu ai vrea să spui să ducă cătră dânsul o solie,

Dar ea zboară... tu cu ochiul plutitor și 'ntunecos
Stai cu buze descleștate de un tremur dureros.
Nu-ți mai scurge ochii tineri, dulcii cerului fiaștri
Nu uita că 'n lacrimi este taina ochilor albaștri.

Stele rare din tărie, cad ca picuri de argint,
Și seninul cer albastru, mândru lacrimele-l prind;
Dar dacă ar cădea toate el rămâne trist și gol,
N'ai putea să faci cu ochii înălțimilor ocol -

Noaptea stelelor, a lunei, a oglinzilor de râu
Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu;
Și din când în când vărsate, mândru lacrimele-ți șed
Dar de seci întreg isvorul, atunci cum o să te văd?

Prin ei curge rumenirea, mândră ca de trandafiri
Și zăpada viorie, din obrajii tăi subțiri,-
Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
Ce ușor se mistuiește prin plânsorile pustie...

Cine e nerod, să ardă în cărbuni smarandul rar
Ș'a lui vecinică lucire s'o strivească în zadar?
Tu-ți arzi ochii și frumseța... Dulce noaptea lor se stânge,

Și nici știi ce pierde lumea. Nu mai plânge, nu mai plânge!

VI

O tu crai cu barba 'n noduri ca și câlții când nu-i perii,
Tu în cap nu ai grăunțe, numai pleavă și pusderii,
Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți,
Să oftezi dup'a ta fată cu ciubucul între dinți?

Să te primbli, și să numeri scânduri albe în cerdac?
Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac,
Alungat-o-ai pe dânsa, ca departe de părinți
În coliba împistrită ea să nasc'un pui de prinț,
În zadar, ca s'o mai cate tu trimiți în lume crainic,
Nimeni n'a afla locașul, unde ea s'ascunde tainic.

VII

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
Înfunda mișcarea-i creață între stuf la iezătură,
Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate
Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.

De când codrul, dragul codru troenindu-și frunza toată
Își deschide-a lui adâncuri, fața lunii să le bată,
Tristă-i firea, iară vântul sperios vo creangă farmă -
Singuratece isvoare fac cu valurile larmă.

Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lunga vale o măsoară.
Șapte ani, de când plecat-ai sburător cu negre plete
Ș'ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!

Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
Și cercând ca să adune într'un cârd bobocii mulți.
— „Bună vreme măi băete!” — „Mulțămim voinic străin!”
— „Cum te chiamă măi copile?” — „Ca pe tată-meu -
Călin,

Mama-mi spune câteodată, de-o întreb: a cui-s mamă?
«Sburătoru-ți este tată și pe el Călin îl chiamă.»“

Când l'aude numai dânsul își știa inima lui
Căci copilul cu bobocii era chiar copilul lui.

Atunci intră în colibă și pe capătu-unei laiți
Lumina cu mucul negru, într'un hârb un roș opaiț
Se coceau pe vatra sură, două turte în cenușă
Un papuc e sub o grindă, iară altul după ușa,

Hârâită, noduroasă stă în colb râșnița vechie,
În cotlon torcea motanul peptănându-și o ureche,
Sub icoana afumată unui sfânt cu comanac
Arde 'n candel' o lumină cât un sâmbure de mac,

Pe-a icoanei policioară busuioc și mint' uscată
Umplu casa 'ntunecoasă de-o mireasmă pipărată,
Pe cuptiorul uns cu humă și pe coșcovii păreți
Zugrăvit-au c'un cărbune copilașul cel isteț

Purceluși cu coada sfredel și cu bețe 'n loc de labă
Cum mai bine i se șede unui purceluș de treabă.
O beșică 'n loc de sticlă e întinsă 'n ferăstruie,
Pintre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie,

Pe un pat de scânduri goale doarme tânăra nevastă
În mocnitul întuneric și cu fața spre fereastă.
El s'așază lângă dânsa, fruntea ei o netezește
O desmiardă cu durere, suspinând o drăgostește,

Pleacă gura la ureche-i, blând pe nume el o chiamă
Ea ridică somnoroasă lungă genelor maramă,
Spăriet la el se uită... i se pare că visează,
Ar zâmbi și nu se 'ncrede, ar răcni și nu cutează;

El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
Inima-i svâcnește tare, viața-i parcă se răpune,
Ea se uită, se tot uită, un cuvânt măcar nu spune
Râde doar' cu ochii 'n lacrimi, speriată de-o minune

Ș'apoi îi sucește părul pe-al ei deget alb, subțire
Își ascunde fața roșă, l'a lui piept duios de mire;
El ștergarul i-l desprinde, și-l împinge lin la vale
Drept în creștet o sărută, pe-al ei păr de aur moale
Și bărbia i-o ridică, s'uită 'n ochii-i plini de apă,

Și pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă.

VIII

De treci codri de aramă, de departe vezi albind,
Ș'auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
Acolo, lângă isvoară, iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur' ude în văzduhul tămâiet,

Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă,
Ce suspină pintre ramuri cu a glasului lor vrajă.
Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint,
Vezi isvoare sdrumicate peste pietre licurind,

Ele trec cu harnici unde și suspină 'n flori molatic,
Când coboară 'n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuiabar rotind de ape, peste care luna zace.

Mii de fluturi mici albaștri, mii de roiuri de albine
Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline,
Umplu aerul văratic de mireasmă și răcoare
A popoarelor de muște sărbători murmuitoare.

Lângă lacul care 'n tremur somnoros și lin se bate
Vezi o *masă mare* 'ntinsă cu făclii prea luminate,
Căci din patru părți a lumii împărați, și 'mpărătese,
Au venit ca să serbeze nunta gingașei mirese,

Feți-frumoși cu păr de aur, smei cu solzii de oțele
Cititorii cei de zodii și șagalnicul Pepele.
Iată craiul socru mare răzimat în jilț cu spată,
El pe capu-i poartă mitră și-i cu barba pieptănată,

Țapăn, drept, cu schiptru 'n mână șede 'n perine de puf
Și cu crengi îl apăr pagii de muscuțe și zăduf...
Acum iată că din codru și Călin mirele iese,
Care ține 'n a lui mână mâna gingașei mirese.

Îi foșnea uscat pe frunze poala lung' a albei rochii,
Fața-i roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii,
La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
Care-i cade peste brațe, peste umerele goale,

Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
Flori albastre are 'n păru-i, și o stea în frunte poartă.
Socrul roagă 'n capul mesei să poftească să se pună
Nunul mare, mândrul soare, și pe nună, mândra lună

Și s'așază toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul,
Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul.
Dar ce sgomot se aude? bâzâit ca de albine?
Toți se uită cu mirare și nu știu de unde vine,

Până văd painjinișul între tufe ca un pod,
Peste care trece 'n sgomot o mulțime de norod.
Trec furnici ducând în gură de făină marii saci,
Ca să coacă pentru nuntă și plăcinte și colaci,

Și albinele-aduc miere, aduc colb mărunț de aur,
Ca cercei din el să facă cariul, care-i meșter faur,
Iată vine nunta 'ntreagă - vornicel e-un grierel
Îi sar purici înainte cu potcoave de oțel,

În veșmânt de catifele un bondar rotund în pântec
Somnoros pe nas ca popii glăsuește 'ncet un cântec;
O cojiță de alună trag locuste, podu-l scutur'
Cu musteața răsucită șede 'n ea un mire flutur

Fluturi mulți de multe neamuri, vin în urma lui un lanț
Toți cu inime ușoare, toți șagalnici și berbanți
Vin țânțarii lăutarii, gândăceii, cărăbușii
Iar mireasa viorică i-aștepta 'ndărătul ușii.

Și pe masa 'mpărătească sare-un greer, cranic sprinten,
Ridicat în două labe, s'a 'nchinat bătând din pinten
El tușește, își încheie haina plină de șireturi:
„Să iertați boeri, ca nunta s'o pornim și noi alături.“

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 8, 1 noiembrie 1876, p. 309-313.

STRIGOI

... că trece aceasta ca fumul de pre pământ.
Ca floarea au înflorit, ca iarba s'au tăiat, cu
pânză se înfășură, cu pământ se acopere.

I.

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,

Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari,
E 'ntinsă 'n haine albe, cu fața spre altar
Logodnica lui Arald stăpân peste avari;
Încet adânc răsună cântările de clerici.

Pe pieptul moartei luce de pietre scumpe salbă
Și păru-i de-aur curge din raclă la pământ,
Căzuți în cap sunt ochii. C'un zâmbet trist și sfânt
Pe buzele-i lipite, ce vinete îi sunt,
Iar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Și lângă ea 'n genunche e Arald, mândrul rege
Scântee desperarea în ochii-i crunți de sânge,
Și încâlcit e părul lui negru... gura-și strânge,
El ar răcni ca leii, dar vai! nu poate plânge;
De zile trei își spune povestea vieții 'ntrege:

„Eram un copil andru. Din codri vechi de brad
Flămânzii ochi rotindu-i eu mistuiam pământul,
Eu răzvrăteam imperii, popoarele cu gândul...
Visând că toată lumea îmi asculta cuvântul
În valurile Volgăi cercam cu spada vad.

Domnind semeț și tânăr pe roinicele stoluri,
Căror a mea ființă un Semizeu părea,
Simțeam că universul la pasu-mi tresărea,
Și nații călătoare, împinse de a mea,
Umplut-au spărioase pustiul pân' la poluri.

Căci Odin părăsise de ghiață nalta-i domă,
Pe zodii sângeroase porneau a lui popoară;
Cu creștetele albe preoți cu pleata rară,
Trezeau din codrii vecinici, din pace seculară
Mii roiuri vorbitoare, curgând spre vechea Romă.

Pe Nistru tăbărâsem poporul tău să 'mpil,
Cu sfetnici vechi de zile mă 'ntâmpinași în cale
Ca marmura de albă, cu păr de aur moale;
În jos plecat-am ochii 'naintea feței tale,
Stătând un îndărătnic - un sficios copil.

La blânda ta muștrare simt glasul cum îmi seacă...
Eu caut a răspunde, nu știu ce să răspund,

Mi-ar fi părut mai bine 'n pământ să mă cufund,
Cu mâinile amândouă eu fața îmi ascund,
Și 'ntâia dată 'n viață un plâns amar mă 'neacă.

Zâmbiră între dânșii bătrânii tăi prieteni
Și singuri ne lăsară... Te 'ntreb într'un târziu
Uitându-mă la tine, privind fără să știu:
„La ce-ai venit, regină aicia în pustiu?
Ce cauți la barbarul sub streșina-i de cetini?“

Cu glasul plin de lacrimi, de 'nduioșare cald,
Privindu-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
Mi-ai zis: «Aștept din parte-ți o rege cavaler
Că-mi vei da prins pe-acela ce umilit ți-l cer...
Eu vreau să-mi dai copilul sburdalnic – pe Arald.»

Și întorcându-mi fața, eu spada ți-am întins,
Pe plaiuri dunărene poporu-și opri mersul,
Arald copilul rege uitat-a Universul,
Urechea-i fu menită ca să-ți asculte versul,
De-atunci învingătoarea, iubit-ai pe învins.

De-atunci, fecioară blondă ca spicul cel de grâu,
Veneai la mine noaptea ca nimeni să te vadă
Și 'nlănțuindu-mi gâtul cu brațe de zăpadă
Îmi întindeai o gură deschisă pentru sfadă:
«Eu vin la tine rege să cer pe-Arald al meu.»

De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
Coroanele, ce regii pe frunte le așază
Și stelele, ce vecinic pe ceruri colindează
Cu toate la picioare-ți eu le puneam în vază,
Dar nu-l mai vrei pe Arald, căci nu mai vrei nimică.

Ah! unde-i vremea ceea când eu 'cercam un vad
Să ies la lumea largă... și fost-ar fi mai bine
Ca niciodată 'n viață să nu te văd pe tine –
Să fumege nainte-mi orașele 'n ruine,
Să se 'mplinescă visu-mi din codrii cei de brad!“

Făcliile ridică – se mișc' în line pasuri,
Ducând la groapă trupul reginei dunărene,
Monahi, cunoscătorii vieții pământene

Cu barbele lor albe, cu ochii stinși sub gene,
Preoți bătrâni ca iarna cu gângavele glasuri.

O duc cântând prin tainiți și pe sub negre bolți,
A misticei religii întunecoase cete,
Pe funii lungi coboară sicriul sub părete,
Pe piatra prăvălită pun crucea drept pecete
Sub candela, ce arde în umbra unui colț.

II.

În numele sfântului
Taci, s'auzi cum latră
Cățelul pământului
Sub crucea de peatră.

Arald pe un cal negru sbura, și dealuri, vale
În juru-i fug ca visuri – prin nouri joacă lună –
La pieptu-i manta neagră în falduri și-o adună,
Movili de frunze 'n drumu-i le spulberă de sună,
Iar steaua cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru 'n munții vechi,
Isvoare vii murmură și saltă de sub peatră,
Colo cenușa sură în părăsita vatră
În codri-adânci cățelul pământului tot latră,
Lătrat cu glas de zimbru răsună în urechi.

Pe-un jilț tăiet în stâncă stă țăpăn, palid, drept
Cu cârja lui în mână preotul cel păgân
De-un veac el șede astfel – de moarte-uitat, bătrân
În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui sân,
Barba 'n pământ i-ajunge și genele la piept...

Așa fel zi și noapte de veacuri el stă orb.
Picioarele lui vechie cu peatra 'mpreunate,
El numără în gându-i zile nenumărate
Și fâlfâie deasupra-i gonindu-se în roate
Cu-aripile-ostenite un alb ș'un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-al lui cal. C'o mână
El scutură din visu-i moșneagu 'ncremenit:
„O mag, de zile vecinic, la tine am venit,
Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,

Și de-astăzi a mea viață la zeii tăi se închină.“

Bătrânul cu-a lui cârjă sus genele-și ridică
Se uită lung la dânsul, dar gura 'nchisă-i tace,
Cu greu a lui picioare din peatră le desface
Din tronu-i se coboară, cu mâna semn îi face
Ca 'n sus să îl urmeze pe-a codrilor potică.

În poarta prăbușită, ce duce 'n fund de munte
Cu cârja lui cea vechie el bate de trei ori
Cu sgomot sare poarta din vechii ei ușori
Bătrânul se închină... pe rege 'l prind fiori,
Un stol de gânduri aspre trecu peste-a lui frunte.

În dom de marmur negru ei intră liniștiți
Și porțile în urmă în vechi țâțâni s'aruncă.
O candelă bătrânul aprinde - para lungă
Se 'nalță 'n sus, albastră, de flacăre o dungă
Lucesc în juru-i ziduri ca tuciul - lustruiți.

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept'...
Cu mâna 'ntinsă magul îi face semn să șadă
Arald, cu moartea 'n suflet, a gândurilor pradă,
Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe-a lui spadă
În zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând
În aer își ridică a farmecelor vargă
Și o suflare rece prin dom atunci aleargă
Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
Un cânt frumos și dulce - adormitor sunând.

Din ce în ce cântarea în valuri ea tot crește,
Se pare că furtuna ridică al ei glas,
Că vântul trece 'n spaimă pe-al mărilor talaz,
Că 'n sufletu-i pământul se sbate cu necaz -
Că orice-i viu în lume acum încremenește

Se sguduie tot domul de pare-a fi de scânduri,
Și stânci în temelie clătindu-se vedem,
Plânsori sfâșietoare împinse de blestem
Se urmăresc prin bolte se chiamă, fulger', gem
Și cresc tumultuoase în valuri rânduri, rânduri...

„Din inimă-i pământul la morți să dea viață
În ochii-i să se scurgă scânteii din steaua lină,
A părului lucire s'o dea luna plină
Iar duh dă-i tu Zamolxe, sămânță de lumină,
Din duhul gurii tale ce arde și înghiață.

Stihii a lumii patru supuse lui Arald,
Străbateți voi pământul și a lui măruntaie
Faceți din peatră aur și din îngheț văpaie,
Să 'ncege apa 'n sânge, din petre foc să saie,
Dar inima-i fecioară hrăniți cu sânge cald.“

Atuncea dinaintea lui Arald zidul pierde
El vede toată firea amestecat' afară -
Ninsoare, fulger, gheață, vânt arzător de vară -
Departă vede orașul pe sub un arc de pară
Și lumea nebunise gemând din răsputare.

Biserica creștină, a ei catapeteasmă
De-un fulger drept în două e ruptă și tresare
Din tainiță mormântul atuncea îi apare
Și peatra de pe groapă crăpând în două sare,
Încet plutind se 'nalță mireasa-i o fantasmă...

O dulce întrupare de-omăt. Pe pieptu-i salbă
De pietre scumpe... părul i-ajunge la călcâie
Ochii căzuți în capu-i și buze viorie
Cu mâinile-i de ceară ea tâmpla și-o mângâie -
Dar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine - și nourii s'aștern
Fug fulgerele 'n lături lăsând-o ca să treacă
Și luna înnegrește și ceru 'ncet se pleacă
Și apele cu spaimă fug în pământ și seacă -
Părea că 'n somn un ânger ar trece prin infern.

Priveliștea se stinge. În negrul zid s'arată
Venind ca 'n somn lunatic în pasuri line ea,
Arald nebun se uită - cu ochii o 'nghițea,
Puternicele brațe spre dânsa întindea
Și 'n nesimțire cade pe-a jilțului său spată.

Își simte gâtul-atuncea cuprins de brațe reci

Pe pieptul gol el simte un lung sărut de ghiață
Părea un junghi că-i curmă suflare și viață...
Din ce în ce mai vie o simte 'n a lui brațe
Și știe că de-acuma a lui rămâne 'n veci.

Și sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald...
Pe ea o ține-acuma ce fu a morții pradă?
Ea 'nlănțuiește gâtul-i cu brațe de zăpadă
Întinde a ei gură, deschisă pentru sfadă:
„Rege-a venit Maria și-ți cere pe Arald!“

„Arald, nu vrei tu fruntea pe sânul meu s'o culci?
Tu zeu cu ochii negri... o ce frumoși ochi ai!
Las să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
Viața, tinerețea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
Las să mă uit în ochii-ți – ucizător de dulci.“

Și blânde triste glasuri din vuet se desfac,
Acușa la ureche-i un cântec vechi străbate
Ca murmur de isvoare prin frunzele uscate,
Acuș o armonie de-amor și voluptate
Ca molcoma cadență a undelor pe lac.

III.

„...cum de multe ori când mor oamenii, mulți
deîntr'acei morți zic se scoală de se fac
Strigoi...“

Îndereptarea legii, 1652.

În salele pustie lumina roșie de torții
Rănesc întunecimea ca pete de jeric;
Arald se primblă singur răsând, vorbind sălbatic –
Arald tânărul rege, e-un rege singuratic –
Palatu-i par'c' așteaptă în veci să-i vie morții

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimizez,
A faclelor lucire răsbind prin pânza fină
Răsfâng o dureroasă lumină din lumină
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că 'n orice colț îl vezi.

De când căzu un trăsnet în dom... de-atunci în somn
Ca plumbul surd și rece el doarme ziua toată,

Pe inimă-i de-atuncea s'a pus o neagră pată -
Dar noaptea se trezește și ține judecată
Și 'n negru 'mbracă toate al noții palid domn.

Un obrăzar de ceară părea că poartă el
Atât de albă fața-i, ș'atât de nemișcată,
Dar ochii-i ard în friguri și buza-i sângerată
Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată
Iară pe frunte poartă coroană de oțel.

De-atunci în haina morții el și-a 'mbrăcat viața
Îi plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună.
Ades călare pleacă în mândre nopți cu lună
Și când se 'ntoarce, ochii lucesc de voie bună,
Pân' ce-un fior de moarte îl prinde dimineața.

Arald ce însemnează pe tine negrul port
Și fața ta cea albă ca ceara, neschimbată?
Ce ai, de când pe sânu-ți tu porți o neagră pată
De-ți plac făclii de moarte, cântare 'ntunecată?
Arald! de nu mă 'nșală privirea, tu ești mort!

Și azi el se avântă pe calul său arab,
Și drumul, ca săgeții, îi dă peste pustie,
Care sub luna plină lucește argintie -
El vede de departe pe mândra lui Marie
Și vântu 'n codri sună cu glas duios și slab.

În părul ei de aur rubine 'nflăcărate
Și 'n ochii ei s'adună lumina sfintei mări -
S'ajung curând în cale, s'alătură călări
Și unul înspre altul se pleacă 'n desmierdări -
Dar buzele ei roșii păreau că-s sângerate.

Ei trec ca vijelia cu aripi fără număr
Căci cailor aleargă alătura 'nspumați,
Vorbind de-a lor iubire, iubire fără saț -
Ea se lăsase dulce și greu pe al lui braț
Și-și răzimase capul bălai de al lui umăr.

„Arald, nu vrei pe sânu-mi tu fruntea ta s'o culci?
Tu zeu cu ochii negri... o! ce frumoși ochi ai...
Las să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai...

Viața, tinerețea mi-ai prefăcut-o 'n rai –
Las să mă uit în ochii-ți – ucizători de dulci!“

Miroase-adormitoare văzduhul îl îngreun',
Căci vântul adunat-a de flori de tei troiene
Și le așterne 'n calea reginei dunărene.
Prin frunze aiurează șoptirile-i alene
Când gurile 'nsetate în sărutări se 'mpreun'.

Cum ei mergând ca vântul se ceartă și se 'ntreabă
Nu văd în fundul nopții o umbră de roșeață
Dar simt că 'n al lor suflet trecu fior de ghiață
De-a morții gălbeneală pieriți ei sunt la față...
Ei simt c'a lor vorbire-i mai slabă tot mai slabă.

„Arald! strigă crăiasa – las' fața să-mi ascund
N'auzi tu de departe cucușul răgușit?
O zare de lumină s'arată 'n răsărit
Viața trecătoare din pieptu-mi a rănit...
A zilei raze roșii în inimă-mi pătrund.“

Arald încremenise pe calu-i – un stejar,
Păinjenit e ochiu-i de-al morții glas etern
Fug caii, duși de spaimă și vântului s'aștern
Ca umbre străvezie ieșite din infern
Ei sboară... Vântul geme prin codri cu amar.

Ei sboar' o vijelie, trec ape fără de vad
Naintea lor se 'nalță puternic vechii munți
Ei trec în răpejune de râuri fără punți,
Coroanele în fugă le fulgeră pe frunți
Naintea lor se mișcă pădurile de brad.

Din tronul lui de peatră bătrânul preot vede
Și 'n vânturi el ridică adâncul glas de-aramă
Pe soare să-l oprească el noaptea o rechiamă,
Furtunelor dă sborul, pământul de-l distramă...
Târziu! căci faptul zilei în slavă se răpede!

Pornește vijelia adâncu-i cânt de jale
Când ei soseau alături pe cai încremeniți
Cu genele lăsate pe ochi painjiniți –
Frumoși erau și astfel de moarte logodiți;

Și 'n două laturi templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră 'n untru și porțile recad
Pe veci pieriră 'n noaptea mărețului mormânt
În sunete din urmă pătrunde 'n fire cânt
Jelind-o pe crăiasa cu chip frumos și sfânt
Pe-Arald, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrânu-și pleacă geana și iar rămâne orb
Picioarele lui vechie cu peatra se 'mpreună
El numără în gându-i și anii îi adună
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună
Și peste capu-i sboară un alb ș'un negru corb.

Pe jilțul lui de peatră înțepenește drept
Cu cârja lui cea veche preotul cel păgân
Și veacuri înainte el șede-uitat, bătrân
În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui sân
Barba 'n pământ i-ajunge și genele în piept.

Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 9, 1 decembrie 1876, p. 339-343.

TU, REVISTĂ AGEAMIE...

Tu, revistă ageamie, Convorbiri mult lăudate,
O, tu moară de palavre, ce lucrezi atât de harnic
Contra oamenilor vrednici al tău glas este zadarnic;
Sumuțând a tale javre tu la capăt n'o vei scoate

Vânt și pleav' a ta știință, visul tău e o nălucă
Rătăcești pe pârtii veche vrând să scoți din rătăcire
Dar merit îți este capul: „tonții sunt meniți din fire
Flori să poarte la ureche, șarlatani de nas să-i ducă“.

DE POFTIȚI LA NEMURIRE...

De pofțiți la nemurire,
Câtă am, o dau acuși,
Ca să cumpăr dragei mele
O păreche de mânuși.

Astfel de nemurire o vând cui o pofteste,
Ușor de ea mă mângâi râzând filosofește.
O pun în cărți întreagă pe dama de caro,
Sau o spedez la Londra pe-o plisă rococo.
Dar ah! nu pot cu dânsa nici pipa să-mi aprind...

Pe-un zâmbet al iubitei de aş putea s' o vând...

Aş pune-o pe o carte, pe-un franc în rămăşag,
Aş da-o pe-o privire din ochiul ce mi-i drag.
Aş da din manuscrite pe-Arald şi alţi băieţi,
Să lege gavanoase cu pepeni şi dulceţi,
Căci tot n'ar fi atâta de straşnică risipa
Cum o comit, cu ele în veci prinzându-mi pipa.

Şi tot mai bună soartă decât la Convorbiri,
Ca nimeni să citească a tale izvodiri.
La ce mânjeşti hârtia în şiruri măsurate,
Ş' o dai pe mâni păroase de feţe nespălate
Şi-ţi pierzi a ta viaţă şi creierul să storci
Zvârlind mărgăritare în drumul unor porci.

VERSURI CU UNGHII

Tu, cu mintea ta câlţoasă
Şi cu stil greoi, bombastic
Vrei tu să mă 'nveţi pe mine
Ce-i frumos şi ce e plastic -

Mai întâi învaţă carte
Dragul meu, ş'ascultă 'ndemnul
„Cine vrea să zugrăvească
Să înveţe 'ntâi *desemnul*“.

Şi 'ntinzând pe-a mele versuri
Groasa minţii tale labă
Cum se cade îmi spui tu mie
Să rimeze-un om de treabă?

Pasă-mi oare cumcă versuri
Şi în capul tău bătea-s-or -
Nu primesc să-mi fie nime',
Mai puţin un urs professor

De-aş gândi la voi vr' odată
Totdeauna-aş scrie *recte*
Şi mi-ar curge cu grămada
Toate rimele corecte

Dar nici pot s'urmez vr' odată

Al scrisori-vă tipic
Să mă pun ca voi la masă
Să scriu negândind nimic

Și să cat numai atâta
Cum cuvintele se 'nnoadă
Și-amețite pe hârtie
Sună prea frumos din coadă.

Să cos vrute și nevrute
Cum pe pânză coși bibiluri
Și pe public s'amețească
Săltărețele dactiluri.

Dacă asta-i poezie
Zece mii pe zi pot face -
Deci cu sfaturi de-alde aste
De-azi lăsați-mă în pace

Crezi tu că un om ca mine
N'a știut ce-i rimă, metru?
Castraveți la grădinar vinzi
Și ceaslov la Sfântu Petru -

Cum s'așază lac pe pânză
Să învețe poate-oricine -
Dar desemnu-mi fie plastic
Și culoarea pusă bine.

EPISTOLĂ DESCHISĂ CĂTRĂ HOMUNCULUL BONIFACIUS

Azi venind din întâmplare și sub ochii noștri *Pruncul*,
Am citit critic' adânc' a renumitului homuncul.

El cu mintea sa colțoasă și cu stil greoi bombastic -
Cearcă să ni-arate nouă ce-i frumos și ce e plastic.
Întinzând pe-a noastre versuri groasa minții sale labă,
El ni spune cum se cade să rimeze-un om de treabă.
Poate cumcă rime proaste și în capul său băté-s'or
Și de-aceea ursul astăzi face schimă de profesor.

Astfel e mașina lumii: ciubotari sunt azi politici,
Găsești sculptori fără de mână, orbii pictori, urșii critici,

Ba încă îți cer cu toții, ca să fii politicos,
Să nu dai cumva cu parul, să le mângâi capul gros.
Să găsești că ei sunt genii și să-i lauzi și nu zici
Cumcă muzica e proastă, dacă surzii ajung muzici.

Toți pretind egali să-ți fie, să te 'mpaci cu al lor soi,
Căru Joe i-a dat viață, răsuflând pe dinapoi -
Dar în vremea noastră tontul, fără minte, fără carte
Fiecare Ψίχη δουλοσ negustor de coji deșarte,
Fiecare, căru mintea, e o ștearsă, neagră tablă
Îți încalică o vorbă din Bouillet, o veche rablă,

Dur la deal și dur la vale - și atuncea te aține,
Îmblătoarea minții sale un izvor pustiu devine
De cerneală și gândire - din acest izvor mefitic
Iese criticile sale, căci homunculus - e critic.
Dragul meu! învață carte și ascultă-ni îndemnul,
Cine vrea să zugrăvească să învețe 'ntâi desemnul.

Criticul întâi să știe singur cum să-și șteargă nasul,
Înainte de-a atinge cu piciorul său Parnasul -.
Tu vrei să ne 'nveți acuma ce e rima, ce e metru,
Castraveți la grădinar vinzi și ceaslov lui sfântu Petru?
Cum s'așază lac pe pânză vrei tu să mă 'nveți pe mine,
Când nu știi de-i bun desemnul și culoarea pusă bine?

Cu-ale tale vorbe goale câte-o sută de para
Nu ești critic, nici istoric, numai simplu mascara.
De-aș gândi la tine-odată totdeauna-aș scrie recte
Și mi-ar curge cu grămada toate rimele corecte,
Dar nici pot s'urmez vrodată al scrisori-vă tipic,
Să scriu vrute și nevrute sugând degetul cel mic.

Și să cat numai atâta cum cuvintele se 'noadă -
Hârbuite, fără noimă să le-așez sunând din coadă,
Să cos vrute și nevrute cum pe pânză coși bibiluri
Și pe public s'amețească săltărețele dactiluri.
Când pe mine forma, limba abia poate să mă 'ncapă,
Tu pretinzi să scriu ca tine o istorie pe apă?

Și cuvinte hârbuite metric eu în lemn să toc -
De ți-ar place ție versu-mi, eu l-aș arunca pe foc,

Dară pentr'un car de oale e destul zău un ciomag
Și de-aceea 'n urma urmei ca s'arăt cum îmi ești drag,
Eu îți zic întoarce încă fila mea cum ai întors-o,
Căci de astăzi înainte îmi întorc spre tine torso.

BISMARQUEURI DE FALSĂ MARCĂ

Bismarqueuri de falsă marcă,
Mie-mi pare cumcă, parcă
De iubirea nemțărimei
Nici un rău nu vă înțarcă.

În zădar Alsasul, Posen,
Cu-a lor stare vă încarcă
Ochii voștri, să pricepeți
Unde duce-a țării barcă

Și ce rău ne prorocește
A cobirei neagră țarcă.
Voi ne duceți spre pieire,
Bismarqueuri de falsă marcă.

ESCELENȚA, BEZEDEAUA

Escelența, bezedeaua
Cu mândrie poartă steaua
Ce cu stimă i-a fost dată
C'a putut a fi licheaua

Ce la rus ș'aplecat capul
Și la turc a-aprins luleaua
Ci în loc de ștreangul care
Se cădea, i-au dat cordeaua

Căci nevasta-i pentru-o târlă
De cătane fu cățeaua;
În zădar cu-a lor mândrie
Tu îngreuni canapeaua,

Crezi că lumea te admiră
Când colinzi în lung șoseaua;
În zădar mai taie mutre
Serioase mascaraua,

Cu blazoane 'nchipuite
Ș'a împodobit cupeaua.
Știm ce-aramă este 'ntr'însul
Și-i cunoaștem noi turaua.

'N 'alte țări e-onoare mare
Decorația și steaua,
Dar ce merite-are dânsul
Escelența, bezedeaua?

E o carte măsluită
Toată viața lui, licheaua,
Și noi știm ce însemnează
De pe pieptu-i tinicheaua.

CATRENE

Când te pierzi în valul vieții
Trist la țarm doar eu rămân:
Brațe fără de nădejde,
Navă fără de stăpân.

Cum se turbură isvorul
Când din el drumetu' bea,
Astfel mă 'nfioară dorul
Când răsari în calea mea.

Tu ești aerul, eu harpa
Care tremură în vânt,
Tu te miști, eu mă cutremur
Cu tot sufletul în cânt.

Eu sunt trubadurul. Lira
Este sufletul din tine,
Am să cânt din al tău suflet
Să fac lumea să suspine.

TERȚINE

Tinzându-ți mâna o priveai cuminte,
Mișcai zâmbind a tale roșii buze,
Șoptind încet, ca 'n vis, la dulci cuvinte.

Urechea mea pândea să le auză

- Abia 'nțelese, pline de 'nțeles -
Cum ascultau poeții vechi de muză.

Și 'n ochii tăi citeam atât eres,
Atâta dulce-a patimei durere,
Că 'n al meu suflet toat' o am cules.

A vorbei tale lamură de miere,
Al gândurilor visătorul chaos,
Al tău surâs precum ș'a ta tăcere

Și chipul tău în voluptos repaos.
Pătruns-au toate limpede 'n cântare-mi,
Când al tău suflet mie l-ai adaos.

Stăpână ești pe gându-mi și suflare-mi
Și-acesta cânt, ce gat' acum vedemu-l,
Tu poți să-l ții și numai tu să-l sfaremi.

De 'ngădui tu ca eu să 'nchin poemul,
Precum viața mea ți-am închinat-o,
Disprețui hula orișicărui èmul:

Primește-l dar c'un zâmbet - adorato!

TU MĂ PRIVEȘTI CU MARI OCHI...

Tu mă privești cu marii ochi, cuminte;
Te văd mișcând încet a tale buze,
Șoptind ca 'n vis la triste, dulci cuvinte.

Urechea mea pândește să le-auză
- Abia 'nțelese, pline de 'nțeles -
Cum ascultau poeții vechi de muză.

În ochii tăi citeam atât eres,
Atâta dulce-a patimei durere,
Că 'n suflet toată, toat-o am cules.

Vorbirea ta mi-i lamura de miere,
În ochii tăi de visuri e un chaos,
Și-atât amor c'auzi pân' și 'n tăcere.

Frumosul chip în voluptos repaos
Pătruns-au trist și dulce în cântare-mi.

Ființa ta gândiri-mi am adaos.

Căci numai tu trăiești în cugetare-mi.
A ta-i viața mea, al tău poemul,
Cum le inspiri tu poți să le și sfaremi.

Nu crede tu că eu sunt cuiva èmul
Când cântul meu se 'mbracă fel de fel:
Ici în terține suspinând, vedemu-l,

Dincolo el oftează în gazel,
Același e, deși mereu se schimbă,
De tine-i plin, de tine-mi zice el...

Alege forme dulci din orice limbă:
Acuma-l vezi îmblând cărare dreaptă,
Acum pe-a lui Firdusi cale strâmbă.

Dar orișicând el alta nu așteaptă
Decât ca ție, suflete, să-ți placă,
Tu să-l aprobi cu gura înțeleaptă.

În mii costume astfel se îmbracă,
Și ca s'atragă dulcea ta zâmbire
Minuni, de vrei, sărmanul o să facă...

Ș'acuma-l vezi, cu-a lor ademenire
L-au dus pe-alături dulcile terține,
Uitând ce-a vrut să-ți spuie 'n aste șire.

Au vrut să-ți spuie că e plin de tine,
Că de-al tău farmec ritmul său foiește,
C'a sale gânduri de zâmbiri sunt pline.

Ș'astfel pe mine el mă stăpânește...
Adună 'n versuri ale mele zile
Și 'n strofe le-a legat grădinărește.

În poala ta svârlind aceste file.

ȘOPTEȘTE NUMAI...

Șoptește numai, ah! în dulci cuvinte
Abia 'nțelese, pline de 'nțelese
Și dăruiește-mi ochiul tău cuminte.

Citesc în el atât de mult eres,
Atât de mult a patimei durere
Și 'n suflet toată scump' o am cules...

Căci vorba ta mi-i lamură de miere
Și ochiul tău un voluptos repaos
Și multe 'nvăț din zâmbet, din tăcere,

Căci al tău suflet mie l-ai adaos
Pătruns-au dânsul limpede 'n cântare-mi
Și-a luminat al minții mele chaos,

Căci numai tu trăiești în cugetare-mi,
A ta-i viața-mi și al tău poemul,
Tu poți să zici de-i bun și tu să-l sfaremi.

Ce-mi pasă dar de vorba v'unui emul,
Când ochii tăi sunt singuri ei autòrii
Ș'acestui cânt, ce între noi vedemu-l?

Frumoși mai sunt și mândri - cerșitorii
Și cine, ah! pute-va să refuze
De sclavi ai lor născuți-s muritorii.

Și când îți miști a tale mândre buze
Atunci nainte-mi raiul se deschide
Ș'ascult uimit șoptirea blândeii muze.

Ucide-mă cu al tău glas - ucide!
Căci dulce e să mor de-a ta iubire
Murind mă simt că sufletul îmi râde.

Dar nu observi? Cu-a lor ademenire
Mă duc alături dulcile terține
Și uit ce-am vrut să-ți spun prin aste șire.

Am vrut să-ți spun că plin eu sunt de tine
Și de-al tău farmec versul meu foiește
Și-a mele gânduri de zâmbiri sunt pline

Și ca un semn celei ce mă iubește
Adun în versuri ale mele zile
Și în buchet le leg grădinărește

Astfel grijind pun file lângă file

Și 'n bucium eu am îndoit hârtie
S' o duc - tu știi - obraznicei copile.

De le-a primi, aceasta ea o știe -
Destul că eu cântarea-mi am merit-o,
Ca ei s' o 'nchin, și-a ei în veci să fie:

Deci în genunchi te-aștept s' o iei, iubito.

CĂRȚILE

Shakespeare! adesea te gândesc cu jale,
Prieten blând al sufletului meu;
Isvorul plin al cânturilor tale
Îmi sare 'n gând și le repet mereu.
Atât de crud ești tu, ș'atât de moale,
Furtună-i azi și linu-i glasul tău;
Ca Dumnezeu te-arăți în mii de fețe
Și 'nveți un ev cum poate să te 'nvețe.

De-aș fi trăit când tu trăiai, pe tine
Te-aș fi iubit atât - cât te iubesc?
Căci tot ce simt, de este rău sau bine,
- Destul că simt - tot ție-ți mulțumesc.
Tu mi-ai deschis a ochilor lumine,
M'ai învățat ca lumea s' o citesc,
Greșind cu tine chiar, iubesc greșala:
S' aduc cu tine mi-este toată fala.

Cu tine da... căci eu am trei isvoară
Din care toată mintea mi-o culeg:
Cu-a ta zâmbire, dulce, lină, clară
A lumii visuri eu ca flori le leg;
Mai am pe-un înțelept... cu-acela iară
Problema morții lumii o desleg;
Ș'apoi mai am cu totul pentru mine
Un alt maestru, care viu mă ține...

Dar despre-acela, ah, nici vorbă nu e.
El e modest și totuși foarte mare.
Să tacă el, să doarmă ori să-mi spuie
La nebunii - tot înțelept îmi pare.
Și vezi, pe-acesta nu-l spun nimănuie.

Nici el / nu vrea să-l știe orișicare,
Căci el vrea numai să-mi adoarmă 'n brață
Și decât tine mult mai mult mă 'nvață!

GÂNDIND LA TINE

Gândind la tine fruntea-acum mă doare.
Nu știi ce rost mai are-a mea viață
Când n'am avut o clipă de dulceață:
Amar etern și visuri pieritoare!

De ce în noapte glasul tău înghiață!
Vedeau-ochii-mi înc'o dată oare
Frumosul trup, - femei zâmbitoare! -
Ce mi-a fost dat să-l strâng o clipă 'n brață?

Tu, blond noroc al unui vis deșert,
Tu, visul blond unui noroc ce nu e,
De-i mai veni, să știi că nu te iert.

Căci dorul meu muștrări o să-ți tot spuie
Și sărutându-te am să te cert
Cu desmierdări cum n'am spus nimăruie.

PE GÂNDURI ZIUA...

Pe gânduri ziua, noaptea în veghere,
Astfel viața-mi tot în chinuri trece -
Va vrea natura oare să se plece
La ruga mea - să-mi dea ce i-oi cere?

Nimic nu-i cer decât mormântul rece,
Repaos lung la lunga mea durere -
Decât să port iubirea-mi în tăcere,
Mai bine ochiu-mi moartea să mi-l sece.

Căci lumea e locașul pătimirei:
Un chin e valu-i, iară gândul spuma,
Dureri ascunse farmecele firei.

O dată te-am văzut - o clipă numa -
Și am simțit amarul omenirei...
Ce-am folosit că-l știu și eu acuma?

ISVOR ȘI RÂU

Născute-abia isvoare stau de sfadă
Deprind copile oceanica lor limbă
Și trec spărgându-și albia lor strâmbă
Prin lunci mulțime și prin stânci grămadă.

Din munte-aleargă și la șes se plimbă
Colo 'n cuiabar de ape fug să cadă,
Colo cu șir de valuri fac paradă,
Aceleași sunt deși mereu se schimbă.

Cu adâncimea apei s'adâncește
Din glasul lor a sunetului scară
Devine tristă, rânduri-rânduri crește.

Pân' ce urnindu-se în marea-amară
Un fluviu mândru ce-ostenit mugește
Trecutul glas cu totul și-l uitară.

COBORÂREA APELOR

Din munți bătrâni și din păduri mărețe
Se nasc isvoare, ropotind se plimbă,
Deprind pe rând oceanica lor limbă
Și sânt în codri pustnici cântărețe.

Spărgând prin stânci albia lor strâmbă,
Se leagăn' line și fac valuri crețe,
În drumul lor ia firea mii de fețe -
Aceleași sânt, deși mereu se schimbă.

Dar cu adâncul apei s'adâncește
În glasul lor a sunetului scară,
Devine tristă, - rânduri-rânduri crește,

Pân' ce unindu-se în marea-amară,
Ca fluviu mândru, ce-ostenit mugește, -
Al tinereței dulce glas demult uitară.

DE CE MĂ 'NDREPT Ș'ACUM?

De ce mă 'ndrept ș'acum la tine iarăși?
Căci fără' de tine n'am de spus nimică...
Și azi nu-mi pasă lumea ce-o să zică

De-acest poem în contră-mi, spre ocară-și

De grija ei un fir de păr nu-mi pică...
Să iee doar copiii mei în ghiară-și;
Păreră ta, iubit și blond tovarăș,
De ea mă bucur și de ea mi-e frică.

Amor și moarte sânt în dușmănie
Amic acestei des am căutat-o
Ci 'n drumul ei m'am dat, copilă, ție.

Viața mea din nou ai câștigat-o
Și orice road' a ei și armonie
A ta-i cu drept; deci și pe-aceasta – iat-o!

DE CE CU OCHII 'NCREMENIȚI...

De ce cu ochii 'ncremeniți sub bolte
De marmur – tu-l privești cu spaimă crudă?
Pândești ca leii, fruntea ta asudă
Și pumnu-ți vra mânia-i s'o dezvolte.

Secerătorul tău l-ai pus la trudă
Și snopi de viețe sunt a lui recolte;
Pentru-al lui cap ai înfruntat revolte
Și astăzi simți că strângi la piept pe-o ludă.

Te 'nalță 'n cer invidia vulgară
Căci știi din lorzii junghiați a face
Lui Fabiano a mărireii scară.

Tu ești regină și astfel îți place.
Cine te vede, slab obraz de ceară,
Știind furtuna vieții tale – tace.

CÂND DE-OSTENEALĂ GEANA-ABIA SE ȚINE...

Când de-osteneală geana-abia se ține
A mele gânduri te 'nsoțesc ca sclavii
Și prins de setea unei dulci evlavii
Drumeț se face sufletul din mine

Și cum prin friguri aiuresc bolnavii
Pin întuneric te privesc pe tine
Și-a tale lacrimi de zâmbiri îs pline

Căci ca un ânger trist și blond – așa vii

Și mâna 'ntind să simt dac' adevăru-i

Că tu te-arăți iubită dulce fată

Că eu te văd cum te văd ochi-oricărui

Tu arătare blândă luminată

Tu nopții negre frumuseță-i dăru

Răpindu-i minții mele odihna toată.

NENOROCIT NOROC DE-A FI IUBIT...

Nenorocit noroc de-a fi iubit

Iubind în veci să nu i-o poți tu spune

Singur să 'ntinzi tu brațele nebune

Să le 'ncleștezi pe pieptul ostenit

Totuși în ochi-i dulci să vezi minune

Să vezi cât ai putea fi fericit

Dac' un moment pe ea ai fi găsit

Singură 'n casă și în toane bune

Nenorocit! Iubind să fii iubit

Și totuși nici o strângere de mână

Să-ți spuie da! Și câte ai dorit

Pe când în fața rece ochii reci

Ascunde tot ce sânul ei păstrează

Tăcere impuindu-ți chiar pe veci.

ȘOPTEȘTE-MI CLARA TAINICE CUVINTE...

Șoptește-mi, Clara, tainice cuvinte,

Abia 'nțelese, pline de 'nțeles

Înțelepciunea-mi toat' o am cules

Din ochii mari, din gura ta fierbinte

Nu-mi sfărâma acel frumos eres

C'un ânger ești al cerurilor sfinte

Atât de blând ș'atâta de cuminte

Ca să m'adormi pe veci ai fost trimes

Tu nici nu știi c'a ta apropiere

În suflet dor și vis mi-a liniștit

Că moartea mea din gura ta aș cere

Să sorb în suflet glasul tău iubit -
Căci curge lin ca lamura de miere
Și-apoi să mor - odată fericit.

ÎN LUMINA ALBĂSTRIE...

În lumina albăstrie unei lampe atârnătoare
Stă în rochie de noapte o femeie 'ncântătoare
Și se uită în oglindă și zâmbind șoptește 'n taină
Iară Cupido vicleanul îi descinge a ei haină

- De pe umeri de zăpadă el să lunece o face
Părul luciu despletește și îl mângâie în pace
Și când ea se 'ntinde leneș jumătate acoperită
De-a lui ochi discret și dulce e dorită și privită

Și când genele-i se 'mpreun', lângă ea se furișază
Capul lui bălai și tânăr între sâni-i îl așază
O sărută și în somnu-i ea îl strânge 'ncet la piept

Numai ochiul lui cel galiș de frumseța-i e deștept
Ah un singur dar el are... el n'o spune nimănu.
Cine n'ar dori în lume ca să fie 'n locul lui?

AI NOȘTRI TINERI...

Ai noștri tineri la Paris învață
La gât cravatei cum se leagă, nodul,
Ș'apoi ni vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

La ei își cască ochii săi nerodul
Că-i vede 'n birje, răsucind mustață,
Ducând în dinți țigara lunguiață
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă,
Stâlpi de bordele, de crâșme, cafenele
Și viața lor nu ș'o muncesc, - ș'o plimbă.

Ș'aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân' și a noastră limbă
Pretind a fi pe cerul țării: stele.

SONET SATIRIC

Pișcată-ți este mâna ta de streche,
De miști în veci condeiul pe hârtie,
Durează un șir sau fabrică o mie,
Cuvinte nouă-or fi, dar plagă veche.

Ce are 'n gând un om, aceea scrie,
Ca alți creștini, dar ce-ai de zis, Ureche?
Cu Pantazi fiind pe veci păreche
Tu isvodești cel mult, ce dânsul știe.

Ți-aseamăn fruntea unei vii paragini,
Și vânt și pleavă sunt a tale scrieri
De zei lipsite numeroase pagini.

Zadarnic paiul sec al minții-l trieri,
Drapându-i nula ei cu multe-imagini,
Nimic nu iese dintr'un dram de crieri.

URECHE

Pișcată-ți este mâna ta de streche
De miști în veci condeiul pe hârtie
Compune-un șir sau fabrică o mie
Că ești un cap de prost e veste veche.

Dacă ai avea de spus ceva ai scrie:
Nimic nu poți tu să ne zici, Ureche –
Cu Pantazi rămâi în veci păreche,
Tu isvodești, cel mult, ce dânsul știe.

Ți-asamăn capul unei vii paragini
Și vânt și pleavă sunt a tale scrieri
De zei lipsite, vai! a tale pagini.

Zadarnic paiul sec al minții trieri
Drapându-i golul ei cu reci imagini:
Nimic nu iese dintr'un dram de crieri.

TE-AM PUS, IUBITĂ MUZĂ, CU MINE SĂ PETRECI...

Te-am pus, iubită muză, cu mine să petreci
La oca de vin negru în fundul „Borții-reci”
Și 'n fața șezut-am cercând să cânt din flaut –

Dar vai lipsește-eroul și trebuie să-l caut...
Gândesc la Ștefan Vodă, la Mircea cel Bătrân
De-mi crește al meu suflet și-mi arde al meu sân

La ce a vremii pleavă s'o vântur, citind bobii
Și să-l așez pe Ștefan și eu la gura sobii
V'o câteva cuvinte ce-au scris bătrânul Nestor
Ajung mai mult la limba a vremilor acestor...
Să doarmă 'n colb de cronici, căci bine sunt păstrați
În sfânta limbă veche acei viteji bărbați.

Prezentul nu e mare...? Nu-mi dă ce oi să cer
Au beiul cel de Samos nu e un giuvaer
Sau frate-său, ce poartă pe spatele-i un deal
Nu-i vrednic ca să-l cânte un imn național
Și-atâtea genii mândre și stâlpi de cafenele -
N'avem în vremea noastră destui feciori de lele?

Dar nu, muză iubită, tu cauți un obraz
Cum unic e podoaba a vremilor de azi
În el se reunește ca într'un monogram
Eroicele fapte ce eu le căutam -
Căci cine oare 'n lume mai poate sta păreche
Cu-a geniilor geniu, cu Popovici Ureche

Pe toți îi lasă, muză, îi svârle cât colò
Pe Mircea și Vintilă, pe *EI* Berlicoco -
Nu pierd măcar o vorbă, cuvântul nu mi-l pun
Cu cioara cea pârlită ca fundul de ceaun
Ce minte 'n or'ce ziuă, șezând pe Telegraf
Aceștia înainte-ți, o, Popovici, sunt praf.

Și nici 'n minte-mi vine, ca vorba să mi-o stric
Spunând cum s'aranjează bărbosul Firfiric
Oricât cu amintirea-mi o caut ș'o culeg
Erou mai bun ca tine eu nu pot să-mi aleg...
Deci repede țigara în foc și la birou
Tu Popovici Ureche - *rămâi* al meu erou.

Născut fecior de popă, orice-ai zice 'mprotivă
Menit erai la litri, pomene și colivă,
Menit păreai ca viața tu să ți-o duci la strană

Cu „Doamne miluiește“ să cauți a ta hrană
Când soarta ce de lume ades își bate joc
Și din gunoi ridică adesea un sbârciog.

Fortuna-ți este mama, sau mama-ți fu Fortuna
Oricum eu aș întoarce-o, revine tot la una –
Fortuna anticitatea ni-o spune arătare
De uliță, ușoară femee de vânzare –
De nu țineau boierii câte-o nicochera,
Au Popovici vreodată Ureche mai era?

Nicochera femee unui popor sărac
Boierului hatârul ades făcea pe plac
Fiindcă prea miloasă era l'ale lui rugi
Drept plată și pe tine te-a ridicat din slugi
Și astfel cu al mamei Fortune ban emis
Făcut-ai „de pomană“ și calea la Paris.

Și dacă vreodată ornat cu decorații
Pe cari 'n bolgărime le svârle toți rahații
Atuncea tu blazonul tu nu cumva să-l faci:
O tavă cu colivă, fistic sau cu colaci
Fă-ți un blazon ca lumea, și vrednic de un rigă
„În câmp flocos și negru, un grec într'o verigă“.

Cu-aceste arăta-vei că neamul Urechiat
Își are cinstea toată din scârțâit de pat
C'a tale studii și nazuri de cocon
Le-avu odat' boierul bătrân în pantalon
Și de cumva Fortuna nu-l ținea de ciocan
Nu știi cum dintr'o slugă ieșea un șarlatan.

RIME ALEGORICE

Corabia vieții-mi, grea de gânduri,
De stânca morții risipită 'n scânduri,
A vremii valuri o lovesc și-o sfarmă
Și se isbesc într'înșa rânduri-rânduri.

Iar eu pe-un țarm pustiu murii în pace.
Deasupra frunții-mi luna 'n nouri zace,
Trecând încet pustiile Saharei
Și luminând o lume care tace.

La miezul nopții vezi pustia plană
Născând de suptu-i mândră caravană
De morți în văluri lungi și, trează,
Mergând încet spre-un vis: Fata-morgana.

Într'adevăr: adâncă depărtare
Arată un palat numai splendoare.
Printre ferești pătrunde o lumină;
Perdelele-i păreau muiate 'n soare.

De prin deșerturi lungi și depărtate,
În șiruri vin scheletele uscate.
Pustiu-atunci, cu caravane-sate,
Dormea ca mort sub luna care bate.

O caravană lângă mine trece,
Naintea ei vine-o suflare rece.
În șiruri lungi se strecur și se strecur:
Eu număr unul, număr doisprezece.

Un chip atuncea de pe cal coboară.
La mine 'ndreaptă-a lui privire-amară
Și fața slabă, tristă, adâncită
Ș'osoasa mână o întinde-avară.

Dar să mă mișc nu am nicicum putere,
Căci țapăn mort eram și fără vrere.
Pleoapele-mi pe ochi erau lăsate,
Deși prin ele eu aveam vedere.

Iar umbra 'n vălu-i de mătase sură
D'urechea mea și-apropie-a ei gură
Și-mi spune lin și 'ncet povestea mare,
Ce ca un râu etern în minte-mi cură:

„Colo 'n palat rezidă-o vrăjitoare
Și om cu ochii vii de-o vede moare;
Iar celor morți, lumina lor adâncă,
Li dă viața nopții trecătoare.

Deci vin și tu pe un schelet să 'ncalici,
Să vezi palatu-i în lumini opalici;
De șirul nostru să te ții în urmă

Pân' la grădina ei cu flori italici.

Și iată vâlul meu ți-l dau - pe față
Să-l pui, s'acoperi ochii tăi de ghiață,
Ca nu cumva să se topească iute
De a privirei ei tiranică dulceață."

Mă sui și plec... o umbră sunt din basme
Și o fantasmă sunt între fantasme,
Prin mâna mea de o ridic se vede
Ca și prin corpul străveziei iasme.

Din ce în ce cu toții se apropii.
Grădini lucesc și flori creșteau cu snopii,
Iar roua curge în briliante umezi -
Din crengi de arbori luminează stropii.

Pe scări de marmur ne suim cu toții
Și morți-și caut prin coloane soții:
Sunt tineri unii ca iubirea moartă,
Iar alți au barbe albe ca preoții.

Dar toți cu toții sunt de om ruine
Și risipiți din cărduri beduine
Au fost găsit amara, cruda moarte
Într'un pustiu arzând și fără fine.

Vorbesc încet... ca 'n somn... și vorba sună
Ca frunze-uscate cari vântu-adună,
Sau ca murmurul cel vrăjit de ape
Când peste codri-apare blonda lună.

Deodată 'n două șirul se desface.
În fund apare-un mândru chip ce tace;
Cu roșii flori de mac în păru-i negru,
Cu ochii 'nchiși un semn cu mâna-mi face.

Eu o urmez prin galerii înalte.
Isvoare vii din vase stau să salte
Și lângă ele nimfele de marmur,
Făpturi cerești unor măiestre dalte.

Pe lucii muri auritele pilastre.
În jurul lor sunt așezate glastre,

Din care cresc bogate 'ntunecoase
Ici roze negre, colo flori albastre

Și pe ferești perdele de purpură.
Un miros răcoros simțirea-mi fură;
Deschisă lin e ușa unei sale
Și noi minuni uimiții ochi văzură.

Un pictor a 'nflorit plafonul, murii,
Cu basme mândre, cu frumoase hurii
Și din cățui de-argint, copăr miroase
Cu fum albastru formele picturii.

Iar pe-un divan, ascuns între perdele
Albastre, înfoiate și cu stele,
Ședea regina basmelor măiastră -
Lumină lumea gândurilor mele.

Ea înșira mărgăritare 'n poale
Și pe-un covor persan, frumos și moale,
Ea 'ntinde surânzând ca 'n vis și leneș
A ei picioare de zăpadă - goale.

Ochii adânci ca două basme-arabe
Samăn cu-aceia ai reinei Sabbe,
Cum împăratul Solomon îi scie,
Cu-a lor priviri de 'ntunecime slabe.

Cu ochi pe jumătate 'nchiși surâde:
— Deși privirea-mi pe cei vii ucide,
Te uită lung la mine, tu, ce mort ești,
Pân' al tău suflet ochii va deschide.

L'al tău mormânt tu ești în pragul porții,
Dar să te stingi nu este voia sorții,
Ci 'n fața mea să lași încet să-ți cadă
De pe-ai tăi ochi de ghiață vălul morții.

Îngenunchind atunci am zis în sine-mi:
„O, dulce chip, cu mâna fruntea ține-mi
Și de pe ochi ia-mi vălul trist și rece,
Căci simt bătaia renviatei inimi.“

Și de pe ochii-mi cade ceața sură

Și noi minuni uimiții ochi văzură,
Căci înaintea mea stai vrăjitoare
Și basmu-ascuți cu zâmbetul pe gură.

*

Ș'atuncea pier anticele portale.
În jurul meu iluminate sale
Și 'n loc de morți ființe vii, ce vesel,
Cu hohot râd – serbează bacanale.
Unde-s acum fantasticele șeme
Prin care luna străbătea 'ntr'o vreme?
Acele mii risipuri din pustie
Trăiesc... nici unul moartea nu și-o teme.

Când ar avea moarte o vecinicie
De-amor, de viață și de nebunie,
Ei nu s'ar veseli atât de tare
Precum o fac în astă moarte vie.

Ici vezi femeia plină și bălaie
Ce lasă 'ncet să cadă a ei straie;
Zâbind rămâne 'n mijlocul mulțimei
Precum ar fi ieșit din caldă baie.

Ici una oacheșă se 'ntinde-alene
În brațu-unui bărbat ce, de sub gene,
Ș'aruncă ochi 'ntunecoși sălbateci,
Setoși de patimi c'ale unei hiene.

Iar una stă cu ochii ei să soarbă
Pe-un vechi ostaș cu 'ntunecime oarbă
Și degețele fine ca de ceară
Și 'mpleticește 'n a lui neagră barbă.

Un râs, un chiot, o vuire multă –
Cu toții strigă, nimeni nu ascultă;
Ocări frenetici sunt o desmierdare
Și desmierdarea deveni insultă.

Toți se iubesc – ș'o spun în gura mare.
Toți au făcut din viață sărbătoare:
De măști râzânde lumea este plină,

De comedianți și de femei ușoare.

Murmure doar s'aud de prin unghere,
Unde cu glasul blând amantul cere,
Pe când iubita gura ei, uscată
De sărutări, deschide la plăcere.

Ce-i lumea asta mă întreb acum:
Au nebunit-au, sau domnește ciurma?
De-acopăr moartea, ranele hidoase
Cu râs, cu-amorul, cu beții, cu gluma?

„Ba nu – răspunse-atunci Șeherezade –
Nu, nu îi vezi așa precum se cade;
Viața lor un vis al morții este,
Azi pradă ei, iar mâni ea o să-i prade.

Ce afli 'n lume? mii de generații.
Popoare mândre sau obscure nații
De mult pieriră și pe-a lor cenușă
Trăiește... cine?... ei! înmormântații.

Moarte și viață, foaie 'n două fețe:
Căci moartea e izvorul de viațe,
Iar viața este râul ce se 'nfundă
În regiunea nepătrunsei cețe.

Femeia goală, cufundată 'n perne,
Frumsețea ei privirilor așterne;
Nu crede, tu, că moare vreodată,
Căci e ca umbra unei vieți eterne.

Iubirea ta-i viață – a ei iubire
E viață iar și iar de omenire.
Voința ei ș'a ta de se 'mpreună
Atunci e suflet în întreaga fire.“

EU NUMĂR, AH!, PLÂNGÂND

Eu număr, ah!, plângând:
– Al nopții miez sună –
Al despărțirii ceas
Adânc vibră.

Adio! scump' acum.
Al lunii disc senin
Din crengi de arbori mari
S'arată plin.

Abia din braț te las -
De trist abia mă duc,
Nainte-mi vecinic treci
Un blând năluc.

Și zi și noapte treci -
La tine 'n veci gândesc,
Copil frumos și blond,
Ce mult iubesc!

Auzi: din codri cum
Isvoare prund răstorn
Și melancolic blând
Un glas de corn.

EA-ȘI URMA CĂRAREA 'N CODRU

Ea-și urma cărarea 'n codru.
Eu mă iau pe a ei urmă,
Când ajung cu ea alături
Răsuflarea-mi mi se curmă.

Mai răsuflu înc'o dată,
Zic o vorbă, ea tresare
Și se uită 'n altă parte
Și răspuns de loc nu are.

Dar mereu de ea m'aprociu
Și vorbesc și îi dau sfaturi;
Ea se apără c'o mână
Și se uită tot în laturi.

Când pe talie-i pun brațul,
Ea se frânge, va să scape,
Dar o trag mereu spre mine,
Mai aproape, mai aproape.

Mai nu vrea și mai se lasă.
Capul ei mi-l pun pe umăr,

Pun pe ochii 'nchiși, pe gură,
Sărutări fără de număr.

Și la piept o strâng mai tare.
Răsuflarea-mi se sfârșește;
O întreb de ce-i mâhnită,
O întreb de mă iubește.

Iar ea ochii și-i deschide
Mari, puternici, plutitori:
— Îmi ești drag din cale-afară,
Dar obraznic uneori.

TU CEI O CURTENIRE...

Tu cei o curtenire
În glumă - și dorești
Să-ți spun a mea iubire
În versuri franțuzești.

Dar eu sunt melancolic
Și nu știu să răspund.
Nu pot să 'mbrac în glume
O taină ce ascund.

Tu râzi și-ți razemi capul
De umăru-mi încet,
Și 'n ochii mei îmi cauți,
Vicleano, așa cochet.

Tu vezi că în iubire
Nu știu ca să glumesc;
Nu-ți pare oare bine
C'atâta te iubesc?

DORMI!

De ce te temi? au nu ești tu cu mine?
Las' ploaia doar să bată în ferești -
Las' vântul trist prin arbori să suspine,
Fii liniștită tu! Cu mine ești.

Ce te-ai sculat și te uiți în podele?
Uimită pari și pari a aștepta.

Nu poți vedea cu ochii printre ele -
Vrei să-ți aduci aminte de ceva?

Lasă-te 'n perini - eu îți voi da pace.
Dormi tu - și lasă să rămân deștept.
Pe când citesc, întotdeauna-mi place,
Din când în când să cat la tine drept,

Să văd cum dormi... să te admir cu drag...
Cu gura-abia deschisă 'ncet respiri,
De pe condei eu mân' atunci retrag.
Pătrunde pacea tristele-mi gândiri.

Frumoasă ești... o prea frumoasă fată.
Ca marmura de albă-i a ta față.
Îmi vine să alerg la tine 'ndată
Ș'astfel cum dormi să te cuprind în brață.

Dar te-ai trezit... păcat! și nu mă 'ndur.
Dormi liniștit c'un braț pe după cap.
Din când în când cu ochiul eu te fur,
Din când în când din mână cartea scap.

Și-s fericit... Pulsează lunga vreme
În orologi cu pașii uniformi...
De ce te temi? Cu mine nu te teme!
De nu te culci, te culc cu sila... Dormi!

ÎN FEREASTA DESPRE MARE

În fereastra despre mare
Stă copila cea de crai -
Fundul mării, fundul mării
Fură chipul ei bălai.

Iar pescarul trece 'n luntre
Și în ape vecinic cată -
Fundul mării, fundul mării,
Ah! demult un chip i-arată.

„Spre castel vrodată ochii
N'am întors și totuși plâng -
Fundul mării, fundul mării
Mă atrage în adânc.“

AMOR, DRĂGĂLAȘ COPIL...

Amor drăgălaș copil
S'a luat tiptil-tiptil
Nebăgându-i nime sama
El fugise de la mama

Iară ea grija-i ducând
Scrie-o carte mai curând
Și-o trimite spre citire
Lumea ca să-i dee știre

Cine cum îl va vedea
Dânsei de știre să-i dea
Drept răsplată li va da-le
Sărutarea gurei sale

Și mai mult decât atât
Celui ce-l va fi găsit
Și-l va-aduce prins de tot
Și cu funii cot la cot

Cui ar vrea să se îndemne
Eu îi spun ale lui semne
Copilașu-i mic, sălbatic
Fața-i arde ca jeratic

Ca și lebăda el are
Două aripi de ninsoare
Flori el pune la urechi
Starostește mii perechi

Umeri albi și aripi albe
Săgețile mândrei toalbe
De le-aruncă de departe
Ține ochii într'o parte

Gol cu totul și mișel
Totuși e mai tare el
Decât orice cavaler
Fie îmbrăcat în fier

Și-a făcliei raze roși
I-a orbit pe inimoși

Și 'n icoanele nădejdi
El aduce mii primejdii

Fete tinere, neveste
El rănește fără veste
Fără de milă, fără de teamă
El rănește chiar pe mamă

De-l găsiți pe-acest mișel
Puneți mâna atunci pe el
De n'ar vrea cu binișorul
Să-l luați atunci cu zorul

.....

Tot ce i-ar ieși din gură
Strigăt sau dezmierdătură
Și de plânger jalnic clean
El atunce-i mai viclean

De-ți oferă o guriță
Să n'o furi căci vai de tine,
Și de-ar vrea să-ți dăruiască
Săgeția lui de aur
Te ferește să pui mâna
Tu pe ea.

Și oricare 'nsă l-ar prinde
Să ia sama
Să nu calce-un pas de lături
Căci atunce într'adins
Cel ce prinde va fi prins.

CÂND TE-AM VĂZUT, COPILĂ, TRECEAI AȘA FRUMOASĂ...

Când te-am văzut, copilă, treceai așa frumoasă
Cu ochii mari albaștri în bolți întunecoase
Ca marmura de albă și mânilor de ceară
Uneau pe sânu-ți mândru o mantie ușoară
În părul tău cel moale de cânepă un caier
Flori roșii și flori negre bogate se încaier
Și ochii plini de visuri isvoarele uimiri-s

Frumoasă, ah frumoasă putut-ai fi Tomiris
Zâmbeai... Nevinovatu-i și trist surâsul tău
Și nimeni nu te vede astfel cum te văd eu?
De ce zâmbeai tu oare... v'un cântec trist moale
A fost atins în taină glasul gândirei tale?

Treceai... atât de-armonic era mișcare, pasul
Că în a ta privire m'a fost cuprins estasul
Și ca prin somn auzit-am un zvon de blânde muzici
Că n'a fost farmec, scumpo, că n'a fost vis să *nu* zici
Căci stam uimit, de patimi lumești nici o scântee -
Căci tu ești prea mult ânger și prea puțin femeie.

O, TU, FRUMOASĂ DAMĂ ALBĂ...

O, tu, frumoasă damă albă
Crăiasă blondă din povești
Nu mă privi... căci ochii 'n lacrimi
Mi-arată cât de scumpă-mi ești

Și nici odat' n'aș fi voit'o
Această taină tu s'o știi
La ce să râzi în al tău suflet
De ani-mi negri și pustii

La ce să știi că de-a pururi
Năzare 'n ochi-mi fața ta
Pierdută vecinic pentru mine
Oh, nu-mi răpi averea ta

Un Dumnezeu al vieții mele
Văd umbra ta în orice loc
Și de clipirea lungii gene
Atârnă viață și noroc

Tot ce mi-a fost mai drag în lume
Închis-au ochii muritori
Dar tu merit-a mea să nu fii
În orice clipă tu îmi mori.

Și-atunci ca pe-o iubită stinsă
Icoana dulce ți-o desmierd
Pân' ce învie-aievea 'n suflet

Spre a simți că iar o pierd
Și cu durerea-mi voluptoasă
Eu mă îngân neconținut
Și mă topesc fără de speranță
Știind, iubind, că sunt iubit
Și totuși numai cât durere
Pustiu și umbră mi-ai adus
De mult eu ți-o spuneam copilă
Dar cum iubesc mai e de spus?

CÂNTEC DE SIRENĂ

Vin' iubite, 'nconjura-voi
Cu-al meu braț al tău grumaz
Și lipi-voi a mea față
De-arzătorul tău obraz.

Vin' iubite, multe nume
Mângâioase îți păstrez,
Visul vieții mele este
Ca fericire să te văz.

De ce 'ntorci tu ochi 'n lături,
De cuvântul meu gonit?
Nici visezi cât poți în lume
Tu să fii de fericit.

Zi și noapte stă la tine
Al meu gând nemângăiet,
Căci tot sufletu-mi te cere,
Și te chem, te chem încet.

Vin iubite să te leagăn
Pe-al meu sân, să te desmierd
Și în ochii tăi cei negri
Toată viața să mi-o pierd.

Și în șoapte-abia 'nțelese
Eu să-ți spun că te iubesc,
Că de drag ce-mi ești, copile,
Eu din ochi te prăpădesc.

IUBITA VORBEȘTE

Nu am chip în toată voia
În privire-ți să mă pierd,
Cum îmi vine, cum îmi place,
Drag băiet să te desmierd.

După gât să-ți pun eu brațul,
Cu săruturi să m'adap
Și tăcând... cu ochii numai
Să te 'ntreb clătind din cap,

Să te 'ntreb în toată ticna,
Gură 'n gură, piept la piept:
„Tu pricepi ce 'ntreb acuma?
Îți sunt dragă? Spune drept!“

Dar abia mi 'ntind eu botul,
Iaca sare cleampa 'n broască -
De mătușe și rudenii
Dumnezeu să te păzească -.

Iute capu 'n altă parte
Și mă uit în jos smerit -
Doamne, nu-i în lumea asta
Vreun ungher pentru iubit.

Haide tata, haide mama,
Dur la deal și dur la vale,
„Ba că vremea e frumoasă,
Ba că ploaia e pe cale“.

Și ca mumii egiptene
Stau cu toți în scaun țepeni,
Tu cu mânilor 'ncleștate,
Tot cu degetele depeni.

Iară tu sucești țigară
Smulgi la fire din musteți,
Și 'n vorbirea 'nteressantă
Torni câte-un cuvânt isteț!

Iară eu să-mi ascund râsul,
Duc batista mea la nas -

Căci dezvolti atâta spirit,
Ca vițelul de pripas.

Și la ceas mecanicește
Înțelept te uiți și rece.
Câte ceasuri? toți întreabă.
Ceasuri? Șapte fără zece!

Toți cu mâinile în poale
Ei pe scaune-a 'nlemnit
Și vorbesc de slugi și cloște...
Doamne, tare ni-i urât!

Cum nu poți în toată voia
Cu gurițe să mă sature
Și de-a brațelor strânsoare
Să mă frâng vicleană 'n laturi.
28 Aug. 876 noaptea.

CE ȘOPTEȘTI ATÂT DE TAINIC...

Ce șoptești atât de tainic,
Tu, isvor de cânturi dulci?
Repezind bălaia undă,
Floarea țărnelui o smulgi.

Și o duci, o duci cu tine,
Vâjâind încet pe prund,
Ale tale unde floarea
Cine știi unde-o ascund?

Astfel trece și viața-mi,
Dar ca floarea 'n valu-i nu e,
Nici nu spun ca tine doru-mi
Nimănuie, nimănuie.

Ci eu trec tăcut ca moartea,
Nu mă uit la vechii munți;
Scrisă-i soarta mea în creții
Întristatei mele frunți.

Numai colo, unde teiul
Lasă floarea-i la pământ,
Eu încep să mișc din buze

Și trimit cuvinte 'n vânt.

Vis nebun, deșarte vorbe!
Floarea cade, rece vântu-i
Și eu știu numai atâta
C'aș dori odat' să mântui!

FEMEIA?... MĂR DE CEARTĂ

Femeia? Ce mai este și acest măr de ceartă,
Cu masca ei de ceară și mintea ei deșartă,
Cu 'nfricoșate patimi în fire de copilă,
Cu fapta fără noimă, când crudă, când cu milă,

A visurilor proprii eternă jucărie?
Un vis tu ești în minte-i - și astăzi te mângâie,
Iar mâne te ucide. Cu același râs pe buză
Ea azi ascultă șoapta-ți de-amor să o auză,

Iar mâni cu mii propuneri te chinuie și știe
Că orice nerv în tine îl rumpe și-l sfâșie.
Comediantă veche ca lumea - comedie
Ea joacă azi - juca-va de astăzi ani o mie,

Cu-aceeași mască mândră, netedă, mișcătoare -
Și cel iubit de dânsa azi râde, mâne moare.
Și astă nerozie, cruzime întrupată,
În lumea cea de chinuri ea oare ce mai cată -

Ea, cea ce nu gândește, gândind doară cu gura?
Căci sărutări și vorbe de-amor i-a dat natura,
Și râsul cel mai vesel, zâmbirea 'mbătătoare,
Atâta 'nțelepciune e 'n gura ei de floare,

Atâta 'nțelepciune pari a vedea, ș'atâta
Plăcere pare-a duce în inima-amărâta,
Când capul c'oboseală pe umăru-i ți-l culci
Sau când te uiți în ochii-i ucizători de dulci,

Încât chiar mântuirea cea vecinică ți-o sfermi
Și redevii un Sisif - sacrifici pentru viermi:
Să le compui în lume o haină 'n generații -
Sacrifici și mândrie, și minte, ș'aspirații.

O, moarte, dulce-amică - sub mantia ta largă
Acoperi fericiții - și magica ta vargă
Atinge câte-o frunte de om, ce te dorește:
Îl face ca titanii, de tot desprețuiește,

Desprețuiește lumea, pe sine - și 'n sfârșit -
Desprețuie gândirea că e desprețuit.
Privește astă viață ca pas spre mântuire,
Ocazie durerei, o lungă adormire

În inimi spăimântate - un chin și o povară,
Ce veacuri ce trecură pe umeri i 'ncărcară.
A vieții comedie mișcată e de aur -
Când scena astei viețe e-al mântuirii faur.

Ironică e ziua ce vesel te privește
Pe când în fire-o ființă pe alta prigonește,
Ironică-i mișcarea a florilor în vânt
Când sug cu rădăcina viața din pământ;

Ironic e pământul - visternic de viețe
Când sânul lui ascunde semințe mii, răzlețe,
Cari ieșind odată l'a soarelui lumină,
Cu capul se salută, se sug cu rădăcină.

O luptă e viața și toată firea-i luptă,
Milioane de ființe cu ziua întreruptă
Susțin prin a lor moarte, hrănesc prin putrezire,
Acea frumoasă haină ce-acopere pe fire.

În van creați la vorbe și le-asvârliți în vânt:
Plodirea este rodul femeii pe pământ.
Priviți acele râsuri, zâmbiri, visări, suspine,
Dorința de plodire o samănă în tine.

Ce vă certăți cu noaptea și buiguiți cu luna?
De-ți face-o, de nu-ți face-o... tot una e, tot una.
De nu-ți fi voi în lume din nou să prăsiți neamul
Oricare vită șuie, oricare tont e-Adamul

Vieței viitoare... și fie-un par de gard,
Femei rămâie 'n lume, de doru-i toate ard.
O, moarte! - nu aceea ce-omori spre-a naște iară.

Ce umbră ești vieții, o umbră de ocară -

Ci moartea cea eternă în care toate-s una,
În care tot s'afundă, și soarele și luna,
Tu, care ești enigma obscurei conștiinți,
Cuprins' abia de-o minte, din miile de minți,

Tu, stingere! Tu, chaos - tu, lipsă de viață,
Tu, ce pân' și la geniu spui numai ce-i în cărți;
O, slabă fulgerare... cea, cărui nu te teme,
Îngheți nervul vieții din fugătoarea vreme,

Când alții cu-a lor gânduri mereu în lume sapă,
- Istorie e viața ce scrisă e pe apă -;
Pe tine, dulce-amică, pe tine, întuneric,
Tu, care c'o suflare stingi jocul cel feeric

Al lunei sclipitoare - pe tine, gând de noapte,
Te stinge o femeie cu tainicele-i șoapte.
Nimic nu e în șoapta-i - știi tu ce ea șoptește?
Ea nu mă vrea pe mine - pe tine te urăște

Când îmi zâmbește mie, ea-atunci s'a pus la pândă:
Tu ești jertfa la care țintește-a ei isbândă,
Ea n'a știut vodată, că ce voiește-i alta -
Că tu ești inamicu-i și că eu sunt unealta.

Unealtă chinuită! unealtă de ocară,
Când eu cunosc prea bine iubirea că-i amară,
Mă mint pe mine însumi, doresc și cred c'amorul
Folos mi-aduce mie...

CÂND TE-AM VĂZUT, VERENA...

Când te-am văzut, Verena, atunci am zis în sine-mi
Zăvor voi pune minții-mi, simțirei mele lacăt,
Să nu pătrundă dulce zâmbirea ta din treacăt
Prin ușile gândirei, cămara tristei inemi.

Căci nu voiam să ardă pe-al patimilor rug
Al gândurilor sânge și sufletu 'n cântare-mi;
Și nu voiam a vieții iluzie s'o sfaremi
Cu ochii tăi de-un dulce, puternic vicleșug.

Te miri atunci, crăiasă, când tu zâmbești, că tac:
Eu idolului mândru scot ochii blânzi de șerpe,
La rodul gurii tale gândirile-mi sunt sterpe,
De cărnurile albe eu fălcile-ți disbrac.

Și pielea de deasupra și buzele le tai.
Hidoasa căpățină de păru-i despioată,
Din sânge și din flegmă scârbos e închegată.
O, ce rămase-atuncea naintea minții-mi? Vai!

Nu-mi mrejuiai gândirea cu perii tăi cei deși,
Nu-mi pătrundeai, tu idol, în gând vro dinioară;
Pentru că porți pe oase un obrăzar de ceară,
Păreai a fi 'nceputul frumos al unui leș.

Oricât fii mlădioasă, oricum fie-al tău port,
Și blândă ca un ânger de-ai fi cântat în psalme,
Sau dacă o heteră jucând băteai din palme,
Priveam deopotrivă c'un rece ochi de mort.

De dulcea iscodire eu mă feream în laturi.
În veci cătam în suflet mânia s'o întărt,
Ca lumea ș'a ei chipuri să-mi pară vis deșărt
De muiereschi cuvinte și lunecoase sfaturi.

Ușor te biruiește poftirea frumuseții,
Ziceam - și o privire din arcul cel cu gene
Te 'nvață crud durerea ființei pământene
Și 'n inimă îți bagă el viermele vieții.

Venin e sărutarea păgânei zâne Vineri,
Care aruncă 'n inimi săgețile 'ndulcirii,
Dizbărbătează mintea cu vâlul amăgirii -
Deci în zădar ți-i gura frumoasă, ochii tineri.

Decât să 'ntind privirea-mi, ca mâni fără de trup,
Să caut cu ei dulcea a ochilor tăi vrajă,
În porțile acestea mi-oi pune mâna strajă,
De nu - atunci din frunte-mi mai bine să mi-i rup.

M'AI CHINUIT ATÂTA CU VORBE DE IUBIRE

M'ai chinuit atâta cu vorbe de iubire,
Cu sărutări aprinse și cu îmbrăçoșări!

Știi c'o măiestrie ce nu am cunoscut-o
Ca nervul cel din urmă în mine să-l trezești.
Demonic-dureroasă era acea simțire -
Dureri iar nu plăcere a tale sărutări...
Și pân' acum îmi pare că tu ești un băiat
Ce 'n haine de femei șiret s'a îmbrăcat.

Și Dumnezeu te știe... Tu ai un sân frumos,
Tu ai o gură plină și roșă voluptoasă;
Și părul tău cel negru în unde de-abanos
Ajunge pân' la șale în unde luminoase;
Și vorba ta e vie și ochiul lănguros
Și mâna ta cea fină e dulce, mângâioasă;
Și totuși mi se pare că 'n fire-ți e-o greșală
De împli al meu suflet c'o boare de răceală.

Și știi, nefericito, că ochiul tău m'atrage
Ca un magnet - și totuși în taină îl respinge.
Credeam întâia dată că te iubesc - și 'n urmă totuși simt
Că sângele meu este dușman la al tău sânge.
Ah! cine m'a pus oare să-ți spun într'un ceas rău
Că te iubesc... Iubirea de suflet nu te stinge
Cum stinge-astă simțire - ca și o piază rea -
Suflarea, mintea, pieptul, singurătatea mea.

Dar am lăsat eu iute al ființei tale cerc.
Ca dintr'un somn magnetic eu m'am trezit îndată...
Prezența ta vrodată în viața-mi n'am să cerc -
Căci de o dureroasă beție mă îmbată.
Nu știi nici ce gândiri am, nu știi nici unde merg
Și simt că toată firea îmi e întunecată...
Ai fi ucis și capul și inima din mine
Dacă 'n a tale lațuri eu m'aș fi prins mai bine.

Cuvântu-mi pentru tine nu avea înțeleș,
Cuvântul tău pe mine mă închiuda adânc.
Cu cât-amărăciune îți răspundeam ades,
Cum îmi plăcea în suflet ca să te fac să plângi
Și printr'o nedreptate părea că mă răsbun
Dacă din a mea cauză plângeai tu vreodată.
Ah! sufletele noastre nu sunt de fel armonici

Și sunt ca două note cu totul discordante...

Cu tine numa 'n lume putere-aș fără milă
Să fiu... Căci tu pe mine m'ai făcut slab și moale,
Cu-a tale vorbe vane pierdut-am seri ori zile...
M'ai speriat adesea cu-a tale gânduri goale...
Dar nici nu ești femeie... Un demon tu îmi pari,
Ce-ascunde foc din Tartar și-o cùmplită receală.
Făr' nici o armonie e toată viața ta;
Tu ești cumplit de bună, cum ești cumplit de rea.

Cum mulțămesc eu soartei că am scăpat de tine,
Făr' a comite, doamnă, păcatul moștenit.
Azi iarăși mă văd singur și fericit și bine!
Azi muza mea mă cată cu ochiul liniștit.
Acele nopți turbate de doruri și suspine
S'au dus ca un vis negru, sălbatec și urât!
Azi iarăși capu 'n visuri eu îl cufund prin cărți
Și în tăcere îmblu prin norii cei deșerți.

Și în fereastră vântul cu degetele pare
Că bate lin și dulce și vâjâie încet;
Urechea iar îmi sună în liniște și iară
Simt inima că-mi bate de-un dor învăpăiet!
În minte mi se-adună mii visuri zâmbitoare,
Căci nu te văd pe tine, ce crud le-ai spăriet
Din tainica lor umbră... și sufletu-ți fierbinte
Abia-mi mai e o slabă aducere aminte...

PIERDUTĂ PENTRU MINE, ZÂMBIND PRIN LUME TRECI!

Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci!
Și eu să-mi știu osânda... să te iubesc în veci,
În veci dup' a ta umbră eu brațele să 'ntind,
De-a genelor mișcare nădejdea să mi-o prind,
Zâmbirea gurei crude să-mi fie al meu crez –
Purtând în suflet moarte, tu vesel să mă vezi.

Fii binecuvântată și fericită tu,
Copil cu păr de aur, ce mintea mi-o pierdu.
Veninu-amărăciunei și ani-mi pustiiți

În cumpănă ușori-s pe lâng' al tău capriț;
Și 'n a mea socotință mă simt atât de mic -
Tu ești odorul lumii și eu mă simt nimic.

Da, da... numai natura dreptate are 'n veci,
Copil cu gură caldă, cu mici picioare reci,
Căci ea 'n înțelepciune-i creează-astfel de chip
Pe lângă care toate sunt pleavă și nisip.
Ironic pare-a zice: nemernici rămători,
Visat-ați vreodată asemenea comori?

Pe tine-apoi te-arată în dreapta ei mândrie:
Turbând de 'mpătimire, murind de gelozie,
Te văd cum al tău zâmbet voioasă multor dăruie,
Că veselă și dulce vorbești apoi oricărui
Și risipești privirea-ți - când eu pentr'un cuvânt
Din gura ta cea dulce, m'aș duce în mormânt.

Atâta de frumoasă... și tot numai femee?
Ah, am crezut o clipă că ești poate o zee,
Ca marmura de rece că treci pe lângă oameni,
Din ființe muritoare nici uneia nu-i sameni,
Ș'atuncea, ca în ceruri o steauă, să te-ador -
O, dulce chip de ânger și totuși muritor!

Da, muritor... blestemul al lumii acesteia:
Crezi că te 'nchini la soare ș'ai adorat scânteia -
Eu caut pe 'nțeleptul cel mai nebun - arate-mi
O singură femee lipsită ce-i de patemi
Și eu... eu îl voi crede, în stare tot să cred:
- Numai a ei făptură de ânger dac' o văd -

Că niciodată buza n'atinse-o altă buză,
Că niciodată-urechea de-amor nu vru s'auză,
Că niciodată ochii-i n'opri c'un blând repaos
Pe-o față bărbătească... că ea nu s'a adaos
În gându-i sau cu fapta în rândul altei vieți...
Le cred, le cred pe toate... de ce nu mi-o spuneți?

Spuneți că-i ca omătul din proaspăt abia nins,
Colanu-i nici o mână, ca noi, i l-a descins,
Că gura i-i fecioară, că ochiu-i e virgin

Și mâna asta dulce, ca floarea cea de crin,
Că nu a strâns' o nimeni, că n'a răspuns cu strâns -
Că setea de iubire pe ea n'o au atins.

Dar vai, e *prea* frumoasă! Putut-a sta 'mprotivă
- Plăcerea-ademeneste, dorința-i guralivă -
Acelor vorbe calde, șoptite cu durere,
Ce aerul îl umplu și inima de miere?
Putut-a împotriva atâtor să stee
Când e așa frumoasă, când nu-i decât femei?

Ca toți să fiu? ca dâșii să fiu viclean fățarnic?
Să cumpăr cu un zâmbet, un zâmbet iar zădarnic;
Viața adorarei și gingașei copile
Să o pătez cu umbra plăcerii unei zile
Și să iubesc ca dâșii... când partea cea mai bună
Din inima-mi și minte i-a ei pe totdeuna?

O, tu! tu dumnezeul și viața vieții mele,
Privește-amărăciunea-mi și spune, nu ți-i jele?
Nici astăzi al tău suflet de mine nu se 'ndură?
Viața-mi se nutrește din acea dulce gură,
De-un zâmbet, de o vorbă ce mi-o arunci de milă -
Să te iubesc atâta, nu e păcat, copilă?

Pe maică-mea sărmana atâta n'am iubit-o,
Și totuși când pe dânsa cu țărână-a coperit-o,
Părea că lumea-i neagră, că inima îmi crapă
Și aș fi vrut cu dânsa ca să mă puie 'n groapă...
Când clopotul sunat-au, plângea a lui aramă
Și rătăcit la minte strigam: unde ești, mamă?

Priveam în fundul gropii și lacrimi curgeau râu
Din ochii mei nevrednici pe negrul ei sicriu;
Nu știam ce-i de mine și cum pot să rămân
În lume-atât de singur și-atâta de străin,
Și inima-mi se strânse și viața-mi sta în gât -
Dar ca de-a ta iubire tot nu am plâns atât.

O, demone! viața-mi și sufletu-mi de vrei,
De ce mai stai pe gânduri, de ce nu mi le cei?
De ce mă 'nșală ochiu-ți cu zarea-i, cu seninu-i,

De ce cu ușurință, atât, atât mă chinui?
Ajungă-ți... mă omoară mai bine... și destul.
De vorbe și de zâmbet să nu mai fiu sătul?

A mamei amintire eu unu 'n stare-am fost
Să ți-o sacrific ție și sunt atât de prost
Încât tot numai ție viața-ți mulțănesc,
În dar parcă mi-ai da-o... și parcă o primesc
Ca orbul, ca un câne, căci vezi în stare sunt
Pe praful urmei tale cu fruntea la pământ.

Și tu? îmi zâmbești *mie*, cum altora zâmbești,
Cum poate-ai spus'o altor tu-mi spui că mă iubești -
Și eu? eu sunt ca alții? Și tu vezi și în mine
Pe-amantul unei zile, pe-un Don Juan, pe-un câne
Ce-i dai și cu piciorul și după ce-l desmierzi?
O, râde-mă, o , cască în față-mi... tu mă pierzi!

Cochetă, lunecoasă, lingușitoare, rece -
Cu viața-mi sfărâmată urâtul tău petrece;
Și să te vezi privită cu patimă, cu jind,
Să vezi că cel mai tare se face om de rând,
Cu gura numai spumă se pleacă în genunchi,
- Priveliștea aceasta te bucură 'n rărunchi -

Să-l vezi că la picioare-ți se târâie un vierme
Și recea-ți ironie mai mult încă să-l sferme.
O, cât de bine știi tu natura ce a vrut
Când a făcut zăpadă și diamant din lut,
Știi ce voiește dansa cu ochi-ți străluciți -
Ea vrea prin o zâmbire să fim nefericiți.

Să văd a ta făptură să nu mai fi ajuns!
Ce demon oare 'n cale-ți m'a pus ca să pătrunz -
Și de sub frunte ochii mai bine i-aș fi rupt
Decât să sorb din ochi-ți veninul ce l-am supt,
Decât să fiu un preot la un astfel de cult,
Mai bine-mi rupeam capul ș'aș fi pierit demult!

Și totuși, totuși, scumpo... de nu te-aș fi văzut,
Au astă bogăție de-amor aș fi avut?
Durerea-mi este dragă, căci de la tine-mi vine

Și îmi iubesc turbarea, căci te iubesc pe tine;
Urăște-mă, privește la mine cu dispreț,
Să te iubesc prin astea tu mai mult mă înveți.

Spune-mi cumcă fața o mască e de ceară
Și mai mult o să crească iubirea mea amară!
Că 'n lupanar văzut-o-ați jucând, bătând din palme,
Și o să-mi par' un ânger, în gândul lui cu psalme!
Spuneți de ea tot răul de vreți să 'nnebunesc:
Că-i heteră, un monstru, că-i Satan - o iubesc!

O DULCE ÂNGER BLÂND

O, dulce ânger blând,
Cu ochi uimiți de mari,
La ce mai reapari
Să 'ngreui al meu gând?
Părea că te-am uitat,
Că n'oi mai auzi
Că-mi amintești vo zi
Din viața mea de sat!

Mai poți să-ți amintești
Cum noi îmblam disculți
Și tu steteai s'ascuți
Duiocesele-mi povești?
Spuneam cum au îmblat
Frumos fecior de crai
În lume nouă ai
Iubita de-au aflat!

Ca și când te-ai mira,
Tu ochii mari făceai,
Deși mă pricepeai
C'o spun în pilda ta;
Ș'apoi când te rugam
Să-mi spui de mă iubești
Prindeai ca să șoptești
Cu buzele abia!

Și-mi răspundeai cu dor:
„Tu nu mă vei căta,

În veci rămân a ta
Căci drag îmi ești de mor...“
Uitași al tău cuvânt:
Nu m'ai chemat să viu
Alătura 'n sicriu,
La stânga ta 'n mormânt!

Dar azi, când se părea
Că 'n veci eu te-am uitat,
Tu iar te-ai arătat
Ca 'n tinerețea mea;
Suflarea ta ușor
Sburat-au răcorind
Și reîntinerind
Întâiul meu amor.

Mai tare să-mi vorbești:
— De mine ce te temi? –
S'aud cum lin mă chemi
Acolo unde ești!
Curând, curând și eu
Îmi pare c'oi pleca
Pe dulce urma ta,
Iubit copilul meu!

IAR FAȚA TA E STRĂVEZIE

Iar fața ta e străvezie
Ca suprafața albei ceri
Și numai ochii mari sunt turburi
De umbra negrelor dureri.

Tu, chip chinuitor de dulce,
Tu, ideal în ochii mei,
Tu, ce femeie între flori ești
Ș'o dulce floare 'ntre femei.

De-ai rămânea pe veci frumoasă,
Precum te simt, precum te văz,
Ca 'n părul tău cel lung și galben
Eu flori de-a verii să așez!

Dar în curând și nici o umbră

Din frumusețea ta n'ai fi -
Trei zile numai vei fi astfel
Apoi... apoi vei putrezi.

Pământ nesimțitor și rece,
De ce iluziile sfermi?
De ce ne-arați că adorarăm
Un vas de lut, un sac de viermi?

ZADARNIC ȘTERGE VREMEA...

Zadarnic șterge vremea a gândurilor urme!
În minte-mi ești săpată ca 'n marmura cea rece,
Uitarea mână 'n noapte a visurilor turme
Și toate trec ca vântul - dar chipul tău nu trece.

În veci noaptea și ziua șoptesc în gând un nume,
În veci la pieptul bolnav eu brațele îmi strâng,
Te caut pretutindeni și nu te află 'n lume,
Tu, chip frumos cu capul întors spre umăr stâng.

Astfel în veci în minte-mi încremeniși frumoasă
Și văd în veci aievea divinul tău profil.
O, cum nu pot în brațe să te omor plângând,
Tu, blond al vieții mele ș'al dragostei copil!

Zadarnic cat repaos pe perina cea moale,
Îmi pare c'a mea tâmplă pe piatră o am pus
Și noaptea 'ntreagă ochi-mi în lacrimi se îneacă
Și mintea mea în noaptea de veci va fi apus.

Pe cât mai am în pieptu-mi un pic măcar de sânge,
În inimă cât fibra din urmă va trăi,
Avare, ele 'n sine icoana ta vor strânge,
Cu dânsa împreună și ele vor muri!

O, rai al tinereți-mi, din care stau gonit!
Privesc cu jind la tine, asemeni lui Adam,
Eu nu gândesc c'o clipă am fost și fericit,
Ci mor, mor de durerea că 'n brațe nu te am.

O DATĂ TE VĂZUSEM

O dată te văzusem -

Ș'am stat înmărmurit
Și crud' a fost durerea
Cu care te-am iubit.

Te văd de-a doua oară
Și glasul tău l-ascult -
Și știu numai atâta
Că am trăit prea mult.

Al anilor iubirei
- Înveninat necaz -
E numai o părere
Pe lângă cel de azi.

SĂ ȚIN ÎNCĂ O DATĂ...

Să țin încă o dată
Mânuța ta la piept
Și 'n ochii tăi să caut
Întrebător și drept.

O strâns' îmbrățișare
- Vis dureros de foc -
Ș'apoi să plec în lume,
Copil fără' de noroc.

Să nu se mai aleagă
De viața mea nimic,
Să mor uitat de oameni -
E soarta ce-mi prezic.

VENIN ȘI FARMEC...

Venin și farmec port în suflet,
Cu al tău zâmbet trist mă pierzi,
Căci fărmececat sunt de zâmbirea-ți
Și 'nveninat de ochii verzi.

Și nu 'nțelegi că 'n al meu suflet
Dureri de moarte tu ai pus -
Cât de frumoasă ești pot spune,
Cât te iubesc nu e de spus!

CU PENETUL CA SIDEFUL

Cu penetul ca sideful
Strălucește-o porumbiță,
Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță...

Și tăcere e afară,
Luminează aer, stele,
Mută-i noaptea - numai râul
Se frământă 'n pietricele.

O STRADĂ PREA ÎNGUSTĂ

O stradă prea îngustă
Părea că se făcea -
Și case lungi și negre
Pe două părți era.

Pe dânsa nu lucește
Un singur felinar -
Eu trec încet și fluier
În suflet cu amar.

Deodată simt în urma-mi
Venind, tiptil-tiptil,
Pas sficios de fată,
Ușor ca de copil.

Și simt cumcă de brațu-mi
Un braț ușor s'adină -
Și simt că mâna-mi strânge
O mână dulce, fină.

Răsună miazănoaptea
Din turla neagră, veche -
Suntem atât de singuri
Și suntem o păreche.

Căci tu ești, tu iubită!
Și am dorit, ah, cât!
Să fim odată singuri
Și iată-ne 'n sfârșit!

Nici știi, copilă dulce,
Câte pe suflet am!
De când te întâlnești
Ochii mei, te iubeam;

Mi-erai atât de dragă -
Mi-era atât de dor -
Încât credeam adesea
Că trebuie să mor!

O, în sfârșit!... Copilă,
Și ai venit - chiar tu!
Am așteptat norocul -
Norocu-acesta *nu*.

Cum dete preste mine?
Cum de-ai gândit să vii,
Să simt suflarea-ți caldă
D'urechea-mi c'apropii?

ICOANĂ ȘI PRIVAZ

De vrei ca toată lumea nebună să o faci,
În catifea, copilă, în negru să te 'mbraci -
Ca marmura de albă cu fața ta răsari,
În bolțile sub frunte luminează ochii mari
Și părul blond în caier și umeri de zăpadă -
În negru, gură-dulce, frumos o să-ți mai șadă!
De vrei să-mi placi tu mie, auzi? și numai mie,
Atuncea tu îmbracă mătasă viorie.

Ea 'nvinețește dulce, o umbr' abia ușor,
Un sân curat ca ceara, obrazul zâmbitor
Și-ți dă un aer timid, suferitor, plătând,
Nemărginit de gingaș, nemărginit de blând.
Când îmbli, a ta haină de tine se lipește,
Ci gingaș' mlădioasă tu râzi copilărește.
De șezi cu capul mândru pe spate lin lăsat,
Tu pari sau fericită, sau parc' ai triumfat...

Ciudat... Stau melancolic, greoi ca și un trunchi,
Când veselă ți-ai pune chiar talpa pe genunchi.
Căci mă cunosc prea bine și nu-mi vine să cred

Că mă iubești pe mine tu, tu! ce eu te văd
Atâta de frumoasă, atât de răpitoare,
Atât – cum nu mai este o alta pe sub soare;
Îți bați tu joc de mine, cu ochii mă provoci
Și vrei cu al meu suflet tu numai să te joci...

Ș'apoi... Merit eu oare mai mult de la un ânger
Decât de-a lui privire eu sufletu-mi să-mi sânger?
O, bate-ți joc, copilă, ucide-mă de vrei,
Zâmbirea gurei tale, un vis din ochii tăi
Mai mult e pentru lume decât un trai deșert...
Și încheierea vieții-mi: pe tine să te iert.
Ce sunt? Un suflet moale unit c'o minte slabă,
De care nime 'n lume, ah, nimeni nu întreabă.

Și am visat odată să fiu poet... Un vis
Deșert și fără noimă ce merit' un surâs
De crudă ironie... Și ce-am mai vrut să fiu?
Voit-am a mea limbă să fie ca un râu
D'eternă mângâiere... și blând să fie cântu-i.
Acum... acuma visul văd bine că mi-l mântui.
Căci toată poesia și tot ce știu, ce pot,
Nu poate să descrie nici zâmbetu-ți în tot.

Te-am îngropat în suflet și totuși slabii crieri
Nu pot să te ajungă în versuri și descrieri.
Frumseța ta divină, nemaigândită, sfântă
Ar fi cerut o arfă puternică, ce 'ncântă;
Cu flori stereotipe, cu raze, diamante,
Nu pot să scriu frumseța cea vrednică de Dante.
O, bate-ți joc de mine, pigmeu deșert, nedemn,
Ce am crezut o clipă de tine că sunt demn.

O, marmură curată, o, ânger, o, femeie,
Eu să te ating pe tine cu-a patimei scânteie,
Eu, eu să fiu în stare o clipă să-mi închipui
C'al meu e trupul dulce? c'a mele: fața-i, chipu-i...?
Nebun ce sunt... Nu râzi tu? O, râzi de mine... Râzi.
Plângând cu-amărăciune, eu ochii să-mi închiz,
Să nu mai văd nainte-mi acea frumoasă zee,
Cu capul ei de marmur pe umeri de femeie...

Astfel îmi trece viața, astfel etern mă chinui
Și niciodată, Ana, nu m'a lăsat la sânu-i,
Căci ea nu vrea iubire... vrea numai adorare...
Tâmpit să-mi plec eu fruntea ca sclavul la picioare
Și ea să-mi spuie rece: „Monsieur, ce ai mai scris?”
La glasu-i chiar ironic, să fiu în paradis,
Să fiu prea, prea ferice, de-a vrea să cate numa
Pe acest miserabil, ce o privește-acuma.

Da, da! să fiu ferice de-un zâmbet, de-un cuvânt,
Căci zâmbetul mai mult e ca viața-mi pe pământ.
Să simți cumcă natura își bate joc de noi:
Ici-colo câte-un geniu – și preste tot gunoi.
Și eu simt acest farmec și 'n sufletu-mi admir
Cum admira cu ochii cei mari odat' Shakespeare.
Și eu, eu sunt copilul nefericitei secte
Cuprins de-adânca sete a formelor perfecte;

Dar unde este dânsul cu geniu-i de foc
Și eu, fire hibridă – copil făr' de noroc!
Făr' de noroc? De ce dar? Au nu sunt fericit
Că 'n calea mea o umbră frumoasă s'au ivit?
Nu mi-e destul-avere un zâmbet trecător,
O vorbă aruncată ironic – de amor?
Comoară nu-i destulă privirea, un cuvânt,
Ce viața-mi însoți-va de-acum pân' în mormânt?

Sunt vrednic eu a cere – sunt demn să am mai mult?
A lumii hulă oare în juru-mi n'o ascult?
Putut-am eu cu lira străbate sau trezi
Nu secolul, ca alții – un ceas măcar, o zi?
Cuvinte prea frumoase le-am rânduie șirag
Și-am spus și eu la lume ce-mi este scump sau drag...
Aceasta e menirea unui poet în lume?
Pe valurile vremii, ca boabele de spume

Să 'nșire-ale lui vorbe, să spuie verzi ș' uscate
Cum luna se ivește, cum vântu 'n codru bate?
Dar oricâte ar scrie și oricâte ar spune...
Câmpii, pădure, lanuri fac asta de minune,
O fac cu mult mai bine de cum o spui în vers.

Natura-alăturată cu-acel desemn prea șters
Din lirica modernă - e mult, mult mai presus.
O, tristă meserie, să n'ai nimic de spus

Decât povești pe care Homer și alți autori
Le spuseră mai bine de zeci de mii de ori.
Da, soarele bătrânu-i, bătrân pământu-acuma:
Pe gândurile noastre, pe suflet s'a prins bruma
Și tineri numa 'n sânuri vedem, frumsețea vie,
Dar gândul nostru 'n ceață n'o pune pe hârtie...
Suntem ca flori pripite, citim în colbul școlii
Pe cărți cu file unse, ce roase sunt de molii.

Astfel cu meșteșuguri din minte-ne - un pir -
Am vrea să iasă rodii sau flori de trandafir.
În capetele noastre de semne-s multe sume,
Din mii de mii de vorbe consist' a noastră lume,
Aceași lume strâmbă, urâtă, într'un chip
Cu fraze 'mpestrită, suflată din nisip.
Nu-i acea *altă* lume, a geniului rod,
Căreia lumea noastră e numai un isvod...

Frumoasă, ea cuprinde pământ, ocean, cer
În ochi la Calidasa, pe buza lui Omer?
O, salahori ai penei, cu rime și descrieri
Noi abuzăm sărmanii de mâna-ne de crieri...
Căci plumbu 'n veci nu-i aur... și 'n noi se simte izul
Acelei meserie ce-o 'nlocuim cu scrisul...
În loc să mânuie plugul, sau teasla și ciocanul,
Cu aurul fals al vorbii spoiesc zădarnic banul

Cel rău al minții mele... și vremea este vama
Unde a mea viață și-a arăta arama.
„Să reproduci frumosul în forme“ ne înveți:
De-aceea poezia-mi mă împle de dispreț...
Dator e-omul să fie a veacului copil,
Altfel ca la nevolnici el merit' un azil
Într'un spital... Acolo cârpească cu minuni
Păreții de chilie și spună la minciuni...

Da! ticălos e omul născut în alte vremi...
Sincer, îți vine soarta s'o sudui, s'o blestemi:

Blăstămurile însăși poet te-arată iarăși,
Al veacului de mijloc blestemul e tovarăș.
Între-un poet nemernic, ce vorbele înnoadă
Ca în cadență rară să sune trist din coadă
Și 'ntre-ofițerul cu spada subsuoară
Alegere nu este, alegerea-i ușoară.

Pocnind în a lui haine, el place la neveste,
Fecioara 'nfiorată își zice: acesta este...
Acesta da... Simțire tu ai și este dreaptă.
Nebuni suntem cu toții, natura-i înțeleaptă -
Un corp frumos și neted te face să iubești,
În brațul lui puternic tu simți că 'ntinerești.

Doar nu ești tu nebună
S'alegi în locu-i, fată, pe un împușcă 'n lună,
Pe-un om care stă noaptea ș'a minții adâncime
În strofe o disface și o așază 'n rime...
Soldatul spune glume ușoare - tu petreci...
Pe când poetul gingaș, cu mersul de culbeci,
E timid, abia ochii la tine și-i ridică.

El vorbe cumpănește, nu știe ce să-ți zică,
Privindu-te cu jale, oftează - un năuc...
Și zile 'ntregi stau astfel în jilt, ș'apoi mă duc
Și ani întregi putea-voi tot astfel ca să șez
Și 'n inima copilei defel nu 'naintez.
Copil, copilul nu e? voiește să petreacă.
Ce caut eu cu ochi-mi, cu-a lor privire seacă?

Ce-i zic dumnezeire, și ânger, stea și zee,
Când ea este femeie, și vrea a fi femeie?
Și totuși... Ah, odată, mi-a spus cu vorbe dulci:
„Aș vrea pe braț, aicea, tu capul tău să-l culci,
Să mângâi a ta frunte, nefericit copil!“
Acest cuvânt, divino, mai zi-l o dată, zi-l.
Vezi tu, închipuirea în veci îmi e tovarăș.
Un vis, ca o poveste, în veci revine iarăș:

S'ajung o zi în care, în strâmta mea chilie,
Tu să domnești ca fiică, stăpână și soție
Și 'n ore de durere, când gândul mi-a fi veșted

Să simt cum dulcea-ți mână se lasă pe-al meu creștet,
Ș'atunci ridicând capul, dând ochii-mi peste spate,
Să văd, ah, pământeașca-mi, duioasa-mi zeitate...
Fugi, fugi! Ce te așteaptă cu mine într'un veac,
În care poezie și visuri sunt un fleac:

Nu te îndemn eu însuși ca să-mi urmezi în cale,
Să fiu nemernic martor nefericirii tale.
Decât să scriu la versuri, mai bine-aș bate toba:
Cu rime și cu strofe nu se 'ncălzește soba.
Chiar inima-mi de-aș da-o să bei dintr'înșa sânge:
Nevoia este ghița ce-amoru 'n grabă-l stinge.

.....
Visând astfel ia sama cu mine că petreci,
Copil cu gură caldă, cu piciorușe reci.

Te-apropii, mă 'ntrebi dulce: cum nu te curtenesc?
O vorbă-ai vrea în fine s'auzi cum o rostesc...
De-un ceas tu caști în fața-mi - acum 'nsă dorești,
Drept preț, să-ți spun amoru-mi în versuri franțuzești.
Idee! Și de brațu-mi atârni dulcele-ți braț.
Întorc spre tine capul, privesc fără de saț,
Cu gura de-al tău umăr încet și trist șoptesc:
— Ești prea frumoasă, Doamnă, și prea mult te iubesc!

A FRUMSEȚII TALE FORME...

A frumseții tale forme ca un sculptor când le pipăi
Toată viața mea trecută, toată ființa mea o clipă-i,
Am uitat de toate, toate, și nimic nu-mi vine 'n minte;
Decât sufletu-mi s'amestec cu suflarea ta fierbinte;
Gura ta ca focul arde, arde roșia ta față,
Răsuflarea ta e 'n stare chiar la morți să dea viață,
Mâna ta, dulcea ta mână, ce o simți atât de mult,
Inima-ți, a cărei tremur, a cărei bătăi ascult;

Tu întreagă, când, răpită de al tău adânc amor,
Te-alipești de pieptu-mi, scumpă, ca copii de mama lor,
Cu-acea mândră, agățată și sălbatecă strânsoare
Când ca iedera tu tremuri ce stejaru-l înconjoară...
Tu nu vezi? Nu-ți aflu nume, un cuvânt în lumea 'ntreagă
Să-ți pot spune înc'o dată, suflet! cât îmi ești de dragă,

Cât de dragă-mi ești... Nu întreba ce îmi mai bate
O! viața mea trecută parc'a fost o ciuntitură!

Și ce dulce deslegare azi mi-a dat frumoasa-ți gură,
Când te mlădii, când te bucuri și când râzi ca visul clar
Urmăresc orice mișcare cu un ochi adânc, avar,
Gândul meu să se 'ncrețească pe 'ncrețirea hainei tale,
Să rămâie 'n a mea minte-adânc săpate, ca 'n tipar
Și să împle cu icoane cartea vieții-mi de amar.
Mult am mai gândit odată și nimic nu mai gândesc,
Nu gândesc decât la tine, decât că eu te iubesc

Și nici asta chiar, nici asta nu pot zice că e gând,
Este însăși a mea viață asvârlită pe pământ.
Căci iubirea mea și viața-mi nu sunt lucruri osebite,
Ci ca sângele cu pieptul astfel ele-s înfrățite:
Fără sânge nu-i viață, fără' de-amorul tău nu-s eu -
Și o clipă fără tine chiar de mine îmi e greu,
De nu ești, lumina lunii s'a 'nnegrit și e bolnavă,
Ești al vieții-mi, al vederii, al auzului meu nerv,
Și venin e a ta lipsă, să m'omor de ea mă serv;

De-mi urâsc suflarea 'n mine, de doresc ca tot să piară,
De doresc să mor un secol atunci fug de tine-o oară.
Ah! ce e în tine, care-i taina mândri-ți tinereți,
Cum de ai în al tău suflet ca o sută de vieți,
Cum de tu să fii aceea ce-al meu cap în mână-l porți?
De-aș muri înviu sub ochii-ți dintr'o sută de morți,
Sărutarea gurii tale e ca fagurul de miere,
Cu cât gura mea se 'nfruptă cu atât mai mult o cere,
Trăiesc leneș ca o plantă și acum mintea mea parcă
De veninoasa beție a gândirii se înțarcă.

ȘI DACĂ DE CU ZIUĂ...

Și dacă de cu ziuă se 'ntâmplă să te văz
Desigur că la noapte un tei o să visez,
Iar dacă peste ziuă eu întâlnesc un tei
În somnu-mi toată noaptea te uiți în ochii mei.

O, TĂCEȚI...

O, tăceți... încet ca musca n'auziți pornind un cântec

A lui glasuri se îngroașă ca murmurul de descântec
Și-s acum subțire dulce, dar mai tare tot mai tare
Și foiesc în aer roiuri nevăzute, răpitoare
O, tăceți... mă lăsați singur să gândesc și să ascult
Și să-l prind adânc în suflet, să-l repet în minte mult

Și din valuri dulci de sunet eu să văd ieșind un cap
A căruia frumusețe în gândire-mi nu-l încap
Cu păr lung bălai și moale care-i cade trist pe umăr
Cum o văd eu printre lacrimi când le vărs fără de număr
Cu-a ei față lin plecată înspre umărul ei stâng
De răcnesc în izolare-mi în genunchi de cad și plâng

În văzduh cătând o umbră, întind brațele 'n deșert
Și cu propria mea umbră stau pe gânduri de mă cert
Ascultați, ș'acuma vine... cât de dulce și de 'ncet
Fiecare sunet, zinet în dorință e 'nmuiet
Pare că te ungi la suflet și 'n vertijul lor te trag
Că murind în ele afli tot ce 'n lume ți-a fost drag

De asupra-ți și 'mprejuru-ți vremea parc' auzi căzând
Ici în valuri tânguioase, colo dulce picurând.

ȚIȘȚIIT-AȚI COMEDIANTUL...

Țiștiit-ați comediantul
L'aplaudați cu sudalme
S'a sfârșit acum comedia
Haida de! băteți în palme

Nici n'a fost a lui voința
Voi de el să faceți haz
El a vrut să placă damei
Cu gropițe în obraz

Ea stă 'n lojă rezimată
Ochi-și pleacă pe sub gene
E mai albă decât zâna
Venus Anadyomene.

Pentr'un blând zâmbet al gurii
Comediantul și-ar da viața
Dar ca marmura-i de albă

Și e rece ca și gheața
Și nici numele-i nu poate
Să-l rostească 'n gura mare...
Ci pierdut în al lui suflet
Prin suspine el răsare.

O, vedeți-l în cabină
Între cei păreți de scânduri
Plânge... nu de-al vostru șuer
Ci de propriile-i gânduri

Pân' a n'o vedea pe dânsa
Nici simțea că 'n lume este
Dar acum el simte viața
Ca pe-o tragică poveste

Ce mai caută 'ntr'aiurea
Are viața lui vreun rost
Decât viu - mai bine 'n lume
Nici odat' să nu fi fost

Au veni-le-va la preoți
Ca de aiurea vreun gând
Ca să sufle peste fața-i
Moartă, numele ei sfânt?

Apoi piară făr' de urmă
În nimic de-unde ieși
Scânduri goale, păreți negri
Peste el s'or prăbuși.

Orice urmă aruncată
Într'un creier omenesc
Va pieri cu spectatorii
Ce acum îl huiduiesc

Ce 'nsemnează a lui viață
La ce fuse el să fie?
La ce joacă zeci de roluri...
Comedie, comedie!

Țiștiiat-ați comediantul
L'aplaudărați cu sudalme

S'a sfârșit tragicomedia
Aida de! băteți în palme.

O, îmi faci plăcere multă
Dacă faci de mine haz
Damă albă și frumoasă
Cu gropițe în obraz

Deci te rog nu băga 'n samă
Uită toate câte-am zis
Am crezut a ta iubire
E de râs... grozav de râs

Am văzut în părul moale
Gâtul tău cel de zăpadă
Și-am crezut că pe-al meu umăr
Prea frumos o să mai șadă

Orice gând îți închinase
Toată fibra vieții mele
Re 'nviase sub suflarea-ți
Sub a frunții tale stele

Nu! Tu n'ai mai fost femeie

Ai fost chip ceresc și sfânt
Umbra gândurilor mele
Era dulcele-ți cuvânt
Pân' la tine nicăierea

Ca 'n pustiu n'am fost aflat
O imagine asemeni
Aceleia ce-am fost visat
Căci te-am fost visat pe tine

Și cu ochii sufletești
Cunoscut'o-am îndată
Că a mea pieire ești
Bine, Doamnă!

Râzi în fața-mi -
Să râdem de vrei de a valma
S'a sfârșit tragicomedia
Iară voi băteți cu palma.

Dar nu știi ce îmi năzare
Parc' aud sunând un cari...
Ce frumoasă ni e nunta
Cu asemeni lăutari

Și-aranjată mi-i cămara
Numai patru, patru scânduri
Vino Doamnă înlăuntru
S'adormim a noastre gânduri

Vin să mestecăm cenușa
Vieții noastre pustiite
Și astfel să punem capăt
Comèdiei afurisite.

Oh! chip dulce de zăpadă
Cum te mângâi, cum te-ador
Te iubesc ca și nebunii
Te iubesc... să te omor.

CIUDAT ISVOD E OMUL...

Ciudat isvod e omul pe-a vremei țesătură
Vorbind limbi o mulțime tot cu aceeași gură
Dar în bordei ce ține cât timpul unei ierne
Și în palat, ce pare făcut pe vremi eterne —
În Roma sau în Theba, în satul de bordeie
Tot vremei împrativă el va 'ncerca să steie.

În veci cu-aceeași mână el scrie pe părete
În veci a vremei mână tot șterge c'un burete
Pe cel care în minte-i descrie un gândac,
Pe cel ce lumea 'n sistem o bagă ca 'ntr'un sac
Ca umbre visătoare astfel trecând îi vezi
C'o rună unu 'n capu-i și altul c'un Chinez.

Un rege c'un imperiu, cu planuri pentr'un veac
Cu planuri pe o oră nemernicul sărac
Cu sume diferite ei joacă lotul sortii
Și totuși deopotrivă ei sunt în ochii morții
Și totuși deopotrivă ai patimei sunt robi
Să fie slabi, puternici, cu minte sau neghiobi.

Tu, vreme, știi că unul, tot unul, e în toți
De-asupra tuturor ridici pe care poți
Pe alții-i lași să cadă, cu viața amară
În taină să plesnească ca spuma nezărită
Ce-ți pasă ție oare ce vor sau ce gândesc?
Te joci ca vântu 'n valuri cu traiul omenesc.

În mijlocul veciei pe-oricare îl încheși
Și ochii lui prostateci deodată îi deslegi
L'arunci astfel în spațiu, predându-l la 'ntâmplare
Cu coatele în lume își face loc de-i tare
Cel slab nu știe ce e, se vede prins în mrej
Și pentru suferințe e viața-i un prilej.

De unghii unu-și vede, de barbă și de păr
Un altul cată 'n vreme și lume adevăr
De pe-a istoriei file adună mii de coji
Și nume trecătoare le 'nsamnă pe răboj
Iar altul la tarabă pe degete adună
Câți bani i-aduce anul, câți pierde într'o lună.

Al vremii orologiu de stau ca să-l ascult
Eu văd un vechi magistru ce șede lângă pult
La piept el își încheie halatul lui cel vechi
Mai bine își îndoapă bumbacul în urechi
Și uscățiv cum este și slab și de nimic
El universu-l are în degetul cel mic.

Trecutul, viitorul, sub fruntea lui se 'nchid
Și lumea toată 'n ochii-i e-un singur individ
El negura eternă o rupe în fășii
Din ea se naște lumea, și soare și stihii
Și din prezent, - paingăn urieșesc pășește -
Trecutul, viitoriul, c'un gând le mrejește.

Același soare, care din neguri a ieșit
Și care astăzi încă lucește liniștit
Cu mii de ani-nainte îl vede bolnav roș
Stingându-se - o rană - pin nori întunecoși
Planeteii toți îngheață și fug rebeli în spaț
Din frânele luminei și-ai soarelui scăpați.

Pe-un alt bătrân vedemu-l cum șede lângă pult
În șiruri nesfârșite el socotește mult
Cât pește e în mare, cât grâu încape 'n sac
Și 'n cântă lână oare să puie-atât bumbac
Halatu-i rupt... dar totuși pe degete-un briliant
Acesta e un jidov iar cel de 'ntâi fu Kant.

Și astfel de la talpa obștimei omenești
Și până 'n susul scării la frunțile crăiești
De sine oricui pasă, de-a sale trebuinți
Un dor îl au cu toții de și mai multe minți
De-a vieții lor enigmă îi vezi pe toți munciiți -
Și nu știu spune cari sunt mai nefericiți.

Ferice-mi pare acela, pe sine care-i domn
Al cărui suflet totuși se pare prins de somn
Când graiul i s'aude se pare un murmur
Și orbitor nu-i ochiu-i și totuși nici obscur
O grație armonic pătrunde-a lui mișcare
El nu cunoaște patimi, nici bucurie mare.

Ei par a fi somnambuli... durere și viață
Sunt ca ș'acoperite c'o prea ușoară ceață.
Neconștii trec pe lângă primejdiile mari
La piedici ne 'nsemnate s'opresc involuntari
Și astea li-s în grijă... armonic dar de rând
E sufletul acestor... și inimă și gând.

Nefericiți aceia ce au o minte mică
Și o voință tare... sunt oameni de nimică
Iar mintea mare-alături c'o inimă prea slabă
Rănită-i de-orice-atingeri și nimeni n'o întrebă.
Aceștia-s în lume făcuți spre suferire -
În armonie numai se află fericire.

Altfel cuvântătoare' a oilor mulțime
Se strecură și mâne nu o s'o 'ntrebe nime
Chiar numele lor vremea le șterge c'un burete
Și uricul vieții l-închide cu pecete
Aceeși până astăzi și de la tata Noe
Nevoile îi poartă și ei poartă nevoe.

Vezi pe-unul care crede că are geniu, își leagă
De-această ademenire viața lui întregă -
„De voi muri - își zice - dar numele-mi să-l poarte
Din gură 'n gură veacuri ducându-l mai departe“
Crezi tu că 'n amintirea, în colțul unor crieri
Va fi loc pentru tine și pentru-a tale scrieri?

Ți-aduci *tu* bine-aminte de câte ai citit
Câte-ai văzut și câte tu singur ai vestit?
Puțin... De ici de colo d'imagini o fâșie
O umbră a gândirei, un colț mic de hârtie
Când propria-ți viață nu o știi pe de rost
Atunci ți-i bate capul cu toate câte-au fost?

Cum eu stau într'o piață pe gânduri, pironit
Și nu zăresc o lume, de care-s prejmuț
Deși desigur este când ochii mi-i ridic -
Astfel și tu, sărmâne geniu, vei fi nimic
Căci alte veacuri alta ave-vor ele 'n gând
N'o să oprească ochii la trecători de rând.

Poate-un pedant cu ochii verzui - peste un veac
Prin tomuri vrăcuite șezând și el un vrac
Al limbei aticismu' ți-a pune la cântari
Și colbul cărții tale suflând de pe-ochelari
Va strânge 'n două șiruri a vieții tale rod
Lipindu-le 'ntr'o notă sub textul său nerod.

Iar altul mult la vorbă cu tine n'o să stee,
Găsind pe ici pe colo o rimă, o idee
Curând o să le scoată și-a lustrui cu ele
A sale gânduri proaste ș'a sale rime rele
Iar numele 'n uitare s'astupe va căta...
Ș'aceasta-i nemurire - e nemurirea *ta*.

O, genii ce cu umbra pământul îl sfințiți
Trecând liberi, dar singuri pin secolii robiți,
Un medic bun, temeinic se pare-a voastră carte -
Cu orice suflet bolnav vă ocupați în parte
Vă coborâți la dânsul cu milă și dulceață
Neavând parcă alți bolnavi, decât pe cel de față.

Oricui sunteți prieteni dar orișicui îi pare
Că numai dânsul singur în sufletu-i vă are
Iar scrierile voastre cămări-s încălzite
De pe părete-atârnă icoanele iubite
În orice veac trăirăți neîncetăteniți
Și totuși nici într'unul străini nu o să fiți.

Căci lamura vieții ați strâns'o în gândire
I-ați dat o haină scumpă de neîmbătrânire
Ori cum se schimbă vremea, ori cum se primenește
În dreapta-vă oglindă oricând se regăsește
Căci partea-adevărată și cea nepieritoare
E ori și când aieva și nici în scrieri moare.

Zadarnic pare lumea sclipind că-i trecătoare
Căci coji sunt toate celea ființei ce nu moare
Trecutul, viitorul se țin numai de coajă
Și-a vremii țesătură vedem cu ochiu 'n vrajă
Pe când ceea ce-aleargă și 'n șiruri se dișterne
Repaosă în raza gândirilor eterne.

Dar restul cel de bolnavi nemăsurat de mare,
Ce nici nu va s'audă de-a voastră căutare,
O vezi pe a ei umăr cu vuiet ridicând
Pe unul sau pe altul, tot șarlatani de rând
Ce-și laudă cu fraze rețeta lor unică
Trăind o zi – atâta cât vulgul îi ridică.

Decât s'aud că mersul mi-l laud'un olog
Că numele mi-l trece un tont în catalog –
Erou să fiu în creier pedant și amărât
Cu mine să-și petreacă o noapte de urât –
Decât să-mi văd eu versul în gurile de rând
Mai bine pe un zâmbet al dragostei 'l vând

Astfel de nemurire o dau cui o pofteste
Ușor de ea mă mângâi, râzând filosofeste.
Poemuri manuscrise, povești și cu romane
Să lege gavanoase le dau iubitei mele
Căci tot n'ar fi atâta de strașnică risipa
Cum o fac aprinzându-mi cu fășiile pipa.

STÂND CU ȘIRURI DE IMAGINI...

Stând cu șiruri de imagini
Să 'nnegresc mulțimi de pagini
Anii mei lipsiți de-amoruri
Au rămas ca vii paragini.

Căci nimic mai dulce nu e
Decât fata ei să-ți spuie
Că iubit tu ești din suflet
Dar să n'o spui nimănuie

Ah! odată în viață
Am ținut și eu în brațe
Fata mamei cea bălaie
Surâzându-mi cu dulceață.

Dar e mult acum de-atunce
Și zâmbirea gurei prunce
Au pierit cum piere toamna
Floarea albă de pe lunce.

Oricum vorbele dissimul,
Înțelesul noi privimu-l
Dacă inima ți-i moartă
E astfel ca țintirimul.

PRIN MUNȚI CA CENUȘA...

Prin munți ca cenușa, deasupra cărora
Se văd codrii negri neatinși de-aurora
Zidire-uriașă, ruineagră și naltă
Din stânci ce grămadă stau una pe altă

Un munte e poartă și streșini păduri
Și scările-s dealuri de piatră și murii
Se 'naltă în nouri și bolți de fereastră
Privești ca 'ntr'un cer de lumină albastră

Se 'ntunecă luna de a norilor fugă
Și stelele roșii sclipesc ca 'ntr'o rugă
Ca păcura cerul se face de 'nchis
Și lumea dispare... o umbră de vis

Deodată un fulger ca jar lucitor
Sfâșie cu sânge oștirea de nori
Un tunet adânc clătină din temeii
Pământul... Auzi călărirea de zei

În noaptea cea neagră, pe cerul ca smoală
Apare deodată un arc de roșeală
S'aude-uruierea de cară și cai
Vuind vine mândrul al mărilor crai.

PE-AL CODRILOR VERDE...

Pe-al codrilor verde, prin bolțile dese
Pin mreje de frunze argintul se țese
Și râul își mână oglinzile-i plane
'N-adâncu-i împlute de-a lumii icoane

El limpede trece și 'n lumea lui poartă
A cerului stele, a stâncelor poartă
Se leagăn' o luntre de-un arbor legată
O rață încreață visarea-i bogată

Și tremură 'n codru a frunzelor boltă
O volbură râul din planu-i revoltă
Din verdele negru, din naltă cărare
O mândră femeie s'arată călare.

Pe-un cal alb ca spuma și luciu ca neaua
De-argint este hamul, de aur e șeaua
Pe frunte diamante, și frâu de mătase
Ținut de-o mânuță de mândră crăiasă

În părul ei negru lucesc amorțite
Flori roșii de aur în plete 'ncâlcite
Smaragde, rubine, pe cap presărate
Sclipind fac ca fața-i sălbatec s'arate.

Și 'n ochi de-un albastru bogat întuneric
Cu basme păgâne d'iubire chimeric
Lucesc sub o frunte ce pare 'ncărcată
De-o mândră ghirlandă 'n rubin mestecată

Și umeri ca luciul virgiei zăpade
Pe cari bogăția a părului cade

Ca umedă haina-i de corp se lipește
Și mattă ca bruma în lună lucește

Și lumea se mișcă de-amor voluptate
L'a ei arătare. Priviri înecate
Lin undele-aruncă și stelele tremur
Pe văi le apucă un dulce cutremur.

CUM S'A DUS NOROCUL VIEȚI-MI?...

Cum s'a dus norocul vieți-mi?
Și răsună tristă ora
Când la cânturi zic adio -
Tuturora, tuturora.

Niște frunze 'ngălbenite
Le închid în negrul scrin,
Nici prin gându-mi n'or mai trece
Nici pe buze nu-mi mai vin.

Însoțit de umbra vieți-mi,
Plec și 'n veci n'oi mai veni,
Nici cenușa noastră 'n lume,
Scumpo, nu s'a întâlni.

Și eu totuși a mea tâmplă
De-a ta tâmpl' am răzimat,
Când a serii armonie
Peste lume s'a lăsat;

Când suna glas de izvoară
Ce sclipesc fugind în ropot,
Prin amurg în văi coboară
Tânguiosul glas de clopot.

Unde-s orele iubite
De uitare și noroc,
Când lăsați brațelor mele
Mlădiosul tău mijloc -

Unde-i teiul cu-a sa umbră,
Cu-a lui flori pân' în pământ -
Vis e viața omenească,
Iar norocul un cuvânt!

DE MII DE ANI PÂNĂ LA EA...

De mii de ani până la ea
    E calea ce desparte
Căci e asemenea c'o stea
    Ce-au răsărit departe

Cum străbătu până aci
    Atâta cale lungă?
Lumina ei călători
    De mii de ani s'ajungă

Poate de mult s'a stins în drum
    Din oastea cea de stele
Iar raza ei abia acum
    Luci privirii mele

Icoana stelei ce-au murit
    Încet pe cer se suie...
Era când tu n'o ai zărit
    Azi tu o vezi și nu e

Dac' ai iubit fără să speri
    De-a fi iubit vr'odată
Pe cerul negrelor dureri
    Lumină se arată

Astfel amorul ce-au trecut
    Prin zeci de ani străbate
Umplând un suflet cunoscut
    De-o dulce voluptate

Și amintirea-l cheamă iar
    Oricâte să se 'ntâmple
Cu-atât noroc cu-atât amar
    El sufletul mi-l împle

Cu-atât noroc cu-atât amar
    În suflet el pătrunde
Dar unde vine?.....
    Dar unde trece, unde?

CUM CÂNTAM ODINIOARĂ...

Cum cântam odinioară
În confuzie divină
Și 'nnodam a mele versuri
Cu icoane de lumină

Străbăteam a nopții umbre
Și cărările 'n dumbrave
Lumii 'ntregi duiosul suflet
I'nstrună un dulce Ave!

Răspundea atuncea codrul
Prin al zefirului flaut
Și prin stele risipite
Aflam taina ce o caut.

Căci și azi o caut încă
E același cântec vechi,
Setea liniștei adânce
Care-mi sună în urechi

Liniștire... pace, pace!
Unde ești pe care stea -
În ce lumi fără dorințe
Fără gând e partea mea?

Azi organele-s sfărmate
Și 'n strigări iregulare
Vechiul cântec mai străbate
Cum în nopți isvorul sare

Și prin gânduri suflă vântul
Capu-mi arde pustiit
Și sălbatec sună cântul
Cel etern neisprăvit

P'ici pe colo mai scânteie
Tristă, palidă, bolnavă
Câte-o rază mai curată
Din a geniului lavă

Altfel șuieră și strigă

Scapără și rupt răsună
Se împing tumultuoase
Și sălbatece pe strună

Unde-s șirurile limpezi
Din cântarea, ce-am gândit? -
Ah! organele-s sfărmate
Și maestrul-a 'nnebunit.

ÎN OCHII MEI NIMICA DE AZI NU ARE PREȚ

În ochii mei nimica de azi nu are preț
Decât ciudata taină a dulcii-ți frumuseți -
Căci ce-ar mai fi și alta în lume decât tu
Să faci să-mi pierd viața în vremea de acu
Pe basme, pe nimicuri, cuvintele gonind
Cu pieritorul sunet al lor să te cuprind?

Căci te iubesc... Nu poți tu măcar să te gândești
Cum inima-mi te-admiră, ce scumpă îmi mai ești.
Ce-mi pasă de gândești tu la mine - dacă-ți plac...?
De spirit, de avere, de frumuseți sărac
În taina cugetării-mi ascund de orișicine
Tot ce-am mai scump în lume, comoara mea, pe tine.

De 'ncerc câte odată a pune pe hârtie
Un șir... De cer imagini la goala fantazie
Nimic nu am de-a spune, de n'oi vorbi de tine
Și singură icoana-ți în veci în minte-mi vine.
Gândești, pricepi tu oare cât pot fi de sărac
Să fii a mea nu este puțință să te fac

Cu mintea mea casteluri în Spania câștig
Mă vezi plângând cum suflu în mâinile-mi de frig
Și urmărind pieirea visărilor deșarte
Eu văd venit că-mi este să n'am de tine parte.
Când totul îmi lipsește, când soarta mi-i mai rea
Atunci alese dânsa, ca tu să fii a mea...

Atuncea când coturnul voi-voi să-l discalț
Să fiu o secătură cum sunt și cialalți
La orice Ψίχη δουλοσ cu laude să mă plec
Și să proclam de geniu pe orișicare sec -

S'ajung la un renume, ce azi s'ajung nu pot
Căci n'am învățat încă să 'nalț pe-un idiot

Când voi ajunge și eu la arta de-a trăi
Și moale îmi va merge și bine-oi grămădi
Când voi avea asemeni ce lumea poate da...
Mă tem, iubită dulce, că nu-i mai fi a mea.
Și de-i și fi... avea-vei în ochi-mi acel preț
Ce azi ți-l dă sfiala sărmanei mele vieți?

Voi fi supus duioasei, ne mai simțitei munci
Din toat' a mea putere să te iubesc și-atunci?

DE VORBIȚI MĂ FAC CĂ N'AUD...

De vorbiți mă fac că n'aud,
Nu zic ba și nu vă laud:
Dăntuiți precum vă vine,
Nici vă șuier, nici v'aplaud;
Dară nime nu m'a face
Să mă ieu dup' a lui flaut;
E menirea-mi: adevărul
Numa 'n inima-mi să-l caut.

E'MPĂRȚITĂ OMENIREA...

E'mpărțită omenirea
În cei ce vor și cei ce știu.
În cei dentâi trăiește firea,
Ceilalți o cumpănesc ș'o scriu.
Când unii țese haina vremii,
Ceilalți a vremii coji adun:
Viața unii dau problemei,
Ceilalți gândirei o supun.

Dar pace este între dânșii:
Ce unii fac iau alți-aminte.
Căci până azi domnește 'ntr'înșii
A cărții tale graiuri sfinte.
N'a intrat viermele 'ndoielii,
Copil e ochiul lor când vede,
Căința văd urmând greșelii,
Căci omul tot în tine crede.

Al răului geniu arate-mi
Un om din viță pământescă,
Ce-ar fi 'ncercat ale lui patemi
Naintea ta să 'ndreptățească;
Căci buni și răi trăiesc în tine,
Cuvântul tău e calea lor -
De-a lor abateri li-i rușine,
Căci tu ești ținta tuturor.

Virtutea nu mai e un merit,
Căci merit nu-i când nu e luptă.
Asupra ta ei nu se 'ntărât
Cu viața 'n joc, cu mintea ruptă;
Mânând cu anii colbul școlii,
Ei cred fără' a fi înțeleș,
Din cărți străvechi roase de molii
Își împlu mintea cu eres.

Ei nu pătrund a ta mărire -
Minune-i pentru dânșii tot.
Necercetând nimic în fire,
Nimic nu știu, nimic nu pot;
Căci nu-i supusă lămuririi
Gândirea 'n capul înțelept -
La toate farmecele firii
Se bat cu mânila pe piept.

Urmând a cărților străveche
Statornic, nemișcat învăț,
E surdă azi a lor ureche
Privindu-ți firea cu dispreț;
Legată 'n lanț e a lor minte
Și rodul minții e sălbatec,
Se plac în mistice cuvinte
Și-esplică totul enigmatic.

ÎN LIRĂ-MI GEME ȘI SUSPIN' UN CÂNT

În liră-mi geme și suspin' un cânt,
Căci eu îmi vărs acum veninu 'n vânt.
Prin minte-un stol de negre gânduri trec:
Spre casa cea din patru scânduri plec,

Gemând, plângând eu fruntea pun pe mâni,
Se rumpe suflet, mi se rupe sân,
Scăpare caut în zădar de chin...
Să stângi un dor ce 'n sânu-mi arde - vin!

Când te doresc eu cânt încet-încet:
Plec capul la pământ încet-încet
Și glasul meu răsună tânguios
Ca tristul glas de vânt încet-încet.

Și orice vis, orice dorinț' a mea
Eu singur le-am înfrânt încet-încet.
Săgeata doar a crudului amor
În suflet mi-o împlânt încet-încet

Și simt veninul pătrunzând adânc...
Cu sângele-l frământ încet-încet
Și nu-mi rămâne decât să pornesc
Spre al meu trist mormânt încet-încet.

AH, CERUT-AM DE LA ZODII

Ah, cerut-am de la zodii,
De l'al sorții mele faur,
Dulcii sânului tău rodii
Ș'al tău cap scaldat în aur.

Ș'ale tale mâni de ceară,
Fruntea-mi rece să desmierzi,
Fața albă 'n părul galbăn
Și îndărătnici ochii verzi.

Ș'astăzi tu de bunăvoie
Fericită 'n brațe cazi-mi;
Capul tău scaldat în aur
De-al meu umăr tu îl razimi.

Aastăzi tu de bună voie
Îmi întinzi dulcea ta gură:
Soartea mi le-a dat pe toate
Cu asupra de măsură.

AZI E ZI ÎNTÂI DE MAI

Azi e zi întâi de mai,
Azi e ziua de Armîndeni:
Eu te cat, drăguța mia,
Eu te caut pretutîndeni.

Eu te cer de la isvor,
De la codrul cel de brazi,
De la vîntul ce lovi
Bălsămind al meu obraz.

Întreb munții cei înalți,
De la râuri eu te cer:
De-au văzut cumva ascuns
Al vieții-mi giuvaer.

Cu-al tău zâmbet răsfățat
Și cu dulcile cusururi,
Te-am iubit, copil drăguț,
Te-oi iubi de-acum și pururi.

Te iubesc fără de 'mputări,
Fără urmă de căire -
Dară, vai, nu te găsesc
Nicăire, nicăire.

PIERDUT ÎN SUFERINȚA...

Pierdut în suferința nimicniciei mele,
Ca frunza de pe apă, ca fulgerul în chaos,
M'am închinat ca magul la soare și la stele
Să 'ngăduie intrarea-mi în vecinîcîl repaos;

Nimic să nu s'audă de umbra vieții mele,
Să trec ca o suflare, un sunet, o scîntee,
Ca lacrima ce-o varsă zadarnic o femeie...
Zadarnica mea minte de visuri e o schele.

Căci ce-i poetu 'n lume și astăzi ce-i poetul?
La glasu-i singuratec s'asculte cine vra.
Necunoscut strecoară prin lume cu încetul
Și nimene nu 'ntreabă ce este sau era...

O boabă e de spumă, un creț de val, un nume,
Ce timid se cutează în veacul cel de fier.
Mai bine niciodată el n'ar fi fost pe lume
Și 'n loc să moară astăzi, mai bine murea ieri.

CU GÂNDIRI ȘI CU IMAGINI

Cu gândiri și cu imagini
Înnegrit-am multe pagini:
Ș'ale cărții, ș'ale vieții,
Chiar din zorii tinereții.

Nu urmați gândirei mele:
Căci noianu-i de greșele,
Urmărind prin întuneric
Visul vieții-mi cel himeric.

Neavând învăț și normă,
Fantezia fără formă
Rătăcit-a, vai! cu mersul:
Negru-i gândul, șchiop e viersul.

Și idei, ce altfel împle,
Ard în frunte, bat sub tâmpile:
Eu le-am dat îmbrăcăminte
Prea bogată, fără minte.

Ele samănă, hibride,
Egiptenei piramide:
Un mormânt de piatr' în munte
Cu icoanele cărunte,

Și de sfinxuri lungi alee,
Monoliți și propilee,
Fac să crezi că după poartă
Zace-o 'ntreagă țară moartă.

Intri nuntru, sui pe treaptă,
Nici nu știi ce te așteaptă.
Când acolo! sub o faclă
Doarme-un singur rege 'n raclă.

VIS

Ce vis ciudat avui, dar visuri
Sunt ale somnului făpturi:
A nopții mințe le scornește,
Le spun a nopții negre guri.

Pluteam pe-un râu. Sclipiri bolnave
Fantastic trec din val în val,
În urmă-mi noaptea de dumbrave,
Nainte-mi domul cel regal.

Căci pe o insulă în farmec
Se nalță negre, sfinte bolți,
Și luna murii lungi albește,
Cu umbră împle orice colț.

Mă urc pe scări, intru 'nlăuntru,
Tăcere-adâncă l'al meu pas.
Prin întuneric văd înalte
Chipuri de sfinți p'iconostas.

Sub bolta mare doar străluce
Un singur sâmbure de foc;
În dreptul lui s'arat' o cruce
Și 'ntunecime 'n orice loc.

Acum de sus din cor apasă
Un cântec trist pe murii reci
Ca o cerșire tânguioasă
Pentru repaosul de veci.

Prin tristul sgomot se arată,
Încet, sub vâl, un chip ca 'n somn,
Cu o făclie 'n mâna-i slabă -
În albă mantie de domn.

Și ochii mei în cap înghiață
Și spaima-mi sacă glasul meu.
Eu îi rup vâlul de pe față...
Tresar - încremenesc - sunt eu.

.....

De-atunci, ca 'n somn eu împlu ziua
Și uit ce spun adeseori;
Șoptesc cuvinte nențelese
Și parc' aștept ceva - să mor?

EU NU CRED NICI ÎN IEHOVA

Eu nu cred nici în Iehova,
Nici în Buddha-Sakya-Muni,
Nici în viață, nici în moarte,
Nici în stingere ca unii.

Visuri sunt și unul ș'altul,
Și tot una mi-este mie
De-oi trăi în veci pe lume,
De-oi muri în vecinicie.

Toate-aceste taine sfinte
- Pentru om frânturi de limbă -
În zădar gândești, căci gândul,
Zău, nimic în lume schimbă.

Și fiindcă în nimica
Eu nu cred - o, dați-mi pace!
Fac astfel cum mie-mi pare
Și faceți precum vă place.

Nu mă 'ncântați nici cu clasici,
Nici cu stil curat și antic -
Toate-mi sunt de o potrivă,
Eu rămân ce-am fost: romantic.

CÂNTEC VECHI

Vino, scumpă, de privește
Dorul tău cum mă muncește.
Nici defel cum nu mă lasă
Nici să intru sara 'n casă,

Ci din așternut mă scoală,
Ca pe-un pățimaș de boală,
Și mă face de alerg
Neștiind pe unde merg.

Când în zori de dimineată,
Mă visez cu tine 'n brață,
Când te strâng să nu te pierd
Și te chem și te desmierd.

Ars deodată sar din pat,
Singurel m'am deșteptat,
Suspînând și amețit,
Mă simt *mai* nenorocit.

Sunt de carne, nu-s de fier!
Ce să fac ca să nu pier.
Căci rănit sunt de amor,
De nici trăiesc, nici nu mor:

Somnul meu nu este somn,
Nici pe mine nu sunt domn.
A dormi de sunt pe cale,
Zăresc chipul dumitale:

O icoană zugrăvită
Cu mulți nuri închipuită.

CODRULE, MĂRIA-TA

Codrule, Măria-Ta,
Lasă-mă sub poala ta,
Că nimica n'oi strica
Fără num' o rămurea,
Să-mi atârî armele 'n ea.

Să le-atârî la capul meu,
Unde mi-oi așterne eu,
Sub cel tei bătut de vînt
Cu floarea pân' în pămînt,

Să mă culc cu fața 'n sus
Și să dorm, dormire-aș dus;
Dar s'aud și 'n visul meu,
Dragă codri, glasul tău,

Din cea rariște de fag,
Doina răsunînd cu drag,
Cum jelînd se tragă,

Frunza de mi-o leagănă,
Iară vântul molcomit
De-a vedea c'am adormit,
El pin tei va răscoli
Și cu flori m'a coperi.

DOINĂ, DOINĂ, GREU ÎMI CAZI

Doină, doină, greu îmi cazi
Din pădurea cea de brazi,
Și cu jale îmi răsuni
Din huceagul de aluni,
Și m'adormi, m'adormi cu drag
Pin frunzișul cel de fag.
Cine sună 'n cetine,
Doinițe, prietene,
Diu, diu, diu, de-a codrului,
Că doina-i care-o cântai -
Tragănă-ne, tragănă,
Frunza 'n codru leagănă.

FELICITARE LUI SAMSON BODNĂRESCU

N'am știut cum că în ziua
Douăzeci și șapte iuni,
Își serbează aniversarea
Toți voinicii și Sămsunii.
În biserică asemeni
Cât îmblai pe la icoane,
N'am văzut pe sfântul Simson
Prea iubitule Samsone.
Și aflând de-așa minune
Eu scrisei aceste șire,
Dorind multă sănătate,
Viață lungă și sporire.
Și spre semn caracudistic
Îți trimit această cartă,
Iar tu spune printr'un distic

Cumcă cei absenți se iartă.

UN LUCEAFĂR...

Un luceafăr, un luceafăr înzestrat cu mii de raze
În viața-mi de 'ntuneric a făcut ca să se vază.
Eu privind acea lumină ca din visuri mă deștept
Și cu brațele-amândouă cătră dânsa mă îndrept.

Ca o zână din poveste ea e naltă și ușoară,
E subțire și gingașă și din ochi revarsă pară,
Iar la față e bălaie, părul galben cade 'n creț,
Trandafiri pe față are și cu zâmbetul isteț.

POET

Să tot torni la rime rele
Cu dactile în galopuri,
Cu gândiri nemistuite
Să negrești mai multe topuri;

Și când vezi vreo femeie
Să te 'nchini pân' la pământ
Și de-a sta ca să-ți vorbească
Să înghiți orice cuvânt;

Nespălat, neras să umbli,
Și rufos și deșuchiet -
Toate-acestea împreună
Te arat' a fi poet.

DE CE ÎN AL MEU SUFLET

De ce în al meu suflet
De ani eu moartea port,
De ce mi-e vorba sacă,
De ce mi-e ochiul mort?

De ce pustiu mi-e capul,
Viața într'un fel?
Și tu... tu ești aceea
Ce mă întrebi astfel?

CU-AMÂNDOUĂ MÂNILE...

Cu-amândouă mâmile
Inima o ții
Și îi simți bătăile
Repezi, dulci și vii.

Ochii 'n trup se sperie
Și revarsă foc.
Ai visat vrodată tu
Astfel de noroc?

Un noroc asemenea
Blând și dureros!
Tu iubești, copila mea,
Fără chiar să știi.

LUMEA ÎMI PĂREA O CIFRĂ...

Lumea îmi părea o cifră, oamenii îmi păreau morți,
Măști, ce râd după comandă, cari ies de după porți
Și dispar – păpuși măiestre, ce că sunt nici că nu știu
Și 'ntr'o lume de cadavre căutam un suflet viu;
Mă sbăteam dorind o viață, cu ce sete eu cătam
Precum cel ce se îneacă se acată de-orice ram.

Dibuit-am în științe, în maxime, 'n poezie,
Dară toate îmi părură sură, stearpă teorie.
N'aveam scop în astă lume, nici aveam ce să trăiesc
Până când... blestăm momentul!... pân' ce-a fost să te
'ntâlnesc.

Oare sunt eu tot același? Singur nu mai mă 'nțeleg:
De clipirea genei tale putui viața să mi-o leg.

Eram mândru – înjosirea, ba sclavia mă înveți:
Mă disprețuiesc pe mine... ce mai are astăzi preț?
Îmi părea că împărații sunt pe lume un nimic
Căci ei nu țineau în mână degetul tău dulce, mic,
Începusem s'am în lume ceva ce plătea mai mult
Decât lumea, decât totul ce putusem să ascult;

Mă miram, cum de pierdusem ochii pentru tot ce fu?
Toate existau sub soare, pentru că existi și tu.

DEZGUST

Ce v'asămănați cu mine viața mea zavistuiind,
Ce nu curge ca a voastră, ci se sfarmă picurând?

Voi ce-ați fost mânați în lume de al dorului impuls,
De a inimei bătaie cu sălbaticul ei puls,
Sucul patimelor crude însă dulci cu toți l-ați supt,
V'a fost sufletul ferice, deși poate e azi rupt.
Ce v'asămănați cu mine voi cu inime de foc,
Voi cu gândul la speranțe și cu zile de noroc?
De-ați zâmbi - zâmbiri senine, plâns-ați - plânsul v'a
răspuns,
Ați avut un suflet care de al vostru s'a pătruns.

Ce-ați cătat în astă lume, ați găsit: amor și milă.
Căutat-am eu vrodată ceea ce-mi aduce silă?
Nu sunt rău, fiindcă nimica nu merită că să fiu,
Dar tot una îmi e mie de-aș muri ori de sunt viu.
Tot ce mișcă viața voastră pentru mine-i ironie,
Ziua de-azi îmi spune-aceeași ce mi-ar spune și o mie,
Nu m'am saturat de viață deșertând al ei păhar,
Ci a voastră bucurie mie îmi face amar...

Nu știu, este al meu suflet mestecat atât cu fiere,
Cât prefăce bucuria, fericirea în durere?
Este inima-mi bolnavă ce prefăce-amoru 'n ură,
Sau că gheața o 'ncălzește și îngheață la căldură,
Este mintea mea altminteri, de privesc în lume-amar
Ca prin negură și ceață și prin negru ochelar.
Dară știu cumcă iubirea mie-mi face neplăcere,
Tot ce-i dulce, blând mă împle de dispreț, de chin și fiere.

Altu 'n ochii dragei sale mii de lucruri văd că 'nvață,
Eu? iubirea mă respinge, frumusețea-mi face greață.
O cadavre, despre care sufletu-mi nici vra s'auză,
Nu râdeți, căci vă văd dinții dezbrăcați de a lor buze -
Mie-mi pare cumcă ochii ce îi văd rotunzi, lucind,
Mâni în bolțile osoase le-oi vide painjenind.
Voi sfințiți cu mii de lacrimi un amor, instinctul van,
Simțirea, pe care câinii o au o dată 'n an -

Numiți mare opintirea, căreia vă faceți robi,
Gloria, închipuirea, ce o mie de neghiobi
Despre voi pot să o aibă - numiți mare vrun pitic,
Ce-o beșică e de spumă într'o lume de nimic.
Orice frază lustruită pentru voi e adevăr,
Vă credeți stăpâni pe soartă... când vă duce ea de păr...
De trăiți, trăiește altul, robi de Demiurg învinși,
El prin gura-vă răsuflă, împingând sunteți împinși.

Bucuros, nu tu te bucuri și de plângi, iar nu tu plângi,
Căci al tău nu e nimica nici trăind, nici când te stingi.
Nu simțiți că râsul vostru e un râs străin - nebuni!
Nu simțiți că 'n proaste lucruri, voi vedeți numai minuni!
Nu vedeți c'amorul vostru serv' o cauză din natură,
Că-i sămânța unor viețe ce sămânță sunt de ură?
Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștri plâns -
Căci al tău nu-i nici cadavrul, când viața ți s'a stins.

Îmi păreți ca o ființă, care mișcă mii de măști,
Povestesc ca papagalii mii de glume și povești.
După toate: ori frumoase, ori urâte un actor
Stă de vorbă cu el însuși, spune zeci de mii de ori
Ce-a spus veacuri dup' olaltă, ce va spune veacuri încă,
Pân' ce soarele s'a stinge în prăpastia adâncă.
Totu-i mască pentru mine, însumi eu îmi par o mască,
Demiurg se mișcă 'n mine, vrând să mă ademenească,

Îmi oferă bucuria și să fiu cu voi de-o samă,
Numai să-mi orbească mintea și să nu spun cum îl
cheamă.

Îmi dă tot... ce el numește tot... El cat' o nouă casă
Vrea să puie și cadavru-mi l'a lui jocuri curioasă
Și visând o fericire lumii, fericire mie,
Să alerg, precum aleargă viața lor întreg' o mie,
Să 'mplinesc și eu o cursă și să treier în zadar
Ca un cal legat la ochi-i împrejurul unui par.

Totuși voi aveți în lume privilegiul fericirii,
Tot amorul, toată ura, îndulcirile simțirei;
Sufletul vă este tânăr și mereu întinerește
La simțirea, la dorința ce într'însul încolțește,

Aveți viața și puterea... sunteți roți ale mașinei,
Ce se mișcă 'n jur de soare prin puterile luminei -
Am un singur privilegiu - mi-e urât, sunt trist, bolnav,
Sunt bătrân ca și moșnegii deși tânăr..., dar nu sclav.

O, CHILIA MEA SĂRMANĂ...

O, chilia mea sărmană,
Cu negritul, tristul zid,
Dacă n'ați fi voi în lume,
Aș fi stat să măucid.

Dar voi, cei ce-ați fost de față
Când vărsam lacrimi fierbinți,
Triști pereți, negriți de vreme,
Voi acum sunteți sfinți.

Sfinți, căci ce-i mai sfânt în lume
Decât când o dulce gură
Îți șoptește vorba tristă
Că 'n sfârșit și ea se 'ndură.

E CEASUL CEL DE TAINĂ

E ceasul cel de taină, în care-inelul sorții
Unește-al vieții capăt cu începutul morții:
Sub piedica aceasta bătrânii mor în pace
Și se concep copiii acei ce se vor face;
Cei însurați desigur aceia că vor naște;
Pe cel făr' de soție iubirea îl va paște.

ATUNCEA NEFIINȚA, FIINȚA NU ERAU...

Atuncea neființa, ființa nu erau
A aerului mare, boltitul cort din ceri
Ce-acoperea atuncea?... Și 'n ce se ascundeau
Acele-acoperite... Au în noianul apei
Au în genune...

Pe-atunci nu era moarte, nimic nemuritor
Și noaptea 'ntunecată de ziua cea senină
Nu era despărțită

Și fără de răsuflet sufla în sine însuși
Nemainumitul Unul... Și-afară de aceste

Nimic n'a fost pe-atuncea
Ș'atât de întunec era, ca un ocean
Neluminat, și totul era adânc ascuns
În început. Și unul, învăluit în coaja-i
Uscată, prinde viață din tainica căldură
Ce singur el o are.

În început pătruns-au iubirea pe-acel unul
O sete sufletească - a facerii sămânță -
Și cercetând în inimi aflat-au înțelepții
Puntea, care ființa unuia cu neființa
Iar raza ce în chaos văzură înțelepții
Au fost-au în adâncuri sau fost-au de asupra?
Seminte presărară, născutu-s'au tării
Jos firea, sus se 'nalță puterea și voința

Dar cine oare-o spune, și cine au vestit-o
De unde-i ea venită, făptura cea întinsă?
În urma ei veniră chiar zeii... Cine știe
De unde ei veniră? O știe poate el
Din care toată firea luat-a început
Și fie c'au făcut-o sau chiar că n'au făcut-o
El care sus din ceruri asupra-ne privește
El știe... Dar se poate că însuși el nu știe.

PENTRU PĂZIREA AUZULUI

(după Nicodim Monahul)

Dacă auzi în aer cântare dulce, veche,
O taie chiar cu sila de la a ta ureche -
Căci cântecele-acestea te 'nchină desmierdării
Și-ți leagănă simțirea pe undele uitării;
Se varsă înlăuntru-ți a aerului miere
Slăbănogindu-ți mintea și mândra ei putere
Și acea socoteală măreață 'mbărbătată
A sufletului mândru o 'ntunecă îndată.

Prea dulce adormire în aer curge miere
Și inima-ți bărbată devine de muiere,
Iar mintea ta cu partea ei cea nălucitoare
Nu încetează 'n forme a plămădi, ușoare,
Acele chipuri mândre în cântec înțelese:

Cu chipuri pătimase se umple ea adese.
Când cântăreții nu-i vezi ș'a fi muieri se 'ntâmplă,
Atunci se bate 'n tremur sângele tău sub tâmplă

Și 'n primitorii creieri îndată el încheagă
Poftite chipuri albe - femeii cu firea dragă.
Nu fluierați de-aceea urechea 'n versul iambic:
Picioru' ușor se mișcă în saltul ditirambic,
Fără de rânduială, și dulce și molatec,
Ca ceara ea îți face sufletul muieratec.
De vrei să scapi de ele, de-urmarea lor amară,
Astup' a ta ureche tu singur chiar - cu ceară.

Nu spune-un basmu numai poetul cel vorbăreț
De ȕroul Odisseu cel mult meșteșugăreț:
Și-au astupat cu cea rău urechea, să se culce,
La glasul de sirenă adormitor de dulce,
Ș'astfel putut-a numai corabia-i s'o poarte
Pe lângă a lor ostrov aducător de moarte,
Dorăi pază și șie, urechei, înțeleptul,
Cu gândul să-și ferească și inima și pieptul.

Căci făr' de rânduială e al femeii vers,
Ca de pe-o tablă gândul din minte ți l-a șters:
Te farmecă, urechei neavând învălitoare,
Sirena desmierdării de moarte purtătoare.
Cu drept cuvânt de-aceea se prihănesc de carte
Asirienii antici din Asia departe,
Ce nu se 'mbată însă nicicând cu dulce vin
Ci cu cântări molateci, cu-al glasului suspin.

Ei schilozesc băieții ca glasul să-l subție,
Ca gura lor ca gura muierilor să fie.
Păreau c'a lor ființe sunt cu muierea gemeni,
Cântau cu glasul dulce și rugător asemeni.
La cânturi desfrânate ei ascultau cu haz,
Se îmbătau de patimi, se îmbrăcau cu-atlaz

Și numai în odihnă și 'n desfătări de rând,
Culcați pe sub umbrare, trăiau ei putrezind
În dulce lenevire și nu erau destoinici
S'asculte glasul aspru al trâmbiței rășboinici:

Hrănindu-și năluca cu gânduri moi, băieții,
Să pară cântărețe - că li sunt cântăreții.

Cu cele 'ndulcitoare a oamenilor glasuri,
Cu zicături s'asamăn și glasul cel de pasări.
Ba 'mpătimit se poate să fie omul oare
Pentru jivine-adeșea și necuvântătoare.
Onorie 'mpăratul mai mult iubea acușă
Decât cetatea Roma - pe Roma cățelușă.

Mai mult decât pe oameni, inimi împătimate
Iubesc flori, iubesc pasări cu penele 'mpistrite.
Sunt oameni cari vecinic cu oameni nu se 'mpac.
Și Xerxes se 'ndrăgește mai iute de-un copac:
Platanu 'mpodobește el ca pre o mireasă
Și spânzură în crenghe gherdamuri mult frumoasă;

De ramuri el atârână cercei și cu inele
Și rădăcina vezi-o înfrumșetând brățele.
Și vârfu 'ncununează surguci împărătești
Să semene cu-o mândră crăiasă din povești;
Ș'astfel împodobindu-l, el rădăcina-adapă
Cu o mult prețioasă, mirositoare apă.

Spre a-și păzi mireasa de orice ochi obraznic,
Străjeri el pune 'n poartă, epitrop pune paznic.
Iar despre-un alt se spune că mult au îndrăgit
P'un chip pe care singur cu mâna-i la cioplit:
Sărută, 'mbrățișază el propria făptură
Și l'ale ei genunche-și dă sufletul pe gură.
El singur se jertfește.

MUREȘANU

*(Mureșanu singur într'o pădure. Pe o mușe de deal o
biserică veche c'un turn de piatră. Noapte, lună.
Orologiul bisericeii bate miezul nopții.)*

MUREȘANU

În turnul vechi de piatră cu inima de-aramă
Se sbate miazănoaptea... iar prin a lumii vamă
Nici suflete nu intră, nici suflete nu ies -

Și somnul, frate-al morții, cu ochii plini d'eres,
Prin regia gândirei nenființate trece
Și moaie 'n lac de visuri aripa lui cea rece;
Cu gând fără' de ființă a lumii frunte-atinge -
Îi minte fericirea, miseria i-o stinge.

Când totul doarme 'n zvonul isvorului de pace
Un ochi e treaz în noapte, o inimă nu tace.
Și azi îndrept aceleași crude 'ntrebări la soarte
Ș'asamăn întreolaltă viață și cu moarte...
Și 'n cumpăna gândirii-mi nimica nu se schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.
De mult a lumii vorbe eu nu le mai ascult,
Nimic e pentru mine, ce pentru ea e mult.

Viitorul un trecut mi-i pe care-l văd întors.
Același șir de patimi s'a tors și s'a retors
De mânilor uscate a vremi-mbătrânite...
Și clare-s pentru mine enigmele 'ncâlcite...
Nu 'ntreb de ce în lume nu ni e dat de soarte
Noroc fără' de durere, viață fără' de moarte -
Am pus de mult deoparte acele roase cărți
Ce spun c'a vieții file au veșnic două părți,

Că fără' de lacrimi nu e nici ochiul cel mai vesel -
Acest noian gândirea-mi în sama altor lese-l;
Nimic din lumea asta cu ele nu se schimbă -
Cu deslegări ciudate și cu frânturi de limbă
Ocupe-se copiii... Eu pun o întrebare
Nu nouă, însă dreaptă, nu liberă, ci mare.
Viața, moartea noastră noi le ținem în mâni,
Pe ele deopotrivă noi ne simțim stăpâni -

O cupă cu otravă, un glonte, un pumnar
Ne scapă deopotrivă de-al vieții lung amar.
Nu cer de fericire în lume să am parte,
Căci fericir' a lumii, închipuiri deșarte!
Viața noastră însă, oricât de neagră fie,
Ea împlinește oare în lume vo solie?
E scop în viața noastră - vun scop al mântuirii?
Ne 'njunghiem ființa pe-altarul omenirii?

A gândului lucire, a inimei bătaie
Ridică un grăunte din sarcina greoaie
Miseriei comune? Trăind cu doru 'n sân
Pe altu 'n astă lume îl doare mai puțin?
De îți jertfești viața, tu, pentru un popor,
Au sarcina vieții purta-va mai ușor?
A tale lacrimi crude, a tale crude chinuri
Îi schimbă poate 'n taină prescrisele destinuri?

Ai tu vro țintă 'n lume - amara ta suflare
Au face-l-va pe dânsul - de nu ferică - mare?
O, eu nu cer norocul, dar cer să mă înveți
Ca viața-mi preț să aibă și moartea-mi s'aibă preț.
Să nu zic despre nime ce despre om s'a zis:
Că-i visul unei umbre și umbra unui vis!...
Bolnav în al meu suflet, cu inima bolnavă,
Eu scormolesc în minte-mi a gândurilor lavă,

Închin a mea viață la scârbă și 'ntristare
Și-mi târâi printre anii-mi nefasta arătare...
- Prea bun pentru-a fi mare, prea mândru spre-a fi mic -
Viața-mi, cum o duce tot omul de nimic,
Supus doar ca nealții la suferințe grele,
Unind cu ele știrea nimicniciei mele.
La ce? Oare un glonte, otrava, un pumnar,
Nu sting deopotrivă o lume de amar?

O, pârghie a lumii, ce torci al vremii fir,
Te chem cu desperare în pieptu-mi - cu delir,
Răspunde-mi cine-i suflet al lumei? Dumnezeu?
Orbirea? nepăsarea? E binele - e răul?
Tu taci!... și piatra tace... și tu ești piatră... Bine,
Mi-oi chinui dar mintea - să răspund pentru tine.
Orbirea? nepăsarea?... Nevinovat-orbire
Cât de frumos și-anume tocmit-a a lui fire!

Creat-a lupul aprig el pentru mielul blând,
Carne cu ochi creat-a el pentru cel flămând,
Natura-i fericire și vecinic e în pace -
Și leul și cu taurul demult stau să se 'mpace -
Iar omul, ce-i făptură aleasă, are-anume

Un creier și un suflet - pentru dureri în lume;
Ce simplă nepăsare, nevinovat-orbire,
Concordie eternă, un rai de fericire -

Dar nu - ce zic? Tu blăstemi, poete... Cată bine,
Căci lumea e creată anume pentru bine.
N'o spun aceasta popii și cărțile lor vechi,
De mii de ani nu sună legenda în urechi?
Nu vezi tu că virtutea găsește-a ei răsplată,
Răsplată ce de oameni și cer e 'nvidiată?
Răsplată prea frumoasă: un giulgi și patru scânduri.
Ți-e îndemână 'n nuntru, și scapi de multe gânduri,

De gânduri fără noimă... Pentru așa comoară
Treci însetat pe lângă a vieții dulci isvoară...
Și-atunci atuncea popii vorbit-au foarte drept:
Deșertăciuni sunt toate când moartea ți-i în piept.
Dar să vedem acum în lungi secolii tăi
Ce crudă răsplătire păstrat-ai celor răi?
Omoară fericirea unui popor,... alungă
A veacurilor pace pe vreme îndelungă

Și ești erou... Fii mândru, închipuit, dar cată
Ca nimeni să atingă ființa îngâmfată,
Atunci ai simț de-onoare. Disprețuiește viața,
Înclină-te de sara și până dimineața,
Trufașule obscure - te crede sfânt ș'ales,
Un om din altă carne făcut - și cu eres,
Poporul se 'nchina-va chiar la a tale oase.
Învie, măgulește tu patimi dușmănoase,

Invidia și ura botează-le virtuți,
Numește brav pe gâde, isteți pe cei astuți,
Din patimi a mulțimei fă scară de mărire,
Și te-or urma cu toții în vecinică orbire.
C'o frază lingușește deșertăciunea lor,
Din risipite roiuri atunci faci un popor.
Fii dinainte sigur, la rele el urma-va,
Cu sânge și cenușă pământul presăra-va.

Ferește-te de una... Să te ferească ceriul
Ca 'ntr'un moment de-uitare să li spui adevărul...

Te-or răstigni pe cruce, te-or huidui cu pietre,
Vor risipi cenușa iubitei tale vetre,
Și te vei stinge miser... de nimenea jălit...
Nu vezi ce drept e astfel?
Ce bine e' mpărțit Pământul? -

Proști de-o parte, de alta cei șireți.
Și patimilor rele aceștiia dau preț...
Nu merită nătângii să fie stăpâniți,
Sau pentru o *idee* să fie ei jertfiți?
Mai de dorit ce soarte pot ei să aibă 'n lume
Decât să-i ducă 'n lupte un mare, un sfânt *nume*?
Un *nume*! Ce-i mai mare decât un nume oare?
Pentru-un astfel de lucru se junghie popoare.

În mână de vei prinde-a istoriilor carte,
În ea atunci vedea-vei un falnic op de arte,
Vedea-vei cum sub ochi-ți în plin se desfășoară
Tot patime de laudă: că vremea se măsoară
După a răutății pășire... Rău și ură
Dacă nu sunt, nu este istorie. Sperjură,
Invidioasă, crudă, de sânge însetată
E omenirea 'ntreagă... o rasă blestemată,
Făcută numai bine spre-a stăpânii pământul...

Căci răutății sale îi datorește-anume
Că-i spită 'naltă 'n scara ființelor din lume
Aceasta este taina în sufletul făpturei...
Ce plan adânc!... ce minte! ce ochi e colo sus!
Cum în sămânța dulce a patimei a pus
Puterea de viață... Astfel frumosul plan
Un an de îl descarcă, l-încarcă iar alt an
Spre vecinică 'mplinire... Și în ureche-mi bate:
Că sâmburele lumii e-eterna răutate!!

Cântați-o dar, popoară! În glasu-adânc al stranei
Voi mesteca legenda cea veche a Satanei.
O, Satan! geniu mândru, etern, al desperării,
Cu gemătul tău aspru ca murmurele mării...
Pricep acum zâmbirea ta tristă, vorb' amară:
„Că tot ce în lume e vrednic ca să piară...”

Tu ai smuncit infernul ca să-l arunci în stele.
Cu cârduri uriașe te-ai înălțat, rebele,
Ai scos din rădăcine marea s'o 'mproști în soare,
Ai vrut s'arunci în chaos sistemele solare...
Știi că răutatea eternă 'n ceruri tronă,
Că secole nătânge cu spaimă o 'ncoronă!

O, de-aș vedea furtuna că stelele desprinde,
Că 'n cer talazuri nalte de negură întinde,
Că prin acele neguri demonii 'n stoluri sboară
Și lumea din adâncuri o scutură ușoară
Ca pleava... Cerul cu sorii lui decade,
Târând cu sine timpul cu miile-i decade,
Se 'nmormântează 'n chaos întins fără de fine,
Căzând negre și stinse surpatele lumine.

Neantul se întinde
Pe spațuri deșerte, pe lumile murinde.
Văzându-te strigarea-aș de-un dor nebun cuprins:
Mărire ție, Satan, de trei ori, ai învins!
Atuncea mă primește prin ângerii pieirei,
Mă 'nvață și pe mine cuvântul nimicirei
Adânc, demonic, rece. Ți-o jur - astă știință
Eu aș striga-o 'n lume c'o cruntă ușurință...

Atunci negrește, soare... Atunci să tremuri, cer...
Atuncea saluta-voi eternul adevăr...
Și liber, mare, mândru prin condamnarea lui,
A cerurilor scară în sbor am să o sui...
Să strig cu răsbunarea pe buze 'n lumi deșarte:
Te blastem, căci în lume de viață avui parte!!

(fulgere)

O, fulgeră-mă numai... o, joacă comedie
Comediant bătrâne cu glas de vijelie!
Nu vezi că nu poți face tu vun mai mare bine
Decât pe vecinicie să mă omori pe mine?
Au vezi tu că eu tremur, dar vezi - mai cred în moarte -
Ai fi prea blând să ai tu în mână-ți astă soarte.
Aș râde-atunci viața, muncind-o cu dispreț.

Aș omorî în mine o sută de vieți.
Muncind în mine însumi al firei orice nerv,
Pieirea cea eternă în pieptu-mi să o serv...
Dar, vai, tu știi prea bine că n'am să mor pe veci -
Că vis e a ta moarte cu slabe mâni și reci.

La sorti va pune iarăși prin lumile din cer
Durerea mea cumplită - un vecinic Ahasver,
Ca cu același suflet din nou să reapară
Migrației eterne unealtă de ocară...
Puternice, bătrâne, gigante - un pitic,
Căci tu nu ești în stare să nimicești nimic.

*(El cade obosit pe un trunchi vechi și-și acoperă ochii cu
mâna. S'aude o musică dulce.)*

VISURILE
(Sopran)

Somn,
Tu al nopților domn!
Ne dă prin a gândului ceață
Viață.

Vezi,
Noi suntem tot tineri și trezi,
Zidim într'o clipă din spume
O lume.

Lac,
Pe care în cânt se desfac
Cu dulci și armonice glasuri
Talazuri.

Știm,
Pustiul sub ochi să-l lățim,
Mai este vro mână măiastră
C'a noastră?

Vin
Și dă 'ni porunca ta lin,
Urma-vom fantastice planuri
Prin ramuri!

SOMNUL

(*basso*)

Sună vânt prin frunzele uscate,
Lună trece 'n vârfuri de copac,
Iar isvoare 'ntunecate,
Într'un cântec glasu-ți și-l desfac.

Lună! Soră! pe-a lui frunte
Stai și farmăcă gândirea,
Să trăiască 'n vremi cărunte
Și să-și uite toată firea.

Du-l pe țărmul vechi al mării,
Fă-l călugăr trist și slab,
Îl închină lin uitării,
Dă vieții alt prohab,
Du-te! Du-te!

VÂNTUL

(*Bariton*)

Plâng,
Frâng,
Crengi uscate;

Trec,
Plec,
Ramuri;

Bat în geamuri
Cu-a mea mână fermecată.

Eu mă uit printre ferestre
Cum încunjur oameni masa
Și cu degete măiestre
Eu li spariu toată casa.

Când ca lupul urlu jalnic,
Când ca mîța 'ncet eu miaun
Și trezesc din vis motanul
Care toarce sub un scaun,
Sunt
Vânt,

Plâng,
Frâng
Sperios vo creang' uscată

ISVORUL
(tenor)

Isvor,
Din munte cobor,
Când vântul vo ramură farmă
Fac larmă!

(*Cerul se coboară. Armonie. Schimbare.*)

SCENA I
Sara. Furtună

MUREȘANU
(singur)

Cum norii strigă jalnic și marea sparge piatră
Și tunete bătrâne pe-a ceriurilor vatră
Pocnesc cu-a lor ciocane, moșnegi și falnici fauri,
Ei făuresc furtunei coroana ei de aur...
Se svârcole în valuri marea cea sură 'n veci
Și în de stânci schelete, bătrâne, slabe, seci,
Ea aiurind lovește.

  Colo și 'naltă sur
Castelul lung și rece fantasticul lui mur.

L'a fulgerelor fugă se văd bolțile sparte,
Iluminate găuri pe generații moarte...
Ah, în fereasta veche apare-ades, ades,
Un ânger, o femee cu chip așa ales!
Dar cine-i ea? Ce vine, ce caută 'n castel
Când marea își răstoarnă sufletul ei rebel
Și pinte stânci de piatră se scutură de spume
Și mișcă 'nfuriată a valurilor lume...

(*Un chip s'arată 'n castel.*)

Și 'n noaptea care urlă cu surda ei ureche,
Privește ca o lună din zidurile veche?
E ca și când răsare în jur întunecată

De-a murilor colosuri, pin care se arată
Zugrăvind dulcea, trista, sura lor măreție.
Coboară din ruine căci mă închin eu, ție!

Din crengi de gânduri negre o floare se desprinde –
Primește-o: e iubirea-mi, și inima-mi și-o 'ntinde.
Cobori din înălțime: te-ador, te rog, te 'nvoc
Cu păru 'n flori albastre, pe frunte-o stea de foc.
O, stai! o, vino scumpă, ca fruntea să-ți desmierd
Și 'n ochii mari albaștri ființa să mi-o pierd...

Te-ai dus! te-ai dus! o, mare, înghite-mă, mă sfarmă,
Îmi amăgește mintea cu-a valurilor larmă.

(Chipul dispare.)

(El se urcă în luntre și îi dă drumul pe mare.

Se 'nsenină. S'aude glas de corn.)

REGELE SOMN

Răsună corn de aur și împle noaptea clară
Cu chipuri rătăcite din lumea solitară
A codrilor... în cârduri veniți, genii șagalnici,
Ce-acum împleți pământul cu sunetele jalnici,
Acum ascunși în umbră sau tupilați sub foaie,
Pișcați picioarele-albe a fetelor bălaie,
Și zimbrii zânei Dochii, pe frunți cu stemă mare,
Și voi, cai albi ai mării, cu coame de ninsoare...

Învie codru! Duhuri cu suflet de miresme,
Sburați prin crengi negre ca străvezie iesme,
Cu sunetul de pasuri s'aducă pasul numa,
Pe corpuri albe haină de diamantină brumă
Să scânteie în umbră, să spânzure feeric –
Treceți încet pin aer călcând pe întuneric.

(el se uită pe mare)

Din insule bogate sfâșiind apa, iese
O luntre cu vântrele ce spânzură, sumese.
Se legăn visătorii copaci de chiparos
Cu frunza lor cea neagră uitându-se în jos,
În ape... Iar prin crengi de-un verde-adânc de jale

Se-oglundă 'n ap' albastră de aur portocale.
Și parcă glas de clopot înfiorează sara;
Pe-a stâncilor lungi colțuri apusul se coboară;

Stau aurite 'n aer... și-a serei rumenire
Se-apleacă și 'nroșește a mării încrețire...
Și insulele mândre și de dumbrave pline
Par sarcofage nalte plutind pe-unde senine,
Acoperite numai cu flori și cu poiene
Urieșești... Acuma se 'nchid a serei gene,
Apele devin sure... și 'n blânda lor cântare
Dispar ca sarcofage insulele în mare.

.....

Ce loc! Bătrâne stânce ridic' a lor schelete
De piatră, ce de valuri și vântu-s sfâșiate.
Un templu în ruină de apă înecat
Pe jumătate... Stâlpii și murul fărâmat
Stau în curând să cadă... Și în astă ruină
Pin scorburi de părete, în neagra vizuină,
Trăiește-acest călugăr... Apari, tu, lună 'n cer
Și fă din vis viață, din umbre adevăr!

(luna apare)

UNDELE

(cântă)

Noi, undele crețe,
Venim, venim,
În stânci mărețe
Isbim, isbim.
Ș'a noastră suflare
E vânt! e vânt!
Dar naștem pe mare
Un cânt, un cânt.

DELFINUL

(se-arată din apă un tânăr frumos)

Odină,
Cu ochi de albastră lumină,
Cu părul tău lung, un tezaur

De aur.

Tu, pradă
Cu piepții tăi dulci de zăpadă,
Te-oi prinde pe mare vrodată,
Șirată!

Atunce
Simți-vei duioasele munce,
Cu care-al meu suflet în flamă
Te chiamă.

ONDINA

Delfine,
Tu crainic al mării regine,
De-ai fi credincios, cu iubire,
Un mire;

Voioasă
Urmare-aș privirea-ți frumoasă,
Ți-aș da sânul alb de zăpadă
Ca pradă.

DELFINUL

Ondină,
Tu dulce copilă, o, vină,
Nu vezi că Delfinul tău moare
În mare?

ONDINA

Vedea-vom!
Să cânte Sirena ruga-vom,
De nu vei iubi-o - îmi fură
O gură!

Atunce
O undă în brațe-ți m'arunce,
Căci știu a iubi eu prea bine,
Delfine.

Ascultă!
De vreme 'ndelungă și multă

În sufletul meu eu te-am strâns -
M'ai învins.

AMÂNDOI

Tu, ce ești zeilor suroră gemene,
Cu linul pas,
Nu are nimene un cânt să semene
Cu al tău glas.
Spune-ne cântecul ce 'n nopți lunatice
Adese-l cânti,
Când luna tremură pin ceți apatece,
Pin codri sfinți.

SIRENA

Vin iubite! Congiura-voi
Cu-al meu braț al tău grumaz
Și lipi-voi a mea față
De-arzătorul tău obraz.

Vin, iubite, multe nume
Mângâioase îți păstrez,
Visul vieții mele este
Tu ferice să te vezi.

De ce 'ntorci tu ochi 'n laturi
De cuvântul meu gonit?
Nici visezi cât poți în lume
Tu să fii de fericit.

Zi și noapte stă la tine
Al meu gând nemângâiet,
Căci tot sufletu-mi te cere
Și în gând te chem încet.

Vino, vino, mult iubite,
Pe-al meu sân să te desmierd
Și în ochii tăi cei negri
Eu privirea să mi-o pierd.

Să-mi pun gura la ureche
Și să-ți spun că te iubesc,
Că de drag ce-mi ești, copile,

Eu din ochi te prăpădesc.

(Ondina și-a lăsat visătoare capul pe spate, pe umărul lui Delfin, care o sărută.)

REGELE SOMN

A mării unde-albastre alunecă 'nspumate
Și fulgeră 'n cadență... O, dulce voluptate
A nopților... Acuma văd luntrea de departe
Cum cu-al ei plisc în brazde pe unde le împarte.

Călugăru-i... În manta-i înfășurat visează,
Al valurilor sgomot țâșnind îl salutează
Și lebede-argintoase pe planul mării-l trag,
- Pe frunte-i e 'mpletită o ramură de fag.

Plutind cu repejune sub palida lumină
A lunii... pe 'nmiirea a undelor senină
Se pare cumcă este al mării Dumnezeu,
Blând îngânat de lebezi în mândrul visul său.

Din insulele sfinte străbat cântări fericite,
Noroc și desperare le văd unite-aice...
Acum pe-un stan de piatră din luntre el coboară
Și barba lui cea albă pe piept se desfășoară,
Și 'n două despicață de vânt e răscolită...

(S'aude glasul)

CĂLUGĂRULUI

(basso)

Răσαι din a ta noapte, copilă mult iubită.

(intră în scenă)

E un străin aice... și ca mărgăritarul
E fața lui cea albă, de-argint îi e talarul,
Pe umerii de marmur aripe se disfac,
Pe fruntea lui, în păru-i, flori roșie de mac...
Cine ești tu, străine, cu negri ochi sub gene?

REGELE SOMN

Eu?... Eu sunt fericirea vieții pământene.

CĂLUGĂRUL

Aicea nu ți-e locul, norocul eu nu-l caut,
A lumii glasuri multe și glasul tău eu n'aud...
Nu vezi tu, barba-mi albă și ochii mei... și gură
Abia urmează încă a gândului măsură.
Eu nu cred în nimica și nu cred blândeii gure
Ce-mi minte fericirea... Te du! Te du aiure!

REGELE SOMN

(zâmbind)

Tu spui... Privește 'n juru-ți... lumea-i o feerie.
Te duc prin fericire și inima-ți n'o știe,
Dar vezi... nu vezi tu colo... apare-un chip d'omăt...
Cu glasu-i ea te chiamă încet... tot mai încet...

Auzi! Vântu 'n ruine și undele se vaier,
De mâne diafane, nu vezi, duse prin aer,
Colo făclii de smoală, lumini de roșii torții
Ce noaptea o pătează în trist lăcașul morții.

Adâncul întuneric îl taie, îl rărește,
Și fulgeră 'n colonne și bolțile roșește.
Acum, acum ea iarăși pin tremurânde facile
Coboară scări de piatră a uriașei racle...

CĂLUGĂRUL

(în estas)

E albă! 'n întuneric văd chipul ei lucind
Ca pe o tablă neagră o umbră de argint.

(Regele Somn dispare.)

Tu, taina nopții mele, tu, blond copil din ceriuri,
Cu glasul tău ca glasul duioaselor misteruri,
Oh, vino, vino iarăși, ca să te strâng la piept,
Copil cu păr de aur, cu ochiul înțelept...

O, tu! Cum ești frumoasă, cum te cobori din stele,
Miseria-mi s'o cauți și dorul vieții mele,
Un ânger ești, un suflet ce-i rătăcit demult,
Al cărui glas de noapte eu noaptea îl ascult!

O, cine ești? Îmi spune, de ce mă prinzi în brațe,
De ce zâmbirea lină e-amor și e dulceată?
De ce cuvântul buzei e lamură de miere?
De ce-mi întinzi tu gura când sufletu-mi te cere?

Și sânul tău de marmur lași pradă gurei mele,
Și buclele-ți în valuri ca să mă joc cu ele?...
O, vin' a mea iubită! eu îngenunchi, mă 'nchin,
Eu te ador cu moartea în suflet...

CHIPUL

Vin! eu vin.

Sufletu-mi în vecia-i atras de-a ta chemare,
Din noaptea neființei înfiorat apare...
Acolo el de veacuri, de ângeri salutat
Trecea - un basmu palid - cu stele coronat.

Dar auzi o rugă, o dulce rug: -a ta!
La al tău glas de jale lumina tremura;
Chiar Dumnezeu ce-adie în ceru-i înflorit
Ascultă blânda rugă, ce trece liniștit
Prin nopțile 'nstelate - o musică de vis
Ce 'nundă fața-i veche cu 'n dureros suris.

Și inima-i bătrână din nou o mai inspiră
De cugetă lumi nouă - cum cugetă o liră
Eternele-i armonii... Ș'acele cânturi pline
De-amor, de inspirare, le îndreptai la mine
Și am urmat cântării... ființa mea apare
Ș'aruncă umbra-i tristă pe fruntea ta cea mare.

Gândirile-ți mărețe în gândul meu cuprind,
La sufletu-ți de flăcări eu sufletu-mi aprind...
Căci te iubesc... ce vrei tu? și lacrima ta clară
Preface-eterna-mi noapte în dulce zi de vară.
Și glasu-ți ce pătrunde în doliu pân la cer
Îmi dă un trai... în dulcea-i durere, efemer...

O 'ndelungește numai amorul tău cel sfânt,
Pe-a tale nopți eu număr zilele-mi pe pământ...
A tale gânduri, visuri, dorinți-s lumea mea,

Sunt umbră a cântării-ți, o slabă umbr' abia,
O, mă iubește numai, te rog, cu ființa 'ntreagă,
Precum o stea murindă la univers se roagă.

CĂLUGĂRUL

Când tu zâmbești eu tremur, când tu vorbești eu tac,
Ești glas gândirei mele... gândirile-mi displac
De nu sunt ale tale... și blăstem a mea minte
Că nu e ca și tine, senină și cuminte...

Oh, vino! Vin' ș'acuma... surâde-mi, ah, surâde,
Vorbește 'ncet... la vorba-ți eu ochii-mi voi închide,
Căci nu pot deodată cuprinde-a ta frumusețe...
De-aud... nu pot să caut zâmbirea blândeii fețe,
De văd a ta cerească, armonic' arătare,
Urechea mea e surdă și gura-mi glas nu are...

O, ânger! stea din ceriuri... nemaigândită! scumpă!
O! sufletul din pieptu-mi spre tine să se rumpă
Ar vrea... Dar cine ești tu? o, mișcă a ta buză,
Ești ângeru-mi de pază, ești Dumnezeu, ești muză?

CHIPUL

Nu cerceta zadarnic, nefericite... Taină
E frumusețea vieții-mi și-a sufletului haină.
În taină e amoru-ți... și 'n vecinic întuneric
Va rămânea ființa-mi pentru-al tău ochi himeric
Urmează-mă în luntrea ce dusă e de lebezi
Pe undele oceaniei, ce furtunoase, repezi,
Ne-or duce 'n depărtare... N'auzi un jalnic țipet?
Răsună lung din noaptea străvechiului Egipt.

*(Ei intră 'n luntre. Aceasta e trasă de lebede. Călugărul
șade țîind de mână chipul, ce stă în picioare.)*

REGELE SOMN

Nu știi cine e dânsa? - Un capăt e de ață,
Din sufletul naturii care ni dă viață;
În orice ființă este, deși nu știi, ascete.
Nu poți să ștergi viața cu-al gândului burete...
Reneagă a ta viață, disprețuiește-o 'n piept...

Din raze se încheagă și-ți vine înderept.

Renunți la fericire? – dar ea-i un vecinic vis.

De fuge ziua – vine când ochii ți-ai închis.

Oricât te scuturi, oame, nu-ți poți ieși din piele,

Căci te fac jucăria sburdălniciei mele.

Acopere tu ziua cu-a gândului tău ceață –

Eu vecinic treaz, din visu-ți voi face o viață.

(Cortina cade. S'aude de departe cântând:)

Odină

Cu ochii de dulce lumină,

Cu părul tău lung, un tezaur

De aur.

1877

PE-ATUNCI NU ERA MOARTE, NIMIC NEMURITOR...

Pe-atunci nu era moarte, nimic nemuritor
Nici sâmburul luminii al lumii Domnitor
Nu era azi, nici mâne, nici ieri, nici totdeauna
Căci unul erau toate și totul era una
Nici zi, nici seri, nici noapte, nici primăveri, nici ierne
Și negrul întuneric al liniștei eterne.

Și de-ar fi fost și evii erau cu toți deșerti
Căci una 'n sine însuși dormea fără de părți
Pământul, marea, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor ce n'au fost niciodată
Și cercetând în suflet mă 'ntreb uimit în sine-mi -
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi.

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
El singur știe taina și inima scânteii
El zeilor dă viață, și lumii fericire
El este-a omenirii isvor de mântuire
Sus inimile voastre, cântare aduceți-i
El este moartea morții și învierea vieții

Și el mi-a dat un suflet să simt lumina zilei
Și măreția nopții și zâmbetul copilei
În vuietul de vânturi simțit-am al lui mers
Și 'n glasul dulcii muzici simții duiosu-i viers
Dar tot, pe lângă aceste cerșesc înc' un adaos...
Să 'ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaus.

CE-TRIBUIȚI DUMNEZEIRII...

Ce-atribuiți Dumnezeirii
Al gândurilor proprii chaos?
Tot ce se naște, aleargă, pierde
E 'n ochii Domnului repaus

Și ce 'n gândire odihnește
E 'n ochii Domnului mișcare
Între gândire și 'ntre moarte

Nu este vr'o asemănare

Se pare cumcă-s alte valuri
Și totuși e același vad
Se pare cumcă-i altă toamnă,
Ci 'n veci aceleași frunze cad

Cu mâne zilele adaogi
Cu ieri tu zilele le scazi
Având cu toate-acestea 'n față
De-a pururi ziua cea de azi

În clipa 'n care mori se naște
Un altu 'n loc a te urma
Știi pe când soarele apune
El și răsare undeva

Tot ce naște, fuge, pierde
E 'n ochii Domnului repaus
Ce-atribuiești Dumnezeirii
Al gândurilor tale chaos?...

Căci ceea ce închipuirii
S'arată 'n șiruri și în joc
În univers nici când nu este,
Ci sunt cu toate la un loc

Și ceea ce îți pare ție
Că 'n valu-i singur se arată
Acelea toate în lumea 'ntreagă
Se 'ntâmplă toate deodată.

TE-AȘ BLESTEMA PE TINE, ZAMOLXE...

Te-aș blestema pe tine, Zamolxe, dară vai!
De tronul tău se sfarmă blestemul ce visai
Blestemele 'mpreună a lumii uriașe
Te-ating ca suspinarea copilului din fașe
Învață-mă dar vorba de care *tu* să tremuri
Sămănător de stele și 'ncepător de vremuri!

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor
Nici sâmburul luminii de viață dătător
Nu era azi, nici mâne, nu ieri, nu totdeauna

Căci unul erau toate și totul era una
Pe când pământul, cerul, și marea, lumea toată
Erau din rândul celor ce n'au fost nici odată

Atunci erai tu singur, încât mă 'ntreb în sine-mi:
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?
El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape putere-au dat scânteii
El zeilor dă suflet și lumii fericire
El este-al omenimei isvor de mântuire

Sus inimile voastre! cântare aduceți-i
El este moartea morții și învierea vieții.
Și el îmi dă suflet să văd lumina zilei
Și inima îmi dă să simt mișcarea milei
În vuietul de vânturi simțit-am al lui mers
Și 'n glasul blândeii muzicii auzii duiosu-i vers.

Și totuși lângă-acestea cerșesc încă un adaos:
Să 'ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos.
Blestem asupra oricui de mine are milă
Și binecuvântare celui ce mă împilă
Și ascultată fie o gură ce m'ar râde
De-a pururi tare brațul ce cearc' a mă ucide

Și-acela între oameni devină cel dintâi
Ce mi-a răpi chiar piatra, ce-oi pune căpătâi
Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec
Că chinul și durerea simțirea mi-a 'mpietrit-o
Că pot să-mi blastem mama, pe care am iubit-o

Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amor
Poate-aș uita durerea-mi și aș putea să mor
Străin și făr' de lege de voi muri... atunci
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l'arunce
Și aibă ani ferice și fie-i gura scumpă
Celui ce-asmuță câinii, ca inima-mi s'o rumpă

Iar celui ce cu pietre mă va isbi în față
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață
Iar numele-mi să piară în orișicare minte

Ca visul despre care nu-ți poți aduce-aminte
De-ar fi vr'o unu 'n lume, cărui prin gând i-aș trece,
În loc să-i stea gândirea și limba lui să sece.

Astfel numai părinte eu pot să-ți mulțănesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc
Să cer a tale daruri mai mult eu fruntea nu plec
Spre ură și blesteme voiesc să te înduplec
Să simț, că de suflare-ți suflarea mea se curmă
Și 'n stingerea eternă dispar fără de urmă.

LECTURĂ

Stam sara la fereastă,
Iar stelele prin ceață
Cu tainică dulceață
Pe ceruri isvorea.

Citeam pe-o carte veche,
Cu mii de negre gânduri
Și literile 'n rânduri
Prinsese a juca.

Jos lacul se 'ncrețișe
Sub purpură târzie
Și valuri verzi de grâie
Se legăna pe lan.

O stea din cer albastru
Trecu a ei icoană
Din fața apei plană
În fundul diafan...

Și cred pe înțeleptul
Ce-l văd că 'n carte zice
Că 'n lume nu-i ferice,
Că toate-s năluciri...

Deodată la ureche-mi
Aud șoptind copila...
Iar vântu 'ntoarce fila
Cu negrele gândiri.

CODRU ȘI SALON

I

Zadarnic fete mândre zâmbind cutreier sala
Și musică-i și visuri și farmec îndelung.
În ochii unui tânăr sădită e răceala
Și note cât de blânde în inimă-i n'ajung.

Amicul cel de-o vrâstă păharul lui îl împle
Și-l chiamă și pe dânsul la masa unde beu;
Pe mânilor-amândouă el ține a lui tâmple,
Se uită pe fereastă cum ninge 'ncet... mereu.

Se uită cum omățul copaci și case 'ncarcă,
Cum vântul farmă ramuri svârlindu-le 'n ferești,
Atunci i se năzare un vis frumos... și parcă
Revede tinerețea-i cu ochii sufletești.

Colo în depărtare e valea lui natală,
Cu codri plini de umbră, cu râpe fără fund,
Unde isvoară albe murmură cu sfială
Și scapăr-argintie lovindu-se de prund.

Ar vrea ca să mai vadă colibele de paie
Prin stânce încuibate, ce mai că se prăval,
Când luna dintre nouri, crăiasa cea bălaie,
Se ridică prin codri din fruntea unui deal.

Să aib' ar vrea colibă de trestii, mititică,
În ea un pat de scânduri, mușchi verde de covor,
Din pragu-i să se uite la munte cum s'ardică
Cu fruntea lui cea stearpă pierzându-se în nor.

Ar vrea să rățăcească câmpia înflorită,
Unde ale lui zile din visuri le-au țesut;
Unde 'nvăța din râuri o viață liniștită,
Părând să n'aibă capăt, cum n'are început.

Mama-i știa atâtea povești, pe câte fuse
Torsese în viață... deci ea l-au învățat
Să tâlcuiască semne și-a păsărilor spuse
Și mormura cuminte a râului curat.

În curgerea de ape, pe-a frunzelor sunare,
În dulcele 'nmiitul al păsărilor grai,
În murmurul de viespii, ce 'n mii de chilioare
Zidesc o mănăstire de ceară pentru trai,

De spânzură prin ramuri de sălcii argintoase
O 'ntreagă 'mpărăție în cuib legănător,
A firii dulce limbă de el era 'nțeleasă
Și îl împlăea de cântec, cum îl împlăea de dor.

Visa copilul... Fruntea-i de-o stâncă răzimată,
Privea uimit în râul ce spumega amar,
Și arunca vo piatră în apa 'nvolburată.
Râdea, cânta degeaba... plângea chiar în zădar.

El vede ierburi nalte în mândră zi cu soare.
Crescute-ajung la brâul unei copile. Lin
Prin iarba mare trece ș'aminte lăutoare
Plivește flori albastre și fire de pelin.

Cunună împletește, o 'ncaieră sălbatec
În pletele îmflate, în părul încâlcit
Și ochii râd în capu-i și fața-i e jeratec -
A lanurilor zână, cu chip sumeț, răstit.

Apoi în codru trece și cântă doina dragă.
Sălbatec este glasul-i, vioi, copilăros,
El sună 'n codru verde, trezește lumea 'ntreagă,
Picioarele-i desculțe îndoiaie flori pe jos.

„Ah! cum nu sunt - ea strigă - o pasăre măiastră
Cu penele de aur ca păsările 'n rai;
La Sfânta Joi m'aș duce, aș bate în fereastră
Cu ciocul și i-aș zice cu rugătoriul grai:

Să-mi deie-un măr, în care închisă e o lume,
Palat frumos la munte, în codri înfundat,
Ș'un făt-frumos de mire, înalt, cu dulce nume,
Din sânge și din lapte - fecior de împărat!“

Ea cântă și pocnește în crengi c'o vargă lungă.
O ploaie de flori albe se scutură pe ea,
Un flutur se înalță, cu sete ea-l alungă,

Cu mâna crengi îndoiaie și glasu-i răsună.

Apoi și-aduce-aminte... era o zi frumoasă...
El s'a trezit pe-o punte sub ochii ei de foc...
Ea păru-și că 'ntr'o parte din fața rușinoasă,
Își pleacă ochii timizi și el a stat pe loc...

Ce s'a 'ntâmplat de-atuncea nu vrea să ție minte.
Destul că nu mai este... și chipul ei cel blând,
Zâmbirea-i sfiicioasă și ochiul ei cuminte
Sunt duse fără urmă de pe acest pământ.

S'a stins. De-aceea însă ar vrea încă o dată
Să vadă lunca verde, departe valea 'n flori,
Unde ades pe brațu-i, în noaptea înstelată,
Ședea pe stânca neagră spuindu-i ghicitori.

Da, ghicitori, enigme. Ce știa el pe-atuncea
De-a vieții grea enigmă, de anii furtunoși?
În lacu-adânc și neted, în mijlocul de luncă,
Părea că vede zâne cu păr de aur roș.

Și trestia cea naltă vuind de vânt mai tare...
La glasu-i asculta el ca basme triste, dulci,
Când rațele din codru pe creții apei clare,
Scăldându-se prin papuri lăsau pe valuri fulgi.

II

Trecură ani. E noapte. În camera bogată,
Pe-un pat alb ca zăpada, copila sta măreț.
O candelă de aur c'un punct de foc arată
Prin umbra străvezie icoane pe păreți.

Culcată jumătate, copila cu 'ntristare
Zâmbește. Plete blonde pe umere cobor
Și cad pe albe perini, iar ochiul ei cel mare
Arată nu amorul - ci setea de amor.

Iar fața ei frumoasă-i de-acea albeață sură,
Brumată ca 'n lucirea unui mărgăritar;
Pe brațe de zăpadă, pe sânii ei se fură
A candelii lumină mai rar și tot mai rar.

Iar micile-i picioare ating covorul moale
Și chinuie papucii de-atlaz, care stau jos.
L'a patului ei margini cu fruntea 'n a ei poale
Sta în genunche dânsul, privind întunecos...

Sub umeri-unei fețe ca marmura de rece
Sunt umbrele 'ntristării, ce-adânci l-arată slab;
Prin ochii mari și negri o îndoială trece,
Ce fulgeră în taină, apoi dispare 'n grab.

- Din vorba mea nu poate amor să se aleagă?
Nu te iubesc atâta cât știu să te iubesc?
Ai vrea să storc din mare amărăciunea 'ntreagă
Și într'o picătură s'o beau, să 'nnebunesc?

Spre-a împlini vounul din dorurile tale,
Au pot să fiu, copilă, de trei ori Dumnezeu,
Și ce-au făcut puternic în veacurile sale,
Acea într'o clipă să pot a face eu?

O, de-aș putea s'amestec a lumii lucruri toate,
După a mea voință un ceas să te încânt,
Cu susu 'n jos ar merge a firii legi bogate,
Pustiu ar fi în ceriuri și ceriul pe pământ.

Și la a ta ivire părere-ar ziua noapte,
Astfel de strălucită ai trece 'n lanuri verzi,
Încât numai pâraie ți-ar povesti cu șoapte,
Că în a ta privire eu mințile îmi pierz.

Când ai muri, iubito, căci contra morții n'are
Nici Dumnezeu putere, atuncea cu amar
Aș stinge în grămadă sistemele solare
Și 'n ăst mormânt te-aș pune ca pe-un mărgăritar.

Iar eu, eu, singuratec în lumea cea pustie,
În chaos fără stele și fără de nimic,
M'aș arunca - un demon - să cad o vecinicie,
De-a pururea și singur deșertul să-l despici.

Iar dacă liberate planetele cu 'ncetul
Ar reintra în viață în vechile lor legi,
Ființele lor nouă privească-atunci cometul,

Neliniștind cu sboru-i veciile întregi.

Fantasmă nesfârșită și totuși diafană,
Din lume exilată neaflând limanul său,
Demon, gonit de-a pururi de ordinea tirană –
Acela să fiu eu.

— Să faci minuni? Nu-i asta. Nu mă 'nțelegi, iubite –
Pe creștetul lui mândru ea mânilor și-a pus.
Sunt taine 'n astă lume atât de neghicite,
De-ai spune viața toată, tot n'a sfârși de spus.

Vezi tu, eu te-aș vrea timid, un blând băiet, să-mi spună
Cu ochii plini de visuri zadarnice povești,
S'adorm plecându-mi tâmpla la tâmpla ta – nebună!
Așa cum te visasem ai fost, dar nu mai ești.

Pătate de 'ndoiele a vieții tale vise –
Băiet de-ai fi tu încă, la mine să te-ardic,
Să te privesc cu gene pe jumătate 'nchise,
Dar nu mai crezi în visuri, căci nu mai crezi nimic.

Să fi un pagi din basme și eu să fiu regină!
O, cum aș fi de bună și tu ai fi gentil,
Plutire-am lin pe lacul ce doarme în grădină,
Căci eu mă simt copilă, de-ai fi și tu copil!

Nu mintea ta, nu ochii, ce fulgeră 'n tăcere,
Nu astea mă înghiață de-mi vine ca să mor.
Mă doare – nu știu... glasul amestecat cu fiere,
Căci sufletu-ți e-o rană, suflările-ți mă dor.

Ce vrei? Îmi pare 'n ochi-ți că văd o veche vină.
În vorbă amintirea a unei crude munci,
În inimă e-o parte cu totul străină –
De-ai fost vrodată tânăr, e foarte mult de-atunci!

DIAMANTUL NORDULUI

(Capriccio)

În lac se oglindă castelul. A ierbii
Molatece valuri le treieră cerbii.
În vechea zidire tăcerea-i și numa
Perdelele 'n geamuri scânteie ca bruma.

Străfulgeră 'n umbră-i de valuri bătaie
Ajunse în fugă de-a lunei văpaie,
Ce 'n vârful de dealuri acum se ivește
Ș'a stâncilor multe pe cer zugrăvește.

Păreau urieși ce în cuib de balaur
Păzea o măreață comoară de aur,
Căci luna, ce roșă prin ele răsare,
Comoară aprinsă prin noapte se pare.

Iar lebede albe din negrele trestii
Apar domnitorii ai apei acestei,
Cu aripi întinse o scutur și-o taie
În cercuri murinde și brazde bălaie.

Uimit, Cavalerul cu pasuri pripite
Îmbla prin umbroase cărări nisipite;
Dumbrava șoptește, isvoarele sună
Așteaptă 'n amestec vibrare de strună.

Văratecul aer te-adoarme cu zvonul...
Cu dor Cavaleriul privește balconul.
Cu frunze 'ncărcatu-i și trec prin ostrețe
Liane 'nflorite în feluri de fețe.

Iar papura mișcă de-al apei cutreier.
În iarba înaltă suspină un greier -
Prin vânăta umbră, prin rumăna sară,
În farmecul firei răsună ghitară:

— Arată-te 'n haina de albă mătasă,
Ce pare 'ncărcată c'o brum' argintoasă,
Să văd a ta umbră 'n lumină 'nmuietă,
În părul cel galbăn înalt-mlădietetă.

Îndură-te, scumpo! în mine aruncă
Viole albastre și roze de luncă,
Pe coardele 'ntinse-a ghitarei să cadă
În noaptea cea ninsă de-a lunei zăpadă.

Iar ochii albaștri, mari lacrimi a mării,
Să 'ngăduie 'n taină suspinul cântării;
Cobori, adorato! pe inimă cazi-mi,

Bălaia ta frunte de umăr să-mi razimi.

E demna ta frunte să poarte corona,
Robit universul să-i fie – Madonna!
Îngăduie celui din urm' al tău sclav
Plângând să-ți sărute al urmelor prav.

Și lasă-mă 'n umbra cămări-ți să vin,
Frumos îmbrăcate cu alb muselin,
Iar Cupido pagiul cu palma s'ascundă
A lampei de noapte lucire de nuntă.

Deasupra-și aude uscata foșnire
A poalelor lungi de mătasă subțire;
Prin flori îi apare, se 'nclină pe gratii
Duios' arătare a mult-adoratei.

Ghitara lui tace; cu șopot ea spune:
— Zadarnică este iubirea ta, june!
De-un farmec legată-i întreaga-mi simțire,
Iubirea-mi asemeni de-a lui împlinire.

Oricât mi-ai fi drag, și-o jur că-mi ești drag,
Un farmec te-oprește, te leagă de prag...
De-aceea de mine să fugi, Cavalerie,
Și uită că gânduri și doru-mi te cere.

A Nordului mare o piatră ascunde,
Lucește ca ziua prin negrele-i unde
Și cui o va scoate viața mi-o dărui;
Dar vai! nici s'o vadă nu-i soarta oricărui.

— O, ânger! el zice și glasul-i se 'neacă
Și dreapta îi scapă pe-a săbiei teacă:
Sigur de iubire-ți – m'aștepte pierzare –
Tot scoate-voi piatra luminei din mare!

.....

Din Spania pleacă, cu pașii pribegi,
Prin țări și orașe, castele de regi;
Abia vede-o țară și iarăși o lasă,
Căci piatra luminei gândirea i-apasă.

De ani e pe cale... Se vede în fine
Cuprins de pustiuri, de negură pline,
Încet poticnește al calului pas,
Și 'n noapte departe se pierde-al său glas.

El vede munți mândri, asupra cărora
Pădurile negre nu știu aurora
Și toate formează clădire înaltă
De stânci ce grămadă stau una pe altă.

Un munte e poartă și streșini păduri
Și scările-s dealuri... În falnicii muri,
Prin aspru arcate boltiri de fereastră,
Priveai o lumină ca cerul albastră.

Cum marea de valuri nu știe repaos,
Astfel se frământă al norilor chaos,
O stea nu lucește pe bolta cea largă -
Pornit ca de vânturi sirepul aleargă.

Un tunet cutremură lumea 'n temei.
Venea parc'o oaste călare de zei...
Cu-a lui erghelie 'nspumată de cai,
Vuind vine mândrul al mărilor crai.

Cu gâturi întinse sirepi de omăt
Prin norii cei negri sburau spăriet,
Mânați de gigantul cu barb' argintoasă,
Ce vântul în două despică frumoasă.

Văzându-l pe tânăr înaltă toiagul
O aspră privire i-aruncă moșneagul,
Cumplit amenință, în arc se coboară
Și pierde în doma-i înalt solitară.

Se 'ntunecă iarăși, în fulger năzare
Vedenii uimite palatul cel mare;
Năzare bătrânul în bolta ferestii,
În pletele-i albe cunună de trestii.

Fugea Cavaleriul. Dar codri 'n urdie
În urmă-i s'adună și iar se 'mprăștie;
Câmpiile șese alunecă iute,

Deasupra-i s'alungă de fulgere sute,

Și luna s'asvârle pe-a norilor vatră,
Pâraiele scapăr, bulboanele latră,
Deasupra lui cerul i-aleargă în urmă
Și stelele 'n râuri gonite, o turmă.

Și munții bătrâni îl urmau în galop
Cu stâncele negre, gigantici ciclopi,
Greoaie hurducă pământu 'n picior,
Prăval de pe umeri pădurile lor.

Se 'ntreabă: Fug eu? sau că lumea întreagă
A rupt-o de fugă nebună, pribeagă?
Sau mări subterane duc munții cu sine,
Purtându-m' o frunză pierdută pe mine?

O dată 'ncă pintenu 'nfige - aleargă!...
Deodată... se schimbă în noaptea cea largă
Privirea... Nainte-i o lume-i deschisă
Cu aer văratec pe lunge de visă...

Pe maluri de râuri ce scapără line,
El vede castele cu arcuri senine
De marmură albă ascunse 'n dumbrave.
În cer mișcă norii auritele nave...

O musică tristă, adânc-voluptoasă,
Pătrunde-acea lume de flori și miroasă;
Și verzile lanuri se leagănă 'n lună
Și lacuri cadența cântărilor sună.

Subțirile neguri păreau pânzărie
De brum' argintoasă, lucind viorie;
Și florile toate sub ea 'ncremenite
Respiră bogate miroase-adormite.

Pe-al codrilor verde, prin bolțile dese,
Prin mreje de frunze seninul se țese;
Și apele mișcă în păture plane -
În funduri visează a lumei icoane.

Și unde 'n dumbravă-i săpată cărare,
O mândră femeie s'arată călare,

Pe calul ei graur se 'nvârtește 'n laturi,
De dulcea-i privire nu poți să te saturi.

În părul ei negru lucesc amortite
Flori roși de jeratic frumos încâlcite,
Rubine, smaranduri, astfel presărate,
Sălbatec' o face la față s'arate...

Și ochi de-un albastru, bogat întuneric,
Ca basme păgâne, de-iubire himeric,
Lucesc sub o frunte curată ca ceara -
Zâmbirea-i îmbată ca nopțile, vara.

Pe codri 'nfioară a ei frumusețe
Și apele fulger cu undele crețe;
Se pare că 'nvie a basmelor vremuri,
Căci lumea-i cuprinsă de-un dulce cutremur.

Din nori curge-o bură, un colb de diamante,
Pe văi se așază, pe dealuri înainte;
În față li-i luna, prin șuiet de șoapte
S'ardică pe cer curcubeie de noapte...

Ea calu-și alătură, mâna întinde,
Iar părul ei negru încet se desprinde
Și 'n valuri de moale mătăasă el cade
Pe umere albe... Frumos i se șade!

Și plâns este glasul-i: — „Iubit cavalerie,
Nu merge la mare, că mor de durere;
Împarte cu mine pământul și raiul.“
De dor și de grijă îi tremură graiul.

— „Iubite dorite, în brațele-mi vino
Și cruda durere din pieptu-mi alin'o!
Să fii al meu mire menitu-i de zodii
Și ție păstrat-am a sânelui rodii.

— În van, e crăiaso! zâmbirea-ți din treacăt,
Căci mintea mea pus-au simțirilor lacăt
Și chipu-ți nu poate pătrunde 'n visare-mi.
Cu ochii albaștri amoru-mi nu-l sfaremi.

Păstrează, crăiaso, viclenele sfaturi.

În laturi, frumoasă ispită, în laturi!“
Ea piere... cu dânsa castele, dumbravă...
Și marea 'nghețată vuieste grozavă.

Mișcate de mare 'n strigare măreață
A Nordului vin caravane de ghiață...
Pe ceruri în neguri o stea nu s'arată,
Departe doar luna - o galbenă pată.

Cetăți hrentuite pe țări plutitoare,
Cu șiruri de dome, steclind de ninsoare,
Schelete-uriaeșe purtând cremenite
Coroane în colțuri pe capuri hâite.

Vin regii de Nord cu oștiri să se plimbe,
Cu chipuri ciuntite și umere strâmbe
Și toată strigarea, vuirea, sunarea
E surdă ca ceriul, e moartă ca marea.

În domele largi, prin palate deșarte
Răsună doar vântul... ca glasuri - departe.
Și spiritul morții eterne 'n ruine
Își mișcă imperiul fără de fine.

Orașul pe ape-i al zeilor nordici,
Cu strade de temple, cu dome și portici;
Dar astăzi sunt frânte boltitele porți,
Pustiu e în dome - și zeii sunt morți.

El suie un turn ce se nalță sub lună,
Cu ziduri crăpate de ger și furtună,
Se uită la ceruri, se uită în mare...
Cu capul în jos se aruncă... Dispare.

Și cum amortește și 'nghiață... suspină:
— O, piatr' a luminei, revarsă-mi lumină!
Prin genele 'nchise s'arată, o vede
Și strigă... și mâna pe dânsa repede...

O prinde... prin farmec în jur se 'nsenină,
El vede lungi râuri, câmpii în lumină,
Grădina din țara-i, cu lacu-i, castelu-i
Ca 'n vis, ca aieva i se arăta lui.

Ce stai cu sfială, ce nu te apropii,
N'auzi cum pe frunze alunecă stropii,
Ș'aleele scutur de rouă o ploaie
Iar soarele naltă în disc de văpaie?

El scările urcă cu piatra în mână.
În prag îl așteaptă frumoasa stăpână.
De gâtu-i s'atârnă, zâmbind ea îi spune:
„Adânca-ți durere pieri prin minune.

Dar piatră mai scumpă și cea-adevărată
Iubirea mea este nestinsă, curată;
Păstrează-mi-o bine... aceasta ți-o dăruie...”
El ochii și-i freacă, să vadă,-adevăru-i?

.....

Și drept că 'n mișcarea molaticei ierbi
Păștea înainte-i o turmă de cerbi.
Dar tot nu-i în ceru-i... Din genele-i bruma
Cu visul deodată ș'o scutur' acuma.

Își scutură haina cea umedă, plină.
Balconu-l privește și tare suspină.
Zădarnic făcut-au ghitară paradă:
Îñez nici visase să vie să-l vadă.

Și ce-i mai rămâne să facă săracul?
În lac să privească cum joacă malacul?
Mai bine prin tufe se fură cu pază...
Ca nimeni s'auză și nimeni să vază.

În urmă-i o ușă 'n balcon se deschide...
Prin flori se arată o gură ce râde...
Cu fața ascunsă în păru-i – șireată,
De-amoru-i prostatec așa se desfată.

ȘI CE SĂ VOI EU DE LA TINE...

Și ce să voi eu de la tine
Când tu de mult nu ești a ta
Când mă apasă negrul cuget
Că nu mai pot nimic spera.

Și totuși am o rugăciune
Crăiasa mea cu păr bălai -
Te rog, te rog din suflet, scumpo
În veci uitării să mă dai

N'atingă umbra cugetări-ți
Câte-am visat odată 'n doi
Să uiți în totul, să te cugeți
Cu multă vreme înapoi

Iară din clipa întâlnirii-mi
Să-ți pară anii toți deșerți
Că te-am ținut închisă 'n suflet
Că te-am [...] te rog să-mi ierți.

Voi fi cum am mai fost odată
'Nainte de a te vedea
Pe nimenea n'aveam în lume
Și nimenea nu mă avea

Murind cu fața spre perete
Mi-a 'nchide ochii un strein
Și mă vor pune între scânduri
Stropindu-mi trupul meu cu vin

De i-ar veni măcar la preot
Ca de aiurea vreun gând
Ca peste fața mea să sufle
Iubito! numele tău sfânt.

SĂTUL DE LUCRU

(după Sonetul XXVII de Shakespeare)

Sătul de lucru caut noaptea patul,
Dar al meu suflet un drumeț se face
Și pe când trupul doarme 'ntins în pace
Pe-a tale urme l-a împins păcatul.

E noapte neagră 'n ochi-mi, totul tace
Dar înaintea-mi genele holbate,
Ca și un orb mă simt în întuneric
Și totuși înainte-mi zi se face.

E chipul tău, lumină necrezută,

De frumuseți, de taine străvezie
Ce nopții reci lumină împrumută.

Din cauza ta, bălaia mea soție,
Cât ziulica trupu-odihnă n'are
Iar noaptea sufletul în cale pleacă.

ORICARE CAP ÎNGUST

Oricare cap îngust un geniu pară-și,
Cu versuri, goale de cuprins, să placă,
Și, cum dorește, sgomot mare facă,
Cununi de laur de la plebe ceară-și.

Ci muza mea cu sine se împacă.
Eu am un singur, dar iubit tovarăș,
Și lui închin a mele șiruri iarăși,
Cântarea mea de glorie săracă.

Când dulci-i ochi pe linii or s'alerge,
Și cumpănind în iambi turnata limbă,
Ici va mai pune, dincolo va șterge.

Atuncea ea în lumea mea se plimbă,
Cu-a gândurilor mele navă merge,
Și al ei suflet pe al meu și-l schimbă.

ALBUMUL

Albumul? Bal mascat cu lume multă,
În care toți pe sus își poartă nasul,
Disimulându-și mutra, gândul, glasul...
Cu toți vorbesc și nimeni nu ascultă.

Și eu intrai. Mă vezi rărindu-mi pasul.
Un vers încerc cu pana mea incultă.
Pe masa ta așez o foaie smultă,
Ce de când e nici n'a visat Parnasul.

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri,
Condeiu 'n mână tu mi-l pui cu silă.
De la oricine-un snop de paie seceri,

Apoi te uiți râzând la câte-o filă:
Viclean te bucuri de-ale noastre 'ntreceri,

Privind în vrv prostia imobilă.

SAUVE QUI PEUT

(variantă)

Albumul tău e un salon în care
S'adună fel de fel de lume multă
Și fiecare așaz'o foaie smultă
Din viața sa, în versuri răbdătoare.

Acum dorești cu pana mea incultă
Și eu să trec prin mândra adunare?
Dar ea de-amicii tăi sfială are
Și de-oi vorbi, au cine mă ascultă?

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri
Condeiu 'n mână tu mi-l pui cu sila.
De la oricare-un snop de fraze seceri,

Apoi le răsfoiești filă cu filă.
Viclean te bucuri de-ale noastre 'ntreceri,
Privind în vrv prostia imobilă.

ORICARE ALTUL CHIAR UN GENIU PARĂ-ȘI...

Oricare altul chiar un geniu pară-și
Oricine lumii place, vrea să-i placă
Și cine nume vrea să nu mai tacă
Ci de la oameni a lui plată ceară-și

Dar muza mea cu lumea nu se 'mpacă
A mea gândire are un tovarăș
Și al meu suflet ieri și mâne iarăși
Cu dânsul numai viața va să-și facă.

După cununi și glorii altu-alerge
Ce lumea dă e vântului asemeni
Nu-mi pare rău din carte-i de mă șterge

O, dulce blând tovarăș, mult îmi semeni
La tine dar gândirea 'n taină merge
A noastre inimi de demult îs gemeni.

GÂNDIREA MEA ÎN VREMI TRECUTE 'NOATĂ...

Gândirea mea în vremi trecute 'noată
Deschid volume mari și vechi tipicuri
Citesc scrisori păstrate 'n roase plicuri
Și-mi amintesc pe rând viața toată.

Astfel mă 'ncurc de voie 'n dulci nimicuri
De muști mă apăr, cari zboară roată...
Dar și mai dulce-i când afară-i sloată
Să stai la foc în jilț, de somn să picuri

Și eu astfel mă uit în foc pe gânduri
Visez la basmul vechi al zânei Dochii
O ceață mintea-mi prinde rânduri-rânduri

La spate-aud foșnirea unei rochii...
Un pas ușor abia călcând pe scânduri
Iar mâini subțiri și reci mi-acopăr ochii.

CHIAR SOMNUL MEU ÎNCEPE SĂ TE 'NVOACE...

Chiar somnul meu începe să te 'nvoace
Cuprins de focul unei dulci evlavii
Din neguri albe oare tu căta-vei
Asupra mea cu marii ochi, noroace!

A mele gânduri te 'mpresor ca sclavii
Și fără viață ei încep să joace...
Răesai din umbra somnului încoace
O, ânger trist... cu pasul rar... așa vii

Visez că mort eu sunt... În pragul porții
Așteaptă cei ce vor să mă îngroape,
Aud cântări și văd lumini de torții

O, vino! ...mai aproape, mai aproape
Să simt plutind alături geniul morții
Cu umezi ochi sub grele, dulci pleoape.

LE BARON DE TROIS ÉTOILES

Vestite Armis! faci în lume larmă
Căci Armis ești născut, cu spada 'n mână

L'al tău blazon gândesc de-o săptămână
Ca să-l compun gândirea mi se farmă

Inspiră-mi, Clio, a istoriei zână,
Un semn măreț, ce orice umbră darmă
De-al meu erou să fie demnă armă
Să amintească vremea cea bătrână.

În mijloc de blazon un praz să punem
Jur împrejur masline și migdale
Ca pe-o teighea frumos să le dispunem

Un mitic semn al descendenții tale
Și ce 'nsemnează nu trebui s'o spunem:
Demetrios Baron de Trei-Sarmale.

TU MĂ 'NTREBI DE CE 'N CĂLĂMĂRI...

Tu mă 'ntrebi de ce 'n călămări mucezește a mea pană,
Pe cadențate măsuri nu mai înșir cugetări?
Nici nu știi că de mult am pus poezia de o parte
Și cu prostii de jurnal zilnice pâne câștig?

Ce vrei? Lumea-i așa... Nu poate fără pedeapsă
Omul s'aibă mai mulți crieri ca semenii lui.
Cugetă cât de-adânc și cât de curat de vei scrie,
Totuși alături având turma celor jugăniți,

Fiecare din ei pretinde pe tine-a te 'ntrece
Sau dacă nu, cel puțin crede că-i totuși egal.
Nu m'am deprins s'admir de cu vreme sublimele scrieri
Ale lui George Sion, Maxim, Urechia, Hasdeu

Ș'am lăsat să doarmă 'n colbul sfințitelor cronici
Pe strălucitul Ștefan și pe viteazul Mihai.
Nu-l așezai pe cel dentâi l'a cuptorului gură,
Nici pe Mihai nu făcui ca să rimeze cu rai.

Nici n'am făcut poemuri spre laudele-unor cucoane
A căroră bărbați fi-vor miniștri curând
Și de aceea sunt astăzi horopsit de puternica ceată
Celor ce pin poezii caută sfântul budget.

DIN ILIADA

(Homer)

Cântă-ne, zână, a lui Ahil Peleidul mânie,
Care cumplită făcu aheilor jale nespasă,
Suflete mii viteze de fii de eroi în Aii
Au trimis, pe ei înșii de pradă la câni lăsându-i
Și la păsări. Astfel se 'mplini a lui Zeus voință
Din acea zi când cearta făcu dezbinare amară
Între mult divinul Achil și fiul lui Atreu,
Agamemnon, al neamului tot și al regilor rege.
Care din zei atâță al dezbinului foc între dânșii?

Fiul Latonei și al lui Zeus, mânios pe rege,
El a trimis pierzătoare boli și moarte prin gloate,
Pentru că atreidul mustrase pe preotul Chrise
Când acesta veni la Achaici mândre corăbii
Ca să-și răscumpere fiic' aducând prețioasele daruri
Și cu laurul nemuritorului Phoibos Apolon
Încunjură toiagul de aur. Tare rugă el
Și pre ahei, dar mai cu seamă pe cei doi
Frați atrizi, ce erau căpetenii ai limbilor toate.

DIN ODISSEIA

(Homer)

Spune-ne, muză divină, de mult iscusitul bărbat, ce
Lung rătăci după ce-au dărâmat Troada cea sfântă.
Multe cetăți de oameni văzu și datini deprinse,
Multe 'n inima lui supărări pe mare avut-au,
Chibzuind pentru sufletul lui, alor săi înturnare.

Dar pe tovarăși el nu mântui cu toat' a lui grijă.
Singuri ei gătiră pieirea prin fărădelege,
Căci, nebuni, ei boii-au tăiet luminosului fiu al
Lui Hyperion, încât le luă a 'ntoarcerii ziuă -
De-aste vorbește-ne asemeni puțin a Cronidului fiică.

Toți ceilalți precât de pieire-au scăpat, pre acasă
Ei erau, mântuiți de răsboae și de apele mării.
Numai pre el, doritul de patrie și de soție
Nimfa măreață'l oprea, minunata zână Calipso 'n

Peștera cea boltită, râvnind de bărbat ca să-l aibă.
În rotitoarea plinire de vremuri trecut-au un an azi,
De când zeii 'ntoarcerea 'n țară îi rânduise
În Itaca și tot de nevoie el mântuit nu'i
La iubitei lui. Toți zeii-l plâng. Poseidaon
Singur ține mânie într'una el lui Odisseus,
Celui de-o samă cu zeii, nainte de-a ajunge în țară-i.

NON IDEM EST SI DUO DICUNT IDEM

[Nu la fel este dacă doi spun la fel]

Noi amândoi avem același dascăl,
Școlari sântem aceleași păreri...
Unitul gând oricine recunoască-l.
Ce știi tu azi, eu am știut de ieri.
De-aceleași lucruri plângem noi și râdem...
Non idem est si duo dicunt idem.

Tu zici că patria e 'n decădere,
De răs și de ocară c'au ajuns;
Când cineva opinia mi-ar cere,
El ar primi tot astfel de răspuns,
Ca de rușine ochii să-i închidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

Căci din adâncul gândurilor tale
Răsare ură din al meu amor.
Tu ai vrea tot să meargă pe-a sa cale,
Eu celui slab îi sunt în ajutor.
Cu-același gând, noi totuși ne desfidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

Pe mine răul, deși râd, mă doare,
Mă ține liniștea vieții 'ntregi;
Iar tu uiți tot la raza de splendoare
Ce-o varsă-asupra ta a lumii regi...
Ș'ai vrea cu proprii mâni să ne ucidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

E greu a spune ce deosebire
Ne-a despărțit, de nu mergem de-a valma.
Și s'ar vedea atunci fără 'ndoială

.....
Când noi ne-am scoate sufletele 'n palmă,
Ca 'ntregul lor cuprins noi să-l deschidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

PENTRU TĂLMĂCIREA AFORISMELOR LUI SCHOPENHAUER

Traduceri la cererea lui Titu Maiorescu

FRAGMENTE - Goethe

Spun popoară, sclavii, regii
Că din câte 'n lume-avem,
Numai personalitatea
Este binele suprem.

*

Nu faci efect; nesimțitori
Rămân cu toții? Fii pe pace:
Când piatra cade 'n mlaștină,
Ea nici un cerc nu face.

*

Ca 'n ziua care lumii te dete, în țării
Sta soarele în crugu-i spre-a saluta planeteii;
Crescuși dup' acea lege, de ea și azi te ții,
Cum o urmași pe-atuncea, pășind în drumul vieții.

Nu scapi de tine însuți, cum ești trebui să fii:
Din vechi ne-o spun aceasta sibile și profeții,
Și nici un timp cu nici o putere laolaltă
Nu frâng tiparul formei, ce vie se dezvoaltă.

FRAGMENTE - Lucrețiu

POEMUL NATURII

*Dulce-i când vântul muncește cumplit adâncimile mării,
Să privești de pe țărm cum altul se luptă cu valuri.*

*

Vezi prin oraș frecându-se cela și iar la palatu-i
Vine degrab, deși de urât fugise de dânsul,
Mai îndemână deloc nu se simte aici ori aiurea.

Vezi-l mânând telegarii; la țară aleargă c'o grabă,
Parcă gonește cu zor să stingă vro casă aprinsă,
Dar abia dă de pragul vilei de țară și cască.
Greu se 'ntinde pe somn, ori caută alte petreceri,
Ori dorit de oraș, se 'ntoarce să-l treiere iarăși.

FRAGMENTE - Horațiu

(Din ODE III, 30)

Mi-am zidit monument decât acel de fier
Mult mai trainic și nalt ca piramizi cerești;
Ploaia nu-l va mânca, nici acvilonul slab,
Nici al anilor șir, vremile cari fug.
Nu de tot voi muri, partea mai bună a mea
Va scăpa de mormânt...

(Din EPISTOLE, II, 2)

Pietre scumpe, marmură, fildeș, icoane și statui,
Bani, veșminte văpsite 'n getulică purpură – mulți sunt
Ce nu le au? Iar unii nici grijă nu duc să le aibă.
Cerule deasupra-ți schimbi, nu sufletul, marea trecând-o.

FRAGMENTE - Gellert

DIE BEIDEN HUNDE

Cele mai bune daruri sânt
Cu-admiratori puțini de tot.
Căci cei mai mulți de pre pământ
Ce-i rău drept bine îl socot.

Aceasta orișicând se vede
Și ca o ciumă pare-a fi.
Dar eu mă îndoiesc a crede
De ea că ne vom mântui.

Un singur mijloc am în minte,
Dar greu și nu cred să se poată:
Nătângii toți să prinză minte,
Dar vai! n'or prinde niciodată.

Ei văd cu ochii, nu cu mintea,
Nu știu al lucrurilor preț:
Admiră vecinic cele proaste,

Nicicând nu știu ce este bun.

1878

LA ARME

Auzi!... departe strigă slabii
Și asupriții către noi:
E glasul blândeii Basarabii
Ajunsă 'n ziua de apoi.
Și sora noastră cea mezină
Gemând sub cnutul de Calmuc
Legată 'n lanțuri e-a ei mână,
De ștreang târând-o ei o duc.
Murit-au?... poate numai doarme
Ș'așteaptă moartea de la câni?
La arme,
La arme dar Români!

Pierit-au oare toți vultanii
Și șoimii munților Carpați,
Voi, fii ai vechei Transilvanii,
Sunteți cu totul enervați.
Și suferiți în înjosire
De la Brașov pân' la Abrud,
Ca să vă ție în robire
Fino-Tărtarul orb și crud.
Și nimeni lanțul n'o să farme,
N'aveți inimi, n'aveți mâni?
    La arme, la arme,
    La arme frați Români!

Maghiar, tătar cu cap de câne
De noi și azi îți bați tu joc...
Sub pumnul nostru vîi tu mîne
Strămutăm falcile din loc,
Și limba ta muiată 'n ură
Ți-om smulge-o, câne tu, din gât,
Ți-om băga pumnul nostru 'n gură
Căci, câne, te iubim atît.
Și brațul nostru-o să vă farme
Și robi veți fi, măriți stăpâni,

La arme, la arme,
La arme frați Români!

Iar tu, iubită Bucovină
Diamant din steaua lui Ștefan
Ajuns-ai roabă și cadână
Pe mâni murdare de jidan.
Rușinea ta nu are samăn
Pământul sfânt e pângărit...
Mișel și idiot și famăn
Ce ar mai sta la suferit...
De-acuma trâmbiți de alarme!
Nălțați stindardul sfânt în mâni,
La arme!
La arme dar Români!

Pierduți sunteți pe Criș și Mureș?
E moarte, e leșin, e somn?
Au Dragoș nu-i din Maramureș,
Au n'a fost la Moldova Domn?
N'ai frânt a dușmanilor nouri,
N'ai frânt pe Leși și pe Tătari, –
Au Dragoș, vânător de bouri
N'o să vâneze pe Maghiari?
Rușine pentru cel ce doarme,
Sculați, ca să nu muriți mâni,
La arme,
La arme dar Români!

Din laur nemuritoare ramuri,
O, țară pune 'n frunte azi,
Și 'n tricolorul ș'a lui flamuri
Să 'nfășuri pieptul tău viteaz.
Și smulge spada ta din teacă
Și-ți chiamă toți copiii tăi.
Și la răsboi cu dâșii pleacă
Cu fii de șoim, și fii de smei
În valuri crunte să se farme
Calmuci, Tătari, Dușmani, stăpâni...
La arme, la arme!
La arme, frați Români.

UMBRA LUI ISTRATE DABIJA-VOIEVOD

Cum trece 'n lume toată slava
Ca și un vis, ca spuma undei!
Sus, în cetate la Suceava,
Eu zic: *Sic transit gloria mundi!*
Pe ziduri negre bate lună.
Din vechi icoane numai pete,
Sub mine-aud un glas ce sună,
Un glas adânc zicând: „Mi-e sete“.

Și văd ieșind o umbră albă.
Moșneag bătrân, purtând coroană,
Pe pieptul lui o sfântă salbă,
Pe umeri largi o scumpă blană,
Ea mâna 'ntinde blând: – N'ai grijă,
Ce zic nu trece la isvod.
Eu sunt vestitul domn Dabijă,
Sunt moș Istrate-voievod.

— Măria Voastră va să 'ndemne
Pe neamul nostru în trecut?
Ci el cu mâna face semne
Că nu 'nțeleg ce el a vrut.
— Măria Voastră 'nsetoșează
De sânge negru și hain?
El capu-și clatină, oftează:
— De vin, copilul meu, de vin.

Când eram vodă la Moldova
Hălăduiam pe la Cotnari.
Vierii toți îmi știau slova
Ș'aveam și grivne 'n buzunar.
Pe vinul greu ca untdelemnul
Am dat mulți galbeni venetici;
Aici lipsește tot îndemnul.
În lume mult, nimic aici.

La voi în lumea ceealaltă,
Fiind cu milă și drept,
M'a pus cu sfinții laolaltă
Și 'n rai mă duseră de-a drept.

Dar cum mai pune Sfântul Petre
La rău canon pe-un biet creștin!
Când cer să beau, zice: „Cumetre,
Noi n'avem cimpoieri și vin.

Și totuși domn fusesem darnic
Și bun de inimă cu toți.
De câte ori l'al meu păharnic
Umplut-am cupa numai sloți!
Că ce sunt recile mademuri,
Ce aur, pietre și sîdef
Pe lângă vinul copt de vremuri,
Pe lâng' un haz, pe lâng' un chef.

Împresurat-am eu și Beciul
Cu oaste bună și strânsuri;
Soroca, Vrancea și Tigheciul
Trimis-au mii viteze guri
Să certe craii cu mînie...
Ce-mi pasă? Mie deie-mi pace
Să-mi duc Moldova 'n bătălie
Cu mii de mii de poloboace.

Atunci când turcii, agarenii
Mureau în iuruș cu halai,
Oștirea noastră, moldovenii
Se prăpădeau într'un gulai.
Și zimbrul cel cu trei luceferi
Lucea voios pe orice cort.
Precum ne-am dus, venirăm teferi
Și toți cu chef și nime mort.

Nici vin cu apă n'am să mestec,
Nici dau un ban pe toată fala.
De-aceea n'am nici un amestec
Oriunde nu îmi fierbe oala.
Când calcă țara hantatarii,
Eu bucuros în lupte merg,
Când între ei se bat magarii,
În fundul pivniței alerg.

Se certe ungurii și leșii...

Ce-mi pasă mie? La Cotnari
Eu chefuiam cu cimpoieșii,
Cu măscărici și lăutari:
Și sub umbrarele de cetini
Norodu 'ntreg juca și bea,
Iar eu ziceam: să bem, prietini,
Să bem, pân' nu vom mai putea.

Dacă venea să rătăcească
Vun învățat arheolog,
Vorbind în limba pășărească,
Nu m'arătam ca să mă rog.
Dar ție-ți place doina, hora,
Îți place-al viței dulce rod,
Tu povestește tuturor
De moș Istrate-voievod.

Le spune sfatul meu s'asculte,
S'urmeze vechiul obicei,
Să verse dintre cupe multe
Și la pământ vo două-trei.
Căci are 'n sân Moldova noastră
Viteze inimi de creștin;
Tineri, în veselia voastră,
Stropiți-le duios cu vin!

Și în Moldova mea cea dulce
Orânduim-am cu prisos:
Ca butea plină să o culce,
Cea goală iar cu gura 'n jos.
Și astfel sta 'n Moldova toată
Cu susu 'n jos ce era treaz,
Odihna multă-i lăudată
La cel chefliu, la cel viteaz.

Când de mănușa lungii sabii
Mă rezimam să nu mă clatin,
Cântau cu toți pe Basarabii,
Pe domnii neamului Mușatin,
Pân' ce 'ncheiau în gura mare
Cu Ștefan, Ștefan domnul sfânt,

Ce nici în ceriuri samăn n'are,
Cum n'are samăn pe pământ!

Moldova cu stejari și cetini
Ascunde inimi mari de domn,
Să bem cu toți, să bem, prietini,
Să le vărsăm și lor în somn.
Pân' la al zilei blând luceafăr
Să bem ca buni și vechi tovarăși;
Și toți cu chef, nici unul teafăr,
Și cum sfârșim să 'ncepem iarăși.

Răpiți paharele cu palma,
Iar pe pahar să strângă pumn
Și să cântăm cu toți de-a valma
Diac tomnatic și alumn;
Cântăm adânc un: *De profundis.*
Perennis humus erit rex.
Frumoase vremi! Dar unde-s? unde-s?
S'au dus pe veci! *Bibamus Ex.*

POVESTEA CODRULUI

Împărat slăvit e codrul
Neamuri mii îi cresc sub poale
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei-Sale;

Lună, Soare și Luceferi
El le poartă 'n a lui herb,
Împrejuru-i are dame
Și curteni din neamul *Cerb*;

Crainici, epurii cei răpezi
Purtători îi sunt de vești,
Filomele-i țin orchestrul
Și isvoare spun povești,

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape pe potici
Vezi bejării de albine,
Armii grele de furnici...

Hai și noi la craiul, dragă,
Și să fim din nou copii,
Ca norocul și iubirea
Să ne pară jucării;

Mi-a părea cumcă natura
Toată mintea ei și-a pus
Decât orișice păpușă
Să te facă mai presus;

Amândoi vom merge 'n lume
Rătăciți și singurei,
Ne-om culca lângă isvorul
Ce răsare sub un tei,

Adormi-vom, troieni-va
Teiul floarea-i peste noi,
Și prin somn auzi-vom bucium
De la stânele de oi;

Mai aproape, mai aproape
Noi ne-om strânge piept la piept...
O, auzi cum chiam' acuma
Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele isvoare
Luna bate pintre ramuri,
Împrejuru-ne s'adună
Ale Curții mândre neamuri:

Caii mării, albi ca spuma
Bouri nalți cu steme 'n frunte
Cerbi cu coarne rămuroase,
Ciute sprintene de munte

Și pe teiul nostru 'ntreabă:
Cine suntem, stau la sfaturi,
Iară gazda noastră zice
Dându-și ramurile 'n laturi:

- O, priviți-i cum visează
Visul codrului de fagi!
Amândoi ca 'ntr'o poveste

Ei își sunt așa de dragi.

Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 453-454.

POVEȘTEA TEIULUI

— Blanca, știi că din iubire
Făr' de lege te-ai născut,
Am jurat de la 'nceput
Pe Hristos să-l iei de mire!

Îmbrăcându-te 'n veșmântu-i,
Lepădând viața lumii,
Vei spăsi greșala mumii
Și de-o crimă tu mă mântui.

— Traiul lumii, dragă tată,
Cine vor, aceia lese-l,
Dară sufletul mi-e vesel,
Tinerețea luminată,

Danțul, musica, pădurea
Pe acestea le 'ndrăgii,
Nu chiliile pustii,
Unde plângi, gândind aiurea!

— Știu mai bine ce-ți priește,
Cum am spus, așa rămâne;
Pentru drumul cel de mâne
De cu azi te pregătește!

Mâna Ea la ochi și-o ține,
Toate mințile-și adună,
Să ia lumea 'n cap, nebună,
Parc' atâta-i mai rămâne.

Calu-i alb, un bun tovarăș,
Înșeuat așteapt' afară,
Ea picioru 'l pune 'n scară
Și la codru pleacă iarăș.

Sara vine din ariniști
Cu miroase o îmbată
Cerul stelele-și arată,

Solii dulci ai lungii liniști;

Dar prin codri ea pătrunde
Lângă teiul vechi și sfânt,
Ce cu flori pân' în pământ
Un isvor vrăjit ascunde;

Îngânat de glas de ape
Cânt' un corn cu 'nduioșare
Tot mai tare și mai tare
Mai aproape, mai aproape,

Iar isvorul, prins de vrajă,
Răsărea, sunând din valuri –
Sus în codri de pe dealuri
Luna blândă ține strajă. –

Ca din farmec *Ea* tresare
Și privind uimită 'n lături,
Vede-un tânăr chiar alături,
Pe-un cal negru e călare...

Oare ochii ei o mint,
Sau aievea-i, adevăru-i?
Flori de tei el are 'n păru-i
Și la șold un corn de-argint.

Ea privi atunci în jos,
Trece mâna pe la tâmple,
Iară inima-i se împle
De un farmec dureros

El se da tot mai aproape
Și cerșea copilărește,
Al ei suflet se răpește
De închide-a ei pleoape

Cu o mână îl respinge
Dar se simte prinsă 'n brațe,
De-o durere, de-o dulceață
Pieptul, inima-i se strânge:

Ar striga... și nu se 'ndură
Capu-i cade pe-a lui umăr,

Sărutări fără de număr
El îi soarbe de pe gură,

O desmiardă ș'o întreabă,
Iar ea fața și-o ascunde
Și așa de 'ncet răspunde
Cu o voce dulce, slabă;

Tot alături călăresc,
Nu au grija nimănuia,
Și de dragi unul altuia
Ei din ochi se prăpădesc;

Se tot duc, se duc mereu,
Trec în umbră, pier în vale,
Iară cornul plin de jale
Sună dulce, sună greu

Blându-i sunet se împarte
Peste văi împrăștiat
Mai încet, tot mai încet,
Mai departe... mai departe...

Sus în brazii de pe dealuri
Luna 'n urmă ține strajă,
Iar isvorul, prins de vrajă,
Răsărea sunând din valuri.

Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 454-455.

SINGURĂTATE

Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad,
Focul pâlpâe în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri
Țiriesc încet ca greieri
Printre negre, vechi zidiri,

Sau cad grele, mângâioase
Și se sfarmă 'n suflet trist,

Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Christ.

În odae prin unghere
S'a țesut painjiniș
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șoarecii furiș.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea 'n pod
Și ascult cum învelișul
De la cărți ei mi le rod.

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira 'n cui
Și un capăt poesiei
Și pustiului să pui !

Dar atuncea greieri, șoareci,
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi,
Iară ea se face vers.

Câteodată... prea arare...
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare
Când aud că sună cleampa...

Este *Ea*. Deșarta casă
Dintr'o dată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieți-mi
E-o icoană de lumină.

Și mi-i ciudă cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână 'n mână, gură 'n gură.

Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 455-456.

DEPARTE SUNT DE TINE

Departe sunt de tine și singur lângă foc
Petrec în minte viața-mi, lipsită de noroc.

Optzeci de ani îmi pare în lume c'am trăit,
Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit,
Aducerile-aminte pe suflet cad în picuri,
Redeșteptând în față-mi trecutele nimicuri,

Cu degetele-i vântul lovește în ferești,
Se toarce 'n gându-mi firul duioselor povești,
Ș'atuncea dinainte-mi prin ceață par' că treci
Cu ochii mari în lacrimi, cu mâni subțiri și reci,
Cu brațele-amândouă de gâtul meu te-anini
Și par'c'ai vrea a-mi spune ceva... apoi suspini...

Eu strâng la piept averea-mi de-amor și frumuseți,
În sărutări unim noi sărmanele vieți...
O! glasul amintirii rămâe pururi mut,
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l'am avut,
Să uit, cum dup' o clipă din brațele-mi te-ai smult...
Voi fi bătrân și singur, vei fi murit demult!

Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 456.

FIIND BĂIET PĂDURI CUTREIERAM

Fiind băiet păduri cutreieram
Și mă culcam ades lângă isvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam,
S'aud cum apa sună 'ncetișor:
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Și un miros venea adormitor.
Astfel ades eu noți întregi am mas,
Blând îngânat de-al valurilor glas.

Răsare luna, -mi bate drept în față:
Un rai din basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un văl de argintie ceață,
Sclipiri pe cer, văpaie preste ape,
Un bucium cântă tainic cu dulceață,
Sunând din ce în ce tot mai aproape...
Pe frunze-uscate sau prin naltul ierbii
Părea c'aud venind în cete cerbii.

Alături teiul vechi mi se deschise:
Din el ieși o tânără crăiasă,

Pluteau în lacrimi ochi-i plini de vise,
Cu fruntea ei într'o maramă deasă,
Cu ochii mari, cu gura-abia închisă;
Ca 'n somn încet-încet pe frunze pasă,
Călcând pe vârful micului picior,
Veni alături, mă privi cu dor.

Și ah, era atâta de frumoasă,
Cum numa 'n vis o dată 'n viața ta
Un ânger blând cu fața radioasă,
Venind din cer se poate arăta;
Iar părui blond și moale ca mătasa
Grumazul alb și umeri-i vădea.
Prin hainele de tort subțire, fin,
Se vede trupul ei cel alb deplin.

PĂREA C'ĂȘTEAPTĂ...

Părea c'așteaptă s'o cuprind în brață
Și fața mea cu mânilor s'o iee,
Ca să mă pierd în ochi-i de femeie,
Citind în ei întreaga mea viață.

Dar când s'o prind, ea n'a voit să stee,
Ci de la mine întoarce dulcea-i față,
Pândind, cu ochii mă 'ntrebă isteță,
Să-mi dee o gură sau să nu mi-o dee?

De astfel de toane vecinic nu te saturi,
Când o voiești, atunci se dă în lături
Ș'abia la urmă parcă tot se 'ndură.

Aceste sânt misterii-a frumsetii
În lupte dulci dispare rostul vieții,
Și n'am dureri, fiindcă am măsură.

GÂNDIND LA UNA

Gândind la una gândul chiar mă doare,
Nu știu ce rost mai are a mea viață,
Eu n'am avut o clipă de dulceață,
Amorului sta prin visuri trecătoare.

Când îmi apare chipul gura 'nghiață...

Vedea-vor ochii-mi înc'odată oare
Frumosu-ți trup, femee zâmbitoare,
Ce mi-a fost dat să-l strâng, să-l am în brațe?

Tu blond noroc al unui vis deșert,
Tu visul blând unui noroc ce nu e,
De mi-ai veni, să știi că nu te iert.

Căci buza mea blesteme o să-ți spue
Cu sărutări, cu multe-am să te cert,
Ți-oi povesti ce n'am spus nimănu.

UȘOARE SUNT VIEȚELE MULTÒRA

Ușoare sânt viețele multòra,
Ei prind din sbor plăcerea trecătoare,
În orice timp au clipa lor cu soare
Și 'n orice zi le-apare aurora.

Dar spune tu, copilă zâmbitoare,
De-am fost și eu din rândul acestora?
Tu nu-mi ești mie ce le ești altora,
Mi-ai fost lumina care 'n veci nu moare.

Trăiam pierdut în umbra amortirii,
Deșarta-mi viață semăna cu spuma
Și orb eram la farmecele firii.

Deodată te văzui... o clipă numa,
Și simt îndată amorul omenirii...
La ce folos, că-l știu și eu acuma?

PETRI-NOTAE

Împresurat de creditor, se vede,
Și neputând plăti cu rele rime,
Te-ai strecurat pe la cordon, sublime,
Să ne-amărești cu versuri centipede.

Presupunind că nu te știe nime,
Că ești martir, ai vrut să faci a crede.
Mai bine masca de paiată-ți șede
Căci ne-am convins de mult de-a ta mărire.

Armeano-grec, lingău cu două fețe,

Îți ad' aminte de ce aveai în straiți
Când pietre numărai la voi în piețe.

De-aceea taci și încă bine paeți
Că nu te regalăm, cum știm, cu bețe.
Făclie nu-i nemțescul tău opaiț.

ORICÂTE STELE...

Oricâte stele ard în înălțime,
Oricâte unde-aruncă 'n față-i marea:
Cu-a lor lumină și cu scânteierea
Ce-or fi 'nsemnând, ce vor - nu știe nime.

Deci cum voiești, tu poți urma cărarea;
Fii bun și mare, ori pătat de crime:
Același praf, aceeași adâncime!
Iar moștenirea ta și-a tot: Uitarea!

Par'că mă văd murind: în umbra porții
Așteaptă cei ce vor să mă îngroape,
Aud cântări și văd lumini de torții.

O, umbră dulce, vino mai aproape -
Să simt plutind deasupra-mi geniul morții
Cu aripi negre, umede pleoape.

IAMBUL

De mult mă lupt cătând în vers măsura,
Ce plină e ca toamna mierea 'n faguri,
Ca s'o aștern frumos în lungi șiraguri,
Ce fără piedeci trec sunând cezura.

Ce aspru mișcă pânza de la steaguri,
Trezind în suflet patima și ura -
Dar iar cu dulce glas îți umple gura
Atunci când Amor timid trece praguri!

De l-am aflat la noi a spune n'o pot;
De poți s'auzi în el al undei șopot,
De e al lui cu drept acest preambul -

Aceste toate singur nu le judec...
Dar versul cel mai plin, mai blând și pudic,

Puternic iar – de-o vrea – e pururi iambul.

GERMANU-I FOARTE TACTICOS

Hoffmann von Fallersleben

Neamțul cercetează lucrul tactios, pe dos, pe față.
La surtuc de are pată el chemia o învață.

Ani întregi mereu citește spre a ști cum se cuvine,
Cu ce chip din cit și lână iese petele mai bine.

Dar când știe toate celea – cu ce scop le știe toate? –
Când surtucul cu pricina e o sdreanță fără coate!

PÂNĂ NU TE VĂZUSEM...

Până nu te văzusem,
Nici nu știam că sânt.

Dar te-am privit
Și am simțit

Că decât fără tine, mai bine în mormânt.

Și totuși pân'acum,
N'am spus nici un cuvânt,
La ce mi-i bun
Să ți-o mai spun,

Că decât fără tine, mai bine în mormânt.

N'am voe să spun tare
Iubitu-ți nume sfânt,
Ci neștiut,
Nepriceput,

L'oi repeta în mine, mai bine în mormânt.

Veni-le-va la preoți
Cum-va de aiure-un gând,
Să-mi sufle abia
Pe fața mea,

Fericele tău nume, când m'or lăsa 'n mormânt.

Ș'apoi poate să piară,
Și urma'mi pe pământ...
Uitării reci
Chiar tu pe veci

Să-l dai pe-acel nemernic, ce doarme în mormânt.

AUZÌ PRIN FRUNZI USCATE

Auzì prin frunzi-uscate
Trecând un rece vânt;
El duce viețile toate
În mormânt, în adâncul mormânt.

Auzì sub bolți de piatră
Un trist și rece cânt;
El duce viețile noastre
În mormânt, în adâncul mormânt.

Ea geme trist un singur
Și dureros cuvânt;
Cu el pe buze m'oi duce
În mormânt, în adâncul mormânt.

Deasupra-mi să șoptească
Iubitu-ți nume sfânt,
Când m'or lăsa 'n întuneric,
În mormânt, în adâncul mormânt.

Până nu te văzusem
Nici nu simțeam că sânt,
Ș'acum știu ce bun este somnul
În mormânt, în adâncul mormânt.

Ca frunzele uscate
Căzând de-un rece vânt,
S'au dus nădejtile toate
În mormânt, în adâncul mormânt.

Și parcă sub bolți de pustie
Aud un rece cânt,
Ce-atinge viețile noastre
În mormânt, în rece mormânt.

TREMURAU PRIN RAMURI STELE...

Tremurau prin ramuri stele
Farmec dând cărării strimte...
Dragă, crede spusei mele,

Nime 'n lume nu ne simte

Doar isvorul sună 'ntruna
Înflorite maluri udă...
Dă-mi o gură, numai una
Nime 'n lume n'o să simtă

Păru 'n valuri se desprinde
Și frumos ți se mai șede
Nu zi ba, de te-oi cuprinde
Nime 'n lume nu ne vede

Te desfaci c'o dulce silă
Mai nu vrei și mai te lași
Ochii tăi închizi cu milă
Ca un ânger drăgălaș

Apa 'n fundu-i se pătrunde
De-al tău chip și ți-l alege -
Ce privești zâmbind în unde?
Ești frumoasă... se 'nțelege

Ici mantaua s'o împături
Să ne punem căpătâie
S'adormim aici alături
Nime 'n lume nu ne știe

Luna tremură pin ceață
O crăiasă pădureană...
M'a zări țiind în brațe
Niște dragoste vicleană.

PRIN NEGRE CRENGI DE BRAD...

Prin negre crengi de brad
Se strecură luna,
Isvoarele 'ntr'una
Din stânci cu sgomot cad.

Pe gânduri codri sunt
De-al apelor ropot,
Sunare de clopot
Pătrunde-al serii vânt.

Spre tine ochii 'ntorn
Lumină de lună!
Din rariște-mi sună
Un dulce glas de corn!

El sună 'nvăpăiet
De visuri deșarte
Și tot mai departe
Se pierde 'ncet-încet.

Din văi aud sunând
Talanga, talanga
Se scutură creanga
De-al toamnei rece vânt

Trecut-au ca un vis
Durere și sbucium
La sunet de bucium
Ascult cu ochiu 'nchis.

CE S'ALEGEA DE NOI, A MEA NEBUNĂ...

Ce s'alegea de noi, a mea nebună,
De ne 'ntâlneam demult cu-așa iubire?
Sau nebuneam mai mult încă 'mpreună,
Sau eu muream de-atâta fericire.

Viața mea cea strălucită
De ochii tăi cei de copil
Era cu sgomot și 'nflorită
Precum e luna lui april.

Și 'n astă înflorire sgomotoasă
Noi ne-am fi fost atât ... atât de dragi...
Cu toane multe, tu, ca o crăiasă,
Iar eu - de tine lacom - ca un pagi.

Acum ca 'n toamna cea târzie
Un istovit și trist isvor,
Asupra-i frunzele pustie
A noastre visuri cad și mor.

Și de nimica astăzi nu-mi mai pasă,
Nu cer nimic din lume, nici aștept.

Mă mir de ce cu străngeri dureroase
Sărmana inimă mai bate 'n piept.

În văduvire și eclipsă,
Eu anii mei îi risipesc,
Simțind în suflet pururi lipsă
De chipul tău dumnezeesc.

CE S'ALEGEA DE NOI, NEBUNĂ...

Ce s'alegea de noi, nebună,
De ne 'ntâlneam de mult în cale
Muream cu tine împreună
De dragul farmecelor tale.

Viața mea întinerită
De-a ta guriță de copil
Era cu sgomot și 'nflorită,
Precum e luna lui April.

În înflorirea-i sgomotoasă
Noi ne eram atât de dragi,
Cu toane tu, ca o crăiasă,
Eu îndărătnic ca un pagi.

Dar azi, ca 'n toamna cea târzie
Un istovit și trist isvor
Asupra frunzele pustie:
A noaste visuri, cad și mor.

Pierdut în umbra mea adâncă
Nu cer nimic și nu aștept,
Mă mir la ce-mi mai bate încă
Sărmana inimă din piept.

Ca 'ntr'o neagră văduvire
Eu anii mei îi risipesc
Ani triști, lipsiți de-a ta zâmbire
De chipul tău dumnezeesc.

CE S'ALEGEA DE DOI NEBUNI, IUBITO...

Ce s'alegea de doi nebuni, iubito,
De ne 'ntâlneam demult și nu pierdeam

O tinereță, care-am risipit-o?

De dragul tău demult înnebuneam,
Sau că muream de-atâta fericire,
Dar numai sara vieții n'ajungeam.

Era de sgomot plină, de 'nflorire,
Iar ochii tăi cei tineri de copil
M'ar fi ținut de-a pururea 'n uimire.

Iar graiul tău când blând și când ostil
Făcea singurătatea-mi sgomotoasă,
Cum e cu sgomot luna lui April.

Și în necazul tău și mai frumoasă
Te cuprindeam, să nu te mai retragi,
Să-mi plângi la piept la dragoste geloasă.

Și ne-am fi fost atât, atât de dragi...
Ca o crăiasă mi-ai fi fost cu toane,
Eu lacom de-al tău farmec ca un pagi.

Dar azi, loviți de ale sortii goane,
Viața-mi pare-un istovit isvor
Și plină de-ale toamnei reci icoane.

A noastre visuri cad pe rând și mor
Precum în vânt rotiri de frunze-uscate...
Statornic nu-i decât al nostru-amor...

Renunț silit la el, căci nu se poate,
Și lungi iluzii, ca un înțelept,
Naintea mea le văd căzând pe toate.

Nu cer nimic, nimic nu mai aștept,
Și nici întreb la ce o mai simțesc
Sărmana inimă bătând în piept.

La ce? Ca viața mea s'o risipesc
Într'o 'ndelungă, tristă văduvire,
Lipsită de-al tău chip dumnezeesc:

Să-l cat în veci, să nu fii nicăire.

ATÂT DE DULCE...

Atât de dulce ești, nebuno,
Că le ești dragă tuturor,
Cunosc femeii ce după ochii
Și după zâmbetul tău mor.

Femeii frumoase și copile
Te-ar îndrăgi, te-ar săruta.
Tu ai iubirea tuturoră -
Și numai eu iubirea ta.

Un farmec blând de fericire
Tu răspândești oriunde-i sta -
Ești fericirea tuturoră
Și eu sunt fericirea ta.

De râzi, se desprimăvărează,
Învie totul unde-i sta,
Căci tu ești viața tuturoră
Și numai eu viața ta.

De dragul tău și flori și oameni
Și stele să trăiască vor.
Pe mine mă iubești tu numai
Și numai eu doresc să mor.

TRESĂRIND SCÂNTEE LACUL...

Tresărind scântee lacul
Și se leagănă în soare
Eu prin arbori mă voi pierde
Să ascult în iarbă verde
Ce mi-o spune la răcoare
Pitpalacul

Cum pe sus vuuiește vântul
Toate vârfurile 'nclină
Frunza bate, apa sună
Și cu ele împreună
Privesc bolta cea senină
Și pământul.

Norii 'n ceruri sunt pe cale
Merg mereu, tot merg aiurea
Iar pe văi oițe 'n turme
Pierd în luncă a lor urme
Sau încunjură pădurea
Pe la poale

Din isvoare și pe gârle
Apa sună somnoroasă
Unde soarele pătrunde
Printre frunze a ei unde
Ea în valuri sperioase
Se asvârle

Și al mierlei dulce șuier
Împle codrul de viață
La desiş și la răcoare
Plânge lin privighetoare
Iar din dealuri cu verdeață
Sună fluier

Cucul cântă, mii de presuri
Cine știe să le-asculte
Aripate mândre neamuri
Ciripesc pitite 'n ramuri
Și vorbesc cu-așa de multe
Înțelesuri

La stejar am spus: Stejare
Unul cu-altul hai să ținem!
Dar stejarul trist răspunde:
Mergi în lume ori și unde
Las' așa ca să rămânem
Lumea-i mare.

Ce mai vrei și tu prin crânguri
Și cu noi te prinzi tovarăș
Viața noastră e 'ncântată
Iar a ta întunecată
De-unde vii te 'ntoarce iarăși
Să fim singuri.

MĂ 'NTREBAI, DRAGĂ, 'NTR'O ZI

Mă 'ntrebai, dragă, 'ntr'o zi
Cine 'n lume s'o găsi
Pe noi a ne despărți.
Iată dealul s'au găsit
Pe noi de ne-au despărțit,
Dealul cel cu râurile,
Cerule plin de stele,
Oamenii cu vorbe rele.
Între mine și 'ntre tine
E o țară și mai bine,
Între viața ta ș'a mea
S'au pus oamenii perdea.

LUMINEZE STELELE

Lumineze stelele,
Plângă răurelele,
Nori 'n cer călătorească,
Neamurile 'mbătrânească
Și pădurile să crească -
Numai eu voi rămânea,
Gândurile la o stea,
Ce au fost odat' a mea:
Căci a fost și nu mai este.
Dulce gură de poveste
Ziua cine mi-o zâmbi,
Noaptea cine-o povesti?

STELE PE CER...

Stele pe cer
De-asupra mărilor
Ard depărtoarelor,
Ard până pier.

După un semn,
Clătind catargele,
Tremură largele
Vase de lemn:

Niște cetăți

Plutind pe marele
Și mișcătoarele
Pustietăți.

Stol de cocori
Apucă 'ntinsele
Și necuprinsele
Drumuri de nori

Sboară cât pot.
Ș'a lor întrecere,
Vecinică trecere:
Asta e tot.

FLOAREA DE CRÂNG

Floarea de crâng
Astfel viețile
Și tinerețile
Trec și se sting

Orice noroc
Și 'ntinde aripele
Gonit de clipele
Stării pe loc.

Până nu mor
Pleacă-te ângere
La trista-mi plângere,
Plină de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce mi s'a dat?

VREO ZGÂTIE DE FATĂ

Vreo zgâtie de fată
Cărei gura nu-i mai tace,
Ca stigleții 'ntoarce capul
Când încolo, când îcoace.

Sau o alta visătoare

Care lină și măreață
Are 'n ochii-i întuneric
Și mândrie are 'n față;

Sau mai mici și mai plinuțe,
Sau mai svelte și mai slabe,
Toate peste-un sfert de secol,
Vai! vor fi aproape babe.

Și zâmbesc atât de dulce
Ca și când ar fi de-a pururi!
Toate grațiile de astăzi
Or să fie atunci cusururi.

ÎN OCHII TĂI CITISEM...

În ochii tăi citisem iubire dinadins
Și 'n calea vremii steaua mea
O clipă s'au aprins.

Apoi ca foi uscate, văzduhul coperind,
Văzui nădejdi și fericiri
Naintea mea pierind.

Dup' acea dulce clipă, ce-atâta mă uimea,
Nainte chiar de-a răsări
Se stinse steaua mea.

ALEI MICĂ, ALEI DRAGĂ...

Alei mică, alei dragă,
Cine vrea să ne 'nțeleagă
Vază frunza cea pribeagă,
Ce-i ca viața noastră 'ntreagă.

Alei dragă Veronică,
Despărțirea toate strică,
De ne-alegem cu nimică -
Viața trece, frunza pică.

Alei dragă, alei mică,
Viața trece, frunza pică,
Și din ura ce ne strică
Nu ne-alegem cu nimică.

Măcar cine ce grăiește,
Altul alta îndrăgește.
Inima-mi pe cât trăiește
Tot la tine se gândește.

Alei mică, alei dragă,
la vezi frunza cea pribeagă -
Așa trece viața 'ntreagă
Și nimic n'o să s'aleagă.

DOINĂ

Ce stă vântul să tot bată
Prin frunza de tei uscată,
Și frângându-i ramurile
Să lovească geamurile?
Iară tu de ce suspini
Când privești peste grădini?

Nu mai sta de tot ofta
Și în gând nu mă muștra:
Că atunci te voi uita
Când nu s'or mai arăta
Lângă mare râurile,
Lângă drum pustiurile,
Luna și cu soarele
Și 'n codru isvoarele.

Vei avea de suspinat,
Când vei ști că te-am uitat,
Când vei sta ca să mă 'ngropi
Pe cărarea dintre plopi,
Ș'atunci vântul o să bată
Prin frunza de tei uscată,
Scuturând-o, risipind-o,
De ți s'o urî privind-o.

STRIGĂTURI

I

Eu pe pieptul tău culc capul
Și mă uit la tine 'n față,

Ca copilul ce se uită
L'ale maicii sale brațe.

*

Ca miresele să îmble ori să calce ca pe piuă.

*

Chiar sărac, de ai drăguță,
Ai mulțimi de daraveri,
Căci primești și dai simbrie
În necazuri și plăceri.

*

Că amorul e zădarnic
Nu vei ști numaidecât.
Ci atunci numai, copile,
Când de el te-i fi topit.

*

Ce-mi scoți ochii cu mândria
Și-mi vorbești că o să-mi treacă -
Fie omul cât de mândru
Tot la dragoste se pleacă.

*

Unde dragostea domnește
la greșelele 'n nimic,
Căci prin certele omenimei
E ca ramul de finic.

*

Știu eu dacă ții la mine,
Dacă tu nu mă înșeli?
Căci pe buze-s scrise numai
A iubirei învoieli.

*

Oricât fii nenorocită
Tot cu dragostea te iei -

Oricum simtă-o bărbatul,
Îndoită-i la femei.

*

Căci la dragoste de cade
Tare mult s'au îmblânzit.

*

Limba 'n gură ți se moaie
Pe când dragostea vorbește.

*

Ah, mai bine să mă 'nșele
Chiar de zece ori amorul
Decât nenșelat de dânsul
Nici să-l știu și să-i duc dorul.

*

Muți scăpare-am cu viața
Din al dragostei răsboi
Cu dulceața-i nesfârșită,
De nu ne-am lupta în noi?

*

Tolba dragoste-i de aur,
Dar săgeata-i otrăvită.

II

Și la poala hainei tale
E adânc de altă floare.

*

Haine noi cari la îmblet
Lin de trupu-ți se lipesc
Și arată cu-a lor cute
Boiul tău împărătesc.

*

Și te mlădii cu mult farmec

Între creștii 'mbrăcăminții:
Știi că toată ești frumoasă
Și că ești răpirea minții.

*

Haina ta cea minunată
Nu-i în stative țesută,
Căci ușoară-i ca de neguri
Și te miști ca și o ciută.

*

Pedepsit-au mâna inul
Pânză fină ca să țeasă,
Cât tu pari a fi mai goală
Căci ușoară-i ș'arătoasă.

*

Și albastre fine torturi
- Străveziile mătăsurii -
Cât cu-a ta privire fină
Umbra tu abia le măsurii.

*

Oh, cum este de ciudată,
Lingușită, desmierdată!

*

Nici prea mare, nici prea mică,
Dar crescută subțirică,
Nimeni n'ar putea să zică
Că nu-i coz de frumușică.

Are haine-alesățele
Și podoabe de inele,
Multe fie, puțintele,
Tot îi stă bine cu ele.

*

Dulce mângâiere-mi fuse
Dar a rău mă mai aduse.

*

Blestemat să fie locul
Unde mi s'au aprins focul.

*

Căci un cântec cât de mândru
Ce cu glasul se 'mpreună -
El din gură de femee
Înzecit de dulce sună.

*

Cântec de zori
Deșteptarea plăcerilor,
Cântec de dor
Amorțirea durerilor.

*

Iar cântecul de dor
Ți-aduce somn ușor.

*

Cântecele mai mult aprind
Durerile din dragoste
Când fără' de veste te cuprind.

*

Până ieri cu fetele,
Astăzi cu nevestele.

*

Cel ce cântă se desmiardă și pe el și pe ceialți.

DRAGOSTE ADEVĂRATĂ

Dragoste adevărată
De fecioară prea curată;
Tânăra 'ntineritoare,
Dragoste de fată mare;
Însă plină-i de durere

Dragostea cea de muiere,
De durere și de haz,
De dulceață și necaz;

Îndărătnică și dragă
Cătă ceartă ziua 'ntreagă,
Iară sara se împacă,
Că tot ție va să-ți placă;

Dragostea de la muieri
E cu sare și piperi,
Nu-i lihnită și dulceagă,
Zi cu zi în foc te bagă,
E răsboinică, fierbinte
Și cu capul fără minte;

Dragostea de la muiere
E ca fagurul de miere,
Dar un fagur pipărat,
Dulce când e supărat,
Că-i răstită și cu toane,
Nedusă pe la icoane;

Ochii negri amândoi
Îți dau pururea război,
Gura cea cu zâmbetele,
Tare-ți poartă sâmbetele
Ș'acel drac cu mâni subțiri
Cu mânie în priviri
Tot mai scump pe zi ce merge...

CÂNTECUL UNUI MORT

Câmpii întinse de zăpadă
Le mișcă marea înspre Nord
Iară spre sud un cârd de paseri
Plutesc pe cer trecând un fiord

În urma lor mai vine una
Aripa ei abia mișcând
Și ostenind deschide ciocul
Apoi se lasă la pământ

Dar câmpu-acela dus de ape
Mereu o mână îndărăt
Tot mai departe vede cârdul
Plutind pe lanuri de omăt

Nainte sboar' a ei tovarăși
Iar ea tot dusă înapoi...
Tot mai departe, mai departe
Suntem de-olaltă amândoi

Cum stau cu aripele frânte
Mă mână viața în trecut
Tu vecinic tânără și dulce
În viitor tu te-ai pierdut

Astfel din ce în ce mai singur
Mă tot întunec și îngheț
Când tu plutești în raza dulce
A nesfârșitei tinereți.

RUGĂCIUNE

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie:
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, Maică prea curată,
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne 'ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste ângeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,

O, Maică prea curată
Și pururea fecioară,
    Marie!

Nădejde de 'ntărire
Și zid de mântuire
Pe tine alegându-te,
Îngenunchiem rugându-te
Din valuri ce ne bântue
Marie tu ne mântue.
Din ceruri ne arată
O cale salutară
O, Maică prea curată
    Și pururea fecioară.

O, Sfântă Marie!
Regina țărilor
Și scutul soliilor,
Nădejdea corăbiei
Și pavăza săbiei
Limanul sărmanilor
Și soarele anilor.
O, Maic'a 'ndurărilor
Luceafăr al mărilor
Ne dă bucurie
    O, Sfântă Marie!

COLINDE, COLINDE

Colinde, colinde!
E vremea colindelor,
Căci gheața se 'ntinde
Asemeni oglinzilor.

Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei

Își piaptână pletele...

De dragul Mariei
Ș'a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

ÎNVIEREA

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecură 'n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele de miere,
Închise în tratajul străvechii evanghelii.

C'un muc în mâni moșneagul cu barba ca zăpada,
Din cărți cu file unse norodul îl învață
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile 'nvinge, cumplit muncindu-și prada.

O musică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasă puternicile bolți:
„Pieirea, Doamne sfinte, căzu în orice colț,
Înveninând pre însuși isvorul de viațe.

Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș'acest nimic îți cere o rază mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânsete duioase
A noastre rugii, Părinte, organelor se smulg.“

Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte...
Douăsprezece pasuri răsună... miez de noapte...
Deodată 'n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo 'n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Hristos învingător,
Iar inimile toate s'unesc în armonie:

„Cântări și laude 'nălțăm
Noi, Ție Unuia,
Primindu-L cu psalme și ramuri,
Plecați-vă, neamuri,
Cântând Aleluia!

Hristos au înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!“

BALADĂ

Pe plaiuri dunărene
E-un munte urieș
Și el *Vârful cu dorul*
Numitu-i de plăieși.

Din văi cu limpezi ape
Ridică umeri suri,
Din rariștea cu fagii
Din noaptea de păduri.

Iar vârful-i strălucește
De raze-acoperit,
Acolo 'n vremi cărunte
Un tânăr a murit.

O iarnă petrecut-a
În codru singurel,
Pân' de dorință lungă
S'a rupt inima 'n el.

Și vouă povesti-voi
Ce spune azi poporul
Ce s'a 'ntâmplat odată
Pe vârful cel cu dorul.

PARTEA ÎNTÂI

COR DE FETE. SOPRANI

Râzi dar Mărie,
Joacă Mărie,
Odorul tău la munți porni,
La horă azi nu mai veni.

CHOR (alt)

Râzi dar Mărie,
Joacă Mărie,
Ciobanul tău uitat-a iară
Iubita lui pentru-o mioară.

CHOR (alt și soprani)

Râzi dar Mărie,
Joacă Mărie,
Mai sânt băeți cu ochi de foc,
Cu tine toți se prind în joc.

MARIA (recitativ)

Joc numai cât cu Ionel,
La joacă-mi fu tovarăș el,
Și gândul său al meu îl chem,
El știe dragi cât ne sântem.
De vreți dovezi, o să vedeți
El mi le dă cu orice preț.

CHOR DE PĂSTORI (tenori și bași)

Sumeațo, vedea-vom ce lucru greu
Să facă e 'n stare de dragul tău.

CHOR DE FETE (sopran și alt)

Nu vine nu, nu vine nu!
Și îl aștepți zadarnic tu!
Sprânceană ta 'n zadar încrunți
Întoarceți fața de la munți!

IONEL

Mărie scumpă! nu 'n zădar
Ai ridicat tu ochii mari!
Se rătăcise-un mieluşel
Pe un părete gol de stâncă,
Eu l-am scăpat, l-am dus pe el
La pajiştea din valea-adâncă.
Pân la mireasă vede 'ntâi
Ciobanul bun
De oi și miei.

CHOR DE PĂSTORI

Pân la mireasă vede 'ntâi
Păstorul bun de oi și miei.

CHOR DE FETE

O inimă furat-a el
Și nu-i e dragă cât un miel.

UN PĂSTOR

Fără turmă păstor nu poate fi. El merge cu turma pe
naltul tăpșan, în văi tăcute. De n'aude glasul lor el cat' a
se stinge de dor.

CHOR DE FETE

Se stinge de dor
Sărman băet.

IONEL

Se stinge de dor.

CHOR DE FETE

Îi cere, Mario, acum dovezi,
A lui iubire de vrei s'o crezi.

O FATĂ CĂTRE IONEL

O vezi mâhnită - n'o ghicești?
Ea crede că tu n'o iubești.

O ALTĂ FATĂ (alt cu acompaniament)

Tu să-i arăți iubirea ta. Singu fiind, singure sus pe munte
să stai o iarnă întreagă pân' se va întoarce turma la
primăvară.

CHOR

Să meargă
Să meargă.

IONEL

Mario, dar tu ce zici?

CHOR

Ea nu-i e dragă, nici de fel,
La turmă se gândește el.

FETELE

Ei, Marie, ce-ai de spus?
La prea mare cercare l-ai pus.

IONEL

Voi *merge* 'n munți.

CHOR DE PĂSTORI

N'o face Ionel, n'o face Ionel
Gândește la iarnă, la ger, la ninsoare,
Gândește la turma ta călătoare,
    Tovarăș iubit,
    Nu fi amăgit
De-a fetelor rele vorbe ușoare.

IONEL

Ea crede că n'o iubesc.
Bun rămas dragă! Singur
Trăi-voi în crânguri
Cu vulturii, urșii, ciute ușoare,
Pân' ce răsări-va pe cer mândrul soare.

MARIA

O, Ionel, ce spui aiurând
Asta s'o cer nu-mi vine în gând.

IONEL

De te iubesc?

MARIA

Ah! o știu eu doar.
Ah! o știu eu doar!
Mi-au pismuit iubirea rău
Mi-au amărât norocul meu
Stai Ionel, rămâi.

Rămâi cu noi, rămâi.

CHOR

Rămâne-va.

IONEL

Vin iarăș la primăvară,
Și cobor când ea coboară,
Când păstorii strigă și chiamă voios,
Cât munții răspund cu resunet duios,
Aduce-voi flori și cânturi.

CHOR

Și împodobit purta-va el flori,
Cânta-va vesele hori,
S'arate odată
Simțire bărbată.

MARIA

Cum vei putea să cauți v'odat'
Unde se șterge semnul urmei,
Ne-auzind talanga turmei
Ș'al cânilor voios lătrat.

IONEL

Gândi-voi ah! la 'ntunecoșii
Lubiții ochi, ca două stele,
Și prin amarul nopții mele
Ei vor pătrunde - luminoșii.

MARIA

Veni-vor zâne de pădure
Ș'ale isvoarelor crăieșe,
Ademenindu-te adese,
Inima ta or să mi-o fure.

IONEL

Mai bine 'nghețe ochii scumpi,
Suflarea morții mă atingă,

Decât iubirea-mi să se stingă,
Mai bine inima-mi să rumpi.

MARIA (deodată).

În lacrimi ochii mei s'or stinge,
S'a stinge sufletu-n durere,
S'a rumpe inima-n tăcere,
Suflarea morții mă v'atinge.

CHOR DE BĂRBAȚI

Nici o femeie pământească
În codrii vechi n'o să-l zărească,
Măiestre zâne, vrăji pustie,
Le-alungă numele-ți, Marie!

BACIU BĂTRÂN (bas).

Știură ei pe-un copilandru
Să-l umple cu durere,
Să 'ntunece curatu-i suflet
Fără de mângăiere.

Să bănuiască-a lui iubire
Pe ei cine-i învață,
Și inima să i-o răniască
Cu crud cuvânt de ghiață?

Copile smead, cu ochii de flăcări,
În veci vr'un bine nu e
Pentr'un păstor ce-și lasă turma
În sama nimănuie.

Cu noi să vii, căci altfel ochi-mi
În veci n'or să mai vadă
A tale plete lungi și negre
Și fața ta cea smeadă.

CHOR DE BĂRBAȚI

Nici o femeie pământească
În codrii vechi n'o să-l zărească,
De-a sta cu inima vitează
El turma sa o s'o revază.

IONEL

Bun rămas.

CHOR

Bun rămas.

IONEL

Rămâi cu bine sat!
O, turme, eu vă las
Veni-voi înapoi
Cu-al primăverei pas.

Rămâi cu bine tu,
Mireasă cu ochiu blând,
Trimite-mi vorbe dulci
Pe stele și pe vânt.

De-i țese în stative
Un tort ușor de in,
Gândește c'am să-l port
În ziua 'n care vin.

PARTEA II.

IONEL

Singur! Singur! Cât ține zarea nu mișc'un ram, un vânt...
Turma dragă s'a dus - și parcă-s mort.

Cum frunze se scutur'
Și cad pustiu
Cătându-și mormântul
De timpuriu,

În lumea cea moartă
Lin ați căzut,
Tovarășii veștezi
Celui tăcut.

Un ger pe voi toate
V'a stins, v'a stins

Cu voi și puterea'mi
În pept s'a stins.

La zâmbetul iernei
Voi fi-veți reci
Din liniștea morții
Nu'nvie 'n veci

CHOR (al duhurilor negurei)

Tot mai sus, mai sus plutim noi,
Ceruri albe tot lărgim noi,
Din adânci spărturi de munte,
Pân la vârf de stânci cărunte
Crește un fum.

Ca de brazi frumoase visuri,
Pribegind în largi abisuri,
Nu stârnim din somn pe munte,
Om măhnit cu griji pe frunte,
Dormi acum.

Dormi pe când un șir de duhuri,
Pribegește prin văzduhuri,
Ele plâng. Prin lumea moartă
Al peirei suflet poartă
Și-i fac drum.

IONEL

Cum vâjâie, bate
În preajma mea
Și inim' ascultă
De visuri grea.

Căci grijă ea duce
De-un chip cu drag
Sperează, tresare
De-un svon pribeag.

Plesnire de picuri
Răsună abie
Și stropii înghiață
Din ce în ce.

De lungi necazuri
Ce le aştept
Înghiaţă gându-mi
Şi viaţa 'n piept.

CHOR AL SPIRITELOR MUNTELUI
(Din adânc)

O brumă 'ncet peste noapte căzu
Şi frânse crengi vuind;
Şi spice, foi le sărută
Gheţos pe rând, pe rând.

Voioase-ori triste cum le află
Pe loc le înmărmuri
Ea le-a năbuşit la sânu-i de ger
Amoru 'ngheţat va muri.

ÎNTÂIUL SPIRIT

Ce-oi sta singur oare?

2-LEA

Încremenit se pare.

CHOR

Amoru 'ngheţat va muri.

ÎNTÂIUL SPIRIT

Pe părul său parcă-i omăt.

2-LEA

Moşneag să fie ori băiet?

CHOR

Va muri.

2-LEA

Dar ochii-i încă luminoşi
Sânt ca mura de'ntunecoşi

1-UL

Păstor se pare, dar ce fel
De stă în codru singurel?

CHOR

Va muri.

2-LEA

Au zâna codrilor zări?

CHOR

Amoru 'nghețat va muri,
Va muri.

IONEL

Părea c'aud prin fire
Un glas de tânguire,
Dar poate ghiaț' a trosnit,
Oftând în sine s'a gândit.

ECHO

S'a gândit, s'a gândit!

IONEL

Cum fulgii de zăpadă
S'așază în grămadă,
De lume ceru-i îndrăgit
Ș'un trai de nunt'o a'nvălit.

ECHO

Învălit, învălit.

IONEL

Dar eu și cerul iarăși
La chin sântem tovarăși
Căci de mirese despărțiți
Sântem cu dorul logodiți

ECHO

Logodiți, logodiți.

DORUL (alt). Recitativ.

Un om pe culmea mea senină, de unde caut lumea
peste tot. Păstorul, turma ce-și lasă, e al meu de acum
pe vecii vecilor.

La ce visezi mâhnit așa?

IONEL

La ce visez? Nu mă 'ntreba.

DORUL

Să ți-o arăt eu?

(El desface negurile. Se vede mireasa, hora, păstorii în
depărtare și s'aude Maria).

MARIA

Lumină de soare, am un iubit

Văzutu-l-ai oare ?

Și singur în munte e dus, rătăcit,

Și poate, de chinul iubirei muncit

De frig poate moare.

Ea am iubit, visătorilor brazi,

Tu, codrule verde,

Pierdut pentru ochii-mi e blândul obraz

Și glasul iubit eu nu-l aud azi -

În lume se pierde.

Voi, brazi de-apărare, tu soare iubit,

Tineți-l cu bine,

Luați-l în paza pe cel părăsit

Să nu i se 'nghețe 'n omăt viscolit

Și inima 'n sine.

IONEL (întinde brațele)

Departe ah ! mai este ea

Prea mult ținut cercarea mea.

DORUL

Vor rămânea în veci departe

De tine eu acum am parte.
Cine odată 'n ochi îmi vede
N'a săruta vr'odinioară
Iubită gură de fecioară
Nici valea 'n veci n'o mai revede.

Prea grabnic tu mi te-ai decis
Uitându-ți toate, a ta mumă,
Amici iubiți și draga turmă
Pentru-că fetele te-au răs.

CORUL SPIRITELOR

Amoru 'nghețat va muri.

DORUL

Al meu frate e amorul
Iară moartea 'mi este sor

CHOR

Va muri.

DORUL

La sânul meu e liniște
Vin! Nici o frică n'aibi.

CHOR

Va muri.

PARTEA III.

VÂNTUL

Ieșiți frunze, muguri
Și sămănături,
Trezii-vă glasuri,
În lan și păduri.

Eu brazii îi scutur,
În aer mă scald,
Încarc cu miroase

Eu sufletu-mi cald.

Și tot acel miros
Și întregu-mi senin
Îl dăru-i iubirei,
Cunună-i închin.

Ieșiți viorele
Și voi clopoței,
Veni primăvara
Cu dragostea ei.

CORUL SPIRITELOR COPACILOR

Trezitu-ne-am
În orice ram,
Din iarnă lungă la soare,
Auzi, auzi,
Cum trec în sus
A vieții mii de isvoare.

IONEL (trist)

A vieții mii de isvoare.

CORUL SPIRITELOR COPACILOR

Pe trunchiu în sus
Ușor ne-am dus,
Suind, coborând iară
Din deal în deal,
Veniți în val
Cântări, voi, de primăvară

IONEL

Cântări, voi, de primăvară.

O pasări voi,
Cu glas vioi
Treziiți pădurea cea veche!
Prin munți de-alung,
Din văi ajung
Cântări înmiite 'n ureche.

CHOR

Frumoasă ești
Când te trezești
Tu lume, în lumină,
După zăpezi
Te'nseninezi,
De tine mi-i inima plină.

IONEL

De tine mi-i inima plină.

ISVORUL

Un sunet plin de farmec
Din somn mă pomeni,
Și văd că-i dusă ghiața
Ce greu mă coperi.

De vânturi tainic șopot
Al arborilor cânt,
Ca salutări de duhuri
În minte trece blând.

Se leagăn acum paseri
De flori cu blând miros,
Beau rouă și mă 'ntreabă
Dacă mai sânt voios.

Eu râd cu vălurele,
Ce se'ncrețesc de vânt,
Spuneți-mi o poveste
O, paseri, mai curând.

COR DE FLĂCĂI, PĂSTORI, FETE
(Departe, apoi din ce în ce mai aproape.)

Din al văii fund umbros
Din înnaltul cer senin
Prin al brazilor miros
Trece-un cântec plin.

IONEL

Îi văd venind... păstorii.

COR

Trai mai blând
Aducând,
Dup' o iarnă grea venim
De ochiu rău
Și de greu
Noi te mântuim.

IONEL

Turma mea iubită și un chip de fată.

COR

Un cutremur trece 'n vânt
Prin frunzișul frunzii, des,
Pe-orice floare c'un cuvânt
Cine l-a înțeles?

ISVORUL

Piticii din munte
Trimisu-m-au să caut
De ies verzii muguri
Și sunet de ce n'aud.

Rămâi cu el departe -
Aud doar o cântare
Mă 'ntâmpină pe mine
Ca și o salutare.

MARIA

Cum inima-mi bate,
Iubit Ionel,
Alerg și în grabă
Voi fi lângă el.

IONEL

Bine ați venit... Mi se rupe inima ca de mâna morții.
Trecu orice chin.

COR

Trecut-a al tău chin.

IONEL

Noroc, bucurie, viață.

COR

Trecut-a orice chin
Și singur nu mai rămâi.

IONEL

Dar soarele-i mort.

COR

Al dragostei soare râde.

IONEL

Seninul din ceruri se stinse.

COR

În Mai fericirile toate
Răsar pe neașteptate.

IONEL

Rămas bun, Mărie.
Rămas bun, turmă dragă,
Rămas bun, tu lume.

MARIA

Ionel, dragă Ionel
Unde ești tu?

1-IUL PĂSTOR

Taci c'a dormit.

AL 2-LEA

Doarme somnul adânc

MARIA

Trezește-te!

Ionel, sântem noi!

AL 3-LEA

Doarme-al morții somn.

MARIA

O, Ionel!

DORUL

Da, voi l-omorârăți
Ș'acuma e-al meu
De lunga-i durere
Îl mântui eu.

CORUL

O Doamne ! Ce-am făcut!

MARIA

Dă-mi-l înapoi, te rog
L-așteapt' amor, noroc.

DORUL

Viața-i de veci s'a născut,
Pământul de-acum l-am pierdut.

MARIA

Căzut-a o brumă pe-al meu noroc,
S'a dus ca în vânt,
De-ai ști primăvară voioasă și tu
Cum sânt! Ca o moarta eu sânt!

Căzut-a noaptea pe ochii mei
Și ghiată pe ei s'a prins
Și 'n somnul vecinic adorm adânc,
Tot ce-am iubit văd întins.

DORUL

De-ați ști voi acum ce bine-i e
De sarcina vieții scăpat,
Priviți că fața-i senină e,

Repaos de veci i-am dat.

PĂSTORII

Să 'nmormântăm băietanul.

AL 3-LEA PĂSTOR

Ici sus, pe culmea senină.

AL 2-LEA PĂSTOR

Veghez lângă el.

MARIA

Veghez lângă el.

CORUL

Veghem lângă el.

DORUL

Cântați-i somn ușor

Ș'apoi despărțire,

Priveghi și măhnire

Să-i ție codrii vor.

UN TENOR, UN BAS, UN ALT, UN SOPRAN alternând

Cum codru stă'n priveghi

Adânc jăluindu-l,

Fiorii cuprindu-l

Prin brazii 'nalți și vechi.

Văzând în moarte 'ntins

Copilul său veșted,

Înclină din creștet,

De-un mut amar cuprins.

Auzi pornind abia

Cântare divină,

Ea tremură lină

Ș'un suflet sboară cu ea.

Prin brazii cu nalți frunți

Ea crește puternic,

Noi plângem cucernic
Copilul din munți.

1879

PAJUL CUPIDON...

Pajul Cupidon, vicleanul
Mult e rău și alintat
Cu copii se hârjonește,
Iar la dame doarme 'n pat.

De lumină ca tâlharii
Se ferește binișor,
Pe ferești se sue noaptea
Dibuind încetișor,

Cordeluțe și nimicuri,
Iată toate-a lui averi...
Darnic când nu vrei nici una
Și sgârcit dacă le ceri.

În volumul ros de molii
Cauți noaptea adevăr
Și 'ntâlnești lipită 'n file
Vița-i galbenă de păr.

El dă gânduri ne 'nțelese
Vrâstei crude și necoapte,
Cu icoane luminoase
O îngână 'ntreaga noapte,

Când de-o sete sufletească
E cuprinsă fata mică -
A dormit cu ea alături
Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copiii,
Dar zâmbirea-i e vicleană,
Dară galeși îi sunt ochii
Ca și ochii de vădană.

Gât și umere frumoase,
Sânuri albe și rotunde
El le ține 'mbrățișate

Și cu mâinile le-ascunde.

De te rogi frumos de dânsul
Îndestul e de hain
Vălul alb de peste toate
Să-l înlăture puțin.

Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 418-419.

O RĂMÂI

„O rămâi, rămâi la mine
Te iubesc atât de mult
Ale tale doruri toate
Numai eu știu să le-ascult

În al umbrei întuneric
Te asemăn unui prinț
Ce se uit' adânc în ape
Cu ochi negri și cumiți,

Și prin vuetul de valuri,
Prin mișcarea naltei ierbi,
Eu te fac s'auzi în taină
Mersul cârdului de cerbi,

Eu te văd răpit de farmec
Cum îngâni cu glas domol
În a apei strălucire,
Întinzând piciorul gol

Și privind în luna plină
La văpaia de pe lacuri,
Anii tăi se par ca clipe,
Clipe dulci se par ca veacuri.“

Astfel zise lin pădurea
Bolți asupra-mi clătinând,
Șueram l'a ei chemare
Ș'am ieșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m'aș întoarce
A nțelege n'o mai pot...
Unde ești, copilărie,

Cu pădurea ta cu tot?

Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 419-420.

PE ACEEAȘI ULICIOARĂ...

Pe aceeași ulicioară
Bate luna în ferești
Numai tu de după gratii
Vecinic nu te mai ivești!

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet
Alții ochii tăi acum
Numai eu, rămas același,
Bat mereu același drum.

Ah, subțire și gingașă
Tu pășeai încet, încet,
Dulce îmi veneai în umbra
Tăinuitului boschet

Și lăsându-te la pieptu-mi
Nu știam ce-i pe pământ,
Ne spuneam atât de multe
Făr' a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
La 'ntrebări îndeosebi,
Și de alte cele 'n lume
N'aveai vreme să întrebi

Și în farmecul vieți-mi
Nu știam că-i tot aceea
De te razimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeea.

Vântul tremură 'n perdele
Astăzi ca și alte dăți
Numai tu de după ele

Vecinic nu te mai arăți!

Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 420-421.

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor
Nici sâmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mâne, nici ieri, nici totdeuna,
Căci unul erau toate, și totul era una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor, ce n'au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă 'ntreb în sine-mi:
Au cine-i zeul, cărui plecăm a noastre inimi?

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenimei isvor de mântuire,
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei
Și inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
În vuetul de vânturi auzit-am a lui mers
Și 'n glas, purtat de cântec, simții duiosu-i vers,
Și tot pe lâng' acestea cerșesc înc' un adaos:
Să 'ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blasteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvinteze pe cel ce mă împilă,
S'asculte orice gură ce-ar vrea ca să mă râdă,
Puteri să pue 'n brațul, ce-ar sta să măucidă,
Ș'acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că 'n orice om din lume un dușman mi se naște,
C'ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a 'mpietrit-o,
Că pot să-mi blastăm mama, pe care am iubit-o -
Când ura cea mai crudă mi s'a părea amor...

Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și fără de lege de voi muri atunci,
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l'arunce
Ș'aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă
Ce-o să amuțe câinii, ca inima-mi s'o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va isbi în față,
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțămesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blăstemuri aș vrea să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și 'n stingerea eternă dispar fără de urmă!

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 241-242.

ATÂT DE FRAGEDĂ...

Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș
Și ca un ânger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și de la creștet pân' în poale
Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungii rochii
Răσαι ca marmura în loc -
S'atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimi și noroc.

O vis ferice de iubire,
Mireasă blândă din povești
Nu mai zâmbi! A ta zâmbire
Mi-arată cât de dulce ești,

Cât poți cu-a farmecului noapte
Să 'ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde șoapte,
Cu 'mbrățișeri de brațe reci.

Deodată trece-o cugetare
Un văl pe ochii tăi fierbinți:
E 'ntunecoasa renunțare,
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ș'am înțeles prea bine,
Să nu mă țin de pasul tău,
Pierdută vecinic pentru mine
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină
Și vecinic n'o să mi-o mai iert,
Spăsi-voi visul de lumină
Tinzându-mi dreapta în deșert,

Ș'o să-mi răasai ca o icoană
A pururi verginii Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană -
Unde te duci? Când o să vii?

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 242-243.

DE CÂTE ORI, IUBITO...

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte
Oceanul cel de ghiață mi-apare înaintea:
Pe bolta alburie o stea nu se arată,
Departate doară luna cea galbenă - o pată;

Iar peste mii de sloiuri de valuri răpezite
O pasere plutește cu aripi ostenite,
Pe când a ei pereche nainte tot s'a dus
C'un pâlăc întreg de păsări, pierzându-se 'n apus.

Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
Nici rău nu-i pare-acum, nici bine nu... ea moare,
Visându-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

.....
Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
Din ce în ce mai singur mă 'ntunec și îngheț,
Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 241.

FREAMĂT DE CODRU

Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleantul să mă fure
Și ascult de la răcoare
    Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Pintre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
    Se asvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri;
Cine știe să le-asculte?
Ale păsărilor neamuri
Ciripesc pitite 'n ramuri
Și vorbesc cu-atât de multe
    Înțelesuri.

Cucu 'ntreabă: Unde-i sora
Viselor noastre de vară?
Mlădioasă și iubită,
Cu privirea ostenită
Ca o zână să răsară
    Tuturora.

Teiul vechi un ram întins-a
Ea să poată să-l îndoae,
Ramul tânăr vânt să-și dee
Și de brațe 'n sus s'o iee,
Iară florile să ploae
    Peste dânsa.

Se întreabă trist isvorul:
Unde mi-i crăiasa oare?
Părul moale despletindu-și,
Fața 'n apa mea privindu-și,
Să m'atingă visătoare

Cu piciorul.

Am răspuns: Pădure dragă,
Ea nu vine, nu mai vine
Singuri voi, stejari, rămâneți
De visați la ochii vineți
Ce luciră pentru mine
Vara 'ntreagă.

Ce frumos era în crânguri,
Când cu ea m'am prins tovarăș!
O poveste încântată,
Care azi e 'ntunecată...
De-unde ești revino iarăș
Să fim singuri!

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 281-282.

REVEDERE

— Codrule, codruțule
Ce mai faci, drăguțule,
Că de când nu ne-am văzut
Multă vreme au trecut
Și de când m'am depărtat
Multă lume am îmblat.

— Ia, eu fac ce fac demult,
Iarna viscolu 'l ascult
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troenind cărările
Și gonind cântările;
Și mai fac ce fac demult,
Vara doina mi-o ascult,
Pe cărarea spre isvor
Ce le-am dat-o tuturor
Umplându-și cofeele
Mi-o cântă femeile.

— Codrule cu râuri line,
Vreme trece, vreme vine,
Tu din tânăr precum ești

Tot mereu întinerești.

— Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scânteie pe lacuri,
Că de-i vremea rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună,
Și de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea.
Numai omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor,
Iar noi locului ne ținem
Cum am fost așa rămânem:
Marea și cu râurile,
Lumea cu pustuirile,
Luna și cu soarele,
Codrul cu izvoarele.

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 282-283.

FOAIA VEȘTEDĂ

(de Lenau)

Vântu-o foaie vestejită
Mi-au adus mișcând fereasta –
Este moartea ce-mi trimite
Fără plic scrisoarea-aceasta.

Voi păstra-o, voi întinde-o
Între foile acele
Ce le am din alte timpuri
De la mâna dragei mele:

Cum copacu-și uită foaia
Ce pe vânt mi-a fost trimisă,
Astfel ea uitat-au poate
Aste foi de dânsa scrise.

Vorbele iubirii moarte
Vinovate-mi stau de față,
Dovedite de minciună
Cer să sting a lor viață;

Dulcea lor zădărnicie

Nu mă 'ndur s'o pun pe foc,
De și-mi stau atât de triste
Că nu pot muri pe loc.

Voi păstra întreg amarul
Și norocul astor foi.
În durerea vechii pierderi
Recitindu-mă 'napoi;

Numai vestea blând' a morții,
Foaia tristă le-am adaos:
Moartea vindec' orice rană
Dând la patime repaos.

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 283.

DESPĂRTIRE

Să cer un semn, iubito, spre-a nu te mai uita?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta;
Nu floarea vestejită din părul tău bălai,
Căci singura mea rugă-i uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting'asemeni, ci 'n veci să stea pe loc?
Tot alte unde-i sună aceluiași pârâu:
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
La ce de-acu 'nainte tu grija mea s'o porți?
La ce să măsurii anii ce zboară peste morți?

Totuna-i dacă astăzi sau mâne o să mor,
Când voi să-mi piară urma în mintea tuturor,
Când voi să uiți norocul visat de amândoi.
Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
Să fie neagră umbra în care-oi fi pierit,
Ca și când niciodată noi nu ne-am fi găsit,
Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerți -
Că te-am iubit atâta putea-vei tu să ierți?

Cu fața spre părete, mă lasă prin străini,
Să 'nghețe sub pleoape a ochilor lumini,

Și când se va întoarce pământul în pământ,
Au cine o să știe de unde-s, cine sânt?
Cântări tânguitoare prin zidurile reci
Cerși-vor pentru mine repaosul de veci;

Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine-aproape,
Să-mi spuie al tău nume pe 'nchisele-mi pleoape,
Apoi - de vor - m'arunce în margine de drum...
Tot îmi va fi mai bine ca 'n ceasul de acum.
Din zare depărtată răsar' un stol de corbi,
Să 'ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
Răsar'o vijelie din margini de pământ,
Dând pulberea-mi țărâanii și inima-mi la vânt...

Ci tu rămâi în floare ca luna lui april,
Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil,
Din cât ești de copilă să 'ntinerești mereu,
Și nu mai știi de mine, că nu m'oi ști nici eu.

Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 283-284.

SONETE

I

Afară-i toamnă, frunză 'mprăștiată,
Iar vântul svârle 'n geamuri grele picuri;
Și tu citești scrisori din roase plicuri
Ci într'un cias gândești la viața toată.

Pierzându-ți timpul tău cu dulci nimicuri,
N'ai vrea ca nime 'n ușa ta să bată;
Dar și mai bine-i, când afară-i sloată,
Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Și eu astfel mă uit din jeț pe gânduri,
Visez la basmul vechi al zânei Dochii,
În juru-mi ceața crește rânduri-rânduri;

Deodat' aud foșnirea unei rochii,
Un moale pas abia atins de scânduri...
Iar mâni subțiri și reci mi-acopăr ochii.

II

Sunt ani la mijloc și 'ncă mulți vor trece
Din ciasul sfânt în care ne 'ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mână rece.

O vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea să plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Și cânturi nouă smulge tu din liră-mi.

Tu nici nu știi a ta apropiere
Cum inima-mi de-adânc o liniștește,
Ca răsărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zâmbind copilărește
Se stinge-atunci o viață de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.

III

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă 'ngână cântul unei dulci evlavii –
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Ră sai din umbra vremilor încioace
Ca să te văd venind – ca 'n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c'un suspin arat'o,

Cu geana ta m'atinge pe pleoape
Să simt florii strângerii în brațe,
Pe veci pierduto, vecinic adorato!

Publicate în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 280-281.

STAU ÎN CERDACUL TĂU

Stau în cerdacul tău... Noaptea-i senină.
Deasupra-mi crengi de arbori se întind,
Crengi mari în flori de umbră mă cuprind,

Și vântul mișcă arborii 'n grădină.

Dar prin fereastra ta eu stau privind
Cum tu te uiți cu ochii în lumină.
Ai obosit, cu mâna ta cea fină,
În val de aur părul despletind.

L-ai aruncat pe umeri de mirare,
Desfaci visând pieptarul de la sân,
Încet te-ardici și sufli 'n lumânare...

Deasupra-mi stele tremură prin ramuri,
În întunerec ochii mei rămân,
Ș'alături luna bate trist în geamuri.

REVĂRS' ASUPRA MEA LUMINA

Revars' asupra mea lumină lină
O, maică sfântă, pururea fecioară
Ca 'n visul meu ceresc de-odinioară,
În umbra gândurilor mele vină.

Și mii de limbi și sute de popoară
Te-au înălțat în glorie senină
O, dă-mi credința lor... cât de puțină
Nu cred nimic și asta mă doboară.

Nici în amor nu cred și nici în ură
Și sfântă nu-mi mai e nici o idee
Pierdui avântul ce-mi dădea tărie

A mele visuri toate se pierdură
Ești prea mult ânger, prea puțin femeie
De ce te stingi în gândul meu... Marie!

RĂSAI ASUPRA MEA LUMINĂ LINĂ

Răesai asupra mea lumină lină,
Ca 'n visul meu ceresc d'odinioară;
O, Maică sfântă, pururea Fecioară,
În noaptea gândurilor mele vină.

Speranța mea tu n'o lăsa să moară
Din inima-mi - adânc noian de vină;
Privirea ta de milă caldă, plină,

Îndurătoare-asupra mea coboară.

Străin de toți, pierdut în suferința
Adâncă a nimicniciei mele,
Eu nu mai cred nimic și n'am tărie.

Dă-mi tinereța mea, redă-mi credința
Și reapari din ceriul tău de stele:
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!

TA TWAM ASI

Fiică gingașă de rege, când în haina ta bogată
Treci în faeton de gală și te mlădii zâmbitoare,
Cum din frunzele 'nfoiate râde proaspătă o floare,
Toată lumea ce te vede e de tine 'nseminată.

Sbori cu șase cai ca vântul și rășai ca aurora.
Cu căciulele în mână și cu gurile căscate,
Oamenii salută 'n cale pământeanca zeitate.
Tu te 'nchini. Te simți născută spre norocul tuturor.

Dar deodată în mulțime tu fixezi ochiul tău mare.
De o umbră 'nfiorată e gândirea ta cuprinsă...
O femeie de pe stradă și-a 'nălțat privirea-i stinsă
Înspre tine... fără ură, fără amor, fără pășare.

Tu? Unde te-apropii codrul se preface în grădină,
Întristarea 'n bucurie, bucuria 'n fericire...
Secolii coroanei tale cu regală strălucire
Pot să scoată grâu din pietre și palate din ruină.

Ea? născută 'ntr'o cămară în miserie obscură,
N'auzi nici glas de mumă, nici a preoților psalme...
S'a trezit cu comediantii cum juca bătând din palme,
Pe-a pierzării căi părinții o 'ndreptară ș'o vândură.

Ea? De-o intra în templu, sub negre boltituri
Al morții spirit doară îl simte în tăcere,
Căci nu 'nțelege blândul cuvânt de mângâiere
Din paginile unse a sfintelor scripturi.

Ce 'nseamn' acele candeli ce ard în orice colț
Sub chipuri mohorâte cu-adânci și slabe fețe?

Ce 'nseamn' acea cântare pătrunsă de blândețe,
Ce împle tânguioasă puternicile bolți?

Rugămu-ne 'ndurărilor,
Luceafărului mărilor!
Din valul ce ne bântuie
Înalță-ne, ne mântuie!

Privirea adorată
Asupra-ne coboară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Răpită de duiosul organelor avânt,
Pe cartea cea de rugă alunec' a ta dreaptă,
Iar ochii tăi cei umezi la ceruri se îndreaptă.
Ea?... cade în mulțime cu fața la pământ.

* * *

De-ai muri copil de rege de-ale florilor miroasă,
Ca de marmură un ânger sub boltirile înalte,
Pe un catafalc depusă - un popor ar plânge 'ncalte,
După sufletul tău dulce, după sfânta cea frumoasă.

Ea? Dacă va cădea moartă într'o noapte de beție
Prin ciocnire de pahare și prin danțuri desfrânate...
Vreun cioclu de pe uliți va 'ncărca-o-atunci 'n spate,
Dară nici în moarte însăși liniște nu va să-i fie.

Nu. Nici maiestatea morții nu sfințește pe sărac...
Căci scheletu-acela care a purtat ast' avuție
De amar și de durere, preparat de-anatomie
Va face-un pedant dintr'însul... Iar în urmă, într'un sac,

Va fi aruncat în groapa cea comună. O scântee
Ce-a pierit fără de urmă. Și cu toate astea-i semeni
Ca și lacrima cu roua. Par'c' ați fi surori de gemeni:
Două vieți în două inimi, și o singură femeie.

CUM NU SUNTEM DOUĂ PASĂRI...

Cum nu suntem două pasări,

Sub o streășină de stuf,
Cioc în cioc să stăm alături
Într'un cuib numai de puf!

Nu mi-ai scoate oare ochii
Cu-ascuțitul botișor
Și alătura de mine
Sta-vei oare binișor?

Parcă mi te văd, drăguță,
Că îmi sbori și că te scap,
Stând pe gard, privind la mine,
Ai tot da cochet din cap.

Iară eu suit pe casă
Și plouat de-atât amor,
M'aș îmfila ursuz în pene
Și aș sta într'un picior.

CODRUL VERDE NE ÎNGÂNĂ...

Codrul verde ne îngână
Hai ș'om merge mână 'n mână
Visătoare trece luna
Dă-mi o gură, numai una

Pleacă deci a tale buze
Nime 'n lume n'o s'auză
Dulce-i zarea de pe dealuri
Stele 'n ceruri, stele 'n valuri

Și 'nălțimile albastre
Lumea sufletelor noastre
Căci cărarea-i tăinuită
Doarme lunca liniștită

Doarme 'n somnul cel feeric
Codrul plin de întuneric
Dulce-i umbra de răchiți
Că ne vede fericiți

Și-i miros de tei în crânguri
Că suntem atât de singuri
Lacu 'n trestie se farmă

Lin se leagănă s'adoarmă

Sub a lunii liniștire
Blânda undei îmmiire
Luna tremură pin ceață
Și te află strânsă 'n brață

De frumseța ta bălaie
Varsă apelor văpaie
Spune-i sunetele sfinte
Să nu cugete 'nainte

Ea își pune capu 'n piept
Nu gândește îndărăpt

.....

Prin a ramurilor mreajă
Sună cântec ca de vrajă
Și mângâie-a ei urechi
De sub teiul nalt și vechi.

Printre ramuri, printre frunze
Cearcă luna să pătrunză
Cu privirea ei senină
Vars'o dungă de lumină

Numai buciumele sună
Pe când discul blândeii lune
Trece rariștea de fag
Sună buciumul cu drag.

Și-i răspunde codrul verde
Iară sufletu-mi se pierde
Fermecat și dureros
După chipul tău frumos.

Și cum cântă păsărele
De amoru-ne 'ntre ele
Ciripind în verde crâng
Ne mai râd, și ne mai plâng.

DE CÂTE ORI, IUBITO, MĂ UIT ÎN OCHII TĂI...

De câte ori, iubito, mă uit în ochii tăi

Mi-aduc aminte ceasul când te-am văzut întâi
Plutind ca o uşoară crăiasă din poveşti,
C'o singură zâmbire mi-ai spus ce dulce eşti

De ce zâmbeai tu oare? Vr'un cântec trist şi moale
Au deşteptase 'n taină glasul gândirii tale?
Şi ochii întorcându-i de lacrimi şi de foc
Purtai pe-al genei tremur viaţa şi noroc...

Apoi te-ai dus departe; te-am căutat mereu
Tu, gingaşă mireasă a sufletului meu
În nopţile pustie stătut-am să te cert
Cu braţele-amândouă cătându-te 'n deşert,

Numiri defăimătoare cercam să-ţi iscodesc
Şi te uram din suflet, adânc, căci te iubesc
Bolnavi de arătare-ţi rămas-au ochi-mi trişti
Înamoraţi de tine, de cum uşor te mişti

Din valurile vremii vedeam cum lin răsai
Trecând cu dreapta albă pe părul tău bălai
Şi faţa visătoare spre umăr întorcând,
În ochii fericiri-mi eu mă uitam plângând

„O, nu fugi răpită – strigam cu doru-mi tot –
Din valurile vremii mă lasă să te scot!“
Ş'acum când eşti de faţă eu nu ştiu ce să crez
Te ţin aievea 'n braţă, sau poate că visez –

Să cred că-i cu putinţă aşa minuni să stee?
Dar tu eşti prea mult ânger şi prea puţin femeie...
Dacă visez, te 'ndură, rămâi astfel pe piept
Şi fă, ca pe vecie să nu mă mai deştept.

ACUM TOATE-S ALE NOASTRE...

Acum toate-s ale noastre:
Stele 'n cer şi jos în valuri
Depărtările albastre
Şi pădurile pe dealuri.

E-un miros de tei în crânguri,
Dulce-i umbra de răchiţi
Şi suntem atât de singuri

Și atât de fericiți.

Luna codrii îi pătrunde
Varsă apelor văpaie,
Te-am văzut intrând în unde
Dulce dragoste bălaie.

O, arată-mi-te 'n taină,
Și colanul să-l descingi,
Ca să cadă a ta haină
Fără chiar ca s'o atingi.

Cum încet, femee dragă,
De pe umere-o să cadă,
O să văz odată 'ntreagă
Arătare de zăpadă

Ai ieșit de sub o daltă,
Marmură strălucitoare
Așa plină și de naltă
De la creștet la picioare

Lun' atuncea se roșește
De amor și de mirare
Numai lacul te privește
Rămânând în nemișcare

Fața apei sperioasă
Cu piciorul ai atins
Și încerci c'un vârf de deget
Pân' să intri dinadins

Iară părul se desface
Și în valuri cade-alene -
Lacul scânteie și tace:
Venus Anadyomene.

DUPĂ CE ATÂTA VREME...

După ce atâta vreme
Laolaltă n'am vorbit,
Mie-mi pare că uitarăm
Cât de mult ne-am fost iubit.

Dar acum te văd nainte-mi
Dulce, palidă cum șezi -
Lasă-mă ca altădată
Umilit să 'ngenunchez,

Lasă-mă să-ți plâng de milă,
Să-ți sărut a tale mâni...
Mănușițe, ce făcurăți
De atâtea săptămâni?

ODĂ

Exilat aici pe pământ de jale,
Viața-mi pare-ostrov, răsărind din valuri;
Un pribeag mă văd dominând pustiul
Mijloc al mării.

Precum umbra-i soră luminii, astfel
Al meu suflet e înfrățit cu codrul
Și cu-al mării cer, cu puterea sfânt' a
Singurătății.

Trist fiind adânc, dară trist prin sinemi
Nu de-a astei lumi pătimiri și lacrimi,
Mă doream dar încununat de laurul
Pururea verde.

Cum pe dulcea-i liră Horațiu cânta,
Îndoind în versul adonic limba-i,
Încercat-am barbarizând în graiul
Traco-roman.

Iar în umbra gândurilor de noapte
Suferința chiar voluptoasă-i, dulce-i,
Prefăcând viața în vis aieveja,
Visul în viață.

Înșiram legendele vremii 'n minte-mi,
Transpărea în vis piramida veche,
Iar din ea vedeam apărând din veacuri
Jupiter Ammon.

Sau din Nord etern îmi venea suflarea,
Vânt și viscol greu, purtător de gheață

Și de reci zăpezi ca gândirea trist' a
Zeului Wuotan.

N'admiram nimic... Fericit ca zeei,
Doară singur eu mă miram de mine,
Până când trezit din uimire-adâncă
Singur rămas-am.

Nici credeam că pot ca să mor vrodată,
Falnic, tânăr, înfășurat în manta-mi,
Coborâta-am fost de pe trepte sfinte
Întru mulțime.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Mai frumoasă-ai fost de cum este Venus
Și 'n dureri mi-ai dat voluptatea morții,
Neîndurătoareo!

Ai furat al Semiramidei zâmbet,
Ție-ți dete brațele-i albe Here,
Numai ochii turburători ai tăi sunt,
Marmură rece.

De-al meu propriu foc mă topesc de-atuncea,
De-al meu propriu cânt mistuit mă mântui -
Oare mai renasc luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Au sătul de ea și de mine însumi,
Am să urc din nou părăsita treaptă,
Ochii mei întorși nemișcați la steaua-mi
Nemuritoare?

ÎN VAN CĂTA-VEȚI...

În van căta-veți ramuri de laur azi,
În van căta-veți mândre simțiri în piept.

Toate trecură:

Viermele vremilor roade 'n noi.

Căci nu-i iubire, ură d'asemeni nu-i
Și ce rămase umbra simțirei e:

Murmura lumei

Netedă, palidă, ca și ea.

Nu e antica furie-a lui Achile,
Nu este Nestor blândul-cuvântător.

Aprigul Ajax

Țărână-i azi, și nimic mai mult.

Și unde-i Roma, doamnă a lumii 'ntregi,
Și unde-s astăzi vechii și marii Caesari?

Tibrule galbăn,

Unde e astăzi mărirea ta?

Chiar papii mândri cu trei coroane 'n cap,
Păstori de nații cu strâmbă cârjă 'n mâni,

Pulbere-s astăzi.

Pulbere sunt chiar vii fiind.

Căci nu sărută regii piciorul lor,
Căci nu se 'nchină lumea la glas de sfânt.

Semnele tainei

Mute rămân și îi fac de răs.

Chiar tronul papei azi ca o scenă e
Și el își face mutrele lui plângând.

Hohotul lumei

Lumei întregi îi răspunde-atunci.

Căci nu-i s'ardice bolțile de granit,
Un Michel-Angelo nu-i să facă iar

Ziua din urmă.

Templele vechie pustie rămân.

Să 'nvie pânza, Rafael astăzi nu-i.
Nu 'nvie dalta 'n mânilor cele noi.

Moartă rămâne

Marmura grea sub ochiul mort.

În van căta-veți ramuri de laur azi,
În van căta-veți mândre simțiri în piept.

Toate trecură:

Viermele vremilor roade 'n noi.

ADORMIT-A ÎN ADANA...

Adormit-a în Adana lângă verdele platan
Pribegitul fiu de rege și nemernicul Osman

Lângă el alături doarme un derviș Edebali
De și e sărac dervișul, tot îi poate dăru
Lui Osman un dar pe care nu l-ar da pe nici un bun
Este fiica lui cea dulce ca și luna - Malchatun

Și deși astfel cum doarme, ochii trupului s'a 'nchis
Ochii sufletului însă au văzut un falnic vis
Lumea câtu-i de întinsă ce frumos se desvâli
Iar din pieptul cel puternic șeihului Edebali
Luna plină se înalță, se ridică sus în ceri
Pe Osman de-asupra vine, pe-a lui piept plin de dureri

Ea încet-încet se lasă, se cufundă 'n a lui piept
De visa atât de dulce parcă ar fi fost deștept
Tot noianul de durere și tot dorul lui nebun
Oare luna cea duioasă-i, oare-i dulcea Malchatun?
Și în visul lui ferice se întreba așa de 'ncet:
Pe pământ mai sunt eu oare ori în rai la Mahomet?

O simțire dureroasă îl sfărâmă și-l aprinde
Căci de coastele-i el simte un copac că i se prinde
Înrădăcinat în pieptu-i tot mai mare și mai mare
A lui ramuri lungi întinde peste țări și peste mare
Pân' la marginile zărei el umbrește lumea toată
Și pământu 'ntreg în umbra-i împăratului s'arată

Sub acel copac puternic vede lanțuri lungi de munți
Răsăritul cu Caucazul și cu vârpii lui cărunți
Înspre miază noapte Taurul, Atlasul spre miază-zi
Spre apusul 'ntins și mare el Balcanul îl zări
Patru râuri cu putere curg în umbra lui cea verde
Nilul galbăn ce isvorul în pustiuri și le pierde

Este Tigrisul, Eufratul, apoi Dunărea bătrână
Ce de mii de ani în valuri a ei ape și le mână
Astfel în culcușul umbrei vede vasele pe râuri
Vede flotele pe mare, vede turmele 'n pustiuri
Vede grâiele pe plaiuri, vede codri mari pe munte

.....

Iar prin văi vede orașe cu biserici și giamii
Piramide, obeliscuri, minarete, galerii

De asupra tuturor chipul sfintei semilune
Și-auzea în somn imanii cum chemau la rugăciune.
O furtună se pornește, iar copacul uriaș
Cu-a lui mii de mii de frunze scuturându-se trufaș
A lor vârfuri ascuțite le îndreaptă 'nspre o parte...
Acolo e Roma nouă ce lucește de departe.

O, 'NȚELEPCIUNE, AI ARIPI DE CEARĂ!

Ce mâni subțiri s'apucă de perdele
Și într'o parte timide le trag!
În umbra dulce, după vechi zăbrele
Suspină gură 'n gură, drag cu drag.
Lucește luna printre mii de stele,
Suspină vântu 'n frunzele de fag,
Se clatin codri mângâiați de vânt -
Lumini pe ape, neguri pe pământ.

*

O, 'nțelepciune, ai aripi de ceară!
Ne-ai luat tot fără' să ne dai nimic,
Puțin te 'nalți și oarbă vii tu iară,
Ce-au zis o vreme, altele deszic,
Ai desfrunzit a visurilor vară
Și totuși eu în ceruri te ridic:
M'ai învățat să nu mă 'nchin la soarte,
Căci orice-ar fi ce ne așteaptă - moarte!

Tu ai stins ochiul Greciei antice,
Secat-ai brațul sculptorului grec,
Oricât oceanu-ar vrea să se ridice
Cu mii talazuri ce 'nspumate trec,
Nimic el nouă nu ne poate zice.
Genunchiul, gândul eu la el nu-mi plec,
Căci glasul tău urechea noastră-o schimbă:
Pierdută-i a naturii sfântă limbă.

În viața mea - un rai în asfințire -
Se scuturau flori albe de migdal;
Un vis purtam în fiecă gândire,
Cum lacul poartă-o stea pe orice val;

A zorilor suavă înflorire
Se prelungea până 'n amurgul pal,
În văi de vis, în codri plini de cânturi,
Atârnau arfe ângerești pe vânturi.

Și tot ce codrul a gândit cu jale
În umbra sa pătată de lumini,
Ce spun: isvorul lunecând la vale,
Ce spune culmea, lunca de arini,
Ce spune noaptea cerurilor sale,
Ce lunii spun luceferii senini
Se adunau în râsul meu, în plânsu-mi,
De mă uitam răpit pe mine însumi.

În van cat întregimea vieții mele
Și armonia dulcii tinereți;
Cu-a tale lumi, cu mii de mii de stele.
O, cer, tu astăzi cifre mă înveți;
Putere oarbă le-aruncă pe ele,
Lipsește viața acestei vieți;
Ce-a fost frumos e azi numai părere –
Când nu mai crezi, să cânți mai ai putere?

Și dacă nu-i nimic decât părere
Tot ce suspină inimei amor,
Istoria cu lungile ei ere
Un vis au fost amar – amăgitor;
Tot ce-aspirarăm, toată-acea putere
Care-am robit-o falnicului dor
Am cheltuit-o ca niște nebuni
Pe visuri, pe nimicuri, pe minciuni.

Sunt nențelese literele vremii
Oricât ai adânci semnul lor șters?
Suntem plecați sub greul anatemei
De-a nu afla nimic în vecinic mers?
Suntem numai spre-a da viață problemei,
S'o deslegăm nu-i chip în univers?
Și orice loc și orice timp, oriunde,
Aceleași vecinice 'ntrebări ascunde?

ÎN VIAȚA MEA DE CÂNTECE 'NSOȚITĂ...

În viața mea de cântece 'nsoțită
Se scuturau flori albe de migdal
Lumini și flori gândirea mea suscită
O stea purtam pe fiecare val
Astfel duceam viața-mi poleită
De raza lunii și de aur pal -
În valea viselor codri de cânturi
Und' arfe arbori suspinau în vânturi

Am auzit a stelelor cântare
Al mării glas, al râurilor grai,
A frunzelor umilă suspinare
Mișcate 'n freamăt de-al vântului vai!
În codrii cei adânci și nalți în zare
De tânăr auzeam păsări din rai
Cu glas de aur aerul tremurând
Din iarbă florile-auzeam crescând.

DE PE OCHI RIDICI...

De pe ochi ridici închisă
Languroasa, lungă geană,
De citesc prin văl de vise
A ta tainică dojană.

Și-ți pun degetul pe gură,
Sfătuești și ameninți
Și îmi dai învățătură
Să ne facem iar cuminți.

Atunci brațul meu cuprinde
Mlădiosul tău grumaz:
„Mâni vom fi cum vei pretinde,
Dar cum vreau mă lasă azi.”

Astfel lupt cu-a ta mustrare
Ceasuri, zile, săptămâni,
Și mereu a mea 'ndreptare
O amân de azi pe mâni.

ȘI ERA PLOAIE CU SENIN

Și era ploaie cu senin
Senin cu ploaie,
Salcâmi ramurile 'nclin
Și le îndoiaie.

Acuma toți ei înfloresc
De primăvară
Ș'un dulce miros răspândesc
În dalba sară.

Un mândru soare scânteind
Pe bolta-albastră
El bate ploaia și roind
Pe-a ta fereastră.

Și 'n haină albă tu apari
Cu pasuri line
Și numai ochii tăi cei mari
Privesc la mine.

Atât de dulce și de plin
C'ășa văpaie
Ah, era ploaie cu senin
Senin cu ploaie.

LUNĂ CE TRECI...

Lună ce treci
Codri și undele
Dulce pătrunde-le
Cu raze reci

Paserea sus
Ținde aripele
Numără clipele
Unde s'a dus

Aprigul vas
Tremură pânzele
Vântul într'însele
Tot a rămas

Negre cetăți
Dintre păduri de brad
Unde isvoare cad
Singurătăți

.....

Sunet de corn
Treci din mal în mal
Spune din deal în deal
Că mă întorn

Frunză de fag
Doina cântându-mi-o
Reamintindu-mi-o
Sună cu drag

Fluier de soc
Doină de plângere
Ascultă ângere
Sună cu foc

.....

Lună ce treci
Crengile, frunzele
Dulce pătrunze-le
Razele-ți reci

Floare de vad
Asemenea zorilor
Căderii florilor
Stelele cad

.....

Floare de corn
Dulce vestindu-mă
Întinerindu-mă
Sună din corn

Floare 'n păduri
Unde copilele
Uitându-și zilele

Cântă din guri

Floare prin foi
Dorul anime-ne
Nu-l știe nimene
Noi amândoi

Florile cresc
Ești al cetăților
Singurătăților
Domn pământesc

PARCĂ NĂSCUT SUNT ÎN APROAPE DE VALURI...

Parcă născut sunt în aproape de valuri
Leagăn având țărni înspumat și rece
Jur împrejur lin tremura pustiul
Mijloc al mării

Unei vieți începătoare stat-au
Martor măreț trist spumegând din valuri
Marea cu-al ei cer, cu puterea sfânt' a
Singurătății

Suflete-al meu te-ai înfrățit cu dânsa
Ea proroc fu al cărării tale
Ție ți-a fost sor, îndelung cum umbra-i
Soră luminei

Trist și adânc sunt, dară trist prin sine-mi
Nu de-a astei lumi trecătoare lacrimi
Indiferent stam nemișcat. Pe recea-mi
Frunte de marmor

Am așteptat ram să se 'ncingă mândru
Ram glorios, sfânt, cum îl poart' Apollo
Umbră pe veci dând nepăsări-mi laurul
Pururea verde

Și de nimic nu mă miram în viață
Nu piramizi vechi împrejur de-a căror
Stânci am văzut cum apăru din veacuri
Jupiter Ammon

Sau din Nord etern îmi venea suflarea
Vânt gema adânc purtător de gheață
Și de reci zăpezi ca gândirea trist' a
Zeului Wuotan

N'admirai nimic... Fericit ca zeii
Doară singur eu mă mirai de mine
Până când trezit din uimirea-adâncă
Singur rămas-am.

Și din nou privii în acea oglindă
În oceanul sfânt ce își mișcă apa-i
Îndrăzneată, trist clocotind și mare
Indiferentă

Nici credeam că pot ca să mor vr'odată
Falnic, mândru înfășurat în mantă-mi
Coborâi cu ochi nemișcați în gloată
Cutremurând-o

Dar sătul de ea și de mine însumi
Am să urc din nou părăsita treaptă
Ochii nemișcați ridicând la steaua-mi
Nemuritoare.

RĂSĂRIT DE LUNĂ

Mijește orizonul cu stele depărtate:
Spre el își mână marea ei singurătate,
La zarea-i luminoasă aleargă să unească
Eterna-i neodihnă cu liniștea cerească.

Natura doarme dusă, țăriile-s în pace,
Din limpedea 'nălțime pe-alocuri se desface
O stea, apoi iar una... Prin ape diafane
Își limpezesc într'însa pe rând a lor icoane...
Tot mai adânc domnește tăcerea înțeleaptă,
Se pare cumcă noaptea minunile 'și așteaptă.

De-odată luna 'ncepe din ape să răsaie,
Și pân' la mal durează o cale de văpae,
Pe-o repede 'nmiire de unde o așterne,
Ea, fiica cea de aur a negurii eterne.

Cu cât lumina-i dulce pe lume se mărește
Cresc valurile mării și malul negru crește.

Și aburi se ridică din fund de văi la dealuri,
O insulă departe s'a fost ivit din valuri,
Părea că s'apropie, mai mare, tot mai mare,
Sub blândul disc al lunei stăpânitor de mare.

E TRIST CA NIMENI SĂ TE ȘTIE

E trist ca nimeni să te știe,
Dar și mai trist să-ți zici mereu
Că te-a pătruns nimicnicie
Deși ai fost ca Dumnezeu.

Când îmi inchipui... fugi departe
La ce mă 'ngâni cu fața ta
Și cu zâmbirile deșarte
Cu ochi ce nu mai pot uita.

Unde sunteți, iubiri deșarte,
Ochi mari ce nu-i mai pot uita?
O, fugi departe, fugi departe,
La ce mă 'ngâni cu fața ta?

În viața lumii acestie,
Ce-i fără capăt și 'nceput,
În toată neagra vecinicie
O clipă numai te-am avut.

De-atunci te chem din întuneric
Și amintirea ta desmierd
Pân' ce răsai... un vis himeric,
Abia răsai... și iar te pierd.

Ca la un zvon ce lin adie
Urechea țin, mereu ascult...
Tot mai puțină armonie...
Pustiu din ce în ce mai mult.

Și din comoara-mi de suspine,
Cu amintiri, cu dor îmbrac
Acest amor bogat în chinuri
Și 'n mângâieri de tot sărac.

SCRISORI

Ca niște martori mincinoși,
Ai dragostilor stinse,
Cuvintele scrisorilor
Stau înainte-mi prinse.

Deși se uit' atât de trist
Că nu voi a le rumpe,
Tot nu mă 'ndur s'arunc în foc
A lor iluzii scumpe.

Norocu-mi tot e 'n aste foi
Plăcerea-mi dureroasă,
Tot recitindu-mă 'nnapoi
În pierderea-mi duioasă.

Doar foaia veștedă, un dar
Al morții, le-am adaos;
Căci moartea vindec' orice rău,
La patimi dă repaos.

SBOAR' AL NOPTII NEGRU FLUTUR

Sboar' al nopții negru flutur
Cu-a lui aripi ostenite,
Pe când crengile se scutur
Pe cărări înțelenite.

Iară bolta cea senină
Printre ramuri, printre frunză,
Aruncând dungi de lumină
Cearcă tainic să pătrunză.

Prin a ramurilor mreață,
Sună jalnic în urechi
Cântec dulce ca de vrajă,
De sub teiul nalt și vechi.

Iară sunetele sfinte
Mișcă jalnic al tău piept:
Nu mai cugeți înainte,
Nici nu cauți îndărăpt,

Ci ascuți de păsărele
Ciripind în verde crâng,
Cum de-amoru-ne 'ntre ele
Sfătuindu-se ne plâng.

DOINA

De la Nistru pân la Tissa
Tot românul plânge-mi-se
Că nu mai poate răsbate
De-atâta străinătate
Din Hotin și pân la Mare
Stau urdiile tatar
Și tatar și calmuce
Și nici ciurma nu-i mai duce
Și nici Nistrul nu-i înneacă
Săracă țară, săracă!
Din Boian la Cornu Luncii
Jidovește 'nvață pruncii
Și sub mână de jidan
Sunt românii lui Ștefan
Din Brașov pân la Abrud
Nu mai văd, nu mai aud
De la Turnu 'n Dorohoi
Curg străinii în puhoi
Și s'așează pe la noi
Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier
Codrul geme și se pleacă
Și isvoarele îi seacă
Sboară paserile toate
De neagra străinătate
Numai umbra spinului
La ușa românului.
Frățioare românaș
Cum nu vezi și cum te lași?
Nu mai pune grâu de vară
Să-ți hrănești dușmanii iară
Ci mai bine cânepioară
Și câți dușmani sunt în țară

Să-i mănânce ciorile
Și spânzurătorile.
Ștefane Măria Ta
Tu la Putna nu mai sta
Las' Archimandritului
Toată sama schitului
Iară grija gropilor
Dă-o 'n sama popilor
Clopotele să le tragă
Și să cânte ziua 'ntreagă
La metanii să tot bată
Ziua toată, noaptea toată
Să-ți ajute Dumnezeu
Ca să mântui neamul tău
Tu te 'nnață din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând
De-i suna din corn o dată
Ai s'aduni Moldova toată
De-i suna de două ori
Codri-ți vin în ajutor
De-i suna de-a treia oară
Toți dușmanii or să moară
Din hotară în hotară
O să-i mănânce ciorile
Și spânzurătorile.

CE-ȚI SPUN EI ȚIE MAMĂ?...

Ce-ți spun ei ție mamă, când îțiucid copiii?
Mereu tot zic că crește mărirea României...
Un trădător nemernic, hidoasa pocitură
Cărui pentru minciună i-a dat natura gură
Acel fățarnic, neted și lacom pui de grec
Cu stâlpi de cafenele în fraze se întrec
Ca să arate cumcă durerea lor e mare,
Că n'au voit știrbirea străvechilor hotare
Când ei au fost aciea ce - pe sub mână -
Păgânului vândut-au din sfânta ta țărână
Și tu-i ascuți în pace cum văduva ascultă,

Pe care ale ei rude o iau cu vorba multă
Tu numai îți știi chinul ce inima-ți sfăramă
Ai plânge dar n'ai lacrimi, Moldovo - mamă, mamă!
Zădarnic codri mândri de vânt mereu îi clatini,
Pierdută-i pân' și umbra măreților Mușatini -
De Vodă Alexandru acum poate te doare?
Nici la mormânt în lume nu duce vr'o cărare
Și Ștefan Voevodul în somn adânc deplin
Visează el că doarme sub un pământ străin?
Luatu-ți-au copiii, mormintele și tot
Mereu din a ta haină ei rup numai de pot
Ajuns-ai cerșitoare de-ocară și de silă
Și nimănui de tine în lume nu-i e milă.

Și lepra omenirii, spurcata jidovime
Mereu mereu se 'ntinde și n'o oprește nime
Și cu venin și moarte ea sângele ți-l împle
Cu ochii reci toți fiii o lasă să se 'ntâmple
Un neam murdar și lacom și sugător de sânge
Din tine se hrănește și nimeni nu te plânge
Să-ți vânză vor ei haina fâșie cu fâșie
Să nu mai fie 'n țară-ți o sfară de moșie
Decât în mâna neagră a idrei jidovești,
Când plângi atunci te 'ntreabă cu toții ce voiești.
Ba cer în toată ziua să uiți chiar cum te chiamă
Și totuși cât de dulce e numele tău, mamă.

Nu e destul că oameni de-origine barbară
Moșia 'n jumătate nemernic ți-o furară
Că între Prut și Nistru pe-olatele bătrâne
Domnesc pe neam și țară calmuci cu cap de câne
A căror mutră slută, ș'adânc dobitocească
N'o 'ntrece decât doară inima lor cânească?
Nu e destul c'acolo în neagră 'ntunecime
Copiii-și blestăm soarta neascultați de nime
Că cnutul îi zdrobește și roiuri de sălbatici
Trăind sardanapalic, bețivi și muieratici,
Să stingă-orice lumină, să smulgă limbi din gât
Când unul românește o vorbă a 'ndrăsnit

CODRULE, MĂRIA TA

Codrule Măria Ta
Umbră dă-mi și mila ta
De mi-i dor și de mi-i jale
Eu mă plâng Măriei Tale
Și mă plâng de strâmbătate
Ca la inimă de frate,

Căci străinului de-i spui
Parc'am spus-o nimănui,
De mă tângui la străin,
În suflet îmi bag venin.
De mă tângui la ai mei,
Sînt atîta de mișei,

C'au făcut moșia mea
Trecătoare altuia
Dat-au țara vîntului
Iar fața pămîntului
Pe copita calului
Pe talpa Muscalului.

Și au rupt moșia mea
Și au dat-o altuia
De florile cucului
Sub biciul Calmucului.
Codre, codre drăgălaș
Multe 'n lume spuneți-aș

Spune-ți-aș cum rînd cu rînd
Ei pămîntul meu îl vînd
Și la Nemți și la Tătari
Și la Greci și la Bulgari
Cum un stol de venetici
Grecotei cu ochii mici

Bulgăroi cu ceafa groasă
Litfă grea și urâcioasă
Într'al țării mele sfat
Se 'ncuibară — un păcat
Și mă vînd, mă bucățesc

Zilnic mă precupețesc.

Vai de noi și vai de mine,
Căzută pe mâini străine,
Căci mâncată-s de străini
Ca iarba de mărăcini.
Și mila străinului
E ca umbra spinului:
Când vrei să te răcorești
Mai tare te dogorești.

E ZIUA LUI ȘTEFAN CEL MARE

Carpații ridică seninele frunți
Și zare de focuri s'arată pe munți

E ziua lui Ștefan cel Mare

De patru ori zece
Răsboaie bătând
Din patru ori zece
Biserici sunând
Auzi a lor veste ș'acuma

Carpații arate
Seninele frunți
Și focuri s'aprindă
Pe culme de munți
Și ardă tulpine
Întrege de brazi
Căci astăzi vine
Eroul viteaz
Ne vine Ștefan cel Mare

MOLDOVA

(Fragment)

Din lungi cărări de codru, din munți cu vârful 'n nouri
Eșit-au Dragoș-Vodă, îmblânzitor de bouri,
Mulțimea curgătoare s'a fost întors pe vale
Și buciumele sună și oile-s pe cale.

Nainte merg moșnegii cu pletele bogate
Țiind toege albe în mâinile uscate,

Astfel ieșeau tot rînduri venind de sub verzi ramuri
Copii, ciobani de turme, moșnegi, păstori de neamuri
Și au întins moșia spre răsărit și-ami az
Pân' unde marea sfarmă de țarm al ei talaz.

Au cucerit cu plugul, cu vârful dragei săbii
Pân' la Cetatea Albă, limanul de corăbii.
Sute de ani stătut-au stăpâni până la Nistru,
Luptând cu răsăritul, cu cuibul cel sinistru,
De unde vin în roiuri în veci renăscătoare
Lumi spurcate și rele, barbarele popoare,

Prin neagră vijelie ce vâjâe și bate
Sfărmându-se la graniți de ziduri de cetate.
Stă neclintit Moldova, țăsând la pânza vremii,
Viteji îi erau fiii și purtătorii stemii
Cei dătători de lege ș'așezători de datini,
Lumine din lumine, Mușatini din Mușatini.

CÂND VOI MURI S'AUD...

Când voi muri s'aud
Cântare de bucium
Să uit al vieții crud
Și repede sbucium

Ș'un dulce glas de corn
Ș'o undă nebună
Spre tine-am să mă 'ntorn
Lumină de lună

Iar tu iubita mea
Nu-mi plânge la creștet
Din tei un ram îmi ia
Ci care-i mai veșted

La capu-mi să-l îngropi
Iubito, aice
Din ochii tăi doi stropi
Asupra-i să pice

Simțind cum teiul meu
Asupra-mi umbrește

Eu voi dormi mereu
Mereu el va crește

Pe mare auzi-voi vânt
Pe munte talanga
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga

Și 'n visurile-adânci
Lipsite de sbucium
Mi-a răsuna din stânci
Cântare de bucium

NĂDEJDE ȘI 'NTĂRIRE...

Nădejde și 'ntărire
Și zid de mântuire
Pre tine câștigându-te
Îngenunchem rugându-te
De chinuri ce ne bântuie
Mario, tu ne mântuie!

O, Sfântă Marie
Tu, maica durerilor
Regina țărilor
Tăria soliilor
Isvoru 'ndurărilor
Luceafăr al mărilor
Îndură-te, pleacă-te
Nădejdea corăbiei,
Îvingerea sabiei,
Limanul sărmanilor,
Și soarele anilor
Balsamul răniților
Norocul iubiților
O, dă-ne tărie
Sfântă Marie.

Isuse Hristoase
Isvor mântuirilor
De oameni iubitorule
Mântuitorule

De acum și pururea
Și 'n vecii vecilor.

SĂ CÂNTE PE EROII PUTERNICI ȘI VITEJI...

Să cânte pe eroii puternici și viteji
Aveau odată 'n lume ce căuta rapsozii
Eroii cei de astăzi ei nu ne dau prilej
Urmând la vremi de aur greoiul veac al prozii
Nu vrednici ca odată, ci repede 'n vârtej
Și mișcă 'n scena lumii ghidușii și Irozii
De-aceea, dulce muză, petreci la munte 'n crânguri
Căci pentru a-i descrie ne trebui să fim singuri.

Nu lyra visătoare, nici dulcele tău flaut
Ci surle și țimbale, bătaia 'n tact a dobiei
Acestea sunt organe eroii să mi-i laud
Ușor e acestora deschis să dai cu bobii
În cronice bătrâne eroii nu îi caut
Nu voi să pun pe Ștefan și eu la gura sobii.
Nu cerul i-a meritu-i, nici stelele în zodii
Copiii reci și cinici ai comicei tragodii

Rămâie 'n noapte sfântă în umbră Basarabii
Din dulce neclintire, o pană, să nu-i clatini
Începători de vremuri, purtând viteze sabii
Și tu, Bogdane Dragoș, voi marilor Mușatini
Eu astăzi am a face cu sângele Barabii
Cu călcători de lege și vânzători de datini,
Căci graiul blând din cronici, frumos ca al lui Nestor
Ajunge mai ca sfara zăluzilor acestor

De mult în dulce noapte eroi vă adumbriseți
Și nu vă atinsese canalia cenușa
Și azi când ăstor fameni și voi le trebuiseți
Ei sfintele morminte le turbură acușa
Și 'n limbă pășărească drapând pe letopiseți
Istorici se gerează, cu voi împlându-și gușa
Cu voi, ce lor asupra privind cel mult ironici
I-ați sudui... De-aceea, dormiți în colb de cronici

Prezentul nu e mare, nu-mi dă ce o să-i cer?

La Sybaris nu-s oameni în capiștea spoielii
Au beiul de la Samos nu e un giuvaer
Cu frate-său, crescutul sub poalele Fanelii,
Acesta ce vânduse bilete până ieri
Pentru-a sa adorată în ușa cafenelii
El legi dă și aruncă retoricele-i sulii
În capiștea cea plină de saltimbanci de ulii.

N'avem în vremea noastră destui feciori de lele
De oameni mari mulțime privind ori încotro?
Pe mlaștina comună nu strălucesc ca stele
Eroii ce îi caut sclipind cât de colo
Priviți numai la grecul, cel învechit în rele,
La ochii lui de broască, la rebb Berlicoco
Venin el are 'n suflet și șiretlic în hârcă
Un pui de grec fățarnic cu sânge de năpârcă

Sau nu e o podoabă a vremilor de azi
Acel ce șapte nume-și puse, de când este?
Membru de academie și prea-cinstit obraz
Țiind surori v'o două sărmanul de neveste
De ce el să se piardă pe-al vremilor talaz
De dânsul să nu dee cronistul vre o veste
Căci cine oare este să poată sta pereche
Cu-al geniilor geniu, cu Popovici-Ureche?

Avanti! fora! dară mânjite obrăzare
Signori jucați spre gaudiu cum ați deprins, pe funii,
Voi singuri măiestria o știți cea foarte rară
Reprezențați cu toții comedia minciunii
De trei ori zece ani-s că proștii v'admirară
Și ce vă pasă oare dacă vă scuipe unii
Să luminez aceste cinstite mult obraze
Mă du, cu sbor puternic la Sybaris Pegaze.

PRIN TOMURI PRĂFUITE...

Prin tomuri prăfuite ce mesele-i încarcă,
Edgar trece cu gândul prin veacuri ca 'ntr'o barcă.
Nimica nu oprește a gândurilor grabă,
Din când în când în cale-i pe sine se întreabă:
La ce folos că timpul și spațiul străbate

Și ce folos că vecinic râvnind singurătate,
El de nimic în lume viața-i n' o s' o lege,
Că 'nțelegând deșertu-i, problema-i n' o 'nțelege...

Ce caută talentu-i în șirele s' arate?
Cum luna se ivește sau vântu 'n codru bate?
Dar de-o va spune-aceasta sau dacă n' o va spune,
Pădurile și luna vor face-o de minune.
Ba ele vor întrece de-a pururi pe-autori
Ce-au spus aceste lucruri de zeci de mii de ori.
O, capete pripite, în colbul trist al școlii,
Cetiți în foliante ce roase sunt de molii
Și viața, frumuseța, al patimei nesaț
Nu din viața însăși – din cărți le învățați.
În capetele voastre, de semne multe sume,
Din mii de mii de vorbe consist' a voastră lume.

Ca o făclie stinsă de ce mereu să fumegi,
De ce mereu aceleași gândiri să le tot rumegi
Și sarcina de gânduri s' o porți ca pe un gheb,
Astfel ades în taina durerii mă întreb...
Nu aflu unde capul în lume să mi-l pun:
Căci n' am avut tăria de-a fi nici rău, nici bun,
Căci n' am avut metalul demonilor în vine,
Nici pacinica răbdare a omului de bine,
Căci n' am iubit nimica cu patimă și jind –
Am fost un creier bolnav ș' o inimă de rând.

Demult de vorbe goale nici voi să mai ascult.
Nimic e pentru mine ce pentru lume-i mult.
Ce este viitorul? Trecutul cel întors
E șirul cel de patimi cel pururea retors.
Am asvârlit în laturi greoaie, veche cărți,
Cari privesc viața din mii de mii de părți
Și scrise în credința că lumea tot se schimbă
Cu deslegări ciudate și cu frânturi de limbă.
Nu-i foliant în lume din care să înveți
Ca viața preț să aibă și moartea s' aibă preț...
Și de pe-o zi pe alta o târâi uniform
Și nici să pot de somnul pământului s' adorm.

Pustie, sură, rece și fără înțeles...
Nu apăr adevărul, nu apăr un eres,
Nu sunt la înălțime și nu sunt dedesupt,
Cu mine nu am luptă, cu lumea nu mă lupt
Să 'nving eu adevărul sau să 'ntăresc minciuna,
În cumpenele vremii sunt amândouă una.
Să țin numai la ceva oricât ar fi de mic...
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic.

În manta nepăsării mă 'nfășor dar și tac
Și zilele vieți-mi în șiruri le desfac,
Iar visurilor mele le poruncesc să treacă
Iar ele ochii-albaștri asupra mea și-i pleacă,
Cuprinse de amurgul cel fin al aurorii:
Văpaia 'n ochi unită-i cu farmecul palorii.
Trec, pier în adâncimea iubirii ș'a genunii,
Icoanele frumoase și dulci a slăbiciunii
Ca flori cu veștejite și triste frumuseți:
Uitarea le usucă sărmanele vieți...
Ș'apoi!? Ce-mi pasă!?
Fost-am în lume poate unic
Ce fără să știu unde pe-a lumii valuri lunec?

Mulțimea nu se naște decât spre a muri...
Rușine-i al ei număr cu unul a spori?
Ferice de aceia ce n'au mai fost să fie,
Din leagănul cărora nu s'a durat sicrie,
Nici în nisip vro urmă lăsar' a lor picioare
Neatinși de păsul lumii trecute, viitoare,
De-a pururi pe atâția câți fură cu putință:
Numele lor e nimeni, nimic a lor ființă.
Ei dorm cum doarme-un chaos pătruns de sine însuși,
Ca cel ce 'n visu-i plânge, dar nu-și aude plânsu-și
Ș'a doua zi nu știe nimic de acel vis.
Vai de acel ce ochii în lume i-a deschis!
Blestem mișcării prime, al vieții primul colț.
Deasupra-i se 'ndoiră a cerurilor bolți,
Iar de atunci prin chaos o musică de sfere,
A cărei haină-i farmec, cuprinsul e durere.
O, genii, ce cu umbra pământul îl sfințiți

Trecând atât de singuri prin secolii robiți,
Sânteți ca acei medici miloși și blânzi în viață
Ce parcă n'au alt bolnav decât pe cel de față.
Oricui sunteți prieteni, dar orișicui îi pare
Că numai pentru dânsul ați fost în lumea mare.
În orice veac trăirăți neîncetăteniți,
Și totuși nici într'unul străini nu o să fiți,
Căci lamura vieții ați strâns'o cu 'ngrijire
Și dându-i acea haină de neîmbătrânire,
Oricât se schimbe lumea, de cade ori de crește,
În dreapta-vă oglindă de-a pururi se găsește.
Căci lumea *pare* numai a curge trecătoare.
Toate sunt coji durerii celei nepieritoare,
Pe când tot ce aleargă și 'n șiruri se așterne
Repaosă în raza gândirii cei eterne.
Iar adevărul, ca și păcatul mumi Eve,
De față-i pretutindeni și pururea aieve.

N'AM FOST LA ÎNĂLȚIME

N'am fost la înălțime și nu sunt dedesupt,
Cu mine nu am luptă, cu lumea nu mă lupt,
Să 'nving eu adevărul sau să 'ntăresc minciuna -
În cumpele vremii sunt amândouă una -
Să țin numai la ceva - dar mare fie, mic,
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic.

În mantia răcelii mă 'nfășur dar și tac -
A mele zile toate în șiruri le desfac
Și visurilor mele le zic încet să treacă,
Iar ele ochi-albaștri și luminoși îi pleacă
Asupra mea, atinse de-amurgul aurorii,
Văpaia 'n ochi unită-i cu farmecul palorii.

Treceți în adâncimea uitării ș'a genunii,
Icoane visătoare și dulci a slăbiciunii.
Ca flori cu vestejite și triste frumuseți,
Uitarea vă usucă sărmanele vieți.
Ș'apoi? Ce-mi pasă? Fost-am în lume poate unic,
Ce fără să știu unde pe-a lunei valuri lunic?

Mulțimea? nu se naște decât spre a muri.

Rușine-i al ei număr cu unul a spori?
Ferice sunt aceia ce n'au mai fost să fie,
Din leagănul cărora nu s'au durat sicrie -
Încolo: e în lume vreo carte să înveți
Ca viața preț să aibă și moartea s'aibă preț?

Am aruncat departe trataje vechi și cărți
Care descriu viața din șaptezeci de părți
Și cred cumcă o lume, o inimă se schimbă
Cu dezlegări ciudate și cu frânturi de limbă,
Când adevărul, ca și păcatul mumei Eve,
De față-i pretutindeni și purure aieve.

Din ce în ce mai singur... Să caut eu viața,
Lumina frumuseții, puterea și dulceața
În petece de gânduri, în greul colb al școlii
În literele strâmbе și 'n urmele de molii?
Și ani întregi de zile credeam în casă 'nchis
Că visul e-o viață, cum viața e un vis.

Un vis? Lumea se 'mparte în proști și în șireți,
Iar visurilor noastre viclenii le dau preț.
Sămânță roditoare se cade ca să sameni,
Ca să te 'nalți se cade să-i iei adânc pe oameni,
Omoară fericirea unui popor, alungă
A țărmurilor pace pe vreme îndelungă,
Întinde pustiirea cu vârful 'n mii de săbii
Și moartea 'n mii de forme o 'ncarcă pe corăbii...
Vei fi erou... și mare te vor numi toți orbii,
Pe când pe-adevărații eroi coboară corbii!

Invidia și ura botează-le virtuți,
Numește brav pe gâde și fierul i-l ascuți,
Pe cel viclean și neted numește-l înțelept,
Nebun zi-i celui nobil și simplu celui drept,
Din poftele mulțimii fa scară de mărire
Și te-or urma cu toții în vecinică orbire;
Cu laude mângâie deșertăciunea lor,
Din roiuri risipite vei face un popor...
Ferește-te de una... Să te păzească cerul,
Să nu te 'mping' un demon a spune adevărul.

A spune că nu-s vrednici decât de-adânc dispreț,
Că pentru-o vorbă goală jertfești a lor vieți;
Că 'n tine nici îți pasă măcar de a lor păsurii,
Că cu a lor micime de suflet tu îi măsurii,
Că lauda cu care i 'ncarci e o ocară,
Că tot ce e ca dânșii e vrednic ca să piară...

Și 'ntr'o astfel de lume credeam fără rușine,
Că totuși e făcută pentru frumos și bine.
Au nu ne-o spun aceasta religiile vechi?
De mii de ani ne sună legende în urechi,
Ba am văzut virtutea aflând chiar o răsplată
Ce nu numai de oameni, de zei e 'nvidiată,
Răsplată strălucită: un giulgiu și patru scânduri.
Și tot nu mă trezisem, tot nu m'au pus pe gânduri
Și tot credeam, nebunul, că pentru-așa comoară,
E demn, murind de sete, să treci lângă izvoară.

CUVINTE-A MORTULUI AMOR...

Cuvinte-a mortului amor,
Ca soli prinși cu minciuna
De față-mi stau; să-i nimicesc
Mă roagă 'n totd'auna.

Dar nu mă 'ndur s'arunc în foc
Deșarta lor comoară
De și se uit' atât de trist
Că nu mai pot să moară.

Tot ce-am avut e 'n aste foi.
E-un chin prea dulce iară
Și mă citesc mereu 'napoi
În perderea-mi amară.

CA O FĂCLIE STINSĂ...

Ca o făclie stinsă de ce mereu să fumegi?
De ce mereu aceleași gândiri să le tot rumegi
Și sarcina de gânduri s'o porți ca pe un gheb?
Astfel adesea noaptea și ziua mă întreb
Nu aflu unde capul în lume să mi-l pun
Căci n'am avut tăria de-a fi nici rău, nici bun

Căci n'am avut metalul demonilor în vine,
Nici pacinica răbdare a omului de bine,
Căci n'am iubit nimica cu patimă și jind
Un creier plin de gânduri și-o inimă de rând

De mult acum de vorbe nici voi să mai ascult
Nimic e pentru mine ce pentru lume-i mult
Ce este viitorul? Trecut ce-l vezi întors -
Același șir de patimi s'a tors și s'a retors
De mâinile uscate a vremii 'mbătrânite -
Sunt clare pentru mine enigmele 'ncâlcite
Am asvârlit de-o parte acele roase cărți
Cari privesc viața din mii de mii de părți
Ce scrise-s în credința că ele lumea schimbă
Cu deslegări ciudate și cu frânturi de limbă
Oricât ținem la viață, oricât de plină fie,
Ea n'are 'n lumea asta nici normă, nici solie
Nu-i foliant în lume din care să înveți
Cum viața preț să aibă și moartea s'aibă preț

Astfel de vrei, de nu vrei, te 'ntâmpină în cale
Urâtul, conștiința nimicniciei tale
Și 'ntr'al vieții mijloc de gânduri negre-un stol
Te fac să simți în minte și 'n inimă un gol...
Astfel vălul de visuri din ochi mi s'au rărit
Să văd cumcă în suflet nu am decât urât
Viața mea comună s'o târâi uniform
Și să nu pot de somnul pământului s'adorm.

În viața mea pustie și fără de 'nțeleș
Nu apăr adevărul, nu apăr un eres
Nu sunt la înălțime și nu sunt dedesubt
Cu mine nu am lupte, cu lumea nu mă lupt
Să apăr adevărul, sau să 'ntăresc minciuna
Căci simt că 'n cumpănă mie mi-ar fi tot una
Decât să știu că 'n stânga, în dreapta hotărât
Omor și eu pe altul, sau mă las omorât
Să țin numai la ceva oricât ar fi de mic
Căci nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic
De-aceea 'n nepăsare mă 'nfășor, stau și tac

Și câteodată viața-mi în șiruri o desfac
Și visurilor mele le zic încet, să treacă,
Iar ele ochii-albaștri asupra mea își pleacă
Cuprinse de amurgul cel fin al aurorii
Văpaia 'n ochi unită-i cu farmecul palorii
Trec, pier în adâncimea uitării și-a genunii
Icoanele frumoase și dulci a slăbiciunii
Ca floarea trecătoare a voastre frumuseți
Uitarea vă topește sărmaneले vieți
Și-apoi? Ce-mi pasă... Fost-am în lume poate unic
Ce fără să știu unde pe-a lumii valuri lunic
Cei mulți nu se născură decât spre a muri
Ce e dac' a lor număr cu unul voi spori?

Sunt singurul ce astfel menirea mi-am greșit
Când m'am născut în lume, atunci am și murit
Ferice de aceia ce n'au mai fost să fie
Din leagănul căroră nu s'au durat sicrie
Nici în nisip v'o urmă lăsar' a lor picioare...
Neatinși de păsul lumii trecute, viitoare
Ei dorm, dorm în nimicul eternității lor
Și ura nu-i atinge, nu-i supără amor
De-a purure pe-atâția câți fură cu putință
Numele lor e nimeni, nimic a lor ființă
Astfel n'au suferințe, n'au ani, n'au chip, n'au nume
Precum nu știi ce fuse 'nainte de-a fi lume
Pe-atuncea aer, apă și bolta cea din ceri
Nimic erau, asemeni cu ziua cea de ieri
Pe lâng' a lor tărie e-un univers, chiar spuma
Erau asemeni celor ce vor veni de-acuma
Nu s'ascundea nimica și tot era ascuns
Pătruns de sine însuși era cel nepătruns
Prăpastie? Genune? Noian întins de apă?

Nici lume pricepută, nici minte s'o priceapă
Atât de întuneric - o mare fără' o rază
Nici de văzut nu fuse, nici ochi care s'o vază
Și muritor nu fuse nimic, nici fără' de moarte
Eternul întuneric o stea nu îl desparte
Nici plâns, nici râs, căci cine putea s'auză plânsu-și

Și nimeni - fără suflet - răsuflă 'n sine însuși
Din cele nefăcute nimic nu se desface
Și 'n sine împăcată dormea eterna pace
Pe-atunci dormea chiar unul, căci tot era repaos
O umbr' a neființei, căreia-i zicem chaos
Atunci mișcând în chaos de viață primul colț
De-asupra-i se 'ndoiră a cerurilor bolți
Durerea pieritoare ca strălucirea spumii
Stăpână-i fără margini pe marginile lumii
De-atuncea uriașă ea crește, mereu crește
Și cine vrea s'o simtă întreagă, viețuiește
Iar cine viețuiește, acela crede, luptă
La ce să mă amestec, cu inima mea ruptă
În volbura mulțimii ?...

O, STINGĂ-SE A VIEȚII FUMEGĂTOARE FACLĂ

O, stingă-se a vieții fumegătoare faclă,
Să aflu căpătâiul cel mult dorit în raclă!
N'aflai loc unde capul în lume să mi-l pun,
Căci n'am avut tăria de-a fi nici rău, nici bun,
Căci n'am avut metalul demonilor în vine,
Nici pacinica răbdare a omului de bine,
Căci n'am iubit nimica cu patimă și jind...
Un creier plin de visuri ș'o inimă de rând.

De mult a lumii vorbe eu nu le mai ascult,
Nimic e pentru mine ce pentru ea e mult.
Viitorul un trecut e, pe care-l văd întors...
Același șir de patimi s'a tors și s'a retors
De mânilor uscate a vremii 'mbătrânite.
Sunt limpezi pentru mine enigmele 'ncâlcite:
Nu 'ntreb de ce în lume nu ne e dat de soarte
Noroc fără durere, viață fără moarte.

Am pus demult deoparte acele roase cărți
Ce spun c'a vieții file au vecinic două părți...
Cu-a lor înțelepciune nimica nu se schimbă
Cu deslegări ciudate și cu frânturi de limbă
Ocupe-se copiii... Eu pun o întrebare
Nu nouă, însă dreaptă... nu liberă, dar mare.

Viața, moartea noastră noi le ținem în mâni,
Pe ele deopotrivă noi ne simțim stăpâni.
O cupă cu otravă, un glonte, un pumnar
Ne scapă deopotrivă de-o lume de amar.
De ce țin toți la dânsa, oricât de neagră fie?
Ea împlinește oare în lume vo solie?

E scop în viața noastră - vun scop al mântuirii?
Nu junghiem ființa pe-altarul omenirii?
A gândului lucire, a inimei bătaie
Ridică un grăunte din sarcina greoaie
Miseriei comune? Trăind cu moartea 'n sân
Pe altu 'n astă lume îl doare mai puțin?
O, eu nu cer norocul, dar cer să mă învăț
Ca viața-mi preț să aibă și moartea s'aibă preț.

Să nu zic despre mine ce omului s'a zis:
Că-i visul unei umbre și umbra unui vis.
O, Demiurg, solie când nu mi-ai scris în stele,
De ce mi-ai dat știința nimicniciei mele?
De ce 'n al vieții mijloc, de gânduri negre-un stol
Mă fac să simt în minte și 'n inimă un gol?
De ce de pe vedere-mi tu vălul ai rărit,
Să văd cumcă în suflet nu am decât urât?

Viața mea comună s'o târâi uniform
Și să nu pot de somnul pământului s'adorm?
Zadarnică, pustie și fără înțeles
Viața-mi nu se leagă de-un rău sau de-un eres.
Eu nu mă simt deasupra și nu sunt dedesupt,
Cu mine nu am luptă, cu lumea nu mă lupt
Pentru-o minciună mare ori mare adevăr.

Totuna mi-ar fi mie, căci alta nu mai cer,
Decât să fiu în dreapta ori stânga hotărât,
S'omor și eu pe altul sau să fiu omorât
Și făr' de nici un titlu în lume să mă 'nsăr...
Căci ce-i la urma urmei minciună, adevăr?...
Să țin numai la ceva... oricât ar fi de mic...
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic.

URÂT ȘI SĂRĂCIE

Urât și sărăcie sunt acei doi tovarăși,
A căror urme crude le află pururi iarăși
Pe orice chip și 'n orice 'ndrăznii de a iubi...
Iubit-am poate cântul, voit-am a robi
Cu el un suflet dulce, al meu întreg să fie...
Sburat-au chip și cântec - urât și sărăcie!
Căci ce nu ai în clipa în care ai dorit
Se schimbă 'n rău cu vremea, de farmec sărăcit.

S'arată înainte-ți o schele despoiată
De orice vis cu care o îmbrăcai odată.
Puterea tinereții, a minții vioiciune,
A inimei bătaie, și gingașa minune
Din ochi, când toată viața în ei îți este scrisă
De o citește-oricine scrisoarea ei deschisă,
Dar mai cu seamă aceea ce tu vrei s'o citească...
Cum trec, cum trec cu toate... și fără' să le oprească
Nimic... Astfel te 'ntuneci o stea în vecinicie
Și ce-ți rămâne 'n urmă? vreme și sărăcie.

Da, vreme! numai vreme să aibi să simți deplin
Ce mult puteai în lume, și cât, cât de puțin
Ți-a fost dat. Dacă nobil ai fost și blând și drept,
Dacă prin a ta minte ai fost un înțelept,
Având darul pe care natura-l poate da,
Frumsețe, minte, ajuns-ai cineva?
Căci nu caută lumea aceea ce slăvește,
Aceea ce o prinde - ci ceea ce-i priește.
Dacă ești rău și-i vine răutatea la 'ndemână,
Dacă ești prost, și vasta prostie e stăpână,
Sau de-un deșert atârnă în lume a ta soartă
Și nu știi cum deșertii prin lingușiri se poartă
Sau nu poți ști... Atuncea de ce folos e ție
C'ai avut tot ce firea ți-a dat cu dărnicie,
Că ești podoabă scumpă în lume orișicui,
Podoabă ce nu-i trebui în lume nimănui?

Virtutea e-o poveste... când gândul ți-l ascuți,
Tu vezi că slăbiciuni sunt vestitele virtuți:

Noblețea-i slăbiciunea acelor ce nu pot
Pe sine să se puie deasupra peste tot,
Să aibă pentru toate adânc și greu dispreț,
Hrănind a lui viață din sute de vieți.
A nu-ți ține cuvântul când nu-ți vine 'ndemână
A desbrăca pe-acela ce ți s'a dat pe mână,
A înșela mulțimea cu mii făgăduinți,
Când ai mințit o dată să te mai pui să minți,
A urgisi pe-acela care ți-a făcut bine,
A împle a lui nume de pete și rușine -
Aceasta nu e nobil... Dar toți - și 'ndeosebi
O fac ușor - tu numai stai vecinic să întrebi.

Tu numai îți pui vorba și gândul la cântari,
Tu numai vrei a 'ntrece caracterele mari,
Privind peste mulțime cu multă nepăsare...
Ei bine! P'astă dramă și soarta ta cea mare.
Din astă cumpănire de drept și datorie,
Ce ți-a rămas la urmă? Urât și sărăcie.
Iubit-ai?... Ah! un caier de cânepă nu-i moale,
Nu-i blond cum e podoaba cea dulce-a frunții sale!
Cu gura ei subțire și mâni reci ca de ceară,
Iar ochiu-i plin de raze străluce în afară,
Răpindu-ți ție ochii cu a lor strălucire.
Tu n'ai gustat din rodul acel de fericire:
Tu ești onest și plin de respect și generos
Să frâangi în zarea vieții un rod așa frumos.

Te-ai dus și te urmară părerile de rău.
În urma ta venit-au un neted nătărău
Ș'acesta... ei... făcut-au ce n'ai vrut să cutezi;
Ce-a mai rămas din dulcea figură, mergi de vezi:
Anii i-au scris cu pana lor neagră pe-a ei frunte.
Și gura cea cu albe mărgăritari, mărunte,
Acuma e zbârcită și ochiul plin de pară,
Ce-și revărsa lumina sa rece în afară
E stins, și nu-i nimica în el, nu-i adâncime;
Tu nu mai vezi într'însul ce nu văzuse nime
Decât tu... Ce ajunse a fi? Cochetă, rece,
Lingușitoare, crudă, din mână 'n mână trece

Și caută 'n iubire plăcerea numai, care
E-o clipă de beție și-o zi de desgustare.

Dară acea iubire adâncă și curată,
Care 'n viață vine o dată, num' o dată,
Acea eternă sete ce-o au dupăolaltă
Doi oameni ce-și pierdură privirea una 'ntr'altă,
Acel amor atât de nemărginit, de sfânt,
Cum nu mai e nimic în cer și pre pământ,
Acea înamorare de tot ce e al ei,
De-un zâmbet, de un tremur al gingașei femei,
Când pentru o privire dai viață, dai noroc,
Când lumea ți-este neagră de nu ești la un loc
Cu ea... Unde-i norocul ce l-a promis ea ție?
Ce va rămâne vouă? Urât și sărăcie!

PRIVIREA TA CEA CALDĂ DE LACRIME E GREA...

Privirea ta cea caldă de lacrimi e grea
Și tu mă 'ntrebi, iubită, ce voi? Dar ce n'aș vrea?
Aș vrea să am pământul întreg în stăpânire
De mine să asculte uimita omenire
De voi clipi din ochi-mi, cu mâna semn de-oi face
Apusul, răsăritul se miște 'ntregi încoace

Să vină val de valuri, lucind în lunge râuri
Din munți să se coboare, răsară din pustiuri
Ca undele lucească în soare-ale lor scuturi
Din marginile lumii și pân' în începuturi
Să văd venind în cârduri ostași pe lunge uliți
Călări în platoși albe și purtători de suliiți

Ieniceri, copii din mii de neamuri
Să fâlfâie în vânturi înaltele lor flamuri
Sclipească 'n scânteiere și sulite și săbii
Cutremure-se marea sub negrele-mi corăbii
Astfel stăpân pe oameni, pe țări și oceanuri
Să am cetăți frumoase pe naltele limanuri

Și tot ce 'ncântă ochii cu mii de frumuseți
Tot ce pământul are și marea mai de preț
Grămezi să steie toate la mine în comori

Să trec prin ele mândru, puternic, zâmbitor
Și să mă simt cu totul stăpân al lumii 'ntregi
Un zeu în omenire, un soare între regi

Și raze să reverse, din frunte-a mea coroană...
Să 'ngenunchez nainte-ți așa ca la icoană
Și arătându-ți toată averea fără seamă
Să-ți zic ia-le pe toate dar și pe mine ia-mă
Nu ca iubit, ca robul să fiu pe lângă tine
Pleoapele-mi să cază pe-a ochilor lumine

Dezmoștenit de toate, la lume abdicând
Să nu-mi rămână 'n minte decât un singur gând
Că am pierdut o viață, cu dânsa lumea 'ntreagă
Că nu-mi rămase numai decât că îmi ești dragă
Pierdută pentru mine, zâmbind numai să treci
Și eu să-mi știu osânda, să te iubesc în veci

Înamorați de tine rămână-mi ochii-mi triști
De cum tu mlădioasă și tânără te miști
În veci dup' a ta umbră eu brațele să 'ntind
De-al genei tale tremur nădejdea să mi-o prind
Să razim a mea frunte de zidurile goale
Atinse de-umbra dusă a frumuseții tale.

VĂZÂNDU-TE ATÂT DE DES...

Văzându-te atât de des
Frumoasa mea amică,
Din toată viața n'am ales
Nimică.

Și pentru tine am pierdut
Noroc și idealuri,
Cu vasul vieții străbătut
De valuri.

Și ochiul azi îmi este sec
Și cad a mele cânturi,
Ca frunze veștede ce trec
Pe vânturi.

Și din amoru-mi n'a rămas

Decât adâncă milă,
Că te-am iubit cu-atât estas,
Copilă!

Tu ai ca 'n ziua cea d'întâi,
Priviri de lacrimi pline...
Dar ce să-ți zic decât : Rămâi
Cu bine!

O, RĂMÂI, RĂMÂI CU BINE

O, rămâi, rămâi cu bine
Deși 'n sufletu-mi te port,
N'avuși sânge tu în vine
Și născut ai fost tu mort.

Da, amor fără de nume
Ce în veci am tăinuit,
Umbră-ai fost în astă lume
Și o umbră ai pierit.

Ce m'apuci de gât, iubită,
De ce plângi și de ce tremuri?
În cenușa părăsită
Nu aprinzi tu alte vremuri.

În zădar mă ții în brațe,
În zădar îmi plângi pe piept,
Pentru-a-ți spune neadevărul
Al meu suflet e prea drept.

Am iubit în tine visul
Tineretei mele scump,
Dar se duse tinerețea-mi
Și din suflet eu te rump.

Astăzi trece tinerețea-mi,
Ea în ochii mei se stinge,
Eu te văd o umbră albă
Un cap alb fără de sânge.

Cu a vieții mele flăcări
Au trecut ș'a ta viață
Și asupra ta se lasă

Nendurații-mi ochi de gheață.

MINTE ȘI INIMĂ

I

— Ce privești în jos smerită,
Că te mâinii te prefaci,
Când îți zic că el îți place
Și că tu demult îi plăci.

Voi jucați în comedie
Rolul vostru de 'nțelept,
Dar de ce unul la altul
Vă uitați atât de drept?

De ce, când pe neașteptate
El sosește uneori,
Rumenirea face locul
Unei gingașe palori;

Și privești cu ochi nesiguri,
Sânul crește fără să vrei?
Dar vă stingeți dupăolaltă...
Comedie, dragii mei...

Parcă-l văd cum vine ice,
Șade 'n veci pe-același jet
Și la tine își îndreaptă
Ochii negri și șireți.

Și când credeți cumcă nime
Dimprejuri nu vă ia sama,
Numa-atunci vă dați în petic
Și vă arătați arama.

Eu vă văd de pe sub gene:
Ochi 'n ochi priviți fierbinte
Și de dragi unul altuia
Conversați fără cuvinte.

Cine nu v'ar ști, copilă,
Da, v'ar crede neam de sfinți.
Și să stați numai l'atâta...

Bine? Sunteți voi cumiți?...

— Taci, mătușă, tu mă superi,
De-i vorbi mai mult eu fug.
Ce se pare că-i iubire
Nu-i decât prieteșug.

— De prieteni, se 'nțelege,
Vă 'nșelați cu mult sistem.
Și de dânsul nu pe-atâta,
Dar de tine mai mă tem.

Pân' acum pornirea voastră
Ați știut să o mascați
Și în sufletele voastre
Cu durere vă iubeați.

Promițând unul altuia
Cumcă nu veți mai iubi.
Voi gândeați c'o să rămâie
Astfel până veți muri.

Și 'n această mângâiere,
De pe-o zi pe alta, voi
Trăgăniți o fericire
Dureroasă, amândoi.

Fiind siguri unul de-altul,
Să promiteți fu ușor
Cumcă nu o să mai faceți
Alianțe de amor.

Dară azi pui capăt tragic
Astei stranie povești...

— Doamne, Doamne, mătușico,
Nu ți-i greu să mai vorbești?

— Nu mi-i greu, căci ești în stare
Să sfărâmi ca un... copil
Jucăria 'ncântătoare
A frumosului idil.

Când vă văd mergând alături,
Vă zâmbiți și vă privesc

Și când credeți câte spuneți,
Eu fac haz și 'ntineresc.

Voi, gurmanzi ai drăgostirii,
Cu rețeta cea mai bună
Învăliți amoru 'n vorbe,
Clevetindu-l împreună.

Și feriți de ochii lumii,
Între rariștea de brazi,
Voi mergeți când vine sara,
Tu ești rumână 'n obraz.

Și atâta bucurie
Văd în ochii tăi cei mari...
Nu lipsește decât nunta
C'un taraf de lăutari.

În zădar oare Teodor
Scrie-a codrului poveste?
Și atât de rău îi pare
Că băiet el nu mai este?

Că nu vreți a da pe față
Dulcea taină înțeleg,
Căci cu-atâta e mai dulce -
Dar un capăt nu aleg.

Și ce bine ați petrece
Azi, când viața vă zâmbește,
Cum în vremea mea Konaki
O spunea pe bătrânește:

„Prin pustii și munți sălbateci,
Prin prăpastii, râpi, ponoară,
Unde 'n albia de stâncă
Sună blândele isvoară;

Acolo unde natura
Cu puterea ei măreață
Răspândit-au pretutindeni
Bucurie și viață;

Unde brazii cei de fală

Se înalță cu trufie,
Unde smeura și mura
Au a lor împărăție;

Unde toate împreună
Strigă: «Vino, te oprește!»
Acolo amorul chiamă,
Acolo vin' de iubește.

Acolo ochiul zavistnic
Nu mai are vo putere:
Nu-i jignire în iubire,
Ci noroc și mângâiere.“

Ție-ți trebuie vecinul;
Teodor e pentru tine:
Liniștit, cam mizantropic
Ș'apoi îl iubești, știi bine.

Ție-ți place poezia,
El lucrează versuri bune.
Toate versurile sale
Tu pe muzică le-i pune.

De-i cânta veți face duo,
Glasul vostru se combină;
De te-ai pune la piano
Te-a 'nsoți din violină.

Ție-ți place moșioara,
Pe a ta vrei s'o lucrezi,
Iar el știe plugăria -
Gospodar e, precum vezi.

Moșioara lui altdată
Era tot părăduită,
Vezi acuma ce-i aduce,
Cât de bine-i rânduie.

Așadar, nu sta la gânduri,
Prea ușor alegi din două,
Eu îți zic să-ți iei vecinul,
Le-l cu mânilor-amândouă.

— Toată ziua se închide
Prin autori mâncați de molii
Și îl vezi întotdeauna
Cumu-i plin de colbul școlii.

— Dar nu vine 'n toată sara?

— Vine. Poate i-i urât.

Ș'apoi nu știi cumcă fusta
Femeiască-o au... urât?...

— Pentru?

— Știu eu care-i cauza?

— Pentru că în lumea toată
Numai una-i este dragă.
Vezi așa, așa e, fată.

— Ș'acea una?

— Acea una

Stă naintea mea și coase
Și de-i spun că este astfel
Se preface mânioasă.

— Frumuseți să spariu lumea,
Precum însăși vezi, nu am,
Deci în cumpănă pun toate
Și le măsoz dram cu dram.

Ș'am văzut că-i mult mai bine
C'un moșneag să mă cunun
Decât iar să-mi risc eu sama
C'un bărbat ori c'un nebun.

Eu susțin că orice casă
Din convenție se face:
E mai multă fericirea
Căci într'înșă este pace.

— Pace? Da cunoști moșnegii?

Scârțâiesc neîncetat.

Ba-i bolnav, ba n'are vreme
Să te ducă la primblat.

De faci musică el cască,

Dacă râzi el e ursuz,
Să vorbești de vrei ai voie,
Da nici glasul nu-i auzi.

Când s'apropie, drăguță
Fată! - funia de par,
Atunci chin! Moșneagu 'ntr'una
Scârțiește ca un car.

Nu doresc, nepoată dragă,
Să ajungi la așa hal...
Știi ce pace e aceea?
E tăcerea din spital.

Alta-i pacea sufletească
Care e rodul iubirii -
Și acolo e tăcere,
Dar tăcerea fericirii.

Tu lucrezi iar el acasă
Poate sta, poate lucra,
Dar din când în când aruncă
Ochii lui asupra ta.

Și se uită *lung* la tine.
Doamne! limpede mai știe
Cumcă fără tine lumea
I-ar fi chiar ca o pustie.

Vii la spate, vezi ce scrie,
Peste șiruri tu alergi,
Îi iei pana chiar din mână,
Singură vo vorbă ștergi.

Și să crezi că ștears'o lasă
Dacă tu vei zice: nu.
Te aprobă căci în minte-i
Și în inima-i ești tu.

II

Îi zic: mă lese 'n pace,
Nu voi să mă cuprindă;
Iar el râzând răspunde:

— O, uită-te 'n oglindă

Și spune-mi dacă omul
Găsind în a lui viață
Odor așa de dulce
Nu l-a cuprinde 'n brațe?

Îi zic: mă lese 'n pace,
Ce are cu-a mea gură,
Cu ochii mei ce are,
De-a merge nu se 'ndură?

Iar el răsând răspunde
Că nu cunoaște mila;
De nu-i voi da de voie
Mi-o ia el cu de-a sila.

Îi zic: mă lese 'n pace,
Căci inima mă doare,
Fiorul mă sfârșește
Și cad de pe picioare.

Iar el răspunde... - vorba-i
De lacrimi pare plină -:
— De vrei un leac, iubită,
La inima-mi tu vină.

III

ANA

Povestește chiar din capăt să te văd dacă o știi...

MUȚI

E! Achil și Agamemnon își spunea grobienii.
Și atunci bătrânul Nestor prinde-a spune la povești,
Pe-amândoi îi probozește cu cuvinte bătrânești.
Împrejur sta toți elinii, steteau preoții și regii
Iară Nestor ține una... știi mata cumu-s moșnegii.
Iar Achil pe Agamemnon suduindu-l zice: „Câne!
Mi-i lua tu pe Brizeis, dar uitată nu-ți rămâne.
Las' tu, lasă, măi jupâne, știi eu bine ce-am să-ți fac,
Să-mi cazi tu odată 'n labe, ș'apoi las', că-ți viu de hac.“

ANA

Bun, frumos! Dă-i înainte! suduie ca un muscal.

MUȚI

Singură ai spus, mamaie, că Homer îi natural,
Și ne-ai zis să spunem toate, ia așa cum se grăiește,
Ș'apoi tot eu îs de vină?

ANA

Natural, nu mojicește.

Spune tu, Bibi...

BIBI

Mamaie, eu știu tocmai cum e 'n
carte.

ANA

Și așa se și cuvine, spune, Bibi, mai departe.

BIBI

Cum Achil și Agamemnon înde ei se tot sfădău,
Vine Nestor ș'amânduror le țină apoi de rău:
Pe-Agamemnon îl împacă, pe Achil îl împlânzește,
Ca acesta pe Brizeis să o dea se învoiește,
Dar îi spune dinainte să nu cerce de cumva
Preste Brizeis, din avere-i să s'atingă de ceva...
Iar Ulis luă pe Chriseis, și 'n corabie suind,
Merge la preotul Chrise, fata 'n mânilor lui dând,
I-a adus tauri de jertfă, și convoi iar la ahei
Cu preotul lui Apolo să-i împace iar pe ei.

ANA

Vezi, măi badeo, cum se spune? Limpede, frumos, cu șir.

MUȚI

Ce mai treabă; a 'nvățat-o pe de rost din păr în fir.

ANA

Tu *nu* știi să 'nveți tot astfel... Te oprește cineva!

Dară nu vrea cuconașul, asta-i... Spune, fata mea.

BIBI

Crainicii lui Agamemnon, ei asemeni se luară
Pe Brizeis s'o aducă... dar Achil stătea afară,
Lângă cort, și să i-o ceară frică li-i și nu le vine.
Ci Achil nu-i mai încercă și cu ea de mână vine.
Și le-o dă în seamă...

MUȚI

Prostul! Numai gura îi de el.
De-o iubește pe Brizeis, de ce-o dă ca un mișel?
I-aș fi dat eu lui mireasă... - să fi fost eu acolò -
Îi umpleam de bodaproste, de nu știau încotro,
Îi făceam pe toți tocană, rupeam gâtu ca la vrăbii
Și-mi duceam apoi acasă mirmidonii pe corăbii.

ANA

Foarte rău și fără cale, dragul meu... Și nu-ți ascunz
Chiar nesuferit ești astăzi, îndărătnic și - răspunzi.
Povestești prost... Din franceză mai că n'ai știut nici
bechi,
Doamne, cum nu ai un dascăl, să te tragă de urechi.
Mergi, Bibi, la Marioara ca să-ți dea ție plăcinte,
Iară leneșului celui chiar nimic, să ție minte.

MUȚI

Dar de ce-a dat pe Brizeis, spune, mamă, îi cu drept?
Să fi fost a mea, mămuță, eu cu toții dedeam piept.
Ai spus singură că dânsul pe Brizeis o iubea...
Câtu-i lumea și pământul n'o luau din mâna mea.

ANA

Eu ți-am spus-o, și-o spun încă și ți-oi spune vreme multă
Cumcă omul cel de treabă urmă mintea ș'o ascultă,
Judecă întotdeauna, nu se îndărătnicește...

MUȚI

Minte, minte! să i-o dee dacă-atâta o iubește...

BIBI

„Judecata totdeauna decât dragostea-i mai sus:“
Ast' ai zis-o mai deunăzi... vezi, țin minte ce mi-ai spus.

ANA
(o sărută)

Draga mamei... Ești de treabă... și înveți așa frumos!
Nu ca cela, ca Jupânul îndărătnic și lenos.

MUȚI

Spune, mamă, câte-i spune și eu totuși ți-oi răspunde:
Mintea, nu zic ba, frumoasă-i numai că eu nu știu unde-i.
Dară vezi tu, mămuțuță, eu vin iar la vorba mea:
De eram Achil, pe Brizeis nimeni nu mi-o mai lua.

ANA
(amenințând)

Mimi!

MUȚI

Mânie-te, mamă, zi ce-i vrea... zi la femeie
Nu numai plăcinte, dară, nici mâncare să nu-mi dea
Și să mor de foame, totuși, de-ar veni vro unu-aice
Să te ia cu sila... iară mintea ceea de mi-ar zice
Dă-o, dă-o pe mamaia... nu te dau să știu că mor.

ANA
(îl bate pe obraz)

Îndărătnicule!

MUȚI

Vezi tu, pentru tine, un odor,
Dau război cu toată lumea ca Bogdan-vodă cel chior.

ANA

Aide, mergi, iubire chioară, mergi la Maria, dă-mi pace.
Astăzi încă treacă-meargă! Dar alt' dată nu mai face.

MUȚI

Nu mă duc...

ANA

Nu vrei plăcinte?

MUȚI

Nu acum, să-ți spun ceva...
Da' așa-i că nu te superi?... Zi că nu te-i supăra.

ANA

Spune, de!...

MUȚI

Cum aș începe... Doamne? Doamne-ah, mămucuță,
Tare ești tu frumușică, nu știu cum, și ești drăguță
Decât cum nu se mai poate, cum nu e altă mămiță...

ANA

Ce vrei, Mimi, spune-odată...

MUȚI

Să spun? Da? Dă-mi o guriță.

ANA

Atât?

MUȚI

Da. Și încă una, și 'ncă una, nu știu cum
Da-mi ești dragă fără samă...

ANA

Haide, Mimi. Pleac' acum,
Dă-ne pace...

MUȚI

Tu nu crede că-s așa de rău copil,
Știu poveste mai frumoasă decât cea a lui Achil,
Eu știu una de la moșu: a pădurilor poveste

Și frumoasă, și frumoasă, cum n'au fost și nu mai este.

ANA

Așadar, moșu Teodor; spune-o, spune, dragul meu.

MUȚI

Ceva nou, n'ai auzit-o pân' acuma, numai eu.

ANA

Aide, Mimi, mergi acuma... să veniți când v-oi chema.

MĂTUȘA

Mie nu-mi dai o guriță?

MUȚI

Nu-mi ești dragă ca mamă a...

IV

— Ce copil vioi e Mimi, ce drăguțu-i...

— Mătușică,

E 'ndărătnic, fără minte, tocmai d'asta îmi e frică.

— De n'ar fi ca al tău tată, care - Dumnezeu să-l ierte -

Mi-a făcut viața amară cu 'ndărătnicele-i certe...

— Ce cuminte este Bibi...

— Da, cuminte! ca și tine.

Ca și tată-său maiorul... Ține minte foarte bine

Tot ce-i spuneți...

— C'ar aduce așa mult cu dânsul?

Nu,

Nu găsesc asemănare așa mare.

— Da, da! Vezi tu,

Nu îi seamănă 'n afară. Înlăuntru. Numai minte-i.

Nu vezi tu cum momița repetează la cuvinte

Ce le-aude de la dânsul, de la tine: „Mai prejos

E iubirea decât mintea...” Isbutit-ai ca pe dos

Să o crești, nepoată dragă...

— Iară vii la vorba veche.

- Și de ce nu? Să știi, dragă, că-i surzi de o ureche,

Totuși cred de datorie, ca să-ți spun a mea părere,

Căci te văd de mult schimbată...

Mai cu samă - o plăcere -
De-o bucat' de vreme 'ncoace... de când fuși la
București...

Cât erai tu de cuminte, azi pe zece părți tu ești.

Cine știi cu cine-acolo tu te vei fi întâlnit,

Ce desemnuri înțelepte cu 'nvățații ai croit,

Mai ales cu al tău frate, prea iubitul meu nepot,

Dar destul că de atunce a pricepe nu te pot.

Și destul că pot prepune, că nepotul meu stricat

În aceste conferențe rolu 'ntâi l-a fi jucat...

— Drept c'asa-i, dar numa 'n jocul rezonabil ce-am avut;

Rolu 'ntâi îl joacă altul.

— Altul? Poate c'am știut.

Jocul vostru rezonabil să nu iasă, de, cumva

Joc copilăresc și ție și la altul careva.

— Bine-mi pare cumcă vorba chiar la asta ai adus.

Căci și eu păstrez o taină cam demult și ți-am mai spus

C'atingând pe mai mulți oameni n'am putut-o da pe față.

Dar cum tu ai apucat-o mă scutește de prefață.

— Un secret? Însă secretul eu demult l-am priceput.

— Cum? ai observat?

— Da, doară nu mă crezi că sunt de

lut.

Deci te rog, fii așa bună, nu lăsa să mai aștept

Și să văd de au pătruns-o taina ochiu-mi înțelept.

Așadar, fără prefață, spune-mi iute...

— Mă mărit.

— Te măriți, mă rog, cu cine, draga mea?

— Ai auzit,

Cred, de d. Stelineanu?

— Căpitan d'infanterie...

— Așa; unchiu-său...

— Ministrul ! Bine, fată, ce ți-i ție...

Doamne, iartă-mă! Dar bine, serios vorbești tu, fată?

Nu zic... înțeleg prea bine cum îi treaba asta toată.

Ai avut proces la curte, petițiuni ai scris ades

Într'un stil plin de sentențe, prea cuminte și ales

Și bătrâna esceleță s'a 'ndrăgit de-al tău condei,
Iară frate-tău, ce 'n mintea ta a pus atât temei,
I-au și spus desigur cumcă tu ești văduvă și bine
Ți-ar părea ca esceleța să te iee chiar pe tine.
— Până astăzi nu ți-am spus-o, căci i-am fost făgăduit
Și frăține-meu și altui să țin lucrul tăinuit.

— Și când vine esceleța?

— Astăzi vine, înspre sară.

— Potrivite sunt acestea? Bine faci tu? Bine dară.

— Să-ți spun, dragă mătușică. Când întâi m'am măritat,
Am făcut-o din iubire. Bine oare mi-a îmblat?
Și maiorul se 'nsurase din iubire 'ntâia dată.

Cum i-a mers lui poate bine... așa-i lumea asta toată
Și fiindcă am nevoie de un sprijin, de-un azil
Și fiindcă n'am pe nimeni decât numai pe copil,
Mă mărit, să pot cu tine a trăi în București
Și să-mi cresc copilul bine.

— Altfel nu-ți închipuiești

Cumcă poate fi. Ascultă, dar maiorul ce va zice?

— El? Dar bine, ce-i cu dânsul? El rămâne tot aice.
Iară vii la vorba veche?

— Viu și voi veni, vezi bine.

Tu-l iubești, el te iubește, ce-o să facă fără tine?

— Doamne, Doamne, mătușică, hai să zicem că-l iubesc.
Nu ți-am spus că din iubire nu mă mai căsătoresc?
Judecata, mătușică, judecata este tot.
Hotărât-o-am odată, d'a mă 'ntoarce nu mai pot.

Câte-am tras în astă lume nu voiesc să le mai trag,
La iubire nu mai caut, fie-mi orișicât de drag.

Dară nu-l iubesc... În urmă și maioru-i juruit
Cumcă de a doua oară nu se 'nsoară din iubit.

— Lasă-mă cu juruință, judecată, hotărâre,
Căci acestea nu-s nimică contra gingașei iubire.
Voi, în crudă tinereță, amândoi nenorociți,
Voi cu inimi simțitoare, ce atât vă potriviți,
Amândoi amici cu codrii nebunii v'ați pus în cap
Încât ochii-a vă deschide eu, mătușa, nu am cap.
Dară fost-au din iubire cea dentâi căsătorie?

Înclinare, simpatie – mai știi ce-a vrut să fie? –
Dar destul c'acea simțire voi amor o botezarăți
Și să vă feriți de dânsul de a pururi vă jurarăți.

Eu am visat, nepoțică, multe și mai multe poate
Decât tine, decât dânsul, dară vezi cu-aceste toate
Eu îți spun că acel tânăr, ce 'n junie mi-a jurat
Un amor fără de capăt, jurământul n'au călcat
Și atuncea când bătrânul pe vecie-au adormit,
Eu numai știam în mine cât de mult m'au fost iubit.
— O esecție, mătușă...

— O esecție? Dar voi
Poate nu sunteți tot astfel, tot esecții amândoi?
Rațiune întrupată, tu... Ascultă, fată hăi,
Ce sunteți copii... Sau altfel; fiți copii însă nu răi,
Nu copilăroși, nu astfel, urmați inimelor voastre:
Numai inima-i isvorul fericirii vieții noastre.
— Lasă inima, mătușă... Cum gândești să mă abați
De l'a mea făgăduință?

— Bine, fată, nu vă dați,
Dar ți-oi spune încă una... Escelența e bătrână
Și e plină de podagră, împlă tot cu cârja 'n mână.

SARMIS

Mijește orizonul cu raze depărtate,
Iar marea 'n mii de valuri a ei singurătate
Spre zarea-i luminoasă pornește să-și unească
Eterna-i neodihnă cu liniștea cerească.
Natura doarme dusă, țăriile în pace.
Din limpedea nălțime pe-alocuri se disface
O stea, apoi iar una; pe ape diafane
Își limpezesc în tremur pe rând a lor icoane.
Tot mai adânc domnește tăcerea înțeleaptă –
Se pare cumcă noaptea minunea și-o așteaptă.

Deodată luna 'ncepe din ape să răsaie
Și pân' la mal durează o cale de văpaie.
Pe-o repede 'nmiire de unde o așterne
Ea, fiica cea de aur a negurei eterne.
Cu cât lumina-i dulce pe lume se mărește.

Cresc valurile mării și țărmul negru crește
Și aburi se ridică din fund de văi spre dealuri.
O insulă departe s'a fost ivind din valuri,
Părea că s'apropie mai mare, tot mai mare,
Sub blândul disc al lunii, stăpânitor de mare.

Din umbra de la maluri s'a desfăcut la larg
O luntre cu-a ei pânze sumese de catarg.
Tăind în două apa, ea poartă o păreche:
Pe Sarmis, craiul tânăr din Getia cea veche,
Mireasa-i în picioare, frumoasă ca o zână,
Stetea și pe-a lui umăr își sprijină o mână.
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată și flori până 'n pământ
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt.

„— De câte ori, iubito, mă uit în ochii tăi,
Mi-aduc aminte ceasul când te-am văzut întâi.
Ca marmura de albă, cu mâni subțiri și reci,
Strângeai o mantă neagră pe sânul tău... În veci
Nu voi uita cum tâmpla c'o mână netezind
Și fața ta spre umăr în laturi întorcând,
Știind că nimeni nu e în lume să te vadă,
Ai fost lăsat în valuri frumosul păr să cadă.
În orbitele-adânce frumoșii ochi ce 'ncântă,
Pierduți în visuri mândre, priveam fără de țintă.

Și tu zâmbeai, c'un zâmbet cum e numai al tău,
Nu te-a mai văzut nimeni cum te văzusem eu...
Și plini îți erau ochii de lacrimi și de foc,
Pe-al genei tale tremur purtând atât noroc...
De ce zâmbeai tu oare? Vrun cântec blând de jale
Au deșteptat în taină glasul gândirii tale?...
Pluteai ca o ușoară crăiasă din povești.
Dintr'o zâmbire 'n treacă simții ce dulce ești!

Și cum mergeai, armonic și lin îți era pasul,
Rămas în nemișcare m'a fost cuprins estasul,
Am stat pe loc, cu ochii doar te urmam mereu,
Tu, gingașă mireasă a sufletului meu...

De-atuncea cu pustiu-mi stătut-am să mă cert,
Urmând cu-a mele brațe o umbră în deșert...
Pân' ce 'n sfârșit ajuns-am să mângâi chipul sfânt
Al celei mai frumoase femei de pre pământ.

Ce zeu din cer te puse în calea mea să ieși,
O, fragedă ființă ca floarea de cireș!
Cum s'a putut ca 'n lume așa minuni să stee,
Căci tu ești prea mult ânger și prea puțin femeie!
Și fericirea-mi, scumpo, nici îndrăznesc s'o crez.
Tu ești? Tu ești aievea? Sau poate că visez...
Dacă visez, te 'ndură, rămâi la al meu piept
Și fă ca pe vecie să nu mă mai deștept“.

Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu frunza lată, cu flori pân' în pământ
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt.
Ea cade în genunche sub florile ce plouă.
Grumazul i-l cuprinde cu brațele-amândouă,
Lăsând pe spate capul... „Copile! n'o să mântui?
Căci fioros de dulce, pe buza ta cuvântu-i...

Și cât de mult ridici tu, în gând pe-o biată roabă!
Comoara ta din suflet e singura-mi podoabă,
Cu focul blând din glasu-ți, iubite, mă cutremuri,
De-mi pare o poveste de-amor din alte vremuri.
Și ochiul tău adânc e și 'n adâncime tristu-i,
Cu umeda-i privire tu sufletul îmi mistui!
O, dă-mi-i numai mie și nu-i întoarce 'n laturi,
De noaptea lor cea dulce în veci nu mă mai saturi...

Las' să orbesc privindu-i, iar tu ascultă 'ncoace
Cum stă la sfaturi marea cu stelele proroace
Și codri aiurează, - isvoarele-i albastre
Șoptesc ele 'nde ele de dragostele noastre.
Luceferii, ce tremur sclipind prin negre cetini,
Pământul, marea, cerul cu toate ni-s prieteni,
Cât ai putea departe lopețile să lepezi,
Ca 'n voie să ne ducă a mării unde rezezi.
Oriunde ne vor duce în farmecul iubirii,

Chiar de murim, ajungem limanul fericirii.“

Ea mânilor-amândouă le pune pe-al lui creștet...
Frunziș purtat de vânturi pe valuri cade veșted.
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată, cu flori până 'n pământ
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt.
Din codri singurateci un corn părea că sună
Sălbatecele turme la țarmuri se adună.

Din stuful de pe mlaștini, din valurile ierbii
Și din poteci de codru vin ciutele și cerbii,
Iar caii albi ai mării și zimbrii zânei Dochii
Întind spre apă gâtul, la cer înalță ochii.

CRISTALOGRAFIE

Când aduce blonda Liză
Socoteala unei vedre,
Universul cristaliză
Hexacontetraedre!

CALUL TROIAN

(Vergiliu, Eneida)

Și ascultând așa fel de-al unora îndemn,
Băgară în cetate pe calul cel de lemn
Ș'apoi pe veselie, pe chef se așternură
Pân' ce în miezul nopții pe toții somnu-i fură...
Din calul acel mare elinii se coboară,
Cu pază ei prin uliți în pândă se strecoară;
Cum văd că mic și mare căzuse 'n somn ca morți,
Ei gătuie străjerii, ce stau lungiți la porți

Ș'aprinde făclii în noapte pe-a zidurilor creste.
Din Tenedos văzură luminile aceste
Și 'mplătoșați cum fură, armați cu lănci și săbii,
S'apropie de țarmuri pe negrele corăbii.
Când peste lumea toată domnea a nopții slavă
Ei prea cu molcomișul și fără de gălceavă
Intrară în cetate... oricare repezi
Și începur' în toții a da și a snopi.

Tăiau bătrâni și tineri, din mic până la mare,
Ostași în floarea vârstei și tinere fecioare...
Și-s chiote, blesteme din inimă, rărunchi.
Prin porțile cetății curgeau pân' în genunchi
Șiroaiele de sânge... pe pruncii cei de țâță
Îi aruncau în flăcări, să nu rămâie viță
Și urmă de Troada... Și dând în visterie
Grămezile de aur răpeau cu lăcomie.

Trei zile pustiiră cetatea și olatul
Împlând cu jale țara lui Priam-împăratul.
Când oamenii-s grămadă uciși în orice loc,
Elinii atunci dederă cetății mândre foc
De răsărea din ziduri o mare de jeratec
Roșind bolta întreagă și crugul singuratec.
Ard turnurile 'n vânturi - de vaietele mumii
Nu se vedea de flăcări nici marginile lumii.

UN OM DE STAT

de Wernicke, 1697

Un om de stat, ce multe îți promite,
Să nu-i arăți că tu nu-i dai credință,
Ci-i mulțămeste cu 'nchinări smerite.

Ca să nu-și dea prea mult silință,
Te fă că crezi orice el o să-ți zică.
Ajută-l însuși tu, ca să te mință:

Destul folos, dacă măcar nu-ți strică.

STAI DEASUPRĂ-MI

(de N. Lenau)

Stai deasupra-mi, ochi de întuneric,
Cu putere mă pătrunde-acu -
Serioasă, blândă, visătoare,
Neadâncit de dulce, noapte, tu!

Cu-al întunecimii tale farmec
Risipește ceața lumii reci,
Să te simt plutind deasupra vieții-mi,
Singuratic, tu, în veci de veci.

RĂMÂI DEASUPRA-MI

(după N. Lenau, variantă)

Rămâi deasupra-mi, noapte 'ntunecoasă,
Cu 'ntreaga ta putere mă condu,
O, visătoare, blândă, serioasă,
O, nemărginit de dulce noapte, tu!

Și cu-al întunecimei tale farmec
Răpește-mi lumea mea de umbre reci,
Ca să te simt plutind deasupra vieții-mi
Tu singuratică în veci de veci!

DONEC ERIS FELIX...

Ovidiu, Tristia, I, 9, 5-6

Până vei fi fericit număra-vei amici o mulțime,
Cum se vor întuneca vremile - singur rămâi!

1880

O, MAMĂ...

O mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamățul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi;
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s'o 'ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voi odată umbrind mormântul meu...
Mereu va crește umbra-i, eu voi dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă 'n triste zidiri de țintirim:
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună 'n încăperea aceluiași sicriu,
De-a pururea aproape vei fi de sânul meu...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

Publicată în Convorbiri literare, XIV, nr. 1, 1 aprilie 1880, p. 38.

CE SUFLET TRIST...

Ce suflet trist mi-au dăruit
Părinții din părinți,
De-au încăput numai în el
Atâtea suferinți?

Ce suflet trist și fără' de rost
Și din ce lut inert,
Că după-atâtea amăgiri
Mai speră în deșert?

Cum nu se simte blestemat
De-a duce 'n veci nevoi?
O, valuri ale sfintei mări,
Luați-mă cu voi!

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dintre sute de catarge
Căre lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Dintre pasări călătoare
Ce străbat pământurile,
Câte-o să le 'nece oare
Valurile, vânturile?

De-i goni fie norocul,
Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
Vânturile, valurile.

Nențeles rămâne gândul
Ce-ți străbate cânturile,
Sboară vecinic, îngânându-l,
Valurile, vânturile.

CU PÂNZELE-ATÂRNATE

Cu pânzele-atârinate
În liniște de vânt,
Corabia străbate
Departe pe pământ.
Iar stolul rândurelelor
Trece 'ntre cer și mare...
O, stelelor, stelelor,
Nemuritoare,
De ce și voi nu vă luați
Pe-ale lor urme oare?

De ce mă întristează
Că valurile mor,
Când altele urmează
Rotind în urma lor?
De ce căderea florilor
Ș'a frunzelor ne doare?
O, norilor, norilor,
Ști-veți voi, oare,

De ce rămân atâtea 'n veci
Și numai omul moare?

În cer întotdeauna
Urmăm al nostru mers,
Ca soarele și luna
Rotind în univers.
Un crez adânc pătrunde-va
De-a pururi omenirea
Că undeva, undeva
E fericirea:
Și toți aleargă după ea:
N'o află nicăiera.

Astfel și eu din lume
Voit-aș fi să pier
Ca unda fără nume
Ca ziua cea de ieri,
Iar ca în totd'auna
Urmam al norilor mers
Ca soarele și luna
Rotind în univers.

De ce atâta plângere
A tuturor soarte
E ardere, stângere,
Viață și moarte?

DIN CERURILE-ALBASTRE

Din cerurile-albastre
Luceferi se desfac,
Zâmbind iubirii noastre
Și undele pe lac.
De glasul păsărelelor
Pe gânduri codru-i pus.
O, stelelor, stelelor,
Unde v'ați dus?

În turme călătoare
Trec nourii pe ceri,
Ce seamăn pieritoare

Duioaselor dureri.
De strălucirea florilor
E câmpul tot răpus.
O, norilor, norilor,
Unde v'ați dus?

Șoptiri aeriene
Pătrund din mal în mal
Ș'a stelelor icoane
Pre fiecare val.
De ochii tăi cei plini de-amor
Aminte mi-am adus.
O, stelelor, stelelor,
Unde v'ați dus?

Cum iedera se leagă
De ramuri de stejar,
Mi-a fost odată dragă
Și dragă-mi este iar.
De brațul tău cuprins cu dor
Aminte mi-am adus.
O, brațelor, brațelor,
Unde v'ați dus?

CINE EȘTI?

Nici luna plutitoare, nici stelele din ceri
N'or să pătrunză 'n umbra trecutelor dureri,
N'or să pătrunz' amarul pierdutei tinereți,
Chiar de-aș avea de-acuma ș'o sută de vieți,
Căci sufletu-mi e-atâta de 'ntunecat de-atunci...
Tu numai o privire în visul meu arunci.

Ca toamna cea târzie e viața mea, și cad
Iluzii ca și frunza pe undele de vad
Și nici o bucurie în cale-mi nu culeg,
Nimic de care 'n lume iubirea mea să leg,
Ca pe bătrânul Cain, pustiuri mă cuprind...
Doar brațele-ți de marmur în visul meu se 'ntind.

Aș vrea a mea viață să aib' un înțeles,
Să apăr adevăruri, minciună ori eres,

Pentr'un nimic oricare, cu lumea să mă lupt
De-ar fi să mă strivească puterea-i dedesupt,
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic...
Doar genele-ți umbroase în visu-mi se ridic.

Puțin îmi pasă dacă cu mine voi spori
Mulțimea care numai se naște spre-a muri,
Din leagănul acelor sicriu nu s'a făcut
Ce-avură fericirea de-a nu se fi născut
Și să ajung ca dânșii atâta am visat...
Ci doar de nemurire în vis mi-ai revărsat.

Precum corăbii negre mânate sunt de vânt
Cu pânzele umflate departe de pământ,
Cum între cer și mare trec păsările 'n stol,
Plutesc a mele gânduri pe-a sufletului gol
Și 'ntind a lor aripe spre negre depărtări,
Tu nu treci, cum nu trece luceafărul pe mări.

Am blăstămat în chaos întâiul vieții colț...
Pe care se 'nălțară a cerurilor bolți,
El fu începătorul eternelor dureri,
El e eternul astăzi, și-a fost eternul ieri,
Am blăstămat viața în însuși al ei miez...
Ci tu, intrând în visu-mi, te binecuvintez.

De noaptea cugetări-mi, de gânduri ce gândesc,
Pustiul se întinde, păduri îmbătrânesc
De aspra viscolire sălbatecului cânt
Își scutură copacii frunzișul la pământ,
Căci sufletu-mi copil e al viscolelor reci...
Tu, ramură 'nflorită, pe visul meu te pleci.

Mai e încă în mine ceva de amăgit?
Au moartea ca s'o merit destul n'am suferit,
Trecutu-mi de durere prea este uniform
Ca să am drept de somnul pământului s'adorm?
N'am isbutit de mine destul a-mi bate joc
De mai apari în visu-mi... o rază de noroc?

Dar cine ești tu oare cu ochii de mă minți,
Ai căror raze lucii sunt dulci făgăduinți

De-amor fără de margini, de drage fericiri
Cari nu sunt în lumea aceasta nicăiri?
De ce cu arătarea-ți îngreui al meu gând,
Cu farmecul în visul vieți-mi străbătând?

De ce? E iarăși umbra iubirii cei de veci
Ce trece cu întregul ei farmec pe când treci
Căci e biruitorul amor atât de trist
Ce-au luminat în umbra durerilor lui Christ
Oriunde fug a tale priviri tot mă ajung;
Din cadrul de 'ntunerec nu pot să te alung.

O, AMORI!...

O, amor!... Castelul negru stă în rariștea de brazi
Și s'oglund' adânc în lacu-i, în rotire de talaz
Și tăcere-adânc domnește - în zidirea veche numa'
Tremur albele perdele printre geamuri ca și bruma
Dar străfulgeră în umbra lui a undelor bătaie
Ce le-ajunge 'n a lor fugă dulcea tainica văpaie

Care luna o revarsă când din dealuri se ivește.
Muchi de stâncă, vârf de codru ea pe cer îi zugrăvește
Încât brazii par o strajă viziunii de balaur
Când în mijlocul lor arde o comoară numai aur
Iară lebedele albe când plutesc din negre trestii
Domnitoare par ai apei și ai liniștei acestei

Când cu aripele 'ntinse se mai scutură ș'o taie
Ba în cercuri tremurânde, ba în brazde de văpaie
Iară papura se mișcă de al undelor cutreier
Și în iarba cea înaltă somnoros suspin' un greier
E atâta vară 'n aer, de te-adoarme 'ncet cu zvonul
Cavalerul îmblă singur și privește-oftând balconul

Ce cu frunze încărcatu-i de îi spânzur prin ostrețe
Mari lianele 'nflorite cu-a lor fel de fel de fețe.
Vânăta e umbra dulce sub copaci, rumenă seara
Și în farmecul naturii note picură ghitara
„O, arată-mi-te 'n haina albă, lungă de mătase
Care pare încărcată cu o brumă argintoasă

Să te văd iubite ânger, în lumină minunată

Mângâindu-ți părul galben mlădioasă adorată,
O, îndură-te, iubito, mi te-arată și aruncă
De la sânul tău cel dulce floarea candidă de luncă
Și pe coardele ghitarei, răsunând încet, să cadă
Ah, așa-i de albă noaptea, parc' ar fi căzut zăpadă

Or mă lasă 'n umbra dulce a ietacului să-ți vin
Parfumat ca o cutie și 'mbrăcat în musselin
Cupido, un paj șagalnic va ascunde cu-a lui mână
Dulcea lampei strălucire, adorata mea stăpână"
El aude cum foșniră, lin, mărunț a sale poale
De mătase... nebunia tutor miturilor sale

Printre flori și-arată capul și se 'nclină peste gratii
Cine e? E arătarea mândră-a pururi adoratei
Din balcon o roză cade... el o prinde ș'o privește
Ea punând mâna la gură, ce cuvânt îi mai șoptește?
O, amor, când ai văzut tu aste lucruri cunoscute -?
Dacă-ți place, pe la anul una mie patru sute.

O, VIN PE MARE...

O vin pe marea ce-o cuprinde
Un cer înalt de stele plin,
Și vântul serii va întinde
A luntrei pânză în senin.

Cu-a tale reci și albe brațe
Tu la grumazu-mi să rămâi
Și luna-ți bate drept în față,
Îți cază părul la călcâi.

Mă voi pleca încet spre tine
Să-ți beau tot sufletul iubit
C'o lungă, lungă sărutare,
Uimită, fără de sfârșit!

MARMURĂ CU OCHII NEGRI...

Marmură cu ochii negri și cu glasul de porumb
De ce-i rece al tău suflet și greoi ca și de plumb?
Când c'o patimă de demon te privesc și te ador
De la ochii tăi cei lucii mântuirea mi-o implor

Tu dai capul într'o parte și nu vrei ca să răspunzi,
Cu săgeata crud' a morții a mea inim' o pătrunzi
Cu săgeata morții crude și cu golul sufletesc
Și nu pot cu-a mea suflare inima s'o 'nsuflețesc,
Cu fiori de fericire s'o trezesc din al ei somn
Și pe farmecele-i toate eu, eu singur să fiu Domn.

Ah! cum nu te pot în brațe să te strâng în veci, în veci
Să dezgheț cu sărutarea-mi raza ochilor tăi reci
Și să mângâi cu-a mea mână de la tâmplă creții blonzi
Piatră tu ne'nsuflețită, o tu inimă de bronz
De erai de piatră, încă te 'ncălziai de-atât amor
Mă lăsași să cad nainte-ți la picioarele-ți să mor
Să mă 'nec de fericire de noroc să 'nnebunesc
Și în noaptea cugetări-mi și mai mult să te iubesc
Dară vai, tu ești de piatră ca și veacul împietrit
Tu nu știi ce e iubire căci nu poți să fi iubit,

Tu gândești c'amorul este ca și roiul de plăceri,
Cum că chipul de-azi te face să uiți chipul cel de ieri
N'ai aducere aminte, nici iluzii n'ai avut,
Mut îți este viitorul, cum trecutul îți e mut
Geaba îți mai porți pe brațe raiul dulcilor tăi sâni
Căci pustie ți-e viața cum o duci de azi pe mâni
Căci pustie-i și săracă de noroc și mângâieri
Căci puțința fericirii a pierit în vecinic ieri
Și astfel cu vorbe numai luni de zile m'ai purtat
Și-or să treacă ani la mijloc și eu tot n'oi fi uitat
Cum ești dulce și frumoasă, dar în lume de prisos
Cum viața mi-ai jertfit-o fără de nici un folos.

CU RECEA NEPĂSARE TU SUFLETU-MI ADUCI...

Cu recea nepăsare tu sufletu-mi aduci
Pe cele două brațe întinse-a sfinte-i cruci,
Și buzele 'nsetate cu fiere mi le uzi,
Când ruga mea fierbinte nu vrei să o auzi
Mă faci părtaș în lume durerilor lui Christ –
O, marmură, aibi milă de sufletul meu trist

Îmi pare că frumoasă cobori din pedestal
Iar haina se lipește și părul cade val...

Au crede-voi vederi-mi? Tu ești în adevăr
De treci cu mâna albă prin vițele de păr?
Dacă visez, te 'ndură, privește 'n ochi-mi drept...
O, marmură, aibi milă, să nu mă mai deștept

Aș vrea cu-a mele lacrimi picioarele să-ți scald,
Să mor de 'nfiorarea din ochiul tău cel cald;
Ca lebăda ce moare de propriul ei cânt
Înamorat de amoru-mi eu să devin pământ
Să mor de frumusețea cu care lin te pleci
O, marmură, aibi milă, de stingerea-mi de veci!

Dar cine ești tu oare cu ochii să mă minți,
Ai căror raze lucii sunt dulci făgăduinți
De-amor fără de margini, de drage fericiri,
Cari nu sunt în lumea aceasta nicăiri?
De ce cu arătarea-ți îngreui al meu gând
Cu farmecele tale în visu-mi străbătând?

De ce? E iarăși umbra iubirii cei de veci,
Ce trece cu întreaga-i putere pe când treci
Căci este iar amorul, atât de blând și trist
Parc' ar purta în sânu-i durerile lui Christ
Oriunde fug, a sale priviri tot mă ajung...
Din cadrul vieții mele nu pot să te alung.

TU CE RÂZI CU-ATÂTA FARMEC...

Tu ce râzi cu-atâta farmec, ca copiii cei cu haz
Și în râsul tău cel dulce faci gropițe în obraz
Și gropițe ucigașe lângă unghiul dulcii guri
Și pe degetele mâinii și la alte 'ncheieturi
Tu ce mi-ai răpit viața cu-acea umbră de sub gene
Mai frumoasă decât zâna Venus Anadyomene.

DE-ATÂTEA ORI...

De-atâtea ori am fost să mor,
De dragul dragii mele...
Ce s'au ales de-atât amor,
O, stele, eternelor stele?

Și viața toată mi-am închis

Gonind la idealuri...
Ce s'au ales de-atâta vis,
O, valuri, eternelor valuri?

POVESTEA DOCHIEI ȘI URSITORILE

Crește iarba, mări, iară,
Bătută de vânt de vară
Unde mi-i pădurea rară.
Dar în iarba cea frumoasă
N'a intrat vrodată coasă
Unde mi-i pădurea deasă.
De desișul din pădure
Nu s'atinse vro secure.

Cât de naltu-i, cât de mare,
Nicăieri nu vezi cărare,
De și-ar pierde urmele
Ciobănași cu turmele.
La temeii de codri deși
Nu-i cărare ca să ieși,
Ci-i rariște de brazi
Și un ochi voios de iaz

Și doi tei ca niște frați,
La tulpină depărtați,
La vârfuri amestecați.
Iar la umbra celor tei
Mi s'arată un bordei,
Frunza cade de pe ei
Scuturată, resfirată,
Pe cărare aruncată.

Iar pe prispă, singurea,
Văduvioară tinerea,
C'un picior îmi legăna
Copilaș înfășășel,
Ce îi râde frumușel.
Și cum codrul se frământă,
Ea își cântă, ea-și descântă,
Legănând dintr'un picior

Îi zicea încetișor:
— Nani, nani, puișor,
Nani, nani, copilaș,
O poveste spune-ț'aș,
O poveste drăgălașă,
Ca să-mi crești voinic în fașă.
Tată-meu era cioban,
Câte clipe-s într'un an

Tot atâția baci avea,
Cu mii turme-alătura,
Turme mii de mielușele,
Ciobănașii după ele,
Turme mândre și de oi,
Ciobănașii dinapoi
Cu fluier și cimpoi,
Mai avea de mă pricepi,

Herghelii de cai sirepi,
Ce ca vijeliile
Îi împleau câmpiile,
Îi pășteau moșile,
Și de-a lungul râurilor
S'așterneau pustiurilor,
Și în valurile ierbii
Pășteau ciutele și cerbii,

Și prin munți pierduți în nouri
Avea cârduri mari de bouri,
Ș'avea munți, ș'avea păduri,
Și cetății cu 'ntărituri,
Ș'avea sate mii de mii
Presărate pe câmpii,
Ș'avea sate mari și mici,
Pline toate de voinici.

Ce mai freamăt, ce mai sbucium
Când, sunând voios din bucium,
Chema țara la hotare,
De-alergau cu mic cu mare,
De curgeau ca râurile

Și 'nnegrea pustiurile.
Amar mie, 'ntr'un suspin
Lacrimile vale-mi vin,

Cu năframa de le șterg,
Ele tot mai tare merg.
Și frumoasă mai eram,
Cum n'a mai fost neam de neam.
De-aur mi-erău pletele
Și le 'mpleteau fetele,
Rumână ca un bujor,
Eram dragă tuturor.

Au venit, mări, -au venit
Împărați din Răsărit
Să mă ceară în pețit,
Dar s'au dus cum au sosit.
Veneau crai și veneau soli
Învățați în multe școli,
Cu cuvinte așezate
Mă cerură cu dreptate.

„Bună vreme, baci bătrân,
Împăratu nost' stăpân
Ne-au trimis a întreba
De măriți fata ori ba.“
El răspunde-atunci cinstit:
„Dragi voinici, bine-ați venit,
Dragu mi-e să v'ospățez,
Cu voi să mă desfățez,
Dar oricât m'ați întrebat,
Fată n'am de măritat.“

Da 'mpăratul din Apus
Au venit și nu s'au dus,
Două vorbe că mi-au spus,
Inima că mi-au supus.
Era mândru și 'narmat,
Un oștean împlătoșat,
Era mândru și voinic,
N'avea grijă de nimic.

El înalt și eu înaltă,
Ne sta bine laolaltă,
Potriviți cu de prisos,
Eu frumoasă, el frumos,
Amar mie 'ntr'un suspin
Lacrimile vale-mi vin,
Cu năframa de le șterg,
Ele tot mai tare merg.

Auzit-au d'auzit
Pețitori din răsărit
Că eu stau să mă mărit,
Iară cum m'am măritat,
Multe neamuri s'au sculat,
Casa doar ne-o vor strica
Și pe noi ne-or depărta;

Mii de limbi curgeau în râuri,
Răsărite din pustiuri,
Și veneau adunături,
Răsărite din păduri,
Mai călări și mai pe jos,
Tot veneau în nour gros,
Veneau roiuri, veneau turmă
Și lăsau pustiu 'n urmă,

Veneau turmă, veneau vale
Și surpau cetăți în cale;
Geaba omul meu da piept,
L-împingeau tot înderept.
I-au înfrânt oștirile,
I-au răpit măririle,
Pustiit-au țările,
I-au luat averile,

I-a 'nnegritu-i soarele,
I-au robit popoarele.
Eu în codrul cel pustiu
Rătăcind, într'un târziu,
Am aflat din limbi străine
Că bărbatul nu-mi mai vine,

Am aflat dinspre apus
Că bărbatul mi s'au dus,
S'a dus cale nenturnată,
De toți oamenii urmată.
Am aflat din răsărit
Că bărbatul mi-au murit,
Și-au murit și mi-l bocea,
Lumea 'ntreagă îl plângea.
Plâns-au toate schiturile,
Toate răsăriturile

Și apusurile toate,
Și noroade, limbi și gloate,
Miazănoapte, miazăzi
Nu-l mai putură trezi.
Plâns-au marea pe-ai ei regi,
Pe 'mpărații lumii 'ntregi,
Ș'o furtună se lăsă
Ce pământul l-îneacă.

Miazănoapte și apus
Neamuri mii pe cale-au pus,
Roiuri mari și prădătoare,
A străinelor popoare,
Ce curgeau, mări, curgeau,
Capăt nici nu mai aveau,
Ca să puie moștenire
Pe sărmana omenire.

Când gândesc l'așa dureri,
Pare-mi-se c'au fost ieri,
Când gândesc l'ai mei ciobani,
Pare-mi-se mii de ani...
Iară când am auzit
Că bărbatul mi-au murit,
Teiu-acesta am sădit,
Crește teiul și 'nflorește

Și viața mi-o umbrește.
Și în umbră-i cum trăiesc,
Eu nu mai îmbătrânesc.

Dragul mamei copilaș,
Multe 'n lume spune-ți-aș,
Dar mă tem să nu mă lași,
Ci mai dormi, mări, un pic
Că ești crud de ani și mic,

Dormi la umbră, dormi în pace,
Că mama ție ți-a face,
Sub cel tei bătut de vânt,
Pătișorul la pământ;
Multe-s rămurelele,
Tot or bate stelele,
Iară luna va străbate
Dulcea ta singurătate,

Iar când vântul v'aromi,
Mândru mi te-a adormi,
Și când vântul va sufla,
Teiul se va legăna,
Florile-și va scutura.
Iarăși te vei deștepta
Sub rotirea norilor,
În căderea florilor,

Sub lucirea stelelor
Și la jocul ielelor.
Sub frunza stejarilor
La glasul isvoarelor.
Unde-i crucea de la căi
— Nu mai plânge, mări -
Cresc ca frații doi molizi
— Râzi, puiule, râzi -

Unde-s păsări în copaci
— Taci, puiule, taci -
S'adun fete și flăcăi
— Dormi, puiule, hăi! -
Și cum cântă, cum suspină,
Glasul codrului o 'ngână,
Și cum doina-și tragână
Teiul mi se leagână,

Adormind-o florile
Și privighetorile.
Sună dulce, o auzi-ici,
Începutul unei muzici
Triste și aeriene
Ca sunarea din organe.
Mum' adoarme, pruncul râde,
Teiul vechi i se deschide.

Ies trei zâne ca pe-o poartă,
Câte-o stea în frunte poartă,
Ele-s ursitorile,
Luminând ca zorile,
Mâini ușoare, glasuri slabe,
Pietre scumpe 'n mii de boabe
Le încarcă cu podoabe,
Și prin frunze străvezie

A lor glezne argintie
Mai nu calcă pe pământ
Când se leagănă de vânt,
Când ușor de mâni se prind,
Trag un danț și mi-l întind,
Leagănul încungiurând
Și din gură 'ncet cântând.
Una-i zice: — Drag băiat,

Să fii mare împărat,
Căci așa fel ți-a fost dat.
Alta-i zice: — Să fii tare
Fără de asemănare,
Cum nu e viteaz sub soare.
Zise-a treia: — Fii cuminte
În purtare și cuvinte,
Și isteț să fii cu duhul,

Cum e luna și văzduhul.
— Ah, mai stați, mai stați o clipă,
Nu-i dați daruri ce în pripă
Sunt supuse la risipă;
Daruri ce le dați multora

Dați-le ș'acum altora,
Ci deasupra tuturor
Dăruiți-i lui ceva

Ce în lume nimenea
N'a avut, nici n'o avea.
Zâna-a treia stă pe loc,
Ochii ei sunt plini de foc
Și la mumă se uita
Și astfel îi cuvânta:
— Dochie, drăguța mea,
Știi tu ce-ai cerut, ori ba?

Nici o știi, nici o vei ști,
Și eu tot voi împlini.
Zâna pe copil se pleacă,
Ochi 'n lacrimi i se 'neacă
Și ea zice-încetișor:
— Nani, pușor,
Cerul, când o să te scoli,
Ți-o trimite soli,

Căci ți-e dat acum de soarte
Viață fără moarte
Și ți-e dată tinereță
Fără bătrâneță.
Un cuvânt măcar să nu zici,
E sfârșitul unei musici
Blânde și aeriene
Ca sunarea din organe.

Muma doarme 'n ciritei,
Intră zânele în tei,
Muma doarme, pruncul râde,
Teiul vechi se reînchide,
Iară pruncul și cu muma
Față 'n față dorm acuma,
Și, cum dorm cu ochiu 'nchis,
Au visat același vis.

URSITORILE

Codru-i alb și frunza-i neagră.
A lui mii de rămurele
De zăpadă îi sunt grele,
Vântul trece doar prin ele,
Vântul rece și vro țarcă
Scuturând le mai descarcă...

Albă-i noaptea cea cu lună,
De 'n departe codrul sună,
Lupi 'n pâlcuri se adună.
Suflă vântul, suflă-într'una,
Câmp și cer mi le 'mpreună.
Te-apuc'o jale nebună,

Jale lungă și întinsă,
Ca și țara toată ninsă,
Codri tremur ca o vargă
Cât îi zarea ta de largă,
Lupii peste culmi aleargă,

Străbătând ninsorile,
Pâlcuri sboară ciorile,
De mai zici cu zicătoarea:
Albă-i lumea, neagră-i cioara.

În temei de codri deși
Nu e pârție să ieși,
Nu-i cărare, nici răzor,
Nici urmă de vânător.

Viscolind, troienele
Au umplut poienele,
S'au lăsat pe crengi uscate,
Peste frunze scuturate,
Peste ape, peste toate.

În pădurea nepătrunsă,
O căscioară e ascunsă,
Nu-i aproape sat, nici drum,
Singurică, nu știi cum,

Doar din horn îi iese fum...

Cine 'n casă o să-mi şadă,
De nu-i pasă de zăpadă,
Care cade ş'o să cadă
Tot grămadă pe grămadă,
De 'ntrece gardu 'n ogradă,

Pân' la streşină-o s'ajungă
De s'alege iarna lungă?
Văduvioară tinerică
Şade-acolo singurică;

Câte zile sunt lăsate
Nu mai merge pe la sate,
Câtă-i vremea unei ierne,
Cât zăpadă se aşterne,

Ea tot deapănă şi țese
Fire albe, pânze-alese.
Părul ei cel negru, moale
Desfăcut cădea la vale,

Ochii tineri şi căprij
Strălucesc așa de vii,
Iar de râde are haz,
Cu gropițe în obraz

Și la unghiul dulcii guri,
Și la alte 'ncheieturi,
Și la degete, la coate,
La 'ncheieturile toate;

Ochii ard întunecoși,
Fața albă, buze roși,
Iar când merge legănată,
Tremur sânii ei deodată,
Tremură frumseța-i toată.

Nu-i subțire, ci 'mplinită,
Cum e bună de iubită,
Nici prea mică, nici prea mare,
Plinuță la 'ncingătoare,

Plinuță la sâni, la față,
Încât ai ce strânge 'n brațe.
Tot ce-ar zice i se cade,
Tot ce-ar face bine-i șade,

Și la vorbă de s'o 'ntinde,
Vorba dulce bine-o prinde,
Și de tace iarăși place,
Că are pe vino 'ncoace;

Oacheșă și sprâncenată
Și la îmblet alintată -
Ar trebui sărutată.
Pe când arde focu 'n vatră,
Lupii urlă, câinii latră,

Iar ea toarce din fuior,
Legănând cu un picior
Albia c'un copilaș,
Adormit și drăgălaș,
Alb ca felia de caș.

Și ea zice 'ncetișor:
— Nani, nani, puișor,
Dormi, drăguță, dormi în pace
Că la vară eu ți-oi face

Sub cel tei bătut de vânt
Așternutul la pământ.
Vântul că va aromi.
Iară tu vei adormi,

Vor pătrunde stelele
Toate rămurelele,
Iară luna va străbate
A noastră singurătate,

Iar când vântul va sufla,
Teiul se va legăna,
Florile și-a scutura,
Iarăși te va deștepta

Sub plutirea norilor,

În căderea florilor,
Pe-a isvoarelor sunare,
Pe de-a pururi călătoare,
La glas de privighitoare.

Cum îngână și visează,
Genele-i se 'ngreuiază;
Adormind astfel cum șade,
Fusul din mână îi cade;
Doar prin somn mișcă piciorul,
Ca să-și legene ficiorul.

Focu 'n vatră se potoale,
E-o căldur' așa de moale
Și sub candelă smerită
Ea adoarme zugrăvită;
Iar cămașa stă să-i cadă
De pe umeri de zăpadă,

De pe munții sânului,
Albi ca floarea crinului,
Așa dulci și plini și dragi,
Pe-a lor culmi având doi fragi
Și rotunzi și dragi și dulci,
Fruntea pe ei să ți-o culci.

Adormise-așa frumos
Cu-a ei mâni lăsate 'n jos,
Sub o candelă smerită
Pare că e zugrăvită.

Cum dormea cu ochiu 'nchis,
Ea visă un mândru vis:
Un părete-a stat să cadă,
Nu mai e defel zăpadă,

Codrul tremură 'nfrunzind,
Isvoarele 'ntinerind
Și ea vede mândru tei
Ce umbrește casa ei,

Că 'nfloarea bătut de vânt
Cu crengile la pământ;

O cântare sună lină,
Iar în zare lună plină,

Iar băiatu 'n somn, el, râde.
Teiul mândru se deschide,
Ies trei zâne ca pe poartă,
Câte-o stea în frunte poartă:

Ele-s ursitorile
Rumene ca zorile,
Și ușoare calcă, slabe,
Pietre scumpe 'n mii de boabe
Pe-a lor văluri sunt podoabe.

Și prin pânze străvezie,
A lor glezne argintie
Nu s'ating nici de pământ,
Ci se leagănă de vânt,

Căci ușor de mâni se prind,
Trag un danț și mi-l întind,
Leagănul încunjurând
Și din gură cuvântând,
Cuvântând cuvinte rare
Ca niște mărgăritare.

Una zise: — Drag băiat,
Vei fi mare împărat,
Căci așa îți este scris,
Cum ți-o spun acum în vis.

Alta zise: — Vei fi tare
Fără vro asămănare,
Cum nu-i alt viteaz sub soare.

Iar a treia-i zise: — Dragă,
Ai să aibi o minte 'ntreagă,
Căci isteț vei fi cu duhul
Ca și luna și văzduhul.

Iară muma cum visează,
Mâinile-și împreunează
Și se roagă către zâne:

— Luminatelor stăpâne,
Nicăieri nu-i copilaș
Așa blând și drăgălaș,
Nici în lume, nici în țară,
Că-i frumos din cale-afară,

Drag îmi e ca o minune,
N'am cuvinte a o spune,
Geaba caut și gândesc,
Nu știu să le potrivesc.

Nu-i dați daruri trecătoare
Cum dați altora sub soare,
Dăruți-i lui ceva
Ce în lume nimenea
N'a avut, nici n'o avea.

Atunci danțul se oprește,
Zâna-a treia trist privește,
Către mumă zise-așa:
— Știi tu ce-ai cerut ori ba?

Nici o știi, nici o vei ști,
Dară eu voi împlini
Ce-ai cerut în ceasul sfânt,
Sfânt în cer și pe pământ.

Pe copil se pleacă zâna,
Peste el și 'ntinde mâna:
Numai tu vei mai avea
Ce nu are nimenea,

Că acum ți-e dat de soarte
Viață fără moarte,
Și ți-e dată tinerețe
Fără bătrânețe.

O cântare sună lină,
Arde 'n zare luna plină,
Peste vârfuri trec scânteii,
Intră zânele în tei.

Muma doarme, pruncul râde,

Copacul se reînchide.

MUȘATIN ȘI CODRUL

Săracă Țară-de-Sus,
Toată faima ți s'a dus!
Acu cinci sute de ani
Numai codru îmi erai...
Împrejur nășteau pustii,
Se surpau împărății,
Neamurile 'mbătrâneau,
Crăiile se treceau
Și cetăți se risipeau
Numai codrii tăi creșteau.

Verde-i umbra nepătrunsă
Unde-o lume e ascunsă
Și în umbra cea de veci
Curgu-mi râurile reci
Limpegioare, rotitoare,
Având glasuri de isvoare.
Bistrița în stânci se sbate
Prin păduri întunecate
Și mereu se adâncește
Unde apa-abia clipește,
Și deodată vede că
Apa i se 'mpiedică
Și de stânci i se iezește,
Ea s'adună și tot crește;

Se iezește 'n mândru lac
Ale cărui ape tac,
Iar copacii umbră-i fac,
Pe deasupra frunza deasă
În adânc apa veghiază
Iar stejari din mal în mal
Pe deasupra-i se prăval,
Vârfuri sprijin deolaltă
Și îmi fac o boltă naltă,
De vârfuri ei se 'mpletesc
Și în umbră stăpânesc

Și în vecinică răcoare
Undele-s scânteietoare.

Dintr'un mal la celălalt
A căzut un trunchi înalt,
Mi-a căzut de-a curmezișul,
De îi spânzură frunzișul,
Punte lungă de-un copac
Peste-o liniște de lac,
Punte lungă, punte mare,
De mi-o poți trece călare.

Iar Mușatin tinerel,
Trece puntea singurel,
Cu pieptarul de oțel,
Cu cușma neagră de miel,
Cu zeghea albă pe el.
Cum venea la vânătoare,
Purta arcul pe spinare,
Tolbă de săgeți el are;

Cu lungi plete pân' pe spate,
Dar la frunte retezate.
Copilaș în haine strimte,
Ușurel mi se mai simte;
De ocheste-o căprioară,
Șoimul pe deasupra-i sboară;
De-și întinde mâna 'n sus,
Șoimu 'n palmă i s'a pus;

Și tot vine chiuind
Și din frunză tot pocnind,
Și când prinde a cânta,
Codrii 'ncep a răsuna:
— Auzi dragă, auzi mamă
Pe Mușatin cum te chiamă?

Nime 'n juru-i nu era,
Numai mierla șuiera,
Iară el se cobora
Unde apa tremura.
Cucul cântă, mierla-i zice:

— Ce cați tu, băiet, pe-aice?
— Crește, codri, și te 'ndeasă,
Numai de-o cărare-mi lasă,

Și te trec în curmeziș,
Doar de-oi da de-un luminiș
Și în el isvor de apă
Să văd șoimul cum se s'adapă.
Zice codrul liniștit:

— M'am pus de am înfrunzit
Pentru că tu m'ai dorit.

Iară valurile sună,
Mișcătoare se adună,
Printre pânzele de frunze
Cearcă soare să pătrună,
Ard în umbră la răcoare
Petele scânteietoare
Și pe-a undelor bătaie
Varsă lumina văpaie,

Pe șiroaie limpezi, lungi,
Sboară razele ca dungi.
Sub un vechi stejar pletos
Ce-și lăsa crengile 'n jos
Mușatin se întindea
Punând arcu-alătura:
— Codri, codri, dragul meu,
Parcă ți-aș fi spus'o eu
Să suni din frunză mereu.

Că, de când nu te-am văzut,
Multă vreme a trecut
Și, de când nu te-am cătat,
Multă lume am îmblat.

Codrul i se închina
Și din ramuri clătina:
— Măi Mușatin, măi Mușatin,
Voios ramurile-mi clatin
Și voios ți-aș cuvânta:
Să trăiești Măria-ta!...

Hai Mușat, să ne 'nțelegem
Și 'mpărat să ni te-alegem,
Împărat isvoarelor
Și al căprioarelor,
Așezat la vrun pârâu,
Să scoți fluierul din brâu,
Tu să cânti și eu să cânt,
Frunza-mi toată s'o frământ,
S'o pornesc vuind în vânt
Pe isvoare,
În ponoară,
Unde păsările sboară,
Unde crengile-mi se pleacă
Și căprioarele joacă.
Apa-i zice... : — O, copile,
Mâinile întinde-mi-le,
Vino 'n fundul luminos,
Că tu ești copil frumos!

Iar Mușatin îi răspunde:
— Geaba mă momești în unde,
Geaba, codri, dragul meu,
Îmi suni din frunze mereu,
Când m'oi duce de la tine,
Frunza-o plânge după mine,
Că de suflet mă apucă
Dor de cale, dor de ducă,
Și deși mi-așa de jele
De plânsul măicuței mele,
Eu m'aș duce, m'aș tot duce,
Dor să nu mă mai apuce.
Și m'aș duce 'n cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă.

În zadar în vânt mă chiamă
Dor de casă, glas de mamă,
În zadar răsună 'n vânt,
Căci așa merit eu sânt:
Să-mi fac cale pe pământ,
Să-mi întind cărările,

Să cutreier țările,
Țările și mările.
Fire-ar tare glasul meu,
Ca să treacă tot mereu
De oriunde oi fi eu:
Peste ape, peste punți,
Peste codri de pe munți,
Să ajungă pân' acasă,
Unde mama-mi stă de țăasă,
Și să-i spuie 'n multe rânduri
Nu muri, mamă, de gânduri.

— Nu te duce, mări copile,
Ci de ai în lume zile,
Toate dăruiește-mi-le!
Tu să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar demult sunt fermecat
Și de somn întunecat;
Numai noaptea când sosește
Luna 'n cer călătorește,
Umbra-mi toată mi-o petrece
Cu lumina ei cea rece.

O, atunci un corn îmi sună,
Toți copacii împreună
Sună jalnic frunza 'n lună,
Iară lumea mea s'adună,
Căci copac după copac
Toți deodată se desfac.
Din stejar cu frunza deasă
Iese mândră-o 'mpărăteasă,
Cu păr lung pân' la călcâie
Și cu haine aurie,
Mândră-i este rochia
Și o chiamă Dochia.

Din copaci fără de număr
Ies copiii cu șoimi pe umăr
Și copile multe iese
Cu-a lor mânece sumese,

Și pe umerele goale
Poartă donițe și oale;
Și pornește-atunci un sbucium,
Sună-un dulce glas de bucium,
Pe cărări fără de urme
Vin cerboaițele în turme
Și mugesc încet atât,
Cu talangele de gât
Și așteaptă răbdătoare
Mâni frumoase de fecioare,
De le mulg în donicioare.

Căci să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar vrăjit eu sunt demult,
Până când o să ascult
Răsunând din deal în deal
Cornul mândru triumfal
Al craiului Decebal.

Atunci trunchii-mi s'or desface
Și 'n palate s'or preface,
Vei vedea ieșind din ele
Mii copile tinerele,
Și din brazii cât de mici
Vei vedea ieșind voinici,
Căci la sunetul de corn
Toate 'n viață se întorn.
Iară șoimul, sprintenel,
Pe deasupra-i sboară el:

— Hai Mușatin, măi Mușatin,
Voios aripile-mi clatin
Pe-al tău coif m'aș așeza
Și din gură-aș cuvânta:
— Să trăiești, Măria Ta -
— Rămâi, codri, sănătos,
Că mă chiamă apa 'n jos
Și merit în lumea sânt
Să-mi fac cale pe pământ.

Și Mușatin s'apropie
De Bistrița argintie,
Luntrea ce juca pe val
O dezleagă de la mal,
Sare 'n ea și îi dă drum,
Ca săgeata sboar' acum,
Și mergând, mergând departe,
Apa 'n două o desparte,
În largi brazde de argint
Ce se mișcă strălucind,
Și în umbră mi-l cuprind
Și prin valea boltitoare;
Numai p'ici și pe colea
Soarele mai pătrundea,
Ici e umbră, colo soare
Pe ape tremurătoare.

El pe maluri înflorite
Vede turme rătăcite,
Caii pasc lângă pâraie,
Ca la lebede se 'ndoaie
Gâtul lor. Iar capul mic
Ei deodată îl ridic
Și urechile ciulesc
Pe când luntrea o zăresc.
El plutea, plutea mereu,
Codrul sună blând și greu.
Când deodată zi se face.

Codru 'n două se desface
Și pe ape rotitoare
Scânteiază mândru soare.
Și 'nainte-i vede-un munte
Cu-a lui creștete cărunte,
S'a clădit stâncă pe stâncă
Începând din vale-adâncă,
Și purtând pe el păduri
Peste nourii cei suri,
Își ridică în senin
Creștet de zăpadă plin.

Și spre mal se 'ndreaptă iară
Luntrea mică și ușoară,
Iar Mușatin se coboară,
Calea muntelui apucă
Până 'n vârful să se ducă,
Pân' ce noaptea l-au ajuns
În cel codru nepătruns.
Dar cu noaptea 'n cap pornește,
Se tot urcă voinicește,
Doară culmea va sui-o
Pe când s'o miji de ziuă.

Pe culmea cea înălțată
El ajunge deodată
Și făcându-și ochii roată
El privește lumea toată;
Vede cerul sfântului
Și fața pământului:
Că departe se 'ntind șesuri,
Ce cu ochii nu le măsură,
Unde soarele cel sfânt
Parcă iese din pământ;
Colo 'n zarea depărtată
Nistrul mare i s'arată
Dinspre țările tătare
Și departe curge 'n mare
La Liman ca și o salbă
Se 'nșira Cetatea Albă.

Iar pe fața mării line
Trec corăbiile pline,
Trec departe de pământ,
Pânzele umflate 'n vânt.
Iar privind spre miazăzi
Dunărea el o zări
Într'un arc spre mare 'ntoarsă
Și pe șapte guri se varsă.

De la Nistru pân' la ea
Țară mândră se 'ntindea
Vede șesuri fumegând,

Dealuri mândre înverzind,
Vede codri cum coboară,
Deal cu deal, scară cu scară,
Răsfirându-se pe șes,
Unde râurile ies,
Și pe vârfuri de păduri,
Mănăstiri cu 'ntărituri,

Vede târguri, vaduri, sate
Pe câmpie presărate,
Vede mândrele cetăți
Stăpânind pustietăți,
Vede turmele de oi
Cu ciobanii dinapoi,
Cu fluiere și cimpoi,
Iară hergheliile
Petreceau câmpiile
Și s'așterneau vântului
Ca umbra pământului
Și de-a lungul râurilor
S'așterneau pustiurilor.

Iară șoimul tinerele
Pe deasupra-i sboară el
Și din gură-i cuvânta:
— Să trăiești, Măria-Ta!
Câtă lume câtă zare
De la Nistru pân' la mare:
Fă-ți odată ochii roată
C'aceasta-i Moldova toată.

DRAGOȘ-VODĂ CEL BĂTRÂN

Dragoș-vodă cel bătrân
Pe Moldova e stăpân,
Și domnind cu toată slava
Șade 'n scaun la Suceava,
La Suceava lăudată,
Cu ziduri înconjurată,
Zid de piatră nalt și gros,
Că pe el merg cinci pe jos

Și au loc cu de prisos;
Că merg trei călări alături
Și mai au loc pe de lături
Caii mândri să și-i joace
Când încolo, când încoace,
Iar din negri trunchi de stâncă
Peste valea cea adâncă,
Pe deasupra de cetate,
De biserici și palate,

Stă domneasca cetățuie,
Ce cu crestele-i se suie,
Repezite înspre nori
Peste codri sunători,
Cu-a ei ziduri, cu-a ei bolți
Și cu turnuri pe la colți,
Ziduri grele și cu creste
Cum au fost și nu mai este.

Printre arcurile grele,
Printre negrele zăbrele
Abia soarele străbate
Între tinzi întunecate;
În pereți de piatră goală
Au înfipt făclii de smoală,
Fumegând, cu flăcări roșii
Luminează 'ntunecoșii

Stâlpi de piatră grei și suri
Unde-atârnă armături,
Arătând a lor rugină
Sub făclia de rășină,
Paveze, mănuși leite,
Caște mândre, poleite,
Și pieptare, obrăzare
Și arcuri de vânătoare.

Iar în fundul salei drepte
Se 'nalță pe șapte trepte
Tronul Domnului creștin,
Coperit de-un baldachin,

Iară 'n jețul auriu
Șade Dragoș brumăriu,
Barba albă până 'n brâu,
Cu ochi negri viforoși;

Coroana de aur roș
Strălucind frumos pe frunte
Peste pletele cărunte;
Pe-a hlamidei sale cute
Flori de aur sunt cusute;
Și cu fața înțeleaptă
Și cu schiptru 'n mâna dreaptă.
Ochii mândri și-i îndreaptă.

Iar l'a tronului picioare
Se înșiră pe covoare
Jețuri de lemn dat la strug
Săpate cu meșteșug;
Icea șese, colo șese,
Pentru boierii alese.
La a tronului său scări
Șed în două părți boieri

Așezați, dup' a lor trepte,
Ca poruncile-i s'aștepte.
Vornicul Țării-de-Jos
Sta în scaun luminos,
Un bătrân și blând moșneag
Cu albastrul lui toiag,
Ce-i cu aur împletit
Cu pietre acoperit;

Iar de-aceasta mai în sus
Vornicul Țării de sus;
Sta cu părul colilie
Pârcălabul de Chilie,
Și cu genele lui albe
Pârcălab Cetății Albe,
După aceștia mai vin
Pârcălabul din Hotin.

Cel din Neamț și de la Vrance

Rezimat stătea pe lance,
Dar pe toți i 'ntrece 'n slavă
Pârcălabul de Suceavă.
Și astfel, jur-împrejur,
Șed în blane de samur,
Cu pieptare la un fel
Și cu mânici de oțel.

Cei ce 'n lume se înalță
Cizme roșie încalță,
Cizme roși împintinate
Și pieptare 'mplătoșate,
Cămăși de zale mărunte,
Ce par ca focuri de munte,
Cine 'n oaste are cârmă
Poartă cămașă de sârmă...

DIN HALIMA

Harun'al-Rașid prin Bagdad adese
Tiptil pe uliți cu vizirul iese,
Pe când prin frunza verde de platane
Seninul nopții luminos se țese.

Prin umbra neagră 'n strâmte ulicioare
Ei pe ferești se uită, prin pridvoare,
Colo aud răsând cu veselie,
Dincolo suspinând vreun om ce moare.

Și-astfel sultanul singur cercetează
Orașul lui, pe când în somn visează.
Durerea toat', adâncu 'ntreg al vieții
Va s'o pătrunz' a minții sale rază.

Giafer vizirul l'asfințitul serii
I-arată ale vieții vii miserii.
Nu de răsboae, chin și crudă moarte -
De-adâncul gol al inimei te sperii.

Deci într'o seară-ajung mergând departe,
Pe uliți strâmte și prin pieți deșarte,
Sub zidul unei case vechi și negre,
Cu trepte scunde și cu ușe sparte.

Aud din întru țipăt și suspine,
Aud cum unul bate pe-oarecine,
Iar cel bătut țipa strigând mai tare:
„— Te rog, bătrâne, dă, mai dă în mine.“

Ei stau uimiți. Giafer pe scări se suie,
Încet cu mâna ușa o descuie,
Se uită 'nluntru și-o minune vede,
Cum ca să vadă n'a fost dat altuie.

Privi 'ntr'o sală 'ngustă însă naltă
Și cărți în rafturi, una peste altă,
Mașini și sticle, topitori, metaluri,
Ici pergamente, colo o unealtă.

Iar un bătrân cu o frânghie udă
Lovea 'ntr'un tânăr, ce 'n durere crudă
Se svârcolea: „— Mai dă, te rog, în mine,
Ca Domnul a ta rugă s'o audă.“

Bătrânul însuși îi plângea de milă
Vedeai că spre a-l bate-și face silă,
Ștergându-și ochii săi cei plini de lacrimi
Dădea mereu în el ca într'o grilă.

Uimit Giafer se 'ntoarce și îi spune
Sultanului văzută-acea minune;
Și-au hotărât la Curte a-i aduce,
Pe amândoi la cercetare a-i pune.

A doua zi Harun în tron de fală,
Înconjurat de suita lui regală,
Ordonă ca pe-acel bătrân de-aseară
Și pe-acel tânăr să-i aducă 'n sală.

Și-atunci apar l'a tronului său treaptă
Bătrânul alb cu fața înțeleaptă,
Ținând de mână pe un mândru tânăr
Ce ochii lui sfioși în sus i-ndreaptă.

Ei după chip păreau de viță-arabă,
Dar fața celui tânăr este slabă
Și palidă de multe suferințe -

Deci cu mânie împăratu 'ntreabă:

„— Ce ți-a făcut, moșneag fără de milă,
Acest băiat de-l chinuiești în silă,
Când el te roagă chiar să dai într'însul,
Și pare-atât de blând ca o copilă?“

Bătrânul zise vorbele aceste:

„— Stăpâne, lucrul nu îl știi cum este -
Ciudată e istoria ăstui tânăr,
Deci voie dă-mi să-ți spun a lui poveste.

Tu vei fi auzit de un anume
Ali-ben-Maimun, unu-a fost în lume,
Un învățat și cititor de zodii,
Un vraci prea înțelept cu mare nume.

Cutreierat-au dânsul lumea toată,
Orașe, țări din sfera depărtată,
Pustiile Saharei, râul Gange,
Și la isvorul Nilului odată.

Acesta dar trecând odinioară
Pe-a lui cămilă arida Sahară,
Sub arșița cumplită de amiazăzi
Ce sacă râuri, lacuri și isvoare,

Vuind aude împrejur-i vântul
Samum, ce 'n gură 'ntunecă cuvântul,
Și volburi de nisip rotind în aer
Cu ceru 'ntunecat uneau pământul.

Prin volburi repezi și prin vânt fierbinte
Sbura pe-un cal arab mereu nainte,
Ca o fantasmă albă a pustiei:
Era femee ce-și ieșea din minte.

Căci volburi de nisip o 'mpresurară
Și calul ei în loc l-împiedică,
Iar ea țipa cu un copil în brațe
Chemând pe-Ali în ajutor să-i sară.

Cum volbura 'mprejur-i se rotește,
Cum arde vântul viața-i și cum crește,

Prin aer ea îi aruncă copilul
Strigând: O, mântuie-l, Ali, grăbește!“

CĂTRE MERCUR

Horatîu, Ode, III, 11

O, Mercur, a cărui poveți deprins-au
Amphion, urnind după cântecu-i pietre,
Și tu liră, care 'n cald avânt din șapte
Coarde suna-vei

Templelor, ospetelor mari amică -
Nu c'altădată, fără de grai - o, spune-mi
Cântul, cărui nenduplecata Lyde-i
Plece urechea.

Ea ca mîntza tretină 'n câmp se joacă,
S'o atingi chiar nengăduind. Nu știe
Rostul nunții; crudă rămîne pentru-a
Soțului patemi.

Tigri după tine se iau și codri,
Râul care fuge spumând opri-l-ai,
Alintându-l, fere 'ndărăt portarul
Orcului groaznic,

Cerber ce cu sute de șerpi în creștet
Ca ș'al furiilor, esalează ciumă
Pe când spume fac și venin tustrele
Limbile gurii.

Chiar Ixion, Tytios chiar în silă
Au zâmbit, deșartă rămas-au urna,
A lui Danau fiici auzind cântarea-ți
Fermecătoare.

Lyde-ascultă crimele-acelor fiice,
Căci pedeapsa lor e să umple vasul,
Ce de-a pururi fără de fund se scurge -
Soarta 'ndelungă

Urmărește crimele mari în iad chiar:
Căci păcat mai nelegiuit putea-s'ar
Decât moarte soților lor cu aspru

Fier să le deie?

Una numai, demnă de-a nunții faclă,
Vicleni frumos pe cumplitu-i tată,
Strălucind vestită de-atunci prin secol,
Nobila fiică!

„— Scoli - ea zise, tânărul soț trezindu-și -
Scoli să nu-ți dea somnul de veci de unde
N'aștepți. Fugi de socru-tău, de surori ce
Fără de lege,

Ca leoaice cari surprind juncanii,
Mirii lorucid... numai eu mai blândă
Nici în tine dau, nici voi a te ține 'n
Negrele ziduri...

M'o 'ncărca părintele meu cu lanțuri
Pentru că 'ndurare avui de un biet om
Sau pe un vas trimite-mă-va departe 'n
Câmpii numidici.

Fugi oriunde ochii te duc ori vântul
Până-i noapte, până veghiază Venus,
Mergi cu bine. Ține-mă minte... sapă-un
Vers pe mormântu-mi.“

CĂTRE BULLATIUS

Horățiu, Epistole, I, 11

Cum ți se pare, Bullațiu, Chio, falnicul Lesbos,
Samosul cel elegant, Sardes, cetatea lui Cresus?
Smyrna ori Colophon? Mai mari, mai mici decât faima?
Ori sunt nimic alături cu câmpul lui Mart și cu Tibrul?
Au preferi vrun oraș din cele 'nchinat prin Attal?
Ori de urâtul mării și-a drumului Lebedu-l lauzi?

„Lebedul? Știi tu ce e“, -mi răspunzi? Mai pustiu decât
Gabii,

Mai strimt decât Fidenii; și totuși, aicea viața-mi
Voi s'o petrec, uitat de ai mei, uitându-i pre dâșii,
Dintr'un mal depărtat privind la Neptun turburatul.

Oare acel ce la Roma din Capua pleacă pe ploaie,

Plin de noroi, pentru-asta viața-i în han va petrece-o?
Oare cel degerat lăuda-va cuptorul și baia
Ca pe lucruri ce singure dau fericire vieții?
Pentru că austrul puternic te bântuie, vinde-vei oare
Vasul în care-ai plecat, dincolo de valul Egeic?

Pentr'un om așezat Rhodos, Mitilene frumoasa
Par ca pănura grea în arșiță, par ca și haina
Cea de la câmp în timp vicolos, ori ca baia în Tibru
Iarna, ori ca un foc pe vatră 'n luna lui august.

Deci din Roma se cade, soarta fiind cu priință,
Să ferești depărtatele Samos, Chio și Rhodos.
Ia dar mulțumitor în mâni fericitele ore
Cari un zeu ți le dă: n'amâna cele bune pe alt an
Și te vei ști trăind fericit oriunde în lume.

Grijile noastre fug de cuvinte și 'nțelepciune,
Nu de un loc ce răsare domnind peste apele mării.
Cerul deasupra schimbă, nu sufletul, marea trecând-o.
Oțiul fără de-astâmpăr ne sbuciumă. Duși de corăbii
Și de trăsuri, căutăm bun trai. Ce cauți aici e;
E 'n Ulubrae chiar, de păstrezi în inimă cumpăt.

CĂTRE SCLAV

Horățiu, Ode, I, 38

Lux persan urâi, băiete, și nu voi
Cu fășii de tei ca să legi cununa-mi,
Nu căta 'n zădar să descoperi unde-i
Ultima roză!

Simplul mirt cu flori să nu-l mai adaogi...
Nu te-ar prinde rău pe tine, paharnic,
Și nici mie rău nu-mi șade când beau la
Umbra de viță.

1881

SCRISOAREA I

Când cu gene ostenite sara suflu 'n lumânare,
Doar ciasornicul urmează lung' a timpului cărare
Căci perdelele 'ntr'o parte când le dai, și în odaie
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpae,
Ea din noaptea amintirii o vecie 'ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simțim ca 'n vis pe toate.

Lună tu, stăpân' a mării, pe a lumii boltă luneci
Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci.
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de isvoară,
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!

Câte țărături înflorite, ce palate și cetăți,
Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești,
Câte frunți pline de gânduri, gânditoare le privești!
Vezi pe-un rege ce 'mpânzește globu 'n planuri pe un
veac,
Când la ziua cea de mâne abia cuget' un sărac...

Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții;
La același șir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi!
Unul caută 'n oglindă de-și buclează al său păr;
Altul caută în lume și în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;

Iară altu 'mparte lumea de pe scândura tărbii
Socotind cât aur marea poartă 'n negrele-i corăbii;
Iar colo bătrânul dascăl cu-a lui haină roasă 'n coate
Într'un calcul fără capăt tot socoate și socoate
Și de frig la piept și 'nchee tremurând halatul vechi
Își înfundă gâtul 'n guler și bumbacul în urechi,

Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
Universul fără margini e în degetul lui mic;
Căci sub frunte-i viitorul și trecutul se încheagă
Noaptea-adânc' a vecinicii el în șiruri o dezleagă;
Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr
Așa el sprijină lumea și vecia într'un număr.

Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri
Într'o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La 'nceput pe când ființă nu era nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu s'ascundea nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.

Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N'a fost lume pricepută și nici minte s'o priceapă,
Căci era un întunerec ca o mare făr'o rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s'o vază.
Umbra celor nefăcute nu 'ncepuse-a se desface
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...

Dar deodat' un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl...
Punctu-acela de mișcare mult mai slab ca boaba spumii
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în fâșii
De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii...

De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
Și în roiuri luminoase isvorând din infinit,
Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru mușuroaie de furnici;

Microscopice popoare, regi, oșteni și învâțați
Ne succedem generații și ne credem minunați.
Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul
În acea nemărginire ne 'nvârtim uitând cu totul
Cum că lumea asta 'ntreagă e o clipă suspendată,
Că 'ndărătu-i și 'nainte-i întuneric se arată.

Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează,
Astfel, într'a vecinicii noapte pururea adâncă,
Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă...
Cum s'o stinge, totul piere; ca o umbră 'n întuneric
Căci e vis al neființii universul cel himeric...

În prezent cugetătorul nu-și oprește a sa minte,
Ci 'ntr'o clipă gându 'l duce mii de veacuri înainte,
Soarele ce azi e mândru el îl vede trist și roș
Cum se 'nchide ca o rană printre nori întunecoși,
Cum planeteii toți îngheață și s'asvârl rebeli în spațiu
Ei, din frânele luminii și ai soarelui scăpați

Iar catapeteasma lumii în adânc s'au înnegrit
Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit.
Timpul mort și 'ntinde trupul și devine vecinicie,
Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie
Și în noaptea neființii totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncep' eterna pace...

.....

Începând la talpa însăși a mulțimii omenești
Și suind în susul scării pân' la frunțile crăești,
De a vieții lor enigmă îi vedem pe toți munciiți
Făr' a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
Unul e în toți, tot astfel precum *una* e în toate;
De asupra tuturor se ridică cine poate,

Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită
Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor *ei* sau ce gândesc?...
Ca și vântu 'n valuri trece peste traiul omenesc.
Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?

Nemurire, se va zice. Este drept că viața 'ntreagă,
Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă
„De-oi muri – își zice 'n sine – al meu nume o să-l poarte
Secolii din gură 'n gură și l-or duce mai departe
De a pururi, pretutindeni, în ungherul unor creeri

Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!“

O sărmane! ții tu minte câte 'n lume-ai auzit,
Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fâșie,
Vre o umbră de gândire, ori un petec de hârtie,
Și când propria ta viață singur n'o știi pe de rost,
O să-și bată alții capul s'o pătrunză cum a fost?

Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,
Pintre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari,
Și te-o strânge 'n două șiruri, așezându-te la coadă,
În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.

Poți zidi o lume 'ntreagă, poți s'o sfarâmi... orice-ai
spune,

Peste toate o lopată de țărână se depune.
Mâna care-au dorit sceptra universului și gânduri
Ce-au cuprins tot universul încap bine 'n patru scânduri...
Or să vie pe-a ta urmă în convoi de 'nmormântare,
Splendid ca o ironie, cu priviri nepăsătoare...

Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel,
Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el,
Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă,
Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.
Neputând să te ajungă, crezi c'or vrea să te admire?
Ei vor aplauda desigur biografia subțire,

Care s'o 'ncerca s'arate că n'ai fost vrun lucru mare,
C'ai fost om cum sunt și dâșii... Măgulit e fiecare
Că n'ai fost mai mult ca dâșul. Și prostatecele nări
Și le umflă orișicine în savante adunări
Când de tine se vorbește. S'a 'nțelese de mai nainte
C'o ironică grimasă să te laude 'n cuvinte.

Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...
Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale,

Astea toate te apropie de dânșii... Nu lumina
Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într'un mod fatal legate de o mână de pământ,
Toate micile miserii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.....
Între ziduri, pintre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare,
Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate;
Amorțită li-i durerea, le simțim ca 'n vis pe toate,
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta 'ntrării
Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării...

Mii pustiri scânteiază sub lumina ta fecioară
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de isvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate,
Și pe toți ce 'n astă lume sunt supuși puterii sorții
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

Publicată în Convorbiri literare, XIV, nr. 11, 1 februarie 1881, p. 405-407.

SCRISOAREA II

De ce pana mea rămâne în cerneală, mă întreb?
De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i de la trebi,
De ce dorm îngrămădite între galbenele file
Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile?
Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt,
Ai vedea, că am cuvinte pana chiar să o fi rupt,
Căci, întreb, la ce-am începe să 'ncercăm în luptă
dreaptă

A turna în formă nouă limba veche și 'nțeleaptă.
Acea tainică simțire, care doarme 'n a ta harfă
În cuplete de teatru s'o desfac ca pe o marfă,
Când cu sete caut forma ce să poată să le 'ncapă
Să le scrii cum cere lumea, vr'o istorie pe apă?-

Însă tu îmi vei răspunde, că e bine, ca în lume
Prin frumoasă stichuire să pătrunză al meu nume

Să-mi atrag luare-aminte a bărbaților din țară
Să-mi dedic a mele versuri -la cucoane- bunăoară,
Și desgustul meu din suflet să-l împac prin a mea minte.-
Dragul meu, cărarea asta s'a bătut de mai nainte,
Noi avem în veacul nostru acel soi ciudat de barzi
Care 'ncearcă prin poeme să devie cumularzi,
Închinând ale lor versuri la puternici, la cucoane,
Sunt cântați în cafenele și fac sgomot în saloane,
Iar cărările vieții, fiind grele și înguste,
Ei încearcă să le treacă prin protecție de fuste,
Dedicând broșuri la dame a căror bărbați ei speră
C'ajungând cândva miniștri le-a deschide carieră.-

De ce nu voi pentru nume, pentru glorie să scriu;
Oare glorie să fie a vorbi într'un pustiu?
Azi, când patimilor proprii muritorii toți sunt robi,
Gloria-i închipuirea ce o mie de neghiobi
Idolului lor închină numind mare pe-un pitic
Ce-o beșică e de spumă, într'un secol de nimic.
Încorda-voi a mea liră să cânt dragostea? -Un lanț
Ce se 'mparte cu frăție între doi și trei amanți.

Ce? să 'ngâni pe coardă dulce, că de voe te-ai adaos
La cel cor ce 'n operetă e condus de Menelaos?
Azi adeseori femeea, ca și lumea, e o școală,
Unde 'nveți numai durere, înjosire și spoială
La aceste academii de științi a zânei Vineri
Tot mai des să parândează și din tineri în mai tineri
Tu le vezi primind elevii cei imberbi în a lor clas
Până când din școala toată o ruină a rămas.

Vai! tot mai gândești la anii, când visam în academii
Ascultând pe vechii dascăli cărpocind la haina vremii,
Ale clipelor cadavre din volume stând s'adune
Și 'n a lucrurilor peteci căutând înțelepciune?
Cu murmurele lor blânde, un isvor de horum-harum
Câștigând cu clipoceală nervum rerum gerendarum.
Cu evlavie adâncă ne 'nvârteau al minții scripet,
Legănând când o planetă, când pe-un rege din Egipt.

Par'că-l văd pe astronomul cu al negurii repaos

Cum ușor, ca din cutie, scoate lumile din chaos
Și cum neagra vecinicie ne-o întinde și ne 'nvață
Că epocele se 'nșiră ca mărgelile pe ață.
Atunci lumea 'n căpățână se 'nvârtea ca o morișcă
De simțeam, ca Galilei, că comedia se mișcă.-
Amețiți de limbe moarte, de planete, de colbul școlii
Confundam pe bietul dascăl cu un crai mâncat de molii,

Și privind painjinișul din tavan de pe pilaștri
Ascultam pe craiul Ramses și visam la ochi albaștri
Și pe margini de caete scriam versuri dulci, de pildă
Cătră vreo trandafirie și sălbatecă Clotildă.
Îmi plutea pe din nainte cu al timpului amestic
Ba un soare, ba un rege, ba alt animal domestic.
Scârțierea de condee dădea farmec astei liniști,
Vedeam valuri verzi de grâne, undoierea unei iniști.

Capul greu cădea pe bancă, piereau toate 'n infinit
Când suna, știam că Ramses trebuia să fi murit.
Atunci lumea cea gândită pentru noi avea ființă
Și, din contra, cea aeeva ne părea cu neputință.
Azi abia vedem ce stearpă și ce aspră cale este
Cea ce poate să convie unei inime oneste
Iar în lumea cea comună a visa e un pericol
Căci de ai cumva ilusii, ești pierdut și ești ridicul.

Și deaceea de-azi nainte poți să nu mă mai întrebi
De ce ritmul nu m'abate cu ispită de la trebi
De ce dorm îngrămădite între galbenele file
Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile...
De-oi urma să scriu în versuri, teamă-mi e ca nu cumva
Oamenii din ziua de-astăzi să mă 'nceap' a lăuda
Dacă port cu ușurință și cu zâmbet a lor ură,
Laudele lor desigur m'ar mâhni peste măsură.

Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 1, 1 aprilie 1881, p. 39-40.

SCRISOAREA III

Un Sultan dintre aceia ce domnesc peste vr'o limbă
Ce, cu-a turmelor pășune, a ei patrie ș'o schimbă,

La pământ dormea, ținându-și căpătâi mâna cea dreaptă,

Dară ochiu 'nchis afară, înlăuntru se deșteaptă.

Vede cum din ceruri luna lunecă și se coboară

Și s'apropie de dânsul preschimbata în fecioară,

Înflorește cărarea ca de pasul blândeii primăveri;

Ochii ei sunt plini de umbra tăinuitelor dureri,

Codrii se înfiorează de atâta frumusețe,

Apele 'ncrețesc în tremur străveziile lor fețe;

- Pulbere de diamante cade fină ca o bură,

Scânteind plutea prin aer și pe toate din natură,

Și prin mândra fermecare sun' o musică de șoapte

Iar pe ceruri se înalță curcubeiele de noapte...

Ea, șezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,

Părul ei cel negru 'n valuri de mătasă se desprinde:

„— Las' să leg a mea viață de a ta... În brațu-mi vino

Și durerea mea cea dulce cu durerea ta alin-o...

Scris în cartea vieții este și de veacuri și de stele

Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele.“

Și cum o privea sultanul, ea se 'ntunecă... dispăre;

Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,

Care crește într'o clipă ca în veacuri, mereu crește,

Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește;

Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde

Și sub dânsul universul într'o umbră se întinde;

Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari,

Atlasul, Caucazul, Taurul și Balcanii seculari.

Vede Eufratul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână;

Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână;

Astfel, Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri

Și corăbiile negre legănându-se pe râuri,

Valurile verzi de grâie legănându-se pe lanuri,

Mările țărnuitoare și cetăți lângă limanuri,

Toate se întind nainte-i... ca pe-un uriaș covor,

Vede țară lângă țară, și popor lângă popor

Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac

În întinsă 'mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii porniți la ceruri, pân' la ramuri nu ajung;

Dar un vânt de biruință se pornește îndelung

Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
Strigăte de Allah! Allah! se aud pe sus prin nori,
Sgomotul creștea ca marea turburată și înaltă,
Urlete de bătălie s'alungau după olaltă,
Iară frunzele-ascuțite se îndoae după vânt
Și deasupra Romei nouă se înclină la pământ.
Se cutremură Sultanul... se deșteaptă... și pe cer
Vede luna ce plutește peste plaiul Eschișer;
Și privește trist la casa Șeicului Edebali,
După gratii de fereastră o copilă el zări

Ce-i zâmbește, mlădioasă ca o creangă de alun,
E a Șeicului copilă, e frumoasa Malcatun.
Atunci el pricepe visul că-i trimis de la profet
Că pe-o clipă se 'nălțase chiar în rai la Mohamet,
Că din dragostea-i lumească, un imperiu se va naște
Ai căruia ani și margini numai cerul le cunoaște.
Visul său se 'nfiripează și se 'ntinde vulturește,
An cu an împărăția tot mai largă se sporește,
Iară flamura cea verde se înalță an cu an,
Neam cu neam urmându-i sborul și sultan după sultan;
Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
Pân' în Dunăre ajunge furtunosul Baiazid...

La un semn, un țărnm de altul legând vas de vas, se leagă
Și în sunet de fanfare trece oastea lui întregă,
Ieniceri copii de suflet ai lui Allah și Spahii
Vin de 'ntunecă pământul la Rovine în câmpii,
Răspândindu-se în roiuri întind corturile mari...
Numa 'n zarea depărtată sună codrul de stejari.

Iată vine-un sol de pace c'o năframă 'n vârful de băț
Baiazid, privind la dânsul, îl întreabă cu dispreț:
— Ce vrei tu?

— Noi? Bună pace! Și de n'o fi cu bănat,
Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat.
La un semn deschisă-i calea și s'apropie de cort
Un bătrân atât de simplu după vorbă, după port.

— Tu ești Mircea?

— Da 'mpărate!

- Am venit să mi te'nchini,
Să nu schimb a ta coroană într'o ramură de spini.
- Orice gând ai, Împărate, și oricum vei fi sosit
Cât suntem încă pe pace eu îți zic: Bine-ai venit!
Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți,
Dar acu vei vrea cu oaste și război ca să ne cerți,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei-Tale...
De-o fi una, de-o fi alta... Ce e scris și pentru noi
Bucuroși le-om duce toate, de e pace de-i război.

— Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gândești că pot

Ca întreg Aliotmanul să se 'mpiedice de-un ciot?
O, tu nici visezi, bătrâne, câți în cale mi s'au pus
Toată floarea cea vestită a întregului Apus
Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s'adună
Să dea piept cu uraganul, ridicat de Semi-Lună;
S'a 'mbrăcat în zale lucii cavalerii de la Malta;
Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
Fulgerele adunat-au contra fulgerului care
În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare,
N'au avut decât cu ochiul ori cu mâna semn a face
Și apusul își împinse toate neamurile 'ncoace;

Pentru-a crucii biruință se mișcară râuri-râuri,
Ori din codri răscolite ori stârnite din pustiuri,
Sguduind din pace-adâncă, ale lumii începuturi,
Înnegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi,
Se mișcau îngrozitoare ca păduri de lănci și săbii,
Tremura înspăimântată marea de-ale lor corăbii!...
La Nicopole văzut-ai câte tabere s'au strâns,
Ca să stee înainte-mi ca și zidul neînvinc.
Când văzui a lor mulțime câtă frunză, câtă iarbă
Cu o ură ne 'mpăcată mi-am șoptit atunci în barbă;

Am jurat ca peste dânșii, să trec falnic fără păș
Din pistolul de la Roma să dau calului ovăz...
Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c'un toeag?
Și, purtat de biruință, să mă 'mpiedec de-un moșneag?

— De-un moșneag da, împărate, căci moșneagul ce privești,

Nu e om de rând, el este Domnul Țării-Românești.

Eu nu ți-aș dori vr'odată să ajungi să ne cunoști,

Nici ca Dunărea să 'nece spumegând a tale oști.

După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe,

Ce din vechi se pomenește, cu Dariu a lui Istaspe,

Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vr'un pod,

De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;

Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă,

Au venit și 'n țara noastră de-au cerut pământ și apă,-

Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te 'nspăimânt,

Cum veniră, se făcură toți o apă ș'un pământ.

Te fălești că înainte-ți răsturnat-ai val-vârtej

Oștile leite 'n zale de 'mpărați și de viteji?

Tu te lauzi că Apusul înainte ți s'a pus...?

Ce-i mâna pe ei în luptă, ce-au voit acel Apus?

Laurii voeau să-i smulgă de pe fruntea ta de fer,

A credinții biruință căta orice cavaler.

Eu? Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul...

Și deaceea tot ce mișcă 'n țara asta, râul, ramul,

Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este;

Dușmănit vei fi de toate fără' a prinde chiar de veste;

N'avem oști, dară iubirea de moșie e un zid

Care nu se 'nfiorează de-a ta spaimă, Baiazid!

Și abia plecă bătrânul... Ce mai freamăt, ce mai sbucium!

Codrul clocoti de sgomot și de arme și de bucium,

Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,

Mii de coifuri lucitoare ies din umbra 'ntunecoasă.

Călăreții umplu câmpul și roesc după un semn

Și în caii lor sălbatici bat cu scările de lemn,

Pe copite iau în fugă fața negrului pământ,

Lănci scântee lungi în soare, arcuri se întind în vânt;

Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni,

Orizonu 'ntunecându-l, vin săgeți de pretutindenii

Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploae...

Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătae.

În zadar striga 'mpăratul ca și leul în turbare,
Umbră morții se întinde tot mai mare și mai mare;
În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de peire și în față și în coaste;
Căci se clatină rărite șiruri lungi de bătălie,
Cad Arabii ca și pâlcuri, risipite pe câmpie,
În genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă,
Cad săgețile în valuri, care șueră, se toarnă,
Și lovind în față 'n spate ca și crivățul și gerul,
Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...

Mircea însuși mână 'n luptă vijelia 'ngrozitoare
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare,
Durduind soseau călării ca un zid înalt de sulii,
Pintre cetele păgâne trec, rupându-și large uliți;
Risipite se 'mprăștie a dușmanilor șiraguri,
Și, gonind biruitoare, tot veneau a țării steaguri,
Ca potop ce prăpădește, ca o mare turburată.
Peste-un cias păgânătatea e ca pleva vânturată,
Acea grindin' oțelită înspre Dunăre o mână,
Iar în urma lor se 'ntinde falnic armia română.

Pe când oastea se așază, iată soarele apune
Voind creștetele 'nalte ale țării să 'ncunune
Cu un nimb de biruință, fulger lung încremenit
Mărginește munții negri în întregul asfințit,
Pân' ce isvorăsc din veacuri stele una câte una
Și din neguri, dintre codri, tremurând s'arată luna.
Doamna mărilor ș'a nopții varsă liniște și somn.
Lângă cortu-i unul dintre fiii falnicului Domn
Sta zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte,
S'o trimiță dragei sale de la Argeș mai departe:

„De din vale de Rovine
Grăim, Doamnă, către Tine
Nu din gură, ci din carte,
Că ne ești așa departe.
Te-am ruga, mări, ruga
Să-mi trimiți prin cineva
Ce-i mai mândru'n valea Ta:
Codrul cu poenele

Ochii cu sprâncenele;
Că și eu trimite-voi
Ce-i mai mândru pe la noi:
Oastea mea cu flamurile
Codrul și cu ramurile,
Coiful nalt cu penele
Ochii cu sprâncenele.
Și să știi că-s sănătos,
Că, mulțămind lui Hristos
Te sărut, Doamnă, frumos.”

.....
.....

De-așa vremi se 'nvredniciră cronicarii și rapsozii;
Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii și Irozii...
În isvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut;
Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
Poți să 'ntâmpini patrioții ce-au venit deatunci încolo?
Înainte a acestora tu ascunde-te, Apollo!
O eroi! care 'n trecutul de măririi vă adumbriseți,
Ați ajuns acum de modă de vă scot din letopiseți

Și cu voi drapându-și nula, vă citează toți nerozii,
Mestecând veacul de aur în noroiul greu al prozei.
Rămâneți în umbră sfântă, Basarabi și voi Mușatini,
Descălecători de țară, dătători de legi și datini,
Ce cu plugul și cu spada ați întins moșia voastră
De la munte pân la mare și la Dunărea albastră.
Au *presentul* nu ni-i mare? N'o să-mi dea ce o să cer?
N'o să aflu între-ai noștri vre un falnic juvaer?

Au la Sybaris nu suntem lângă capiștea spoelii,
Nu se nasc gloriei pe stradă și la ușa cafenelii?
N'avem oameni ce se luptă cu retoricele sulii
În aplausele grele a canaliei de uliți,
Panglicari în ale țării care joacă ca pe funii,
Măști cu toate de renume din comedia minciunii?
Au de *patrie, virtute*, nu vorbește liberalul
De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?

Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele,

Ce își râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.
Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
Cu privirea 'mpăroșată și la fălci umflat și buget,
Negru, cocoșat și lacom, un isvor de șiretlicuri,
La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri;
Toți pe buze-având virtute, iar în ei monedă calpă,
Chintesență de miserii de la creștet până 'n talpă.

Și deasupra tuturor oastea să și-o recunoască,
Își aruncă pocitura bulbucății ochi de broască...
Dintr'aceștia țara noastră își alege astăzi solii!
Oameni vrednici ca să șază în zidirea sfintei Golii,
În cămeși cu mâneci lunge și pe capete scufie;
Ne fac legi și ne pun biruri, ne vorbesc filosofie,
Patrioții! Virtuozii, ctitori de așezăminte,
Unde spumegă desfrâul în mișcări și în cuvinte,

Cu evlavie de vulpe, ca în strane, șed pe locuri
Și aplaudă frenetic, schime, cântece și jocuri...
Și apoi în Sfatul țării se adun' să se admire,
Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire;
Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman,
Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!
Spuma asta 'nveninată, astă plebe, ast gunoi
Să ajung' a fi stăpână și pe țară și pe noi!

Tot ce 'n țările vecine e smintit și stârpitură,
Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,
Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți iloții,
Toți se scurseră aicea și formează patrioții,
Încât fonfii și flecarii, găgăuții și gușații
Bâlbâiți cu gura strâmbă sunt stăpânii astei nații!
Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!
I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!

Și această ciumă 'n lume și aceste creaturi
Nici rușine n'au să iee în smintitele lor guri
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,
Îndrăznesc ca să rostească pân' și numele tău... țară!
La Paris, în lupanare de cinisme și de lene,
Cu femeile-i pierdute și 'n orgiile-i obscene,

Acolo v'ați pus averea, tinerețele la stos.....
Ce a scos din voi Apusul când nimic nu e de scos?

Ne-ați venit apoi, drept minte o sticlură de pomadă,
Cu monoclu 'n ochi, drept armă bețișor de promenadă,
Vestejiți fără de vreme, dar cu creeri de copil,
Drept științ' având în minte vre un vals de Bal-Mabil,
Iar în schimb cu-averea toată vr'un papuc de
curtezană.....

O te-admir, progenitură de origine Romană!
Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic-rece,
Vă mirați, cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?

Când vedem că toți aceia care vorbe mari aruncă,
Numai banul îl vânează și câștigul fără muncă,
Azi, când fraza lustruită nu ne poate înșela,
Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este-așa?
Prea v'ați arătat arama, sfâșiind această țară,
Prea făcurăți neamul nostru de rușine și ocară,
Prea v'ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
Ca să nu s'arate-odată ce sunteți- Niște mișei!

Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire,
Virtutea? e-o nerozie, Geniul? o nefericire.
Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă 'n colb de
cronici;

Din trecutul de mărire v'ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Țepeș-Doamne ca, punând mâna pe ei,
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!

Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 2, 1 mai 1881, p. 56-60.

SCRISOAREA IV

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
Iar în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri,
Se înalță în tăcere dintre rariștea de brazi
Dând atâta întunec rotitorului talaz.
Prin ferestrele arcate după geamuri tremur numa
Lungi perdele 'ncrețite care scânteie ca bruma.

Luna tremură pe codri, se aprinde, se mărește,
Muchi de stâncă, vârf de arbor ea pe ceruri zugrăvește,
Iar stejarii par o strajă de giganți ce-o înconjoară,
Răsăritul ei păzindu-l ca pe-o tainică comoară.

Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeți liniștei acestei,
Cu aripele întinse se mai scutură și-o tae
Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpae.
Papura se mișcă 'n freamăt de al undelor cutrier
Iar în iarba înflorită, somnoros suspin' un grier,
E atâta vară 'n aer e atât de dulce zvonul...
Singur numai cavalerul suspinând privea balconul
Ce 'narcat era de frunze, de îi spânzur' prin ostrețe
Roze roșie de Șiras și liane 'n fel de fețe.

Respirarea cea de ape îl îmbată, ca și sara;
Peste farmecul naturei dulce-i picură ghitara:
„O, arată-mi-te iară 'n haină lungă de mătăasă
Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă,
Te-aș privi o viață 'ntreagă în cununa ta de raze,
Pe când mâna ta cea albă părul galben îl netează.
Vino! Joacă-te cu mine... cu norocul meu... mi-aruncă
De la sânul tău cel dulce floarea veștedă de luncă,
Ca pe coardele ghitarei răsunând încet să cadă...
Ah! E atât de albă noaptea, par'c'ar fi căzut zăpadă.

Ori în umbra parfumată a buduarului să vin
Să mă 'mbete acel miros de la pânzele de in;
Cupido un paj șagalnic, va ascunde cu-a lui mână
Vioriul glob al lampei, mlădioasa mea stăpână!“
Și uscat foșni mătasa pe podele, între glastre,
Între rozele de Șiras și lianele albastre;
Dintre flori copila râde și se 'nclină peste gratii-
Ca un chip ușor de ânger e-arătarea adoratei-
Din balcon i-aruncă-o roză și cu mânila la gură,
Pare că îl dojenește când șoptește cu căldură,

Apoi iar dispăre'n luntru... auzi pasuri ce coboară...
Și ieșind pe ușă, iute, ei s'au prins de subsuoară
Braț la braț pășesc alături... le stă bine laolaltă,

Ea frumoasă și el tânăr, el înalt și ea înaltă.
Iar în umbra de la maluri se desface-acum la larg
Luntrea cu-ale ei vintrele spânzurate de catarg,
Și încet înaintează în lovire de lopeți,
Legănând atâta farmec și atâtea frumuseți...
Luna... luna iese 'ntreagă, se înalță' așa bălăe
Și din țarm în țarm durează o cărare de văpae

Ce pe-o repede 'nmiire de mici unde o așterne,
Ea, copila cea de aur, visul negurii eterne,
Și cu cât lumina-i dulce, tot mai mult se lămurește;
Cu-atât valurile apei, cu-atât țarmul parcă crește.
Codrul pare tot mai mare, par'că vine mai aproape
De 'mpreună cu al lunii disc, stăpânitor de ape.
Iară tei cu umbra lată și cu flori până 'n pământ
Înspre apa 'ntunecată lin se scutură de vânt.
Peste capul blond al fetei sboară florile ș'o plouă...
Ea se prinde de grumazu-i cu mânuțele-amândouă

Și pe spate-și lasă capul: Mă uimești dacă nu mântui,
Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvântu-i!
Cât de sus ridici acuma în gândirea ta pe-o roabă,
Când durerea ta din suflet este singura-mi podoabă.
Și cu focul blând din glasu-ți tu mă dori și mă cutremuri
De îmi pare o poveste de amor din alte vremuri;
Visurile tale toate, ochiul tău atât de tristu-i,
Cu-a lui umed' adâncime toată mintea mea o mistui...
Dă-mi-i mie, ochii negri... nu privi cu ei în laturi,
Căci de noaptea lor cea dulce vecinic n'o să mă mai
saturi,

Aș orbi privind într'înșii... O, ascultă numa 'ncoace,
Cum la vorbă mii de valuri stau cu stelele proroace,
Codrii negri aiurează și isvoarele-i albastre
Povestesc ele 'n de ele numai dragostele noastre,
Și luceferii ce tremur așa reci prin negre cetini
Tot pământul, lacul, cerul... toate, toate ni-s prieteni...
Ai putea să lepezi cârma și lopețile să lepezi,
După propria lor voe să ne ducă unde repezi,
Căci oriunde numai ele ar dori ca să ne poarte
Pretutindeni fericire... de-i viață, de e moarte.

.....
.....
Fantazie, fantazie, când suntem numai noi singuri
Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin crânguri.
Unde ai văzut vr'odată aste țări necunoscute?
Când se petrecur' aceste? La o mie patru sute?
Azi n'ai chip în toată voea în privirea-i să te pierzi
Cum îți vine, cum îți place pe copilă s'o desmierzi
După gât să-i așezi brațul, gură 'n gură, piept la piept
S'o întrebi numai cu ochii: Mă iubești tu? Spune drept!

Aș! abia ți-ai întins mâna, sare ivărul la ușă,
E-un congres de rubedenii, vre-un unchi, vre o mătușă...
lute capul într'o parte și te uiți în jos smerit...
Oare nu-i în lumea asta vr'un ungher pentru iubit?
Și ca mumii egiptene stau cu toții 'n scaun țepeni
Tu cu mâinile 'ncleștate, mai cu degetele depeni.
Mai sucești vre-o țigară, numeri fire de „musteți“,
Și 'n probleme culinare te încerci a fi isteț.
Sunt sătul de-așa viață... nu sorbind a ei pahare,
Dar miseria aceasta, proza asta e amară.

Să sfințești cu mii de lacrimi un instinct atât de van
Ce le-abate și la păseri de vre-o două ori pe an?
Nu trăiți voi, ci un altul vă inspiră - el trăiește
El cu gura voastră râde, el se 'ncântă, el șoptește,
Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg;
Vecinic este numai râul; râul este Demiurg.
Nu simțiți c'amorul vostru e-un amor străin? Nebuni!
Nu simțiți că 'n proaste lucruri voi vedeți numai minuni?
Nu vedeți c'acea iubire serv' o cauză din natură?
Că e leagăn unor viețe ce semințe sunt de ură?

Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștri plâns.
Că-i de vină cumcă neamul Cain încă nu s'a stins?
O teatru de păpușe... zvon de vorbe omeneste,
Povestesc ca papagalii mii de glume și povești
Fără ca să le priceapă... După ele un actor
Stă de vorbă cu el însuși, spune zeci de mii de ori
Ce-a spus veacuri dup'olaltă, ce va spune veacuri încă
Pân ce soarele s'o stinge în genunea cea adâncă.

Ce? când luna se strecoară printre nouri prin pustii
Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ații?

Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse
Să privești prin lucii geamuri la luminele aprinse,
Și s'o vezi încunjurată de un roi de pierde-vară,
Cum zâmbește tuturora cu gândirea ei ușoară;
S'auzi zornetul de pinteni și foșnirile de rochii
Pe când ei sucesc musteața, iară ele fac cu ochii?
Când încheie cu-o privire amoroasele 'nțelegeri,
Cu ridicula-ți simțire tu la poarta ei să degeri?
Pătimaș și îndărătnic s'o iubești ca un copil
Când ea-i rece și cu toane ca și luna lui April?

Încleștând a tale brațe toată mintea să ți-o pierzi?
De la creștet la picioare, s'o admiri și s'o desmierzi
Ca pe-o marmură de Paros sau o pânză de Corregio
Când ea-i rece și cochetă? Ești ridicul înțelege-o.
Da... visam odinioară pe acea ce m'ar iubi
Când aș sta pierdut pe gânduri peste umăr mi-ar privi;
Aș simți-o că-i aproape, și ar ști c'o înțeleg...
Din sărmana noastră viață am dura roman întreg...
N'o mai caut... Ce să caut? E același cântec vechi,
Setea liniștei eterne care-mi sună în urechi;

Dar organele-s sfărmate, și 'n strigări iregulare
Vechiul cântec mai străbate, cum în nopți isvorul sare.
P'ici, pe colo mai străbate câte-o rază mai curată
Dintr'un „Carmen Saeculare“ ce-l visai și eu odată;
Altfel șueră și strigă, scapără și rupt răsună
Se împing tumultuoase și sălbatece pe strună,
Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustiit
Aspru, rece sună cântul cel etern neisprăvit...
Unde-s șirurile clare din viața-mi să le spun
Ah! organele-s sfărmate și maestru e nebun!

Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 206-208.

SCRISOAREA V

-DALILA-

Biblia ne povestește de Samson, cumcă muierea,

Când dormea, tăindu-i părul, i-a luat toată puterea
De l-au prins apoi dușmanii, l-au legat și i-au scos ochii,
Ca dovadă de ce suflet stă în piepții unei rochii...
Tinere ce plin de visuri urmărești vre-o femeie,
Pe când luna, scut de aur, strălucește prin alee
Și pătează umbra verde cu misterioase dungii,
Nu uita că doamna are minte scurtă, haine lungi.
Te îmbeți de feeria unui mândru vis de vară,
Care'n *tine* se petrece... la întreb'o bunăoară -

O să-ți spue de panglice, de volane și de mode,
Pe când inima ta bate ritmul sfânt al unei ode...
Când cochetă de-al tău umăr ți se razimă copila,
Dac' ai inimă și minte, te gândește la Dalila.
E frumoasă se 'nțelege; ca copiii are haz,
Și când râde, face încă și gropițe în obraz,
Și gropițe face 'n unghiul ucigașei sale guri
Și la degetele mâinii și la orice 'nchieturi;
Nu e mică, nu e mare, nu-i subțire, ci 'mplinită
Încât ai ce strânge 'n brațe - numai bună de iubită;

Tot ce-ar zice, i se cade, tot ce face-i șade bine
Și o prinde orice lucru, căci așa se și cuvine;
Dacă vorba-i e plăcută, și tăcerea-i încă place;
Vorba zice: «*fugi încolo*», râsul zice: «*vino 'ncoace!*»
Umbă par'că amintindu-și vre un cântec, alintată,
Pare că i-ar fi tot a-lene și s'ar cere sărutată,
Și se 'nalță din călcâie, să-ți ajungă pân' la gură
Dăruind c'o sărutare acea tainică căldură
Ce n'o are decât numai sufletul unei femei...
Câtă fericire crezi tu c'ai găsi în brațul ei!

Te-ai însenina văzându-i rumenirea din obraji...
Ea cu toane, o crăiasă, iar tu tânăr ca un paj,
Și adânc privind în ochii-i, ți-ar părea cum că înveți
Cum viața preț să aibă și cum moartea s'aibă preț,
Și pătruns de-o bucurie și fermecătoare jale,
Ai vedea în ea crăiasa lumii gândurilor tale,
Așa că, închipuindu-ți lacrimoasele ei gene,
Ți-ar părea mai mândră decât Venus Anadyomene
Și în chaosul uitării, oricum orele alerge,

Ea din ce în ce mai dragă ți-ar cădea pe zi ce merge.

Ce iluzii! Nu'nțelegi tu din a ei căutătură,
Că deprindere, grimasă este zâmbetul pe gură.
Că întreaga-i frumusețe e în lume de prisos,
Și că sufletul și-l pierde fără de nici un folos?
În zadar boltita liră ce din șapte coarde sună
Tânguirea ta de moarte în cadențele-i adună;
În zadar în ochi avea-vei umbre mândre din povești,
Precum iarna se așază flori de gheață pe ferești
Când în inimă e vară; în zadar o rogi: «Consacră-mi
Creștetul cu-ale lui gânduri, să-l sfîțesc cu-a mele
lacrămi!»

Ea nici poate să 'nțeleagă că nu *tu* o vrei... că 'n tine
E un demon ce 'nsetează după dulcile-i lumine,
C'acel demon plânge, râde, neputând s'auză plânsu-și,
Că o vrea spre-a se 'nțelege în sfârșit pe sine însuși,
Că se sbate ca un sculptor fără brațe care geme,
Ca un maestru ce-asurzește în momentele supreme
Pân' a nu ajunge 'n culmea dulcei muzice de sfere
Ce-o aude cum se naște din rotire și cădere;
Ea nu știe c'acel demon vrea să aibă de model
Marmura-i cu ochii negri și cu glas de porumbel

Și că nu-i cere drept jertfă, pe-un altar înalt să moară,
Precum în vechimea sfântă se junghiau odinioară
Virginile ce stătură sculptorilor de modele,
Când tăiau în marmor chipul unei zâne după ele,
S'ar pricepe acel demon... s'ar renaște
Mistuit de focul propriu, el atunci s'ar recunoaște
Și, pătruns de-ale lui patimi și amoru-i cu nesațiu,
El ar frânge 'n vers adonic limba lui ca și Horațiu,
Ar atrage 'n visu-i mândru a isvoarelor murmururi,
Umbra umedă din codri, stelele ce ard de-a pururi,

Și 'n acel moment de taină, când s'ar crede că-i ferice,
Poate-ar învia în ochiu-i ochiul lumii cei antice
Și cu patimă adâncă ar privi-o s'o adore,
De la ochii ei cei tineri mântuirea s'o implore,
Ar voi în a lui brațe să o țină 'n veci de veci,

Desghețând cu sărutarea-i raza ochilor ei reci:
Căci de peatră de-ar fi, încă s'o încălzi de-atât amor,
Când, căzându-i în genunche, i-ar vorbi tânguitor,
Fericirea înecându-l, el ar sta să 'nnebunească
Ca 'n furtuna lui de patimi și mai mult să o iubească.

Știe oare ea că poate ca să-ți dea o lume 'ntreagă,
C'aruncându-se în valuri și cercând să te 'nțeleagă
Ar umplea-a ta adâncime cu luceferi luminoși?
Cu zâmbiri de curtezană și cu ochi bisericosi,
S'ar preface că pricepe. Măgulite toate sunt
De-a fi umbra frumuseții cei eterne pe pământ.
O femeie între flori zi-i și o floare 'ntre femei,
Ș'o să-i placă. Dar o pune să aleagă între trei
Ce-o înconjoară, toți zicând că o iubesc - cât de naivă,
Vei vedea că deodată ea devine pozitivă.

Tu cu inima și mintea poate ești un paravan
După care ea atrage vre un june curtezan,
Care intră ca actorii cu păsciorul mărunțel,
Lăsând val de mirodenii și de vorbe după el,
O chioarește cu lornionul, butonat cu o garoafă,
Operă croitorească și în spirit și în stofă;
Poate că-i convin tuspatru craii cărților de joc
Și 'n cămara inimioarei i-aranjează la un loc...
Și când dama cochetează cu privirile-i galante,
Împărțind ale ei vorbe între-un crai bătrân și un fante,

Nu-i minune ca simțirea-i să se poată înșela,
Să confunde-un crai de pică cu un crai de mahala;
Căci cu dorul tău demonic va vorbi călugărește,
Pe când craiul cel de pică de s'arată, pieptu-i crește,
Ochiul înghețat i-l umplu gânduri negre de amor
Și de-odată e vioae, stă picior peste picior,
Ș'acel sec, în judecata-i e cu duh și e frumos...
A visa că adevărul sau alt lucru de prisos
E în stare ca să schimbe în natur' un fir de păr,
Este piedica eternă ce-o punem la adevăr.

Așa dar când plin de visuri urmărești vre-o femeie,
Pe când luna, scut de aur, strălucește prin alee

Și pătează umbra verde cu fantasticele-i dungii,
Nu uita, că doamna are minte scurtă, haine lungi.
Te îmbeți de feeria unui mândru vis de vară,
Care 'n tine se petrece... la întreb'o bunăoară,
Ș'o să-ți spue de panglice, de volane și de mode,
Pe când inima ta bate 'n ritmul sfânt al unei ode...
Când vezi piatra ce nu simte nici durerea și nici mila,
De ai inimă și minte, ferii în lături: e Dalila!

Publicată fragmentar în Epoca ilustrată din 1 ianuarie 1886.

MĂNUȘA

(după Fr. Schiller)

Lâng' a leilor grădină regele Francisc așteaptă,
Ca să vază cum s'o 'ncinge între fiare lupta dreaptă.
Împrejur cei mari ai țării și ai sfatului s'adună.
Pe balconul nalt se 'nșiră dame 'n veselă cunună.

Regele dă semn cu mâna, sare-o poartă din țâțâne
Și un leu iese în față, cumpătat, cu pasuri line,
Mult se uită împrejurii-i, cască lung, și a lui coamă
Scuturând-o, își întinde mușchii și s'așază jos.

Regele un semn mai face, se deschide-o altă poartă
Și dintr'însa se repede

C'un sălbatec salt un tigru, care când pe leu îl vede
Muge tare,

Coadă roată o 'nvârtește,

Scoate limba,

Sperios însă pe leu într'un cerc îl ocolește,

Sforăie înverșunat,

Apoi mormăind se 'ntinde

Lângă el.

Regele mai face-un semn,

Și pe două porți deschise

Se asvârl doi leoparzi,

Ce cu poftă inimoasă de-a lupta se și aruncă

Peste tigru.

Dar acesta îi apucă în cumplitele lui ghiare -

Leul muge,

Se ridică în picioare,

Fiarele se 'nfiorează,
Și 'mprejur, arzând de dorul de-a se sfâșia 'ntre ele,
Se așază.

O frumoasă mână scapă de pe margine de-altan
O mănușă, drept la mijloc, între tigru și 'ntre leu;
Iară dama, Cunigunda, zise-atunci, bătându-și joc,
Cavalerului Delorges:
„Dac' amorul ți-e fierbinte cum te juri în orice oară,
Să te văz,
Mergi, mănușa de-mi ridică!”
Cavaleru-aleargă, iute se coboară
În grozava prejmuire, calcă sigur, fără frică,
Din mijlocu-acelor monștri,
Cu-a lui degete 'ndrăznețe el mănușa de-o ridică.

Cu mirare și cu groază
Damele și cavalerii l-au privit,
Însă foarte liniștit
El mănușa o aduce înapoi.
De-a lui laudă răsună orice gură,
Cunigunda îl privește cu o gingașă căldură,
Ce-i promite că norocu-i e aproape. -
Dar mănușa el în față i-o aruncă:
„Doamna mea, o mulțămire ca aceasta n'o mai voi!”
Și-o lăsă numaidecât.

*Publicată în Schalk-Bibliothek, Heft 5, Leipzig, 1881. Reprodușă în Amicul
familiei, V, nr. 17-18, 1/13-15/27 noiembrie 1881.*

GEMENII

I

O candelă subțire sub bolta cea înaltă
Lumină peste regii cei dacici laolaltă,
Cari tăiați în marmur cu steme și hlamide
Se înșirau în sală sub negrele firide.
Iar colo 'n fruntea salei e-un tron acoperit
C'un negru vâl de jale, căci Sarmis a murit.
Iar chipu-i, - cel din urmă în lungul șir de regi, -
Sub vălu-i ca pe-o umbră, abia îl înțelegi.
Deodată crășcă fierul în dosu-unei firide.

A unei tainiți scunde intrare se deschide,
De sub o mantă lungă se 'ntinde-o albă mână,
Ce ține o făclie aprinsă de rășină,
Care îi bate 'n față și-i luminează chipul...
Pe-un stâlp tăiat, orologiul își picură nisipul.

Brigbelu ce cu Sarmis e frate mic de-a gemeni -
Ca umbra cu ființa sânt amândoi asemeni -
Încet înaintează, făclia și-o ridică
Ș'urechea ațiind-o el ascultă: „Nimică!...
Un ceas mai am și iată că voi ajunge 'n fine
Atât de sus în lumea creată pentru bine.
Creată pentru bine ne spun cărțile vechi,
De mii de ani ne sună legenda în urechi...
Și am văzut virtutea gășind a ei răsplată,
Ce nu numai de oameni - de zei e 'nvidiată,
Răsplată prea frumoasă: un giulgi și patru scânduri.
De când văzui aceasta, am stat mereu pe gânduri:
Să-mi stâmpăr lăcomia? Pe lângă dulci isvoară
Să trec murind de sete pentru-o așa comoară?

Pe când c'un om în lanțuri - de-i frate chiar, ce-mi pasă!
Dacă-l împing în laturi, o cale luminoasă
Nainte-mi se deschide? L-am dat deci la o parte, -
De-ale virtuții bunuri să aibă singur parte.
Ei! Lumea-i împărțită în proști și în șireți,
Iar patimelor rele viclenii le dau preț
Sămânța roditoare se cade ca să sameni
Ca să fii domn, se cade să-i iei adânc pe oameni.
Voiești ca să se 'nchine cu toți l'a tale oase,
Atunci învie 'ntr'înșii pornirea dușmănoasă.

Invidia și ura botează-le virtuți,
Numește-erou pe-un gâde ca fierul să-i ascuți,
Pe cel viclean și neted numește-l înțelept,
Nebun zi-i celui nobil și simplu celui drept,
Din patimi a mulțimii fă scară la mărire
Și te-or urma cu toții în vecinică orbire.
Cu laude mângâie deșertăciunea lor,
Din roiuri risipite vei face un popor
Și sigur fii la rele de-a pururea urma-va,

Cu sânge și cenușă pământul presura-va...

Ferește-te de una, să te păzească cerul,
Să nu te 'mping'un demon a spune adevărul.
A spune: că nu-s vrednici decât de-adânc dispreț
Că pentru-o vorbă goală jertfești a lor vieți,
Că 'n tine nici îți pasă măcar de-ale lor păsurii,
Că cu a lor micime de suflet tu îi măsurii,
Că lauda cu care-i 'ncarci e o ocară,
Că tot ce e ca dâșii e vrednic ca să piară.“

Deodată iar ascultă... se umflă a lui nări,
Aude glasuri multe și pași urcând pe scări,
Iar ușa de la mijloc dă aripele 'n laturi,
De intră voievozii de țări și de olaturi,
În fruntea lor c'un preot bătrân... Iară moșneagul
Cu laurul vecinic verde în păru-i alb, toiagul
De aur și-l ridică: „Brigbelu, iată ora
Că 'n numele mulțimii și 'n fața tuturor,
Venii să chem de trei ori pe rege 'n gura mare
Și dacă nici acuma din umbră-i nu răsare
Să-ți oferim coroana, căci legea ne prescrie
Ca peste-un an nici tronul deșert să nu rămâie,
Nici văduvă coroana de tâmpla cuvenită“.

Pe un tripod s'aduce cățuia aurită.
Cu facile stinse 'n mână 'n genunche cad oștenii,
Iar preotul aprinde un vraf de mirodenii,
De fumul lor albastru se împle bolta naltă,
Ș'acopere mulțimea, iar flăcările saltă.
Toți în genunchi cu groază ascultă în tăcere
Iar preotul începe cu glas plin de durere:
„În numele Celuia, al cărui vecinic nume
De a-l rosti nu-i vrednic un muritor pe lume,
Când limba-i neclintită la cumpenile vremii,
Toiagul meu s'atinge încet de vârful stemei
Regești, și pentru dânsa te chem dacă trăiești
O Sarmis, Sarmis, Sarmis! răsai de unde ești.“

Pe ochi țind o mână făcliile-și întind
La sfântul foc din mijloc cu toți și le-aprind.

Prin arcurile nalte trecu un jalnic vaer,
Iar brațele ridică făcliile în aer.
Iar preotul smuncește c'o mână pânza fină
Ce-acopere statua de marmură senină
Și țesătura neagră de-un fin și gingaș tort
Lăsând să cadă 'n flăcări, șoptește-adânc: «E mort!»

Brigbelu se repede 'n fereastră și privește.
O mare de lumină pe-o clipă îl orbește,
El vede mii de facle lucind și mii de sulii,
Mulțimea și ostașii se 'mping vuind pe uliți,
Iar negre tac deasupra a capiștelor bolți
Ș'ale cetății ziduri c'un turn la orice colț.

*

S'a strecurat mulțimea și sala-i iar pustie.
Prin ea Brigbelu singur îmbla ca o stafie,
Adânc fugiră ochii în cap, pierit e chipul,
Orlogiul în intrare demult și-a scurs nisipul,
Când iată o femeie mai albă ca omătul,
Leșind încet din umbră, o 'ntoarce de-a 'ndărătul,
Privește cum din discul de aur iese fum
Și zice rar și rece: «Ești mulțămît acum?»
Atuncea el tresare și ochii învârtește.
Cum sta 'nainte-i naltă, privind o mistuiește:

„O, vino mai aproape, aproape l'al meu piept,
Odor cu păr de aur și ochiul înțelept.
Ca zece morți deodată durerile iubiri-s,
Cu-acele morți în suflet eu te iubesc, Tomiris.“
„Dar lasă-mă - ea strigă, - ce galben ești la față,
Suflarea ta mă arde și ochiul tău mă 'nghiață.
Ce mă privești atâta? A ta căutătură
Mă doare, cum mă doare suflarea ta din gură.

Ce ochi urât de negru! Cum e de stins și mort!
Închide-l, ah, închide-l - privirea ta n'o port...“
„Dar, mă iubești, Tomiris - tu mă iubești atât,
Precum pe al meu frate nicicând nu l-ai iubit.“
„Da, simt că în puterea ta sânt, că tu mi-ești Domn
Și te urmez ca umbra, dar te urmez ca 'n somn

Simt că l'a ta privire voințele-mi sânt sterpe
M'atragei precum m'atrage un rece ochi de șerpe.
Fugi, fugi în lumea largă! Mă faci să 'nnebunesc,
Căci te urmez și totuși din suflet te urăsc“.

El o cuprinde... Fața ei albă atuncea pierie
Și gura ei se strânge de-o stranie durere.
Ea ar țipa și glasul în gât i se îngaimă...
Ea îl sorbea cu ochii, deși murea de spaimă...
Și cum stau mână 'n mână... tresar, tot mai aproape
Se strâng și peste ochi își lasă a ei pleoape.
Din tainiță adâncă părea c'aud un vaier.
Deasupra ei Brigbelu, nălțând făclia 'n aer,
Îi zise: „O iubito, din nou ți se năzare...“
Iar ea mereu ascultă, c'aude i se pare:
„Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată cu flori pân' în pământ
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt...“

II

Brigbelu, rege tânăr din vremea cea căruntă,
Pe zeii vechii Dacii i-a fost chemat la nuntă.
Frumos au ars în flăcări prinosul de pe vatră,
Pe când intrară oaspii sub bolțile-i de piatră.
În capul mesei șade Zamolxe, zeul getic,
Ce lesne urcă lumea cu umăru-i athletic.
În dreapta lui sub vălul de ceață mândrul soare,
În stânga-i șade luna sfioasă, zâmbitoare...

Din sale depărtate pătrunde zvon de armă.
Prin el cimpoiul scitic pornește dulcea-i larmă,
Trezind greoiul ropot de danț, căci la un loc
Toți oaspeții mai tineri loveau baltage 'n joc,
Iar tinerele fete cu ei jucând de-a valma
Se 'nvârt și se mlădie ușor sunând cu palma.
La mijlocul de masă pe tronul-i șade el
Cu plete lungi și negre, întunecos, Brigbel.

Și răzimat pe spată al zeilor fiastru
Privea 'n ochii miresei al cerului albastru.

Frumoși ca două basme, isvoarele uimirii-s,
În păru-i lung de aur se învălea, Tomiris.
Încolo, voievozii, boiarii după treaptă
Șoptesc cu admirare în barba înțeleaptă
Când spune cântărețul povești din alte vremuri,
De regi de-a căror fapte te miri și te cutremuri.

Spunea cum din deșerturi, ce nu mai au hotară,
Venit-au de la Nilul cu tainice isvoară,
Pe negrele corăbii cu mii de mii gloate,
Stăpânul pe Egiptet cu-averile lui toate.
Apoi veni acela ce-au frânt pe Minotaur,
Tezeu, să cate lâna cu mițele de aur.
Apoi târziu în urmă veni străinul oaspe
Clădind pe Istru poduri - Dariu al lui Istaspe,

Un rege, ce în lume nu-și găsea loc să 'ncapă,
În Dacia venise, cerșind pământ și apă.
Și povestea bătrânul de neamuri curgând râuri,
Din codri răsărite, ieșite din pustiuri
Și cum pieriră toate pe rând precum veniră
Și cum cătând norocul mormântul și-l găsiră.
Și pe când toți ascultă, chiar regii din firide,
Cu gura 'n pumn ghidușul se strâmbă și tot râde.

Cu mutra lui de capră și trup schilod de Faun
Își târâie piciorul ținându-se de scaun...
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată cu flori pân' în pământ
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt.
Deodată 'n fundul salei, apare sub un arc,
Cu stânga răzimată de spada-i de monarc.

Nebunul Sarmis - care-i cu craiul frate geamăn-
Ca umbra cu ființa-i ei amândoi s'asamăn.
Dar galben e la față și ochii ard în friguri
Și vânăta-i e gura. El vine cu pași siguri
Și pe pumnaru-și scapă Brigbel mâna regală.
Din tron pe jumătate cu furie se scoală...
Nebunu 'nalță dreapta, se uită lung la el -

Cu mâna pe pumnaru-i încremeni Brigbel.

Și ca să înțeleagă nainte-i ce se 'ntâmplă
Nebunu-și trece mâna la ochi, apoi la tâmplă,
Se uită turbur, pare că și-ar aduce aminte
De-o veche povestire, cu jalnice cuvinte.
Cu glasul lui ce sună adânc, ca de aramă,
El noaptea cea eternă din evii-i o rechiamă,
Arată cum din neguri cu umeri ca de munte
Zamolxe, zeul vecinic, ridică a sa frunte

Și decât toată lumea de două ori mai mare,
Își pierde 'n ceruri capul, în jos a lui picioare.
Cum sufletul lui trece vuind prin neagra ceață,
Cum din adânc ridică el universu 'n brață,
Cum cerul sus se 'ndoaie și stelele-și așterne,
O boltă răsărită din negure eterne,
Și decât toată lumea de două ori mai mare
În propria lui umbră Zamolxe redispere.

„Priviți-l cum stă mândru și alb pe naltu-i jeț!
El îmfală răsuflarea vulcanului măreț,
Dacă deschide 'n evii-i el buza cu mânie
Și stelele se spulber ca frunzele de vie;
El mână în uitare a veacurilor turmă
Și sorii îi negrește de pier fără de urmă.
Dacă se uită 'n mare, ea tremură și seacă.
De-și pleacă a sa frunte, tot ceru-atunci se pleacă.

Ci 'n evii tăi, Zamolxe, tu n'ai creat vreodată
Un chip mai blând, mai gingaș decât ăst chip de fată!
Gândirea ta, divine, abia putu s'adune
Din mii minuni din lume o singură minune,
Căci numai ție singur îți fuse cu puțință
S'unești atâta farmec cu-atâta necredință...
Dar nu ți-o cer, tot darul ți-l svârl iar la picioare.
De-a lumii tale bunuri privirea azi mă doare...

Nici vin să-mi cer coroana, nici țara mea. O dăru
Fășii s'o rup-oricine și cum îi place-oricărui.
La ce-aș mai cere-o țară, în care nu-i credință,
Unde un frate pe-altul s'ucidă-i cu puțință!

Rebel! făcuși din sceptru unealtă de ocară
Ș'ai dat tu însuși pildă din om să fie fiară.
Eu lumii trebuit-am, dar ție-ți trebui ea,
Să fie rea, smintită, coruptă, cum o vrea,

Tu ești din a ei milă stăpân și s'o urmezi
Tu trebui, ca mai bine în scaun să te-așezi;
Ca nu de vro suflare pe dânsul să te clatini
Căta-vei să iei ochii prostestii cu nouă datini.
Din Sybaris vei strânge bătrâni cu bărbi boite,
Ca neamului să-i dea naravuri mai spoite,
S'arate cum moșnegii, îmbălsămiți ca mumii
Întrec și tineretul în scandelele lumii!

Strămoși pierduți în veacuri, rânduitori de cete,
Coroana mea ș'a voastră e plină azi de pete.
O, voievozi ai țării, frângeți a voastre săbii
Și ciurma în limanuri să intre pe corăbii.
Puteți de-acum să rumpeți bucăți a mele flamuri,
Mânjit pe ele-i zimbrul adunător de neamuri,
De azi al vostru rege cu drag va să îngroape
Domnia-i peste plaiuri, puterea-i peste ape.

Ș'acum la tine, frate, cuvântul o să 'ndrept,
Căci voi să 'ngălbenească și sufletu-ți din piept
Și ochii 'n cap să-ți sece, pe tron să te usuci,
Să sameni unei slabe și străvezii năluci,
Cuvântul gurii proprii, auzi-l tu pe dos
Și spaima morții între-ți în fiecare os.
În orice om un dușman să știi că ți se naște,
S'ajungi pe tine însuși a nu te mai cunoaște,

De propria ta față, rebel, să-ți fie teamă
Și somnul - vameș vieții - să nu-ți mai iee vamă.
Te miră de gândirea-ți, rășai la al tău glas,
Încremenește galben la propriul tău pas,
Și propria ta umbră urmând prin ziduri vechi,
Cu mânilor-ți astupă sperioasele urechi,
Și strigă după dânsa plângând, mușcând din unghii
Și când vei vrea s'o 'njunghii, pe tine să te 'njunghii!...

Te-aș blestema pe tine, Zamolxe, dară vai!

De tronul tău se sfarmă blăstemul ce visai.
Durerile 'mpreună a lumii uriașe
Te-ating ca și suspinul copilului din fașe.
Învață-mă dar vorba de care tu să tremuri,
Sămănător de stele și 'ncepător de vremuri.
Tomiris! vis de aur în viața-mi, să te cert?
Durerea-mi, nebunia-mi, pustiu-mi ți le iert!

Ce să te blestem oare? Căci visul mângâios
A trebuit să piară... Prea, prea era frumos.
Cu-amor atât de fără de margini și de 'nalt
Nu se cădea să ție un om la celălalt.
Prea nu aveam în lume nici sfânt, nici Dumnezeu,
Prea ne uitasem astfel de tot și tu și eu.
Cereasca fericire nu se putea să țină,
Nu se cădea s'o aibă o mână de țărână,

În lumea de miserie și lacrimi nu e loc
Pentru atâta milă și pentru-atât noroc...
De-aceea 'n codri negri mă 'ntorc să rătăcesc.
În umbra lor eternă eu umbra-mi mistuiesc,
Privesc cum peste frunze uscate fără urme
Aleargă zimbrii negri și cerbii fug în turme,
Iar lângă vechi fântâne de lume date-uitării
Privesc în iarba 'naltă sirepii albi ai mării.

Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu frunză lată, cu flori pân' în pământ,
Spre marea 'ntunecată se scutură de vânt."

III

Prin salele pustie un om în neagră haină
Temându-se de pașii-i, se strecură în taină.
Sub mantia lui lungă ascunde un pumnar,
Tot îndărăt privește cu spaimă și amar.
El râde... Se repede spre umbra-i ... umbra sare.
Din dreptul unor ziduri, încet ea iar apare...

Asupra-i se repede și iar se dă 'napoi:
„O, Sarmis, luptă lungă, grozavă e 'ntre noi!

Ce fugi? Ce fugi? Nu vezi tu la luptă că te chem?
Nu crede cum că tremur, nu crede că mă tem!“
Ș’atuncea iar răsare și fața-i slabă piere,
Și ochiul fix se uită cu spaimă și durere:

„O, inima mea lașă, de ce ’nlemnești în sân,
Sfârșește! Și pumnarul îmi scap’ acum din mâni...
Dar îl voi strânge bine... Stai... stai, nebun mișel...“

Lovește crud o dată și cade mort – Brigbel.

GELOZIE

Când te-am văzut, femeie, știi ce mi-am zis în sine-mi?
N’ai să pătrunzi vreodată înluntrul astei inemi.
Voi pune ușii mele zăvoare grele, lacăt,
Să nu pătrunză ’n casă-mi zâmbirea ta din treacăt.

Și cum? dar înțelegi tu cum? Cu-acea gelozie,
Ce gândurile-ți arde și inima-ți sfâșie.
Căci mă ’ntrebam, se poate c’atât de ’mpodobită
Cu inima și mintea, să nu fie iubită?

Căci prea, prea e frumoasă... Dorința-i guralivă,
Ademenirea-i blândă, putut-a sta ’mprotivă
Atâtor vorbe calde șoptite cu durere,
Ce aerul îl împle c’un val de mângâiere?

Putut-a împotriva atâtor să stee
Când e așa de dulce și nu-i decât femeie?
Știind că o săgeată din arcul cel cu gene
E chiar durerea însăși a vieții pământene,

Venin știind că este sărutul zânei Vineri,
Venin mi-era suflarea și ochii tăi cei tineri
Și nu voiam ca dâșii cu dulce vicleșug
S’aprinză al meu suflet pe-al patimilor rug;

Și sborul cugetării-mi, mândria din cântare-mi,
Eu nu voiam c’un zâmbet al tău să mi le sfaremi...
Priveai la mine straniu și te mirai că tac...
Tu nici visai că ’n gându-mi eu fălcile-ți desbrac

De cărnurile albe și gingașe și sterpe,

Că idolului mândru scot ochii blânzi de șerpe,
Tu nici visai că 'n gându-mi eu fața ta o tai,
Că ce rămase-atuncea naintea minții-mi, vai!

Era doar începutul frumos al unui leș...
Ba mai treceai cu mâna prin perii tăi cei deși,
Și nici visai că gându-mi te face de ocară
Pentru că porți pe oase un obrăzar de ceară

Și că priviri grozave, ca mâni fără de trup,
Se întindeau asupra-ți, cu ele să te rup,
Și pe cât de frumoasă și gingașă la port
Eu te priveam atuncea c'un rece ochi de mort.

Dar m'ai învins... Pătruns-ai a inimei cămări
Ș'acum lucești ca steaua fatală peste mări
Pe gândurile mele... și treci așa frumoasă
Ca marmura de albă, cu gene lăcrămoase,

Și cum plutești n'atinge piciorul de pământ...
Atârni precum atârnă nădejtile... de vânt.
Mă mișc ca oceanul cu suferinți adânci,
Ce brațele-i de valuri le-atârnă trist de stânci.

Se naltă și recade și murmură întruna
Când lunecă pe negre păduri de paltin luna:
Pătruns el e de jalea luminei celei reci...
În veci de el departe și el iubind'o 'n veci.

De s'ar lăsa pe sânu-i, din cer vro dinioară,
El ar simți că 'nluntru-i cu ceru 'ntreg coboară
Și-ar cadența durerea-i pe-al veacurilor mers
C'un univers deasupra-i și 'n el cu 'n univers.

Astfel domnești pe visu-mi și pe singurătate-mi
Și miști în al meu suflet un ocean de patemi.

Iar brațele-mi s'aruncă ca valurile mării
- Ah, în deșert nici nu pot ca să te dau uitării -
S'aruncă înspre cerul cel luminos, recad
Și mistuit de chinuri ca Tantalus în iad.

Dar în zadar! căci astfel a fost voința sorții
Ca tu să-mi dai durerea și voluptatea morții

Și să-mi răsați din marea de suferinți, înaltă
Ca marmura eternă ieșită de sub daltă.

DE PE OCHI ȚI SE RIDICĂ...

De pe ochi ți se ridică
Languroasa lungă geană...
Îl întreb: ce vrea să-mi zică
E o tainică dojană?

Te desfaci de-a mele brațe,
Mai nu vrei și mai te lași,
Și îmi râzi cu 'ntreaga față,
Dulce ânger drăgălaș!

Și puind mâna la gură
Sfătuiești și ameninți
Și-mi faci lungă 'nvățătură
Cum că nu suntem cuminiți.

Iar brațul meu cuprinde
Acel alb și blând grumaz
„Mâni voi fi cum vei pretinde
Dar cum sunt mă lasă azi.”

Astfel lupt cu-a ta muștrare
De atâtea săptămâni
Și mereu a mea 'ndreptare
O amân de azi pe mâni.

Ș'ACELE DULCI PĂRERI DE RĂU

Ș'acele dulci păreri de rău
Ș'a dragostilor certe...
Dar poate fi vr'un Dumnezeu
În stare să le ierte ?

De vom fi una tu și eu
Pământului asemeni,
Trădarea ta, blestemul meu
Rămân de-apururi gemeni.

Și toate vremile ce vin
Afla-vor de la mine

Ce suflet ai avut în sân
Ce inimă în tine.

În largul negrei vecinicii
Blestemu-mi se va naște
Ce numai tu n'ai vrut să știi
O lume va cunoaște.

DIN CÂND ÎN CÂND...

Eu te-am iubit îmi pare-un veac, tu nici măcar din când în când,
Și nici ai vrut să alinezi al meu amar din când în când.

Erai frumoasă cum nu e nimic în cer și pe pământ;
Azi nu mai ești precum ai fost, frumoasă doar din când în când
Și ochii tăi ce străluceau mistuitor și înfocat
Sunt osteniți și se aprind cu mult mai rar din când în când.

O, spune-mi, suflet dulce, tu, pe care-atâta l-am iubit,
Dac'ai aflat în calea ta vrun solitar din când în când,
Care de-adâncul meu amor atâta de nemărginit
Măcar ca 'n vis să-ți fi adus aminte iar din când în când.

Nu! Ai trecut din mâni în mâni prin toți acei oameni de rând,
Tu, trupul tău cel dulce plin le-ai dat în dar din când în când,
Cu al tău suflet așa cald ș'adormitor nu i-ai atins,
O, și nici unul n'a 'nțeleas atâta har din când în când.

Cu câtă inspirație eu, cu cât înalt ceresc avânt
Apropiam de gura mea acest păhar din când în când!
O, iubeam umbra ta și tot ce e în tine, tot ce ești
Și astăzi dacă mă gândesc, nebunesc iar din când în când.

Dar vai! pierdută astăzi ești, orice dorință a pierit;
Tot încă visu-l urmăresc și, în zădar din când în când,
Tot te mai văz naintea mea plutind ca 'n vis, pierdută da,
Cu buze supte, c'un obraz ca și de var, din când în când.

Pasărea Phoenix, numai ea, răsare din cenușa ei,
Dar oameni ce se mistuiesc nu mai răsar din când în
când.

Că a mea viață ai chinuit, iertai demult, ci-mi pare rău.
L'al tău trecut eu mă gândesc cu-atât amar din când în
când.

TOT CE-A FOST OR O SĂ FIE...

Tot ce-a fost or o să fie
De-a pururi fața este
Stingerea pe vecinicie
E părere și poveste

Treacă stelele de sară
Ca și frunzele pe vânturi
Și pământurile piară
Și s'or naște iar pământuri

Numai omul se atârână
De speranță și părere
Ca și când ar fi o bârnă
Visul rece care piere.

SPRE DEPĂRTAT ȘI MÂNDRU ȚĂRM...

Spre depărtat și mândru țărâm
Străbat a mele cânturi
Pe când mă 'nec, pe când mă sfărâm
De valuri și de vânturi

O, ceasuri blânde de noroc
Cum nu sunteți de față
Când mlădiosul ei mijloc
Îl cuprindeam în brață

Când luna lină străbătea
Perdelele ferestii
Și pe când cerul strălucea
Sub farmecul povestii

Când caii albi cu stemă 'n frunți
Și cerbii zânei Dochii
Se adunau din văi și munți

Ținând la ceruri ochii
Și pe când Amor zâmbitor
    Cu magica lui vargă
În țara mândră-a viselor
    Deschide-o poartă largă
Și iată visul a trecut
    Ca și când n'au fost parcă
Și spre un țărm necunoscut
    Alunec' a mea barcă

VINO DIN PĂDURI...

Vino din păduri
Ca să-mi spui povești
Cu căutături
    Ângerești.

Ochiul tău iubit,
Plin de mângâieri,
Dulce mi-a lucit
    Până ieri.

Unde mi te-ai dus
Pe acest pământ
Fără să-mi fi spus
    Un cuvânt?

Din frunzișul rar
Luna în ferești,
Cercetează iar
    Unde ești.

Ar luci pe zid
Până când te culci
Până ți se 'nchid
    Ochii dulci.

Și pe gura ta
De cum adormiși
Ea te-ar săruta
    Pe furiș.

Cum nu sunt ca ea
Ca să mă strecor
Drept oglinda ta
    Să cobor.

Chipul tău frumos
Să-l privesc întreg,
Cu atât folos
    Să m'aleg.

Iar de m'ai zări
Pintre ochi 'nchiși
Ți s'ar năzări
    Luminiș.

ZADARNIC CAUȚI A SCĂPA...

Zadarnic cauți a scăpa
Din lumea ta sărmana,
Când geana 'ncepe-a lăcrăma
Se 'nseninează geana

Degeaba crezi c'o sta în vânt
Noroc și idealuri
Când valuri află un mormânt
Urmează alte valuri

Să fac o lume de păreri
Să fie trecătoare -
Dar soarele perind pe cer
Din nou s'ar naște soare

Oricât de veșted ar și fi
La vară 'n floare-i pomul
Când omul prinde-a 'mbătrâni
Re 'ntinerește omul

Dacă tăria s'ar negri
De vijelii rebele
Și dacă stelele-ar peri,
S'ar naște iarăși stele

Oricum vei vrea să le socoți,
Oricum să le asameni

Să piară oamenii cu toți,
Veni-vor iarăși oameni

Să cază lumile 'n genuni
Ca frunze reci pe vânturi
Pământuri piară 'n stricăciuni
S'ar naște iar pământuri

Și când vezi soarele asfințit
Că intră roșu 'n apă
Pe alt pământ a răsărit
Și ziua o s'o 'nceapă

Degeaba trist te uiți la el
Nu mai seamănă spumii
El luminează tot un fel
O altă parte-a lumii

Și orișicând o să-l întrebi
Răsări ori apună
E orice timp îndeosebi
Și toate împreună.

CA ȘI STOA, CE PRETINDE...

Ca și Stoa, ce pretinde
Să fim mândri și integri,
Când plutesc deasupra noastră
Cu-a lor visuri ochii negri;

Ca și basmele păgâne
De iubire ce-ard himeric
Cu nesațitul lor de visuri
Și cu-atâta întunerice;

Când atrași de a lor noapte
Ne suntem străini de lume,
Duși pe marginea uitării
De-un avânt fără de nume;

Când gândire nu mai este
Și când inima e tristă
Și afară de-acel farmec
Când nimic nu mai există:

Părăsesc și veac și țară
Pentru umeri de femee
Și o rog astfel în jețu-i
Dulce locului să stee,

Să mă pierd privind-o vecinic
De la creștet la picioare,
Mândră ca o 'mpărăteasă,
Caldă, cu senin de soare,

De pe ochii-i să ridice
Languroase lunge gene,
Să 'ngenunchi naintea zânei
Venus Anadyomene,

Genele dând întuneric
Voluptos căutăturii,
Iar gropițele cochete
Dulci râd la mijlocul gurii.

DOÑA SOL

Te rog rămâi o clipă încă
Ca să te strâng duios la piept.
Din fericirea mea adâncă
Aș vrea să nu mă mai deștept.
Și totuși, luna iese 'n zare,
Albește zidul nalt și gol...
Dă-mi cea din urmă sărutare
Și încă una, doña Sol!

Mă 'ntrebi cu ochiul tău cuminte
Unde mă duc și ce mă fac,
Când de pe ceruri stele sfinte
Pătrund în codru, bat în lac...
Au nu ești tu la înălțime
Ca steaua vecinului pol?...
Pe mine nu mă știe nime,
Nici chiar tu însăși, doña Sol.

Ades când frunzele pe cracă
Șoptesc ca sgomotul de guri
Ce se sărută și se 'mpacă

În umbr' adâncă de păduri,
Eu stau unde pătrunde luna
Pe alb isvor, sunând domol;
De cântă păsările 'ntr'una,
De tine-mi cântă, doña Sol.

Și pe oglinda mișcătoare
Stau de privesc un straniu joc:
E apa pururi călătoare
Pe chipu-mi ce rămâne 'n loc.
S'au desprimăvărat pădurea,
Suspină păsările 'n stol...
Și numai eu, gândind aiurea,
Gândesc la tine, doña Sol.

De ce doresc singurătate
Și glasul tainic de isvor,
De ce când codrul frunza-și bate
Adorm pe verdele-i covor?
Ca prin lumina cea rărită
Prin umbra moale de pistol
Să mi se-arate liniștită
A ta ivire, doña Sol.

Să văz cum mâna ta îndoiaie
În arc o ramură de fag
Și ca Diana cea bălaie
Îți faci în codru mândru prag;
Săgeți de aur pe-al tău umăr,
Gonești vânatul tău în stol,
Dar peste frunze făr' de număr
Nu-mi lași o urmă, doña Sol.

Chiar de luceafărul de seară
Te tem, căci dulce arde el,
Când treci frumoasă și ușoară
În umbra negrului castel...
De aș zăcea rănit de moarte,
Într'un genunchi eu tot mă scol;
Tinzându-mi dreapta de departe,
Mă 'nchin la tine, doña Sol.

.....
Când luna trece în uimire
Spre-a face-al mărilor ocol,
Ea, luminând a mea iubire,
Te lumineze, doña Sol.

DE-AR FI MIJLOACE

De-ar fi mijloace
Și-ar fi puțință
Cum m'aș mai face
După dorință!

M'aș face-oglindă
Strălucitoare.
Să te cuprindă
Pân' la picioare.

Pieptene de-aur,
Ce 'n mângâiere
Părul netează
Fără durere.

Un vânt m'aș face,
Ce lin și 'n taină
Pe piept desface
Ușoara haină.

Un somn m'aș face
Dulce de vară
Să-ți închiz ochii
În orice sară.

Dar n'am mijloace
Nici e puțință
De a mă face
După dorință.

CE S'AU ALES DIN DOUĂ VIETI...

Ce s'au ales din două vieți?
Cuvinte, vai, cuvinte,
Ce le privește cu dispreț
Tăcut' aducere aminte.

Ce s'au făcut fagăduinți
Și fericite șoapte
Ș'atâtea lacrimi fierbinți
Ce curseră ziuă și noapte?

De câte ori am fost să mor
De dragul dragei mele -
Ce s'au ales de-atât amor?
O stele, eternelor stele!

Și toată viața m'am închis
Gonind la idealuri...
Ce s'au ales de-atâta vis?
O valuri, eternelor valuri?

ÎN ZADAR ÎN COLBUL ȘCOLII...

În zadar în colbul școlii,
Prin autori mâncați de molii,
Cauți urma frumuseții
Și îndemnurile vieții,

Și pe foile lor unse
Cauți taine nepătrunse
Și cu slovele lor strimbe
Ai vrea lumea să se schimbe.

Nu e carte să înveți
Ca viața s'aibă preț

.....

Ci trăiește, chinuiește
Și de toate pătimește
Ș'ai s'auzi cum iarba crește.

1882

APARI SĂ DAI LUMINĂ

Apari să dai lumină arcatelor ferești,
Să văz în templu-i zâna cu farmece cerești
Prin vremea trecătoare lucește prea curat
Un chip tăiat de daltă, de-a pururi adorat,
Privi-te-voi cu ochii în lacrimi fierbinți...
O marmură, aibi milă de-a mele rugăminți!

Îndură-te și lasă privirea-mi s'o consol
La alba strălucire a gâtului tău gol,
La dulcea rotunzime a sânilor ce cresc,
La noaptea cea adâncă din ochiul tău ceresc,
Să văd că de privirea-mi tăcând te înfiori...
O marmură, aibi milă de ochii-mi rugători!

Aș vrea cu-a mele lacrimi picioarele să-ți scald,
În dulcea 'nfiorare a sufletului cald,
Să mor pătruns de jalea amorului meu sfânt,
Ca lebăda ce moare de propriul ei cânt,
Să mor de 'ntâia rază din ochii tăi cei reci...
O marmură, aibi milă de stingerea-mi pe veci!

Ca iarna cea eternă a nordului polar
Se 'ntinde amărârea în sufletu-mi amar,
Nimic nu luminează astei pustietăți,
Doar sloiurile par ca ruine de cetăți
Plutind de asprul viscol al morții cei de veci.....
Tu ramură 'nflorită... pe visul meu te pleci!

Din lumea de mizerii și fără de 'nțeles
Cu ochii cei de ghiață ai morții m'am ales
Și totu-mi pare veșted, căzut și uniform,
Sunt însetat de somnul pământului s'adorm,
Încât numai de nume îmi pare că exist...
Tu doar răesai c'un zâmbet în visul meu cel trist!

Cu ochii tăi de ânger mă mângâi și mă minți
Căci ei cuprind o lume de dulci făgăduinți,

De-amor fără de margini, de scumpe fericiri,
Cum nu se află 'n lumea aceasta nicăiri,
Căci este umbra blând' a iubirii cei de veci,
Ce trece cu întreaga-i putere, pe când treci!

Nici luna plutitoare, nici stelele din cer
N'or să pătrunză 'n lumea trecutelor dureri,
N'or să pătrunz' amarul pierdutei tinereți,
Măcar să am de-acuma o sută de vieți,
Căci sufletu-mi de-atuncea e-atât de 'ntunecat...
Doar ochii tăi de ânger în visul meu străbat!

Ca toamna cea târzie e viața mea, și cad
Iluzii ca și frunza pe undele de vad,
Și nici o bucurie în cale-mi nu culeg,
Nimic de care 'n lume iubirea să mi-o leg,
Pustiul și urâtul de-a pururi mă cuprind...
Doar brațele-ți de marmur în visul meu se 'ntind!

Precum corăbii negre se leagănă de vânt
Cu pânzele-atârtnate departe de pământ,
Cum între cer și mare trec pasărilor stol
Trec gândurile mele a sufletului gol,
Întind ale lor aripi spre negre depărtări...
Tu numai ești în visu-mi luceafărul pe mări!

Cu aspra nepăsare tu sufletu-mi aduci
Pe cele două brațe întinse-a sfintei cruci,
Și buzele 'nsetate cu fiere mi le uzi,
Când ruga mea fierbinte nu vrei să o auzi,
Mă faci părtaș în lume durerilor lui Christ...
O marmură, aibi milă de sufletul meu trist!

Dar te cobori, divino, pătrunsă de-al meu glas
Mai mândră, tot mai mândră la fiecare pas...
Visez, ori e aieva? Tu ești în adevăr?
Tu treci cu mâna albă prin vițele de păr?
Dacă visez, mă ține în vis, privindu-mi drept...
O marmură, aibi milă să nu mă mai deștept!

DE CE NU VII

Prin codru jalnic trece vânt,

Se pleacă ramuri la pământ,
Se scutur frunzele din vii...
De ce nu vii, de ce nu vii?

Și multe flori au fost în tei
Și-i plină lumea de femei
De seama ta, pe cât văzui,
Nici una nu-i, nici una nu-i.

Văzut-am lucii ochi de foc,
Prevestitori de mult noroc,
Dar ca ai tăi de crezământ
Ai lor nu sânt, ai lor nu sânt.

Văzut-am mâini subțiri și reci
Ce promiteau amor pe veci.
Dar nu sânt dulci, nu sânt așa
Ca mâna ta, ca mâna ta.

De ce nu vii să strălucești,
Cu ochii mari și ângerești,
Au nu ne e atât de dor
Amânduror, amânduror?

NICI LUNA LUMINOASĂ, NICI STELELE DIN CERI...

Nici luna luminoasă, nici stelele din ceri
N'or să pătrunză 'n umbra trecutelor dureri
N'or să pătrunz' amarul pierdutei tinereți,
Măcar să am de-acuma o sută de vieți,
Căci sufletu-mi de-atuncea e-atât de 'ntunecat...
Doar ochii tăi de ânger în visul meu străbat

Ca toamna cea târzie e viața mea... și cad
Iluzii ca și frunza pe undele de vad
Și nici o bucurie în cale-mi nu culeg
Nimic de care 'n lume iubirea să mi-o leg
Pustiul și urâtul de-a pururi mă cuprind...
Doar brațele-ți de marmur' în visul meu se 'ntind

Precum corăbii negre se leagănă de vânt,
Cu pânzele-atârinate, departe de pământ,
Cum între cer și mare trec paserile stol,

Trec gândurile mele a sufletului gol,
Întind ale lor aripi spre negre depărtări...
Tu doar răsai în visu-mi, luceafăr peste mări!

Ca noaptea cea adâncă a nordului polar
Se 'ntinde amortirea în sufletu-mi amar;
Nimic nu luminează acei pustietăți
Doar sloiurile arată ruine de cetăți
Plutind de asprul vicol al iernei cei de veci...
Tu ramură 'nflorită, pe visele-mi te pleci!

Din lumea de miserii și fără de 'nțeles
Cu ochii cei de gheață ai morții m'am ales,
Și totu-mi pare veșted, căzut și uniform,
Sunt însetat de somnul pământului s'adorm,
Încât numai de nume îmi pare că exist...
Tu doar răsai c'un zâmbet în visul meu cel trist!

Cu ochii tăi de ânger mă mângâi și mă minți
Căci ei cuprind o lume de dulci făgăduinți,
De-amor fără de margini, de scumpe fericiri,
Ce nu se află 'n lumea aceasta nicăiri;
Căci este blânda umbr' a iubirii cei de veci
Ce trece cu întreaga-i putere pe când treci!

RENUNȚARE

Aș vrea să am pământul și marea 'n jumătate
De mine să asculte corăbii și armate
De voi clipi cu ochiul, cu mâna semn de-oi face
Să-și miște răsăritul popoarele încoace.
Sălbatecele oarde să curgă râuri-râuri
Din codri răscolite, stârnite din pustiuri
Ca undele de fluviu urmeze-ale lor scuturi,
Întunece-se 'n zare pierdutele 'nceputuri,
Un râu de scânteiere lucească lănci și săbii,
Iar marea se 'nspăimânte de negrele-mi corăbii.

Astfel război porni-voi. Voi arunca încalte
O jumătate-a lumii asupra celeilalte
Privească-m' atunci preoți:— un monstru ce se 'nchină,
Când oardele-i barbare duc moarte și ruină.

Ruga-mă-voi cu mâna uscată ținând strana,
Deasupra mea cu 'ntinse aripi va sta Satana,
Cu tronul meu voi pune alătura sicriul,
Când gloatele-mi în lume ar tot mări pustiul,
Să simt că nu se poate un Dumnezeu să-mi ierte
Cetățile în flăcări și țările deșerte.

Astfel doar aş preface durerea-mi fără nume
Dezbinul meu din suflet într'un dezbin de lume
Și tot ce 'ncântă ochii cu mii de frumuseți
Tot ce pământul are și marea mai de preț
Grămezi să steie toate la mine în comori
Alătura cu ele să trec nepăsător,
Simțindu-mă în mine stăpân al lumii 'ntregi,
Un zeu în omenire, un soare între regi
Și raze să reverse din frunte-a mea coroană
Să 'ngenunchez nainte-ți așa ca la icoană
Și descriindu-ți toată puterea fără seamă
Să-ți zic ia-le pe toate, dar și pe mine ia-mă.

* * *

Nu mă iubi... Ca robul să fiu pe lângă tine.
De-i trece, 'mi plec pleoapa pe-a ochilor lumine,
Desmoștenit de toate, la viață abdicând,
Să nu-mi rămână 'n minte decât un singur gând,
C'am aruncat o viață, cu dânsa lumea 'ntreagă,
Păstrându-mi pentru mine durerea că-mi ești dragă.
Înamorați de tine, rămână ochii-mi triști,
Și vecinic urmărească cum, marmură, te miști,
În veci dup' a ta umbră eu brațele să 'ntind
De-al genei tale tremurr gândirea să mi-o prind,
Să-mi razim a mea frunte de zidurile goale
Atinse de-umbra dulce a frumuseții tale.

Astfel a mea viață va trece uniform
Și n'o să pot de somnul pământului s'adorm
Vorbind cu mine însumi, voi zice: Fost-am unic
Ce fără să știu unde pe-a lumii valuri lunec?
Mulțimea nu se naște decât spre a muri;
Ce e dac' al ei număr cu unul voi spori?

Ferice de aceia ce n'au mai fost să fie,
Din leagănul cărora nu s'au durat sicrie,
Nici în nisip vreo urmă lăsar' a lor picioare,
Neatinși de păsul lumii trecute, viitoare,
De-a pururea pe atâția, câți fură cu putință,
Numele lor e *nimeni*, *nimic* a lor ființă.

Să fiu așa ca dâșii, ca unda ce scânteie,
Ca lacrima ce-o varsă zădarnic o femeie,
Pe mări și pe corăbii stăpân să fie vântul
Pe numele-mi uitarea, pe inimă-mi pământul,
Un gând ce nimănuia nu i-a trecut prin minte.
Ce n'a fost, n'o să fie de acuma înainte.

NU MĂ 'NȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
Ca taina ce ascunde a tale frumuseți.
Căci pentru care altă minune decât tine
Mi-aș risipi o viață de cugetări senine
Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind,
În vorbe pieritoare ca 'n lanț să te cuprind,
Și în senin de stele durerile să-mi ferec
Pân' nu s'o stinge umbra iar dulce 'n întunerec?

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
Din orișice durere îți face o podoabă,
Și când răesai nainte-mi ca marmura de clară
Iar ochii tăi cei mândri scânteie în afară,
Încât de-ale lor raze nu pot pătrunde încă
Ce-adânc trecut de gânduri e 'n noaptea lor adâncă;
Azi - când a mea iubire e-atâta de curată,
Ca aura de care tu ești împresurată,
Ca setea ursitoare ce-o au dupăolaltă
Lumina de 'ntunerec și marmura de daltă,

Când sufletu-mi atârnă plutind în ochii mei
De un cutremur tainic al tinerei femei
Și viețile-amânduror s'amestecă 'n întreg,
Când înțeles de tine, eu însumi mă 'nțeleg.

Să treacă înflorirea de-un vânt al recii ierne,

Să 'nceți a fi icoana iubirii cei eterne,
Cu marmura cea albă să nu te mai asameni,
Să fii ca toată lumea - frumoasă între oameni,
Să 'ncete-acea simțire ce te-au făcut o zee,
Să fii - încântătoare - dar numai o femeie,
Ș'atunci să-mi zici: — Privirea ce-atât ai adorat-o
E încă tot senină, fermecătoare... Iat'o!?

E încă tot!... Avea-vei în ochii-mi acel preț
Ce azi ți-l dă sfiala pierdutei mele vieți?
Voi fi supus duioasei, nemaisimțitei munci,
C'o oaste de imagini să te iubesc ș'atunci?

Au nu știi tu ce suntem? Copii nimicniciei,
Nefericiri svârlite în brazdele veciei,
Ca repede a rotire a undelor albastre
Gândirea noastră spuma zădărnicii noastre,
Iar visuri și iluzii, pe marginea uitării,
Trec și se pierd în zare ca păsările mării.
Și ce rămâne 'n urmă în noi decât obscura
Și oarba suferință ce bântuie natura?

Și azi când am puterea ce-o are numai Domnul,
Din chaosul uitării s'alung pe-o clipă somnul,
Pe schelea lumii noastre urâte și 'ntr'un chip,
Cu vorbe 'mpestritate, zidite din nisip,
Eu să zăresc o alta - un rai, o primăvară,
Și 'n codri plini de umbră lucire de izvoare -

Azi, când ești prea mult ânger și prea puțin femeie
Frumoasă cum nici Venus nu a putut să stee,
În loc de-a fi un soare al astei lumi întregi,
Tu îmi ucizi gândirea, căci nu mă înțelegi.

ORI SUS LA MUNTE DE-OR TRĂI...

Ori sus la munte de-or trăi,
Or lângă țarm de apă,
Oriunde oameni vei găsi
Se nasc și mor și se 'ngroapă.

De-or fi păstori, de-or fi pescari
Ori privitori de stele

De-or fi dintre 'mpărații mari
Viețile-s tot acele.

Oriunde tineri vin la joc
Căutând câte-o pereche
Bătrânii iar vin la un loc
Și laudă vremea cea veche

O zi Crăciun, trei zile Paști
Și' n viață moarte-odată
Se veselesc pe când te naști
Și plâng când moartea s'arată

Ce-ți pasă ție c'au murit
În sus, spre culmea ninsă
Sau că 'n palate stă lungit
Sub mantă de purpură 'ntinsă

Căci oricât aur s'ar vărsa
Oricâte mândre steme
Ceea ce vezi 'naintea ta
Tot moarte 'n veci o să se cheme

Luna ce pare pe sfârșit
Deapururi o să 'nceapă
Căci ori și unde-o ai gonit
Se nasc și mor și se 'ngroapă.

OCHIUL TĂU IUBIT

Ochiul tău iubit,
Plin de mângâieri,
Dulce mi-au lucit
Până ieri.

L-am iubit cu mii
Lacrime fierbinți
Și cu-atât de vii
Rugăminți.

Și cum suferii
De al tău amor,
Cât de mult dorii
Ca să mor!

Pururi te cătam
Pe orice pământ,
Căci a-ți spune am
Un cuvânt.

Cămăruța ta
Sara să-mi deschizi,
Că te-oi desmierda
Ca să râzi.

Să-ți închid îndat'
Pe când tu te culci
Cu un sărutat
Ochii dulci.

Să măsor mereu
Cât de mult creșuși,
Să sărut al tău
Picioruș.

Sânul rotunjor
Când pe braț îl porți,
Li s'ar face dor
Și la morți.

De te-ai potrivi
Astei rugăminți,
Fericți om fi
Și cumiți.

Zână din păduri,
Umbră din povești,
Glas al dulcii guri,
Unde ești?

OCHIUL TĂU IUBIT

(variantă)

Ochiul tău iubit,
Plin de mângâieri,
Dulce mi-ai lucit
Până ieri.

Oare te pierdui

Pe acest pământ,
Fără ca să-mi spui
Un cuvânt?

Oare te înduri,
Tu, ca să mă lași,
Geniu de păduri
Drăgălaș?

Luna în zădar
Bate în ferești,
Și mă 'ntreabă iar
Unde ești?

Ar luci pe zid
Până ce te culci,
Până ți se 'nchid
Ochii dulci.

Și ar tremura
Tainic în frunziș
Și te-ar săruta
Pe furiș.

Dar ea zi cu zi
E în orice loc
Și te va găsi
Cu noroc.

Eu nu pot să plec
Peste nori și vânt,
Și să te petrec
De-unde sunt.

Cum nu sunt ca ea,
Ca să mă strecor,
Drept oglinda ta
Să cobor!

Chipul tău frumos
Să-l privesc întreg,
Cu atât folos
Să m'aleg.

Să apar ca 'n vis
Aceleși vederi
Care mi-au surâs
Până ieri.

DACĂ IUBEȘTI FĂRĂ SĂ SPERI

Dacă iubești fără să sper
De-a fi iubit vrodată,
Se 'ntunecă de lungi păreri
De rău viața toată.

Și-ți lasă 'n suflet un amar
Și în gândiri asemeni,
Căci o iubire în zadar
Cu moartea-i sor' de gemeni.

Dar vindecarea la dureri
În piept, în partea stângă-i,
De-acolo trebuie să ceri
Cuvinte să te mângăi.

Acolo afli adăpost
Oricâte se întâmple,
Ca ș'un amor care-ar fi fost
Viața ta o împle.

Căci un luceafăr răsărit
Din liniștea uitării
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării.

Și ochiul tău întunecat
Atunci îl împle plânsul,
Iar ale vieții valuri bat
Călătorind spre dânsul.

Și dau cadențe de nespus
Durerii tale lunge,
Pe când luceafărul e sus
Ca să-l nu-l poți ajunge.

Zâmbește trist cu raze reci
Speranțelor deșarte:

În veci iubi-o-vei, în veci
Va rămânea departe.

Ș'a tale zile-or fi cum sunt,
Pustii ca niște stepe;
Iar nopțile de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai poți pricepe.

ȘI OARE TOT N'ĂȚI ÎNȚELES...

Și oare tot n'ăți înțeles
Cum nu mi-i lumea dragă,
Când cu nimic nu m'am ales
Din viața mea întreagă.

Când al meu cuget mistuit
De-o stranie părere
A fost un lung, neconținut
Prilej pentru durere.

Și a păstrat în fundul său
Ca în cenușa rece
Taina părerilor de rău
După un vis ce trece.

Ca un luceafăr răsărit
Din liniștea uitării
Dând orizon nemărginit
Singurătății mării,

Nainte de-a luci deplin
Menit îi pare stinsul,
Iar ale apei valuri vin
Călătorind spre dânsul.

Și totuși va luci în veci
Aprins de zeul Amor
Și ale sale raze reci
Pe frunte lumina-m'or.

În urma lui un dor nespus
S'alerg o să m'alunge,
Deși se nălță tot mai sus
Ca să nu-l pot ajunge.

Va rămânea necunoscut,
Va stăpâni departe,
Cum stăpânește pe trecut
Întins, eterna moarte.

Căci stăpânește tot ce-a fost
Și tot ce o să vie
Și câte nu avură rost
Și nu au fost să fie.

Câte iubiri fără 'nțeleș,
Câte 'nțelepte-asemeni,
Câte cu moartea s'au ales
A fi surori de gemeni.

Câte amoruri se jurau
Să ție pe toți vecii,
Pe când de flori se scuturau
Alături liliecii,

Și-au prefăcut pe-aceșt pământ
A noastre vieți în stepe
Și ne-au pătruns de-un farmec sfânt
Ce nu-l putem pricepe.

Dar cine e veți întreba,
Nebună și infamă:
Nici voi să știu cărarea sa
Și nici chiar cum o chiamă.

Ea sufletul mi-au mistuit
C'o stranie părere
Din viața mea, neconțenit
Prilej pentru durere.

ȘI OARE TOT N'ĂȚI ÎNȚELES...

(variantă)

Și oare tot n'ăți înțeleș
Cum nu mi-i lumea dragă,
Când cu nimic nu m'am ales
Din viața mea întreagă.

Când al meu suflet mistuit

De chin și de părere
A fost un trist, neconținut
Prilej pentru durere.

Când fu menit ca pe pământ
Dorința să-l alunge
Dup' un noroc atât de sfânt
Cum nu se poate-ajunge.

E un miraj de necrezut
Pe-un orizon de stepe:
De al lui farmec străbătut
Eu tot nu-l pot pricepe.

El stăpânește amărît
Pustiile uitării
Ca și o stea din răsărit
Singurătatea mării.

Și-l rog încet, îl rog pe veci
Ca să-mi asculte plânsul,
Când ale apei valuri reci
Călătoresc spre dânsul.

Atâtea blânde rugăminți,
Atâtea calde șoapte,
Atâtea lacrimi fierbinți
Vărsate zi și noapte.

Le-am îndreptat despre apus
Durerea să-mi alunge,
Dar el se nalță tot mai sus
Ca să nu-l pot ajunge.

Va fi în veci necunoscut,
Va fi în veci departe...
E steaua negrului trecut:
Iubirea fără' de moarte,

Ce mărginește 'n orizon
Și ocean și stepe
Ș'al cărui farmec monoton
Te-a 'nvins fără' a-l pricepe.

Căci a iubi fără să speri
De-a fi iubit vrodată:
E semnul vecinicei dureri
Ce cerul ți-l arată.

VÂNTUL SCUTURĂ TOȚI MERII...

Vântul scutură toți merii
Poartă note de gitară...
Este rândul primăverii
Bună sară!

Evantaliul ascunde
Vorbe dulci și măști frumoase...
Dar de unde până unde?
Sănătoase?

Câte tragice tirade
Declamate 'n ironie...
Dar așa poate se cade
Să și fie.

Ce dulceață prefăcută

.....
Când din gură își sărută
Ochișorii.

De-ar putea noi știm prea bine
C'amândouă și i-ar scoate
Au geloase una d'alta
Nu sunt toate?

Dar astfel se tot împacă
Sub umbrarul cel de vițe
Gungurind ca pe o cracă
Porumbițe.

Numai rozele durerii
Printre răs s'amestecară
Când de flori se scutur merii...
Bună sară!

SĂ FIE SARA 'N ASFINȚIT

Să fie sara 'n asfințit
    Și noaptea o să înceapă;
Răsaie luna liniștit
    Și tremurând din apă;
Și să împrăștie scânteii
    Căărărilor din crânguri,
În ploaia florilor de tei
    Să stăm în umbră singuri.
Și capul meu de grije plin
    De brațul tău se culce
Sub raza ochiului senin
    Și negrăit de dulce,
Ca iar cuminte să mă fac,
    Căci tu îmi prinzi tot gândul,
Ca cerul ce privește 'n lac
    Adâncu-i cuprinzându-l.
Cu farmecul luminei reci
    Simțirile străbate-mi:
Revarsă liniște de veci
    Pe noaptea mea de patemi
Și de asupra mea rămâi
    Durerile de-mi curmă
Și fii iubirea mea dentâi
    Și visul meu din urmă.

UN FARMEC TRIST ȘI NENȚELES

Un farmec trist și nențeles
    Puterea mea o leagă,
Și cu nimic nu m'am ales
    Din viața mea întreagă.
E un luceafăr răsărit
    Din negura uitării,
Dând orizon nemărginit
    Singurătății mării.

Îngălbenit rămâne 'n veci
    Și-i e aproape stinsul,
Când ale apei valuri reci
    Călătoresc cu dânsul.

Cu-atâtea tainici rugăminți,
    Cu-atâtea calde șoapte,
Cu-atâtea lacrimi fierbinți,
    Vărsate zi și noapte,

I te-ai rugat: dorul nespus
    Din suflet să-ți alunge,
Dar el se 'naltă tot mai sus
    Ca să nu-l poți ajunge.

Va rămânea necunoscut
    Și va luci departe
Căci luminează din trecut
    Iubirii celei moarte

Și se aprinde pe-orizon
    Pustiu de mări și stepe
Și a lui farmec monoton
    M'a 'nvins fără' a-l pricepe.

MUȘAT ȘI URSITORILE

Sub vântul rece-al amorțitei ierne
Își pleacă codrul crengile 'ncărcate;
Sub alba-i haină câmpul se așterne,

Cu stele dulci e bolta presărată;
Din fundul lumii, ce se pierde 'n zare,
Prin rumeni aburi luna se arată

Iar din bordei ce sta lângă cărare,
Prin ochiul prins unei ferești rotunde
Se-aude plâns, se vede luminare

Și în căldura locuinței scunde
O mamă mișc' un leagăn cu piciorul
Și la scânciri c'un cântec ea răspunde.

Și-au adormit încet, încet feciorul,

- Sub a lui leagăn a împins o piatră -
Gândirea ei spre viitor ia zborul.

Mai licuresc cărbuni colo pe vatră,
Ea cade 'ncet pe-a scaunului spate,
Din codri lupii urlă, câinii latră.

Ea doarme-adânc cu brațe 'n jos lăsate,
Dară prin somn stă țintă să privească:
Un mândru vis în sufletu-i străbate.

Da, când a fost copilul să se nască,
Opri Orion ale sale pasuri
Ca soarta 'n lume el să i-o croiască.

Jur-împrejur se auziră glasuri
Și s'au oprit Neptun din drumu-i sferic,
Mușit-au limba de l'a vremii ceasuri.

Șoptind ușor treceau cu pas feeric
Pe lângă leagăn dând mereu ocoale:
Trei umbre albe ies din întuneric,

La cer ridică brațele lor goale,
Ușoare - parc'ar fi de vânt plutite,
Descânt copilul 'n somn să nu se scoale.

Sunt ursitori cari din cer sosite
Revars' asupra-i zarea aurorii,
Cu câte daruri lui i-au fost menite.

I-aduc comori, viață lungă, glorii,
Deasupra lui revarsă raze slabe,
Din ochii lor, adânc' adormitorii.

Pe părul lor - mărgăritare 'n boabe -
Bălai și moale ca și aurul 'n spice
Scânteie 'n umbră ale lor podoabe.

Copilul doarme, ele fac să pice
Deasupra-i flori, se pleacă să-l menească,
Înconjur leagănul și 'ntâia zice:

„Să fii frumos și fața ta lucească,
Precum în cer e numai unul soare,

Un soare fii în lumea pământescă.

— Puternic fii – i-a zis cea următoare;
Și biruind vei merge înainte,
Să-ți fie viața 'n veci strălucitoare.

A treia zise tainic: — Fii cuminte,
Pătrunzător ca și lumina mare,
Tu să 'nțelegi cele lumești și sfinte.“

Iar muma lui cu spaimă 'n somn tresare,
Împreunându-și mânilor-amândouă,
Ea în genunchi se roagă 'n gura mare:

„O, ursitori, a căror daruri plouă
Asupra lumii 'ntregi, mai stați o clipă
Și ascultați rugarea spusă vouă.

Nu bunătați cari se trec în pripă
Să îi menească sfânta voastră gură,
Nu bunătați supuse la risipă.

Puternici, mari, frumoși atâția fură,
Înțelepciuni, comori le-ați dat multora
Și toate, vai, cu vremea se pierdură.

Lui dăruți ce nu ați dat altora,
Un dar nespun de scump ce n'are nume
Ca să răsar' asupra tuturoră...“

Atunci la ruga nențeleptei mume,
Zâna privi adânc și trist ca s'o priceapă:
„Știi tu ce dar îi cei și știi tu cum e?

Tot ce e om se naște și se 'ngroapă,
Fie 'n colibă, fie 'n vechi castele,
Pe culmi de munte ori la mal de apă.

Dar e 'mpărat, dar cetitor de stele,
Același vis îi sună în ureche,
A lor vieți sunt pururi tot acele.

Pe când sunt tineri se adun pereche,
La joc, la viață și la danț s'adună,
Bătrâni fiind vorbesc de vremea veche.

Și lui ursit-am tot o viață bună
Și măsurată pe un pic de vreme,
Să aibă ziua soare, noaptea lună!

Căci de ar fi încoronat de steme
Sau pe pământul gol de și-ar așterne,
Tot viață și tot moarte-o să se cheme.

Tu chemi blestemul nenduratei ierne
Pe capul lui cel tânăr, nențelepto!
Tu-i ceri durerea unei vieți eterne.

Da, sus la cer privirea ta îndreapt'o!
Plinită e dorința ta nebună.
Și ziua neagră peste el așteapt'o.

Căci i s'a dat să simtă 'ntotdeauna
Un dor adânc și îndărătnic foarte
De-o frumusețe cum nu e nici una

Și s'o ajungă chiar e dat de soarte,
Căci tinereță neîmbătrânită
Îi dăruim și viață fără' de moarte.

Dar nentrupat e chipu-acei iubite
Ca și lumina ce în cer se suie
A unei stele de demult pierite:

El n'a fost când era, el e când nu e."

DE GLASUL TĂU S'A RIDICAT CÂNTAREA...

De glasul tău s'a ridicat cântarea
De mersul tău se leagănă pământul
De ochii tăi se 'nseninează marea.
Împătimit e farmecul palorii
Când mă privesc de sub umbroase gene
Cu ochii ei, adânc' adormitorii.

ORICÂT DE MULT AM SUFERIT

Oricât de mult am suferit
În neagra 'nstrăinare,
Pururi în visu-mi te-am zărit
Cu luna, pe valuri de mare.

Pe marea tristă te-am cătat
Cu depărtate maluri
Și numai tu te-ai arătat
Pe mare, cu luna, din valuri.

Tu numai dulce îmi răsai
Și blândă 'ntotdeauna,
Cu al tău dulce chip bălai
Din valuri de mare, cu luna.

CALEA SBURĂTORILOR

Peste codri sta cetatea
Stăpânind singurătatea...
Luna plină strălucea,
Din nălțimea cea albastră
Bătea tainic la fereastră.

Și pe negrele zăbrele
Sta domnița după ele,
Uitându-se norilor
Calea sburătorilor.
Părul galben, abia creț,
Peste tâmple sta răzleț

Și trecând pe după tâmple
Ca un val de aur împle
Umerile și spinarea
Și întreagă arătarea.

Și e una la părinți,
Cum e luna printre sfinți,
Și 'ntre fete tinerele
Ca și luna printre stele,

Și e una chiar sub soare,
Cine cată 'n ochi-i moare,
Ochi isvoare de lumina,
Cu mâni albe, lungi și fine

Și cu degetele trase,
Subțirele, de crăiasă,
Și buzele subțirele

De-mi zâmbea 'ntristat cu ele.

Au mai știu povestitorii
Ce sunt, oare, sburătorii?
Vin din rumenirea serii
Și din fundul sfânt al mării,

Vin din ploaia cea cu soare
Și din dor de fată mare.
Iară umbra norilor,
Calea sburătorilor,

Căci îi vede
Cine-i crede,
Le năzare
La oricare
L-a chemat din noaptea mare.

De 'ndrăgește vreo fată,
Ca luceafăr i s'arată,
Dar din nouri se repede
La pământ unde o vede

Și 'n cărare îi răsare
De la creștet la picioare;
Ochii negri 'ntunecoși
I se uită mângâioși,

În păr negru stele poartă,
Dară alba față-i moartă,
Ori se face nor de ploaie
Care cade în șiroaie

Și burează-așa de lin
Prin perdelele de in;
Și 'n fereastră, ca 'ntr'un prag.
Se arată nalt și drag,

Cu păr lung de aur moale
Și cu ochii plini de jale.
Trestia l-încununează,
Hainele îi scânteiază,
Haine lungi și străvezii,

Pare-un mort cu ochii vii.
Astfel iese sburători
Și din umbră, și din nori,

Și din lanuri, și din luncă,
Și din stea ce se aruncă,
Și din tainicul isvor
Care sună 'ncetișor,

Și când luna cea bălaie
Varsă apelor văpaie.
Iese din senin cu ploaie,
Și din ploaie cu senin,
Și din lacul cristalin,

Și din ceruri, și din mare,
Și din dor de fată mare.
A lui suflet e-o scânteie
Din luciri de curcubee,
Din dragoste de femee;

A lui glas la miez de noapte
E ca musica de șoapte,
Când se clatin rămurele
Și suspină păsărele.

Și cum sta domnița dusă
Și pe gânduri multe pusă,
Teiul nalt crescut sub geamuri
I-au întins vro două ramuri
Încărcate, 'nfloritoare
Și frumos mirositoare,

Și aude șopotind
Și prin frunze ropotind
Ca un glas de copilaș
Ce-o întreabă drăgălaș:

— De ce șezi închisă, fată,
După poarta ferecată,
După zidurile grele,
După negrele zăbrele?

Deschide zăbrelele
Și privește stelele,
Luna plină o privește
Cum pe munți călătorește

Și deschide-mi un oblon
Ca să trec fără de zvon,
Că de noapte îmi e teamă;
Toate umbrele mă chiamă,

Tricolici mă prigonesc,
Iar babele mă vrăjesc
Cu flori roșie de mac,
Cu oscior de liliac,
Ca să nu mă dau de leac.

Nu auzi cum sbor prin ramuri,
Țip în horn și bat în geamuri?
Nu sunt tânăr fără minte,
Prins de dulcele-ți cuvinte,
Nu curtean înfumurat,
Nici oștean împlătoșat,

Ci eu sânt
Sburător
Ca un vânt
De ușor,
Mă anin
De un ram
Și suspin
Lângă geam,
Ca 'n sălaș
Tremurând
Să mă lași
Mai curând.

Căci sunt slab de-mi plângi de milă,
Orb ca visul de copilă;
Sunt ca vânt de primăvară,
Ca amurgul cel de vară;
Din picioare pân' la cap

Într'un cuib pot să încap,
Iar în cuib de turturele
Dorm alătura de ele.

Iarna vin gonit de fulgi,
Ce m'acopăr ca un giulgi,
Și când voi spuneți povești,
Suflu codrul pe ferești,

Iar la claca cea de furcă
Mâna-mi torturile 'n curcă.
O, deschide-mi un canat,
Ca printr'însul să străbat,
Să mă iei la tine 'n pat,

Ca să dorm lâng' al tău sin
Ca un biet copil străin;
Adormit la pieptul gol,
Nu mă 'ndur să te mai scol;

Sânii albi, două comori,
Tare sunt desmierdători,
Fiind albe și rătunde,
Inima mi se pătrunde,
Cu gurița mă adapă
Și de focul meu mă scapă;

Adormit pe brațul stâng,
Nu te teme c'am să plâng,
Teamă n'ai că te-oi trezi,
Că eu pier în zori de zi;

Ci-am să suflu-așa de cald,
În miroase să te scald,
Să-mi vezi fața de ninsoare
Și aripele ușoare,

Căci viața mea o țin
Cu miros de flori de crin;
Nu beau apă, ci scânteii
Și miros de flori de tei,

O, primește-mă în brațe!

Umbra nopții mă înghiață,
Un strigoi poate în pripă
Să mă prinză de aripă,

Să m'ascunză în mormânt,
Ca să nu știu unde sânt,
Ori de aripi să mă lege
De un clopot fără lege

Și trăgându-l, sunător,
De isbirea lui să mor,
Căci eu nu sunt vrun fecior
Ca să viu amăgitor,

Ci eu sânt
Sburător
Ca un vânt
De ușor,
Mă anin
De un ram
Și suspin
Lângă geam,
Ca 'n sălaș
Tremurând
Să mă lași
Mai curând.

Ea-și netează a ei tample
Și de lacrimi i se împle
Ochii dulci de mângâiere.
Ea suspină fără vrere,

Neștiind încă ce-i cere
Inima cu-a ei durere,
Iar gândirea ei cea dulce
N'o mai lasă să se culce.

Peste vârfuri trece lună,
Tânguios un corn răsună,
Petrecând cu-atâta drag
Toată rariștea de fag.

Mai începe, mai se pierde,

De-i răspunde codrul verde
Fermecat și îndrăgit
De-acel sunet rătăcit.

Iară inima îi zice:
„Ce stai, draga mea, aice,
Scoală-te, supune-te
Valului de sunete,

Ce te trage, plin de jale,
Colo, 'n rariștea din vale.“
Și un glas aude, pare,
Ce-o chema în depărtare:

„Mărgărită, Mărgărită,
Cu coroană aurită,
Ah, din valea cea adâncă,
Ca pe-o stea te zăresc încă,

Ca pe-o stea luminătoare
Și deasupra-mi plutitoare;
Glasul cornului străbate
Dulcea ta singurătate;

O, te pleacă plângerilor,
Tu, crăiasa ângerilor,
Lasă zidurile tale,
Vino 'n vale, vino 'n vale!

O, auzi sunând
Pe cărare corn,
Căci spre tine blând
Îl întorn.

Mărgărită, Mărgărită,
Cu coroana aurită,
Glasul cornului străbate
Neagra ta singurătate,

Valului de sunete,
Draga mea, supune-te,
Lasă zidurile tale,
Vino 'n vale, vino 'n vale!“

UNDE-I ȚARA FLORILOR?

Între nouri și 'ntre mare
Sboară păsări călătoare –
Cum nu pot și eu să sbor
Să mă iau pe urma lor!

Și departe de la maluri
Trec corăbii peste valuri,
Trec cu pânze lucitoare
Și se pierd în depărtare.
Cum nu am aripi să sbor,
Să mă iau pe urma lor!

Că m'aș duce, tot m'aș duce,
Dor să nu mă mai apuce,
Peste undele cu spume,
Peste mare, peste lume;
Ș'aș vedea cum trec cu toate,
Rânduri-rânduri arătate,

Înnegrirea malurilor,
Strălucirea valurilor,
Stolul rândurelelor,
Tremurarea stelelor –
Poate că mi-ar fi mai bine,
Poate te-aș uita pe tine.

Alei puică, alei dragă,
Cum-i frunza cea pribeagă
E viața mea întreagă,
Căci dragostea ta mă strică
De nu m'aleg cu nimică;
Viața trece, frunza pică,

Trece fără mângâiere,
Ca isvorul de durere,
Trece și se prăpădește,
Arde și se mistuiește,
Fără noimă, fără rost,
Bine-ar fi, să nu fi fost.

Vai de-acela ce iubește

Și nu se învrednicește
Să câștige ce-a dorit,
Să fie-a lui ce-a iubit.

Puica cea desmierdăcioasă,
Din ochi negri mângâioasă,
Puica ademenitoare,
Din ochi negri visătoare,

Dragostea de puiculiță
Cu gușa de porumbiță,
Cu gurița mitutea,
Cu gropițe lângă ea,

Cu zâmbirea ei cu haz,
Cu gropițe în obraz,
Și cu dragostea în ochi
De mă tem să n' o deochi.

Noaptea când te 'nchipuiesc
Îmi vine să 'nnebunesc,
Iară ziua aș lua
Lumea 'n cap de jelea ta.

Norilor, o, norilor,
Unde-i țara florilor?
Unde ea acum trăiește,
Iară câmpul înverzește
Și codrul văzând-o crește;

Și când trece prin grădină
Toți copacii i se 'nchină
Și încep să înflorească,
Pe ea s' o împodobească -
Căci văzând-o, toată țara
Crede că e primăvara.

FLOARE DE TEI

Floare de tei,
Cât de curând te treci
Ochilor mei lucind
Te-i arăta pe veci.

Floare de crin,
Eu pururi am gândit
La ochiul tău iubit
De raze plin.

Floare de măr,
Copilă doar erai
Și de pe-atunci aveai
Aur în păr.

Floare de cireș,
Cine te-a pus cândva
Plutind în calea mea
Dulce să ieși?

Floare de mai,
Cine te-a pus să vii
Dacă mereu mai ai
Ochii tăi mari și vii

Floare de fag
Doina cântându-mi-o
Reamintindu-mi-o
Sună cu drag.

Floare de corn,
Dulce vestindu-mă,
Întinerindu-mă
Sună un corn.

Floare de șes,
Este al cetăților
Singuratăților
Vis și eres.

Floare de lunci,
Oare de mult s'a dus
Steaua către apus?
Încă de-atunci?

Floare de lac,
De-atunci cuprins cu chin
Eu sufăr și m'alın,

Sufăr și tac.

Floare de lan,
De-atunci te văd venind
Și blândă surâzând.
An după an.

Floare de deal,
Unde te-ai dus de-atunci
Din codri și din lucruri
Pe-al lumii val?

Floare de plai,
Codrii și undele
Dulce pătrundu-le
Cu al tău rai.

Floare de văi,
Rămâi în calea mea,
Mângâie jalea mea,
În ochi îmi stăi.

Floare de stânci
Tu pleci, și-ades te chem
Cu cântec și blestem
În văi adânci.

Floare de munți,
Dintre păduri de brad
Pururi izvoare cad
Palidei frunți.

Floare de drum
Care te 'nduri pe-atât,
Ș'atuncea te-am iubit,
Atunci ș'acum.

Floare de vad,
Asemeni zorilor,
Căderii florilor
Stelele cad.

Flori de mormânt,
În taina serilor

Am dat durerilor
Aripi de vânt

Lună ce treci,
Crengile, frunzele
Dulce pătrunze-le
Razăle-ți reci

GLOSSĂ

*Vreme trece, vreme vine
Orișicum ai potrivi-o,
După rău așteaptă bine,
După noapte zori de zio.
Precum toate sunt de-o seamă,
Totul stă și totul trece;
Nu spera și nu ai teamă
Și rămâi senin și rece.*

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe;
Cine-ar ține toate minte
Și ar sta să le asculte...
Tu de-o parte te ascunde,
Regăsindu-te pe tine –
Tremur apele din unde,
Vreme trece, vreme vine.

Toate umblă cu grăbire
Pe-a lor valuri și ocoluri,
Adevăru 'n neclintire
N'are timp și n'are goluri.
Deci cu sunete de limbă
Lumea nu o vei urni-o,
Ale ei ea nu le schimbă,
Orișicum ai potrivi-o.

Omul plânge și se 'ndeasă
Cerșetor la preaînaltul,
Parcă cerului îi pasă
De e unul, de e altul.
Timpul care bate 'n stele

Bate pulsul și în tine;
Îți dă bune, îți dă rele,
După rău așteaptă bine.

În zadar un soare pare
A peri în noaptea spumii,
Tot atuncea el răsare
Pe o altă față-a lumii
Și de dincolo de mare
O mulțime-am auzi-o
Milogind cu nerăbdare
După noapte zori de zio.

Privitor ca la teatru
În viață te socoate,
Ale lumii câte patru
Părți ce una sunt cu toate.
Sunt actorii ce se ceartă
Din bătrâni pe-aceeași dramă,
E aceeași veche artă,
Precum toate sunt de-o seamă.

În zadar și timpi și stele
Ne-ar părea lunecătoare,
Sunt ca frunze toate cele
Din copacul ce nu moare.
Peste-un an revin în stoluri
Pasări ce se 'ntind să plece,
Între-a vieții două poluri
Totul stă și totul trece.

Nu spera, căci pentru tine
Este grea a vieții punte,
Te-ar întrece orișicine,
Chiar să fii cu stea în frunte.
Numai muzica din sfere
Izvorând de sus, te cheamă...
În păcate și 'n părere,
Nu spera și nu ai teamă.

De te-ating să ferii în laturi,
De hulesc să taci din gură,

Nu îndrepti cu-a tale sfaturi
Cele strâmbe din natură.
Crează toți ce vor să crează,
Trecă falnic cine-o trece,
Tu te 'ndreaptă dup' o rază
Și rămâi senin și rece.

*Și rămâi senin și rece.
Nu spera și nu ai teamă,
Totul stă și totul trece,
Precum toate sunt de-o seamă.
După noapte zori de zio,
După rău așteaptă bine,
Orișicum ai potrivi-o:
Vreme trece, vreme vine.*

CĂCI ETERNE SÂNT ALE LUMII TOATE

Marea singură lin se plânge 'n durere,
Ea își spune de mult și taina și jalea-i
Vai! de o mie de evi se sbate și-și spune
Singurătatea.

Pânze albe-atâr'n' fluturând pe mare,
Tremur unde-adânci de corăbii negre,
Între val și cer scuturând din aripi
Pasărea sboară.

Veșnic apa-i stă și deasupra stele
Veac de veac stând sus luminează blânde,
Numai vieți ce trec, nimicirii date,
Sboară în stoluri.

Căci eterne sânt ale lumii toate:
De se nasc, mor tot pieritoare forme,
Dar cu toate au înăuntru viața
Păsării Phoenix.

UN PHOENIX E O PASĂRE 'N VECHIME

Aș vrea să fiu ca pasărea aceea,
Ca Phoenix, care arde blând în pară
Perind în vânt ca glasul care sboară,

Ca un suspin, ca unda, ca scânteeea
Dar din cenușă reînvie iară,
Minune scump' a lumii acestea.
El moare azi, în forma-i, dar ideea
Chiar și de vrea nu poate să mai moară

Bătrânul Phoenix arde în văpae
Apoi din flăcări însuși se renaște,
Dar spre-a 'nvia mai mândru el din moaște,
Îi trebui lina vântului bătae

Căci frigul iernii ființa lui urăște
Din ghiață vecinic n'o să mai răsaie
Și firul vieții sale-acuma' l tae
Și de a fost în veci nu poți cunoaște

Căci dulce e să moară

Bătrânul Phoenix arde în văpae
Și din cenușa proprie se naște,
Dar, spre-a 'nvia mai tânăr el din moaște,
Îi trebuie încă o viață... A ta e

Răceală și 'ntuneric el urăște
Îi trebuie foc din nou ca să răsaie...
Doară iubirea-ți tânără Danae

CÂTE NOPTI EU CUGETAT-AM

Câte nopți eu cugetat-am pân' se 'nvăluie gândirea,
Pân' ce visele-i gigantici se uscau în nălucire,
Adormeam și de-asupra-mi stelele îmblau cumiți,
Luna strălucea prin crengă ca o pavăză de aur
Și prin grâul crescut mare ciripeau puii de graur,
Vântu-ngreunat cu miros trezea 'n clopot glas de sfinți.

Păhar nalt îmi părea cerul răsturnat deasupra noastră,
Stelele scânteietoare împleau lumea lui albastră,
Norii ce plutesc par spuma a luminei de argint;
Sufletu-mi, arbor de cânturi, cregile și le-convoaie
De visări îngreuiate, iar a florilor văpaie,
Ce lucește 'n mii de feluri, potolită stă de vânt.

Pe o mreață de lumină roșie ca zorii zilei
S'a ivit o umbră dulce - față sfântă a copilei,
Era marmură pălită, ochii mari abia îi lumin'
Și pe urmele albe se 'nălțau negre aripe
Haina neagră strălucită lumina a nopții clipe,
Părul nempletit era prins într'o cunună de spin.

O STEA ÎN RECI NĂMĂRGINIRI

O stea în reci nămărginiri
Au răsărit departe
Și, tremurând, par'că s'a stins
Par'c'a apus de moarte.

Oricâtă vreme au trecut
De-atunci și pân' acum,
Oricât viața s'a făcut
Pustie, fără drum,

Oricâte zile-am risipit,
De n'au rămas pe sfert,
O inimă care-a iubit
Mai speră în deșert.

O inimă care-a iubit
Deapururi are glas
Și dacă toate au pierit,
Durerea i-au rămas.

Și cum nimic nu stă pe loc,
Ci merg precum au mers,
O umbră-a stinsului noroc
Rămâne 'n univers.

ACEEAȘI MOARTE

Pământul cu-ale lui bătute maluri
Și cerul cu seninul bolții sale
Și marea cu-ale ei pustii de valuri

Și stele blânde ce răsar din veacuri
- Atâția ochi măsurători de vreme -
Și luna blândă luminează 'n lacuri:

La munți în culme, lângă țărm de apă
Tot oameni afli, duși de-aceleași rele,
Se nasc și mor aceiași și se 'ngroapă.

De-or fi păstori sau cititori în stele
Același cânt le sună în ureche,
A lor vieți sunt pururi tot acele.

Oriunde tineri vin, s'adun pereche,
La joc, la viață și la danț s'adună
Iar cei bătrâni vorbesc de vremea veche,

Deasupra lor plutește-aceeași lună
Și viața lor se scurge tot în vreme,
În urma lor al morții glas răsună,

Ori unul cade 'ncoronat cu steme,
Iar altul pe pământul gol s'așterne:
Ceea ce vezi tot moarte-o să se cheme.

Și după veri urmează-aceleași ierne
Și după nopți tot zile or să crească:
Atâtea fiici unei lumini eterne.

Viață și moarte sunt ca două poluri
În jurul căror steaua se 'nvârtește
Și amândouă n'au nici timp nici goluri.

ETERNA PACE

Viața noastră e viața spumei
Și totuși, de-ar seca din fundu-i mare,
O altă mare-ar face lacrimi lumii.

Precum uitarea-i a durerii moarte
Astfel și moartea e uitarea vieții
Spre-a răsări din nou la altă soarte.

Da, e-o dorință mare, fără nume,
Pe care 'n tot adâncul o cuprinde
Bătrânul chaos născător de lume.

Atâtea lumi care rotesc în chaos
Cu sborul lor măsurător de vreme,
În veci pe cale, neaflând repaos.

Astfel tot trec, ca și un roi e trece,
Și 'n a lor fugă fierb și se 'nfierbântă,
Plutind în veci prin universul rece.

Astfel e timpul, care lung străbate
Prin mii de veacuri, stăpânind în silă,
Născând și ucizând în lume toate.

Astfel e spațiu fără fund și fine,
Iar din încrucișarea - amândurora,
Născând mișcare, s'au născut lumine.

Căci timpu-i tatăl, iar genunea-i mama,
Iar fiul e mișcarea, e amorul,
E foc aprins ce arde pân' acuma.

Astfel rotind se 'nvârt în jur de soare,
Pe când el însuși cu ele împreună
O lată clină 'n veci o să doboare.

Din trei mișcări mișcarea lor se-adună,
Cu toți în jos, toți împrejur de sine,
Toți împrejurul altor fac cunună

Și-astfel din noapte s'a 'nchegat lumine,
Căci prin mișcare s'au aprins cu toate,
Prin neodihnă ceru-ntreg se ține.

Și cine știi când ceasul lor va bate
Și cele trei inele s'or desface
Din a mișcării sfântă trinitate.

Și peste toți s'o 'ntinde -eterna pace.

1883

DOINA

De la Nistru pân' la Tissa
Tot Românul plânsu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o ațin;
Din Boian la Vatra-Dornei
Au umplut omida cornii
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște;
Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmar pân' în Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet Român săracul,
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vară vara lui
Și-i străin în țara lui.
De la Turnu 'n Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s'așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier,
Sboară paserile toate
De neagra străinătate,
Numai umbra spinului
La ușa creștinului.
Își desbracă țara sânul,
Codrul - frate cu Românul -
De săcure se tot pleacă
Și isvoarele îi seacă -

Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!
Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija Sfinților,
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu
Ca să-ți mântui neamul tău!
Tu te 'nalță din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn o dată,
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Îți vin codrii 'n ajutor;
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară -
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

Publicată în Convorbiri literare, XVII, nr. 4, 1 iulie 1883, p. 159-160.

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca 'n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată.
Și era una la părinți
Și mândră 'n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde 'n colț
Luceafărul așteaptă.

Privea în zare cum pe mări
Răsare și străluce,
Pe mișcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorința-i gata;
El iar, privind de săptămâni,
Îi cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzima
Visând ale ei tâmple,
De dorul lui și inima
Și sufletu-i se împle.

Și cât de viu s'aprinde el
În orișicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.

*

Și pas cu pas pe urma ei
Alunecă 'n odaie,
Țesând cu recile-i scânteii
O mreață de văpaie.

Și când în pat se 'ntinde drept
Copila să se culce.
I-atinge mâinile pe piept,
I'nchide geana dulce;

Și din oglindă luminiș
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închiși
Pe fața ei întoarsă.

Ea îl privea cu un surâs,
El tremura 'n oglindă,

Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.

Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
— O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!

Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde 'n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s'arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;

Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestei
Și ține 'n mână un toiag
Încununat cu trestii.

Părea un tânăr voievod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se 'ncheie nod
Pe umerele goale.

Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară -
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie 'n afară.

Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mumă-mea e marea.

Ca în cămara ta să vin,

Să te privesc de-aproape,
Am coborât cu-al meu senin
Și m'am născut din ape.

O, vin ! odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

Colo 'n palate de mărgean
Te-oi duce veacuri multe,
Și toată lumea 'n ocean
De tine o s'asculte.

O, ești frumos, cum numa 'n vis
Un ânger se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N'oi merge niciodată;

Străin la vorbă și la port,
Lucești fără de viață.
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochiul tău mă 'nghiață.

*

Trecu o zi, trecură trei
Și iarăși, noaptea, vine
Luceafărul deasupra ei
Cu razele-i senine.

Ea trebui de el în somn
Aminte să-și aducă
Și dor de-al valurilor domn
De inim' o apucă:

Cobori în jos, lucefăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde 'n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,
Iar ceru 'ncepe a roti

În locul unde piere;
În aer rumene văpăi
Se 'ntind pe lumea 'ntreagă,
Și din a chaosului văi
Un mândru chip se 'ncheagă;

Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfășor
Marmoreele brațe,
El vine trist și gânditor
Și palid e la față:

Doar ochii mari și minunați
Lucesc adânc himeric,
Ca două patimi fără saț
Și pline de 'ntuneric.

Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult ș'acuma,
Și soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;

O, vin, odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

O, vin, în părul tău bălai
S'anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să răasai
Mai mândră decât ele.

O, ești frumos cum numa 'n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N'oi merge niciodată!

Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,

Și ochii mari și grei mă dor,
Privirea ta mă arde.

Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu 'nțelegi tu oare,
Cumcă eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?

*

Nu caut vorbe pe ales,
Nici știu cum aș începe -
Deși vorbești pe înțeleș,
Eu nu te pot pricepe;

Dar dacă vrei cu crezământ
Să te 'ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.

Tu-mi ceri chiar nemurirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să știi asemenea
Cât te iubesc de tare;

Da, mă voi naște din păcat,
Primind o altă lege;
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă deslege.

Și se tot duce... S'a tot dus.
De dragu-unei copile,
S'a rupt din locul lui de sus,
Pierind mai multe zile.

*

În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce împle cupele cu vin
Mesenilor la masă,
Un paj ce poartă pas cu pas
A 'mpărătesii rochii,

Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăzneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furișează pânditor
Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcu
Și mândră, arz'o focul;
Ei Cătălin, acu-i acu
Ca să-ți încerci norocul.

Și 'n treacăt o cuprinse lin
Într'un ungher degrabă.
— Da ce vrei, mări Cătălin?
La du-t' de-ți vezi de treabă.

— Ce voi? Aș vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeuna,
Să râzi mai bine și să-mi dai
O gură, numai una.

— Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe,
O, de luceafărul din cer
M'a prins un dor de moarte.

— Dacă nu știi, ți-aș arăta
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binișorul.

Cum vânătoru 'ntinde 'n crâng
La păsărele lațul,
Când ți-oi întinde brațul stâng
Să mă cuprinzi cu brațul;

Și ochii tăi nemișcători
Sub ochii mei rămâie...
De te înalț de subsuori
Te 'naltă din călcâie;

Când fața mea se pleacă 'n jos,

În sus rămâi cu fața,
Să ne privim nesățios
Și dulce toată viața;

Și ca să-ți fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Când sărutându-te mă 'nclin,
Tu iarăși mă sărută.

Ea-l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș,
Mai nu vrea, mai se lasă,

Și-i zise 'ncet: — Încă de mic
Te cunoșteam pe tine,
Și guraliv și de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...

Dar un luceafăr, răsărit
Din liniștea uitării,
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării;

Și tainic genele le plec,
Căci mi le împlă plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;

Lucește c'un amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înață tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.

Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi și 'n veci
Va rămânea departe...

De-aceea zilele îmi sânt
Pustii ca niște stepe,
Dar nopțile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe.

— Tu ești copilă, asta e...
    Hai ș'om fugi în lume,
Doar ni s'or pierde urmele
    Și nu ne-or ști de nume,
Căci amândoi vom fi cumiți,
    Vom fi voioși și teferi,
Vei pierde dorul de părinți
    Și visul de luceferi.

*

Porni luceafărul. Creșteau
    În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
    În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
    Deasupra-i cer de stele -
Părea un fulger nentrerupt
    Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi,
    Jur împrejur de sine,
Vedea, ca 'n ziua cea dentâi,
    Cum isvorau lumine;

Cum isvorând îl înconjor
    Ca niște mări, de-a 'notul...
El sboară, gând purtat de dor,
    Pân' pierе totul, totul:

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
    Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea 'ncearcă în zadar
    Din goluri a se naște.

Nu e nimic și totuși e
    O sete care-l soarbe,
E un adânc asemenea
    Uitării celei oarbe.

— De greul negrei vecinicii,
    Părinte, mă dezleagă

Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară 'ntreagă;

O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu isvor ești de vieți
Și dătător de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

Din chaos, Doamne, am apărut
Și m'aș întoarce 'n chaos...
Și din repaos m'am născut,
Mi-e sete de repaos.

— Hyperion, ce din genuni
Ră sai c'o 'ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n'au chip și nume;

Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S'ar naște iarăși oameni.

Ei numai doar durează 'n vânt
Deșerte idealuri –
Când valuri află un mormânt,
Ră sar în urmă valuri;

Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc,
Și nu cunoaștem moarte.

Din sânul vecinicului ieri
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s'ar stinge 'n cer
S'aprinde iarăși soare;

Părând pe veci a răsări,

Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.

Iar tu, Hyperion, rămâi
Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu dentâi -
Să-ți dau înțelepciune?

Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup' a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele 'n mare?

Vrei poate 'n faptă să arăți
Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
Să-l faci împărăție.

Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu 'n lung și marea 'n larg,
Dar moartea nu se poate...

Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te 'ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.

*

În locul lui venit din cer
Hyperion se 'ntoarse
Și, ca și 'n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.

Căci este sara 'n asfințit
Și noaptea o să 'nceapă;
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă

Și împle cu-ale ei scânteii
Cărările din crânguri,
Sub șirul lung de mândri tei

Sedeau doi tineri siguri:

— O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;

Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patemi.

Și de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci ești iubirea mea dentâi
Și visul meu din urmă.

Hyperion vedea de sus
Uimirea 'n a lor față;
Abia un braț pe gât i-a pus
Și ea l-a prins în brațe...

Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploaie,
Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie.

Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Și 'ncetișor
Dorințele-i încrede:

— Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde 'n codru și în gând,
Norocu-mi luminează!

El tremură ca alte dăți
În codri și pe dealuri,
Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca 'n trecut
În mări din tot înaltul;

— Ce-ți pasă ție, chip de lut,
Dac'oi fi eu sau altul?

Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.

*Publicat în Almanahul Societății Academice Social-Literare România jună,
Viena, aprilie 1883, p. 39-58.*

S'A DUS AMORUL

S'a dus amorul, un amic
Supus amândurora;
Deci cânturilor mele zic
Adio tuturora.

Uitarea le închide 'n scriin
Cu mâna ei cea rece,
Și nici pe buze nu-mi mai vin
Și nici prin gând mi-or trece.

Atâta murmur de isvor,
Atât senin de stele
Și un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

Din ce noian îndepărtat
Au răsărit în mine!
Cu câte lacrimi le-am udat,
Iubito, pentru tine!

Cum străbătea atât de greu
Din jalea mea adâncă!
Și cât de mult îmi pare rău,
Că nu mai sufăr încă,

Că nu mai vrei să te arăți,
Lumină de 'ndeparte,
Cu ochii tăi întunecați,
Renăscători de moarte!

Și cu acel smerit surâs,
Cu acea blândă față,

Să faci din viața mea un vis,
Din visul meu o viață!

Să mi se pară cumcă crești,
De cum răsare luna,
În umbra dulcilor povești
Din noți o mie una!

Era un vis misterios
Și blând din cale-afară,
Și prea era de tot frumos,
De-au trebuit să piară.

Prea mult un ânger mi-ai părut
Și prea puțin femeie,
Ca fericirea ce-am avut
Să fi putut să stee.

Prea ne pierdurăm tu și eu
În al ei farmec poate,
Prea am uitat pe Dumnezeu,
Precum uitarăm toate.

Și poate că nici este loc
Pe-o lume de miserii
Pentr'un atât de sfânt noroc,
Străbătător durerii.

Publicată în Familia, XIX, nr. 17, 24 aprilie/6 mai 1883, p. 197.

CÂND AMINTIRILE

Când amintirile 'n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme 'n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfirați
Răsare blânda lună,

Ce ne găsea îmbrățișați,
    Șoptindu-ne 'mpreună.

A noastre inimi își jurau
    Credință pe toți vecii,
Când pe cărări se scuturau
    De floare liliiecii.

Putut-au oare atâta dor
    În noapte să se stingă,
Când valurile de isvor
    N'au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
    Urmând mereu în cale-și,
Când ochii tăi, tot încă mari,
    Se uită dulci și galeși?

Publicată în Familia, XIX, nr. 20, 15/27 mai 1883, p. 235.

PUTUT-AI TU A-ȚI BATE JOC...

Putut-ai tu a-ți bate joc
    De ceasurile-acele?
Și de mistuitorul foc
    Al patimelor mele,

De-a tale dulci făgăduinți
    Abia 'ngânate 'n șoapte
De mii de lacrimi fierbinți
    Vărsate zi și noapte

Viața mea și raiul meu
    Cum s'au ales deșerte...
Dar oare e vreun Dumnezeu
    În stare să te ierte

Și oare eu să pot uita
    Atâta deodată?
Să nu blestem suflarea ta
    De-amor învăpăiată?

Dar veacurile cari vin
    Afla-vor de la mine

Și inima din al tău sân
Și sufletul din tine

Va fi în mintea tuturor
Trecând din gură 'n gură
C'ai răsplătit atât amor
Cu-atât de cruntă ură

Pe scara negrei vecinicii
Blestemele-mi s'or naște...
Ce numai tu n'ai vrut să știi
O lume va cunoaște

Și lumea mare 'n calea ei
Spre trecere de vreme
Pe-orice infamă 'ntre femei
Ca tine o s'o cheme.

ADIO

De-acuma nu te-oi mai vedea,
Rămâi, rămâi, cu bine!
Mă voi feri în calea mea
De tine.

De astăzi dar tu fă ce vrei,
De astăzi nu-mi mai pasă
Că cea mai dulce 'ntre femei
Mă lasă.

Căci nu mai am de obicei
Ca 'n zilele acele,
Să mă îmbăt și de scânteii
Din stele.

Când degerând atâtea dăți,
Eu mă uitam prin ramuri
Și așteptam să te arăți
La geamuri.

O, cât eram de fericit
Să mergem împreună,
Sub acel farmec liniștit
De lună,

Pe când în taină mă rugam
Ca noaptea 'n loc să stee,
În veci alături să te am,
Femeie!

Din a lor treacăt să apuc
Acele dulci cuvinte,
De cari azi abia mi-aduc
Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
Nimicurile aceste,
Îmi pare-o veche de demult
Poveste.

Și dacă luna bate 'n lunci
Și tremură pe lacuri,
Totuși îmi pare că de-atunci
Sunt veacuri.

Cu ochii serii cei de 'ntâi
Eu n'o voi mai privi-o,
De-aceea 'n urma mea rămâi.
- Adio!

Publicată în Familia, XIX, nr. 23, 5/17 iunie 1883, p. 269.

CE E AMORUL?

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere,
Căci mii de lacrimi nu-i ajung
Și tot mai multe cere.

De-un semn în treacăt de la ea
El sufletul ți-l leagă,
Încât să n'o mai poți uita
Viața ta întreagă.

Dar încă de te-așteaptă 'n prag
În umbră de unghere,
De se 'ntâlnește drag cu drag,
Cum inima ta cere:

Dispar și ceruri și pământ
    Și pieptul tău se bate,
Și totu-atârnă de-un cuvânt,
    Șoptit pe jumătate.

Te urmărește săptămâni
    Un pas făcut alene,
O dulce strângere de mâni,
    Un tremurat de gene;

Te urmăresc luminători
    Ca soarele și luna
Și peste zi de-atâtea ori
    Și noaptea totdeauna.

Căci scris a fost ca viața ta
    De doru-i să nu 'ncapă,
Căci te-a cuprins asemenea
    Lianelor din apă.

Publicată în Familia, XIX, nr. 29, 17/29 iulie 1883, p. 345.

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ...

Pe lângă plopii fără soț
    Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți,
    Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea
    Privii atât de des:
O lume toată 'nțelegea,
    Tu nu m'ai înțeles.

De câte ori am așteptat
    O șoaptă de răspuns!
O zi din viață să-mi fi dat,
    O zi mi-era de-ajuns;

O oară să fi fost amici,
    Să ne iubim cu dor,
S'ascult de glasul gurii mici –
    O oară, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,
În calea timpilor ce vin
O stea s'ar fi aprins;
Ai fi trăit în veci de veci
Și rânduri de vieți,
Cu ale tale brațe reci
Înmărmureai măreț,
Un chip de-a pururi adorat,
Cum nu mai au perechi
Acele zâne ce străbat
Din timpurile vechi
Căci te iubeam cu ochi păgâni
Și plini de suferinți,
Ce mi-i lăsară din bătrâni
Părinții din părinți.
Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristeță capul tău
Se 'ntoarce în zadar.
Căci azi le semeni tuturor
La umblet și la port,
Și te privesc nepăsător
C'un rece ochi de mort.
Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Și noaptea candelă s'aprinzi
Lubirii pe pământ.

Publicată în Familia, XIX, nr. 35, 28 august/9 septembrie 1883, p. 417.

ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur plopilor,
E ca în minte să te am
Și 'ncet să te apropii.

Și dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându-l,
E ca durerea mea s'o 'mpac
Înseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
De iese 'n luciul luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine 'n totdeauna.

Publicată în Familia, XIX, nr. 46, 13/25 noiembrie 1883, p. 549.

LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ

Lasă-ți lumea ta uitată,
Mi te dă cu totul mie,
De ți-ai da viața toată,
Nime 'n lume nu ne știe.

Vin cu mine, rătăcește
Pe cărări cu cotituri,
Unde noaptea se trezește
Glasul vechilor păduri.

Pintre crengi scânteie stele,
Farmec dând cărării strimte,
Și afară doar de ele
Nime 'n lume nu ne simte.

Părul tău ți se desprinde
Și frumos ți se mai șede,
Nu zi ba de te-oi cuprinde -
Nime 'n lume nu ne vede.

Tânguiosul bucium sună,
L'ascultăm cu atâta drag.
Pe când iese dulcea lună
Dintr'o rariște de fag.

Îi răspunde codrul verde
Fermecat și dureros,
Iară sufletu-mi se pierde
După chipul tău frumos.

Te desfaci c'o dulce silă,
Mai nu vrei și mai te lași,
Ochii tăi sunt plini de milă,
Chip de ânger drăgălaș.

Iată lacul. Luna plină
Poleindu-l îl străbate;
El aprins de-a ei lumină,
Simte-a lui singurătate.

Tremurând cu unde 'n spume
Între trestie le farmă,
Și visând o 'ntreagă lume
Tot nu poate să adoarmă.

De-al tău chip el se pătrunde,
Ca oglinda îl alege -
Ce privești zâmbind în unde?
Ești frumoasă, se 'nțelege.

Înălțimile albastre
Pleacă zarea lor pe dealuri,
Arătând privirii noastre
Stele 'n ceruri, stele 'n valuri.

E-un miros de tei în crânguri,
Dulce-i umbra de răchiți,
Și suntem atât de singuri
Și atât de fericiți!

Numai luna pintre ceață
Varsă apelor văpae,
Și te află strânsă 'n brațe,
Dulce dragoste bălae.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 5-8.

CE TE LEGENI CODRULE

— Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?

— De ce nu m'aș legăna,

Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.

Bate vântul frunza 'n dungă –
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr'o parte –
Iarna-i ici, vara-i departe.

Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rânduarele

Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând pe rând
Zarea lumii 'ntunecând.

Și se duc ca clipele,
Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit,
Vestejit și amorțit –

Și cu doru-mi singurel,
De mă 'ngân numai cu el!

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 14-15.

ODĂ

(în metru antic)

Nu credeam să 'nvăț a muri vr'odată,
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei 'nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân' în fund băui voluptatea morții
Ne 'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;

Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă topesc în flăcări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă,
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 43-44.

LA MIJLOC DE CODRU...

La mijloc de codru des
Toate păsările ies
Din huzeag de aluniș
La voiosul luminiș,

Luminiș de lângă baltă,
Care 'n trestia înaltă
Legănându-se din unde,
În adâncu-i se pătrunde

Și de lună și de soare
Și de păsări călătore,
Și de lună și de stele

.....
Și de sbor de rândurele
Și de chipul dragei mele.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 45-46.

IUBIND ÎN TAINĂ...

Iubind în taină am păstrat tăcere,
Gândind că astfel o să-ți placă ție,
Căci în priviri citeam o vecinicie
De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
Cuvinte dă duioaselor mistere,

Vreau să mă 'nec de dulcea 'nvăpăiere
A celui suflet, ce pe-al meu îl știe.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
Și 'n ochii mei se vede 'n friguri chinu-mi,
Copila mea cu lungi și blonde plete?

Cu o suflare răcorești suspinu-mi,
C'un zâmbet faci gândirea-mi să se 'mbete;
Fă un sfârșit durerii – vin la sânu-mi.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 51-52.

TRECUT-AU ANII...

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n'or să vie iară,
Căci nu mă 'ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri

Ce fruntea-mi de copil o 'nseninară,
Abia 'nțelese, pline de 'nțelesuri.
Cu-a tale umbre azi în van mă 'mpresuri,
O ceas al tainei, asfintit de sară!

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri?
Cu mâna mea în van pe liră lunec:

Pierdut e totu 'n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește 'n urma mea... mă 'ntunec!

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 59-60.

VENEȚIA

S'a stins viața falnicei Veneții,
N'auzi cântări, nu vezi lumini pe valuri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri
Pătrunde luna, înălbind păreții.

Okeanos se plânge pe canaluri,
El numa 'n veci e 'n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Isbește 'n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca 'n țintirim tăcere e 'n cetate.
Preot rămas din a vechimei zile
San Marc sinistru miezul nopții bate.

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
Rostește lin în clipe cadențate:
„Nu 'nvie morții - e 'n zadar copile!“

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 61-62.

SE BATE MIEZUL NOPTII...

Se bate miezul nopții în clopotul de-aramă
Și somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi iee vamă.
Pe căi bătute-adeșea vrea mintea să mă poarte,
S'asemăn între olaltă viață și cu moarte;
Ci cumpăna gândirii-mi și azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 102.

CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAUGI

Cu mâne zilele-ți adaugi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Și ai cu toate astea 'n față
De-a pururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urma
Precum când soarele apune,
El și răsare undeva.

Se pare cumcă alte valuri
Cobor mereu pe-același vad,
Se pare cumcă-i altă toamnă,
Ci 'n veci aceleași frunze cad.

Naintea nopții noastre împlă
Crăiasa dulcii dimineți;
Chiar moartea însăși e-o părere
Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare
Ăst adevăr îl înțeleg,

Că sprijină vecia 'ntreagă
Și 'nvârte universu 'ntreg.

De-aceea sboare anu-acesta
Și se cufunde în trecut,
Tu ai ș'acum comoara 'ntreagă
Ce 'n suflet pururi ai avut.

Cu mâne zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Având cu toate astea 'n față
De-a pururi ziua cea de azi.

Priveliștile sclipitoare
Ce 'n repezi șiruri se diștern,
Repausă nestrămutate
Sub raza gândului etern.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 117-119.

DIN VALURILE VREMII...

Din valurile vremei, iubita mea, răsai,
Cu brațele de marmur, cu părul lung, bălai
Și fața străvezie ca fața albei ceri -
Slăbită e de umbra duioaselor dureri!
Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femeie între stele și stea între femei,
Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut și plâng.

Cum oare din noianul de neguri să te rump,
Să te ridic la pieptu-mi, iubite ânger scump,
Și fața mea în lacrimi pe fața ta s'o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o 'nec
Și mâna friguroasă s'o încălzesc la sân,
Aproape, mai aproape pe inima-mi s'o țin.

Dar vai, un chip aieva nu ești astfel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reci
De mă găsesc iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos!
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:

Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 121-122.

GLOSSĂ

*Vremea trece, vremea vine,
Toate-s vechi și nouă toate:
Ce e rău și ce e bine
Tu te 'ntreabă și socoate.
Nu spera și nu ai teamă:
Ce e val ca valul trece;
De te 'ndeamnă, de te chiamă,
Tu rămâi la toate rece.*

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe;
Cine ține toate minte
Și ar sta să le asculte?
Tu așază-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu sgomote deșarte
Vremea trece, vremea vine.

Nici încline a ei limbă
Recea cumpăn' a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Purtând masca fericirii,
Ce din moartea ei se naște
Și o clipă ține poate:
Pentru cine o cunoaște
Toate-s vechi și nouă toate.

Privitor ca la teatru
Tu în lume să te 'nchipui:
Joace unul și pe patru,
Totuși tu ghici-vei chipu-i
Și de plânge, de se ceartă,
Tu în colț petreci în tine
Și 'nțelegi din a lor artă
Ce e rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe,
Vede 'n capăt începutul
Cine știe să le 'nvețe.
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnicie
Te întreabă și socoate.

Căci acelorași mijoace
Se supun câte există,
Și de mii de ani încoace
Lumea-i veselă și tristă;
Alte măști, aceeași piesă,
Alte guri, aceeași gamă,
Amăgit atât de-adesă
Nu spera și nu ai teamă.

Nu spera când vezi mișeii
La isbândă făcând punte,
Te-or întrece nătărăii
De ai fi cu stea în frunte.
Teamă n'ai; căta-vor iarăși
Între dânșii să se plece;
Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă
Lumea 'ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actorii 'n scenă,
Te momeste în vârteje.
Tu pe-alături te strecoară;
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te 'ndeamnă, de te chiamă.

De te-ating, să feri în lături,
De hulesc, să taci din gură.
Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
Dacă știi a lor măsură?
Zică toți ce vor să zică,

Treacă 'n lume cine-o trece:
Ca să nu 'ndrăgești nimică,
Tu rămâi la toate rece.

Tu rămâi la toate rece,
De te 'ndeamnă, de te chiamă;
Ce e val, ca valul trece,
Nu spera și nu ai teamă.
Te întreabă și socoate
Ce e rău și ce e bine;
Toate-s vechi și nouă toate:
Vremea trece, vremea vine.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 143-147.

DE-OR TRECE ANII...

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va plăcea,
Pentru că 'n toat' a ei făptură
E-un «nu știu cum» ș'un «nu știu ce».

M'au fermecat cu vro scântee
Din clipa 'n care ne văzum?
Deși nu e decât femeie,
E totuși altfel, nu știu cum.

De-aceea, una-mi este mie
De ar vorbi, de ar tăcea;
Dac' al ei glas e armonie,
E și 'n tăcere nu știu ce.

Astfel robit de-aceeași jale
Petrec mereu același drum...
În taina farmecelor sale
E-un «nu știu ce» ș'un «nu știu cum».

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 159-160.

TE DUCI...

Te duci, și ani de suferință
N'or să te vază ochii-mi triști,

Înamorați de-a ta ființă,
De cum zâmbești, de cum te miști.

Și nu e blând ca o poveste
Amorul meu cel dureros,
Un demon sufletul tău este
Cu chip de marmură frumos.

În față farmecul palorii
Și ochi ce scânteie de vie,
Sunt umezi, înfiorătorii,
De lingușiri, de viclenii.

Când mă atingi, eu mă cutremur,
Tresar la pasul tău când treci,
De-al genei tale gingaș tremur
Atârnă viața mea de veci.

Te duci, și rău n'oi să-mi mai pară
De-acum de ziua cea de ieri,
Că nu am fost victimă iară
Neînduratelor dureri,

C'auzu-mi n'oi să-l mai întuneci
Cu-a gurii dulci suflări fierbinți,
Pe frunte-mi mâna n'oi s'oi luneci
Ca să mă faci să-mi ies din minți.

Puteam numiri defăimătoare
În gândul meu să-ți iscodesc,
Și te uram cu 'nverșunare,
Te blăstemam – căci te iubesc.

De-acum nici asta nu-mi rămâne
Și n'oi să am ce blăstema,
Ca azi va fi ziua de mâine,
Ca mâni toți anii s'or urma –

O toamnă, care întârzie
Pe-un istovit și trist isvor;
Deasupra-i frunzele pustie –
A mele visuri, care mor.

Viața-mi pare-o nebunie

Sfârșită fără a fi început,
În toată neagra vecinicie
O clipă 'n brațe te-am ținut.

De-atunci, pornind a lui aripe,
S'a dus pe veci norocul meu;
Redă-mi comoara unei clipe
Cu anii-i de păneri de rău!

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 161-164.

PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine 'ntorn? -
Mai suna-vei dulce corn,
Pentru mine vreodată?

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 165-166.

SOMNOROASE PĂSĂRELE...

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele -
Noapte bună!

Doar isvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile 'n grădină -
Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce -

Fie-ți ângerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie –
Noapte bună!

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 167-168.

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:
    În liniștea serii
Să mă lăsați să mor
    La marginea mării;
Să-mi fie somnul lin
    Și codrul aproape,
    Pe 'ntinsele ape
Să am un cer senin.
    Nu-mi trebuie flamuri,
Nu voi sicriu bogat,
Ci-mi împlețiți un pat
    Din tinere ramuri.
Și nime 'n urma mea
    Nu-mi plângă la creștet;
Doar toamna glas să dea
    Frunzișului veșted.
Pe când cu sgomot cad
    Isvoarele 'ntr'una,
    Alunece luna
Prin vârfuri lungi de brad.
    Pătrunză talanga
Al serii rece vânt;
Deasupra-mi teiul sfânt
    Să-și scuture creanga.
Cum n'oi mai fi pribeag
    De-atunci înainte,
M'or troieni cu drag
    Aduceri aminte;

Luceferi ce răsar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să-mi zâmbească iar.
Va geme de patemi
Al mării aspru cânt...
Ci eu voi fi pământ
În singurătate-mi.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 179-181.

DE-OI ADORMI CURÂND

(MAI AM UN SINGUR DOR - variantă)

De-oi adormi curând
În noaptea uitării,
Să mă duceți tăcând
La marginea mării.

Nu voi sicriu bogat,
Făclie și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Luceasc' un cer senin
Pe-adâncile ape,

Care 'n dureri adânci
Se nalță la maluri,
S'ar atârna de stânci
Cu brațe de valuri,

Se nalță, dar recad
Și murmură 'ntr'una,
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.

Să treacă lin prin vânt
A tot știutoarea,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.

Cum n'oi mai fi pribeag,
De-atunci înainte,
M'or troieni cu drag
Aduceri aminte,

Ce n'or ști că privesc
O lume de patemi,
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 183-185.

NU VOI MORMÂNT BOGAT

(MAI AM UN SINGUR DOR - variantă)

Nu voi mormânt bogat,
Cântare și flamuri,
Ci-mi împletiti un pat
Din tinere ramuri;
Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Frunzișului veșted
Doar vântul glas să-i dea.
În liniștea serii
Să mă 'ngropați, pe când
Trec stoluri greu sburând
La marginea mării.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape;
Lucească cer senin
Eternelor ape,
Care din văi adânci
Se naltă la maluri,
Cu brațe de valuri
S'ar atârna de stânci
Și murmură 'ntr'una,

Când spumegând recad;
Iar pe păduri de brad
Alunece luna.

Reverse dulci scânteii
A tot știutoarea,
Deasupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea.
Nemaifiind pribeag
De-atunci înainte,
Aduceri aminte
M'or coperi cu drag
Și stinsele patemi
Le-or troeni căzând,
Uitarea întinzând
Pe singurătate-mi.

Tipărită în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 187-189.

IAR CÂND VOI FI PĂMÂNT

(MAI AM UN SINGUR DOR - variantă)

Iar când voi fi pământ,
În liniștea serii
Săpați-mi un mormânt
La marginea mării.

Nu voi sicriu bogat,
Podoabe și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din veștede ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Să am un cer senin
Pe-adâncile ape.

S'aud cum blânde cad
Isvoarele 'ntr'una,
Pe vârfuri lungi de brad
Alunece luna.

S'aud pe valuri vânt,

Din munte talanga,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga.

Și cum n'oi suferi
De-atuncea 'nainte
Cu flori m'or troeni
Aduceri amite.

Și cum va înceta
Al inimei sbucium,
Ce dulce-mi va suna
Cântarea de bucium!

Vor arde 'n preajma mea
Luminile 'n dealuri,
Isbind s'or frământa
Eternele valuri.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Ci codrul vânt să dea
Frunzișului veșted.

Luceferii de foc
Privi-vor din cetini
Mormânt făr' de noroc
Și fără prieteni.

Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 191-193.

CRITICILOR MEI

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte,
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima-ți frământă

Doruri vii și patimi multe,
Ș'a lor glasuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte.

Ca și flori în poarta vieții
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare 'n lume,
Cer veștmintele vorbirii.

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria-ți viață,
Unde ai judecătorii,
Nendurații ochi de ghiață?

Ah! atuncea ți se pare
Că pe cap îți cade cerul:
Unde vei găsi cuvântul
Ce exprimă adevărul?

Critici voi, cu flori deșerte,
Care roade n'ați adus -
E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai de spus.

Tipărită în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 302-303.

ȘTEFAN CEL MARE

Schițe de imn

I

Carpații arate
Seninele frunți
Și focuri pe-orișice
Culme de munți.

Să arză tulpine
Întrege de brazi,
Căci astăzi ne vine
Eroul viteaz,
Ne vine Ștefan cel Mare.

Cum oare, o, țară,
Tu n'o să-l cunoști,

Când sună fanfară
Chemarea de oști,

Când buciume sună
În văi și pe plai
Și oastea s'adună
Călare pe cai –
Pe steaguri cu semne de bouri?

II

Pe creștete nalte a munților suri
Clădiți de asupra de negre păduri
Trupine de brazii laolaltă;
Clădiți-le falnic; dați-le foc,
Și lumea privească un semn de noroc
Pe orișice culme înaltă.

Mânat de credință, mânat de profet,
Din negre pustii, porni Mohamet,
Stârnind mulgătorii de iepe;
Îneacă o lume în flăcări și fum
Și moartea-i netează al gloriei drum:
E moartea stăpână pe stepe.

Ce sgomot de buciuri și arme, ce val!
Când Ștefan se suie călare pe cal
Răspunde Suceava din urmă,
Și nimeni nu știe cum tu ai ajuns
Să știi de ce munții săgeată-ai pătruns –
Și-a codrului cale se curmă.

Răsună pământul de tropotul des,
De-atâtea oștirea de munte, de șes,
Răspunde sunare din nouri;
Cu sunet de buciuri la munte și plai,
C'o oaste întregă călare pe cai.
Cu steaguri cu semne de bouri.

DIN SÂNUL VECINICEI UITĂRI...

Din sânul vecinicei uitări
În care toate curg

A vieții noastre mângâieri
Și stele din amurg

De unde nu mai străbătu
Nimic din ce-au apus,
Aș vrea o dată 'n viață, tu
Să te ridici în sus

Și dacă ochii ce-au lucit
Nu sunt de raze plini
Tu mă privește liniștit
Cu stinsele lumini

Și dacă glasul tău iubit
N'o spune un cuvânt,
Tot înțeleg că m'ai dorit
Dincolo de mormânt.

CUM AI PUTUT...

Cum ai putut a-ți bate joc
De patimele mele -
De dulci petreceri la un loc
Din ceasuri ca acele?

Cum le-ai merit pe toate rău,
De s'au ales deșerte ?
Dar care-i acel Dumnezeu
În stare să te ierte?

Când amândoi vom fi pământ,
- Căci el pe toți ne-adună -
S'o stinge vis și jurământ,
Cu viețile 'mpreună.

Ci 'n lungul negrei vecinicii
Blestemu-mi se va naște,
Ce numai tu n'ai vrut să știi,
O lume va cunoaște.

Pe lungul vremurilor vad
Va răsări cuvântu-mi,
Ca frunza codrului de brad,
Ce va umbri mormântu-mi,

Și 'n cântul meu ce va trăi
Sperjură rămâne-vei,
Cum n'a mai fost, nici va mai fi
O alta 'n neamul Evei.

PE CERURI DEPARTE...

Pe ceruri departe
Lucește o stea
Aproape se stinge
Cum tremură ea?

De-acolo s'ajungă
O rază la noi
Se cere o mie
De ani înapoi

Și poate se stinse
De veacuri în drum
Iar raza-i târzie
Ne-ajunge acum

De ce mai lucește
Pe ceruri de ce?
Când este și nu e
Când nu e și e?

De ce mai lucește?
Căci stelele vor
Să semene toate
Iubirii, când mor

Să fie ca tot ce
Iubim pe pământ
Ce sunt parcă n'ar fi
De nu știm de sunt

ȘI NICI AM PRINS MĂCAR DE VESTE...

Și nici am prins măcar de veste
Ce dor avui, ce dragă-mi e
Dar cum veni ră toate-aceste?
Nici nu știu cum, nu știu de ce.

E din luceferi o scântee
Din flori exotice parfum?
Nu. Ea nu e decât femee
Dar este altfel, nu știu cum

De mi-o vorbi, îmi place mie
Ci-mi place iar dac' o tăcea...
Dacă în glas e armonie
E și 'n tăcerea-i nu știu ce.

Și astfel luna iar mă poartă
Pe-al visurilor mele drum...
Cum am venit, ce voi la poartă...
Nici nu știu ce? nici nu știu cum.

DE CE REGINA NOPTILOR...

De ce regina nopților
E tristă 'ntotdeauna?
Au nu știți voi că mii de ani
Sunt azi de când moare luna?

Că cerul mândru și deschis
Ce stelele-și așterne
Nu e și el decât un vis
Al liniștei cele eterne?

Că prin a chaosului văi
Plutind în voia sortii,
Revarsă-asupra lumii 'ntregi
Durerea și farmecul morții?

Un farmec dulce și adânc
Pătrunde-atât de tare
De se ridică înspre ea
Seninele valuri de mare.

De 'naltă ochii înspre ea
Din umbra dulce mirii,
Căci au simțit adânc în vis
Că moartea e sora iubirii.

Că tot ce naște 'n univers
Acea și declină

De-ar înceta totul din mers
S'ar naște lumină, lumină!

CÂND MÂNDRA MEA DOARME...

Când mândra mea doarme în păru-i bălai,
Când stelele tremur și apele sună,
Răesai,
Lumină de lună!

Pătrunde 'n ungherul duioasei odăi,
În luciul oglinzii, o, lună, coboară,
Văpăi
Vărsând pe covoare.

Privind-o smerită cum șade culcat,
Demonic zâmbi-vei, lumina vei trece
În pat
Pe-o marmură rece.

Privind-o o noapte întreagă, tu taci -
Privește cum sânii se bat și suspină,
S'o 'mbraci
C'un giulgi de lumină.

Și ochiului celui în basme îi minți,
Să-i pară că iese din arc de pilaștri
Un prinț
Cu ochii albaștri.

1884

DIANA

Ce cauți unde bate luna
Pe-un alb isvor tremurător
Și unde păsările 'ntr'una
Se 'ntrec cu glas ciripitor?
N'auzi cum frunzele 'n poiană
Șoptesc cu sgomotul de guri
Ce se sărută, se hârjoană
În umbr' adâncă de păduri?

În cea oglindă mișcătoare
Vrei să privești un straniu joc,
O apă vecinic călătoare
Sub ochiul tău rămas pe loc?
S'a desprimăvărat pădurea,
E-o nouă viață 'n orice zvon,
Și numai tu gândești aiurea,
Ca tânărul Endymion.

De ce dorești singurătate
Și glasul tainic de isvor?
S'auzi cum codrul frunza-și bate,
S'adormi pe verdele covor?
Iar prin lumina cea rărită,
Din valuri reci, din umbre moi,
S'apar'o zână liniștită
Cu ochii mari, cu umeri goi?

Ah! acum crengile le 'ndoaie
Mânuțe albe de omăt,
O față dulce și bălaie,
Un trup înalt și mlădriet.
Un arc de aur pe-al ei umăr,
Ea trece mândră la vânat
Și peste frunze fără număr
Abia o urmă a lăsat.

DIN NOAPTEA...

Din noaptea vecinicei uitări
În care toate curg,
A vieții noastre desmierdări
Și raze din amurg,

De unde nu mai străbătu
Nimic din ce-au apus –
Aș vrea odată 'n viață tu
Să te înalți în sus.

Și dacă ochii ce-am iubit
N'or fi de raze plini,
Tu mă privește liniștit
Cu stinsele lumini.

Și dacă glasul adorat
N'o spune un cuvânt,
Tot înțeleg că m'ai chemat
Dincolo de mormânt.

Publicată în Familia, XX, nr. 7, 12/24 februarie 1884, p. 73.

1885

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără 'n cale
Apele plâng clar isvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m'aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele 'n lună ridică,
Scârțâie 'n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluere murmură 'n stână;

Și osteniți oameni cu coasa 'n spinare
Vin de la câmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde 'n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale-amuțește,
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă!

Ne-om răzima capetele-unul de altul,
Și surâzând vom adormi sub înaltul
Vechiul salcâm. — Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n'ar da viața lui toată?

Publicată în Convorbiri literare, XIX, nr. 4, 1 iulie 1885, p. 360-361.

1886

NU MĂ ÎNȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
Ca taina ce ascunde a tale frumuseți;
Căci pentru care altă minune decât tine
Mi-aș risipi o viață de cugetări senine
Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind,
Cu pieritorul sunet al lor să te cuprind,
În lanțuri de imagini duiosul vis să-l ferec,
Să 'mpiedec umbra-i dulce de-a merge 'n întunerec.

.....

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
Din orișice durere îți face o podoabă,
Și când răasai nainte-mi ca marmura de clară,
Când ochiul tău cel mândru străluce în afară,
Întunecând privirea-mi, de nu pot să văd încă
Ce-adânc trecut de gânduri e 'n noaptea lui adâncă.
Azi când a mea iubire e-atâta de curată
Ca farmecul de care tu ești împresurată,
Ca setea cea eternă ce-o au dupăoaltă
Lumina de 'ntunerec și marmura de daltă,
Când dorul meu e-atâta de-adânc și-atât de sfânt
Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ,
Când e o 'namorare de tot ce e al tău,
De-un zâmbet, de-un cutremur, de bine și de rău,
Când ești enigma însăși a vieții mele 'ntregi...
Azi văd din a ta vorbă că nu mă înțelegi!

Publicată în Album literar, 15 martie 1886, p. 9-10.

LA STEAUA

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s'a stins în drum

În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel când al nostru dor
Pieri în nopte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

Publicată în România liberă, București, 25 oct. 1886.

1887

DE CE NU-MI VII

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S'așază bruma peste vii -
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O, vino iar în al meu braț,
Să te privesc cu mult nesăț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău!

Ți-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne plimbam prin văi și lunci,
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori?

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce isvorăsc scânteii...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu înseninezi mereu
Viața sufletului meu,
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

Publicată în Convorbiri literare, XX, nr. 11, 1 februarie 1887, p. 977-978.

KAMADEVA

Cu durerile iubirii
Voind sufletu-mi să-l vindec,
L-am chemat în somn pe Kama -
Kamadeva, zeul indic.

El veni, copilul mândru,

Călărind pe-un papagal,
Având zâmbetul fățarnic
Pe-a lui buze de coral.

Aripi are, iar în tolbă-i
El păstrează, ca săgeți,
Numai flori înveninate
De la Gangele măreț.

Puse-o floare-atunci 'n arcu-i,
Mă lovi cu ea în piept,
Și de-atunci în orice noapte
Plâng pe patul meu deștept...

Cu săgeata-i otrăvită
A sosit ca să mă certe
Fiul cerului albastru
Ș'al iluziei deșerte.

Publicată în Convorbiri literare, XXI, nr. 4, 1 iulie 1887, p. 347.

SERENADĂ

(După Victor Hugo)

Când tu dormi lină, pură,
Sub ochiul meu umbros,
Suflarea ta murmură
Cuvânt armonios,
Pe corp neacoperită
Lipsindu-ți vălul tău,
O, dormi, o, dormi iubită,
O, dormi, o, dormi mereu!

Când râzi, pe a ta gură
Amorul a descins,
Orice prepuitură
Deodată s'a și stins,
Zâmbirea ta-i ferită
De orice cuget rău,
O, râzi, o, râzi iubită,
O, râzi, o, râzi mereu!

Când tu cânți alintată,

Pe brațele-mi, la sân
Auzi cum câteodată
Gându-mi răspunde lin;
Cântul tău resuscită,
O zi din traiul meu,
O, cânt' a mea iubită,
O, cântă dar mereu!

AȘTERNUT ÎN IARBA VERDE...

Așternut în iarba verde
În poiană, cătră sară
Aștept luna cea de vară
După deal ca să răsară
Și privesc cu drag la valea
Ce se 'ntinde hăt departe...

POESII POPULARE

1.

Mă uitai printre stobori,
Văzui ochii negrișori,
Fă-i, Marițo, vânzători,
Că și neica-i negustor,
Negustor de ochișori.

2.

Vai, bădică, dor ți-o fi,
N'am prin cine te vesti,
Doar pe lună
Voe bună,
Și pe stele
Multă jele,
Și pe vânt
Câte-un cuvânt.

3.

Pe deasupra casei mele
Trece-un stol de rândunele,
Dar nu-i stol de rândunele,
Ci sunt dragostile mele

Cari m'am iubit cu ele
Din tinerețele mele.

4.

Leliță de la pripor,
Ce-mi trimeți atâta dor?
Trimete-mi mai puțințel,
Dar vin dumneata cu el.

5.

Frunză verde baraboi,
Durduleano hăi,
Ș'asear'am fost pe la voi,
Durduleano hăi,
Și te-am găsit între doi.
Doi în pod și doi sub pod,
Doi la vatra focului,
În prijma norocului
Decât te găseam cu doi,
Mai bine-mi pereau doi boi
Ș'o sută cincizeci de oi.

6.

De-am ajunge pân' la toamnă,
Leliță Ioană,
Să suim din cramă 'n cramă,
Leliță Ioană,
Să bem vin, să mâncăm poamă,
Leliță Ioană,
Și să frigem la pastramă
Leliță Ioană.

7.

Leleo cu scurteica verde,
Leleo ș'oi să mor,
Cin' te vede zău se pierde,
Leleo ș'oi să mor.
Leleo nu te legăna
Căci rochița nu-i a ta,

Nici polcuța, nici rochița,
Numai ochii și gurița.
Leleo roșă la obraz
Florinică de prilaz,
De-ai umbla din scară 'n scară,
Tot nu scapi până deseară,
De-ai umbla din dos în dos,
Tot nu scapi nepusă jos.

8.

Îl cunoști pe fluerat,
Brava crăișor,
Că-i voinicul fermecat,
Brava crăișor.
Dar cine l'a fermecat?
Șapte fete dintr'un sat
Ș'o femee cu bărbat
Dar cu ce l'au fermecat
Mintile de i-au luat?
Cu surcele de la lemne,
Cu aschii de la proptele,
Cu sulcină din grădină,
Cu apa de la fântână,
Cu frunză de liliac,
Ca să nu mai aibă leac.

9.

Măi ciobane de la oi,
Măi ciobane măi,
Tu n'ai grijă nici nevoi,
Măi ciobane măi.
Tu cânti noaptea din cimpoi
Cu oițele 'napoi,
Dragi îmi sunt oițele
Ca și copilițele,
Dragi îmi sunt mioarele
Ca și domnișoarele;
Dragă mi-i pădurea verde,
Unde pasul ți se perde,

Prin lăstări de iarbă verde;
Dragi îmi sunt isvoarele,
Luna și cu soarele.

10.

Toate fetele se duc
    La umbra de nuc,
Dar pe mine nu mă lasă
    Mămuca de acasă.

Toate fetele se trag
    La umbra de fag,
Dar pe mine nu mă lasă,
    Că-i pădurea deasă.

Toate fetele s'adun
    La umbră de-alun,
Dar pe mine nu mă lasă
    Că sunt prea frumoasă:

Toate fetele îmi vin
    La umbra de pin,
Dar pe mine nu mă lasă
    Că mă teme-acasă.

1889

VIATA

Când aud vreodată un rotund egumen,
Cu foalele 'ncinse și obrazul rumen,
Povestind că viața e calea durerii
Și că pocăința urmează plăcerii,
Mă întreb: „Acesta poate ca să știe
Cum este viața, cum cată să fie?”.

Noaptea scânteiază cu-a ei mii de stele,
Varsă raze slabe pasurilor mele,
Ulicioara-i strâmtă și, din ziduri vechi,
Vorbe, răs și plânset sună în urechi;
Glasuri răătăcite trec prin geamuri sparte
Și prin uși închise, prin ziduri deșarte.

Colo, lângă lampă, într'un mic ietac,
Vezi o fată care pune ață 'n ac;
Fața ei e slabă de-o paloare crudă,
Ochii ei sunt turburi, pleoapele asudă,
Degetele repezi poartă acul fin:
Ea își coase ochii într'un tort de in;
Vânăță-i e buza, lipsită de sânge,
Ochiul ei cel turbur nu mai poate plânge.

La ce oare dânsa s'a născut pe lume,
O sărmană frunză pe oceanu 'n spume,
O sărmană umbră, orfană și slabă,
De care 'n mulțime nimenea nu 'ntreabă?
Din zori până 'n noaptea neagră și târzie
O vezi printr'o albă perdeă străvezie
Cum mereu lucrează... ș'abia pâne goală,
Frig și insomnie, lacrimi și boală.
Tot ce 'n astă lume mai poate pricepe
E că de 'ncetează lucrul... foamea 'ncepe.

Negustoru-și pune pânzele 'nainte,
Lucrul scump și harnic unor ceasuri sfinte,
El are briliante pe degete groase

Din nopțile celor care pânza-i coase;
Desface ducesei, c'o galantă grabă,
În cusut în lacrimi de o mână slabă:
Pânze moi în care se țesură zile,
Vederea și somnul sărmanei copile,
Albe ca zăpada ce cade în fulgi;
Dar, cum sunt cusute, sunt bune de giulgi.

Când îți trec prin minte acestea, copilă,
Te uiți în oglindă și îți plângi de milă:
Vrei s'o vezi chiar bine, s'o ții bine minte
Pe nefericita, dulce și cuminte,
Fără nici un reazem, care nu așteaptă
Decât moartea care singură e dreaptă...

În această viață de miserii plină
Singura-i amică este o albină,
Rătăcită - ce știi cum - în strada veche.
Glasul îi pătrunse la a ei ureche,
Deschizând fereastra, să intre o lasă
Între flori să doarmă și să-i stea în casă.
Se iubiră cele două proletare:
O insectă-umană, una sburătoare.

Fata stând pe gânduri, vesela albină
Cu galanterie de buze-i s'adină,
Ca și când i-ar zice: „Au nu știi tu oare
Cumcă a ta gură-i cea mai dulce floare?
Căci tu ești frumoasă, chiar ca și o sfântă,
Ochiul tău cel dulce și umbrit mă 'ncântă“.

*

Într'o zi, copila moare: se 'nțelege,
Moartea numai știe mânilor să lege.
În sicriu au pus'o. Fața ei cea trasă
Era adâncită, însă tot frumoasă.
I-au pus flori pe frunte... Corpul ei cel fin
Ce nobil transpare din giulgiul de in!

Fereastra-i deschisă: primăvara plină
Pătrunde printr'însa; dar biata albină

În câmp nu mai fuge, ci 'mprejur se poartă,
Încunjură capul și gurița moartă;
Ea sboară aproape și tot mai aproape,
Și vrea cu amica-i deodată s'o 'ngroape...

Deci când se întâmplă s'aud vreun egumen,
Cu foalele 'nchise și obrazul rumen,
Povestind că viața e calea durerii
Și că pocăința urmează plăcerii,
Mă întreb: „Acesta poate ca să știe
Cum este viața, cum cată să fie?”.

Publicată în Fântana Blanduziei, I, nr. 27, 23 iulie 1889.

STELELE 'N CER

Stelele 'n cer
Deasupra mărilor
Ard depărtărilor
Până ce pier.

După un semn
Clătind catargele,
Tremură largele
Vase de lemn;

Niște cetăți
Plutind pe marile
Și mișcătoarele
Pustietăți.

Stol de cocori
Apucă 'ntinsele
Și necuprinsele
Drumuri de nori.

Sboară ce pot
Și-a lor întrecere,
Vecinică trecere –
Asta e tot...

Floare de crâng,
Astfel viețile
Și tinerețile

Trec și se stâng.

Orice noroc
Și 'ntinde-aripele
Gonit de clipele
Stării pe loc.

Până nu mor,
Pleacă-te, ângere,
La trista-mi plângere
Plină de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce ni s'a dat?

Publicată în Fântana Blanduziei, I, nr. 28, 1 august 1889, p. 1.

Indice bibliografic

[A FOST ODAT' UN CÂNTĂREȚ \(1873\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 223-225; Opere IV. Poezii, p. 493-494; Opere V. Poezii, p. 585. Se păstrează în manuscrisul 2284, 66; aparține epocii berlineze (1873). Textul în proză POVESTE INDICĂ este copiat în ms. 2259, 272-273.

[A FRUMSEȚII TALE FORME... \(1876\)](#). Publicată de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „poezii inedite”. Tipărită în volum în Opere XV, ADDENDA, 1994.

[ACEEAȘI MOARTE \(1882\)](#). Publicată de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „reconstituiri și autonomizări”. Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 545-559.

[ACIEA-S CODRII LUNEI... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 113-114. Se păstrează în manuscrisul 2259, 238-238v, 1871-1872.

[ACUM TOATE-S ALE NOASTRE... \(1879\)](#). Publicată parțial de Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, 1902, p. 357, cu titlul LUNA CODRII ÎI PĂTRUNDE. Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 196-197. Se păstrează în manuscrisul 2261, 26-28, cca 1879.

[ADÂNCĂ MARE \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 59; Opere IV. Poezii, p. 181; Opere V. Poezii, p. 157-158. Se păstrează în trei versiuni în manuscrisele 2285, 136v; 2287, 59; 2254, 154 rv (parte din poemul dramatic DECEBAL). Este al doilea sonet din grupul celor patru: I. [CUM OCEANU](#); II. [ADÂNCĂ MARE...](#); III. [DEASUPRA MĂRII LUNA 'N NOURI JOACĂ](#) și IV. [MARIA TUDOR](#).

[ADIO \(1883\)](#). Publicată în Familia, XIX, nr. 23, 5/17 iunie 1883, p. 269. Deschide numărul. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 79-81; Opere I. Poezii, p. 187-188; Opere III. Poezii, p. 59-66. Poezia se păstrează în două manuscrise: 2277, 113-114 cu 17 strofe; și 2261, 316-319 cu 16 strofe (cca 1882-1883).

[ADORMIT-A ÎN ADANA... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 291-292. Se păstrează în manuscrisul 2276, 103-107; cca 1878-1879. Este prima variantă încheiată a visului sultanului din Scrisoarea III.

[ADUCÂND CÂNTĂRI MULȚIME \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 500-501; Opere V. Poezii, p. 588. Se păstrează în manuscrisul 2260, 132v; aparține epocii berlineze (1874).

[AH, CERUT-AM DE LA ZODII \(1876\)](#). Publicată în Poezii postume, 1905, p. 97; Opere IV. Poezii, p. 254; Opere V. Poezii, p. 216-221. Se păstrează în manuscrisul 2262, 93, 113, 112, 146 în patru versiuni, toate din epoca ieșeană (1876).

[AH, MIEREA BUZEI TALE \(1873\)](#). Tipărită în Opere IV. Poezii, p. 183-185; Opere V. Poezii, p. 159. Se păstrează în manuscrisul 2259, 220-220v; aparține epocii berlineze (1873).

[AI NOȘTRI TINERI... \(1876\)](#). Publicată în Voința nationala, XXII, nr. 5996, 17/30 aprilie 1905, p. 1. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 193; Opere IV. Poezii, p. 252; Opere V. Poezii, p. 213-214. Se păstrează în manuscrisele 2262, 178, cu titlul AI NOȘTRI TINERI ȘTIU CĂ MERG DEPARTE, 2262, 178, cu titlul COBORĂTORI AI OȘTILOR ROMANE, 2262, 179, cu titlul AI NOȘTRI TINERI ÎN PARIS ÎNVAȚĂ, 2278, 52, versiunea finală; toate versiunile aparțin epocii ieșene (1876).

[ALBUMUL \(1877\)](#). Tipărită în volum de T. Maiorescu în Poezii, 1892, 296-297; Opere IV. Poezii, p. 333; Opere V. Poezii, p. 320-322. Poezia evocă salonul Veronicăi Micle în perioada ieșeană. Se păstrează în mai multe manuscrise: 2265, 2260 și 2289 (Iași, 1876); 2303 ([SAUVE QUE PEUT](#), Iași, 1877).

[ALEI MICĂ, ALEI DRAGĂ... \(1878\)](#). Publicată de I. A. Rădulescu-Pogoneanu în Convorbiri literare, 1 aprilie, 1902, p. 300. Tipărită în volum în M. Eminescu, Opere VI. Literatura populară, p. 122, 538. Varianta definitivă se păstrează în manuscrisul 2276, 45; aparține epocii bucureștene (1878). Versurile sunt de obicei puse în legătură cu plecarea poetului din Iași în toamna 1877. Ar putea fi și de mai târziu, din epoca intrigei Caragiale.

[AM PUS SOFA LA FEREAȘĂ \(1873\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 236-238; Opere IV. Poezii, p. 484-485; Opere V. Poezii, p. 579. Se păstrează în manuscrisul 2284, 66v; aparține epocii berlineze (1873).

[AMICULUI FILIMON ILIĂ \(1869\)](#). Publicată în Familia, V, nr. 13, 30 martie/11 aprilie 1869, p. 147-148. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 231-233, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 26-27, 278-283. Mss: 2262, 4v.; 2259, 7v-9v.

[AMOR, DRĂGĂLAȘ COPIL... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 51-53; se păstrează în manuscrisul 2262, 89 v.+63; aparține epocii ieșene (1875-1876).

[AMORUL UNEI MARMURE \(1868\)](#). Publicată în Familia, IV, nr. 33, 19 septembrie/1 octombrie 1868, p. 383. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 220-222. Opere I. Poezii, p. 20-22, 268-274. Mss: 2254, 67v, 68; 2258, 222v; 2259, 225-255v; 2262, 1.

[ANDREI MUREȘANU \(1871\)](#). Tipărit în volum în Opere III. Poezii, p. 165. Ms. 2254, 74-81v. Știind atitudinea celor de la „Junimea” în privința scrierilor patriotice, Eminescu stă la îndoială dacă să trimită ori nu revistei Convorbiri literare tabloul său dramatic: „Dacă n’ar fi să fie, atunci va sta unde-a mai stat și pân’ acuma - în fundul lăzii mele”.

[ANTROPOMORFISM \(1875\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, nr. 32, 3 noiembrie 1902, p. 86-87. Fragmentar. Tipărită în volum de Ilarie Chendi în Preludii, 1903, p. 52-53. Fragmentar; Opere IV. Poezii, p. 222-230; Opere V. Poezii, p. 189-191. Se păstrează în manuscrisul 2281, 51v-65v; aparține epocii ieșene (1875).

[APARI SĂ DAI LUMINĂ \(1882\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 527-529. Tipărită în volum de Constantin Botez în Poezii, 1933, p. 246; Opere IV. Poezii, p. 430-433; Opere V. Poezii, p. 488-510. Se păstrează în trei manuscrise cu versiuni și variante în diferite stadii de

elaborare: 2276, 155v-159v, 164-170; 2260, 243-246, 97, 55, 98-99; 2282, 70-71, 72-73, cu diferite titluri: CINE EȘTI, NICI LUNA LUMINOASĂ, APARI SĂ DAI LUMINA PYGMALION; aparține epocii bucureștene (1882).

ASTA VREU, DRAGUL MEU (1866). Publicată în Umoristul din 29 septembrie/11 octombrie 1866, p. 133. Tipărită în volum în Eminescu. Opere I, București, Univers enciclopedic, București, 1999, p. 67-69. Nu se păstrează în manuscrise.

ASTERNUT ÎN IARBA VERDE... (1887). Versuri scrise într-o scrisoare de la Mănăstirea Neamțului destinată Veronicăi Micle.

ATĂT DE DULCE... (1878). Publicată în Sămănătorul, II, nr. 7, 16 februarie 1903, p. 97. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 144; Opere IV. Poezii, p. 347; Opere V. Poezii, p. 354-355. Se păstrează în manuscrisele 2261, 169-172, 179-180 și 2308, 59v; improvizații din epoca bucureșteană din carnetul de reporter parlamentar (1878).

ATĂT DE FRAGEDĂ... (1879). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 242-243. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 105-107; Opere I. Poezii, p. 117-118; Opere II. Poezii, p. 83-112. Poezia este începută la Iași și cunoaște un lung proces de elaborare legat de poemul GEMENII (SARMIS) și piesa BOGDAN-DRAGOȘ. Se păstrează în mai multe mss.

ATUNCEA NEFIINȚA, FIINȚA NU ERAU... (1876). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 183; se păstrează în manuscrisul 2262, 116-116v. cca 1876, Iași.

AUZÌ PRIN FRUNZI USCATE (1878). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 154-156; Opere IV. Poezii, p. 342-343; Opere V. Poezii, p. 347-348. Se păstrează în manuscrisele: 2278, 56-57, 54, în două versiuni, cu titlul PÂNĂ NU TE VĂZUSEM; și 2256, 57v, cu titlul AUZÌ PRIN FRUNZI USCATE. Versiunile din manuscrisul 2278 sunt tipărite de Nerva Hodoș în Poezii postume, 1902, p. 46 și 47-48; aparține epocii bucureștene.

AVEAM O MUZĂ (1871). Tipărită în volum în Poezii postume. Ediție îngrijită de Alexandru Colorian și Al. Iacobescu, București Cugetarea, Georgescu Delafras, 1940, p. 141-143 (în continuare: Poezii postume, 1940); Opere IV. Poezii, p. 77-79; Opere V. Poezii, p. 60-61. Se păstrează în manuscrisul 2259, 142-143; aparține epocii vieneze (1871).

AZI E ZI ÎNTĂI DE MAI (1876). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 33-34; Opere IV. Poezii, p. 255; Opere V. Poezii, p. 222. Se păstrează în manuscrisul 2269, 57; aparține epocii ieșene (1876).

ÂNGER DE PAZĂ (1871). Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 8, 15 iunie 1871, p. 136. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 103-104; Opere I. Poezii, p. 41, 311-315. Mss: 2255, 48; 2259, 27; 2259, 40.

ÂNGER ȘI DEMON (1873). Publicată în Convorbiri literare, VII, nr. 1, 1 aprilie 1873, p. 16-18. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 89-96; Opere I. Poezii, p. 50-53, 333-339. Ms. 2259, 27-28, cu titlul E ÂNGERUL TĂU ORI UMBRA TA? Datată 1869 dec.

ÂNGERE PALID... (1870). Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 485-486; Opere IV. Poezii, p. 47; Opere V. Poezii, p. 51. Se păstrează în manuscrisul

2259, 30v, fără dată; aparține epocii vieneze (1870).

[BALADĂ \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, p. 238. Se păstrează în manuscrisul 2253, 125. Text pentru o operetă română.

[BASMUL CE I L-AȘ SPUNE EI \(1871\)](#). Publicată de Perpessicius în Revista Fundațiilor Regale, VI, nr. 7, iulie 1939, p. 3-6. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 51-53; Opere V. Poezii, p. 53-54. Se păstrează într-o singură versiune în manuscrisul 2262, 7-7v; aparține epocii vieneze (1871).

[BISMARQUEURI DE FALSĂ MARCĂ \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 495; Opere V. Poezii, p. 586. Se păstrează în manuscrisul 2276 B, 66v.

[CA O FĂCLIE STINSĂ... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 409-411. Se păstrează în manuscrisul 2279, 46-51; aparține epocii bucureștene (1879).

[CA ȘI STOA, CE PRETINDE... \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 425-426; Opere V. Poezii, p. 484. Se păstrează în manuscrisul 2281, 77-78; aparține epocii bucureștene. (Stoa – porticul. De aici vine și numele de stoic și filozofie stoică.)

[CALEA SBURĂTORILOR \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere VI. Literatura populară, p. 110-115, 530-533, cu titlul PESTE CODRI STA CETATEA. Se păstrează în manuscrisul 2262, 183-186 (1882).

[CALUL TROIAN \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 367-368; Opere V. Poezii, p. 389-390. Traducerea din Vergiliu se păstrează în manuscrisul 2262, 205; aparține epocii bucureștene (1879).

[CARE-I AMORUL MEU ÎN ASTĂ LUME \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 79-80, cu titlul TERȚINE; Opere IV. Poezii, p. 189-190; Opere V. Poezii, p. 162. Elaborare în terține, în epoca berlineză (1873), a poeziei [CARE-O FI ÎN LUME](#).

[CARE-O FI ÎN LUME... \(1867\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 82; Opere IV. Poezii, p. 10-11; Opere V. Poezii, p. 15-16. Se păstrează în manuscrisul 2259, 32v-33. Nu este datată, dar aparține, probabil, anului 1867.

[CATRENE \(1876\)](#). Publicată în Sânziana, I, nr. 2, decembrie 1912, p. 41. Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 81; Opere IV. Poezii, p. 514; Opere V. Poezii, p. 597. Nu se păstrează în manuscrise; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[CĂCI ETERNE SÂNT ALE LUMII TOATE \(1882\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2260, 81.

[CĂLIN \(1875\)](#). Tipărită în volum cu titlul CĂLIN NEBUNUL în Opere complete I. Literatura populară. Scrieri inedite. Editura Institutului de Arte Grafice Minerva, București, 1902, p. 124-141 (în continuare: Literatura populară, 1902); Opere VI. Literatura populară, p. 23-46, 475-490. Poemul se păstrează în cinci manuscrise: 2262, 157-157v + 160 (1874, Berlin), 2254, 72 bis, 3284, 47v-48v, 2276, 42, 2268, 1-14v (integral, cu titlul CĂLIN, 1875).

[CĂLIN \(1876\)](#). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 8, 1 noiembrie 1876, p. 309-313. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 203-213; Opere I. Poezii, p. 76-80, 82-85, 87, 397-430. Se păstrează în trei versiuni cu forme de gazeluri și glose în mss. 2262, 2283.

[CĂRȚILE \(1876\)](#). Publicată în Cuget clar (Noul Sămănător), III, nr. 21, 1 decembrie 1938, p. 323, cu titlul EMINESCU CĂTRE SHAKESPEARE. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 239-240; Opere V. Poezii, p. 199. Se păstrează în manuscrisul 2262, 67; aparține epocii ieșene (1876).

[CĂTRE BULLATIUS \(1880\)](#). Publicată de D. Murărașu în Făt-Frumos, VII, nr. 3-4, mai-august 1932, p. 124-126. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 402-403; Opere V. Poezii, p. 428-432. Se păstrează în manuscrisul 2282, 76-77; aparține epocii bucureștene (1880).

[CĂTRE MERCUR \(1880\)](#). Publicată în Mihai Eminescu, II, nr. 6, 1931, p. 90-91. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 400-401; Opere V. Poezii, p. 424-428. Se păstrează în manuscrisul 2282, 96-99; aparține epocii bucureștene (1880).

[CĂTRE SCLAV \(1880\)](#). Publicată de D. Murărașu în Făt-Frumos, VII, nr. 3-4, mai-august 1932, p. 121. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 404; Opere V. Poezii, p. 432-433. Se păstrează în manuscrisul 2279, 2; aparține epocii bucureștene (1880).

[CÂND... \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 21; Opere I. Poezii, p. 469-470. Se păstrează în manuscrisul 2259, 20v.; datată Iul. 1869.

[CÂND AMINTIRILE \(1883\)](#). Publicată în Familia, XIX, nr. 20, 15/27 mai 1883, p. 235, cu titlul CÂND AMINTIREA. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 173-174; Opere I. Poezii, p. 186; Opere III. Poezii, p. 48-58. Poezia se păstrează în două versiuni asemănătoare. Mss. 2277, 104-107 (CÂND AMINTIREA și PUTUT-AI TU A-ȚI BATE JOC, cca 1881-1882) și 2261, 313-315 (CÂND AMINTIRILE și CUM AI PUTUT, cca 1882-1883).

[CÂND CRIVĂȚUL CU IARNA... \(1872\)](#). Tipărită în Poezii postume, 1940, p. 136-138; Opere IV. Poezii, p. 81-84; Opere V. Poezii, p. 62-64. Se păstrează în 3 versiuni, toate în manuscrisul 2259, 41, 235-236 și 166-167, prima din 1870 și ultimele două din 1872. Se întitulează, succesiv, după primul vers: CÂND CRIVĂȚUL VINE..., CÂND CRIVĂȚUL CU IARNA..., DAR TOATE-ACELE BASME...

[CÂND DE-OSTENEALĂ GEANA-ABIA SE ȚINE... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 125; se păstrează în manuscrisul 2281, 68; cca 1875-1876.

[CÂND MAREA... \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 24-25. Opere I. Poezii, p. 470-471; Opere IV. Poezii, p. 19; Opere V. Poezii, p. 23. Se păstrează în manuscrisul 2259, 21 și este elaborată, probabil, în 1869.

[CÂND MÂNDRA MEA DOARME... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 542; note în vol. V, p. 616. Se păstrează în manuscrisul 2282, 110, cca 1882-1883.

CÂND PRIVEȘTI OGLINDA MĂRII (1869). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 82; Opere I. Poezii, p. 468; Opere IV. Poezii, p. 20-21; Opere V. Poezii, p. 23-24. O versiune din manuscrisul 2262, 6 poartă titlul: DIN STELE ȘI FLORI. Se păstrează în manuscrisul 2259, 18-18v. Dataată iul. [1]869.

CÂND SE JUCA ELISA MÜLLER... (1874). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 503-505; Opere V. Poezii, p. 590. Se păstrează în manuscrisul 2260, 132-133; cca 1874.

CÂND TE-AM VĂZUT, COPILĂ, TRECEAI AȘA FRUMOASĂ... (1876). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 87-88; se păstrează în manuscrisul 2262, 16, cca 1875-1876.

CÂND TE-AM VĂZUT, VERENA... (1876). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 165-166, cu titlul CÂND TE-AM VĂZUT, VERENA; Opere IV. Poezii, p. 260-261; Opere V. Poezii, p. 223-226. Se păstrează în manuscrisele: 2260, 45-47, cu titlul CÂND TE-AM VĂZUT VERENA, 2272, 32v-33, cu titlul CÂND TE-AM VĂZUT PE TINE, AM ZIS RĂSTIT ÎN SINE-MI și 2277, 38-37, 39-38, 40 cu titlul GELOZIE, tipărită și separat; aparține epocii ieșene (1876).

CÂND VOI MURI S'AUD... (1879). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 243-244. Se păstrează în manuscrisul 2276, 41, 1879.

CÂNTEC DE NUNTĂ (1873). Publicată de G. Bogdan-Duică în Mihai Eminescu, buletin, I, nr. 2, 1930, p. 50-51. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 491-493; Opere V. Poezii, p. 581-582. Traducerea poeziei *Hochzeitlied* de Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) se păstrează în manuscrisul 2257, 9v-10v; aparține epocii berlineze (1873).

CÂNTEC DE SIRENĂ (1876). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 126-127, 277. Se păstrează în manuscrisul 2283, 121v și 2279, 83.

CÂNTEC VECHI (1876). Tipărită în volum în M. Eminescu, Opere IV, Poezii, p. 234; Opere V. Poezii, p. 192-193. Se păstrează în manuscrisul 2262, 117; aparține epocii ieșene (1876).

CÂNTECUL LĂUTARULUI (1871). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 72-73; Opere IV. Poezii, p. 72-73; Opere V. Poezii, p. 59-60. Se păstrează în manuscrisul 2259, 24 cu titlul CÂNTUL UNEI CASSANDRE, versiune din 1870-1871, și în manuscrisele 2259, 39v-40 și 2253, 19 cu titlul CÂNTECUL LĂUTARULUI, elaborată, probabil, în 1871.

CÂNTECUL UNUI MORT (1878). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 65; se păstrează în manuscrisul 2308, 60-61, cca 1877-1878.

CÂTE NOPTI EU CUGETAT-AM (1882). Publicată de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „poezii recent publicate ca inedite”. Tipărită în volum în Opere XV, ADDENDA, 1994.

CE E AMORUL? (1883). Publicată în Familia, XIX, nr. 29, 17/29 iulie 1883, p. 345. Deschide numărul. Tipărită în volum în Poezii, Ediția I - Maioreșcu, decembrie 1883, p. 83-85; Opere I. Poezii, p. 189-190; Opere III Poezii, p. 66-72. Mss. 2261, 121; 2277, 115 (cca 1881-1882); 2260, 211 (cca 1882); 2277 114v. și 2261, 320-321 (cca 1882-1883).

[CE S'ALEGEA DE DOI NEBUNI, IUBITO... \(1878\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 17, 24 martie 1902, p. 258-259. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 101-102, cu titlul TERȚINE; Opere IV. Poezii, p. 345-346; Opere V. Poezii, p. 354. Se păstrează în manuscrisul 2279, 18-20; aparține epocii bucureștene (1878).

[CE S'ALEGEA DE NOI, A MEA NEBUNĂ... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 344; Opere V. Poezii, p. 348. Se păstrează în manuscrisul 2261, 70-71.

[CE S'ALEGEA DE NOI, NEBUNĂ... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 273-274. Se păstrează în manuscrisul 2261, 70 și 80.

[CE S'AU ALES DIN DOUĂ VIEȚI... \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere V, p. 681. Se păstrează în manuscrisul 2277, 82v. și cu mici modificări în 2277, 101.

[CE SUFLET TRIST... \(1880\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 86; Opere IV. Poezii, p. 395; Opere V. Poezii, p. 418. Se păstrează în manuscrisul 2277, 97 și în manuscrisul 2260, 206; aparține epocii gazetăriei bucureștene (1880).

[CE ȘOPTEȘTI ATÂT DE TAINIC... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 9-10; Opere IV. Poezii, p. 256; Opere V. Poezii, p. 222. Se păstrează în manuscrisul 2268, 59; aparține epocii ieșene (1876).

[CE TE LEGENI CODRUL \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poezii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 14-15, c; Opere I. Poezii, p. 314; Opere III. Poezii, p. 223-225. Este elaborată în perioada gazetăriei bucureștene între 1878 și 1882. Versiunile principale se păstrează în mss. 2276, 17; 2276, 20; 2261, 306.

[CE-ATRIBUIȚI DUMNEZEIRII... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 169-170; se păstrează în manuscrisul 2262, 182-181 v. cca 1877.

[CE-I ETERN?... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 175-176. Se păstrează în manuscrisul 2259, 266 v. cca 1872.

[CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE \(1867\)](#). Publicată în Familia, III, nr. 14, 2/14 aprilie 1867, p. 168. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 216-217, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 15-16, 255-256. Nu se păstrează în manuscrise.

[CE-ȚI SPUN EI ȚIE MAMĂ?... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 21-22. Se păstrează în manuscrisul 2270, 66v. Versuri colaterale la [DOINA](#) de după pierderea Basarabiei.

[CEREȚI CÂNTURI DE IUBIRE \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 486-487; Opere V. Poezii, p. 580. Se păstrează în manuscrisul 2259, 265; aparține epocii berlineze (1872-1873).

[CHIAR SOMNUL MEU ÎNCEPE SĂ TE 'NVOACE... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 126. Se păstrează în manuscrisul 2289, 68 (cca 1876-1877).

[CHRIST \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 191-192, cu titlul DUMNEZEU ȘI OM; Opere V. Poezii, p. 162-165. Se păstrează în două

manuscrise: 2259, 29-29v, versiunea cu titlul CHRIST, datată 1869 Dec. și 2285, 99-100, versiune finală (1873).

[CINE EȘTI? \(1880\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 176; Opere V. Poezii, p. 490-496. Se păstrează în manuscrisul 2260, 55, 243-246, 1880.

[CINE-Î? \(1869\)](#). Publicată în Revista idealistă, IV, nr. 10, octombrie 1910, p. 63-64. Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 72; Opere I. Poezii, p. 486-487; Opere IV. Poezii, p. 22-23; Opere V. Poezii, p. 24-25. Se păstrează în manuscrisul 2259, 30v-31, nedată; este elaborată, probabil, în anii 1867-1869.

[CIUDAT ISVOD E OMUL... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 194-201; se păstrează în manuscrisul 2278, 36 v.-45, cca 1876.

[COBORÂREA APELOR \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 12, 17 februarie 1902, p. 178-179, cu titlul DIN MUNȚI BĂTRÂNI. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 61; Opere IV. Poezii, p. 247; Opere V. Poezii, p. 207-208. Se păstrează în manuscrisul 2262, 193, cu titlul ISVOR ȘI RÂU și tot în manuscrisul 2262, 194, cu titlul COBORÂREA APELOR; aparține epocii ieșene (1876).

[CODRU ȘI SALON \(1877\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr. 3, 19 ianuarie 1903, p. 33-37, cu titlul UN ROMAN. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 35-42; Opere IV. Poezii, p. 318-323; Opere V. Poezii, p. 267-287. Se păstrează în manuscrisele 2285, 108-112v cu titlul UN ROMAN. PĂDURE ȘI SALON (cca 1873-1874, Berlin) și 2259, 310-320, cu titlul CODRU ȘI SALON (1877, Iași).

[CODRUL VERDE NE ÎNGÂNĂ... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 198-199. Se păstrează în manuscrisul 2261, 247-253, cca 1879. Versuri pentru Veronica Micle.

[CODRULE, MĂRIA-TA \(1876\)](#). Tipărită în volum de Ilarie Chendi în Literatura populară, 1902, p. 103; Opere VI, Literatura populară, p. 124, 540-541. Se păstrează în două manuscrise, 2283, 87v și 2280, 24, aparținând epocii ieșene (1876).

[CODRULE, MĂRIA-TA \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 98-99; Opere III, p. 22. Se păstrează în manuscrisul 2262, 215, cca 1878-1879. Versuri colaterale la [DOINA](#) de după pierderea Basarabiei.

[COLINDE, COLINDE \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 28; Opere IV. Poezii, p. 357; Opere V. Poezii, p. 366. Se păstrează în manuscrisul 2276, 203. Datată de editori cca 1878, compoziția se află totuși într-un manuscris care, în general, cuprinde material de prin 1880-1881.

[CONFESIUNE \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 501-502; Opere V. Poezii, p. 588. Se păstrează în manuscrisul 2276 B, 62-63; aparține epocii berlineze (1874).

[COPII ERAM NOI AMÂNDOI... \(1871\)](#). Publicată de C. Bogdan-Duică în Cele trei Crișuri, VII, nr. 6-7, iunie-iulie 1926, p. 91. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 74-76; Opere V. Poezii, p. 60. Se păstrează în manuscrisul 2259, 279-279v și este elaborată, probabil, în 1871.

[COPILĂ ÂNGER \(1869\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 464; Opere V. p. 570. Se păstrează în manuscrisul 2262, 6v. Titlul dat de Perpessicius. Este reluarea unei poezii de prin 1866, COPILĂ ANGEL DE ÎNĂLȚARE din ms. 2259, 219.

[CRĂIASA DIN POVEȘTI \(1876\)](#). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 288-289. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 39-40; Opere I. Poezii, p. 72-73, 381-386. Mss. 2285, 137v-138, cu titlul TESĂTURI, 2262, 141 și 145. Concepută în primavara anului 1873.

[CREDEAM IERI CĂ STEAUA-ȚI... \(1869\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 46; se păstrează în manuscrisul 2262, 52-52v. 1869.

[CRISTALOGRAFIE \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 536; Opere V. Poezii, p. 612. Se păstrează în manuscrisul 2261, 99; aparține epocii bucureștene (1879).

[CRITICILOR MEI \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 301-303; Opere I. Poezii, p. 226-227; Opere III. Poezii, p. 282-288. Este elaborată în epoca ieșeană în 1876. Poezia se păstrează în două manuscrise în trei versiuni: 2262, 100; 2262, 106; 2283, 37-39.

[CU GÂNDIRI ȘI CU IMAGINI \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 21, 21 aprilie 1902, p. 323-324. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 109-110; Opere IV. Poezii, p. 292-300; Opere V. Poezii, p. 248-250. Se păstrează în manuscrisul 2283, 140v; aparține epocii ieșene (1876).

[CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAUGI \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 117-119; Opere I. Poezii, p. 204-205; Opere III. Poezii, p. 166-174. Este elaborată (cca 1877-1879) la Iași și la București și se păstrează în cinci versiuni: mss. 2262, 182-181v.; 2259, 347-349; 2260, 37-38v.; 2260, 239-240; 2261, 89v.

[CU PÂNZELE-ATĂRNATE \(1880\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XXXVI, nr. 4, 1 aprilie 1902, p. 204, parțial, fără ultimele 2 strofe. Tipărită în volum în Opere IV, Poezii, p. 397; Opere V. Poezii, p. 420-423. Se păstrează în manuscrisul 2276, 113; aparține epocii bucureștene (1880).

[CU PENETUL CA SIDEFUL \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 65; Opere IV. Poezii, p. 280; Opere V. Poezii, p. 241. Se păstrează în manuscrisul 2268, 39v; aparține epocii ieșene (1876).

[CU RECEA NEPĂSARE TU SUFLETU-MI ADUCI... \(1880\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 499-500. Se păstrează în manuscrisul 2260, 55+98-99, cca 1880.

[CU-AMÂNDOUĂ MÂNILE... \(1876\)](#). Tipărită în Opere IV. Poezii, p. 510; Opere V. Poezii, p. 594. Se păstrează în manuscrisul 2262, 93; aparține epocii ieșene (1876).

[CUGETĂRILE SĂRMANULUI DIONIS \(1872\)](#). Publicată în Convorbiri literare, VI, nr. 9, 1 decembrie 1872, p. 333-334. Tipărită în volum în Poesii. Iași, Editura Librăriei Frații Saraga, [1893], p. 47-49; Opere I. Poezii, p. 46-49, 329-333. Mss: 2290, 62-64 și 2284, 17v, 18v, 19v, cu titlul SĂRMANUL POET. Forma definitivă este integrată în nuvela SĂRMANUL DIONIS.

[CUM AI PUTUT... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 160; se află în numeroase versiuni, reprodusă din manuscrisul 2261, 313-315.

[CUM CÂNTAM ODINIOARĂ... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 325-326; se păstrează în manuscrisul 2283, 42-42 v. (1876).

[CUM NEGUSTORII DIN CONSTANTINOPOL \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 205; Opere V. Poezii, p. 180. Se păstrează în manuscrisul 2262, 38v; aparține epocii berlineze (1874). Reprezintă un preambul la terținele poemei [ÎN CĂUTAREA ȘEHERAZADEI](#). *Popol pentru popor*, o formă folosită de Eminescu și după 1870; ziarul *Românul* al lui C.A. Rosetti o întrebuințează în mod obișnuit.

[CUM NU SUNTEM DOUĂ PASĂRI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poesii, 1892, p. 298-299, cu titlul FRAGMENT; Opere IV. Poezii, p. 369; Opere V. Poezii, p. 390-391. Se păstrează în manuscrisele 2289, 54 și 2261, 280; prima versiune aparține epocii ieșene (1876-1877), a doua - epocii bucureștene (1879).

[CUM OCEANU \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 58; Opere IV. Poezii, p. 182; Opere V. Poezii, p. 158-159. Se păstrează în manuscrisul 2287, 58v-59 (1873).

[CUM S'A DUS NOROCUL VIETI-MI?... \(1876\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2283, 97v-96v. cca 1876 (Iași).

[CUM UNIVERSU 'N STELE... \(1873\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 236-238; Opere IV. Poezii, p. 484; Opere V. Poezii, p. 579. Se păstrează în manuscrisul 2259, 274-274v; aparține epocii berlineze (1873).

[CUVINTE-A MORTULUI AMOR... \(1879\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2261, 54. Colateral la poezia [SCRISORI](#).

[DACĂ IUBEȘTI FĂRĂ SĂ SPERI \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 442-443, 448, 449-450; Opere V. Poezii, p. 531-545. Mss. 2261, 325-326; 2277, 115-116; aparține epocii bucureștene (1882).

[DACĂ TRECI RÂUL SELENEI... \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 179-180; Opere V. Poezii, p. 157. Se păstrează în manuscrisul 2286, 91-90v, într-o singură versiune. Este elaborată în epoca berlineză (1873).

[DAINA \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 270. Se păstrează în manuscrisul 2253, 25.

[DAȚI-MI ARPĂ DE ARAMĂ \(1870\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 100. Se păstrează în manuscrisul 2257, 56. Data, probabil, Febr. 1870.

[DE CÂTE ORI, IUBITO... \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 241. Tipărită în volum în Poezii, 1883, p. 29-30; Opere I. Poesii, p. 114; Opere II. Poezii, p. 64-69. Mss. 2280, 2259, 2261; 2308, 60-61 (cu titlul CÂNTECUL UNUI MORT).

[DE CÂTE ORI, IUBITO, MĂ UIT ÎN OCHII TĂI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 221-222. Se păstrează în manuscrisul 2260, 223 v. + 174 v. cca 1879. Atribuit atelierului poemului [DIN VALURILE VREMI](#), acest monolog este un fragment din proiectul SARMIS (GEMENII), scris pe file

răzlețe, împreunate doar la legarea caietelor și reasezate în ordinea lor dreaptă numai în ediția integrală.

[DE CE CU OCHII 'NCREMENIȚI... \(1876\)](#). Se păstrează în ms. 2262, 192.

[DE CE ÎN AL MEU SUFLET \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 510; Opere V. Poezii, p. 594. Se păstrează în manuscrisul 2283, 152v; aparține epocii ieșene (1876).

[DE CE MĂ 'NDREPT Ș'ACUM? \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 188-189; Opere IV. Poezii, p. 237; Opere V. Poezii, p. 194-198. Se păstrează în manuscrisele 2254, 187, 2262, 179 și 2283, 112v-112 (1876).

[DE CE N'AFĂM ÎN ÎMPLINIREA... \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 491; Opere V. Poezii, p. 581. Se păstrează în manuscrisul 2285, 130; aparține epocii berlineze (1873).

[DE CE NU VII \(1882\)](#). Variantă la [DE CE NU-MI VII](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 69-70. Ms. 2260 p. 259. Altă variantă PRIN FOI DE TOAMNĂ TRECE VÂNT în Ms. 2261 p. 292 (verso).

[DE CE NU-MI VII \(1887\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XX, nr. 11, 1 februarie 1887, p. 977-978. Tipărită în volum în Poezii, 1888, p. 305-306; Opere I. Poezii, p. 235; Opere III. Poezii, p. 327-333. Scrisă în sanatoriul de la Mănăstirea Neamțului și trimisă către începutul lui ianuarie 1887. Se păstrează în patru manuscrise în cinci versiuni: 2257, 101; 2277, 96; 2260, 259; 2261, 298-299; 2260, 292v-293.

[DE CE REGINA NOPTILOR... \(1883\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2270, 163v-71v-163v-71v-165v (1882-1883).

[DE CE SĂ MORI TU? \(1869\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr. 10, 9 martie 1903, p. 146. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 14-15; Opere I. Poezii, p. 464-465; Opere IV. Poezii, p. 37-38; Opere V. Poezii, p. 48. Alte variante cu titlul BLONDĂ SUNT, probabil, din 1870. Se păstrează în manuscrisul 2259, 16-16v, cu titlul MARTA și datată [1]869, dec.

[DE DAU ÎNTR'O PARTE MREAJA... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2291, 37 r.-37 v. 1872-1873.

[DE GLASUL TĂU S'A RIDICAT CÂNTAREA... \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 557. Se păstrează în manuscrisul 2270, 66 v. cca 1882.

[DE MII DE ANI PÂNĂ LA EA... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 315; se păstrează în manuscrisul 2270, 70 v. cca 1876.

[DE PE OCHI RIDICI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 112; Opere IV. Poezii, p. 383; Opere V. Poezii, p. 408. Se păstrează în manuscrisul 2276, 38; aparține epocii bucureștene (1879).

[DE PE OCHI ȚI SE RIDICĂ... \(1881\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2282, 14 r.-14 v. 1881.

[DE POFTIȚI LA NEMURIRE... \(1876\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2260, 19-20. Ironii pentru revista *Convorbiri literare* în anul celei de-a 13-a aniversări a Junimei.

[DE VORBIȚI MĂ FAC CĂ N'AUD... \(1876\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2289, 30v., aparține epocii ieșene (1876).

[DE-A NĂSCOCI NOI IPOTEZE... \(1874\)](#). Tipărită de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 294, cu titlul DOI FILOSOFI ÎN BALON; Opere IV. Poezii, p. 505; Opere V. Poezii, p. 591. Se păstrează în manuscrisul 2258, 20v; aparține epocii berlineze (1874).

[DE-AR FI MIJLOACE \(1881\)](#). Tipărită în volum de Enea Hodoș în Poezii postume, 1902, p. 19-20; Opere IV. Poezii, p. 429; Opere V. Poezii, p. 488. Se păstrează în manuscrisul 2276, 202; aparține perioadei bucureștene.

[DE-AȘ AVEA... \(1866\)](#). Publicată întâi în "Familia", II, nr. 6, 25 febr./9 martie, 1866, p. 68. Tipărită în volum în M. Eminescu, Proză și versuri, Editor V. G. Mortun, Iași, 1890, p. 196 (în continuare: Proză și versuri, 1890); Opere I. Poezii, p. 2, 244-245. Trimisă revistei de M. Eminovici, Iosif Vulcan schimbă numele și introduce în literatura noastră pe *M. Eminescu*. În ms. 2259, 30 se notează că poezia este compusă în 1865.

[DE-AȘ MURI ORI DE-AI MURI \(1869\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr.15, 13 aprilie 1903, p. 225. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 16-17; Opere IV. Poezii, p. 39-40; Opere V. Poezii, p. 48-49. Se păstrează în manuscrisul 2259, 16v-17 (2262, 3 aceeași cu slovă mai veche) și este datată [1]869 april. O primă versiune a poeziei din epoca Blajului poartă titlul: DE-AȘ MURI SAU DE-AI MURI.

[DE-ATĂTEA ORI... \(1880\)](#). Publicată de I. A. Rădulescu-Pogoneanu în Convorbiri literare, XXXVI, nr. 4, 1 aprilie 1902, p. 293. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 541; Opere V. Poezii, p. 615-616. Se păstrează în manuscrisul 2277, 201; aparține epocii bucureștene (1880).

[DE-OI ADORMI CURÂND \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 183-185; Opere I. Poezii, p. 219-220; Opere III. Poezii, p. 235-249. Se păstrează în manuscrisul 2261, 308-309, cca 1882-1883.

[DE-OR TRECE ANII... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 159-160; Opere I. Poezii, p. 208; Opere III. Poezii, p. 183-185. Poezia este elaborată în epoca gazetăriei bucureștene (cca 1881-1883): mss. 2277, 82; 2277, 81v.; 2261, 301; 2260, 207.

[DEASUPRA MĂRII LUNA 'N NOURI JOACĂ \(1873\)](#). Variantă la [S'A STINS VIAȚA FALNICII VENETII](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 195. Se păstrează în manuscrisul 2287, 59 (verso).

[DEMONISM \(1872\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr. 9, 2 martie 1903, p. 134-137. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 228-233; Opere IV. Poezii, p. 87-91; Opere V. Poezii, p. 65-67. O primă versiune se păstrează în manuscrisul 2291, 60-61, poartă titlul LUMINA CERURILOR și este elaborată, probabil, în 1870-1871. Versiunea definitivă din manuscrisul 2290, 19-27 este din 1871-1872.

[DEPARTE SUNT DE TINE \(1878\)](#). Publicată fără titlu în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 456. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 153-154; Opere I. Poezii, p. 107; Opere II. Poezii, p. 43-49. Mss. 2253, 3-3v; 2306, 2262, 2283.

[DESPĂRTIRE \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 283-284. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 35-37; Opere I. Poezii, p. 127-128; Opere II. Poezii, p. 146-168. Poezia este elaborată la Iași în 1877 și la București în 1878 și 1879, cunoscând 13 variante păstrate în opt manuscrise.

[DEZGUST \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 326 și urm. Se păstrează în manuscrisul 2283, 43-46.

[DIAMANTUL NORDULUI \(1877\)](#). Publicată de Nerva Hodoș în Sămănătorul, I, nr. 26, 27 mai 1902, p. 404-407, cu titlul VISIUNEA LUI DON QUIXOTTE. Tipărită în Poesii postume, 1905, cu titlul DIAMANTUL NORDULUI; Opere IV. Poezii, p. 324-331; Opere V. Poezii, p. 287-319. Se păstrează în manuscrisul 2285, 92-96v, cu titlul DIAMANTUL NORDULUI, în 2262, 76-84, cu titlul DIAMANT DIN NORD și în 2256, 1 11, cu titlul DIAMANTUL NORDULUI. Capriccio. Prima versiune aparține epocii berlineze (1873-1874), iar celelalte două epocii ieșene (1876-1877).

[DIANA \(1884\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XVII, nr. 11, 1 februarie 1884, p. 422. Tipărită în volum în Poesii, 1890, p. 237-239; Proză și versuri, 1890, p. 180-181; Opere I. Poezii, p. 228-229; Opere III. Poezii, p. 289-292. Eminescu începe elaborarea poeziei în epoca studiilor universitare în 1874 și o continuă la București în 1881-1882. Se păstrează în trei manuscrise în trei versiuni: 2258, 165; 2279, 34-35; 2261, 116.

[DIN BERLIN LA POTSDAM \(1873\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Viața lui Mihai Eminescu, București, 1932, p. 247-248; Opere IV. Poezii, p. 488-489; Opere V. Poezii, p. 580. Se păstrează în manuscrisul 2259, 169-169v; aparține epocii berlineze (1873).

[DIN CÂND ÎN CÂND... \(1881\)](#). Tipărită în Poesii postume, 1905, p. 113, parțial; Opere IV. Poezii, p. 424; Opere V. Poezii, p. 483. Se păstrează în manuscrisul 2276, 128-129; aparține epocii bucureștene (1881).

[DIN CERURILE-ALBASTRE \(1880\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 12, 17 februarie 1902, p. 177-178. Tipărită în volum în Poesii postume, 1902, p. 103-105; Opere IV. Poezii, p. 398-399; Opere V. Poezii, p. 423-424. Se păstrează în manuscrisul 2260, 261; scrisă pe contra-pagina unui mic afiș, pe care se anunța, pentru ziua de 24 Iunie 1880 reprezentarea, în grădina Orfeu, a piesei «Trei pălării», trad. de Malla din franțuzește.

[DIN HALIMA \(1880\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 225-229, cu greșeli de transcriere; Opere IV. Poezii, p. 405-407; Opere V. Poezii, p. 433-434. Se păstrează în manuscrisul 2261, 258-264; aparține epocii bucureștene (1880).

[DIN ILIADA \(1877\)](#). Publicată de D. Murărașu în Făt-Frumos, VII, nr. 3-4, mai-august 1932, p. 117-118. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 515; Opere V. Poezii, p. 597-598. Se păstrează în manuscrisele 2306, 96 și 2308, 1; aparține epocii ieșene (1877).

[DIN LYRA SPARTĂ... \(1867\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 82; Opere IV. Poezii, p. 9; Opere V. Poezii, p. 15. Se păstrează în manuscrisul: 2259, 32-32v și este datată 1867.

[DIN NOAPTEA... \(1884\)](#). Publicată în Familia, XX, nr. 7, 12/24 februarie 1884, p. 73. Deschide numărul. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890,

p. 234-235, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 230; Opere III. Poezii, p. 293-296. Poezia este elaborată la București în 1881-1883 și se păstrează în trei manuscrise: 2277, 54v.; 2270m 83; 2260, 193.

[DIN OCEAN DE VISE \(1870\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 480; notele în vol. V, p. 575, cu titlul după primul vers. Se păstrează în manuscrisul 2259, 252.

[DIN ODISSEIA \(1877\)](#). Publicată de D. Murărașu în Făt-Frumos, VII, nr. 3-4, mai-august 1932, p. 118. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 515; Opere V. Poezii, p. 598-600. Se păstrează în manuscrisele 2306, 96-97 și 2281, 76-77; aparține epocii ieșene (1877).

[DIN SÂNUL VECINICEI UITĂRI... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 295-296. Se păstrează în manuscrisul 2260, 193, cca 1883.

[DIN STRĂINĂTATE \(1866\)](#). Publicată în Familia, II, nr. 21, 17/29 iulie 1866, p. 248. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 198-203, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 6-8, 252-253. Ms. 2259, 37-38.

[DIN VALURILE VREMII... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 121-122; Opere I. Poezii, p. 213; Opere III. Poezii, p. 215-222. Este elaborată în epoca gazetăriei bucureștene, între 1878 și 1880. Versiunile principale se păstrează în mss. 2261, 72+71v.; 2262, 204; 2279, 12-13; 2279, 96; 2260, 223v.+174 v.

[DINTRE SUTE DE CATARGE \(1880\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 15, 10 martie 1902, p. 225. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 1-2; Opere IV. Poezii, p. 396; Opere V. Poezii, p. 418-420. Se păstrează în manuscrisul 2277, 86-86v, cu titlul VĂD CORĂBII PĂRĂSITE..., în 2277, 98, cu titlul PESTE VIAȚA-MI SFĂRĂMATĂ și 2260, 273-273v, cu titlul DINTRE SUTE DE CATARGE. Toate versiunile aparțin epocii bucureștene (1880).

[DOI AȘTRI \(1872\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 20; Opere I. Poezii, p. 505; Opere IV. Poezii, p. 80; Opere V. Poezii, p. 61-62. Se păstrează în manuscrisul 2259, 17 și 2262, 3; este datată 1869, iul; ultima versiune din manuscrisul 2255, 302 este din decembrie 1872.

[DOINA \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 4-5. Se păstrează în manuscrisul 2276, 28-30, cca 1878-1879. Din atelierul poeziei [DOINA](#), publicată în Convorbiri literare, XVII, nr. 4, 1883. „DOINA e strigătul de alarmă al poetului, a doua zi după pierderea Basarabiei” (Perpessicius, Opere III, p. 12).

[DOINA \(1883\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XVII, nr. 4, 1 iulie 1883, p. 159-160. Tipărită în volum în Poezii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, 175-178; Opere I. Poezii, p. 182-183; Opere III. Poezii, p. 1-24. Poezia se păstrează în mai multe manuscrise în 8 versiuni independente și la care se adaugă 3 texte colaterale. Mss: A. 2276, 28-30, cca 1878-1879; B. 2276, 43-44-42, cca 1878-1879; C. 2276, 117 (+116 v.)-118+44-43 v., cca 1879; D. 2262, 211 v.-211, cca 1880; E. 2260, 192+179-180+203, cca 1881-1882; F. 2261, 294-296, cca 1882; G. 2307, [185] coperta finală +184 v., 2264, 378, cca 1882; H. 2262, 209-210, cca 1883. Colaterale: 2259, 184-185 ([CE-ȚI SPUN EI ȚIE, MAMĂ](#)); 2262, 215 ([CODRUL, MĂRIA TA](#)); 2270, 66 v. sqq. ([E ZIUA LUI ȘTEFAN CEL MARE](#)). Perpessicius în Opere vol. III, pagina 1: „Ca pentru mai toate poeziile lui Eminescu, și Doinei i s'au

căutat modele, mai directe sau mai depărtate, din literatura noastră sau din cea străină, influențe imediate sau simple coincidențe tematice [...]” Dacă, de exemplu, Eminescu și Hasdeu folosesc amândoi motivul drumului de fier, foarte popular la sfârșitul secolului XIX pe continentul european cât și pe cel nord american, unii din „literatorii noștri” afirmă că ideile lui Hasdeu au fost reversificate într-un plagiat de tip nobil.

[DOINĂ \(1878\)](#). Tipărită în volum de D. Murărașu în M. Eminescu. Literatura populară, [1936], p. 104, cu titlul VARIANTA; Opere VI, Literatura populară, p. 125, 541. Se păstrează în manuscrisele 2262, 69 și 2260, 147, 194; prima variantă aparține epocii ieșene (1876), fiind continuată la București (1878).

[DOINĂ, DOINĂ, GREU ÎMI CAZI \(1876\)](#). Tipărită în volum în M. Eminescu, Opere VI, Literatura populară, p. 125, 541. Se păstrează în manuscrisul 2283, 88v; aparține epocii ieșene (1876).

[DOŊA SOL \(1881\)](#). Tipărită cu titlul TE ROG RĂMĂI O CLIPĂ... în Poezii postume, 1902, p. 38-39, parțial; Opere IV. Poezii, p. 427-428; Opere V. Poezii, p. 484-488. Se păstrează în trei manuscrise: 2262, 197; 2261, 115-115v; 2277, 108-111, toate din epoca bucureșteană (1881). Doňa Sol este eroina dramei lui Victor Hugo, unită prin iubire și-n viață și-n moarte cu Hernani.

[DONEC ERIS FELIX... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, Iași, 1914; Opere IV. Poezii, p. 382; Opere V. Poezii, p. 408. Traducerea din Ovidiu se păstrează în manuscrisul 2279, 3; aparține epocii bucureștene (1879).

[DORINȚA \(1876\)](#). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 289-290. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 63-64; Opere I. Poezii, p. 77, 388-397. Elaborată între 1875-1876 (Iași); figureaza în mai multe forme în mss: 2262, 140; 2283, 103v-100v; 2262, 92; 2255, 315; 2283, 33-34.

[DORMI! \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 24, 12 mai 1902, p. 369-370, cu titlul LINIȘTE. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 58-59; Opere IV. Poezii, p. 243-245; Opere V. Poezii, p. 202-204. Se păstrează în manuscrisul 2262, 148v, cu titlul CĂND S'A TREZIT DRĂGUȚA, în manuscrisul 2262, 61, cu titlul LINIȘTE, și în manuscrisul 2260, 145-146, cu titlul DORMI! Toate versiunile aparțin epocii ieșene (1876).

[DRAGOȘ-VODĂ CEL BĂTRÂN \(1880\)](#). Publicată în Sămănătorul, II, nr. 1, 5 ianuarie 1903, p. 5-6, cu titlul DRAGOȘ ȘI SFETNICII SĂI. Tipărită în volum în Opere VI. Literatura populară, p. 107-109, 530-533. Se păstrează în două manuscrise: 2256, 20, 31-32 și 2276, 171-174; aparține epocii bucureștene (1880).

[DRAGOSTE ADEVĂRATĂ \(1878\)](#). Tipărită în volum în M. Eminescu, Opere VI, Literatura populară, p. 116-119, 537. Se păstrează în manuscrisul 2276, 134; aparține epocii bucureștene (1878).

[DUPĂ CE ATĂTA VREME... \(1879\)](#). Tipărită în volum de Maiorescu, în Poesii, 1892, p. 262, cu titlul impropriu FRAGMENT; Opere IV. Poezii, p. 370; Opere V. Poezii, p. 391-392. Se păstrează în manuscrisele 2289, 54 și 2261, 280;

prima versiune din epoca ieșeană (1876-1877), a doua din epoca bucureșteană (1879).

[E CEASUL CEL DE TAINĂ \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 512; Opere V. Poezii, p. 595-596. Se păstrează în manuscrisul 2306, 57; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[E'MPĂRȚITĂ OMENIREA... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 25-26; Opere IV. Poezii, p. 249-250; Opere V. Poezii, p. 209. Se păstrează în manuscrisul 2268, 1-2; aparține perioadei ieșene (1876). Manuscrisul continuă cu versuri intitulate AHASVER.

[E TRIST CA NIMENI SĂ TE ȘTIE \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume 1903, p. 30; Poezii postume 1905, p. 77-78. Se păstrează în manuscrisul 2261, 66. Strofa a doua fusese ștearsă; Eminescu scrie deasupra cu creionul *Te duci*, titlul unei poezii înrudite cu aceasta.

[E ZIUA LUI ȘTEFAN CEL MARE \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III, p. 22-23. Se păstrează în manuscrisul 2270, 66v. sqq. 1878-1879. Versuri colaterale la [DOINA](#) de după pierderea Basarabiei.

[EA-ȘI URMA CĂRAREA 'N CODRU \(1876\)](#). Publicată de Nerva Hodoș și Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, nr. 13, 24 februarie 1902, p. 193-194. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 43-44; Opere IV. Poezii, p. 235-236; Opere V. Poezii, p. 193-194. Se păstrează în două manuscrise: 2289, 31-32 și 2261, 276-277, prima versiune aparține epocii ieșene; versiunea finală figurează într-un caiet dictando din epoca bucureșteană (1876).

[ECÒ \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 96-102; Opere V. Poezii, p. 37-41. Se păstrează în manuscrisul 2279, 21v-25, 210-215, 207, 216-218, 82-85, în trei versiuni ce aparțin epocii vieneze (1871-1872). Reprezintă al treilea stadiu al poemei [ONDINA](#).

[ECTOR ȘI ANDROMACHE \(1868\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, IV, nr. 6, 6 februarie 1905, p. 95-96. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 12-13; Opere I. Poezii, p. 487; Opere IV. Poezii, p. 17; Opere V. Poezii, p. 19-20. Traducerea poeziei lui Schiller *Hectors Abschied*; se păstrează în manuscrisul 2259, 31-31v și este datată 1868.

[EGIPETUL \(1872\)](#). Publicată în Convorbiri literare, VI, nr. 7, 1 octombrie 1872. p. 261-262. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 73-78; Opere I. Poezii, p. 43-45, 319-329. Mss. 2257, 90-95, 2259, 87v, 89r (integrată în poemul [PANORAMA DEȘERTĂCIUNILOR](#)).

[EPIGONII \(1870\)](#). Publicată în Convorbiri literare, IV, nr. 12, 15 august 1870. p. 185-186. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 195-201; Opere I. Poezii, p. 31-36, 291-298. Ms. 2257, 71-73.

[EPIGRAMATICE \(1874\)](#). Publicate de G. Bogdan-Duică în Mihai Eminescu, buletin, I, nr.3, 1930, p. 71, parțial. Tipărite în volum în Opere IV. Poezii, p. 503; Opere V. Poezii, p. 589. Se păstrează în manuscrisul 2260, 82-82v; aparțin epocii berlineze (1874).

[EPISTOLĂ DESCHISĂ CĂTRĂ HOMUNCULUL BONIFACIUS \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 236; se păstrează în manuscrisul 2262, 86-86v.

S-a discutat problema datării acestei epistole, și totodată a identificării gazetei *Pruncul*. Fiind încorporată în atelierul [SCRISORII II](#), Perpessicius crede că *Pruncul* este ziarul *Românul* din 1876; I.E. Torouțiu crede că ar fi vorba de ziarul *Pruncul român*, apărut la București în 1886 sub conducerea lui Vintilă C.A. Rosetti; G. Călinescu crede că este vizat *Literatorul*, unde Bonifaciu Florescu publicase o Cronică ostilă lui Eminescu, în nr. din 3 februarie 1880; La *Literatorul* se oprește și Augustiu Z.N. Pop.

[ESCELENȚA, BEZEDEAUA \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 495; Opere V. Poezii, p. 586, formând o singură compoziție cu precedenta, [BISMARQUEURI DE FALSĂ MARCĂ](#). Se păstrează în manuscrisul 2276, II, fila 66v.-67.

[EȘTI ÎN ȚARA... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2276, II, fila 67v.-68.

[ETERNA PACE \(1882\)](#). Publicată de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „reconstituiri și autonomizări”. Se păstrează în manuscrisul 2279, 30-33 și 2270, 64-83.

[EU NU CRED NICI ÎN IEHOVA \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 56-59; Opere IV. Poezii, p. 296; Opere V. Poezii, p. 250-251. Se păstrează în manuscrisul 2260, 106; aparține epocii ieșene (1876).

[EU NU VORBESC DE DUMNEZEUL DE-AZI... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2285, 100.

[EU NUMĂR, AH!, PLÂNGÂND \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 233; Opere V. Poezii, p. 192. Se păstrează în manuscrisul 2262, 103. Aparține epocii ieșene (1876).

[FABULE \(1874\)](#). Tipărite în volum în Opere complete, 1914, p. 144; Opere IV. Poezii, p. 200; note în vol. V, p. 170. Traducerile din Gottlieb Konrad Pfeffel (1736-1809) se păstrează în manuscrisul 2287, 60; aparțin epocii berlineze (1874).

[FĂT-FRUMOS DIN TEIU \(1875\)](#). Publicată în Convorbiri literare, VIII, nr. 11, 1 februarie 1875, p. 443-444. Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 65-68, 360-368. Ms. 2284, 30v-31v. Poezia a trezit ostilități, mai mult sau mai puțin mărturisite (Perpessicus, Opere I, p. 360).

[FATA 'N GRĂDINA DE AUR \(1875\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în M. Eminescu. Literatura populară, 1902, p. 156-168; Opere VI. Literatura populară, p. 47-62, 491-502. Se păstrează în mai multe manuscrise, elaborate la Berlin (1873-1874) și Iași (1875).

[FECIORUL DE ÎMPĂRAT FĂRĂ DE STEA \(1872\)](#). Publicată de G. Călinescu în Viața românească, XXIV, nr. 9-12, septembrie-decembrie, 1932, p. 128-148, cu titlul POVEȘTEA MAGULUI CĂLĂTOR ÎN STELE. Tipărită în volum fragmentar și cu comentarii de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 159-174; Opere IV. Poezii, p. 152-176; Opere V. Poezii, p. 146-156. Se păstrează într'un caiet confecționat de Eminescu și integrat în manuscrisul 2259, 52-81. Elaborată în 1872, este o transcriere, cu intenția, probabil, să fie publicată. Poezia figurează în manuscrisul 2285, 114-122 și sub forma de dialog între Mag și Prinț, în 260 de versuri. Prezența variantă și titlul sunt datorate lui D. Murărașu, care redă textului suita firească, cele 11 strofe - v. 129-183 trecând după v. 367, conform numerotării versurilor făcută de Perpessicius.

[FELICITARE LUI SAMSON BODNĂRESCU \(1876\)](#). Tipărită în volumul Asociația foștilor elevi ai Liceului A. Basota din Pomarila - Clipe de amintire închinată lui Samson Bodnărescu cu ocazia comemorării a 25 de ani de la moartea sa, Iași, 1927; Opere IV. Poezii, p. 508; Opere V. Poezii, p. 593; aparține epocii ieșene (1876).

[FEMEIA?... MĂR DE CEARTĂ \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 257-259; Opere V. Poezii, p. 222. Se păstrează în manuscrisul 2269, 57v-59; aparține epocii ieșene (1876).

[FIIND BĂIET PĂDURI CUTREIERAM \(1878\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XXXVI, nr. 4, 1 aprilie 1902, p. 299-300. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 354-355; Opere V. Poezii, p. 365. Se păstrează în manuscrisul 2259, 331-333; aparține epocii bucureștene (1878).

[FLOARE ALBASTRĂ \(1873\)](#). Publicată în Convorbiri literare, VII, nr. 1, 1 aprilie 1873, p. 18. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 97-100; Opere I. Poezii, p. 54-56, 339-342. Ms: 2259, 204-205 (forma incompletă).

[FLOARE DE TEI \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere V. p. 399. Se păstrează în manuscrisul 2276, 142.

[FLOAREA DE CRÂNG \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 115. Se păstrează în manuscrisul 2276, 142.

[FOAIA VEȘTEDĂ \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 283. Tipărită în volum în M. Eminescu Poezii, prefața de A. D. Xenopol, Iași, Editura Librăriei Frații Saraga, 1893, p. 129-130; Opere I. Poezii, p. 125-126; Opere II. Poezii, p. 141-142. Traducerea din Lenau se păstrează în manuscrisul 2261, 55-56, cu titlul FOAIA USCATĂ.

[FRAGMENT \(1870\)](#). Apărut în Almanach literar pe anul 1905, Cernăuți, p. 61-63, publicat de Filimon Taniac. Tipărit în volum în Opere V, p. 577. Traducere inspirată de poezia *Sphärenbesang* de Hieronymus Lorm (1821-1902).

[FREAMĂT DE CODRU \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 281-282. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 155-158; Opere I. Poezii, p. 121-122; Opere II. Poezii, p. 131-137. Mss. 2283, 49-50 (Caietul din Iași, cca 1877-1878) și 2279, 66-69 (Caietul din București, cca 1879).

[FRUMOASĂ ȘI JUNĂ \(1871\)](#). Tipărită în volum de Nerva Hodoș în Poezii postume, București, 1902, p. 29, Editura Institutului de Arte Grafice Minerva; Opere IV. Poezii, p. 66; Opere V. Poezii, p. 57-58. Se păstrează în manuscrisul 2290, 17-17v, carnetul din Viena. Este elaborată, probabil, în 1871.

[GÂNDIND LA TINE \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 24, 12 mai 1902, p. 376. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 185; Opere IV. Poezii, p. 238; Opere V. Poezii, p. 198-199. Se păstrează în manuscrisele 2254, 138 și 2281, 73 (1876).

[GÂNDIND LA UNA \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 185. Se păstrează în manuscrisul 2253, 138.

[GÂNDIREA MEA ÎN VREMI TRECUTE 'NOATĂ... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 115; se păstrează în manuscrisul 2268, 14-15; cca 1876-1877. Versiune a [Sonetului I](#) din Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 280-281.

[GELOZIE \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 422-423; Opere V. Poezii, p. 483. Se păstrează în manuscrisul 2277, 38-37, 39-38, 40; aparține epocii bucureștene (1881).

[GEMENII \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 412-421; Opere V. Poezii, p. 434-483. Se păstrează în mai multe manuscrise: 2283, 152v-141v, 22556, 12-13 + 11v, 2262, 14-17, 2261, 17 s.a. Eminescu începe elaborarea poemului în 1876 și îl continuă până în 1881.

[GERMANU-I FOARTE TACTICOS \(1878\)](#). Publicată de G. Bogdan-Duică în Mihai Eminescu, buletin, I, 3, 1930, p. 71, parțial. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 519; Opere V. Poezii, p. 667. Se păstrează în manuscrisul 2260, 50 și în manuscrisul 2260, 184, în trei versiuni; aparține epocii bucureștene (1878). Este traducerea unei poezii de August-Heinrich Hoffmann von Fallersleben (1798-1874) din volumul *Unpolitische Lieder*.

[GHAZEL \(1873\)](#). Publicată, fragmentar, de Ilarie Chendi în Tribuna poporului, Arad, 1902. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 186-187; Opere V. Poezii, p. 159-160. Se păstrează în manuscrisul 2286, 6v-8, brouillon din 1873 și în manuscrisul 2285, 122v-123. Datată 20.XII.1873, textul definitiv. Compunere de la Berlin, cu multe variante.

[GLOSSĂ \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 86-89. Se păstrează în manuscrisul 2258, 173-173v, cca 1874, aparține epocii berlineze. Este întâia versiune ce se cunoaște din GLOSSĂ, redactată sub formă de ciornă, barată după ce a fost transcrisă în versiunea următoare.

[GLOSSĂ \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 108. Se păstrează în manuscrisul 2261, 214-216, datată de Perpessicius „după 10 aprilie 1882“.

[GLOSSĂ \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 143-147; Opere I. Poezii, p. 194-198; Opere III. Poezii, p. 83-112. Poezia este elaborată în forma definitivă în perioada gazetăriei bucureștene. Se păstrează în Mss. 2258, 173-173v (cca 1874); 2276, 64-66 (cca 1874); 2262, 18 (En spectateur, cca 1876); 2289, 43-46 (cca 1876); 2261, 145-147 (cca 1878); 2279, 5-9 (cca 1879); 2268, 29-30 (cca 1879); 2282, 79-83 (cca 1880); 2282, 103-105 (cca 1880); 2275, 67(+66v.)-69 (cca 1881); 2282, 103-105, passim (cca 1881); 2282, 106-108 (cca 1882); 2261, 214-216 (cca 1882). Versiunea publicată de Maiorescu e datată de Perpessicius cca 1880.

[HORIA \(1867\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 33-34; Opere IV. Poezii, p. 7; Opere V. Poezii, p. 12-15. Aparține epocii Blajului. Notele care însoțesc o primă încercare a poeziei HORIA în ms. 2262, 4 arată că Eminescu avea în gând un ciclu intitulat *MONADELE*, după cum plănuia și un altul, *RĂȘUNET - IANCU*. Este elaborată, probabil, în 1867.

[IAMBUL \(1878\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 356; Opere V. Poezii, p. 365-366. Se păstrează în manuscrisele 2268, 33 și 2259, 330. Sonet din epoca bucureșteană (1878).

[IAR CÂND VOI FI PĂMÂNT \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 191-193; Opere I. Poezii, p. 223-225; Opere III. Poezii, p. 249-255. Se păstrează în manuscrisele 260, 267-268 + 2282, 69 + 2282, 16 + 56-57 aplicații marg.

[IAR FAȚA TA E STRĂVEZIE \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, II, nr. 18, 4 mai 1903, p. 280. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 142-143; Opere IV. Poezii, p. 275; Opere V. Poezii, p. 230-237. Se păstrează în manuscrisul 2285, 80-81; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[ICOANĂ ȘI PRIVAZ \(1876\)](#). Publicată de G. Călinescu în Viața românească, XXV, nr. 4, aprilie 1933, p. 108-112. Tipărită în volum de G. Călinescu sub titlul părăsit de poet TABLOU ȘI CADRU (fragment eminescian) în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 244-250; Opere IV. Poezii, p. 286-291; Opere V. Poezii, p. 245-248. Se păstrează în manuscrisele 2306, 12, 2285, 5v și 2278, 29-36; aparține epocii ieșene (1876).

[ISVOR ȘI RÂU \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, Note și variante, 1959. Se păstrează în ms. 2262 193r.

[IUBIND ÎN TAINĂ... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 51-52, cu titlul SONET; Opere I. Poezii, p. 200; Opere III. Poezii, p. 136-140. Mss. 2306, 9-11; 2308, 65 sq.; 2281, 72. Elaborată între (1875-1878).

[IUBITĂ DULCE, O, MĂ LASĂ... \(1871\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 67-68; Opere V. Poezii, p. 58. Se păstrează în manuscrisul 2290, 10-12v; este elaborată, probabil, în 1871.

[IUBITA VORBEȘTE \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 329-331; se păstrează în manuscrisul 2278, 27 (+26v.)-28, 1876; din Atelierul SCRISORII IV.

[IUBITEI \(1871\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 69-71; Opere V. Poezii, p. 58. Se păstrează în manuscrisul 2290, 3-5; este elaborată, probabil, în 1871.

[IUBITO, DULCE ÂNGER... \(1870\)](#). Publicată de I. A. Rădulescu-Pogoneanu în Convorbiri literare, 1 aprilie 1902. Tipărită în volum în Opere IV, p. 480; notele în vol. V, p. 575. Se păstrează în manuscrisul 2254, 61v.

[ÎMBĂTRÂNIT E SUFLETUL DIN MINE... \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 489-491; Opere V. Poezii, p. 581. Se păstrează în manuscrisul 2286, 85-86v; aparține epocii berlineze (1873).

[ÎMPĂRAT ȘI PROLETAR \(1874\)](#). Publicată în Convorbiri literare, VIII, nr. 9, 1 decembrie, 1874, p. 363. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 127-137; Opere I. Poezii, p. 56-64, 342-360. În ms. 2259, 170v-172v PROLETARUL sau IDEILE PROLETARULUI; în ms. 2285, 100-104 UMBRE PE PÂNZA VREMII; ms 2262, 58, 43 cuprinde finalul în două versiuni. Textul publicat nu se păstrează în manuscrise, a apărut cu greșeli în revistă și, pe urmă, cu diferite modificări în edițiile Maiorescu. Se știe de altfel că Eminescu s-a plâns de greșelile strecurate în poeziile ce i se publicau.

[ÎN CÂMPIILE ALBASTRE ALE CERURILOR... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 175. Se păstrează în manuscrisul 2259, 266 v.-267 cca

1872.

[ÎN CĂUTAREA ȘEHERAZADEI \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 206-211; Opere V. Poezii, p. 180-185. Se păstrează în manuscrisul 2284, 9v, 13v, 14v, 10, 15v, cu titlul după primul vers ÎN MĂRI DE NORD, ÎN HALE LUNGI ȘI SURE, și în manuscrisul 2259, 173-173v, cu titlul după primul vers ÎNTR'UN SARAIU CU CUPOLA ROTUNDĂ, amândouă versiunile din 1874.

[ÎN FEREAȘTA DESPRE MARE \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 6; Opere IV. Poezii, p. 246; Opere V. Poezii, p. 204-207. Se păstrează în mai multe manuscrise. Face parte probabil din piesa de teatru MIRA. Ms.: 2254 ([CÂNTECUL LUI MAIO](#) din Mira, cca 1870); 2283, 139v (ÎN CASTEL DIN STÂNCI, SE 'NĂLȚA, 1876); 2283, 139v (ÎN FEREAȘTA DE PE MARE, cca 1876); 2262 (LA FEREAȘTA DESPRE MARE, cca 1876); 2279, 76 (DIN CASTEL PRIVIND APUSUL, cca 1879).

[ÎN LIRĂ-MI GEME ȘI SUSPIN' UN CÂNT \(1876\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Voința națională, XXII, nr. 5996, 17/[30] aprilie 1905, p. 1. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, cu titlul SPRE MORMÂNT; Opere IV. Poezii, p. 253; Opere V. Poezii, p. 215-216. Se păstrează în manuscrisele 2262, 106 și 2260, 41-42, toate versiunile fiind din epoca ieșeană (1876).

[ÎN LUMINA ALBĂȘTRIE... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 57; se păstrează în manuscrisul 2268, 33 v; 1876. Versurile 8, 10 și 12 au fost întregite de Perpessicius. Scris exclusiv în versuri alexandrine, face parte din atelierul proiectului [PAJUL CUPIDON](#).

[ÎN METRU ANTIC \(1874\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 11. Se păstrează în manuscrisul 2277, 23v. (cca 1874). La p. 27, 30-32 urmează încercări de alte variante, în metru safic, cu același subiect.

[ÎN MODUL VECHI SOARELE SUNĂ... \(1871\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2259, 40v. 1870-1871.

[ÎN OCHII ALTOR OAMENI... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2287.

[ÎN OCHII MEI NIMICA DE AZI NU ARE PREȚ \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 305-306; se păstrează în manuscrisul 2254, 136-137, cca 1876.

[ÎN OCHII TĂI CITISEM... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 521; Opere V. Poezii, p. 604. Se păstrează în manuscrisul 2276, 179v; aparține epocii bucureștene (1878).

[ÎN VAN CĂȚA-VEȚI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 95-96; Opere IV. Poezii, p. 371-372; Opere V. Poezii, p. 392. Se păstrează în manuscrisul 2262, 114-114v; aparține epocii bucureștene (1879).

[ÎN VIAȚA MEA DE CÂNTECE 'NSOȚITĂ... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 396-397. Se păstrează în manuscrisul 2255, 302 v. 1879.

[ÎN ZADAR ÎN COLBUL ȘCOLII... \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 541; Opere V. Poezii, p. 616. Se păstrează în manuscrisul 2276, 182; aparține epocii bucureștene.

[ÎNCHINARE LUI ȘTEFAN VODĂ \(1871\)](#). Tipărită în volum de T. V. Ștefanelli, Amintiri despre Eminescu, București, 1914, p. 111-115; în continuare de

Perpessicius în Opere I. ANEXA III, p. 495-502. Eminescu îi dă lui Ștefanelli cu prilejul serbării de la Putna din 1871 această „poemă senzațională” (Opere I p. 498) tipărită pe o foaie volantă de tipografia Buciumului Român din Iași. Agasat de acest coleg și co-organizator al evenimentului, poetul îi și recită poezia, dar întrebat cine-i autorul răspunde că nu știe, terminând astfel conversația. De aici incertitudinea lui Ștefanelli, la care se adaugă și lipsa unui manuscris. Perpessicius nu se pronunță, ci vine cu un solilocviu: a fi sau a nu fi de Eminescu? La care răspunde că dacă este scrisă de Eminescu, atunci „s’ar cuveni să ocupe un loc de frunte între poemele lui postume”. Dacă nu, atunci „cercetarea trebuie să-și pună ca primă întrebare: *Cine dintre poeții noștri putea, la epoca aceasta, să scrie un poem de amploarea, perfecțiunea și înalta inspirație a poemului Putnei?*”

[ÎNTR’O LUME DE NEGURI... \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 488; Opere V. Poezii, p. 580. Ms. 2286, 91v; aparține epocii berlineze (1873).

[ÎNTUNERICUL ȘI POETUL \(1869\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 462-463; Opere V. Poezii, p. 569-570. Se păstrează în manuscrisul 2254, 85-85v; aparține epocii bucureștene (1869).

[ÎNVIA-VOR VOIEVOZII \(1866\)](#). Perpessicius consideră poezia o apocrifă (Opere V. Poezii, p. 689).

[ÎNVIEREA \(1878\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 20, 14 aprilie 1902, p. 305-306. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 78; Opere IV. Poezii, p. 358-359; Opere V. Poezii, p. 367-371. Se păstrează în manuscrisele 2254, 99, 2259, 321-322 și 2261, 77-79; aparține epocii bucureștene (1878).

[JUNII CORUPTI \(1869\)](#). Publicată în Familia, V, nr. 4, 31 ianuarie/11 februarie 1869, p. 39. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 226-230, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 13-25, 274-278. Ms. 2259, 9v-11v. Datată [18]66, Decembr[ie]. Poezia este o glorificare a luptei pentru libertatea și independența Italiei ajunsă la unitate.

[KAMADEVA \(1887\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XXI, nr. 4, 1 iulie 1887, p. 347. Tipărită în volum în Poesii, 1888, p. 309-310; Opere I. Poezii, p. 236; Opere III. Poezii, p. 333-358. Este ultima poezie care se tipărește în timpul vieții lui Eminescu. Ea a fost trimisă Convorbirilor de d-l A. C. Cuza, care a transcris-o de pe un original, cu prilejul unei vizite la Botoșani în primăvara anului 1887, când Eminescu, ieșit de la Mănăstirea Neamțului, se afla în îngrijirea surorii sale Henrietta. «Kamadeva este în Mitologia Indică zeul amorului. Tatăl său este Cerul, iar Maică-sa Iluzia. În figurare se înfățișează totdeauna călărind pe un papagal, cu un arc făcut din trestie de zahăr, coarda arcului formată din albine, iar săgețile din florile trandafirii ale arborelui Amra». (Titu Maiorescu, notă la Ed. a III-a.) Se păstrează în două manuscrise în trei versiuni: 2262, 140v.; 2262, 96; 2278, 53.

[LA ARME \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 35. Se păstrează în Mss. 2276, 24-32. Marș scris odată cu pierderea Basarabiei după tratatul din Berlin de Sâmbătă 9 Octombrie 1878.

[LA BUCOVINA \(1866\)](#). Publicată în Familia, II, nr. 25, 14/26 august 1866, p. 292. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 207-209, Editor V. G.

Mortun, Iași; Opere I. Poezii, p. 11-12, 253-254. Nu se păstrează în manuscrise.

[LA MIJLOC DE CODRU... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 45-46, apoi în Convorbiri literare, 1 febr. 1884; Opere I. Poezii, p. 315; Opere III. Poezii, p. 226-228. Este elaborată în epoca gazetăriei bucureștene între 1878-1882. Se păstrează în două manuscrise în cinci versiuni: Mss. 2276 (20-21; 21-22; 22; 20v.; toate cca 1878-1879) și 2261, 305, cca 1881-1882.

[LA MOARTEA LUI ELIADE \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 261-262, Ms. 2286, 31-33.

[LA MOARTEA LUI NEAMȚU \(1870\)](#). Tipărită în volum în Poesii postume, 1905, p. 43-44; Opere I. Poezii, p. 495-496; Opere IV. Poezii, p. 45-46; Opere V. Poezii, p. 51. Poezia se păstrează în manuscrisul 2259, 31v-32 și este datată 1869; este scrisă la încetarea din viață a lui Ioan Neamțu, în 12/24 aprilie 1870, colegul lui Eminescu, student la Politehnica din Viena.

[LA MOARTEA PRINCEPULUI ȘTIRBEY \(1869\)](#). Publicată într-o foaie volantă de doliu din aprilie 1869. Tipărită în volum în M. Eminescu, Lumina de lună. Ediție îngrijită de Ion Scurtu, București, Minerva, Institutul de Arte Grafice și Editura, 1908, p. 42-43; Opere I. Poezii, p. 28, 283-286. În ms. 2259, 247 și urm., se păstrează poeziile tipărite în foaie și ciorna poeziei lui Eminescu, care notează și numele autorilor celorlalte două poezii, Baziliu Demetrescu și T. Ioniță Bădeseu.

[LA MORMÂNTUL LUI ARON PUMNUL \(1866\)](#). Tipărită în Lăcrimioarele învățăceilor gimnasiaști din Cernăuți la mormântul preaiubitului lor profesoriu Arune Pumnul, repausat într'a 12/24 ianuarie 1866, Cernăuți, 1866, p. 4; Poezii, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1900, p. 202-203; Opere I. Poezii, p. 1, 239-244. Ms. 2259, 33v.

[LA O ARTISTĂ \(1868\)](#). Publicată în Familia, IV, nr. 29, 18/30 august 1868, p. 337. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 220-222; Opere I. Poezii, p. 18-19, 265-268. Ms. 2259, 3. Datată 1866 oct.

[LA O ARTISTĂ \(1869\)](#). Tipărită în Poesii postume, 1905, p. 30. Fragmentar; Opere I. Poezii, p. 480-481; Opere IV. Poezii, p. 35-36; Opere V. Poezii, 45-47. Se păstrează în manuscrisul 2259, 26-26v. În manuscrisul 2262, 52-52v figurează ciornele pentru un SONNET LA CARLOTTA PATTI (1869).

[LA QUADRAT \(1870\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 293, parțial; Opere IV. Poezii, p. 478; Opere V. Poezii, p. 574. Se păstrează în manuscrisul 2259, 139; aparține epocii vieneze (1869-1870).

[LA STEAUA \(1886\)](#). Publicată în România liberă, București, 25 oct. 1886; republicată în Convorbiri literare, XX, nr. 9, 1 decembrie 1886, p. 798. Tipărită în volum în Poesii, 1888, p. 305-306; Opere I. Poezii, p. 234; Opere III. Poezii, p. 310-326. Se păstrează în Mss. 2279, 28; 2275, 72; 2270 (69; 70v.; 72v.-73(+72); 162(+162v.); 163). Poartă și titlurile: OASTEA ÎN RECI NEMĂRGINIRI, ȘI CĂTĂ VREME AU TRECURT, PRIN MII DE STELE CE LUCESC. Trimisă de Eminescu de la băile Repedea, de lângă Iași, în vara lui 1886, fiind transcrisă cu un scris „caligrafic și oarecum timorat de prea multă supraviețuire” (Perpessicius). Titu Maiorescu scria surorii sale Emilia: „Îți

trimet în alăturare admirabila poezie nouă a lui Eminescu. Ideea este luată dintr'un discurs al meu; dar ce formă frumoasă [...]". Ibrăileanu o considera un „plagiat de tip nobil“ după o poezie a lui Gotfried Keller, DER STERN...

[LA UN NOU NĂSCUT \(1874\)](#). Epigrama a fost publicată de Nerva Hodoș în Sămănătorul, I, nr. 15, 10 martie 1902, p. 225. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 96. Se păstrează în manuscrisul 2287, 60; aparține epocii berlineze (1874).

[LACUL \(1876\)](#). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 289. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 87-88; Opere I. Poezii, p. 74, 387-388. Ms: 2262, 108, cu prime elemente din 1873.

[LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 5-8; Opere I. Poezii, p. 209-210; Opere III. Poezii, p. 186-202. Este elaborată la București și se păstrează în 8 manuscrise și în 18 versiuni: Mss. 2260 (208-209, cca 1876; 218+216, cca 1878; 201, cca 1878) 2269, 41-42; 2261, 2276 s.a. (cca 1878-1881); 2261, 307+810, cca 1883. Prima dintre cele 25 de poezii inedite publicate de Maiorescu.

[LE BARON DE TROIS ÉTOILES \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 337. Se păstrează în manuscrisul 2289, 24-26; cca 1877.

[LEBĂDA \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 52; Opere IV. Poezii, p. 459; Opere V. Poezii, p. 566-569. Se păstrează în manuscrisul 2254, 86v; aparține epocii bucureștene (1869).

[LECTURĂ \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 317; Opere V. Poezii, p. 264-267. Se înrudește cu poeziile: [ȘI MUNȚI PIERDUȚI ÎN NOURI](#) și [STAM ÎN FEREAȘTĂ SUSĂ](#). Se află în mai multe manuscrise, ultima versiune aflându-se în ms. 2256, 58v (cca 1877).

[LIDA \(1866\)](#). Tipărită în volum în Mihail Eminescu, Opere complete. Poezii. Nuvele. Roman. Teatru. Cugetări. Scrieri: Literare, economice, politice și filozofice. Critica rațiunii pure de Kant, cu o prefață și un studiu introductiv de A. C. Cuza, Iași, Editat de Librăria Românească și Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefaniu & Co, 1914, p. 72 (în continuare: Opere complete, 1914); Opere IV. Poezii, p. 6; Opere V. Poezii, p. 11. Se păstrează în manuscrisul 2259, 35-35v și este elaborată, probabil, în 1866.

[LOCUL ARIPELOR \(1869\)](#). Publicată în Revista idealistă, IV, nr. 10, octombrie 1906, p. 61-62. Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 73; Opere I. Poezii, p. 488; Opere IV. Poezii, p. 41-42; Opere V. Poezii, p. 40-50. Se păstrează în manuscrisele 2257 63r-63v și 2259, 42v și este datată [18]69. Poezia este întregită cu a 8-a strofă așa cum figurează în manuscrise.

[LUCEAFĂRUL \(1883\)](#). Publicat în Almanahul Societății Academice Social-Literare România jună, Viena, aprilie 1883, p. 39-58, și reprodus în Convorbiri literare, august 1883. Tipărit în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 277-300 cu un text din care lipsesc câteva strofe care se aflau în Almanah și în Convorbiri literare și cu modificarea a două versuri; Opere I. Poezii, p. 167-168, 170-179, 181; Opere II. Poezii, p. 370-454. Poemul are la bază basmul cules de Richard Kunisch, DAS MADCHEN IM GOLDENEN GARTEN, în călătoria sa în România în 1861 și

tipărit în volumul său Bukarest und Stambul. Skizzen aus Ungarn, Rumänien und der Türkei, la Berlin în 1861, retipărit în 1865 și 1869. Eminescu începe versificarea basmului cu titlul FATA ÎN GRĂDINA DE AUR în epoca studiilor universitare la Berlin în 1873-1874. Versiuni ale poemului se păstrează în mai multe manuscrise, cea din ms. 2261, 198-212 poartă titlul LEGENDA LUCEAFĂRULUI.

[LUMEA ÎMI PĂREA O CIFRĂ... \(1876\)](#). Tipărită de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 241; Opere IV. Poezii, p. 512-513; Opere V. Poezii, p. 596. Se păstrează în manuscrisul 2278, 62; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[LUMINEZE STELELE \(1878\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 520; Opere V. Poezii, 604; Opere VI. Literatura populară, p. 123, 540. Se păstrează în manuscrisul 2262, 150; aparține epocii bucureștene (1878).

[LUNA IESE DINTRE CODRI \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 506-507; Opere V. Poezii, p. 591-592. Se păstrează în manuscrisul 2259, 23 v-237; aparține epocii berlineze sau ieșene (1874).

[LUNĂ CE TRECI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 404-405. Se păstrează în manuscrisul 2276, 140-147; cca 1879.

[M'AI CHINUIT ATĂTA CU VORBE DE IUBIRE \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 263-264; Opere V. Poezii, p. 227-228. Se păstrează în manuscrisul 2276 B, 34v-36v; aparține epocii ieșene (1876).

[MAI AM UN SINGUR DOR \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poezii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 179-181; Opere I. Poezii, p. 216-218; Opere III. Poezii, p. 255-279. Eminescu începe elaborarea poeziei, cu varianta DE VOI MURI CURÂND (2279, 97-99), în epoca ieșeană, în 1876, și o continuă în epoca gazetăriei bucureștene până în 1883, când îi alătură o nouă variantă, IAR CÂND VOI FI PĂMÂNT (2260, 267-268 + 2282, 69), din 1880-1881. Versiunea principală MAI AM UN SINGUR DOR aparține epocii gazetăriei bucureștene din 1880-1882, la care alătură o ultimă variantă, NU VOI MORMÂNT BOGAT (2261, 323-324), din 1882-1883, ca o încheiere a acestei elegii. Mss. 2279 (PRIN NEGRE CRENGI DE BRAD, DE VOI MURI CURÂND; ȘI VEI MURI CURÂND, CÂND VEI MURI CURÂND), 2276 (DORINȚA UNUI DAC, CÂND VOI MURI CURÂND, CÂND VOI MURI S'AUD, DE VOI MURI CURÂND, SPRE TINE OCHI 'NTORN).

[MAIO \(1870\)](#). Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 292-294; se păstrează în manuscrisul 2255, 329 v, 1870. Titlul poemului vine de la numele unui personaj –poet nefericit și îndrăgostit– imaginat de Eminescu în proiectul dramatic MIRA, la care începuse să lucreze în adolescență.

[MARIA TUDOR \(1873\)](#). Tipărită în volum în M. Eminescu, Poezii postume, Ediție nouă, cu o prefață de Il. Chendi, București, Minerva, Institutul de Arte Grafice și Editura, 1905, p. 188. Se păstrează în ms. 2287, 55.

[MARMURĂ CU OCHII NEGRI... \(1880\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 350-351. Se păstrează în manuscrisul 2260, 11-12, cca 1879-1880.

[MĂ 'NTREBAI, DRAGĂ, 'NTR'O ZI \(1878\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 24, 12 mai 1902, p. 382, cu titlul POEZII POPULARE. Tipărită în volum în M. Eminescu, Literatura populară, 1902, p. 10; Opere VI. Literatura populară,

p. 121, 537-538. Se păstrează în manuscrisul 2262, 149; aparține epocii bucureștene (1878).

MĂNUȘA (1881). Apărută în Schalk-Bibliothek, Heft 5, Leipzig, 1881. Publicată în Telegraful român, Sibiu, nr. 128, 31 oct. 1881. Tipărită în volum în Poezii. Ediție îngrijită după manuscrise de Ion Scurtu, București, 1908, p. 338; Opere I. Poezii, p. 165-166; Opere II. Poezii, p. 366-370. Traducerea poeziei *De Handschuh* de Schiller se păstrează în manuscrisul 2281, 38v-42.

MEDICUL SĂRACILOR (1873). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 497; note în vol. V, p. 587 și urm. Se păstrează în manuscrisul 2262, 152-153v. Perpessicius presupune că este o traducere de prin 1873 după un text francez, poate de Hugo, poate de Beranger.

MELANCOLIE (1876). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 6, 1 septembrie, 1876, p. 238. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 17-19; Opere I. Poezii, p. 69-71, 368-381. Mss. 2259, 244 (cu titlul TRISTEȚĂ), 2290, 81-89; 2276 B, 21, 21v-22; 2254, 65v-69, cu diferite ciorne din 1871-1872.

MEMENTO MORI (1872). Tipărită de Ilarie Chendi în Preludii, București, Minerva, Institut de Arte Grafice și Editura, 1903, p. 23-36. Parțial; Opere IV. Poezii, p. 110-116, 118-123, 125-149, 151; Opere V. Poezii, p. 69-146. G. Călinescu retipărește poemul în România literară, nr. 13, 14 mai 1932, p. 1-2; nr. 15, 28 mai 1932, p. 3; nr. 19, 25 iunie 1932, p. 2; nr. 21, 9 iulie 1932, p. 2. și îl analizează amănunțit în Opera lui Mihai Eminescu, III, p. 176-200, 203, 216. Poemul se păstrează în două versiuni în două manuscrise: 2257, 73v-83 și 2259, 246-246v, cu titlul PANORAMA DEȘERTĂCIUNEI din 1870, și în 2259, 86-104 cu titlul MEMENTO MORI din 1871-1872. Eminescu folosește mai multe titluri pe care le părăsește: PANORAMA DEȘERTĂCIUNEI, PANORAMA DEȘERTĂCIUNILOR, TEMPORA MUTANTUR, VANITAS VANITATUM VANITAS, SKEPSIS, CUGETĂRI. PANORAMA DEȘERTĂCIUNILOR însumează 336 de versuri, neterminată, iar versiunea a doua MEMENTO MORI numără 1302 versuri.

MILLY (1873). Tipărită cu titlul MILLY în volum în Opere IV. Poezii, p. 495; note în vol. V, p. 585. Se păstrează în manuscrisul 2259, 186v.

MINTE ȘI INIMĂ (1879). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 524-536; Opere V. Poezii, p. 605-612; Opere VIII. Teatrul original, p. 335-351, 1119-1121. Se păstrează în mai multe manuscrise cu diferite titluri: CE PRIVEȘTI ÎN JOS SMERITĂ, ÎI ZIC MĂ LASE 'N PACE, MINTE ȘI INIMĂ. ANA SPUNE LECȚIE. POVEȘTEȘTE CHIAR DIN CAPĂT, COPIL VIOI E MIMI; aparține epocii bucureștene (1878-1879).

MIRADONIZ (1872). Tipărită în Poezii postume, 1905, p. 234-237; Opere IV. Poezii, p. 92-95; Opere V. Poezii, p. 67-68. Se păstrează în manuscrisul 2291, 49v-52; este elaborată, probabil, în 1872. Face parte dintr-un proiect mai amplu, după cum reiese din însemnările poetului DIN DEMONUL. MIRADONIZ, metresa lui Dumnezeu (Lucifer) și de la finele poeziei: Plan Miradoniz întretesută cu ideea Demonului (Weltgeist, Geist) și POVEȘTEA CE I-AM POVESTIT EI.

MIRON ȘI FRUMOASA FĂRĂ CORP (1875). Publicată de Ilarie Chendi în M. Eminescu. Literatura populară, 1902, p. 142-155; Opere VI. Literatura

populară, p. 65-83, 502-511. Se păstrează în mai multe manuscrise, elaborate la Berlin (1873-1874) și Iași (1875).

[MISTERELE NOPTII \(1866\)](#). Publicată în Familia, II, nr. 34, 16/28 octombrie 1866, p. 397. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 213-215; Opere I. Poezii, p. 13-14, 255. Nu se păstrează în manuscrise.

[MITOLOGICALE \(1873\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, nr. 32, 3 noiembrie 1902, p. 82-83. Tipărită în volum de Ilarie Chendi în Preludii, p. 44-46; Opere IV. Poezii, p. 197-199; Opere V. Poezii, p. 167-170. Se păstrează în manuscrisul 2259, 283v-285, cu titlul NIȘTE HEXAMETRI, DRAGĂ DOAMNE, și în manuscrisul 2285, 97v-98v, cu titlul MITOLOGICALE, amândouă versiunile din epoca berlineză (1873).

[MOARTE \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 180; Opere II. Poezii, p. 177. Se păstrează în manuscrisul 2290, 47-49, cca 1872-1873.

[MOLDOVA \(1879\)](#). Fragment publicat de Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, 1902, p. 358. Tipărit în volum în Poezii postume, 1905, p. 148.

[MORTUA EST! \(1871\)](#). Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 1, 1 martie 1871. p. 15-16. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 65-69; Opere Poezii, p. 37-38, 40, 299-311. Ms. 2259, cu titlul ELENA (meditațiune) Datată 1866, Octombrie. O altă versiune având titlul MORTUA EST!, stă la baza variantei finale.

[MUREȘANU \(1869\)](#). Poemul dramatic Andrei Mureșanu este început în 1869 (Mss. 2259, 17) și continuat în alte redactări în 1870 (Mss. 2259, 28-28v) și 1871 (Mss. 2254, 74-81v).

[MUREȘANU \(1876\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2260, 117 (1876).

[MURMURĂ GLASUL MĂRII \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1940, p. 40-41; Opere IV. Poezii, p. 196; Opere V. Poezii, p. 166-167. Se păstrează în manuscrisul 2258, 164v o transcriere, probabil, după texte anterioare, făcută în epoca berlineză (1873).

[MUȘAT ȘI URSITORILE \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 451-454; Opere V. Poezii, p. 545-559. Se păstrează în manuscrisele 2279, 30 și 2270, 78v-78-79-80, 76v-77v; aparține epocii bucureștene (1882).

[MUȘATIN ȘI CODRUL \(1880\)](#). Tipărită în volum de Ilarie Chendi în M. Eminescu, Literatura populară, 1902, p. 117-123; Opere VI. Literatura populară, p. 98-106, 522-530. Se păstrează în manuscrisul 2260, 285-301; aparține epocii bucureștene (1879-1880).

[N'AM FOST LA ÎNĂLȚIME \(1879\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2277, 34-37; aparține epocii bucureștene (1879). Versurile 37-72 se întrepătrund cu poezia [GEMENII](#).

[NAINTE DE-A PRIVI ÎN A TA FAȚĂ... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 120. Se păstrează în manuscrisul 2259, 150 v. cca 1872.

[NĂDEJDE ȘI 'NTĂRIRE... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 384. Se păstrează în manuscrisul 2254, 104-103v. (1879).

[NENOROCIT NOROC DE-A FI IUBIT... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 137; se păstrează în manuscrisul 2306, 11; 1875-1876.

[NICI LUNA LUMINOASĂ, NICI STELELE DIN CERI... \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 508. Se păstrează în manuscrisul 2282, 70-71, cca 1881-1882.

[NOAPTEA... \(1871\)](#). Publicată în Convorbiri literare, V, nr. 8, 15 iunie 1871. p. 136. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 71-72; Opere I. Poezii, p. 42, 315-318. Ms. 2259, 34. Datată 1870.

[NON IDEM EST SI DUO DICUNT IDEM \(1877\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 122-123, cu titlul NOI AMÂNDOI AVEM ACELAȘI DASCĂL; Opere IV. Poezii, p. 373-374; Opere V. Poezii, p. 392, 395. Se păstrează în manuscrisul 2279, 74-75. Perpessicius: „Poezia pare să reflecte ceva din raporturile lui Eminescu cu Mite Kemnitz“, femeie căsătorită, cumnata lui Maiorescu. În manuscris, alăturat, se află și 4 traduceri din Goethe, Lucrețiu, Horatiu și Gellert ce stau sub titlul [PENTRU TĂLMĂCIREA AFORISMELOR LUI SCHOPENHAUER](#).

[NU E STELUȚĂ \(1867\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 82; Opere, IV. Poezii, p. 8; Opere V. Poezii, p. 15. Se păstrează în manuscrisul 2259, 32 și este datată 1867.

[NU MĂ 'NTELEGI \(1882\)](#). Publicată parțial în Album literar din 1886 și în ediția lui Maiorescu din 1892. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 91-93; Opere IV. Poezii, p. 436-437; Opere V. Poezii, p. 515-516. Se păstrează în manuscrisul 2261, 29-30, 36-37, 228-231 și în manuscrisul 2282, 6-9, în 3 versiuni; aparține epocii bucureștene (1882).

[NU MĂ ÎNTELEGI \(1886\)](#). Publicată în Album literar, 15 martie 1886, p. 9-10. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 186-187; Opere I. Poezii, p. 232; Opere III. Poezii, p. 301-309. Elaborarea poeziei este începută la Iași în 1876 și continuată la București, în 1878-1880. Se păstrează în patru versiuni în cinci manuscrise, la care se alătură și o versiune colaterală cu titlul [URĂT ȘI SĂRĂCIE](#). Mss: 2254, 136-137; 2281, 66v.-67v.; 2261, 29-30; 2261, 228-229; 2282, 6-8.

[NU VOI MORMÂNT BOGAT \(1883\)](#). Tipărită în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 187-189; Opere I. Poezii, p. 221-222; Opere III. Poezii, p. 279-282. Se păstrează în mss. 2261, 323-324, 2277, 121v.+122 (marginalii), cca 1882-1883.

[NU... NU SUNTEȚI CA IARBA... \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 227. Se păstrează în manuscrisul 2255, 6, cca 1874, aparține epocii berlineze.

[NUMAI POETUL... \(1868\)](#). Tipărită în volum în Opere IV Poezii, p. 459; Opere V. Poezii, p. 566. Se păstrează în manuscrisul 2262, 8. Elaborată în 1867-1868. Titlul dat de Perpessicius.

[O ARFĂ PE-UN MORMÂNT \(1873\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 140; Opere IV. Poezii, p. 188; Opere V. Poezii, p. 161-162. Se păstrează în două manuscrise: 2259, 266 și 2285, 97, versiuni din 1872-1873. Titlul aparține lui Eminescu, subliniat și prin refrane la strofele poeziei. În ms. 2257, 166, o însemnare cu referire și la O ARFĂ PE-UN MORMÂNT: „Un orologiu făcut dintr'un cran - foarte semnificativ! în cran e timpul“.

[O CĂLĂRIRE ÎN ZORI \(1866\)](#). Publicată în "Familia", II, nr. 14, 17/27 mai 1866, p 158-159. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 198; Opere

I. Poezii, p. 6-8, 252-253. Ms. 2259, 35v-37r.

[O COPILĂ POATE-A-L IUBI... \(1871\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2259, 40r; aparține epocii vieneze (1871).

[O DATĂ TE VĂZUSEM \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 88; Opere IV. Poezii, p. 277; Opere V. Poezii, p. 237-238. Se păstrează în manuscrisul 2283, 104v; reluată în manuscrisul 2288, 5, în altă formă; aparține epocii ieșene (1876).

[O DULCE ÂNGER BLÂND \(1876\)](#). Publicată de L. A. Rădulescu-Pogoneanu în Convorbiri literare, XXXVI, nr. 5, 1 mai 1902, p. 392-393. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 273; Opere V. Poezii, p. 230-236. Se păstrează în manuscrisele 2254, 139v, 2280, 29-31 și 2262, 33 în trei versiuni, toate din epoca ieșeană (1876), purtând titlurile ÎNALTA RASARINA, ÎNALTE ÂNGER BLÂND, O ÂNGER TRIST ȘI BLÂND și O DULCE ÂNGER BLÂND.

[O RĂMÂI \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 419-420. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 31-33; Opere I. Poezii, p. 110-111; Opere II. Poezii, p. 57-61. Mss. 2289, 53, 2259, 345-346 și 2261, 144v (două forme: Iași, 1878-1879).

[O STEA ÎN RECI NEMĂRGINIRI \(1882\)](#). Publicată de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „reconstituiri și autonomizări”. Tipărită în volum în Opere XV, ADDENDA, 1994.

[O STEA PIN CERURI... \(1869\)](#). Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 504-505; Opere IV, p. 463; Opere V, p. 570. Se păstrează în manuscrisul 2262, 3.

[O STRADĂ PREA ÎNGUSTĂ \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 91-92; Opere IV. Poezii, p. 281-282; Opere V. Poezii, p. 241. Se păstrează în manuscrisul 2262, 63v; aparține epocii ieșene (1876).

[O VREME CE TRECÂND... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2258, 171-172v, datând din epoca studiilor la Berlin.

[O, 'NȚELEPCIUNE, AI ARIPI DE CEARĂ! \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 375-377; Opere V. Poezii, p. 395-397. Se păstrează în manuscrisul 2261, 284-287, 283; aparține epocii bucureștene (1879).

[O, ADEVĂR SUBLIME... \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 220-221; note în vol. V, p. 188 cu titlul după primul vers. Se păstrează în manuscrisul 2260, 75-76; aparține epocii berlineze (1874).

[O, AMOR!... \(1880\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 334-335. Se păstrează în manuscrisul 2276, 83, 84 și 4 versuri din 85, cca 1879-1880.

[O, CHILIA MEA SĂRMANĂ... \(1876\)](#). Publicată de G. Bogdan-Duică în Mihai Eminescu, buletin, I, nr.3, 1930, p. 69. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 514; Opere V. Poezii, p. 597. Se păstrează în manuscrisul 2259, 183; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[O, DE-AI ȘTI CUM ȘOAPTA TA DIVINĂ \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 482-483; Opere V. Poezii, p. 578-579. Se păstrează în manuscrisul 2259, 45-46, aparține epocii vieneze sau berlineze (1872).

[O, MAMĂ... \(1880\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIV, nr. 1, 1 aprilie 1880, p. 38. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 109-110; Opere I. Poezii, p. 129; Opere II. Poezii, p. 169-172. Se păstrează în două manuscrise: 2276, 46, prima versiune, și 2262, 211r, versiune apropiată de textul definitiv.

[O, RĂMÂI, RĂMÂI CU BINE \(1879\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2262, 115 r. (1879).

[O, STINGĂ-SE A VIETII FUMEGĂTOARE FACLĂ \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 83-85; Opere IV. Poezii, p. 388-389; Opere V. Poezii, p. 412-416. Se păstrează în manuscrisele: 2276B, 38v-40, cu titlul CURÂND S'A STINGE-A VIETII FUMEGĂTOARE FACLĂ, 2306, 70-72, cu titlul O, STINGĂ-SE A VIETII-MI FUMEGĂTOARE FACLĂ și 2261, 73-76, cu titlul O, STINGĂ-SE A VIETII FUMEGĂTOARE FACLĂ. Prima versiune aparține epocii berlineze (1874), a două epocii ieșene (1877) și a treia epocii bucureștene (1879).

[O, TĂCETI... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 96-97; se păstrează în manuscrisul 2262, 36v. cca 1876.

[O, TE 'NSENINĂ, ÎNTUNERIC RECE ... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 85-86; Opere V. Poezii, p. 64-65. Se păstrează în manuscrisul 2291, 53v-54r, elaborată, probabil, în 1872.

[O, TU, FRUMOASĂ DAMĂ ALBĂ... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 91-92; se păstrează în manuscrisul 2278, 67-68+55, cca 1876.

[O, VIN PE MARE... \(1880\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 79; Opere IV, p. 540; note în vol. V, p. 615, cu titlul după primul vers. Se păstrează în manuscrisul 2277, 108.

[O, VIN, ÎN NOAPTEA... \(1871\)](#). De pe vremea studiilor la Viena, se păstrează în manuscrisul 2260, 77.

[OCHIUL TĂU IUBIT \(1882\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 40-42; Opere IV. Poezii, p. 438-439; Opere V. Poezii, p. 531. Sunt cunoscute 12 versiuni aparținând epocii bucureștene și purtând diferite titluri: Se păstrează în manuscrisul 2261, 297 (1882).

[OCHIUL TĂU IUBIT \(1882\)](#). Variantă. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 80-82; Opere IV. Poezii, p. 440-441; Opere V. Poezii, p. 519. Reprezintă versiunea din manuscrisul 2277, 88v-89v (1882).

[OS MAGNA SONATURUM \(1867\)](#). Publicată în Familia, III, nr. 25, 18/30 iunie 1867, p. 294. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 218-219; Opere I. Poezii, p. 17, 256-264. Ms. 2259, 39. Titlul inițial LA HELIADE șters de Eminescu și înlocuit cu OS MAGNA SONATURUM.

[ODĂ \(1879\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2277, 30-32, cca 1879.

[ODĂ \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 43-44; Opere I. Poezii, p. 199; Opere III. Poezii, p. 113-135. Poezia este elaborată în două etape: Berlin și Iași în 1873 și 1876 și în forma definitivă în epoca gazetăriei bucureștene, între 1879 și 1882. Se păstrează în mai multe Mss.: 2262, 154-155, cca 1873-1874 Berlin ([ODĂ PENTRU NAPOLEON](#)); 2306, 15-16, cca 1875-1876 Iași (Oda p. Napoleon); 2277,

24-26, cca 1879; 2277, 30-32, cca 1879; 2277, 44-45, cca 1880; 2260, 270-271, cca 1880; 2282, 91-92, cca 1881-1882.

ODĂ PENTRU NAPOLEON (1874). Publicată de Perpessicius în Rev. Fund. Regale, VI, 7, Iulie 1939. Tipărită în volum în Opere III, p. 116-117. Se păstrează în manuscrisul 2262, 154-155.

ODIN ȘI POETUL (1872). Publicată de G. Călinescu cu destule erori în Adevărul literar și artistic, XIV, seria a II-a, nr. 736, 13 ianuarie 1935, p. 2. Tipărită în volum de G. Călinescu, Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 270-279; Opere IV. Poezii, p. 103-109; Opere V. Poezii, p. 68-69. Se păstrează în manuscrisul 2290, 31-36, 38-45; elaborată, probabil, în 1872.

ONDINA (1869). Publicată în Voința națională, XXI, nr. 5906, 25 decembrie 1904/7 ianuarie 1905, p. 1-2. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 12-13; Opere Poezii, p. 454-461; Opere IV. Poezii, p. 27-29, 31-34; Opere V. Poezii, p. 26-45. Poemul se păstrează într'o primă versiune cu titlul SERATA în manuscrisul 2259, 3v-7v. Datată oct. [1866].

ORI SUS LA MUNTE DE-OR TRĂI... (1882). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 555. Se păstrează în manuscrisul 2270, 68, cca 1882.

ORICARE ALTUL CHIAR UN GENIU PARĂ-ȘI... (1877). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 323. Se păstrează în manuscrisul 2306, 61, 62 în trei variante din epoca ieșeană (1877).

ORICARE CAP ÎNGUST (1877). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 55; Opere IV. Poezii, p. 335; Opere V. Poezii, p. 325. Se păstrează în manuscrisul 2261, 140, varianta din epoca bucureșteană.

ORICÂT DE MULT AM SUFERIT (1882). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 543; Opere V. Poezii, p. 617. Se păstrează în manuscrisul 2261, 331; aparține epocii bucureștene (cca 1882).

ORICÂTE STELE... (1878). Publicată în Convorbiri literare, XXIV, nr. 11, 1 februarie 1890, p. 913-914. Tipărită în volum de Maiorescu în Poesii, 1890, p. 319-320; Opere IV. Poezii, p. 338; Opere V. Poezii, p. 328-330. Se păstrează în manuscrisele 2282, 78, 2276, 82, 81v și 2261, 283, 25, versiuni din epoca bucureșteană (1878).

ORIUNDE VOM PRIVI (1870). Citată de T.V. Stefanelli în Amintiri despre Eminescu, p. 163. Tipărită în volum în Opere IV, p. 480; note în vol. V, p. 576. Traducerea din Hieronymus Lorm (1821-1902) se păstrează în manuscrisul 2260, 250-251v. În această versiune cele două variante ale lui Em. sunt concatenate.

PAJUL CUPIDON... (1879). Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 418-419. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 11-13; Opere I. Poezii, p. 108-109; Opere II. Poezii, p. 49-57. Ms. 2262, 89v + 63, versiune AMOR, COPILAȘ HAIN. Elaborată în perioada 1874-1876.

PALIDA MADONĂ (1872). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 483-484; Opere V. Poezii, p. 579. Se păstrează în manuscrisul 2259, 239; aparține epocii berlineze (1872).

[PARCĂ NĂSCUT SUNT ÎN APROAPE DE VALURI... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 121-122. Se păstrează în manuscrisul 2277, 24-26, cca 1879.

[PATRIA VIETII E NUMAI PRESENTUL \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 503; Opere V. Poezii, p. 589. Se păstrează în manuscrisul 2260, 82; aparține epocii berlineze (1874).

[PĂREA C'ĂȘTEAPTĂ... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 184; Opere IV. Poezii, p. 336; Opere V. Poezii, p. 325-327. Se păstrează în manuscrisele: 2278, 47, 50v-51, versiune din epoca ieșeană (1876) și 2278, 51-52, 2259, 324 și 2261, 137, versiuni din epoca bucureșteană (1878). Strofa din urmă refăcută de Il. Chendi.

[PÂNĂ NU TE VĂZUSEM... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 152-153. Se păstrează în manuscrisele: 2278, 56-57, 54, în două versiuni, cu titlul PÂNĂ NU TE VĂZUSEM; și 2256, 57v, cu titlul [AUZI PRIN FRUNZI USCATE](#).

[PE ACEEȘI ULICIOARĂ... \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XII, nr. 11, 1 februarie 1879, p. 420-421. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 25-27; Opere I. Poezii, p. 112-113; Opere II. Poezii, p. 62-63. Ms. 2289, în două versiuni, cu titlul PRIMBLĂRI NOAPTEA (perioada Iași).

[PE CERURI DEPARTE... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 316. Se păstrează în manuscrisul 2270, 72 v.-73 (+72), cca 1882-1883.

[PE GÂNDURI ZIUA... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 57; Opere IV. Poezii, p. 241; Opere V. Poezii, p. 199-201. Se păstrează în manuscrisele 2306, 8v, 9, 2262, 142 și 2283, 40, versiuni din epoca ieșeană (1875-1876). Textul din manuscrisul 2306, 8v, cu care se deschide prezentarea versiunilor, este un irmos ce figurează în colecția lui Eminescu de literatură populară.

[PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOTJ... \(1883\)](#). Publicată în Familia, XIX, nr. 35, 28 august/9 septembrie 1883, p. 417. Deschide numărul. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 139-142; Opere I. Poezii, p. 191-192; Opere III. Poezii, p. 72-78. Inspirată de sentimentele pentru Cleopatra Poenaru, figurează în mss. 2261, 132 (cca 1880-1881); 2277, 121 (aplic.)+ 120v (cca 1881-1882); 2261, 322 (cca 1882-1883).

[PE-AL CODRILOR VERDE... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 306-307; se păstrează în manuscrisul 2276II 1+1v. aparține epocii ieșene (cca 1876).

[PE-ATUNCI NU ERA MOARTE, NIMIC NEMURITOR... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 75; se păstrează în manuscrisul 2306, 68-69, cca 1877, Iași.

[PENTRU PĂZIREA AUZULUI \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 206-268; Opere V. Poezii, p. 228-229. Este o prelucrare a traducerii românești a uneii lucrări grecești, intitulată Cărticica sfătuitoare pentru păzirea celor cinci simțiri și a nălucirii și a minții și a inimii, traducător fiind monahul Nicodim de la Muntele Atos. Se păstrează în manuscrisul 2262, 137-138; aparține epocii ieșene (1876).

PENTRU TĂLMĂCIREA AFORISMELOR LUI SCHOPENHAUER (1877).

Fragmentele din Goethe sunt tipărite în volum de Ilarie Chendi în studiul introductiv la Eminescu, *Literatura populară*, București, 1902; *Opere IV. Poezii*, p. 340; *Opere V. Poezii*, p. 7, 342. Ms: 2306, 101, 104, 106. Primul fragment este din *West-Ostliche Divan*, al doilea din *Sprüche in Reimen*, iar al treilea din *Urworks - Orphisch - Dämon*.

Primul fragment din POEMUL NATURII, începutul cărții a II-a, este citat de Eminescu în articolul din *Timpul*, 1878, 31 oct. Al doilea fragment, din cartea III, se află în ms. 2306, f. 106 și-i tradus pentru Maiorescu. Schopenhauer citează fragmentul în cartea a II-a, *Despre aceea ce este cineva*.

Fragmentele din Horatîu se păstrează în manuscrisul 2306, 99, 105. Tipărite în volum în *Opere IV. Poezii*, p. 341, 518; *Opere V. Poezii*, p. 342-346, 601. Schopenhauer le citează în *Aforisme...*, cap. I, *Împărțire fundamentală*.

Aceste traduceri ale lui Eminescu erau destinate pentru ed. a II-a a *Aforismelor pentru înțelepciunea în viață*, pregătită de Maiorescu cu mai mulți ani înainte, dar apărută numai la 1890. Deși cartea a apărut în mai multe ediții în cursul vieții lui Maiorescu, traducerea lui Eminescu n-au fost utilizate.

PESTE VÂRFURI (1883). Tipărită în volum în *Poesii*, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 165-166; *Opere I. Poezii*, p. 206; *Opere III. Poezii*, p. 170-179. Se păstrează în șapte versiuni, toate din epoca ieșeană. Cea din manuscrisul 2275, 61-63 (cca 1876-1877) este integrată în piesa de teatru Bogdan-Dragoș. Mss.: 2262, 168; 2283 (140v; 98v; 101-100v).

PETRI-NOTAE (1878). Tipărită în volum în *Poezii postume*, 1905, p. 187; *Opere IV. Poezii*, p. 339; *Opere V. Poezii*, p. 330-341. Se păstrează în mai multe manuscrise: 2268 (DIN CERNĂUȚI, SMINTITE, SĂTUL DE-A PRINDE MUȘTI, 1876, Iași), 2289 (PETRI-NOTAE, cca 1877, Iași), 2265 (catrene: UN PUIU DE GREC, CU 'NCHIPUITĂ MINTE, cca 1878, București) și 2261 (PETRI-NOTAE, 1878, București). Face parte din o serie de sonete, parte incomplete, parte de ocazie, dedicate prietenilor și adversarilor literari.

PHYLOSOPHIA COPILEI (1867). Tipărită, parțial, de G. Călinescu, în *Opera lui Mihai Eminescu. III. Descrierea operei*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, Regele Carol II, 1935, p. 32-33; *Opere IV. Poezii*, p. 12-13; *Opere V. Poezii*, p. 16-17. Se păstrează în manuscrisul 2254, 18v și este elaborată, probabil, în 1867.

PIERDUT ÎN SUFERINȚA... (1876). Tipărită în volum în *Poezii postume*, 1905, p. 131; *Opere IV. Poezii*, p. 262; *Opere V. Poezii*, p. 226-227. Se păstrează în manuscrisul 2255, 5v-6, versiune din perioada berlineză (1874) și în manuscrisul 2278, 28v, versiune din epoca ieșeană (1876).

PIERDUTĂ PENTRU MINE, ZÂMBIND PRIN LUME TRECI! (1876). Publicată de Perpessicius împreună cu grupul de inedite în *Revista Fundațiilor Regale*, VI, nr. 7, iulie 1939, p. 11-15. Tipărită în volum în *Opere IV. Poezii*, p. 269-272; *Opere V. Poezii*, p. 229-230. Se păstrează în manuscrisul 2262, 21-24, 27; aparține epocii ieșene (1876).

PRIN BOLTA ÎNNALTĂ ȘI 'NGUSTĂ (1873). Tipărită în volum în *Poezii postume*, 1905, p. 196. Se păstrează în manuscrisul 2290, 72 (cca 1872-1873). Cu omisiuni de strofe indescifrabile.

[PRINTRE STÂNCI DE PIATRĂ SEACĂ \(1869\)](#). Publicată în Sămănătorul din 22 iunie 1903. Titlul dat de Il. Chendi. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 40; Opere IV. Poezii, p. 458; Opere V. Poezii, p. 564. Se păstrează în manuscrisul 2253, 85v. Înainte de strofa penultimă Em. scrie: «Lunatecii fac luna o zână, dându-i un imperiu de voință și capricii».

[POESII POPULARE \(1887\)](#). Publicate de Iacob Negruzzi în Convorbiri literare, XXV, nr. 11-12, 1 martie 1892, p. 906-910. Aparțin, probabil, epocii bucureștene (1887).

[POET \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 509; Opere V. Poezii, p. 593-594. Se păstrează în manuscrisul 2260, 80; aparține epocii ieșene (1876).

[POTIPHAR \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 278-282. Se păstrează în manuscrisul 2259, 43-44, cca 1872, Berlin.

[POVESTE DULCE-MI ERA VIAȚA \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 53. Se păstrează în manuscrisul 2253, 253v.

[POVESTEA \(1869\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2262, 53-57.

[POVESTEA CODRULUI \(1878\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 453-454. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 123-126; Opere I. Poezii, p. 100-101; Opere II. Poezii; p. 1-15. Ms. 2283, 71v-67v.

[POVESTEA DOCHIEI ȘI URSITORILE \(1880\)](#). Tipărită în volum de D. Murărașu în M. Eminescu, Literatură populară, Scrisul românesc, Craiova, 1936, p. 378-386 (în continuare M. Eminescu, Literatura populară, 1936; Opere VI. Literatura populară, p. 84-92, 511-519. Se păstrează într'un singur manuscris 2276, 1879-1880.

[POVESTEA TEIULUI \(1878\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 454-455. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883, p. 111-116, sub titlul Făt-Frumos din tei; Opere I. Poezii, p. 102-104; Opere II. Poezii, p. 16-39. Eminescu reia poezia Făt-Frumos din tei din 1876. Poezia se păstrează în diferite mss: 2283, 81-84v.; 2262, 92v.; 2268, 13; 2306, 75-8, 63, 74.

[PREOT ȘI FILOSOOF \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 128; Opere IV. Poezii, p. 218-219; Opere V. Poezii, p. 187-188. Se păstrează în manuscrisul 2262, 43v-44, versiune din epoca berlineză (1874) și în manuscrisul 2260, 241-242, 195, versiune din epoca bucureșteană.

[PRIN MUNȚI CA CENUȘA... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 304-305; se păstrează în manuscrisul 2276II, 27-29+32-33, aparține epocii ieșene (cca 1876).

[PRIN NEGRE CRENGI DE BRAD... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 235. Se păstrează în manuscrisul 2279, 4 (1878).

[PRIN NOPTI TĂCUTE \(1869\)](#). Publicată în Revista idealista, IV, nr. 10, octombrie 1906, p. 65. Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 73; Opere I. Poezii, p. 467; Opere IV. Poezii, p. 25; Opere V. Poezii, p. 25-26. Se păstrează în manuscrisul 2259, 17v-18. Datată iul. [1]869.

[PRIN TOMURI PRĂFUITE... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii, ediție îngrijită de Constantin Botez, București, Editura Cultura Nationala, 1933, p. 373, cu titlul CA O FĂCLIE...; Opere IV. Poezii, p. 385-387; Opere V. Poezii, p. 409-410. Se păstrează în manuscrisul 2276, 159-164; aparține epocii bucureștene (1879).

[PRIVESC ORAȘUL-FURNICAR \(1873\)](#). Publicată de Perpessicius în Revista Fundațiilor Regale, VI, nr.7, iulie 1939, p. 7-8. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 194-195; Opere V. Poezii, p. 166. Se păstrează în manuscrisul 2262, 152 și aparține, probabil, epocii berlineze (1873).

[PRIVIREA TA CEA CALDĂ DE LACRIME E GREAA... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 511. Se păstrează în manuscrisul 2279, 101-103; cca 1879.

[PUSTNICUL \(1874\)](#). Publicată de G. Călinescu în Viața românească, XXV, nr. 3 martie 1933. Tipărită în volum de G. Călinescu, Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 69-74; Opere IV. Poezii, p. 202-204; Opere V. Poezii, p. 173-179. Se păstrează în manuscrisul 2255, 305, cu titlul ÎN SALA MARE CU COVOARE MOALE și în manuscrisul 2286, 28-30, versiunea finală (1874).

[PUTUT-AI TU A-ȚI BATE JOC... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 50-52, Ms. 2277, 106-107; cca 1881-1882. Aceasta este a doua parte a poemului [CÂND AMINTIRILE](#), pe care autorul nu o dă spre publicare lui Iosif Vulcan pentru revista Familia, când îi înmânează acestuia câteva poeme în București.

[RĂMÂI DEASUPRA-MI \(1879\)](#). Variantă a poeziei [STAI DEASUPRĂ-MI](#), tipărită în volum de T. V. Ștefanelli, Amintiri despre Eminescu, București, 1914, p. 161-162. Această traducere a poeziei *Die Bitte* de Lenau Perpessicius o socoate ultima.

[RĂSAI ASUPRA MEA LUMINĂ LINĂ \(1879\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 19, 15 aprilie 1902, p. 289. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 62; Opere IV. Poezii, p. 361; Opere V. Poezii, p. 371-372. Se păstrează în manuscrisele 2260, 202 și 2276, 81; aparține epocii bucureștene (1879).

[RĂSĂRIT DE LUNĂ \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 21. Se păstrează în manuscrisul 2279, 21.

[RĂSUNĂ CORN DE AUR... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 114. Se păstrează în manuscrisul 2285,126 v; 1871-1872.

[RENUNȚARE \(1882\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 23, 5 mai 1902, p. 364-365, fragment. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 107-108, fragmentar; Opere IV. Poezii, p. 434-35; Opere V. Poezii, p. 510-515. Se păstrează în manuscrisele: 2279, 101-103, cu titlul PRIVIREA TA CEA CALDĂ DE LACRIME E GREAA, 2261, 32-37, cu titlul CE VOIU? MĂ 'NTREBI..., 2261, 232-235, cu titlul RENUNȚARE și 2282, 10-12, tot cu titlul RENUNȚARE; aparține epocii bucureștene (1882).

[REPLICI \(1869\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr. 10, 9 martie 1903, p. 147. Tipărită în Poezii postume, 1905, p. 26-27; Opere IV. Poezii, p. 49-50; Opere V. Poezii, p. 53. Se păstrează în manuscrisul 2259, 25-25v și este datată iul. [1]869.

[RESIGNAȚIUNE \(1867\)](#). Tipărită în volum în Opere I. Poezii, p. 461-463; Opere IV. Poezii, p. 14-16; Opere V. Poezii, p. 17-19. Se păstrează în manuscrisul 2259, 12-14v. Este datată 1867.

[REVĂRS' ASUPRA MEA LUMINA \(1879\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2276, 81; aparține epocii bucureștene (cca 1879).

[REVEDERE \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 282-283. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 169-171; Opere I. Poezii, p. 123-124; Opere II. Poezii, p. 137-140. Ms. 2283, 86v (fragmente). De inspirație folclorică, este elaborată în 1875 și continuată cca 1876-1879.

[RIME ALEGORICE \(1876\)](#). Tipărită de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 229-235; Opere IV. Poezii, p. 212-221; Opere V. Poezii, p. 186-187. Se păstrează în două manuscrise: 2259, 175-177 și 2262, 75v-75, versiuni din 1875, 1876. Intitulată inițial RIME SIMBOLICE.

[ROMANCERO ESPAÑOL \(1870\)](#). Tipărită în Opere VIII, Teatru.

[RUGĂCIUNE \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poesii, 1892, p. 302; Opere IV. Poezii, p. 360; Opere V. Poezii, p. 371. Se păstrează în manuscrisul 2276, 76-80; aparține epocii bucureștene (1878). Incorporată ulterior în poezia [TA TWAM ASI](#). Ultimele două strofe adăugate de Il. Chendi, Poezii postume, 1905, p. 275-276.

[RUGĂCIUNEA UNUI DAC \(1879\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIII, nr. 6, 1 septembrie 1879, p. 241-242. Tipărită în volum în Poesii, 1883, p. 21-24; Opere I. Poezii, p. 115-116; Opere II. Poezii, p. 69-83. Ms. 2260, 229-231, cu titlul NIRVANA. Datată de poet 1875. Este legată genetic de [GEMENII](#).

[S'A DUS AMORUL \(1883\)](#). Publicată în Familia, XIX, nr. 17, 24 aprilie/6 mai 1883, p. 197. Deschide numărul. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 149-152; Opere I. Poezii, p. 184-185; Opere III. Poezii, p. 24-47. S'A DUS AMORUL... deschide seria celor șapte poezii, din care mai fac parte [CÂND AMINTIRILE](#), [ADIO, CE E AMORUL?](#), [PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOT, ȘI DACĂ...](#), [DIN NOAPTEA](#), pe care Eminescu le înmânează lui Iosif Vulcan la începutul primăverii anului 1883, pe când se afla la București, pentru a lua parte la ședințele Academiei. Procesul de elaborare a poeziei începe din epoca ieșeană (ms. 2262, 104, cca 1876) și continuă până la data publicării (ms. 2261, 302-804).

[SĂ CÂNTE PE EROII PUTERNICI ȘI VITEJII... \(1879\)](#). Publicată în volum în Opere II. Poezii, p. 286-289. Se păstrează în manuscrisul 2260, 1-5, cca 1878-1879.

[SĂ FIE SARA 'N ASFINȚIT \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 448; Opere V. Poezii, p. 531-545. Mss. 2261, 311-312; aparține epocii bucureștene (1882).

[SĂ ȚIN ÎNCĂ O DATĂ... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 8; Opere IV. Poezii, p. 278; Opere V. Poezii, p. 238. Se păstrează în manuscrisele: 2306, 6v-7; 2306, 5v; 2288, 2; 2283, 105v. Toate versiunile aparțin epocii ieșene (1875-1876). Textul din manuscrisul 2306, 6v-7, cu care se deschid versiunile, este un cântec de lume preluat din colecția sa de literatură.

[SALA-I MARE, STRĂLUCITĂ \(1870\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu, Opera lui Mihai Eminescu, II, 1935, p. 246, parțial; Opere IV. Poezii, p. 477; Opere V. Poezii, p. 573. Se păstrează în manuscrisul 2257, 58, 56; aparține epocii vieneze (1870).

[SARA PE DEAL \(1885\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIX, nr. 4, 1 iulie 1885, p. 360-361. Tipărită în volum în Poesii, 1890, p. 317-318; Proză și versuri, 1890, p. 188-189; Opere I. Poezii, p. 231; Opere III. Poezii, p. 296-300. Data elaborării ei se situează în epoca studiilor la Viena în 1871-1872. Se păstrează în două manuscrise în trei versiuni: 2290, 60-61; 2259, 217-218; 2259, 84-84v. Este un fragment din poemul [ECO](#).

[SARMIS \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 67-75; Opere IV. Poezii, p. 408-411; Opere V. Poezii, p. 434-483. Se păstrează în manuscrisul 2260, 224-228 (cca 1878-1879).

[SĂTUL DE LUCRU \(1877\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 190; Opere IV. Poezii, p. 332; Opere V. Poezii, p. 320. Traducere liberă a sonetului XXVII de Shakespeare, se păstrează în manuscrisul 2260, 272. Poezia este scrisă pe verso afișului pentru concertul violonistului Th. Micheru, miercuri 30 martie 1877.

[SAUVE QUI PEUT \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 334; Opere V. Poezii, p. 322. Se păstrează în manuscrisul 2261, 141.

[SBOAR' AL NOPTII NEGRU FLUTUR \(1879\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 17, 24 martie 1902, p. 257. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 99-100; Opere IV. Poezii, p. 384; Opere V. Poezii, p. 409. Se păstrează în manuscrisul 2276, 36-37; aparține epocii bucureștene (1879).

[SBURAM... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2259, 187 r. 1873.

[SCRISOAREA I \(1881\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XIV, nr. 11, 1 februarie 1881, p. 405-407. Deschide numărul. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 235-243; Opere I. Poezii, p. 130-136; Opere II. Poezii, p. 172-213. Ciclul de Scrisori (Satire) este elaborat în perioada berlineză, cu o primă formă din cea vieneză. Cunoaște numeroase forme fragmentare și autonome. Mss. 2259, 266v-267v (ÎNTR'A CHAOSULUI LUME..., [CE-I ETERN?...](#) cca 1872); 2290, 47-49 ([MOARTE](#), cca 1872-1873); 2259, 161-163 ([ȘI CE CAPĂT O SĂ AIBĂ ASTĂ COMEDIE LUNGĂ?](#), cca 1873-1874); 2276, 18v (COSMOGONIE DER INDER; IMNUL CREAȚIUNII - RIGVEDA, cca 1873-1874); 2262, 116-116v (IMNUL CREAȚIUNII - versuri albe, cca 1876); 2306, 66-67 (IMNUL CREAȚIUNII - strofe rimate, cca 1877); 2258, 171-172 ([O VREME, CE TRECÂND AI DUS CU TINE](#), cca 1874); 2278, 36v-45 ([CIUDAT ISVOD E OMUL...](#), cca 1876); 2276, 48 (+47v) - 51+53-55v. (CU GENE OSTENITE..., cca 1879); 2282, 59-68 (Scrisoarea III-a. CÂND CU GENE OSTENITE..., cca 1880). Toate se păstrează în manuscrisul 2282, cu versiuni preliminară și în alte caiete. Edițiile Maiorescu se prezintă cu unele deosebiri față de textul din Convorbiri literare.

[SCRISOAREA II \(1881\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 1, 1 aprilie 1881, p. 39-40. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 245-250; Opere I. Poezii, p. 140-141; Opere II. Poezii, p. 214-270. Este elaborată, ca și Scrisoarea I, în strânsă legătură cu publicistica poetului din Timpul, în perioada 1875-1880, cunoscând mai multe versiuni

fragmentare și autonome. Mss. 2268, 20-22, 2268, 24-25 (CHIBICI), 2268, 34-35 (PÂN' ACUM AVUI NOROCUL) și 2268, 16-19 (ANTI-PETRINO), toate cca 1875-1876; 2262, 87, 87v, 89 ([VERSURI CU UNGHII](#)) 2262, 86+86v ([EPISTOLA DESCHISĂ CĂTRE HOMUNCULUL BONIFACIUS](#)), 2262, 103v. + 111 (EPIGRAMA), 2280, 20-23 (URECHIADA), toate după mai 1876; 2254, 90 ([TU MĂ 'NTREBI DE CE 'N CALAMARI](#), cca 1877); 2256, 56v-54v + 51v-51, cca 1877; 2260, 167-172 + 256 + 53 și 2260, 150v + 167v + 172v; 2261, 102-109 și 2282, 18-24 (cca 1880).

[SCRISOAREA III \(1881\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 2, 1 mai 1881, p. 56-60. A fost reprodusă de Eminescu în Timpul, 10 mai 1881, cu unele modificări de care editorul Perpessicius a ținut seama. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 251-266; Opere I. Poezii, p. 142-151; Opere II. Poezii, 271-323. Perioada de elaborare: între 1872 și 1881. Mss. (versiuni initiale): 2259, 46v-48v și 2259, 222-222v (cca 1872-1873); 2276, 66v-68 (COSTACOPOL, ZEVSECOPOL, cca 1873-1874); 2268, 30v-31 (cca 1878); 2261, 157-168 și 2260, 103 (DE PATRIE, VIRTUTE...); 2259, 184-185 ([CE-TI SPUN EI TIE, MAMĂ](#)); 2261, 86-89 (UN FELEGOS DE BELFER...) și 2260, 1-5 (SĂ CÂNTE PE EROI..., cca 1878-1879). Versiuni autonome: mss. 2276, 103-107 (cca 1878-1879), 2260, 83-96 + 263 (cca 1880), 2282, 38-55 (SCRISOAREA A IV'A. PATRIA ȘI PATRIOTII, cca 1880-1881), versiunea Timpul (10 mai 1881).

[SCRISOAREA IV \(1881\)](#). Publicată în Convorbiri literare, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 206-208. Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 267-275; Opere I. Poezii, p. 152-158; Opere II. Poezii, p. 324-346. Elaborată în perioada 1874-1881, se află în manuscrisele inițiale: 2262, 160v (CUM CÂNTAM ODINIOARĂ, cca 1874), 2283, 42-42v și 2283, 43-46 (DESGUST, cca 1876), 2278, 27 (+26v)-28 ([LUBITA VORBEȘTE](#), cca 1876) și în versiunile autonome: mss. 2276, 83 + 85 (cca 1880) și 2276, 82v, 83, 84v, 85-96 (cca 1880) și 2282, 25-36 cu titlul SCRISOAREA II (cca 1881).

[SCRISOAREA V \(1881\)](#). Publicată fragmentar, întâi, în Epoca ilustrată din 1 ianuarie 1886 și în Fântâna Blanduziei din 3-10 decembrie 1889 și integral în Convorbiri literare, XXIII, nr. 11, din 1 februarie 1890, p. 914-917; Proză și versuri, 1890 (fragmentar); Opere I. Poezii, p.159-164; Opere II. Poezii, p. 346-366. Elaborată în perioada 1879-1881; se păstrează în mss. 2277, 53 + 52v-58, cu titlul DALILA, (cca 1879-1880 și 2282, 84-90, cu titlul SCRISOAREA A V'A (cca 1881).

[SCRISORI \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 76. Se păstrează în manuscrisul 2261, 54. Inspirație din poezia lui Lenau [FOAIA VEȘTEDĂ \(1879\)](#).

[SCRISORI DIN CORDUN \(1874\)](#). Tipărită în volum de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 290-292; Opere IV. Poezii, p. 505-506; Opere V. Poezii, p. 591. Se păstrează în manuscrisul 2259, 224-224v, 237; aparține epocii berlineze (1874).

[SE BATE MIEZUL NOPTII... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 101-102; Opere I. Poezii, p. 203; Opere III. Poezii, p. 164-166. Eminescu integrează textul, mai întâi, în poemul dramatic ANDREI MUREȘANU, început în 1869 și continuat în alte redactări în 1870 și 1871. Este detașat în manuscrisul 2260, 117 în 1876.

[SERENADĂ \(1887\)](#). Publicată de Iacob Negruzzi în *Convorbiri literare*, XXV, nr. 11-12, 1 martie 1892, p. 910-911. Tipărită în volum în *Opere IV. Poezii*, p. 547-548; *Opere V. Poezii*, p. 630-631. Aparține, probabil, epocii bucureștene (1887). Poezia face parte din piesa *Maria Tudor* a lui Hugo.

[SINGURĂTATE \(1878\)](#). Publicată în *Convorbiri literare*, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 455-456. Tipărită în volum în *Poesii*, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 1-3; *Opere I. Poezii*, p. 105-106; *Opere II. Poezii*, p. 40-43. Poezia este elaborată la Iași în 1876-1877 și cunoaște două versiuni. Mss. 2280, 17-18 și 2260, 158-159.

[SOMNOROASE PĂSĂRELE... \(1883\)](#). Tipărită în volum în *Poesii*, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 167-168; *Opere I. Poezii*, p. 207; *Opere III. Poezii*, p. 180-182. Se păstrează în trei manuscrise, toate din epoca gazetăriei bucureștene: mss. 2277, 94; 2261, 301 (cerneală) și colateral 2277, 81v, cu titlul VÂNTUL SCUTURĂ TOȚI MERII.

[SONET SATIRIC \(1876\)](#). Tipărit în volum în *Poesii postume*, 1905, p. 192; *Opere IV. Poezii*, p.251; *Opere V. Poezii*, p. 210-213. Se păstrează în manuscrisele 2260, 26 cu titlul URECHE; 2278, 69 cu titlul ASUPRA OPERELOR NOUE A UNUI AUTOR CUNOSCUT. SONET; și 2281, 74 versiunea definitivă; aparține epocii ieșene (1876). Închinat lui V. A. Ureche, cu care «Junimea» era în ceartă.

[SONETE \(1879\)](#). Publicate în *Convorbiri literare*, XIII, nr. 7, 1 octombrie 1879, p. 280-281. Tipărite în volum în *Poesii*, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 53-54; *Opere I. Poezii*, p. 119; *Opere II. Poezii*, p. 112-118. Fac parte din ciclul de sonete (cca 1872-1879), aflat în mai multe mss. 2259, 2260, 2261 s.a.

[SPERANȚA \(1866\)](#). Publicată în *Familia*, II, nr. 29, 11/23 septembrie 1866, p. 337. Tipărită în volum în *Proză și versuri*, 1890, p. 210-212; *Opere I. Poezii*, p. 11-12, 254. Nu se păstrează în manuscrise.

[SPRE DEPĂRTAT ȘI MÂNDRU ȚĂRM... \(1881\)](#). Tipărită în volum în *Opere III. Poezii*, p. 30. Se păstrează în manuscrisul 2260, 217, cca 1880-1881.

[SPRE SUVENIRE \(1866\)](#). Tipărită în *Anuarul III al Soc. pentru cererea unui fond de teatru român pe anii 1899-1900*, Brașov, 1900, articolul *Din junetea lui Eminescu. Amintiri*, atribuit lui N. Petra Petrescu. Dedicând aceste versuri prietenului din Blaj, Gr. Dragoș, Em. le-a scris pe foaia albă dintr-o carte de Friederich Beck, *Lehrbuch der Poetik für hoher e Unterrichts - Anstalten, wie auch zum Privatgebrauch*, München, 1862. Poezia este scrisă în vremea când Eminescu venise la Blaj pentru a-și trece examenul unei clase gimnaziale. Semnând: Eminescu, însemnează că improvizația este de după 25 febr./9 martie 1866 începutul colaborării la *Familia*. Date despre Eminescu din această epocă, în E. Dăianu, *Eminescu în Blaj. Amintiri de ale contemporanilor*, Sibiu, 1914. Deși nu s-a păstrat autograful poeziei, nu este vreun motiv să credem că avem a face cu un apocrif.

[STAI DEASUPRĂ-MI \(1879\)](#). Tipărită în volum în *Opere IV. Poezii*, p. 537; note în vol. V, p. 613. Traducerea poeziei *Die Bitte* de Lenau se păstrează în manuscrisele 2260, 104 și 2279, 70; versiuni din epoca bucureșteană (1879).

[STAM ÎN FEREAȘTA SUȘĂ \(1873\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 74; Opere IV. Poezii, p. 193; Opere V. Poezii, p. 166, 264. Se păstrează în manuscrisul 2286, 65; aparține epocii berlineze (1873).

[STÂND CU ȘIRURI DE IMAGINI... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 249; se păstrează în manuscrisul 2259, 178-179, aparține epocii ieșene (cca 1876).

[STAU ÎN CERDACUL TĂU \(1879\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 18, 31 martie 1902, p. 272. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 380; Opere V. Poezii, p. 406-407. Se păstrează în manuscrisul 2279, 45-44v; aparține epocii bucureștene (1879).

[STEAUA VIETEI \(1871\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 73; Opere I. Poezii, p. 494-495; Opere IV. Poezii, p. 48; Opere V. Poezii, p. 52. Se păstrează în manuscrisul 2259, 26v, nedată. Este reluată în același manuscris cu titlul FRAGMENT (1871).

[STELE PE CER... \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 114. Se păstrează în manuscrisul 2276, 142.

[STELELE 'N CER \(1889\)](#). Publicată în Fântana Blanduziei, I, nr. 28, 1 august 1889, p. 1. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p. 240-241, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere IV. Poezii, p. 378-379; Opere V. Poezii, p. 397-406. Se păstrează în manuscrisul 2276, 142; aparține epocii bucureștene. Contemporanii lui Eminescu afirmă că această poezie era ultima dintre cele două scrise într'un carnețel care a fost găsit în halatul lui la moartea sa. (De notat și faptul că în decembrie 1888 și ianuarie 1889 Em. publicase în *Fântana Blanduziei* 4 articole sub semnătură, toate de o calitate literară impecabilă.)

[STRIGĂTURI \(1878\)](#). Tipărite în volum în Opere IV. Poezii, p. 521-524; Se păstrează în manuscrisele 2269, 14-15; 2261, 118; 2261, 275; aparțin, în majoritatea lor, epocii ieșene (1876) și epocii bucureștene (1878).

[STRIGOI \(1876\)](#). Publicată în Convorbiri literare, X, nr. 9, 1 decembrie 1876, p. 339-343. Tipărită în volum în Poezii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 217-223; Opere I. Poezii, p. 88-99, 430-448. Scrisă după moartea mamei poetului, figurează în forme incomplete în ms. 2262, 164-178v.

[SUNTEM CA FLORI PRIPITE... \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 247. Se păstrează în manuscrisul 2255, 5v. 1874. Precede [ICOANĂ ȘI PRIVAZ](#).

[SURORI \(1873\)](#). Tipărită în volumul V, Note și variante, 1959. Se păstrează în Ms. 2285 105r-107r, cca 1873.

[SUS ÎN CURTEA CEA DOMNEASCĂ \(1870\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, ed. Al. Colorian și Al. Iacobescu, cu titlul după primul vers; Opere IV. Poezii, p. 476; Opere V. Poezii, p. 573; aparține epocii vieneze (1870). Se păstrează în manuscrisul 2257, 58.

[Ș'ACELE DULCI PĂRERI DE RĂU \(1881\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 87; Se păstrează în manuscrisul 2261, 123, 124, 126.

[ȘI CE CAPĂT O SĂ AIBĂ ASTĂ COMEDIE LUNGĂ?... \(1874\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 179-181. Se păstrează în manuscrisul 2259, 161-163, cca 1873-1874.

[ȘI CE SĂ VOI EU DE LA TINE... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 148; se păstrează în manuscrisul 2254, 108-109, cca 1877.

[ȘI DACĂ DE CU ZIUĂ... \(1876\)](#). Tipărită în volum de Octav Minar în Veronica Micle. Dragoste și poezie, București [fără an], p. 43-44; Opere IV. Poezii, p. 512; Opere V. Poezii, p. 595. Nu se păstrează în manuscrise; aparține epocii ieșene (cca 1876).

[ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM \(1883\)](#). Publicată în Familia, XIX, nr. 46, 13/25 noiembrie 1883, p. 549. Deschide numărul. Tipărită în volum în Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 9-10; Opere I. Poezii, p. 193; Opere III. Poezii, p. 79-82. Poezia se păstrează în două mss: 2277, 123 și 2261, 322. Versiunea din manuscrisul din urmă pare să fi circulat și în copii în forma definitivă. Versiunea din manuscrisul 2277 poartă titlul volumului de poezii pe care-l proiecta poetul: LUMINA DE LUNĂ. POESII. VERSURI LIRICE. Însemnarea datează din perioada 1880-1883.

[ȘI ERA PLOAIE CU SENIN \(1879\)](#). Publicată în România literară (1989) și de Petru Creția în Manuscriptum 1/1991, secțiunea „poezii recent publicate ca inedite”. Tipărită în volum în Opere XV, ADDENDA, 1994.

[ȘI MUNȚI PIERDUȚI ÎN NOURI... \(1872\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 265. Se păstrează în manuscrisul 2290, 80 v. 1871-1872.

[ȘI NICI AM PRINS MĂCAR DE VESTE... \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 185. Se păstrează în manuscrisul 2260, 207, cca 1882-1883.

[ȘI OARE TOT N'AȚI ÎNȚELES... \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 444-445, Opere V. Poezii, p. 531-545. Ms. 2262, 203-203v; aparține epocii bucureștene (1882).

[ȘI OARE TOT N'AȚI ÎNȚELES... \(1882\)](#). Variantă. Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 446-447; Opere V. Poezii, p. 531-545. Ms. 2262, 202; aparține epocii bucureștene (1882).

[ȘOPTESTE NUMAI... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 242-243; se păstrează în manuscrisul 2262, 156v. (1876).

[ȘOPTESTE-MI CLARA TAINICE CUVINTE... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 121; se păstrează în manuscrisul 2278, 46; cca 1876.

[ȘTEFAN CEL MARE \(1883\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 545-547; Opere V. Poezii, p. 624-630. Se păstrează în manuscrisul 2270, 66v-68, 76-76v, 72v-73v. Se păstrează în manuscrisul 2270, 65, 68 și două fragmente de dialog pe aceeași temă. Textele sunt pregătite pentru festivitatea dezvelirii statuii lui Ștefan cel Mare la Iași în iunie 1883; aparține epocii bucureștene (1883).

[TA TWAM ASI \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 173-175; Opere IV. Poezii, p. 362-363; Opere V. Poezii, p. 373-387. Se păstrează în mai multe manuscrise 2257, 215 (O femeie înspre tine, fragment în proză, 1871); 2285, 105-107 ([SURORI](#), cca 1873); 2254, 103v-104 ([RUGĂCIUNE](#), 1878); 2276, 196-200 (TA TWAN ASI, 1879).

TE DUCI... (1883). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 161-164; Opere I. Poezii, p. 211-212; Opere III. Poezii, p. 202-215. Este a treia, după CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAOGI și ATÂT DE FRAGEDĂ... Se păstrează în patru manuscrise, în mai multe variante: 2308, 164v.; 2261, 100-101(+ 99v.); 2279, 15(+14v.)+16; 2308 și colateral 2306, 81, cu titlul DE NU S'AR AFLA ÎN LUME. Elaborată între 1876-1879.

TE-AM PUS, IUBITĂ MUZĂ, CU MINE SĂ PETRECI... (1876). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 248-250; se păstrează în manuscrisul 2280, 20-23, scrisă după mai 1876. Țintele satirice sunt V.A. Urechia, Pantazi Ghica - „beiu de la Samos“, C.A. Rosetti - „El Berlicoco“.

TE-AȘ BLESTEMA PE TINE, ZAMOLXE... (1877). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 79-81; se păstrează în manuscrisul 2259, 302-304, cca 1877. Din atelierul poemului GEMENII.

TERȚINE (1876). Tipărită în volum în Poesii postume, 1902, p. 17-18; Opere IV. Poezii, p. 285; Opere V. Poezii, p. 242-244. Se păstrează în manuscrisele: 2262, 156v, cu titlul ȘOPTESTE NUMAI, AH, ÎN DULCI CUVINTE; 2278, 48-50, cu titlul TU MĂ PRIVEȘTI CU MARI OCHI; 2260, 32v, cu titlul ȘOPTITU-MI-AI, SIRENA, DULCI CUVINTE și 2283, 113-112v, cu titlul TERȚINE. TINZÂNDU-MI MÂNA, O PRIVESC CUMINTE. Toate versiunile sunt din epoca ieșeană (1876).

ȚIȘTIIT-AȚI COMEDIANTUL... (1876). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 92-95; se păstrează în manuscrisul 2278, 58-61+63-65, cca 1876.

TOT CE-A FOST OR O SĂ FIE... (1881). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 104. Se păstrează în manuscrisul 2277, 125 v. cca 1881.

TRECUT-AU ANII... (1883). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 59-60, cu titlul SONET, ; Opere I. Poezii, p. 201; Opere III. Poezii, p. 141-146. Sonetul se păstrează în șapte versiuni din perioada 1878-1879: mss. 2277; 2276, 93v.; 2261, 93+92v.; 2261, 257 (+256v.); 2260.

TREMURAU PRIN RAMURI STELE... (1878). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 189-190. Se păstrează în manuscrisul 2269, 41-42, cca 1878; din atelierul poeziei LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ, cu 15 variante scrise în perioada 1878-1883, aleasă de Titu Maiorescu să facă parte din Ediția I din 1883.

TRESĂRIND SCÂNTEE LACUL... (1878). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 131-133. Se păstrează în manuscrisul 2283, 49-50, 1877-1878. Variantă a poeziei FREAMĂT DE CODRU, publicată în Convorbiri literare nr. 7 din 1879.

TU CE RÂZI CU-ATÂTA FARMEC... (1880). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 351, notă. Se păstrează în manuscrisul 2277, 11 v. cca 1879-1880.

TU CEI O CURTENIRE... (1876). Tipărită de G. Călinescu în Opera lui Mihai Eminescu, III, 1935, p. 238; Opere IV. Poezii, p. 242; Opere V. Poezii, p. 201-202. Se păstrează în manuscrisul 2306, 11. Apartține epocii ieșene (1876).

TU MĂ PRIVEȘTI CU MARI OCHI... (1876). Tipărită în volum în Poesii postume, 1905, p. 272-273; Opere IV. Poezii, p. 283-284; Opere V. Poezii, p.

244. Face parte din Terține. Se păstrează în manuscrisul 2278, 48-50; aparține epocii ieșene (1876).

[TU MĂ 'NTREBI DE CE 'N CĂLĂMĂRI... \(1877\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 251. Se păstrează în manuscrisul 2254, 90. Din atelierul [SCRISORII II](#).

[TU, REVISTĂ AGEAMIE... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 247; se păstrează în manuscrisul 2262, 102v, scrisă după mai 1876. Ironie la adresa revistei *Convorbiri literare* în anul celei de-a 13-a aniversări a Junimei.

[UMBRA LUI ISTRATE DABIJA-VOIEVOD \(1878\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 18, 31 martie 1902, p. 287, parțial, cu titlul ÎN NOAPTE. Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 27; Opere IV. Poezii, p. 349-353; Opere V. Poezii, p. 356-365. Se păstrează în manuscrisele 2277, 43-42, 2256, 26-33, 2261, 94v-97, 98 și 2260, 54-188, 157-156; aparține epocii bucureștene (1878).

[UN FAR E SOARELE ÎN MAREA LUMII... \(1873\)](#). Se păstrează în manuscrisul 2290, 50; 1872-1873.

[UN FARMEC TRIST ȘI NENTELES \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 449-450; Opere V. Poezii, p. 531-545. Ms: 2262, 201; aparține epocii bucureștene (1882).

[UN LUCEAFĂR... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 74, cu titlul FRAGMENT; Opere IV. Poezii, p. 509; Opere V. Poezii, p. 593. Se păstrează în manuscrisele: 2259, 334-335 și 2256, 45v; aparține, probabil, epocii ieșene (1876).

[UN OM DE STAT \(1879\)](#). Publicată de G. Bogdan-Duică în Cele trei Crișuri, VII, nr. 6-7, iunie-iulie, 1926, p. 91. Tipărită în volum de Augustin Z. N. Pop, Din Eminescu necunoscut - O traducere din Wernicke, Cernăuți, 1942, p. 3-4; Opere IV. Poezii, p. 382; Opere V. Poezii, p. 408. Se păstrează în manuscrisul 2259, 325; aparține epocii bucureștene (1879). Este traducerea unei poezii din volumul *Ueberschriften oder Epigrammata* publicat la Amsterdam în 1697 de Christian Wernicke (1666-1710).

[UN PHOENIX E O PASĂRE 'N VECHIME \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 131. Se păstrează în manuscrisul 2259, 352-354. Versuri colaterale la poezia [ODĂ](#). (Danaë este în mitologia greacă fiica regelui Acricius din Argos; fata a fost închisă de tatăl ei într-un turn datorită prorocirii unui oracol; a fost iubită de Zeus metamorfozat într-o ploaie de aur; din înflăcărea dragostei lor s-a născut Perseu, care și-a ucis bunicul fără voia lui, - împlinind astfel oracolul.)

[UN ROMAN \(1873\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, II, nr. 3, 19 ianuarie 1903, p. 33-37, cu titlul UN ROMAN. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 35-42; Opere IV. Poezii, p. 318-323; Opere V. Poezii, p. 267-287. Se păstrează în manuscrisele 2285, 102r-112r cu titlul UN ROMAN. PĂDURE ȘI SALON (cca 1873-1874, Berlin) și 2259, 310-320, cu titlul CODRU ȘI SALON (1877, Iași).

[UNDA SPUMĂ \(1869\)](#). Publicată în Sămănătorul, II, nr. 15, 13 aprilie 1903, p. 226. Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 18-19; Opere I. Poezii,

p. 467; Opere IV. Poezii, p. 211; Opere V. Poezii, p. 25. Se păstrează în manuscrisul 2259, 17v și este elaborată, probabil, în 1869.

[UNDE-I ȚARA FLORILOR? \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere VI. Literatura populară, p. 116-119, 537, cu titlul ÎNTRE NOURI ȘI 'NTRE MARE. Se păstrează în manuscrisul 2276, 134 (1882).

[URÂT ȘI SĂRĂCIE \(1879\)](#). Tipărită în volum în Opere IV. Poezii, p. 390-392; Opere V. Poezii, p. 416-417. Se păstrează în manuscrisul 2279, 38-42; aparține epocii bucureștene (1879).

[URECHE \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere V, Note și variante, 1959. Se păstrează în ms. 2260, 26r.

[URSITORILE \(1880\)](#). Publicată de Ilarie Chendi în Sămănătorul, I, nr. 22, 28 aprilie 1902, p. 341-344, cu titlul URSITORILE. Tipărită în volum în M. Eminescu, Literatura populară, 1902, p. 110-114; Opere VI. Literatura populară, p. 93-97, 519-522. Se păstrează în manuscrisele 2260, 274-284 și 2276, 120, 122-121, aparținând epocii bucureștene (1879-1880).

[UȘOARE SUNT VIETELE MULTORA \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 186-187; Opere IV. Poezii, p. 337; Opere V. Poezii, p. 327-328. Se păstrează în două manuscrise: 2261, 63 și 101v; 2279, 17; versiuni din epoca bucureșteană (1878).

[VĂZÂNDU-TE ATÂT DE DES... \(1879\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 156.

[VÂNTUL SCUTURĂ TOȚI MERII... \(1882\)](#). Tipărită în volum în Opere III. Poezii, p. 182, Ms. 2277, 94; cca 1881-1882.

[VENERE ȘI MADONĂ \(1870\)](#). Publicată în Convorbiri literare, IV, nr. 4, 15 aprilie 1870, p. 66. Tipărită în volum în Mihail Eminescu, Poesii, București, Editura Librăriei Socec & Comp., Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 47-50; pe coperta 1884; Opere I. Poezii, p. 29-30, 286-290. În continuare: Poesii, 1888, Poesii, 1890, Poesii, 1892. Mss. 2255, 124v-125v.; 2259, 38-38v.

[VENEȚIA \(1883\)](#). Tipărită în volum în Poesii, Ediția I - Maiorescu, decembrie 1883, p. 61-62, cu titlul SONET; Opere I. Poezii, p. 202; Opere III. Poezii, p. 146-163. Se păstrează în mai multe manuscrise: 2285, 135; 2287, 59v.; 2262, 193; 2262, 142; 2283, 41; 2260, 143-144; 2268, 12v.; ș.a. Inspirată de sonetul poetului italo-german Gaetano Cerri, este elaborată între 1871-1880.

[VENIN ȘI FARMEC... \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 21, 21 aprilie 1902, p. 332-333. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902; p. 45; Opere IV. Poezii, p. 279; Opere V. Poezii, p. 240-241. Se păstrează în manuscrisul 2283, 103v; aparține epocii ieșene (1876).

[VERSURI CU UNGHII \(1876\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 233-235; se păstrează în manuscrisul 2262, 87v-89, scrisă după mai 1876. Încorporată în atelierul [SCRISORII II](#).

[VIATA \(1889\)](#). Publicată în Fântana Blanduziei, I, nr. 27, 23 iulie 1889. Versiunea care a fost la baza copiei folosite de redacție se află în manuscrisul 2261, 287v-292. Tipărită în volum în Proză și versuri, 1890, p.

236, Editor V. G. Mortun, Iași; Opere IV. Poezii, p. 364-366; note în vol. V, p. 387-389. Poezia a fost prezentată ca originală. Mult mai târziu, D. Caracostea apreciază că este o prelucrare indirectă după *The Song of the shirt* (1844) de Thomas Hood, poezie populară în epocă și tradusă în franceză și în germană (1847). Poezia nu urmează textul lui Hood și nici al traducerei în germană, respectând doar vag tema din acele texte. Metaforic, egumenul poate fi însă Titu Maiorescu, iar alegoric, albinuța ce ar da să moară este Eminescu. Contemporanii lui Em. afirmă că această poezie era prima dintre cele două scrise într'un carnețel care a fost găsit în halatul lui la moartea sa.

[VIAȚA MEA FU ZIUĂ \(1869\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1905, p. 28-29; Opere I. Poezii, p. 480; Opere IV. Poezii, p. 26; Opere V. Poezii, p. 26. Se păstrează în manuscrisul 2259, 25v-26, nedatată; aparține, probabil, anilor 1867-1869.

[VINO DIN PĂDURI... \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere V. Poezii, p. 523-524. Se păstrează în manuscrisul 2277, 92 v. + 100, cca 1880-1881; variantă [OCHIUL TĂU IUBIT](#).

[VIS \(1876\)](#). Publicată în Sămănătorul, I, nr. 20, 14 aprilie 1902, p. 305-306. Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 3-5 opere IV. Poezii, p. 294-295; Opere V. Poezii, p. 250. Se păstrează în manuscrisul 2283, 154v și 91v-89v în două redactări din perioada ieșeană (1876).

[VISUL UNEI FLORI \(1869\)](#). Tipărită în volum în Opere complete, 1914, p. 74. Se păstrează în manuscrisul 2262, 6v.

[VREO ZGÂTIE DE FATĂ \(1878\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1902, p. 106; Opere IV. Poezii, p. 520; Opere V. Poezii, p. 603-604. Se păstrează în manuscrisul 2261, 85; aparține epocii bucureștene (1878).

[ZADARNIC CAUȚI A SCĂPA... \(1881\)](#). Tipărită în volum în Opere II. Poezii, p. 382-384. Se păstrează în manuscrisul 2277, 129, cca 1880-1881.

[ZADARNIC ȘTERGE VREMEA... \(1876\)](#). Tipărită în volum în Poezii postume, 1940, p. 108-109; Opere IV. Poezii, p. 276; Opere V. Poezii, p. 237. Se păstrează în manuscrisul 2269, 66-67; aparține epocii ieșene (1876).

[ZIUA DE AZI \(1866\)](#). Tipărită în volum cu titlul FRUMOASĂ-I... în M. Eminescu, Poezii postume, Ediție nouă, cu o prefață de Il. Chendi, București, Minerva, Institutul de Arte Grafice și Editura, 1905, p. 10-11 (în continuare: Poezii postume, 1905); Opere IV. Poezii, p. 3-5; Opere V. Poezii, p. 11. Poezia se păstrează în manuscrisul 2259, 34v-35, poartă titlul ZIUA DE AZI. Data scrisă de Em. 1866.